

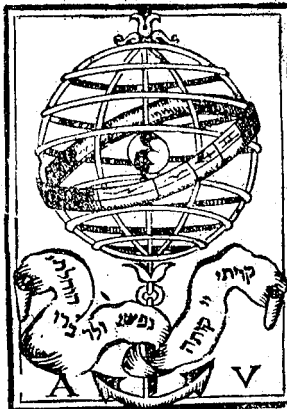
ספר אור יי לחחנם

השלם הרב החסיד ר' חסדאי

קרישקש תנצבה ליה

בגשרים ידועו ולא יינעו לבנו ולא ייעפו :

אפי וקוי עי סאלא כח יעלל אבר

כרפס פה טירדא העיר הגרונה והמסורה בבית
כל אברהם'ן אוסקי ונושנת קרויה כאמנה

על סם ועשרים הקדמות להרמב"ן ז"ל
הביאם המחבר :

בלי תכלית	וכן רבים	ועלות	וכע ארבע	וצאת פועל	עלילות .
בהחלק	יקר נוח	בכוכר	בגו וגו	קצת חלוק	לכנות :
דבק סנוב	בראש העתק	ועת כע	חשוב בשם	להכיע	פעולות :
עלול אפסי	מחוייב לא	ומורכב	וגו כולל	ותם כח	סלולות :
כתנן צורה	באיך חדוש	ואולם	לכדה זאת	ברויה היא	למלאות .
כמשפר הם	אכנים שם	ועשרים	ליסד כס	דבר סלם	סקלאת :
מציאות אל	ויחודו	ואיך גוף	ופיות זו	יבינו הן	פלילות :
אני יצחק	לזכרן	חזכתיים	למזנח	גדול מרבה	לתפלות .
וורני פה	יהי כופר	לחטאת	לדבר בה	כאחת ה	ככלות .
אכן מורה	ועוזב הוא	ירוחם	לבגרא כל	והוא בגרא	עלילות :

חקרטה

נר

- : לרבני דבריך ואור לנתיבתי
- : האירה פניך על עבדיך הושיעני כחסדך
- : כיכר מצוה ונתורה אור ודרך חיים תוכחות מוסר
- : הורני זו דרכך אהלך באמתך יחד לכבי ליראה את שמך
- : תודיעני אורח חיים טובע שמחות את פניך נעימות בימיך נחם

יהי שם יי מבורך

ומרומם על כל ברכה
ותהל אשר הפליא חסדו

עם בריותיו להמציאם ולהדפסם אשר האפס המוחלט באופן מהחכמה
אשר ילאו הלכות מהבין אחד מני אלף אלפי אלפים בסודו ועוד גדולתו
וגבורותיו ונוראותיו אשר לא תכילם לשון מדבר גדולות ונפלאו בעשותך
השם אלהים ארץ ושמים ושמי השמים וכל זכאם וגבוהים עליהם אראים
נחשמאלים שרפים וקדושים אלף אלפין ורבוא רבוא והוא מרומים ישכון
מגביהו לשבת על כסא רם ונשא ויעש להם חותם תבנית: ויצר השם
אלהים את האדם בצלם ודמותו כל בריותיו וי' בראשם כאמרנו יתברך נעם
אדם בצלמו כדמותו כשתתקף עם כלל הנמצאות בזה להיות האדם מחוק
מכל חלקי המציאות: והיותו תחת ממשלת שכלו כאשר כל חלקי המציאו
תחת ממשלת השם יתברך וזה שקראוהו קדמונו עליהם השלום עולם
קטן כי שמהו דפוס קטן: וחזתם מחוקים בו כל יצירותיו כלם והוא
בגדל חסדו ורב טובו ממכון שבתו השגיח ויבחר בבית יעקב לשכון כבוד
בתוכם לאהבה וליראה אותי לעבדו ולדבקה בו אשר הוא תכלו ההשגחה
האכזרית אשר נבוכו בה רבים ונחשבה יתהלכו מהחכמים בעיניהם ונגד
פניהם כבונים ויאר לנו במאור תורתו את שני המאורות הגדולי נראים
ואור יו שהם האמונות והמצות להבין לנו את הדרך דרך החיים אשר
בלעדיהם רחוק רחוק מי ומצאנו אם לא זרח על פניו האור האמתי אשר
יכנה בזיו השכינה הנור אשר ממנו חונכנו אבן בחן אבן השתיה אשר
ממכה הופתת העילה אשר היה אברהם אבינו עליו השלום אשר בזולת
תורה קדמתו בן ג' שנים מיום שעמד על דעתו הכיר כוראו וקרב רבים
לעבודתו ברכות יהודיות לשמו הגדול על כל אשר גמלנו ורב טוב לבית
ישראל והכה להפגת חשיבותו ככרת עמו ברית במצוה א' והיא המילה
והיא דו כה לגדל מעלתו להיות המוסב לפי חשיבותו יהו' בו לפעולו מועטו
לא יצרך לפעולות רבות כמו העניין בגלגל היומי עם יתר הגלגל כי

הקדמה

הוא יהיה די כובדנועה אחת להשיג שלמותו שהוא השטפת עובו ויתר
הגלגלים להיותם למטה ממנו בחשיבות יצטרפו לתנועות רבות : ולזה
היה מן ההכרח כאשר גזר חסדו יתברך ויתעלה לשומנו אנחנו קהל עדת
ישראל שלמים להרמות לנו הפעולות כמאמר רבי חנניה בן עקשו רצה
הקדוש ברוך הוא לזכות את ישראל לסיבך הרבה להם תורה ומצות :
וליהנת המעשה במצות מביא השלמות הזה והמעשה בהם כמוע מזולת
היריעה בהם היה דבר המשנה כפשוטו אמרו ותלמוד חזרה כנגד כלם
ולזה מה שמנו וגמרנו שהתלמוד עקר שמביא לירי מעשה : ולהיות
היריעה במצות התורה הוא הדרך הישר המביא אל השלמות הזה והיה
ראוי אם כן שתהיה התורה בענין שתושב היריעה בה באופן היותר שלם
שאיפשר : והיתה שלמות היריעה בדברים וההקפדה בהם בשלשה עניני'
אם הרקדוק בהם ואם השגתם על נקלה : ואם השמירה והזכירה בהם
גוריה החכמה האל יתברך ויתעל' שמו לעד שתהי' באופן שהשלמות השלם
עניינים ביותר שלם שבניס : וזה שבכבר הניחה כלל המצות והאמונות
בכתב ועל פה כמו שבאה בזה בקבלה האמתית עם כללים וסימנים והם
השלש עשרה מדות שהתורה נדרשת בהן : והנה להיות יסוד המצות
בכלל בכתב ולא נאסרו על פה : הנה הרקדוק בהם מהנייב : ולזה
מה שהקפידה התורה לפי מה שבאה בו הקבלה האמתית דברים שבכתב
אינך רשאי לאומרם על פה : כוונה מאנה שלא יומד הלכות לבד
לבדתי יפול בהם מחלקת לסכת השכחה המצוי וכל שכן עם מה שהקפידה
בתוארי כתיבתה ואותיותיה בחסרות ויתרות שכל זה מה שירחיק מאד
כפילת האעות והמחלקת בה : ואילם להיות כלל המצות וענפיהם וענפי
ענפיהם עם הפלגת ריבויים כאשר הביא לזה הכרח שומנו שלמים כמו
שקדם ככלל בקיצור נפלא והוא התורה שבכתב עם הסימנים והמדות
שנמסרו על פה היה מחייב מזה שני עניינים : הא' השגתם בתכלית
הקלות להשגת הקצור : והב' הזכירה והשמירה בהם וזה אם לקצורם
ואם למדות שהוכחו בדמות סימנין שהם יסודות ופנות לתורה שבעל פה
סזה אחר מאופני הזכירה התחבולית לעשות סימנין לעניינים כדי שלא
תפול בהם השכחה וכל שכן עם מה שצנתה התורה בהגיה בה תמיד שכל
זה שרם ויסוד גדול לשמירה ולזכירה בהם : וכבר הקפידה התורה ח
הרבה לפי מה שבאה הקבלה האמתית : אמרם דברים שבעל פה
אי איפשר לאומרם בכתב : ואמנם זה מדאגה מדבר פן

הקדמה

יסורו מלבנו ויסמוך על הכתב ויבין זה אל השכחה לריבוי העניינים כמו שהקפידה בדברים שכתב שחי אתה רפאיל לאומרם על פה כי חשמה שחס יתיר עצמו לזה שיהיה סבה זה לסמוך כמה שכזכר ממנו על פה ויבוא זה אל מיעוט הרקרוק והנה הפליגה עוד התורה לשדר כלל המצות ולזרוע בתוכם זרע אמת מה שבא מספרי האבות ומתכלית השגחתו בהם ורוב חסדיו ונפלאותיו לחדש אהבה וחשק נמרץ לסקור על דלתותיו תמיד אשר לסבת השקידה והחשק יושגו עניינים יחד עם השגתם על נקלה ואם הרקרוק בהם ואם הזכירה והשמירה בהם וכמעט שהדרך הזה דרכו בה חכמי האומות לפי מה שנמצא בקבוציהם אמר א' מגנה מי שכתב דבריהם אתה חושד רעיוןך הזכיר ונכסח על עוונות הבקמות המתות וכזה יחזיקו אבותינו מימות משה רבינו עד אכשי כנסת הגדולה ולא כפל ביניהם עד העת היא מחלקת וטעות בדבר מהתורה כאשר גברה יד היונים ותכפו הצרות על ישראל אחרי אכשי כנסת הגדולה ורבו התלמידים שלא שמעו כל דבר כן רבו המחלוקות והיו קצתם מתירין לעצמן לכתוב בספר מה שהיו מקבלים וקורין להם מגלת סדרים עד סוף דורות התנאים שהם רבינו הקדוש ע"ה וראה שהלכות מתמעטים ומיראתו פן תשכח התורה מושג שת שש' סדרים מסנה הכללים בקוצר גדול תורה שבעל פה ואחריו ר' חייא ורבי אושעיא שהוסיפו עליהם החיצונה באותם סדרים עצמם אמרו עת לעשות לוי הפרו תורתך • ואחריהם חבר עוד ספרא וספרי והיו למודין בהם כל דורות האמוראים עם התלמוד הירושלמי שחבר רבי יוחנן אחד כך עד סוף ההוראה שקמו רביא ורב אשי וחברו התלמוד הבבלי בהסכמ' חכמי הדור והיו עסוקין בהן בימי רבגן סבוראי על פי הקבלה וכולם כמשכנו בזה אחר כוונת התורה לתת מקום לקבלה בזה מה אחרי כן התיר הגאונים לעצמם לחבר חבורים כגון רב שמעון קיירא ומד רביהוראי ורב סעריה הפיתמי ורב שמואל בן חפני ורב האי ומהם שחברו פירושים בתלמוד כגון ר'ח ורבינו נסים עד אחרון המפרשים רש"י הצרפתי ואחריו רבי שמעון תלמידו של רבי יצחק הירוע בעל התוספות חבר פרושים בכל התלמוד וקצתם חברו חבורים בחלקים ידועים מה התלמוד ולא היה מהם חבורים כוללים כי אם חבור ההלכות אל רבי יצחק אלפסי : שהוא כולל ב' סדרים והחבור הגדול שעסק ארנוניוהר' יהודה הנשי' אל ברגילוני באריכות גדול ובמחלקת הגאונים ומשובתם והחבור הכולל אל הרב רבינו משה בר מימון קראו מסנה תורה כלא מחלקה כי אם במקומות מעטים

הקדמה

וכלל זכר תנא ואמורא ורב וגאון וכלל בני מה שצמצא בתלמוד והתנספתא
שפרא נשפרי מעין המצות ולקורות את בני ישראל שרשי האמונות והדענו
ולהאיר מחשבי הספקות חבר ספר קראו מורה הנבוכים ועם היות הרב
והמחבר הזה הפליא לעשות בספריו המבוארים הנה בחבור המצות למה
שהשמיט מחלקת הגאונים ושמותיהן גם כן לא העיר על מקומות שרשי
העניינים הכללית לנו מהמבוכ והספק בשמצא בספרי זולתו מהחברים
הגדולים הפך השכמתו ודעותיו ומלכדן זה לא העיר על סגות הדברים
וכלליהם בשלמות כי אם בזכרון הפרטים שבאו בדברי קדמוננו ולהיות
החלק הגדול הזה מהמצות מחמד האפשר והוא רחב מני ים מהפרטים
לא תקוף בהם ידיעה להיות בבת הנה כשישחנה פרט מהפרטי שהוסגרו
עם לא נשיב המשפט בו על השלמות וכי איך יחס בין המספר הבעל תכלול
והבלתי בעל תכלית הנה יתחייב שאין יחס בין מה שיושב בפרטי שהוסגרו
עם הבלתי וכין מה שלא יושב מהפרטים בבת שלא הוסגרו עם ולזה הוא
מבואר שלא תשלם בו הידיעה בשום אחר מהב' עניינים ההכרחיים אשר
קדם זכרם אם הרקדוק בעניינים והשגתם על נקלה והשמירה בהטעות
בהם לשתי סבות אם למה שהשמיט זכרון המחלוקת ועיקרי המקומו אשר
בהם יתבררו ויתלככו הדברים ואם שלא זכרה סבות וכללי העניינים
והוא מבואר שהידיעה השלמה בדברים כשנדע בשבותיה לפי חמר נושאם
וכשהידיעה אשר לנו בדברים בלתי שלמה לא נהיה בטוחים מהשגיאה
והטעות עם שיקה סנה שלא כחקה אותם בצדורנו ולא נשמור אותם והוא
הענין הב' וכל שבן שלא נשיגם על נקלה והוא העניין הב' כי לא נשיג אל
החלק המעטי כמו שקדם ובחלק ההוא השגה חסרה מאד והתמה הגדול
והפליאה העצומה איך עלה על רוחו ואיך דמה שיונחו כל ספרי זולתו
מהקורמים והיה כלל התורה שבעל פה מסורת לחבורו עד שקראו משנה
תורה ואולם בדורות הללו אשר תקפחו הצרות משונות העצומות הנה מה
טוב להכין הדרך שיושב בנקלה והוא העניין הב' כי לא נשיג אל החלק
המעטי כמו שקדם ובחלק ההוא השגה חסרה מאד שלמות הידיעה וכמצות
התורה והתלמוד ברקדוק גדול ובשמירה רבה וזה אמנם כשיחובר הכבוד
כולל מצות התורה בסיבותיהן לפי חמר נושאין וכצדור גדוהן וכלליהן
ואחרי כן לבאר אותן באור מרוקדק ולהעיר אל המקומות אשר באו עם
מהתלמוד עם זכרון מחלקת הגאונים והרבנים והשכמת האחרונים וזה
בקצור כפלא ולכן שמתו פני **אני חסדאי בר אברהם**

הקדמה

בר' חסדאי בר' יהוד' בר' חסדאי בר' יהוד' עמשאי בהסכמת החכמי נכזרות
אם יגזור השם בחיים לדרוך הדרך הזה אלא במקומות שאחדם דבר ממה
אלא קדמינו בו שארריך קצתי כוונתו ממנו שמה שיפול בו המחלקת שיקל
על המעיין למצוא שדשי הדברים במקומותיהן וזה מהמשיין בספר הזה
ראוי שיקדם לו ידיעת הלמוד והעיין בתלמוד ואז יעמוד על נקלה בעניני
המצות וכלליהן וסבותיהן בדקדוק עד שבזכירת הגדרים והכללים לבר
כשיעמוד עליהם יקיף על כל מצות התורה שיהיה זה סבה מבוארת לזכירה
ולשמירה אשר לב הדברים האלה היתה הכוונה כלה • ולפי שבספר הזה
יתבררו ויתלבנו ויצרכו הדברים יאורנו מחשבי הספקות אשר בחלק הזה
מהמצות ראוי לקרותו בר מצוה • ועוד אחרת כי רבה היא אשר בפנל
האמונה ויסודות התורה ועקרי שרשיה עד חתימת התלמוד לא נפל בהם
מחלקת אבל היו ידועים ומוסכמים מחכמי אומותינו מלבד סתרי התורה
אשר מכללם מעשה בראשית ומעש מרכבה שהיו כיד יחידיו סגולה הננועו
והננועים מושרין אותם לתלמידהם בעתים ותנאים ידועים וכסנחלשו
הדורות ורפנו ידי המחזקים בתורה שבעל פה המקובלת ונמצאנו סתריה
וסודותיה אשר חכמת חכמינו ובינת נבוכינו נסתתרה : ורבים מבני
עמינו התנשאו להעמיד חזון ודברי נבואות סתומים וחתומים בחלומות
והבלים ובילדי כפרים עד שמגדולי חכמינו נמסכנו לדבריהם ונתפנו ס
במאמריהם ונתקטנו בראיותיהם ובראשם הרב הגדול רבינו משה בר
מיוזן אשר עש גורל סכלו והפלת הקפתו בתלמוד ורנח לבבו הבין
בספרי הפלגוסים ובמאמריהם פתהו ויפת • ומהקדמותיהם החלושות
עשה עמודים ויסודות ליסודות התורה בספר אשר קראו מורה הנבוכים
ועש היות כוונת הרב בזה דעויה קמו היום עבדים המתפרצים והשכנו
למינות דברי אלהים חיים מטילים מוס בקדשים וברברי הרב יתנו דופי
כי תחת יופי ואם השבע השביע סלא לגלות מצפוני ומסתורי דעינינו
הנה לא סמו לא למלתו ולא עברו על שבעתו אבל הטו דבריו למינות הפך
כוונתו והשרירים אל דבריהם בראותם מטהרין השרץ מן התורה ו
נמראים פנים לא נולו מהמבוכה : וכבר רפקתם הכהלה ושרש
דבר כי לא נמצא עד עתה חולק במופתי היונים אשר החסוך עיני ישראל
בזמנינו זה : על כן ראיתי אני אשר נפקחו עיני במלאכה הה' להעלות
על ספר השנים והסנות אשר עליהן תשען התורה בכללה והקטובי אשר
עליהם תסוב מבנותי נשוא פנים רק לאמת וזה אמנם בעיני גדול ושקידה

הצעה

דנה עם חסונו החברים ואבאר עם זה כבעקרי הרבנות ההם לא יהלוק
הם חלילה ואם האמת שבאו בספרו דברים מתמיהין אי איפשר מבלתי
שנעיר עליהם כי הוא ואם היו דברי הרב רבינו ושיחת חולין שלנו חביבין
עלינו ואהובים אלנו הנה האמת אהוב יותר וכל שכן אם איפשר לימשך
מהמקומות ההם חלול השם שהשורש אלנו במקום שיש חלול השם אין
חולקין כבוד לרב • ולהיות יסוד הטענות והמבוכה ההשען בדברי היוני
ובמופתים שחשב ראיתי להעיר על שקרות מופותיו וזינף טענותיו גם
במה שנעיר ממנו הרב למען עשה כיום הזה ולהראות לעיני העמים כי
המסיר המבוכה בעניני האמונה והמאירה כל המחשכים הוא התורה
לכד כאמרו כי נר מצוה ותורה אור • והפליג בזה כיחם התורה שהיא
החכמה במרסיה ובפנותיה והוא החלק הזה אל המצוה שהיא כלל המצות
אשר העירונו בחלק האחד כיחם האור אל הנר • ולזה קראנו עם החלק
הזה אור יי • ולהיות החלק הזה יסוד ועמוד החלק האחר ראוי שיקדם
לו בסדר • ואמנם שם הספר הזה כולל שני אלני החלקים אשר ירצה השם
בהשלטתו נר אלהי כי מאת יי הית זאת להאיר נתיבותי בתורתו ובמצותיו •
זמאתו אשאל העזר והערה כי אין עוזר בלתי ואין סומך זולתו :

והנני מתחיל בשם יי אלהי ישראל אמן :

בית יעקב לבו ונלכה באור יי

יסוד האמונות

ושרש ההתחלות אשר ייסורו אל ידיעת האמת בפנות תורה
האל יתברך הוא האמונה במציאות האל יתברך ולהיות
הכוונה בחלק הזה אמונות פנות ורעות תורת האל יתברך ראוי שנחקור
בשרש הזה ואופן עמידתו עליו : ואולם היות שרש התחלות התורה האל
יתברך הוא האמונה במציאות האל יתברך הוא מבואר בעצמו להיות התורה
מסודרת ומצוה ממסדר ומצוה • ואין ענין להיות האל יתברך זולת היות
המסדר והמצוה האל ית' ולזה טעה טעות מפורסם מי שמנה במצות עשה
להאמין במציאות האל יתברך וזה כי המצוה המצטרף ללא יצויר מצוה בזולת
מצוה ירוע : ולזה כאשר נטה אמונות מציאות האל יתברך מצוה כבר נכיה

הצעה

אמונת מציאות האל יתברך קודם מה בדיעה לאמונה מציאות האל ואם
בניה גם כן אמונת מציאות האל הקודמת מצוה ויתחייב גם כן אמונת מציאות
האל קודם וכן לבנותי תכלית ויתחייב שתהיה אמונת מציאות האל מצוה
בלתי בעל תכלית. וכל זה בתכלית הטוב ולזה הוא מבוואר שאין ראוי
למצות אמונת מציאות האל במצות עשה : וכבר יראה מפנים וזה שכבר
יראה מהוראת שם המצוה ובררה שלא תפול אלא בדברים שיש לרצון
וכחירה מבוואר בהם : אמנם האמונת במציאות האל היא מהדברים שאין
לבחירה ורצון מבוואר בהם ויתחייב שלא תפול שם הוראת המצוה בה וזה
ממה שנחקור בו ממה שיבא בגזירת הצור ואיך שיהיה למה שהוא מבוואר
היות האמונה הזאת שרש והתחלה לכל המצות אם נמכה אותה במצוה יחויי
סתיה התחלה לעצמה וזה בתכלית הטוב אמנם קביא' אל זה ר"ל למנות
השרש הזה מצוה המאמר שבסוף גמר' מכות אמרם תר'וב מצות נאמר
למשה בסיוי מאי קראה תורה צוה לני משה והקשו תורה בגמ' שית מאה
נחר סר הו' והשיבו אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמענוס וחטבו מפני
זה שאנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמענוס שאנכי ולא יהיה לך
סתי מצווה ולזה מנו אמונת מציאות האל במצוה והוא מבוואר שלא
יתחייב זה לפי שהמכוון שם שהשם הנקרא כן הוא האלה והמנהיג אשר
הציאו מארץ מצרים ולו הטוב הרב רבינו משה ז' לפי דרך זה נבסר
המצות שלג שמנה המצות הא' בהאמנת האלהות והוא שנאמין שיש שם עלה
ונטה הוא הפועל לכל הנמצאים והוא אמרו אנכי ו' אלהיך : הנה פירש
שם האלהות היותו פועל לכל הנמצאות ויהיה לפי זה אמרו אשר הוצאתיך
מארץ מצרים בדמות ראייה על זאת האמונה וזה שמשם נעמוד על יכלת
השם וכי הנמצאות בלם בערכו כחומר ביד היוצר : ולזה כבר תפול
זאת המצוה על האמונה שהוא אשר הוציאו מארץ מצרים אל שהדרך
הזה מבוואר הגפילה בעצמו וזה שאמרם אנכי ולא יהיה לך כבר יראה שהו'
כולל כל הדבור הנמשך עד לאוהבי ולשומרי מצותי לפי שכבר יסתתפו
או הסכי דברי' בדיקדוק לשון מדבר בעדו כאמרו אנכי ו' אשר הוצאתיך על
פני כי אנכי ו' אהי לאוהבי ולשומרי מצותי ולפי ששא' הדברו נמשכו בדיקד'
לשון מדבר נבסתר כאמרו לא ינקה השם כי ששת ימיס עשה השם : שנת
וינפש הסכימו שאנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה : ולפי שכל המחברים
מוכי' האזהרות ראול למנות לא תעשה לך פסל : ולא תשתחוה להם כשתי
אזהרות והוא האמת בעצמו : הנה אם היה שנימה אנכי במצוה יהיו ג'

הצעה

ששמענו מפי הגבורה תהי' : ואם נחשוב ולא יהיה לך אלהי'
באזהרה שלא להאמין האלקות לזולתו כמו שכתב הרב יעלנו לתר'טו' ו
ולזה ראוי שנאמר שלא היתה הכוונה באמרו אנכי ולא יהיה לך מפי
הגבורה שמענום שיהיה כל אחד מזוג אבל למה ששניהם ישתתפו בלשון
מדבר בערו כמו שקדם הוא שבארנו שמפי הגבורה שמענום ויתחייב
ששתי האזהרות שבדבור לא יהיה לך שהם לא תעשה לך פסל וכל תמונה
ולא תשתחוה להם אשר שמענום מפי הגבורה ושלמו התר'ג עם התר'ז
אשר שמענום מפי משה ומה שנשאר לבאר למה לא מנול לא יהיה לך אהים
אחרים על פני באזהרה ויהיו אם כן שלש אזהרות בדבור ההוא וזה ממה
שיתבאר בקלות : וזה שאם היו האמונות ממה שאין לרצו' ולבחייה
מבא בהם הנה לא תפול עם אזהרה עליהם ואם על כל פנים תפול עם
האזהרה הנה יהיה פירוש לא יהיה לך שלא יקבל דבר אחר באלוה : וכבר
התבאר בסנהדרין שהוא חייב מיתה : והנה לא ראולחשוב לא יהיה לך
ולא תשתחוה להם בשמים לפי שהערש בשמיהם אחד והוא קבלת האלקות
ואמנם לא תעשה פסל הוא אף על פי שלא עבדה ולא קבלה ולזה מנול
אותם בשמים אבל לא עלה על דעתם לחשוב אנכי השם במזנה למה שהג'
שרם והתחלה לכלל המצות כמו שקדם : וכאשר התבאר היות האמונה
הזאת שרם והתחלה לכלל האמונות התוריות והמצות : הנה ראוי שנחקור
עליה ועל אופן עמידתנו בשרם הזה : ואולם להיות האמונות התוריות
מהם פנות ויסודות אבל הם דעות אמיתיות : ואמנם ישתתפו כלם בהיותם
אמונות יאמינם המאמין בתורה האליתברך וישתבח שמו לעד והבופר
בהם ככופר בכל התורה : ומהם סברות שהדעת נוטה אליהן אבל מי
שלא יאמינם לא נקרא כופר : והיתה כונת החלק הזה אמונת פנות
ודעות התורה האליתברך וישתבח שמו : הנה ראוי לחלק החלק
הזה לארבעה מאמרים : הא' בשרם הא' שהוא התחלה לכל האמונות
התוריות הב' באמונות שהם פנות ויסודות לכלל המצות הג' בדעות
האמתיות אשר באמין בהם אנחנו המאמינים בתורה האליתב' הד' בסברו'
שהדעת נוטה אליהן והנה אופן הרבנו' בהן
בב' דרכי' הא' ביאור ענינים לפי
מה שתבזרהו התורה והב'
באופן עמידתנו עליו
וישתבח שמו :

המאמר הראשון

בישרי

הראשון שהוא התחלה לכל האמונו התורני והוא אמונו מציאות האלית : אמנלמה שהקדמוניתבאר עניינהב ענייני הא ביאור הגבולים הנפוליס בה והב' יחס האחד אל האחר כאלו תאמ' חונב הכסוא לנפשא או שליטתו ממנו והוא מבואר אעניין ההקדמה הזאת רוצה לומר אמרנו שאלנה נמצא שהגבול הנפשא הוא האלה והנפשא הוא הנמצא והוא מבואר שהאל יתברך נעלם תכלית העלם כמו שיבא ב'בה הנה אין עניין זאת ההקדמה אלא שהסנה והתחלה לבלל הנמצאות נמצאת ולזה היה העיון בפרט הזה בדרך השני לבד והוא אופן עמידתנו באמתתו ולזה ראוי ש נחקור אם עמדנו על אמיתת הפרט הזה מפאת הקבלה לבד והיא התורה האל יתברך או אם עמדנו בו מפאת העיון והחקירה גם כן ולפי שהראשון מצי שהתחיל בדבור מפאת החקיר' הוא ארסמו בספר בטבעת' ונמה שאחר הטבע ומפרטי ספריו כמו תמססיום ואלכסנדר והאחרונים כמו אבונדר ון רסוד והמחברים אחריו כמו בן סינא ואבואמר ור' אברהם ון דאור והיה הרב המחבר בספרו מוד' הנכוכי נשתמ' ברוכ הקדמותיהם על דד הקצוד לבאר הפרט הזה בדרכים מתחלפים וראה הרב לנדף עם זה סני פרטים יקרים והם היונו יתברך אחד והיונו לא גוף ולא כח בגוף הנה ראוי לחקור על מופתיו אם הם נותנים האמת על כל פנים וב הפרטי האלה אם לא לפי שהם לקוחי מכל דבר הפלוסופי הראשונים וכל מה שכאמר בהם זולתו אין לשום לב עליו ולפי שמופתים בנייים על עם ועשרים הקדמות שהניח בראש החלק הב' מספרו הנה יהיה סוד העיון בזה כשני דברים האלה האחד אם ההקדמות אשר נשתמש בהם בביאור הפרטים האלה מבוארות האמת ביאור מופתי שהוא אם לא היו ההקדמות הנריכות אל ביאור הפרטים מבוארות באור מופתי הנה הן חסרטים לא התבארו באור מופתי והב' כשנכוח ההקדמות ההם האמתיות מבוארות באור מופתי אם התבארו מהם הפרטים באור מופתי והעיון הזה יהיה כפי מאמר האומר ולזה ראוי שנחלק המאמר הזה לב' כללים :

הכלל הא

בביאור ההקדמות כפי מה שבאומבוארות בדברי הפלוסופי ובאור מופתי הרב כי אם נחקור בהם ראוי ש' היו מוכנים לנו מבוארים עלויים ונקיים מכל שפק לפי כוונת הרב אם בתבארו באור מופתי . הכלל הב' בביאור הפרטים כפי מה שתגזרהו

המאמר הראשון

התורה ובאופן עמידתנו בהם ושם יתבאר כוונת המאמר הזה והיא שלא
דרך לעמוד על הפרטים האלו בשלמותם אלא מצד הנבואה כמה שהעדרה
על התורה ונתאמת בקבלה ואמנם יתבאר עם זה שיסכים בו העיון -
הכלל הא' בבאור ההקדמות כפי מה שבאו מבוארות בדב' הפלסוף
ובמופתי הרב הלקוחים מומאמרי הפלסופים ול זה חלקנו
הכלל הז' ללב' פרקים הבו' לבאר הבו' ההקדמות ושם עוד לבא' מופתי
הרב שהם ששה :

הפרק

הא' בבאור ההקדמה האחד האומרת שמציאות בעל
סוד אחד אין תכלית לו סקר והנה ההקדמה הזאת
חקר עליה ארסנו במקומות מתחלפים מספריו בשמע ובשמע ובעולם
וכמה שאחר והביא מופתים עליה אם בבאור המנעות מציאות גודל כדל
בבת' ואם בבאור מציאות גודל בשמי בבת' ואם בבאור המנעות מציאות
מתנועע בבת' תנועה סבוכית או ישרה ואם בבאור כולל בהמנעו מציאות
גשם בבת' בפעל' ולזה חלקנו הפרק הזה לר' עיונים במספ' מיני המופתי'
המין האחד בבאור המנעות מציאות גודל כדל בבת' וסדר המופת כן
אמר לא ימנע העניין מחלוקה • אם שיהיה הגודל הזה הנכדל מקבל
החלוקה או בלתי מקבל החלוקה • ואם לא היה מקבל החלוקה הנה לא
יתואר בשוא בבת' אלא כמו שיאמר בנקודה שהיא בבת' ונמראה שהוא
בלתי נשמע נשאר אם כן שיהיה מקבל החלוקה ולא ימנע אכ' משיהי'
כמה כדל או עצם מן העצמים הנכדלים ננפס והשכל ונטל שיהיה עצם
כדל למה שהנכדל כמה שהוא כדל אינו מקבל החלוקה וכבר הוצח
מקבל החלוקה ועוד שלא ימנע אם שכאמר שהוא מתחלק או שאינו מ
מתחלק ואם הוא מתחלק אחר שיהיה כדל פשוט מתרמה החלקים חייב
שיהיה גדר החלק והכל אחד ולפי שהניח הכל בבת' יחוייב שיהיה החלק
בבת' והוא בתכלית הטובל שיהיו הכל והחלק אחד ואם אינו מתחלק כמו
שיחוייב הנכדל הנה אמרנו בו שהוא בבת' כמו שיאמר בנקודה שהיא
בבת' נשאר אם כן שיהיה כמה ולא ימנע אם כן אם שיהיה כמה כ
נמצא בנושא ואם כמה כדל ונטל שיהיה כמה כדל אחר שהיו ה
המספר והשיעור אשר עליהם יאמר הבבת' בלתי כדל מן המוחש •
ואם היה כמה נמצא בנושא אחר שהיו המקרים בלתי כדל מן מנפס
היו התכלית והבלתי תכלית מקרים נושאים הכמה חייב שיהיו בלתי
כדל אם אחר שהכמה בלתי כדל :

הכלל הראשון

ההקדמה המחייבת המנעות שיעור נכדל למוחסנות והאומר כרחק נכדל מקיים מציאותו כבר יהיה נערך על הדרום ולזה יראה שהוא סומך על סברתו בהמנעות הרחוק: וזה שאם הודינו במציאותו לא ימכ מציאו שיעור נכדל למוחסנות אבל אולי יחוייב מציאותו למה שכב' אפ"ש שיעור יתאמת אמרנו בו גדול או קטן יותר משיגו הכמה. אבל למה שהרחיק מציאותו בכה עליו המופת הזה. ולזה ראוינו להביא מופתיו על צד הקצנר במיץ הזה כדי שנחקור בהם בכלל השני אם הם מתנים האמת בו על כל פנים בנה. והנה לפי שהאומרים ברקות דמו שתנועת ההתקבלות בלתי אפשרית אם לא היה הרקות נמצא. הוא לקח תחילה כביאור שקריות הדמוי ההוא. עוד סדר ארבעה מופתים בביטול מציאות הרקות: והנה באור שקריות הדמוי ההוא כן אם היה הרקות סבת התנועה יחוייב שיהיה פועל או תכלית אבל אינו פועל או תכלית יוליד סותר הקודם. והנה חיוב התרבות הנמשך לקודם מבוואר למה שהתבאר שסכנות דברים ארבעה והם החומר והזורה והפועל והתכלית והוא נבוואר שאין הרקות חמר התנועה ולא צורתה נשאר אם כן שיהיה פועל או תכלית: וחיוב סותר הנמשך יתבאר כן לפי שאנחנו נראה בשמים מתחלפים מתנועעים תנועת ההעתק מקצתם אל המעלה ומקצתם אל המטה וכבר יראה שסכנות ההתלפות אם טבע הדבר הנעתק והוא המניע והפועל: ואם טבע המקום אשר אליו התנועה והוא התכלי וזה לפי שיהיה הרקות מתדמה החלקים וא"א שיתחלק בו בענין שיהיה ל לקצתו טבע מה שממנו וקצתו מה שאליו או שלא יהיה לו טבע מה שממנו ומה שאליו. ואם הנחנו לו טבע מה שממנו כאשר הוכח בשם מה ברקות חוייב שיהיה נח לעולם. ואם הנחנו לו טבע מה שאליו חוייב שיתנועע אל כל הצדדים וחד או שיהיה נח לעולם לפי שאין התנועה לצד אחד ראוי יותר מהתנועה לצד אחר. ואם הנחנו שאין לו טבע מה שממנו ולא מה שאליו כמו שהוא האמת בעצמו למה שהוא רחוק נכדל מהדברים הטבעיים חוייב ג"כ שיהיה הדבר נח לעולם וזה התבאר שאין הרקות פועל ולא תכלית והוא מה שכונן באורו במופת הזה:

המופת הא" סדרו כך אם היה הרקות נמצא התנועה בלתי נמצאת אבל התנועה נמצאת א"כ הרקות בלתי נמצא והנה סותר הנמשך מבוואר מן החוש וחיוב התרבות הנמשך אל הקוד' יתבאר כן לפי שהתנועה אם טבעית ואם הכרחית והתנועה הטבעי תתחלק לפי טבע מה

המאמר הראשון

שממנו ומשאליו והיה הרקנו ואין בו התחלפנו א"כ אין בנתנועה טבעית ולפי
שהכרחית תאמר בצירוף אל הטבעית והטבעית קודמת לה בטבע וזה
שהמתנועע בהכרח יתנועע בהכרח למה שיפרד ממקומו אשר אליו התנו
בטבע הנה א"כ כאשר לא תמצא הטבעית לא תמצא ההכרחית ועוד
שאלו היתה התנועה ההכרחית ברקות יתחייב סינוח המתנועע בהכרח
המביע ממנו וזה שהחן כאשר יפרד מהמניע והוא היתר והיתר נח :
הנה הוא למה שבחומר כח על קבול התנועה לקלותו וירדה החן עד שיכול
למקומו הטבעי ולמה שהוא מבואר ברקות שאין לו כח על קבול התנועה
הפך מניב סינוח המתנועע בהכרח מן המניע והוא הפך מה שיראה
בחוש - הוצאת השני והב' בנייט על שני הקדמות והוא שסבת
המהירות והאיחור במתנועעים הוא חלוק המניע או חלוק המקבל או
סנייהם ובאור זה שאם המניע יותר חזק יהיה יותר מהיר וכן אם המקבל
והוא המנועע אשר בו התנועה יותר חזק הקבול באייר על ד"מ שהוא יותר
חזק קבול מהמים יהיה גם כן יותר מהיר והשני שיחס התנועה אל התנו
ביחס הכח המניע אל הכח המניע כשהמנועע אחד או ביחס כח הקבול
אל כח הקבול כשהמניע אחד או ביחס מחובר מכח המניע אל כח המניע
ומכח הקבול אל כח הקבול כשהמניעים והמנועעים מתחלפים • וכבר
התבאר בס' היסודות לחוקלירס דרך לקיחת היחס המחובר ואם שהוכח
אלו ההקדמות כמובאורות בעצמן סדר המופת הא מצד המקבל והאח מצד
המניע אם אשר מצד המקבל סדרו כן אם היה הרקנו נמצא יתחייב
שהמתנועע בו יתנועע בזולת זמן והתנועה בזולת זמן הוא שקד יתחייב
סותר הקודם והנה התרכקות הנמשך לקודם יתבאר בהניחו מתנועע
אחד ממניע אחר גורל ידוע באייר וברקות והנה לפי שסבת המהירות
והאיחור בזה הוא חלוק המקבל כמו שהתבאר בהקדמה הא ויחס המהירות
והאיחור בזה הוא ביחס האייר אל הרקות כמו שהתבאר בב' והו מבואר
בשני המקבלים שיחסם הבת אל הבנת מניב אם כן שיהי התנועה
ברקות בזולת זמן והוא שקד למה שלא תצויר תנועה בגורל בזולת זמן
להיות הגורל מתחלק ויתחייב שיתחלק הזמן בהחלק התנועה בוי ואמר בן
דשד שהמופת הזה כמו כח המופת אשר יולד ממנו שאם היה כח מניע
בבת הולכי שיחייב שיתנועע המתנועע ממנו בזולת זמן ואמ' המופת
אשר מצד המניע סדרו כן אם היה הרקות נמצא יתחייב שקדו ההקדמה
הראשונה עם היותה מובארת בעצמה וזה בהניחו מתנועעים מניע

הכלל הראשון

מתחלפים בגורל ודוע ברקות נהגה יתחייב מההקדמה האחד שהא' יתה
מהיר מהשני ולפי שהיא מבואר בכל מתנועע ברקו לשימה סקר' פיתנוע'
כשתה הנה יתחייב שכללוק המוכיע לא תתחלק התנועה והוא סקר לפי
ההקדמה האחד והסקר הזה יתחייב מאמרנו שהרקות נמצא *

הצופת הר סדרו כן אם היה הרקות נמצא היה מתחייב אפשרות
הכנס גשם בגשם ובלל הכנס גשם בגשם הוא נמנע שאם לא
היה אפשר שיכנס העולם בגריר חרדל יולד שהרקות בלתי נמצא והנה
חייב התדבקו הנמשך לקודם יתבאר כן לפי שמיאות הרקות אינו דבה
רק מציאות הג' רחמים נבדלים מופשטים מן הגשם והם אם כן למה שאי'
גשמים ולא מקדים נשואים בדבר הנה האם בהם שימירו מקומם כשיכנס
בהם הגשם כמו שיעשו המים אשר בשוקת כשיושלך בתוכה אכן הנה אם
כן כבר נכנסו רחמי הגשם ברחמי הרקות ואם הוא אפשרי הנה הכנס
גשם בגשם אפשרי וזה כי ההמונעות אשר יראה בהכנס גשם בגשם אינו
מזד היותו עשם ולא מזד היותו בעל מדאם ולא בעל איכות אלא מזה ד'
רחמי הג' הנה אם כן אם הכנס ברחמי הגשם רחק אפשרי הכנס גשם
בגשם אפשרי והוא סקר בטל הנה אם כן אין הרקות נמצא תוך העולם
ולא חונה לו והנה חזק וזהדעת עזר מחסר הגשם יצטרך אל מקום מזד
מה שהוא בעל רחמים ג' יונח בס ואם כן יצטרכו גם כן הרחקי אל רחקי
זוה לבלתי תכלית ועוד שהרחקים תכליות הגשמים והתכלית במה שהגשם
בלתי מתחלק אי אפשר בו שיכדל ממה שהוא תכלית יתחייב אם כן ה'
המונעות מציאות רחק כדל והוא היסוד אשר סמך עליו 'בביאור המנע'
מציאות גורל כבת והוא אשר כוון במין המופת הזה והוא המין האחד
עוד סדר אל תכרוזי מופת בביאור המנעות מציאות גורל כבת והוא מופת
הרבות וזה שכאשר הנחמנו כבת מזד אחד ודבקנו עליו כבת והתחל'
מנקה אחת בק' הקו אשר הוא בת חייב שהיא קובכת גדול מקו כבת
והוא סקר שהיא מן הידוע שאין כבת גדול מבבק
הסין הבביאור המנעות מציאות גורל גשמי כבת והוא יתחיל
תחילה בביאור כלל היות מציאות גורל כבת בפועל גשמי
היה או למורי נמנע וסדר המופת כן כל גשם הנה יקוף בו שטח אחד
או שטחים וכל מה שיקוף בו שטח או שטחים הנה הוא בת הנה אם כן
כל גשם בת בהכרח וכאשר התבאר לו היות כל גשם בת הנה אם כן כל
שטח וכל קו בת לפי שהם לא יוכלו מן הגשם וכן התבאר לנו במפסד

המאמר הראשון

כפעל שהוא בת' בהכרח לפי שכל מספר כפעל הוא ספור כפעל • וכל ספור כפעל אם זוג ואם נפרד : הנה א"כ כל מספר בת' : עוד סדר מופתים טבעיים בכאור המכע מצואות גודל גשמי כבת' :

הסופת הא' סדרו כן אם היה גשם ממושם כבת' הנה הוא בהכרח פשוט או מורכב : ואיך שיהיה היה בהכרח אח' מוסדותיו

כבת' בגודל אחר שהתבאר המכע מצואות יסודות כבת' בא' מהשמש • ואם היה אחד מהיסודות כבת' בגודל אחר שהוא ממושם ובעל איכות הנה כרוכ הזמן היה משנה ומפסיד שאר יי' סודות למה שהיסודות הם יסודות באמצעות איכותיהם ולא תתמודד הקויה והוא הפך ממה שנראה בחוש ועוד שאם היה האחד כבת' הנה יהיה כבת' בכל רחקיו למה שהרחקים במה שהם רחקי גשם פשוט מתרמים ולא ישאר מקום לשאר :

הסופת הב' סדרו כן כל גשם ממושם הנה לו קלות או כבדות והנה אם היה לו כבדות היה במקום השפל וכדל מן המקום העליון ואם היה לו קלות היה בעליון וכדל מן התחתון וזה כלו שקרב כבת' •

הסופת הג' סדרו כך • אם היה כל גשם מושם במקום והיו המקומות בת' במין וכשיעיר הנה יחוייב שיהיה הגשם בת' אחת שהתבאר שהמקום הוא התכלית המקיף בגשם ואולם שהמקומות בת' במין זה מבואר למה שהבדילהם מוגבלים והם המעלה והמטה והפכים ואחור והימין והשמאל ושהם בת' כשיעור הוא מחוייב למה שאם לא היו בת' לא היה בכאן מעלה במוחלט אלא בהצטר' ואכחז כראה הדברים הטבעיים מוגבלים •

הסופת הד' סדרו כן אם היה כל גשם מושם במקום והמקום הוא התכלית המקיף יתחייב שיהיה הגשם המתקומם בת' והנה התדבקות הנמשך מבואר בעצמו למה שהמוקף בת' בהכרח ואולם איך יתבאר שהמקום הוא המקיף בזה סדר ה' הקדמות מבוארות בעצמם האחד שהמקום יקיף הדבר אשר לו מקום : והב' שהוא כדל גאינו חלק ממנו • הג' שהמקום הראשון והוא המיוחד שנה לבעל המקום והד' שהמקום ממנו מעלה ונמונו מטה : והה' שהגשמים יכוחזוה המקום ואליו יעתקו • אלנהן הקדמות אשר יעמידנו על עצם המקום עוד עשה הקש תבא מתחלק סדרו כן • המקום בהכרח ירא שהוא אחד מד' אם הצורה ואם החיול ואם התכלית והמקיף ואם הרחק אשר בין תכליו

הבלל הראשון

המקיף ירא אשר יקרא חללות ואם יהיה מהג' רל הצורה וההיולי והחללות
יחייב בהכרח סיהיה התכלית המקיף ואי' אח' מהג' הנה הוא א' ב התכלי
המקיף ונאלס איך יתבאר שאינו אחד מהג' אמנם שאינו הצורה וההיולי
הוא מבואר לפי שהם מעצמות הרבר ואינם נבדלים ממנו ולא תתאמת
בהם ההקדמה הב' ואם הנחנו שהצורה תכלית היא תכלית המוקף לא תכלי
המקיף והאמת שאינו תכלית ולא יאמר בה תכלית אלא למה שהוא תכלית
להיולי ותגבילהו הנה כשאר שכלאר שאינו חללות: גארטנו יאמר בזה
המאמר בשיש הנה רחקים עומדים בעצמם ותחייבו ממנו ב' סקרים
סא' סיהיה לרבר הא' בעצמו מקומות רבים יחד בבת' והב' סיהיו גוקומו
מתנועעים וסיהיה המקום במקום והנה איך יחייבו זה כפי מה שאומר -
זה שאם היה הרחק אשר בין תכליות הגשם הוא המקום חייב סיהיו
חלקי הגשם במקום בעצם - וזה כי כמו שהגשם בכללו הוא במקול' להיותו
ברוחק שנהלו הנה כל אחד מהלקיו במקום להיותו ברחק הסוף לו -
וכאשר הנחנו כלי מים יתנועע ממקום אל מקום הנה כמו שהמי יעתקו
בכלי עם הרחק השנה לו אשר וטרדהו ויהיה ברחק אחד כאשר המיד
הכלי בכללו מקומו כן יעשו חלקי המים רצו' שהם יעתקו עם הרחקים
המיוחדים להם אל הרחקים אחרים אשר הם מקומות להם וכאש' חלקנו
החלקים אל חלקים אחרים תמיד הנה יתחייבו הב' סקרים אם סיהיו לה'
מקומות בבת' ואם סיהיו המקומות מתנועעים וסיהיה המקום במקום:
יתחייב אב' היות המקום השטח המקיף השנה הנבדל וכאשר התבאר זה
התאמת בלא ספק שהגש' המקומס בת' וזה אשר כוונ' בני' זהמן המופתי
הסין הג' כבאר המנעות מצ' אות מתנועע בבת' תנוע' ישרה או סוכות
אמנם המנעות תנועה ישרה כמתנועע בבת' סדר בזה ג' מופתי הא' הציע
כנ' בהקדמו' ירועו בעצמן הג' סכ' גשם מוחשים לנאנה תיחדהו ומקום
מתנועע אליו וינח הב' שמקום החלקיהכל א' כאלג' תאמ' שמקו' גוש א' מן
הארץ הו' מקו' הארץ בכלל' ואח' שהתישבו אלנו הב' הקדמו' סדר המופת כן
אם הי' הגש' בבת' לא יונ' מסייה' מתדמ' החלקי' או בלתי מתדמ' החלקי' ואם
הי' מתדמ' החלקי' הנה לפי שמקו' הכל והחל' א' כמו שהתבא' בהקדמ' הב' לא
יתנועע כלל למה שמקומו צריך שיסוה לו ואב' כשחלק הגש' הו' בחלק מקו'
הכל הנה הוא אם כן בוקומו והדבר לא יתנועע כשהו במקומו ואם לא הי'
מתדמ' החלקי' הן החלקי' אם סיהיו בת' במספ' ואם סיהיו בבת' ואם הי' בת'
במספ' חיו' סיהיה א' מה בבת' בגוד' וחיו' שלא יתנועע תנוע' ישר' כמו סקרי

המאמר הראשון

ואם היו ב'ת במאמר חייב שיהיו מיני האנה ב'ת במאמר כענין שהתבאר
 בהקדמה הראשון והנה מיני האנה מוגבלים וזה שהאנה הטבעי הוא
 לקוח אס מהתנועה היסרה אס מהסנוכית והתנועה היסרה היא מן האמז'
 או אל האמצע והסנוכית היא סביב האמצע ואס היה בכאן גודל ב'ת
 בין חלקי הגבס לא יהיה בכאן אמצע ואין לאומר שיאמר שמקום כל אחד
 זה למעלה מזה וזה אל לא תכלית שאס היה הדבר כן לא יהיה בכאן מעלה
 ומטה במוחלט התבאר אס כן איך שיהיה סבמציאות גסם ב'ת תסתלק
 התנועה היסרה אבל התנועה היסרה נראית בחוש גסם ב'ת אס כן
 בלתי נמצא

הציפת הב'סדרו כן אס היה גסם ב'ת נמצא הנה ימצא ב
 בהכרח כוונת ב'ת או קלות ב'ת אבל כוונת ב'ת
 אנקלות ב'ת נמנע והנה התרבות הגמס בקורס בהקש הזה יתבאר
 על דרך הזה לפי שאנחנו נר' היסודות הד' מתנועעים מהם אל המעלה
 במוחלט ומהם אל המטה במוחלט ומהם אל המטה ואל המעלה בנדר ואנחנו
 נר' שהמטה במוחלט מוגבל הנה הפכו שהוא המעלה במוחלט מוגבל אחר
 שהפכים הם בתכלית המרחק ונאמר שהוא מחוייב אס היה גסם ב'ת
 נמצא שיהיה כוונת ב'ת נמצא שאס לא ימצא לו כוונת ב'ת יהיה אס כן
 ב'ת וכניחה ועוד נכדל ממנו גסם ב'ת והוא מבואר שיהיה כוונתו קטן
 מכונת הכבת עוד נכפול זה הגסם עד שיהיה כוונתו גדול ככונת הכבת
 אחר שכונתו ב'ת והוא מבואר שהכפ' בטסם הבת אפשר עד שיהיה גדול
 מכונת ב'ת הראשון שהיה כוונת לגסם הבבת וכל זה בתכלית הכטול שיהיה
 כוונת חלק מהגסם והוא ב'ת גדול ככוונת כל הגסם הבבת ויותר גדול ממנו
 אס כן התרבות הנמשך מקורס בהקש הזה שאס יהיה סם ב'ת נמצא
 כוונת בלתי ב'ת בהכרח נמצא ואמנם סותר הנמשך והוא שאי אפשר שימצ'
 כוונת בבת אנקלות בבת זה יתבאר אחר שכניח ג' ההקדמות האחת
 שהתנועע שלושים לו כוונת יותר גדול יתנועע תנועתו הטבעי מרחק
 אחר בזמן יותר מועט ממה שיתנועע המתנועע לים לו כוונת יותר קטן
 המרחק שהוא בעינו הב' שיחס הב' זמנים יחס הכוונת אל הכוונת והב' שכל
 תנועה בזמן וכאשר נתיסכו אלנו ההקדמות נניח שכונת ב'ת וכונת ב'ת
 יתנועעו מרחק אחד בעינו יחוייב שיהיה יחס הזמן אל הזמן יחס הכוונת
 אל הכוונת ולפי שאין בין הכבת והבת יחס אללא ככקרה אל הקף וביניה
 אל הזמן יתחייב שיצטנע בעתה והוא בלתי אפשר יתחייב עוד שיחתוך

מרחק

הלל הראשון

פירחק גדול וקטן בשוה והוא בעתה אחד * ואם הנחצו זמן מה מועט
 לבבת' היה אפשר שימצא כוכב יחסו אל הכוכב הקט' יחס הזמן אל הזמן
 ויהיה זה כוכב הכת' יתנועע בזמן שוה לכוכב הכב'ת וכשנכפול אותו ית'
 יתנועע בזמ' שוה לכוכ' הכב'ת' הכוכ' הכב'ת' בזמן יותר מועט מהכוכב הכב'ת'
 וכל זה בתכלית הטוב והבטול נתחייבנו מהנחתנו כוכב בכ'ת נמצא
 וכאשר התבאר המנועות מציאות כוכב בכ'ת התבאר שכ' המנועות מציאו'
 גשם בכ'ת בגשמים הפשוטים * ואלו הם המורכבים המנועות מציאות גשם
 בכ'ת מכוואר מצד החלוקה והוא שלא ימנע אם שיהיה מדברים בלתי בת'
 בפיעור או במספר או בצורה וא"כ בפעור שכבר התבאר המנועות פעור
 הגשמים הפשוטים בכ'ת וכך אי אפשר להיותם בלתי בת' במספר כי מצד
 שיסתמשו יהיו כולם פיעור בכ'ת שהתבאר המנועו אחרי שהם אחד' בצור'
 נכין א"כ שיהיו בכ'ת בצורה שיתחייב שיהיו המקומות בכ'ת ועוד שאנחנו
 כדאיך התנועות בת' ולזה הוא מכווא' שלא ימצא גשם בכ'ת פשוט ולא מורכב
 זמן אמנם מצד התנועה :

המנועות הג' סדרו כן אם היה גשם בכ'ת נמצא הכה אי אפשר לנו
 שיפעל ושיתפעל אבל כל גשם מוחש אם פועל ואם
 מתפעל יוליד סותר הקודם והוא שגשם בכ'ת בלתי נמצא ואמנם נרצה
 בהפעלו להפעלות אשר בזמן והנה שכל גשם מוחש פועל או מתפעל זה
 מכוואר בחפוש למה שכל גשם מוחש אם פועל לבד כמו הגרמי' השמימיים
 אם פועל ומתפעל כמו היסורית והגשמים המורכבים ואלו הם שהג' הבבת'
 אי אפשר לו שיפעל ושיתפעל יתבאר בסנכיוב הקדמות מכווארות בעצמן
 הא' סנכיו מתפעלים שוים יתפעלו מפועל אחד בזמן שוה ושהמתפעל הקט'
 יתפעל ממי' ובזמן יותר קטן והכ' שכשיפעלו פעלים מתחלפים בסני' מ'
 מתפעלים יחס המתפעל אל המתפעל כיהם הפועל אל הפועל והג'
 שהפועל יתברך יפעל בזמן בת' ואחר שנתיישבו אליו ההקדמות הוא מ'
 מכוואר שהבבת' אי שיפעל ושיתפעל וזה שהבת' אי אפשר לו שיפעל
 בכבת' ולא הבבת' בעצת ולא הבבת' בכבת' אמנם שהבת' לא יפעל
 בכבת' הוא מכוואר שאם היה פועל בו נניחסי היה פועל בו בזמ' מה מוכח
 ונניח ב'ת פועל בכ'ת בזמן אחד ויהיה קטן מהראשון בהכרח וככפול
 הב'ת המתפעל עד שיפעל בזמן שוה לזמן הראשון המוכח שהוא אפשר
 זה כמו שהתבאר בהקדמת הכ' ויתחייב א"כ שיתפעל הכ'ת מהב'ת
 בזמן שוה להפעלות הבת' מהב'ת והוא שקר ואם נכפול יותר המתפעל

המאמר הראשון

יתחייב שיתפעל הכב'ת מהב'ת בזמן יותר קטן בהפעלות הב'ת מהב'ת
 וזה מגונה מאד : וכן יתחייב שלא יפעל הב'ת בב'ת שאם היה פועל בו
 נכיה בב'ת פועל כב'ת בזמן מה מונח ונכיה ב'ת פועל בב'ת בזמן אחר
 גדול מהראשון וכפול הב'ת הפועל עד שיפעל בזמן שיה' לאותו זמן שזה
 אפשר כמו שהתבאר בב' יתחייב א"כ שיפעל הכעל תכלית בעל תכלית
 בזמן שיה' למה שיפעל הכב'ת בב'ת הפך מה שהוכח : ואם נכפול עוד הב'ת
 יתחייב שיפעל בזמן יותר מועט מהכב'ת והוא מגונה מאד : וכן יתחייב
 שלא יפעל הכב'ת בב'ת שאם היה פועל בו נכיה בב'ת פועל כב'ת בזמן מה
 מונח ונכיה חלק מהמתפעל מתפעל מהכב'ת הפועל בזמן ויהיה בהכרח
 יותר קטן וכפול המתפעל עד שיהיה בזמן שיה' לזמן המונח : זה איפשר
 מכח ההקדמה הב' : ויתחייב שיתפעל הכב'ת והב'ת מפועל בזמן אחר
 והוא הפך מה שהוכח : ואם נכפול עוד המתפעל יתחייב שיתפעל הכב'ת
 בזמן מועט מהפעלות מהכב'ת • והוא מגונה מאד : ואחר שהתבאר
 שא"ל כב'ת שיפעל ולא שיתפעל הנה חייב שאין בב'ת נמצא : וזה אמנם
 התבאר מפאת המנעות התנועה וזה שהשימוי הוא מין התנועה : וכבר
 השתתף לתנועה היסרה למה ששניהם מהפך אל הפך : ולזה סדרנו המופת
 הזה במופתים שהוכחו מצד המנעות התנועה היסרה :

המופת הא' קדורו כן • אם הגשם בב'ת הסוכי המתנועע בסוכו נמצא
 יתחייב סכהיות קטרו מתנועע בסוכו שידבק על חצי קטרו
 הנח כשיגיע אליו : והנה זה נמנע יולר שהגשם הכב'ת הסוכי בלתי
 מתנועע בסוכו : והנה התדבקות הנמשך בקודם מבואר בעצמו להיות
 הקוים היוצאים מן המרכז אל המקוף בכל הכדור שוים : ואמנם סוף הנמשך
 מחוץ למה שהו' גלוי שהמרח' שבין כל ב'קוים היוצאי' מן המרכז אל המקי'
 מתוסף בתיספת הקוים : ולפי שיהיו הקוים בלתי בעל תכלית יהיה
 המרחק אשר ביניהם בלתי בעל תכלית • ולפי שהוא מבואר שא"ל למתנוע'
 שיחתיך מרחק כב'ת הוא מבואר שא"ל לו להדבק בחצי קטר הכח • וכבר
 הנחנוהו דבק בו • והוא מבואר שהשקר הזה יצא מהניחוחו אותו מתנועע :
 ומהאחרונים מי שחזק המופת הזה בשאמר ואיך ידבק בחצי הקטר
 : והנה כאשר דמינו שביקוים יוצאי' מהמרכז ויחדסן זנית בענין שמיתרו
 יחדש מסולס סוף הנלענות הנה אם הקוים בלתי בעל תכלית המרחק אשר
 ביניהם בלתי בעל תכלית • אם כן הקו האחר המתמזע או אפשר ללנהדבק

הכלל הראשון

עם קו האחר. למה שיצטרך לחתוך מרחק כב"ת עם שהוא נמנע בעצמו
היות כב"ת מוקף משני קוים משתי קצותיו כי המאמר בהיותו מוקף וכב"ת
מאמר סותר נפשו: והנה סיתחיו זה בכל שני קוים היוצאים מהמרכז
אם היו כב"ת שאין טפק שכל מה סיתוסכני הקוים נוסף המרחק אשר הוא
להם מקום מותר: ולהיות הקוים כב"ת היה המרחק אשר ביניהם כב"ת
בהכרח והוא מבואר בטול:

המופת הב' אם הגשם הסכובי המתנועע בסכוב כב"ת נמצא יתחייב
סיתנועע בזמן כב"ת מרחק כב"ת והוא נמנע יתחייב שלא נמצא
מתנועע בסכוב כב"ת: והנה סותר הנמשך מבואר בעצמו והתדבקותו
לקודם יחבאר בשניע קו כב"ת יוצא ממרכזו ונציע ב"כ מותר בו והוא
מבואר שיהיה כב"ת אחר שהגשם כב"ת ונציעהו נח: הנה כסיתנועע הקו
היוצא מן המרכז בסכוב יהי' בו זמן יפגש המית ויחתיכו זמן לא יפגשו
וליהיות הגשם הסכובי המתנועע בסכוב יתנועע בזמן כ"ת יתחייב סיתחוך
הקו היוצא מן המרכז מרחק כב"ת והוא המתד המונח בזמן כ"ת זהו שקד
מבואר להיות התנועה אשר בזמן כ"ת מחוייב שיהיה במרחק בע"תכלית:

המופת הג' סדרת כן. אם הגשם המתנועע בסכוב בלתי בעל תכלית
נמצא יתחייב אפשרות הבחת שני קוים נכחיים: האחר
מתנועע נכח חברו בסכוב: והאחר סיתחכו ויפגשו קודם שגיבתו קצה
הקו: וזה נמנע יחייב אם כן המנעות הקודם: ויהיה המנעות הנמשך
מחוייב למה שהוא מבואר בעצמו שכשהונחו ב' קוים על זה התארי יתחייב
סיפגש הנקודה הראשונה אשר בקצה הקו קודם סיפגש חמצעותו: ואמנם
התדבקותו לקודם גם כן מבואר למה שהקו הבכ"ת אין לו קצה והתחלה
ואין בו נקודה שלא יהיה לפניה נקודה:

המופת הדביע סדרו כן: אם הגשם הכלתי בעל תכלית מתנועע
תנועה סכובית הנה יש לו תנועה סכובית בלתי בעל תכלית והוא
בזנע ויליד שאין הגשם הבכ"ת מתנועע בסכוב: אמנם התדבקות לנמשך
קודם מבואר בעצמו ואמנם המנעות תנועה סכובית בלתי בת זה יראה
מרושם התמונה אשר יאמר בה המהו ברשמה שהיא אשר יקוף בה גבול או
גבולים: והוא מבואר שאשר יקוף בה הגבול הוא כ"ת: וככלל התכלית
הוא מצד הצורה בכל הדברים: והערר התכלית מצד החומר: ואח שהיות
התמונה היא הצורה א"א שהיא כב"ת:

המאמר הראשון

המופת ה'ה סדרו כן אם היה הגשם הכב'ת מתנועע בסבוב היא אפשר
 בו כשנוציא קו מהמרכז יתנועע בסבוב שיחתך קו כב'ת מ'ב
 קצותיו אם הונח צמוד על הקטר בב'ת והוא נמוע למה שהעמוד כב'ת
 ואי אפשר שיחתך קו כב'ת בזמן ב'ת יוליד שא"ל לגשם הכ'ת שיתנועע
 בסבוב : המופת הששי אם נניח הגשם

המתנועע בסבוב בב'ת כאילו תאמר הגשם הרקיעי יתחווה שיחתך מרחק
 כב'ת בזמן ב'ת והוא סקר יוליד שאין גשם מתנועע בסבוב כב'ת . והנה
 סותר הנמשך מובאר בעצמו וחייבו לקודם מובא מן החוש שאנחנו נראה
 באי זונקודה שרשום בו שתשוב למקומה בזמן ב'ת : התבאר מכל
 אלו המופתים שהתנועה הסבובית נמנעת בגשם הכ'ת : וכך התבאר
 במה שקדם שהתנועה הישרה נמנעת גם כן בו . אבל התנועה הישרה
 והסבובית נראית נחוש הנה אם כן הגשם הכב'ת בלתי נמצא : והוא אשר
 כוון במין הזה השלישי .

המין ה'ד בבאר כולל בהמנע מצד אונות גשם כב'ת בפעל והיא ככח
 המופתים הקודמים וסדר בזה ב' מופתים הא' סדרו
 כן אם היה הגשם כב'ת נמצא הנה אם שיתנועע תנועה סבובית או ישרה
 ואם סבובית הנה בהכרח יש לו אמצע כי הסבובי הוא אשר יסוב סביב
 האמצע ואם יש לו אמצעים לו קצוות ולכב'ת אין לוקצוות : הנה לא
 יתנועע אם כן תנועה סבובית כשאר אם כן שיתנועע תנועה ישרה
 והנה יבטרך בהכרח מ'קומות כל אחד מהם כב'ת הא' לתנועה הטבעית
 ומה שאליו והב' להכרחית ומה שמוננו ואם המקומות שנים יהיה ב'ת
 בהכרח למה שהכב'ת אי אפשר שיהיו שנים במספר וכבר הנחנו כב'ת
 לא יתנועע תנועה ישרה ועוד שהמקו'אי אפשר לו שיהיה בלתי בעל תכלי'
 למה שהוא מוגבל אחד שהתבאר מעניינו שהוא התכלית המקוף . השני
 סדרו כן אם ימצא גשם כב'ת שיתנועע מעצמו או מזולתו ואם יתנועע
 מעצמו יהיה כ' מורגש וכל מרגש יש לו מוחשים מחוץ מקיפיים בו .

ואשר בזה התאר הוא ב'ת ואם יתנועע מזולתו מחוץ יהיה בהכרח גשם
 כב'ת ויהיו שנים כב'ת וזהו סקר למה שיהיה מקובצם יותר גדול מכל א'
 מהם ויהי' מה שאין תכלית לו גדול ממה שאין תכלית לו . עם שיתחייב
 מזה מניעים ומתנועים כב'ת במספר כל אחד מהם כב'ת בגדול :

ועוד חזק זה בדברים הם בכח המופתים אשר קדם זכרם אלו הם המ
 המופתים טבאו בדורש הזה בספרי ארסטו וזולתו מהמחברים ומפרכי

הבלל הראשון

ספריו אלא שבאומבולבלים להבהיל המעיין אשר הוא אחד מהמקומות המטעים ולזה סדרנו אותם בצורותם בקצור מופלג וחזקנו מקצתם בדברים לא זכרום כוונה ממנו שיהיה מוכן ומזומן לברר האמ' מהטעות ומקומות ההמערה לבלתי כשוא פנים רק לאמת זה מה שכווננו בזה הפרק

הפרק הב

בבאור ההקדמה השנית האומרת שמיצאות גדלים אינן תכלית למספרים שקר והוא סיקו נמצאים יחד הנה אחר שבאר בהקדמה האחד המנעות מציאות גדלים בב'ת' ביאר בהקדמה הזאת השנית המנעות מציאות גדלים בב'ת' במספר ואמנם אמתות זאת ההקדמה יגיע כמופתי ההקדמה האחר נזה שכל גדלים לו סיעור מה וכאשר הוספנו עליו גדל אחר היה מקובץ פעורם יותר גדל וכאשר יוסיף גדלים בב'ת' במספר יהיה הסיעור בבלתי בעל תכלית אשר התבאר המנעו:

הפרק הג'

בבאור ההקדמה הג' האומרת שמיצאות עלות ועלול' אינן תכלית למספרים שקר ואם לא היו בעלי גדל' משל זה שיהיה זה הקשכל דמ' סבתו שכל סני יסבת הב' סני' כן לבלתי תכלית זה גם כן מבואר בטול הנה אחר שבאר בהקדמות הב' המנעות מציאות בב'ת' לדברים אשר להם סדר במצב בגדלים באר המנעות מציאותו בדברים אשר להם סדר בטבע בעלות ועלול' כי העלתה היא אשר בהמצאה ימצא העלול' ואם יצויר הבערה לא יצויר מציאו' העלול' ולזה השתלשלות עלה ועלול' לבלתי תכלית נמנע זה שהעלול' הוא אפשרי המציאות בבחיכת עצמו והוא צריך אל מכריע וכריע מציאותנו על הבערה אשר המכריע ההוא הו' עלתנו ולזה השתלשנו עלות ועלול' לבלתי תכלית' לא ימלט כלל מקו' כל' עלול' ואם לא היו כל' עלול' הנהם אפשרי המציאו' ולפי שהיו צריכו' אל מכריע וכריע מציאות' על הבערה הנה לה' על' עלול' בהכרח ואם לא היו עלול' כלם הנה אחר מהם עלה בלתי עלולה שהיא תכלית ההשתלשלות וכבר הונח שלא היה לנו תכלית זח שקר בטל' והשקר הזה התחייב מהניח עלות ועלול' אינן תכלית למספרים וצריך פנתיעורר שלא חייב המנעות בב'ת' אלא לדברים שיש להם סדר במצב בגדלים או בטבע כעלול' ועלול' אבל לדברים אשר אינן להם סדר במצב לא בטבע בשכלים או כנפשות הנה לא ימנע מציאותם בב'ת' וזה הוא

המאמר הראשון

דעתן סגור ואכזחמר : ואולם ק' רסוד יראה שהמנועות גם בדברים סגור
לקס סדר : כי הוא אמר שהמספר בפעל הוא ב'ת בהכרח : וזה סכל מספר
בפעל הוא ספור בפעל וכל ספור בפעל אס זוג ואס נפרד : ומה שהוא
זוג או נפרד הוא בעל תכלית בהכרח : ומה שיראה לנו בזה הו' שהולוק'
הזאת למספר היא אמתית אין המלפ ממנה : אבל המספר הבכ'ת אחד
היננו בלתי מוגבל לא יתואר בזוגיות והפרדה ולזה אין הבכ'ת נמנע בו :
ולזהמה שדקדק הרב בהמנועותהמספר הבכ'ת בדברים שיש להם סדר
כמצב בגודלים או כמנע כעלות ועלולים בשיקיה האמור עליה לב' והב' ע'
וכן לבלתי תכלית :

הפרק הר

בבאור ההקדמה הר' האמרת שהשינוי יוצא
בארבעה מאמרות במאמר העצם והוא ההויה

וההפסד : ובמאמר הבמה והוא הצמיחה והחסרון : ובמאמר האידך והוא
ההשתנות ויימצא במאמר האנה והוא תנועת ההעתק ועל זה השינוי באנה
תאמר התנועה בפרס : הנה למה שהשינוי ממנו בזמן וממנו בזולת
זמן כשילקח השינוי סתמי בשלוחתתאמת זאת ההקדמה והיא כמבוארת
בעצמה כי השינוי אשר בכמה והאידך והאנה הוא בזמן : והשנוי אשר בעצם
הוא בזולת זמן כמו שהתבאר בספר ההויה וההפסד : ומה שצרי' שנתעורר
עליו למה ייחד אליו הר' מאמרות והוא מבואר שהשינוי כבר ימצא בשאר
המאמרות כאלו תאמר במאמר המצב ושיפעל ושיתפעל אל' שלמה של כל
שינוי בחינות אס מצד הנושא והוא העתק המסתב' מת' אל תאר ובבחינה
הזאת היא בשאר המאמרות והוא שינוי בזולת זמן ואס מצד חמר השינוי
כאלו תאמר בכמות ובאיכות ובאנה ובבחינה הזאת היא במאמר אשר בו
חומר השינוי והוא פונה בעיון הזה אל הבחינה הזאת והוא השינוי אשר
בעצם בתשך לתנועה אשר לאלו המאמרות ייחד הרב אליו הר' מאמרות
נדרך בזה דרך ארססו ובספרנו כמה שאמר והוא הכסון מה שיאמר בזה
לפי מה שיראה אלא ששאר עלינו לבאר למה ייחד השינוי באנה שהו' ה'
העתק לתנועה בפרט אחר שהתנועה בכמה היא השינוי באנה ג'כ אחר
שבו ההעתק מה : וכבר נתעורר אל תברויזי מזה : ואמר כי להיות העתק
באכ מוחס ייחד לו התנוע ולא ייחד אותה לצמיחה כי ההעת' בה איננו מוחס
לפי מה שיראה בצמיחה אין בו העתק באנה למה שידוע שהצמיחה בנומח
הוא בכל קטרי : ולזה לא נבאר חלק ריגו' אליו שיתאמת בו העת' מאפה

הכלל הראשון

אל אלה: ולזה יחד הרב התנועה חל העתק באנה :

הפרק הה'

בתיאור ההקדמה ה' האומרת שכל תנועה סיני
 ויציאה מן הכח אל הפעל הנה אמרו שכל תנועה
 סיני הוא מכוון לפי מה שקדם אבל לא יתחפך זה וזה שאין כל סיני
 תנועה למה שהסיני ממנו סידרה בזולת זמן כמו ההווה וההפסד והעתק
 הנושא מתאר אל תאר אשר מזה הנד יכנס במאמר סיפעל וסיתפעל
 הסני ממנו אשר הוא בבחינת חמר הסיני אשר בו יצדק שס התנועה
 לבד ורעהו: כי לא הרגישו בזה החלוף מהמון המתפלספים: ואמנס אמרו
 שהוא יציאת מן הכח אל הפעל הוא נוסף למה שגרדו התנועה שהיא
 שלמותה שכל מה נוצר מה שהוא בכח: והנה יצדק עליו שהוא שלמות למה
 שהתנועה בין מה שממנו ומה שאליו וכסיהיה כמה שממנו היה בכח גמור
 וכסיהיה כמה שאליו היה שלמות גמור והוא נח: וכסיהוא כמה שבין הנה
 הוא שלמותמה אבל מנד שהוא עריון בכח: ולזה אין שלמות גמור ולזה
 התאמת שהתנועה יציא מן הכח אל הפעל: ואלס כבר יראה שהגרד הזה
 איכנו אמתי לתנועה למה שמסוגלות הגרד ההתחפך על הגרד כמו שהתבאר
 בפסד המופת: ולפי שהגרד הזה כבר יצדק ג'כ בהנעה יתחייב אס כן
 סיהיה תנועה ונטודך ג'כ אל הכעת מייע: וזאת ההנעה הסנית ג'כ תנועה
 וזה לבלתי תכלית: ולזה היה הגרד האמתי לפי מה שיראה לנו הגרד אשר
 אשר זכרנו והוא שלמות המתנועע כמה שהוא מתנועע ואמרו שלמות ה
 המתנועע יורה שיש לו פעל ושלמות מה: ואמרו כמ' שהוא מתנועע יורה שאין
 לו פעל ושלמות גמור: ואיך סיהי הגרד ההקדמה אטיתית שכל תנועה
 סיני ויציאה מן הכח אל הפעל:

הפרק הו'

בתיאור ההקדמה השסית האומרת שהתנועות מהס
 בעצמות ומהס במקד ומהס בהכרח: ומהס בחלק
 אולס אשר בעצמו כהעצק בשס ממקו למקו ואלו אשר במקד כמו שיאמר
 בשחרו שהו נבש שהועת ממקו אל מקו ואלו אס בהכד כתנוע האב' אל המעל
 במקריח יכריח על זה: ואלס אשר בחלק כתנועת המסמר אשר בספינה
 בי כסנית ונעשה הספינה נאמר שכבר התנועע המסמר ג'כ: וזן כל מחוב
 יתנועע בכללו ואמר שחלקו ג'כ התנועע הנה המכוון בהקדמה הזאת ש
 שהתנועה לה בחינות: וזה אס עצמותית טבעית היתה או הכרחית וכנס'
 בזה הרצונית שהעתק הבשס ממקוס אל מקוס או מקרית פניחם התנועה
 לרבר שאין מדרכו סיתנועע מעצמו אלא סיתנועע במקרה כמו סיתנועע

המאמר הראשון

השחרות אשר בגשם כתנועת הגשם ואם הכרחית עצמותית היתה אז
מקריית כתנועת האבן למעלה ואם אשר בחלק הכרחית היתה אוטובני-
נהפרס אשר בין המקריות ואשר בחלק שהמקרי היא כשכיחס התנוע'
אשר במקרה לרבר שאין דרכו סיתנועע ואשר בחלק היא שכיחס התנוע'
אשר בחלק לרבר שמדרכו סיתנועע אבל מה שצריך להתעורר עליו אמרו
במשל התנועה אשר בעצמות בהעתק הגשם ממוקום למקום ולפ סבתנוע'
הגלגל לא יעתק גשם הגלגל ממקום למקום למה שלא ימיר המקום בכללו
ואמנם יעתקו חלקיו הנה לא תהיה התנועה עצמית לכללו כי אם לחלקיו
: וזה הילוף מה שיראה כי התנועה לגלגל היא רצונית השוקיית לפי רעת
ארסטו ואסטיכעית למה שיראה לנו: וזה שלמה שאנחנו כרא שסתנו
טבעית בגשמים בכלל והיו בגשמים הפסטיים אשר תחת הגלגל היסודיים
בעלי כוכב וקלות מתנועעים תנועה ישרה הנה גשם הגלגל בכללו שאינו
מתואר בכוכב וקלות התנועה הטבעית לו הסבוכית ולזה היתה התנועה
הסבוכית לגלגל עצמותית ואם היה שלא יעתק הגלגל ממקום אל מקום
בכללו בחלוף מה שיראה מרברי הרב : וכן אמרו במשל אשר במקרה
בשחרות אשר בגשם אשר הוא בגדל מה והוא נעתק מגדל אל גודל כוכב
יאמר התנועה אשר במקרה גם בנקורה אשר בתכלית הגשם : ואם איננה
בגודל כי אם בתכלית : ואלו אמרו במשל אשר בהכרח כתנועת האבן
אל המעלה כמשך לרעת השני המפורסם אשר ליסודות תנועות טבעיות
הפכיות כתנועת האבן אל מטה ותינועת האש למעלה ושפטו מפני זה
שהיסודות הר' לאחד מהם והוא הארץ כוכב מוחלט ולאש קלות מוחלט
ולאוויר ולמים כוכב וקלות רופי : והדעת הזו לפי מה שיראה לא
התבאר ולא יתבאר: וזה טיפ לאומר שיאמר שלכל אחד מהיסודות כוכב
מה אלא שהם מתחלפים בפחות ויתר : ואמנם הית תנועת האש למעלה
לכוכב האוויר אשר ירחה אותו למעלה כאשר יקרה לאבן אשר תוך הכוכב
אשר בו זהב או עופרת מותך או כסף סיתנועע אל מעלה למה שכוכב
המתכות ירחי : וכדמות זה יקרה אל האוויר ואל המים : וכבר
יראה זה למה שבאשר חפרנו בארץ ירד בחפירה האוויר ונתמלאת ממנו
ואם היה שאפשר לטוען שיטעון שזה ממנו להמנע הרקנות תוך הגלגל א
אבל אינו ממנע שיהיה זה לכוכב היסוד ואלו אף שתהיה תנועת האבן
למעלה הנה על כל פנים מפאת מכריח כמו שבא במשל : וראי בזה
הערה בזה הפרק :

בבארר ההקדמה הז' האומרת שכל משתנה מתחלק והוא גשם בהכרח וכל מה שלא יתחלק לא יתגועע ולא יהיה גשם כלל : הנה ההקדמה הזאת כוללת חמשה הקדמו' • הא' שכל משתנה מתחל' : הב' שכל מתגועע מתחל' : הג' שכל מתגועע הוא גשם בהכרח : הד' שכל מה שלא יתחלק לא יתגועע : הה' שכל מה שלא יתחלק אינו גשם : ואמנם הד' והה' מבוארות מעצמן אם הד' מבוארת בהפך הסותר מהב' • וזה שכאשר התבאר שכל מתגועע מתחל' והיא ההקדמה הב' יתחייב מהפוך הסותר שמה שלא יתחלק לא יתגועע והיא הד' • והה' מבוארת מגדר הגשם והיותו מכמה המתדבק : ואמנם הראשונות דריכות באור • אולם הא' נתחבטו בה המפרשי' לפי שארסטו יסר בה המוספת בו מהשמע למה שהמשתנה מחוייב שיהיה מקצתו במה שממנו ומקצתו במה שאליו • וזה כי בהיותו במה שממנו הוא נח בלתי משתנה עריון : וכשהוא במה שאליו הוא נח כבד השתנה ואי אפשר להיות כלו במה שממנו וכלו במה שאליו יחד וחוייב אם כן שיהי' מקצתו במה שממנו ומקצתו במה שאליו ומה שזה דרכו הוא מתחלק בהכרח : ולפי שהבארר הזה לא יכלול אלא המשתנה בזמן אבל המשתנה בזונית זמן בתכליות השינויים והתגועעות לא יצדק עליו זה : והיה הבארר א' כחלקי היה אלסכנדר יראה שכל משתנה בזמן והמשתנה בזולת זמן הוא בחוש לבד אבל הוא בזמן ולא יורגש למועטו והוא סבירא כפסד' מבואר' הבטול : ואולם תמסטיוס קבל מציאות משתנה בזולת זמן אלא שלמה שמשתנה בזולת זמן הוא נמשך למשתנה בזמן היה הבארר כולל : ואולם אבוכרן אלציב עם שקבל ג' מציאות משתנה בזולת זמן והי' המשתנה מהעדר אל מציאות בחול הצורה בחמר פי' המשתנה באיך כחם שיתקד' ובקר שיתחמם שזה יהיה בזמן בהכרח : ואולם י' רסר דקדק עוד כי למה שתכליות השינויים אינם שינויים באמת כי אז הם נחים באר ארסט' כולל המשתנה באמת והיה המשתנה כולל כל סוג השינוי : ולא ארע מה הרויח אבוכרר במה שפירס המשתנה באיך כי הוא מבואר שהשינוי אשר באיך להם תכליות שינויים בזולת זמן : וזה שהשחור' המתלבן בתכלית תגועתו היה לבן בזולת זמן : ואיך שהיה הנה יראה שהרכ לקחו כפי דעת כר' ולזה חייב מאמרו כל משתנה מתחלק וזה למה שהמשתנה כבר יכלול כל מיני השינויים וכמו שבאר בהקדמה הרביעית ולא נתאמתו שתי ההקדמות הראשונות : ואולם הג' אמרו שכל מתגועע גשם היא

דבאר דראשון

תבוארת מאד : וזה שאם נקח התנועה בפרט כמו ספירם הרב שהיא התנועה באנה הנה למה שהאכה ייחד מקום והמקום הוא מינחד לגסס הוא מבואר שהמתנועע גסס : ואם נקח התנועה כוללת כל מיני הסויני להיות כלם דריכין אל נוסא גשמי הוא מבואר בהם שהמסתנה הוא גסס נתאמת אס כן אלו הג' הקדמות הראשונות אלא שיותנה באמרו כל יתנועע ס מתנועע בעצם : וזה שאנחנו נמצא אשר יתנועע במקרה לא יתחלק כי הנקודה שהיא תכלית הקולא תתנועע בהתנועע הקו שהיא לו תכלית והקו בהתנועע השטח והגסס : והנקודה לא תתחלק ואיכה גסס אבל הכוונה במתנועע בעצם : וכתבארה א' כהקדמה הז' הכוללת ההקדמות החטם :

הפרק ח

בבאור ההקדמה השמינית האומר ה סכל מה שיתנועע במקרה ינוח בהכרח אחר שאין תנועת בעצמותי : ולזה לא יתנועע התנועה המקרית תמיד : יסוד ההקדמה הזאת לפי מה שיראה מה שהכית ארסטו בשמיני מהשמע שמה שיתנה במקרה אפשר כו סימצא וסלא ימצא . והאפשרי אין ראוי בו שלא יתא אל הפועל בזמן כב'ת ולזה בכד יחוייב במתנועע במקרה סינוח :

הפרק ט

בבאור ההקדמה הג' האומרת כי כל גסס סינוע גסס אמנס יגיעו| כשיסנועע גסס הוא יעת הנעתו : ההקדמה הזאת מבוארת בעצמה אמנס דריך שיותנה בה סיהיה המניע הפועל אבל המניע עד התכלית כאלו תאמר שהאס מניע האויר שיעלה על שטחו להאותות המקום הקוא אל האויר ככד יגיעו והוא לא יתנועע ולז' היה אמרו גסס סינוע גסס יראה סינועו אס כדחיי' או במסיכה וכבר הקסו על זה ממה שנראה בחוס שהאבן המגיטס סינוע הברזל כשימסכהו אלו ולא יתנועע : והנה הסיכו הזה בשכי פנס האחד כי האומר שאמר שהברזל שיתנועע בעצמו וזה אמנס מהמזג אשר יקרה מהאבן : והכ שאס הוירכו שהאבן ימסכהו הנה יהיה זה בשיותכו מהאבן גשמים ימססו הנמסך וימסכהו אס בדרך מסיכה או בדרך דחיייה :

הפרק י

בבאור ההקדמה האומרת כי כל מה שאמר שהא גסס יחלק אל שני חלקים אס שתניה עמידתי בגסס במקרים אס שתהיה עמידת הגסס בו כנורה הטבעי וסטי כח בגסס : ככד הי מן הקדמונים מי שיראה שהגסס אין בו תרכבה כלל אבל הוא א' בעצמו וברו ואס היה שנרטיס בהס תרכבה הנה במקרים

הכלל הראשון

עצמיים ומשיגים בלתי עצמיים והנה ארסטו גופר שישפירו הכו על קדקדק
הסברה הזאת בשאמרו שאין המלט בכל גשם משני דברים עצמיים והם
החומר והצורה וזה שאנחנו נראה הגשמים שבכאן היום ונפסדים • ולפי
שהדבר הנפסד לא יקבל הדבר ההוא יצטרך להניח נושא יקבל את שניהם
הוא החומר הנקרא היולי • והוא מבואר שהוא עצמו יהיה כי הו' נושא
גלפי שהמקבל הוא דבר זולת המקובל הנה יחוייב שיהי' בו שני דברים
לפי שהמקובל בו יאמר שהדבר הוהו ומובל וכו' נתעצם הוא מבואר שהו'
עצמו להוה : ולפי שהנושא אי אפשר שיהיה בעצמו בפעל שאם היה
בפעל לא תהיה הויה אלא שינוי הוא מבואר שקיום הדבר ועמידתו הוא
בדבר המקובל והוא הצורה הטבעית : ואולם המקרים אשר אין המלט
מהם בכל גשם הוא מבואר שעמידתם בגשם הכולל החומר והצורה הגשמית
שאם היה להם קיום ועמידה בעצמם היו עצמיים • ולפי שכל אחד משני
אלו ר"ל הצורה והמקרה אין לו מציאות בעצמו ושיהיה צריכין אל נושא
כמו שהתבאר שתופס בתוכו כח • ואמר ששניהם כח בגש' צד' שתתכונן
אמרו שעמידת הגשם בצורת הטבעית שהוא לקח בגשם שכולל החומר
והצורה הגשמית ביחס אל הצורה הטבעית המיוחדת ביחס החומר אל הצור'
בכללו שקיומו ועמידתו בה :

הפרק י"א

בבאור ההקרמה היא האומרת בקצת הדברים
שעמידתם בגשם יחלקו בהחלק הגשם ויהיו בחלקים
במקרה כמראים ופאר הכחות המתפשטות בכל הגשם וכך קצת המעמיד
לגשם לא יחלקו בשום פנים ככפשוטם כלל : הנה חלוקת הדברים
אשר עמידתם בגשם והמעמידות לגשם מבוארת בעצמה למה שהמקרים
אשר עמידתם בגשם מהם יחלקו במקרה בחלוקת הגשם כמראה וכשיעור
: ומהם שלא יחלקו בנקודה והקו והקו מצד הרחבי • והשטח מצד
העמק : וכך המעמידות לגשם מהם שיחלקו בחלוקת הגשמים
כהיולי אשר הוא דבר המקבל החלוקה למה שצורת הגשמיות שהיא ד'
דבקות הרחקים לא יקבל החלוקה שאין מדרך ההפך שיקבל ההפך
למה שצריך לבאר אמרו כנפשו ושכל כי הוא יראה שהם כח בגוף :
ולמה שאין מתפשטות בכל הגוף לא יחלקו בחלוקת הגשם : ועוד
יתבאר זה לפיכך כי הו' ארסטו יראה בחלוקה זה שהשכל הנקנה בקשר
בגוף הקשר מציאות לא הקשר עירוב ולזה לא יתנועע במקרה כ'
כשיתנועע הגוף : ולזה יראה שהשכל הגדול

המאמר הראשון

הוא מניע לגבל ולא יתנועע במקרה : ולהיותו הוא מניע ונפשו ולזה יקרא הגבל מתנועע מפאת נפשו : והרבי יראה ששכל הגבל הוא כח בגוף ויתנועע במקרה בתנועת הגבל : ולזה יחד מופת על שאין השכל ההוא מניעו : כי למה שיתנועע במקרה יצטרך לזה בהכרח כמו שביאר בהקדמה הא' ויהיה פעולו בלתי תכלית אחר שיתחלק בהחלקו ולזה אמר כי מניעו הוא השכל הנבדל כמו שיראה במה שכתב בפרק האחר מהחל הזכ בספרו המורה :

הפרק היב
בבאור ההקדמה הי"ב האומרת שכל כח נמצא מתפשט בגשם הנה הוא בעל תכלית להיות הגשם

בעל תכלית : הנה ארסטו באר ההקדמה הזאת בא' מהשמע : וסדר המופת כן כל גשם אם שיהיה בעל תכלית או בלתי בעל תכלית אבל מציאות גשם בלתי ב'ת נמנע כמו שהתבאר במה שקדם נשאר אם כן שיהיה הכח בגשם בעל תכלית והנה מציאות כח בלתי ב'ת בויראה ש שהוא נמנע אחר הניחוי הקדמה אחת מבוארת בעצמה והיא שהכחות המתפשטים אשר בגשמים מתחלקים בהחלק הגשמיים ושכל מה שיהיה בגשם יותר גדול יהיה כח הנעתו יותר גדול כאשר נראה בחלק הגדול מהארץ יותר גדול הנעה מהחלק הקטן ממנה וכאשר התישב זה סדר ההקטן : אם ימצא כח בלתי ב'ת בגשם בעל תכלית יתחייב אחד משני דברים אם שיניע מתנועע מה בעתה או שיהיו כח בלתי בעל תכלית וכח בעל תכלית שנים בהנעה ושניהם מבוארי הבטול ואיך יתחייב זה כפי מה שאומר : נניח הגשם אשר בו כח בלתי בעל תכלית יניע מתנועע מה בזמן מה : הנה כבר אפשר במניע ביגל תכלית שיניע המתנועע הנו למה שעלינו להניחו בשיעור שיניעו המוכיח בעל תכלית : ואין ספק שיצטרך בהנעתו אל זמן יותר גדול מהמוכיח הב'ת והנה לא ימלט המניח הכב'ת אם שיניעו בעתה או בזמן : ואם יניעו בזמן יהיה בהכרח חלק ידוע מהזמן היותר גדול : והוא ידוע שאפשר לנו שנקח מהגשם הב'ת חלק יהיה יחסו אל הב'ת האחד יחס הזמן הקטן אל הזמן הגדול ויהי א"כ חלק הב'ת שהוא ב'ת בהכרח שיהיה בהנעה אל הכח הב'ת התבאר א"כ חייב התדבקות הנמשך לקודם : והוא שאם ימצא כח בלתי בעל תכלית לגשם בעל תכלית יתחייב אחד משני דברים אם שיניע המניע הבלתי בעל תכלית מתנועע מה בעתה : ואם שיהיו כח ב'ת וכח בעל תכלית שנים בהנעה :

הכלל הראשון

הפרק הינ

בבואר ההקדמה היג' האומרת שאי אפשר
 שיהיה דבר נמיני השינוי מתדבק אלא תנועת
 ההעתק לבד והסנוכית מומנה : ואנוס הכוונה בהקדמה הזאת הנה
 שאי אפשר במיני השינוי ר"ל בשני מיני המקבילים שיהיה תנועה מדובקת
 : וזה שכבר קדם שהשינוי בארבעה מאמרות והם סוגים מתחלפים :
 והנה בשני סוגים הדבר בהם מבואר שאין שם תנועה אחת מדובקת כאלו
 תאמר היושנתה מהלובן אל השחרות והמתנועע מאנה אל אנה אבל בסוג
 אחר בעצמו כאלו תאמר באיך מהלובן אל השחרות ומהשחרות אל הלובן
 ב"כ אינינו שינוי מדובק וזהו מה שנרצה באומר דבר ממיני השינוי :
 כ' אין לאומר שאומר במין א' מן השינוי שא' א' שיהיה מתדבק : וזה שהשינוי
 ממנו בזמן וממנו בזולת זמן : והשינוי אשר בזמן הוא בהכרח מתדבק
 להיות הזמן מתדבק : ואם לא היה הזמן מחובר מעתות אלא שהכוונה
 הוא בשני מיני השינוי המקבילים או שרצה באמרנו מתדבק מתדבק תמיד
 נכחי : והנה ההקדמה הזאת בארה ארסנו בשאמר כי למה שהתנועה
 תקרא בשם מה שאינו התנועה : כי אכחנו באמר המתנועע מהשחרות אל
 הלובן מתלבן ובתנועה חלק מה ממה שאינו גמור חוייב שיהיה נח במה
 שאינו : ואם לא היה השלמות האחרון בכח ולא היה מה שאינו גמור
 והיו התנועות המקבילות תנועה אחת והיה הדבר ישתחרת ויתלבן יחד
 אלא שהעניין בו כעניין בהויה : וזה שהתנועה אשר בעצם
 כאשר נתהוה נח ויתנועע אחרי כן אל ההפסד : ואמנם בין ההויה
 וההפסד אמצעי שלא יצויר בו שתהוה ויפסד יחד : ואולם בתנועת
 ההעתק ב"כ הדבר בו מבואר למה שתנועת ההעתק אם שתהיה ישרה
 או סנוכית או מורכבת משתייהן : והנה בתנועה הישרה הדבר מבואר
 שיתחייבת בין כל התי תנועות הפכויות מוכחה ואם לא היה מתנועע אל
 המעלה ואל המטה יחד : ועוד שהאמצע בכל גודל כבר ימצא בשני
 צדדים : אם בכח ואם בפעל כי הוא כאשר התנועע בו מתנועע מה ב
 בהקדמות לא ירשום בו נקודה או קו בפעל למה שהקו אינו נמוך
 מנקודות ולא השטח מקוים : וכאשר עמד רשם בו נקודה או קו בפעל
 ואם היה רשום נקודה או קו בפעל כשהוא מתנועע בהתדבקות היה מ
 מחוייב שיהיה בהם זמן יעמוד באמצע : וזה שהוא מבואר שהיותו מתנועע
 אל האמצע והיותו מתנועע מן האמצע הם שתי תכונות מתחלפות : ואם
 היה הנקודה או הקו בפעל היה מחוייב שיהיו שתי תכליות התכונות בפעל

המאמר הראשון

זמניה הזמן מחובר בשמות : וכאשר התבאר זה בקו הישר ה' למתחיי בקו המורכב מהישר והסכובי אשר הוא הר' לזוני : וזה שכאשר נביחמו מתדבק כבר יתנועע בשלל אל המעלה והמטה בהתדבקות וייתחייבו ממנו הבטולים הקורמים ולזה היה מבואר שההתדבקות איננו אפשרי אלא בתנועת ההעתק והסכובית ממנה ממה שנמנו ומה שאלנו אחד ומה הגד' אפשר בה ההתדבקות והנצחיות :

הפרק יד

בבארר ההקדמה הי' ד' האומרת שתנועת ההעתקה יותר קודמת סכתנועות והראשונה מהם בטבע כי ההנהיה וההפסד יקדים לה ההשתנות וההשתנות יקדם לה קריב המסב' מן המשתנה ואין נמיחה ולא חסרון אם לא סיקדם להם הנה והפסד : הגה ההקדמה הזאת בארה ארסטו בחפוש וכוון בה הקרימ' בטבע ובזמן והוסף בה ביאור שהתנועת הסכובית קודמת לשאר התנועות למה שאיך מהפך אל הפך ולא ישיגנה שינוי והמתנועע בהם אין לו כח על השינוי אבל ענינו דומה אל קסעל הגמור :

פרק טו

בבארר ההקדמה הטו האומרת כי הזמן מקרה במשך לתנועת נדבק עמה לא ימצא אח' משני' מכל' תי האחר לא תמצא תנוע' כי אם בזמן ולא יושב' זמן אלא עם תנועה וכל מה שלא תמצא לו תנועה אינו נוכל תחת הזמן ההקדמה הזאת כוללת ד' הקדמות האחד היית הזמן מקרה נקב הייתו דבק לתנועה באופן שלא ימצא אחד מהם בלתי האחר : והג' שלא יושכל זמן אלא עם תנועה : והד' שמה שלא תמצא בו תנועה אינו נוכל תחת הזמן : והנה התבאר בבארר גדר הזמן : ואמנם ארסטו ואם היה שהתחלפו בו הקדמונים בסברתם חלוק רבאין צורך לזכרם להיותם מבוארי ההפסד הנה גדרת בשנה מספר הקודם והמתאחר בתנועה : וזה שאין ספק הצרכו אל נושא להיותו בלתי עומד כלל : וכ' ש' סיהיה עומד בעצמו כמו הדברים שלא יצטרכו אל נושא : וזה שהזמן יחלק אל עבר ואל עתיד כי ההוה הוא עתה וקאל בלתי נמצא ואינינו זמן והעבר כבר כפסד והעתיד אינינו עדיין : ולזה יצטרכו אל נושא מבואר בעצמו והיא ההקדמה הראשונה מא' הר' : ולפי' שאנחנו נראה שאנחנו כשער התנועה המהיר והמאחר' בזמן וזה שהתנועה המהירה היא אשר יתנועע המתנועע בה שיעו ידוע בזמן יותר קצר מהמאחרת הנה התבאר שהזמן אינינו תנועה כי ל לא ילקח הזמן בגדר עצמו ולהיות המהירות והאיחור בתנועה מקרה

הבלל הראשון

דבק בה ובלתי נפרד ממנה והיא שנשער אותם בזמן נתאמת שהו מקרה
 דבק לתנועה והיא ההקדמה הב' : וכאשר היה זה כן והיה הזמן מסער
 לעולם התנועה איך שלוקחה אם בכחנת מהירות ואיחור אם בכחנת
 הקודם וההסתאחר ממנה כבר יצדק אמרנו בגדרו שהוא מספר הקודם
 והמתאחר בתנועה : ולפי שלוקחה התנועה בגדרו כתבארה ההקדמה
 הב' והוא שלא יושכל הזמן אלא עם תנועה : ואמנם ההקדמה הד'
 שהיא אמרנו שמה שלא תמצא בו תנועה אינו נופל תחת הזמן היא מבוארת
 בענמה כפייתבאר עניין הנפילה תחת הזמן : והוא הדבר סי גבילהו הזמן
 יעדיף עליו מסתי קצותיו : ולזה היו הדברים הנכחיים אינם הזמן בעצם
 בו לא וגבילם הזמן ולא יעדיף עליהם : ואם היה סיהיו נופלי תחת הזמן
 הוא במקרה והם אשר היו מהם מתנועעים כי למה שהתנועה כבר וגבילה
 הזמן כסנקח חלק ממנה כבר יהיו המתנועעים נופלים תחת הזמן במקרה
 מצד תנועתם : ואמנם הנכדלים להיותם בלתי מתנועעים אינם נופלים
 תחת הזמן לא בעצם ולא במקרה .

הפרק י

בבאור ההקדמה היו האומרת כי כל מה שאינו
 שאינו גוף לא יושכל בו מניין אלא אם היה כח

בגוף וימנו אישי הכחות ההם בהמכות החמרים שלהם או נוסאיהם :
 נבעבור זה העניינים הנכדלים אשר אינם גוף ולא כח בגוף לא יושכל בהם
 מניין כלל אלא בהיותם עלות ועלולים : הנה להיות מהות הבלול אישים
 מתחלפים הוא אחד כמו רבים במספר הוא מבואר שלא יושכל בו מספר
 אלא לחלוק המקום או הזמן או מקרה מה מהמקרי הנמצא בו ולהיות
 מה שאינו גוף ולא כח בגוף נכדל והוא בלתי נופל תחת הזמן כמה שקדם
 בלתי מעבול במקום ולא ייחם לו מקרה מהמקדים . הנה הוא מבואר
 שלא יושכל הנכדלים מניין אלא מחלוק הנמצא בו . והוא בהיותם עלות
 ועלולים :

הפרק יז

בבאור ההקדמה ששבע עשרה האומרת
 שכל מתנועע לו מניע בהכרח אם חזק

ממנו באכן תנועה היר או יהיה מניעו בו בגסם החי כי הוא מחובר ממניע
 ומתנועע ולזה באשר מתנועעד ממנו המניע והוא הכפס ישאר המתנועע
 והוא בגסם במקום כמו שהיה אלא שהוא לא יתנועע אנה התנועה :
 ולמה שהיה המניע קמנצא במתנועע בעלם בלתי נראה לחוש כחשכ בחי
 שאר מתנועע בלתי מניע : וכל מתנועע יהיה מניעו בו הנה הוא

המאמר הראשון

אשר יקרא מתנועע מצדו עביינו שהינה המניע למה שיתנועע ממנו ב
בעצמות נמצא בכלנו : יסוד ההקדמה הזאת לבאר שכל מתנועע יש
לו מניע : והנה לפי שהמתנועע הם שיתנועע בטבע כתנועת האבן אל
המטה ואם בהכרח כתנועת האבן אל מעלה : ואם בבחירה כתנועת הכח :
הנה המתנועע בהכרח ובבחירה הדבר בה מוכח שהמניע בה זול המתנועע :
ואולם המתנועע בטבע יתבאר מזה למה שנמצאו המתנועעים בטבע מת
מתחלפים בדרך : וזה שתנועת האבן אל המטה ותנועת האש אל היעלה
הוא מחוייב שאין התנועה לו במה שהוא גשם בשלמות שאם היה כך לא היו
מתנועעים בחדרים מקטלים אלא שהתנועה המיוחדת לכל אחד במה שהוא
זה הגשם ולהיותם שוים ומשתפים בגשמו הנה א"כ צור כל אחד המיוחדת
היא התנועה ההיא באמצעות הכח אשר הם בה והוא ההקדרא טבע : ולזה
היה טבע כל אחד הוא המניע .

הפרק היח

בבאור ההקדמה הוח האמרת שכל מה שיצא
מן הכח אל הפעל מוציאו זולתו והוא חזן ממנו
בהכרח : כי לו היה המוציא בו ולא יהיה עם מניע לא נמצא בכח עת אחד
אבל היה בפעל תמיד : ואם היה מוציאו בו וקיה לו מונע והוא איך ספק
שמסיר המונע הוא אשר הוציא אותו מן הכח אל הפעל : וחתם ההקדמה
הזאת באמרו והבין זה : ההקדמה הזאת כבר תתאמת בחפוס וזה כי מה
שיאמר עליו שהוא בכח דבר הנה יהיה אם בפועל ואם במתפעל : והבין
במתפעל אם שיקיה בעצם אם במקרים : ואמנם בעצם בהייה והפסד
איך ספק שמוציא הכח בהם זולתם למה שהוא מביאר שהדבר לא יהיה עצ
עצמו ולא יפסיד עצמו : ואמנם במקרים בסינוי בכמה ובאיך ושאר
המאמרות הנה להצטרם אל כושר איך ספק שהכח אשר כושר יפעלם
הוציאם מן הכח אל הפעל : ואולם בבחינת הפועל וזה כשנאמר בדבר ש
שהוא פועל לדבר בכח איך ספק שהכח אם שיקיה בו או חזן ממנו : ואם
הוא חזן ממנו הנה מוציאו זולתו : ואם הוא בו הנה למה שהכח בו לפועל
אם לא יהיה לו מונע ולא יחסר בו תנאי הנה יהיה בפעל תמיד הוא מפני
שהיה לו מונע . ולזה מסיר המונע הוא המוציא . והנה צריך שיתבונן
בזה הדבר כי אמרנו בדבר שהוא בכח כך הנה יחייב סינוי במתפעל ב
בהכרח . ואמנם בפעל אם יהיה הכח בו לפועל וישלג מונע מצד
המקבל הכ"אם היה שהמסיר המונע הוא המוציא מן הכח אל הפעל אבל
לא יחוייב סינוי בפעל ולו"מה שהעיר במקום הזה וחתם ההקדמה הזאת
בשאר

הכלל הראשון

סבאמר והבן זה: האומרת שכל אשר למציאותו סבה הוא אפשר המציאות בבחינת עצמותו כי אם נמצאו סבותיו נמצא • ואם לא נמצאו או נעדרו או השתנה יחסם המחייב למציאותו לא ימצא : והוא מבואר בעצמו כי מה שלמציאותו סבה אם סיהיה מחוייב בבחינת עצמו או נמצאו אפשר כי טבע החלוק בין חיי ואיכנו מחוייב לעצמותו כי מה שהוא מחוייב לעצמותו לא יחוייב העדרו • נ בהעדר זולתו : ומה שלמציאותו סבה הנ' העדר מחוייב בהעדר סבתו : ואיכנו גם כן נמצא לעצמותו כי מה שהוא נמצא או מציאותו אפשר • ס סיהיה למציאותו סבה מחוייב א"כ סיהיה סבה בבחינת סבתו רוצה לומר למציאותו נכחי היה או בלתי נכחי אפשר סיהיה מציוד ההעדר בהעדר סבתו :

הפרק ב

בבאור ההקדמה הב' האומר שכל מחוייב המציאו' בבחינת עצמותו הנה אין סבה למציאותו באופן מהאופנים ולא בעניין מהעניינים : ההקדמה הזאת בלתי האמת משלפניה מהפך הסותר וזה כי אשר למציאותו סבה איכנו מחוייב המציאות יחוייב בהכרח שהמחוייב המציאות אין למציאתו סבה : והפלא איך לא חברה עם ה'ט' : **הפרק בא** בבאור ההקדמה הב' האומרת שכל מורכב מנ' עניינים הנה אותה ההרכב היא סבת מציאותו על מה שהוא עליו בהכרח ואינו מחוייב המציאות לעצמותו כי מציאותו במציאות חלקיו בהרכבתם : הנה למה שחלק הדבר זולת כלל' הדבר והדבר בכלל' הוא מורכב הנה אם כן המורכב למציאותו הוא סבה • וכבר קדם לנו שאשר למציאותו סבה איכנו מחוייב המציאות המורכב אם כן איכנו מחוייב המציאות •

הפרק בב

בבאור ההקדמה הבב' האומרת שכל גשם הוא מורכב משני עניינים בהכרח וישיגהו מקרים נהכרח : אולם השני עניינים המעמידים אותו חמרו ונורתו : ואולם המקרים המשיגים אותו הכמה והתכונה והמצב הנה להכרח מציאו' הנשוא להיות והפסד חוייב מציאות החומר : ולהיות החומר בעצמו משולל מכל צורה למה שאם היה לנו צורה היה ההיות השתנות ולא הווי ולכן אשר ייחדהו יוגבלהו ישימהו נמצא בפעל ברמז אליו הוא הצורה התבאר א"כ שהדבר' המעמידים אותו הוא החומר והצורה : ולהיות המקרים יצטרכו אל נשוא נשוא עתפריים מהנשוא ומהם בלתי מתפרידים • הנה אשר הם בלתי

המאמר הראשון

מתפרדים הם הכמה שלא יצויר הגשם זולתו והתמונ' אשר במאמר הא'ך
סלא יפרד מן הגשם למה שהיה רושם התמונה שהיא אשר יבליהו קו
אז קוים המצב שהיא יחס חלקיו קצתם אל קצת ואל הגשמים אשר ממזן
: והנה בתיחדו אלו למה שהם בלתי מתפרדים מהגשם והוא אשר רצוה
באמר נויסויגוהו מקרים בהכרח : ופי הכמה והתמונה והמצב :

הפרק ב'

בבאור ההקדמה הב' האומרת שכל מה שהוא
בבחי ולו בעצמותו אפשרית מה כבר אפשר בע'
מה שלא ימצא בפעל : ההקדמה הזאת נכונה בה רבים מהמפרשים
כמו אל תברויה והברכותי ולא עליה בודם : וזה שמספט הלשון יראה
שאין המלט מהכפל וזה שמה שהיא בכח דבר לו בעצמותו אפשרות מה
לדבר ההוא וא"כ אמרו ולו בעצמותו אפשרות כפל ומותר כי אמרו כבר
אפשר בעת מה שלא יצא בפעל אין עניין לו וזה שאשר לו אפשרות מה
אין עניין לו ומותר מאמרנו אפשר שיצא לפעל ואפשר שלא יצא ולזה היה
המשפט הזה כמשפט אמרנו האדם אדם ואם היתה הכוונה באמרנו ולו
בעצמותו אפשרות מה שנושא הכח היה לו אפשרות שימצא וסלא ימצא
ואם לא יראה כן מאמרנו אפשרות מה שאם היה הכוונה על מצאותו לא
יתכן אמרנוה אבל כניח כן הנה אם כן הנושא כבר יצא לפעל : ולזה
יהיה אמרו כבר יהיה אפשר בעת מה שלא יצא לפעל בלתי מתיחס כלל :
ומה שיראה לנו בבאור זאת ההקדמה הוא כפי מה שאומר : כל מה שהוא
בכח דבר והאפשרות ההוא הוא בעצמו וזה שהאפשרות בכח דבר
ממנו שהאפשרות בעצמו כאלו תאמר שהשחור אפשר בעצמו שיסתנה
וישוב לבן : ואפשר שיהיה האפשרות נתלה בדב' חוץ ממכונכאלו תאמר
שאפשר כשמש שישחיר בתצאי שיהיה המקבל גשם לח : ולזה גזר שבאש'
יהיה האפשרות בעצמו כבר אפשר בעת מה שלא ימצא בפעל רצוה לומר
שיהיה נעדר : וזה שהיו האפשרות בעצמו בלתי צריך לדבר מחוץ וחווי
היותו בחמר מקבל השינוי ולכן אפשר שיהיה נעדר בעת מה כי החמר
המשתנה הוא סבת ההעדר בעצם : והנה יסכים הפי הזה במה שהשתמש
בו הרב בזאת ההקדמה כשא' מחל הב' מההגרה :

הפרק ב'

בבאור ההקדמה הב' האומר שכל מי שהוא בכח
דבר א' הוא בעל חמר בהכרח כי האפשרו הוא
בחמר לעולם : ההקדמה הזאת מבואר בעצמה עם מה שקד זה שמה שהיא
בכח הב' א' יתחוו' שיהיה כוונת הכח ויפאר עם האחר : ואם לא לא יהי ראש

הכלל הראשון

דבר אחר ומה שזה דרכו הוא החמר שהצורה אינו בכח לח ות דבר אחר
 ולזה יתאמת שהאפשרות הוא בחמר לעולם : ואולם צריך סתתעורר
 כי למה שהאפשרות אם שיאמר בנושא הנמצא כאלו תאמר שחומר הנכח
 אפשר שיהיה זגבאר • ואם שיאמר בנושא הנשדד כאלו תאמר הזגבאר
 אפשר שיחול בחמר הנכח שתהיה הכונה בזה האפשרות אשר הנמצא :

הפרק בח

בבאור ההקדמה הכ"ה האומרת שהתחלת העצם
 רמורכב האישי החמר והצורה ואי אפשר מבלתי

פועל ר"ל מניע הניע הכי שאר עד אשר הכינו נקבל הצורח והוא המניע ד
 הקרובה מכין לחומר איש מה וחייב מזה העיון בתנועה והמנין והמתנוע
 וכבר התבאר כל זה מה שחייב לבארו ונכסדו דבריו ארסטו כי החמר
 לא יניע עצמו וזאת ה ההקדמה הגדולה המביאה לחקור מה המניע
 הראשון ההקדמה הזאת מבוארת בעצמה כי להיות החמר והצורה בלתי
 במצאים כל אחד בפני עצמו לבדו ואנחנו נראה שהדבר יתקוף מרוב ולא
 מאי זה דבר הזדמן הוא מבואר שאי אפשר בזולת נושא נשאר לעו יפשוט
 צורה וילבט צורה • ולכן היו התחלות איש העצם העצמיות החמר והצורה
 ואם היה ההעדד הקודם מן התחלות הוא במקרה : אלא שלמה שהיא
 צריך בהכרח אל מניע יכוין החמר לקבל הצורה המיוחדת הוא מבואר
 שאי אפשר בזולת פועל אלא שלמה שאינו מעצם הדב אינו מכח בהתחלת
 ואולם למה שאין המלט ממנו למה שהחומר לא יניע עצמותו והיה המניע
 מניע בעצמותו למתנועע בתנועה הוא מכואר שהעיון במניע מביא אל

הפרק בו

העיון בתנועה ובמתנועע : ההקדמה הכ"ו אשר
 כתנ הרב על דרך הנחה והיא האומרת שהזמן

והתנועה נכחיים תמדיום במצאים בפועל • והנה בהקדמה הזאת סברת
 לקדמונים שאפיקורוס וסיעתו היה אומר שהם נכחיו בזולת עלה הקדמת
 ואין הדבור עם אלנו : כויתבאר בקלות מכח ההקדמות הנזכרות בטול
 זה הרעת : אבל ארסטו יראה שהזמן והתנועה נכחיים עלול ומחוייבים
 בהתחייב העלול מן העלם : וגם בסברא זו נתחלפו האחרוני כמו שיבא
 בגת • ואמנם נכוחה בכאן הנחה ולא ראינו לזכור טענת ארסטו במקום
 הזה לפי שהנחה עז' ההנחה לבד עד שיתבאר האמת במאמר הכ"ב ב"ה •

הפרק בז

בבאור המופת הראשון שיסד הרב
 בהקדמות אלנו וסדרו כך : לפי שהוא מחיי

בחמר הזה והוא הנפסד שיש לו מניע כמו שהתבאר בהקדמה הכ"ה :

המאמר הראשון

וכשיבוקש המניע מה הניעובכאי זה מין היה מן התנועה אשר התבאר
 בהקדמה הד' היותו בד' מאמרות הנהלא ילך אל בלתי תכלית כמו שהתבאר
 בהקדמה הג' : ואין ספק שיכלה אל תנועת ההעתק אשר היא הקודמת
 שבתנועות כמו שהתבאר בהקדמה הטו' אשר סבתה תנועת הגלגל ואלויה
 יכלוכל אל התנועות : וכאשר נבקש להמניע אין המלט משיהיה המניע
 בו אם לא : ואם הוא בו אין המלט משיהיה כח מתפשט בו ומתחלק בהחלקו
 כחום באש • ואם שלא יהיה מתחלק בהחלקו כנפש והשכל : וזו החלוקה
 הכרחית ואם אין המניע בו אין המלט משיהיה גשם או נכדל וזאת החלוקה
 הכרחית גם כן ואם הוא נמנע שיהיה המניע הג' הראשונים יחוייב בהכרח
 שיהיה הרביעי והוא שיהיה נכדל : ואולם איך יתבאר זה הנה ממה
 שיאמר לא יתכן שיהיה המניע כח בו אם שלא יהיה כח בו מתחל בהחלק
 למה שיהיה הגלגל גשם והוא ב'ת כמו שהתבאר בהקדמה ה"א : וכחו אם כן
 ב'ת כמו שהתבאר בהקדמה ה"ב : ולזה היה נמנע שתהיה תנועתו נכחית
 ובלתי בעל תכלית הפך מה שהתבאר בהקדמה הכו' התבאר אם כן
 שאין המניע כח מתחלק בהחלקו וכך יתבאר שאין המניע כח בו בלתי מ
 מתחלק כנפש והשכל : וזה שאם היה כן היה המניע מתנועע במ
 במקרה והנה התבאר בהקדמה השמינית שהמתנועע במקרה ינוח בהכרח
 ולזה יתחייב שיהיה המניע כח : והוא מחוייב שינוח המתנועע ינוחו
 או אפשר אם כן בתנועת הגלגל שתהיה נכחית הפך מה שהנוח בהקדמה
 העשרים וששה : התבאר א"כ שהמניע בו לא מתחלק ולא בלתי מתחלק
 : וכשאר א"כ שיהיה גשם או נכדל והוא מן הסקר שיהיה גשם למה שאם
 היה גשם יתחייב שיתנוע' כשיניע כמו שהתבאר בהקדמה הטו' ויתחייב שיהי'
 לו גשם מניע אחר שהתבאר שאין המניע בו : וכן יתחייב זה בגשם
 האחר ולבלתי תכלית וימצאו גשמים כ'ת למספר הפך מה שנתבאר בהקדמ'
 הכ' : התבאר אם כן במופת היות המניע נכדל מן הגשם ולא גם כן
 כח בגשם : ולזה אין למניע תנועה לא בעצם ולא במקרה : והחלוקה
 והשינוי נמנעים בחקו כמו שהתבאר בהקדמה השביעי : ואולם להיותו
 נכדל הוא מחוייב היותו אחד ולא יותר לשקרות המנות הנכדלים אלא
 בהיות האחד עלה והאחר עלול כמו שהתבאר בהקדמה ה"ו התבאר אם
 כן היות מציאות האל יתברך ושאינו גוף ולא כח בגוף ושהוא אחד בלתי
 מקבל השנוי והחלוקה והריבוי :

כבאור המופת הב' אשר סדר הרב אחר שקבל
 הקדמה אחת האומרת שבהמצא דבר מורכב

הפרק כח

הבלל הראשון

ונ' דברים וימצא הדבר האחר לברו יתחייב אם כן מציאות האחר לברו
 : וזה שאלו היה מציאותם מחוייב שלא ימצאו אלא יחד בחומר והצורה
 הטבעית לא היה נמצא האחר בלתי האחר בשום פנים : ואחר ב' ארז
 ההקדמה סדר המופת כן . אנחנו נמצא דברים מורכבים ממניע
 ומתנועע רוצה לומר שיביעו זולתם ויתנועעו מזולתם ונמצא מתנועע לא
 יביע זולתו מחוייב א' כ שגמלא מביע לא מתנועע מזולתו : ולפי שאין בו
 תנועה הוא בלתי מתחלק ואינו גשם כמו שהתבאר בהקדמה קז

הפרק כט

בבאר המופת קב' אשר סדר הרב לקוח מדרכי
 ארסטו זה עניינו לא ימלט העניין באלו הנימצאות
 המוחשות מחלוקה : והוא אם שיהיו הנמצאות כלן הוות נפסדות ואם
 שיהיו כלן בלתי הוות נפסדות או אם יהיה קצתם הווה נפסד וקצתם בלתי
 הווה נפסד . ושקר שיהיו כלן הוות נפסדות שאם היה כן היה אפשר בכל
 אחד מהן ההפסד והאפשרי במין א' בהכרח מבלתי היותו וראוי שיפסדו
 אלו הנמצאות כלן בהכרח וכשיפסדו כלן לא יסאר שימצא דבר : ואנחנו
 נראה בזה הזמן הבב' כפי מה שהונח בהקדמה ב' שלא נפסדו והם נ
 נמצאים מן השקר אם כן שיהיו כלן הוות נפסדות ומן השקר גם כן שיהיו
 כלן בלתי הוות נפסדות שאנחנו נראה מן הנמצאות הוות נפסדות נסאר
 אם כן בבא' נמצא אחד בלתי הווה ולא נפסד אין אפשרות הפסד בו אבל
 הוא מחוייב המציאות ולפי שהמחוייב המציאות מומנו שהוא מחוייב בבחינת
 עצמו יחוייב בהכרח שיהיה מחוייב בבחינת עצמו : וממנו מחוייב
 בבחינת סבתו ואפשר בבחינת עצמו : וממנו שהוא מחוייב בבחינת סבתו
 יחוייב בהכרח שיהיה מחוייב בבחינת עצמו : ואם הונחה העלה גם כן
 מחוייבת בבחינת עלתה יצטרך לבקש עלה אחרת ולא ילך לבלתי תכלית
 כמו שהתבאר בהקדמה קב' יתחייב אם כן שיהיה זה הנמצא הראשון מחוייב
 המציאות בבחינת עצמו : וא' א' להיות בו רכיו כמו שהתבאר בהקדמה
 ב' א' . ולזה יתחייב שאינו גוף ולא כח בגוף כמו שהתבאר בהקדמה
 הקב' : וכך באר עוד שחייב המציאות א' אפשר שימצא לב' למה שכבר
 ישתתפו בחינם המציאות ויחלקו בעניין אחר אשר הם בו שנים וכבר
 ימצא אם כן בהם הרובה ממה שישתתפו בו שניהם וממה שיחלקו : וכבר
 יתבאר בהקדמה הבב' כי המחוייב המציאות א' שיהיה בו הרובה : ומזה
 קצר יתבאר בקלות היותו בלתי גשם למה שהגשם מורכב בהכרחו אם מצד
 החלוקה ואם מצד היותו משכך למקרים ויש לו פועל כמו שהתבאר בהקדמה

המאמר הראשון

הפרק ל

הכה' ולהיותו מורכב או אפשר שיהי' מחויי' המציאות' במופ' הדי' לרב' וסדרו כן' אכחנו כראיה תמי' ענייני' יוצאי' מן' הכח אל' הפועל' ואי' אפשר' מבלתי' מוציא' זולתו כמו' שנתבאר' בהקדמ' היה' נמבואר' כיוון' המוציא' היה' מוציא' בכח' אחר' כך' נעשה' מוציא' בפעל' נסבת' היותו' אז' בכח' אס' למונע' מעצמו' אס' לעניין' אחר' שהיה' התבאי' ב' במציאותו' שהיה' נעדר' וכאשר' נמצא' הוציא' העניין' בפעל' וכ' א' משני' אלה' יחייב' מוציא' או' מסיר' מונע' וכשהוסר' המונע' הוציא' אל' הפעל' וכך' יאמר' במוציא' השני' וזה' לא' ילך' אל' לא' תכלית' כמו' שהתבאר' בהקדמה' ה' יתחייב' א"כ' שיגיע' אל' נמצא' מוציא' בפעל' שלא' היה' אפשרות' בו' : וזה' שאס' היה' אפשרות' בו' היה' נעדר' כמו' שבא' בהקדמה' ה' ג' וא"א' שיהי' זה' בעל' חומר' כמו' שהתבאר' בהקדמה' ה' ד' : ולזה' היה' בהכרח' נכדל' וא"כ' הוא' אחד' כמו' שהתבאר' בהקדמה' ה' ו' : ויתבאר' עוד' חיוכ' האחרות' כן' שאס' היו' צרכים' היה' מחוייב' בהכרח' שיהיה' להם' עניין' שיסתתפנו' בו' והוא' העניין' אשר' בו' הוא' אלנה' ועניין' אשר' בעבורו' יהי' ביניהם' הפרש' : והעניין' הקוא' אשר' הפרש' בעבורו' אס' שימצא' בכל' אחת' מהם' או' באחד' לברו' ולא' ימלט' האחד' אשר' בו' הפרש' מהיותו' מורכב' ולא' יהיה' א"כ' מחוייב' המציאות' כמו' שהתבאר' בהקדמה' ה' א' :

הפרק לא

בבואר' המופת' ה'ה' לרב' בהעמיד' האחדות' והוא' מיוחד' על' ההקדמה' המקובל' והוא' שהנמצא' כלו' כ' באיש' אחר' נקשר' קצתו' בקצתו' ושכחות' הגלגל' מתפשטות' בזה' החומר' ומכיונות' אותו' : וזה' שאס' היו' שני' אלקות' לא' ימלט' העניין' מחלוק' אס' שהאחד' לברו' יתעסק' בחלק' האחד' מחלקי' זה' הנמצא' והאחר' יתעסק' ב' בחלק' האחר' או' שהאחד' יתעסק' עת' והאחר' עת' : או' שיתעסקו' שניהם' בכלו' תמיד' עד' שלא' תשלם' פעולה' מהפעולות' בלתי' שניהם' יחד' : והראשון' בטל' אחר' שכלו' נקשר' קצתו' בקצתו' : והב' ג' כ' בטל' מפני' : הא' שאס' היה' קצת' אשר' יתעסק' הא' הי' אפשר' להתעסק' בו' הא' מה' הוא' הסכ' שיעש' זה' ויבטל' לזה' ואס' הי' נמנע' לא' אחר' באותו' עת' תהי' שם' סבה' אחר' בהכרח' אשר' תחיי' הפעל' לזה' והמנוע' לז' אחר' שהזמ' אי' חלוק' בו' והכנס' לפי' א' נקש' קצתו' בקצתו' ועו' שכל' א' משניהם' נופ' תחת' הזמן' והי' א"כ' מתנועע' כמו' שהתבאר' בהקד' הטו' והי' צרי' אל' מני' כמו' שהתבאר' בהקד' הי' ז' וכב' הונח' אלנו' והו' מבר' ראשון' זה' אלנו' ועו' שכל' א' מני' יצא' מן' הבח' אל' הפעל' ונדו' כל' א' מה' אל' מני' כמו' שהתבאר' בהקדמ' י"א' ועוד' שיהי' בעצם' בל' א' אשניהם' אפשרו' והו' מחויי' א"כ' שיהי'

הכלל השני

נערך כמו שהתבאר בהקדמה הכב' • הנה מכל אלנו הפנימי יראה שאי אפשר שיעשה האחד עת והאחר עת והוא השני : יוהב' גם כן כטל שכל פעל שלא יסלם בפעל אחד הנה אין אחד מהם פועל וסבה ראשונה לפעל שהוא אבל הסבה קבוצ שניהם שאין המלט ממקבץ : ואם היה המקבץ אחד הוא הראשון האחד יתברך ואם היה המקבץ צריך לטל לשנים הנה קבוצם צריך מקבץ ולא ילך זה לבלתי תכלית כמו שהתבאר בהקדמה הג' הנה בהכרח שיגיע אל אחד הוא הסבה במציאות זק הנמצא האחר : **הפרק לב** בבאור המופת המשותף למאמיני הקדמות : ולכוהל השאמינים בחדוש כפי מה שסדרו הרב : וסדרו כן : הנה זה המתנועע אשר אליו יכלו כל התנועות והוא הגלגל אם שהוא הווה ונפסד או לא הווה ולא נפסד ואם היה הווה נפסד : הנה ממציאו אחר הקעדר הוא האל יתברך בהכרח כי מן הסקר שימצאו עצמו ואם הוא בלתי הווה ולא נפסד ותנועתו אם כן נכחית יתחייב לפי ההקדמות הא' והא' והיב' שהיה המניע לא גוף ולא כח בגוף : התבאר אם כן שמציאות האל יתברך הוא מחוייב בכחיות עצמו אחד ובלתי גשם ולא כח בו : וזהו אשר כווננו בכלל הזק הראשון והתהילה לאל לבדו ומרומם על כל ברכה ותהלה :

הכלל השני

נחקו' כו במקצת ההקדמו' ובמופתו הרב אם יתבארנו בא' מופתו אם לא : ולפי שההקדמות אשר יפול הספק באמתתן : הא' והב' והג' והד' והה' והט' והי' והיב' והיג' והטו' והיו' והכב' והכג' והכד' והכה' : כי הכו' נחקור בה במאמר הג' נגה' : וככלל ההקדמות אשר תפול בהם החקירה בכלל הזה הם יד' : ומופתו הרב אשר תפל בהם החקירה ששה חלקנו הכלל הזה לשני פרקים :

הפרק נחקור בו במופתים שסד' לאמ' ההקדמה הא' אם הם נותני האמ' בה על כל פני ונחלנו הפ' הזה לר' עיונים כמספר המופתים הנעשים שם : העיז' הא' בחקי' במופ' שסד' בבאו' המכעות מציאות גדול ככדל' ככ'ת' ונאמר שהמופ' הזה הוא הטעמי נערך על הדרוש • וזה שהמניח גדול בלתי כ'ת' אמר במציאות שיעור נכדל' ולזה ג'כ' לא יתחייב סגדר הכב'ת' יצדק על חלקיו כמו שלא יתחייב

המאמר הראשון

בקו הלמודי : ולא יתחייב הרבנה בו כלל אלא מחלקיו אלא סוה למה
סיראה בנו על יסוד המנעות הרקות כמו סקדס לנו בכלל הראשון וזה
שאס הודינו במציאותנו לא ימנע מציאות שעור כדל למוחשות אבל אולי
יחייב מציאותנו למה שכבר אפשר שיסוער : ויתאמת אמרנו בו גדול
אוקטן ויתר משיגי הכמה : אבל למה שהרחיק מציאותנו בנה עליו המופת
הזה : ולפי שאין בכל מה שחתר מופת מספיק בטול מציאותנו ראינו
להשיב עליהם לבאר סקריות המופתים ההם סכזה תועלת גדול בחכמה
הזאת : ולפי שהאומרים ברקות דמו לפי דעתו שהרקו היא סבת התנוע'
אומר שהמופת הנעשה לבאר סקריות הדימוי הטעמאי : וזה שהאומרים
ברקות לא דמו סיהיה הרקות סבת התנועה אלא במקרה : וזה שהם
חשבו שאס לא יהיה הרקות כמצא לא תהיה תנועת ההעתק אפשרית
להמנע הכנס גשם בגשם ונעזרו בזה גם כן מהצמיחה וההתקן והספגות
והמקשיגות ומדמויים אחרים כמו שבא זה כלו בספר הסמע' והיות הרקות
סבת התנועה במנהגה על הדרך הזה לא יחייב היות הרקות פועל או ע'
תכלית : ואמנם המופת הראשון שעשה לבטל מציאות הרקות מוד
מציאות התנועה הוא מבואר הטול : וזה שאס היו האומרים ברקות
מחייבים היותו סבה בעצם לתנועה היה מקום למופת ההוא ואבל לא דמו
לעולם אלא היותו סבה במקרה כמו סקדס : ולזה לא ימנע היותו ל'
ליסודות : ואס היו מעורבין ברקות היות להם האותות במקומם הטבעי
: וחלוק טבע מה שממנו ומה שאליו לסבת קדונו או רחוקו מהמקיף
או מהמרכז : ולזה לא ימנע מציאות התנועה הטבעית וההכרחית ל'
למציאות הרקות וכשלא יחייב בזה המופת המנעות מציאות הרקות חוץ
לעולם למה שאס היה הרקות שאין לו טבע ממה שממנו ומה שאליו לא
יתחייב המנעות תנועה סבבית לגשם כדורי וזה מבואר בכפסו :
ואמנם המופת הב' והג' כדמויים על שתי הקדמות שהאחת מהן כוחת
והיא האומרת שיחס התנועה אל התנועה כיחס המקבל אל המקבל כשהיו
המקבלים מתחלפים : וזה כי למה שהתנועה יחייב זמן לעצמותה
יתחייב סבה שתלק המקבל ישאר זמן שרשי לתנועה ידוע אבל הטבע'
לפי חזק המניע : ולזה יתאמת שיחס איחור התנועה השרשית א'
אל איחור התנועה השרשית כיחס המקבל אל המקבל כמו שתאמ' ערמ'
שיחס איחור התנועה באיש היגע אל איחור התנועה באיש ההוא בהיותו
יתר וגע כיחס היגיע אל היגיעה : ואס סלקנו היגיעה תשא התנועה
השרשית

הכלל השני

הפרשיות: והנה ר' רסד חתר להתיר הספק בשכנר העיר עליו אבוכר במקצת והרבה דברים מרבים הכל: ומהאחרונים מו שחשב לבאר המנעות הרקות בשאמר שהממוצע תנאי במציאות התנועה וזה להאותות טבעו למה שאליו והוא דבר לא התבאר ולא יתבאר בשכנר אפס' שאמר שהכונד והקלות למתנועעים בטבע ואין צורך בהם לממועעים: ואולי שאפשר שאמר שלכלם כוכד מה אלא שיתחלפו בפחות ויתר: ולפי זה המתנועעים למעלה יהיה מהכרח היותר ככדים כאלו תאמר שהאוויר כהיותו תוך המים יעלה מצד הכרח כוכד המים הדורשים המטה להיותם חתר ככדים. וכבר יראה זה כי אכחנו אס פנינו מקום הארץ ואולי עד המרכז כבר יתמלא מים או אויר אס זה להכרח המנעות הרקות ת תוך העולם או לסבת כוכד האוויר לא התבאר עדיין ולא יתבאר: ועוד שאס היה שהודינו שהממוצע תנאי במציאות התנועה הנה לא ימנע משיהו חוץ לעולם רקות ויתנועע בתוכו גשם כדורי בשכנר: כי המופתים ההם לא ימנעו אלא תנועה ישרה לגשם מונח ברקות: אבל הגשם הכדורי כבר יתנועע בתוכו מבלתי שימיר מקומו זה מבואר בפסו: ואמנם המופת הר' יסודו ההקדמה האומרת שהמנע גשם בגשם הככסו הוא מצד מרחקיו: והג' כלבד והוא שקר מבואר לאומרים ברקות שאין המנע מפני הרחקים מופשטים אבל מפני הרחקים במה שהם בעני חמר: ואס היה שאין המנעות מפני החמר לבדו למה שאס לא היה לו רחקים לא יטרוד מקום: הנה גם כן הרחקים אס לא היו בעלי חומ' לא יטרודו מקום: ואז לא היו צריכים אל מקומות כב' תאלא שאס היה שלא יצדקו בפרדים רוצה לומר שאין באחד מהם די להמנעות הכנס גשם בגשם אזה יצדק מור ככ שהרחקים בעלי חמר יטרודו המקום אשר מזה הצד הוא כמנע הכנס גשם בגשם ולזה לא יתאמת שהרחקים מופשטים יצטרכו אל מקום זה מבואר מאד. ומה שחזק דעתו הוא בשאמ' שהרחקים תליות הגשמים הנה האומר ברחק ככדל אינו מודה כו והוא מערבה על הדרוש. הנה כבר התבאר שאין בכל מה שאמר דבר לשו' לב ע עליו כבטול רחק ככדל והו' מה שכווננו לביאורו: כבר יראה שמוציאות מחוייב לפי סברתם האומרים בהמנעות מציאות גשם כב' תוזה הו' שהוא מחוייב שלא יהיה חוץ לעולם גשם ואס אין שם גשם הנה אין שם מילוי: ואס אין שם מילוי מיייתן וארע מה זה אשר ימנעו לקבל רחקי גשמיים: והנה רחקים ככדלים עביונס המקום הפנוי לקבל רחקי גשם: ואמרנו

הפנאי הראשון

המקום פנוי שהמקום האמת לגשם הוא הפנוי הסוף לגשם אשר יטרידנו
לגשם כמו שנבאר במקומו בנה' ולזה התבאר שגודל כבדל אינו נמנע
בעצמו אבל אולי מחוייב ואיך לא והפנאי בעצמו כבר יאמר בו גדול או
קטן והוא משוער בחלק ממנו : ואלו תדמה כלי קערורית הורק מן
האוויר ולא נתמלא אויר במקומו הנה הפנאי הוא יאמר בו גדול או קטן
והוא משוער בחלק ממנו : ואחר שיצדק עלינו גדר הכמה המתרחב הנה
הוא בהכרח גדול אחר שאיננו זמן ואם כן אחר שאין חוץ לעולם גשם
לפי סברתם האומרים בהמנעות גשם בכ' ת' ים סם בהכרח פנאי : ואחר
שהתבאר שהוא גדול התבאר אם כן מציאות גדול כבדל ולפי שהוא נמנע
מציאות התכלית לו למה שהוא מחוייב שיכלה אל גשם או אל פנאי ואי
אפשר שיכלה אל גשם א' הנה אם כן יכלה אל פנוי וכן לב' ת' והתבאר
אם כן לפי סברתם מציאות גדול כבדל בכ' ת' ואיך שיהיה התבא' בהכרח
מציאות גדול בכ' ת' גשם היה או כבדל' וזהו מה שראינו לחתום בו העיון
הראשון : ואלו המופת אל תברזו אשר קראו מופת ההתרחקות הוא
מבואר שלא יתחייב מי שחשב וזה שהמנעות היות בכ' ת' גדול מכב' ת' הוא
מזד השיעור שכשנביחנה גדול כצירוף הכוונה בו גדול השיעור שא' תכלית
הוא כלתי משוער ולזה לא היה הקו האחד גדול מהאחר לפי שכל אחד
בלתי מקבל השיעור בכללו ולזה אינו גרונ מהאחר ואם היה נוסף מהא'
היה מהצר שהוא בכ' ת' וזה מבואר בעצמו וכבר התאמת זה מן החוש למה
שהוא מבואר מעביין הזמן לאויר בהנחותו שזה עביינו שהזמן הו מתוסף
מהצר שהוא בו בכ' ת' עם היותו בכ' ת' מהצר האחר לאומר בקדמותו ועוד
התבאר כמה שיבא בנה' שאף לאמונתו האמתית בחינשו יתחייב זה במ'
שאין ספק בו : העיון הב' בחקירה במופתים
ססדר בבאור המנעות מציאות גדול גשמי בכ' ת' והנה הבאור הכולל ש'
שהתיו בו נחלה הוא מבוא' הנפילה שהקדמת הקטב' האומ' שכל גשם יקוף
בו שטח או שטחי חולק עליה בעל הריב האומ' במציאו' גשם בכ' ת' והנ' סדר'
המעשה על הדרוש והנה אם הדינו לו בהמנעו גדול גשמי בכ' ת' לא יתחיי'
מה שדמה בגודל למה שכבר אפשר שיכדלנו מן הגשם כמו שבארנו כמה
שענה' והנה במספר נדבר בו כמה שיבא בנה' ואלו המופת' הטבעיים
הנה הראשון נפסד האומר והצירה וזה שהוא מחוב מהקדמו' בלתי מורות
שהתרחקות המוסך בלתי מחוייב וזה שהקדמה האומר ת' בהמנעו מציאו'
'סדרו' בכ' ת' התבאר בא' מהשמע אל לא בכ' טענו' הא' כי הבכ' ת' לא

הבלל השני

בנידועה והנה אין מהכרח ההתמלות במה שהם התמלות להיותן ידועות
והוא מכבאר בעצמו. והב' שאם היו היסודות בב'ת היה מורכב בב'ת והוא
הדרוש ולזה בהניחנו מורכב בב'ת לא התבאר המנעות מציאות היסודו בנח
התבאר א"כ היות הקקש כפסד מצד חמרו: ואלס מצד צורתו למה שלא
יתחייב בהניחנו א' מהיסודו בב'ת שיפסיד השאר כי כבר אפשר שלא יהי
בעל איכות למה שכבר אפשר שיונח גשם בב'ת אין איכות לו: ומזה הצד
הוא מקבל כל האיכויות מצד היותו משולל מכלס והוא להס יסוד: וכבר
במצא גשם בלתי בעל איכות לפי סברתם כעניין בגרמים השמימיים אלא
שבו כח והכנה לקבל האיכויות: וכ"ש שבזה המופת לא התבאר המנעות
מציאות גשם בדורו חוץ לעולם בב'ת. ומה שחזק עוד דעתו שאם היה
בב'ת יהיה בב'ת בכל רחקיו לא יתחייב זה שאם הי סבה עצמי לרחקיו והיה
מקו לחיוב ההו' אבל אם הבלתי תכלית משיגוממשיגיו ובלתי עצמי לו לא
יתחייב זה בכל הרחקים וזה מכבאר מאד: ואמנם השני אשר יסודו הכוב'
והקלנו הו' לקוח מהגשמי הו' וחסים אשר תחת הגלגל: ואלס האומ' בגש' בב'ת
ואמ' שאין לו כובד ולא קלנו כמו שיאמר בחרמי השמימי' לדעת ארסטו:
ואמנ' הג' והד' אשר מצד המקום הגה אם הודינו גדר המקו אשר אמ' הנה
לא יתנו האמת כמו שחשב: וזה שהאומ' בגש' הבב'ת' יאמר שמקומו הו' שטח
קעיריתו: והו' השטח המקיף המרכז ומצד גבנינתו הוא בב'ת ואין לו מקום
בפאה הקיף: ואיך הגש' השמימי המקיף בכל לפי דעת ארסטו זה תוארו
דצו' שאין לו מקום מקיף אלא מוקף אלא שהאמת בעצמו לפי מה שיראה
שהאקו' האמתי לבד הו' הרחקו' אש בין תכליות המקיף: והשקרו' אש חייב
ארסטו לזה הדעת אין עניין להס שהוא מיוסר על שהרחקים אשר בתוך
הכלי מים נעתקו' בהעזק הכלי: ואז היו מתחייבים השקרו' ההס והו' בדורו
ואינו אמת שהרחקו' לאומרי' בפניו ורקו' בלתי מתנועע: ולזה לא יתחייבו
הבטלו' ההס: והנה לסברת ארסטו במקו' יתחייבו גבויות: מהס שהגרמים
השמימיים יתחלפו במקום וזה סלכלס מקום בעצם דצו' השטח והמקיף
בכל לא יהיה לו מקום בעצם למה שאין לו שטח מקיף שיה נכד' לכו השטח
אשר בעבניות אינו נכדל ממנו אשר בעבו' זה נלחץ לומר שאין לו מקום
בעצם אלא במקרה ומהס שהגדר אשר אמרו בשהוא שטח מקיף שו' נכדל
איננו משכים גם למתנועעים תנועה ישרה: וזה שהמקו' המיוחד לחלקים
המתנועעים בעצם בתנוע' הכל איננו מקיף שיה נכדל כאופ' שיה' לנו ערבות
נרמיק' לכל חלקי המקום כאשר חתר: וזה שהמקום האויר עדי' לפי

המאמר הראשון

פכרתו הוא הפטח המקיף בקערהרות האש למה שיטלו סם ערכות ודמיון :
: ואמנם החלק האמצעי מן האוויר לא נמלט אש שהוא במקומו הטבעי :
אש שאינו במקומו הטבעי אשר נו האותות אשר אמרו : ואש הוא
במקומו הטבעי יתחייב שמקומו הטבעי אשר לחלק יתחלק למקו הטבעי
אשר לכל והוא בתכלית הגנות : ומה שאם המקום אשר לגרם שמימי
בעצם היה או במקרה היה מקיף המרכז לא יתכן בו האותות אשר אמרו
במקום בכלל . וזה שלא יצויר בגרמים השמימיים האותות אל המטה
: וכל סכן סיסוד האש ידרוש המעלה אשר מזה הדד יש לו ערכות ודמיון
במקיף ושהגרם השמימי איך יהיה לו ערכות ודמיון אל המטה : גם מה
שרמה שהכדור המתנועע יטרוך לדבר כחומזה הדד היה אפשר לומר בו
שהוא במקום הוא סקר בדוי : וזה שיתחייב מזה שסביב קטני הכדור
דבר כחוייתפוצצו אש כן חלקיו אלא שהקורה אשר במרכז או בקטבים
לא תתואר בתנועה ולא כמנוחה בעצם : ואש היה שתתנועע במ
במקרה מזד היותה תכלית למתנועע : ולזה לא יאמרו בעבורה שהכדור
המקיף במקום : ואמנם כשהכדור הפנוי הוא המקום הוא המסכים לכל
המתנועעים תנועה ישרה או סבובית ולכל חלקיהם מבלי שלא נבקש להם
האותות : והתמה שכאשר בקטני ליסוד הארץ מקום הגה אמרנו
שהוא המטה במוחלט : והנה המטה במוחלט איננו שטח כי אש נקוד
ואי אפשר שתתואר במקום : ולזה היה האמת עד לעצמו ומסכים מכל
עוד כשהמקום האמתי הוא הפנוי וכבר היה ראוי להיות כן כי המקו היה
דאוי שיהיה שנה למקומם כלו וחלקיו : ולזה המופת שסדרו אינו
כותף האמת כדרוש : והוא מה שכוננו בזה העיון השני : והכ להתפרסם
זה העניין מהמקום היה הרבה מהקדמונים שהיו רואים כי המקום ה
האמתי צורתו בשהיא תגבילה ותיחדהו כלו וחלקיו עד שרזל השאילו
השם הזה לצורת הדבר ועצמותו אמרם ממקומו הוא מוכרח במקום
שבאמתי כלומר מאותו דבר עצמו ממלא מקום אבותיו . והסתכל אש
העירו שהמקום הוא הפנוי אשר ימלא בעלה מקום : ולזה אמרו ממלא
- ואילו היה זכונן מדרגה לבד היו אומרים במקום אבותיו היה כלנו :
במדרגת אבותיו : ולזה להיותו השוה היא הצורה לכלל המציאות כי הוא
מחדשו ומיחדו ומגבילו השאילו לו השם הזה באמרים תמיד ברוך המקום
לא על דעתך אנו משיבעים אלא על דעתינו ועל דעת המקום בה הוא
מקומו של עולם : והיה הדמיון הזה נפלא כי כאש רחקי הפנוי נכנסו

הכלל השני

צרכי הגשם ומלאו כן כבודו יתברך בכל חלקי העולם ומלאו באמר
מלא כל הארץ כבודי • ירצה כי עם היותו קדוש ונבדל בשלש קדושות
סודמו בהם אל היותו כדל משלם עלמות הנה מלא כל הארץ שהוא
יסוד העיבור שביסודות כבודו: ומה הענין אמרו בדרך כבוד השם
ממקומו: כלומר שתואר הברכה והשפע ממקומו ר"ל מעצמו ולא מ
מזולתו • ויהיה כינוי ממקומו שב אל הכבוד • ואם תרצה סיהים הכבוד
כאלו יהיה הענין כפשוטו: ויהיה הכינוי שב אל השם כלומר שכבוד ה'
ברוך הוא מושפע ממקום הש ר"ל עצמותו להיותו נאצל ממנו ולא יצטרך
לפי הרב אשר פירש מקומו מדרגתו: כי אין ראוי ליחס מדרגה אל
השם: וזה מה שראינו לחתום בגזה העיון השני:

העיון הג' בהקריה במופתים ססדר בהמנעות מתנועע בלתי בעל
תכלית תנועה ישרה או סבובית • אלס המופתים ססדר
בהמנעות תנועה ישרה לגשם הב' בת: ויחייב מזה המנעות מציאות גשם
בב' ת הנה הם בנייט כלס על הגשם המוחש ולזה יהיה החיוב חלקי ולא
יתבאר עריון המנעות מציאות גשם בב' ת בלתי מוחש אלס שכשנחקר בהם
במצאם בלתי כותבים האמת על כל פנים אף בגשם מוחש יזנה שהמופת
הראשון המיוסד על האכה יש לאומי שיאמ' שמקומות האנה עם היותם
מוגבלים כמין ר"ל המעלה והמטה הם בלתי מוגבלים באיש: וזה
שהמקומות הם זה למעלה מזה לבלתי תכלית ואם אין שם מעל במוחלט
לא יקרה מזה בטול ואם היה שהתנועה הישרה נראית בחוס • ואמנם
המופת הב' המיוסד על הכוכב והקלות הנה כשנכניח הגשם בלתי בעל
תכלית בעל כבוד וקלות לא יתחייבו החיובים שדמה • וזה שכל
כוכב וקלות זמן שרשי אם מפאת האמצעי אשר בו יתנועע ואם להכרח
היות התנועה בזמן ולא יתחייב אם כן כוכב בעל תכלית מתנועע בזמן
קטן מכוכב בלתי בעל תכלית אבל יתחייב היות כוכב גשם בעל תכלית
היתנועע בזמן שזה נכבוד גשם בלתי בעל תכלית ולא יקרה מזה בטול
למה שזה קרה מפאת הכרח שמירת הזמן שרשי אשר מפאת האמצעי
ומפאת התנועה • ולזה לא יתחייב שיתנועע הכוכב הבלתי בעל ת
תכלית בעתה כאשר חשב • והנה המופת הב' המיוסד על הפע' והפעלות
החיוב אשר חשב שאי אפשר לגשם הבלתי בעל תכלית שיניע מה שיש
לנתכלית למה שאין יחס ביניהם ויהיה ראוי שתהיה פעולתו בבלתי זמן
אינו: וזה שלמה שאין אפשר לתנועה אלס בזמן הוא מן ההכרח

המאמר הראשון

שיהיה לו לתנועה זמן שרשי אם נניח התנועה כאדם: ואם נניח התנועה כאדם
הנה מהיות הכב' ת פועל משנה כזולת זמן לא יקרה ממנו ובטול ולא יהיה
כנגד המוחש: ולזה הוא מכושר שאין בכל מה שחתך לבאר התנועה גשם
בב' ת מפאת התנועה הישרה מחוייב: ואמנם מפאת התנועה הסבוכ'
הנה הוא ג'כ בלתי מחוייב בהיותם בניוים גם כן על הגשם המוחש:

ולאומ' שיאמר שיש שם גשם בלתי בעל תכלית והוא בלתי מתנועע בסוב
לסבות שזכר: והנה כשנחקור בהם נמצאם בלתי נותנים האמת בהם
אף בגשם מוחש: וזה שהמופת הא' מה שחייבו בו סותר הנמשך והוא ש
שהמרחק אשר בין כ' הקו' מצד המקיף בב' ת להיות המרח' נוסף בתוספת
הקו': ואחר שהקו' מתוסף לב' ת המרחק א'כ נוסף לבלתי תכלית: יש
למעשה שיאמר המרחק מתוסף בתוספת המוספר ושהתכלית בו לעולם
שמור וכבר יראה זה מפני שהידיעה בהפכים אחת. והנה כבר התבאר
בספר החרוטויס אפסרות התקצר המרחק לבלתי תכלית ויהיה המרחק
בו שמור בו לעולם: וזה שאפשר שיונחו שני קוים שכל מה שיתרחקו
יתקרבו ולא יתכן הפגשם לעולם ואפי' יוצאו לבלתי תכלית הנה שיש שם
מרחק שמור לא יפסד וכ' ש בתוספת שאפשר שיתוסף לעולם ושיהיה
התכלית שמור בו והוא האמת הגמור שהמרחק בב' ת שבין שני קוים ואם
הם בב' ת אין מציאות לנלהיות המרחק לעולם מוקף וכמו שיתבאר עוד
מדרב' רובנה אל' שתחלה נבאר שאם היה החיוב שיסד בו סותר הנמשך
אמת היה מתחייב שיהיה המרחק בב' ת וב' ת יחד ואף לא נניחין מתנועע
• וזה שהמופתים שסדר הם בניוים על בטול התנועה הסבוכית לגב' הכב' ת
אבל אם נניחה בלתי בעל תכלית בלתי מתנועע לא יקרה ממנו בטול וכ' ש
אחר שנתבאר שחזן לעולם בהכרח מילוי אורקות ואחר שהיה רחוק
בב' ת נמצא או אף לא ימצא עלינו שנייחיהו על צד שהשתמש בו המהנדס
בגריר הקוים הנכחיים ובולתו מהשרשים: ואולם אף יתאמת שאם היה
החיצו' ששאו אמת שיהיה המרחק בב' ת וב' ת יחד הנה כפי מה שאומר
הנר אם יתחייב בקוים בב' ת היוצאים מהמרכז שיהיה המרחק ביניהם
כז המקיף בב' ת להיות המרחק נוסף בתוספת הקו הנה יתחייב זה בכל
שני קוים היוצאים מהמרכז ובאי זו זווית הזרמן וכאשר נצייר מצד המקיף
אשר המרחק ביניהם בב' ת ונרשום אזל הקו האחר בשיעור ידוע כקורה
אין ספק שאפשר לנו להוציא קו מהנקודה הרשומה אל נקודת המרכז
למה שהוא מן הידיעות הראשונות שאפשר להוציא קו ישר מכל נקודה

חבלל השני

אל כל נקודה ויחדש א"כ זנית ידוע : ואם היו כמד המקיף במרחק
 בעל תכלית : וכבר הוכח שכל הקיים היוצאים מאי זו זנית הזדמן יחדשנו
 כמד המקיף מרחק בכת' אם היה כת' בכת' יחד : והשקר הזה יתחייב
 מהנחתנו החיוב האמתי אלא שהאמת הגמור שעם היוותהקו בכת' לא
 יתחייב מציאות מרחק בכת' בין שני הקיים וזה שהוא ידוע שהקו הנכת' ת
 היוצא מן המרכז א"א שנרשום בו נקודה שלא יהיה הקו שבין הנקודה
 והמרכז כת' ואחר שהמרחק שבין הקיים א"א להיות כת' אלא אצל נקוד'
 סיהיה בה הקו בכת' והנקודה היא איך מציאותלה : איך מציאות א"כ
 למרחק הכת' שבין שני הקיים וככלל שכשנאמר בקו שהוא בכת' כבר
 אמרנו בו שהוא קצה ותכלית : ואלו היה נמצא המרחק בכת' היה ראוי
 סיהיה בקצה והוא משולל הקצה הנה המרחק בכת' בין הקיים איך מציאו'
 לו : ואם היה שהגשם בכללו יתנועע והוא בכת' הלא יתנועע חלק ממנו
 אלא על קו בת' : ואם היה זה רחוק מן הציר הנה הסכל מחייבו : וראוי
 שתדע שהחייב הזה שמחייבנו היות המרחק שבין שני הקוי הכת' היוצאו'
 מן המרכז בכת' יחייב היות כל הסכוב שימצא במתנועע הזה כת' וזה
 יתבאר בקלות למה שהזוית הכת' אשר אצל המרכז כאשר חרסנו זווית
 סוית לנו אכלו הנה היובת' במספר בהכרח להיות המרחק אם אצל המרכז
 בכת' והיה המספר בכת' יחייב סיהיה המרחק בכת' בהכרח וכאשר היה
 זה כן התבאר שהחייב שחשב לחיוב סותר המסך במופת הזה אינו אמת
 וכזה כתבטל המופתהו : והנה המופת הכ' והב' והד' מיוסדים על חתוך
 קו מתנועע בסכוב נכחי חיה אולא בקו הכת' . והנה למה שהתבאר
 המנעת חלק ראשון בתנועה למה שחייב כל מתנועע כבר התנועע הנה
 לא תחייב מציאות נקודה ראשונה מהפטישה ולזה אינו רחוק סיפגום
 קו בשיעור כת' בתנוע' בת' וזה להכרח קצה התחל'ת וע' בזולת זמן :
 והנ' המופ' ה' מיוסד על ההקדמ' האומר שהגש' הכת' המתנוע' בסכוב ים
 לו תנוע' סכוכי : והוא שקר שאחר שהגש' בככת' הנה הוא נשדר הקצוות
 ולזה איך לו תמונה וזה כי אם הי' מהכרח התנועה בסכו' תמונ' סכוכות
 היה לזה מקום ספק אכל כבר אפשר בכל תמונה להתנועע בסכוב .
 וכאשר סלקנו מהגשם גבוליו הנה סלקנו ממנו התמונה ולא יתחייב אם
 כן היותה כת' . כבר התבאר שאין בכל המופתים מסדר דבר יחייב
 סלקו התנועה הסכוכות לגשם הכת' אכל התבאר מדברנו אפשרות
 התנועה בגשם הכלתי בכת' וכבר התבאר חייב אפשרותה מהאדם וזה

המאמר הראשון

זוהי סאנחנו נראה הגשם הניצוצי יתנועע בסבוב בזמן בעל תכלית :
והנה כאשר נרמה הקו הניצוצי בלתי בעל תכלית וכשתמש בו כאשר
ישתמש המהנדס בו הנה לא ימנע משיתנועע ותנועתו הכלתו בעל תכלית
בזמן בעל תכלית : ואם כבר ימסך הניצוץ לבעל תכלית ואם היה
סאין מציאות לבלתי בעל תכלית לפי סברת בעל הריב הנה השכל יבאר
סלא ימנע הניצוץ מלהתנועע אם היה אפשרות להיותו בלתי בעל תכלית
זוהי מבואר בספסו ועוד כי אם היה סלא נרמה הניצוץ בלתי בעל תכלית
הנה לא ימלט סלא ירשום נקודה בתנועתו בגודל הכלתו בעל תכלית ה
סהתבאר מדברינו היותו מחוייב במלוי או ברקות ולזה כאשר נרמה
בגודל ההוא קו בלתי בעל תכלית נכחי לניצוץ מונח הנה קצה הניצוץ
כשיתנועע ירשום נקודה בקו נכחית לקו הניצוצי ויתבאר מזה בקלות
הפך מה שחייבהו במופתים אשר סדר ודי כזה העיון הב'
העיון הד' כחקירה במופתים ססדר לבאר באו כולל המנע
מציאות גשם בלתי בעל תכלית בפעל ואם הם ככח
המופתים הקודמים הנה המופת האחד לא התחייב מהתנועה בסבוב
שיס לו אמצע זוהי כי למה שהוא משולל הקצוות אין לו אמצע והמופת
השני כבר אפשר סיתנועע בעצמו ולא יתחייב סיהיו לו מונחסים מחוץ
מקופים ושאר מה שנאמר בו התרס מבואר כמה שנאמר התבאר
מכל זה סאין בכל מה שחשב לאמת ההקדמה הזאת דבר מספיק ולפי
שהטעות שבהתחלות מביא אל הטעות שאחר ההתחלות הביא זה לחייב
סאין שם עלמות אחרים וזה שהוא חייב תחילה סאין חוץ לעולם מילוי
ולא ריקות וחייב סאלו היו שם עלמות אחרים היו היסודות מתנועעים
מעולם אל עולם והוסף הזויות ודברים מרבים הכל ולמה שהטעות
בהתחלה מבואר וזה שכבר התבאר כמה שקדם מוב מציאות גודל
בלתי בעל תכלית וחייב ריקות או מלוי בלתי בעל תכלית חוץ לעולם הוא
מבואר ש מציאות עלמים רבים אפשרי : ולא יתחייב תנועת היסודות
מעולם אל עולם וזה שכל אחד מהיסודות מתנועע תוך מקופו אל המקו
הבאות לו וכל מה שנאמר בזה לחייב ההמנעת הכל ורעות רוח
ולהיותה אפשרות הזה אמת אין ספק בו ואין דרך אלכנו ומבוא דרך
החקירה לרעת אמתת מה שחוץ לעולם מנעו חכמינו עליהם השלום לדרו
ולחקור מה למעלה מה למטה וגומר וזה מה שראינו לחתום בו העיון הזה
הרביעי כפרק הראשון

הפרק ב

בחקירה בהקדמה הב' האומרת שמציאות גדלו
 אין תכלית למספרם סקר : והוא מבואר
 שיסוד ההקדמה הזאת היא אמנות ההקדמה הא' : וכאשר התבאר
 בטול הא' יתבאר בקלות בטול ההקדמה הזאת הב' אלא שיש לאומר
 שיאמר שאף כשלא תתאמת האחד תתאמת הב' מצד המנעות מספר
 בבת' : וזה בשנאמר כל זמן אס זוג ואס נפרד וקוזג וחנפרד כל
 אחד מוגבל ונת' א"כ כל מספר בת' והנה כבר קדם לנו בס' ג' מהכלל
 האחד שאין זה דעת הרכ גם אבואמר ובס' מסכימים עמו : והנה
 ב"ר נמעורר בזה בכיארנו לשפר השמע ומה שראוי שיאמר בזה הוא
 שהמספר בפעל רוצה לומר הספורים בשם מספר הנה הם מוגבלים וכל
 מוגבל בעל תכלית בהכרח אבל בעלי המספר רוצה לומר אשר מדרבם
 שיספרו אבל אינם ספורים בפעל אין הבדל בעל תכלית כמנע בהם ולו
 הונח סיהיה זוג או נפרד וזה שכבר אפשר שיהיו זוגים נפרדים בבת' :
 אלא שהאמת הגמור הוא שהחלוקה למספר אל זוגואל נפרד הוא במספ'
 הבת' המוגבל אבל במספר הבבת' למה שאינו מוגבל הוא בלתי מתואר
 בזוג ונפרד וכבר העירונו בזה בפרק הנזכר .

הפרק ג

בחקירה בהקדמה הב' האומרת שמציאו עלות
 ועלולים למספרם סקר . ואומ' שהמופת
 אשר סדר אל תבריו בזה אשר העירונו עליו בפרק הב' מהכלל הא'
 והרמז במאמר הא' מספר השמע וכמה שהאחר בלתי מספיק לפי דעת
 הרב : וזה שלא יחוייב המנעות מספר בלתי בעל תכלית אלא לדבר
 שיש להם סדר והדרגה כמצב או בטבע ולזה אפשר בשכל אחד סיהיה
 עלות שכלים בלתי בעל תכלית במספרי . והכלל אין המנעות מציאות
 עלולים בלתי בעל תכלית מעלה אחת אס היה אפשר לעלה אח' אצילו
 יתבר מעלול אחד : ואחר שאין המנעות לעלולים להיות בבת' ואס
 להם עלה לכללם הנה אס כן לא יחוייב מציאות העלה לכללם המנעות
 הבבת' לעלולים : ולזה כאשר נכיה עלול ועלולים בסייה האחד עלה
 לשני והב' לב' וכך לעולם : מני יתן יאדע בשנכוח לכל אלנו עלה אחת
 אך יחוייב מציאות המנעות הבלתי בעל תכלית לעלות ועלולים וזה
 שלא יחוייב זה מצד היות עלה ראשונה לכללם שהוא בהנחתו עלול בלתי
 בעל תכלית כבר נודק בעלה ראשונה לכללם והוא מבואר שלא ימנע ה
 היותם בלתי בעל תכלית אחר שאין המנעות בלתי בעל תכלית במספ' בדברים

האומר רראשון

סאין להם סדר במצב או בטבע • והנה כסנניח ג' העלולים הנב'תכל
 אחת עלה לחברו לא יקרה מזה שום בטל : אלא שאנו זריכים לדבר
 יבדו מציאותם על העדרם אחר שכלם אפשרי המציאות : ואנחנו
 כבר נודה בעלה הראשונה אשר לא יתחייב התכלית לזולתה מהעלולים
 והיא המכרעת מציאותם • וכבר חתרו קצת המפרשים לאמ' ההקדמ'
 הזאת כשאמ' זה לשונו כי מה שלא יגיע בעצם אם לא בקדימת מה שאין
 לו סוף הנה לא יגיע : ואי אפשר שימצא עכ' : והנה אם היתה הקדימ'
 זמנית היה מקום לטענה הזאת ואם כבר תקבל המחלוקת למה שאנחנו
 נראה שמה שלא יגיע אם לא בהקדמתה שאין סוף לו הנה יגיע כאלו
 תאמר ער' מ שהיום הזה שאנחנו בו הגיע ואם לא הגיע אלא בקדימת מה
 שאין סוף לו לאומ' בקדימות העולם אלא שזה במקרה ושנודה באפשרות
 שבמקרה ובהמכעיות אשר בעצם צריך האמתה אבל בשנודה בחלוק הזה
 בקדימה אשר בזמן אין מקום לו בקדימה אשר בפנה אחר שהם יחד
 בזמן כי אחר שהדברים יחד בזמן אחד מן חייב המכעיות בשיהיה כל
 אחד עלה לאחר ואפשרות בהיותם כלם עלולים אחר שנודה באפשרות
 היותם בב' תיחד אלא שהמכוון מאת ההקדמה ושה שאנו זריכין ממנה
 הוא מציאות עלה ראשונה בלתי עלולה היו העלולים בלתי בעל תכלית
 וכל אחד עלה לחברו או בעל תכלית •

הפרק ד

בחקירה בהקדמה הז' האומרת שכל משתנה
 מתחלק • וזה שאנחנו נמצא כנפס
 המדברת שהיא משתנה בקצין המוסכלות מהמוחשות ומהמדומות אשר
 יהיו בזולת זמן • והתנועות הנכפסיות כשמתח והראגה אשר לא יהיו
 רק בזמן : והנה אל תבריו נתעורר מהספק הזה ואמר בהתרו שהכונה
 בזה באיכויות גשמיים : ורא' שנמשך לדע' אלו כבר בבאור דברי ארסטו
 באש' העירונו בפ' מהכלל הא' ואלם לדע' בר' נאמ' לפי פירושן שהכוכ' בזה
 באיכויות ותנועות גשמיים ויהיה א' כ כל ההקדמה הזאת כפל ממות וביחוד
 אמרו שהמתנועע בתנועות גשמיים הוא גשם : ועוד שאם ההקדמ' הזאת
 חלקית ומיוחדת באיכויות הגשמיים הנה לא יוכל להשתמש ממנה במה ש
 סיכא במשתנה בכלל : אלא שהתר הספק לפי מה שיראה הוא כפי
 התבאי שהעירונו במתנועע וזה שאנו זריכין להתנות בו המתנועע בעצם
 : וכך באמר אנחנו במשתנה רוצה לומר המשתנה בעצם • ולהיות הנכפס
 המדבר בלתי משתנה בעצם אלא למח' שיקר' הית' הולגית לא יבטל אמות

דבלל השני

הקדמ' הזאת אלא שהבאור אם השינוי הקור' לה אם אפשר להתנו עצמי
אם לא יתבאר במה טובא בנה' ית' :

הפרק ה

בחקירה בהקדמה האומרת שכל מה ש
שיתנועע במקרה ינוח בהכרחו' שמה שימצא
במקרה יעבר' שלא ימצא כשלא יהיה מתחייב לכמוצא בעצם ולזה כבר
אפשר בעצם שיתנועע במקרה תמיד למה שיתחייב כן ממתנועע אחר
בעצם כמו שקרה לכדור האש שהיא מתנועע בהכרח מצד תנוע' הגלגל
התמידית וכך שטחי הגלגל נחלקים מתנועעשים במקרה בתנועת הגלגל
העצמית והוא מן המתנועע במקרה שלקח הרב במשלו בהקדמה הו'
וכבר כתעורר מזה אל תבריוזי זולתנו עד כי הנדכוני חשב ליושב ה
הקדמה הזאת באמרו שירצה שכל מה שיתנועע במקרה במה שהוא
מתנועע במקרה ינוח בהכרח כאלו תאמר על ד' מ' שפס' ארס המניע
הארס והיא מתנועעת במקרה בהנעתה ואיכה מתנועעת בעצם :

הנה למה שבהנעתה מתנועעת במקרה יחוייב בהשתנוח' : וכך
תאמר בפס' הגלגל המניעה לו והיא מתנועעת במקרה בהנעתה יחוייב
לה שתנוח אם לא שהצטרף שם מניע אחר ככד' בלת' מתנועע אפי' במקר'
: וזהו כשכשתי' בזה נמצאהו בלתי מחוייב וזה כי כשפחס ההתנועעות
במקרה לכפש הגלגל אינו אלא על דד הקשרה בגלגל הקשר מצאו' א'
או הקשר עירוב אשר הוא מתנועע בעצם ואחר שאין התנועה לה אלא
על זה הקד' הוא מכוון שלא תביע ממנה לה לאות מזה הצד וזה שכאשר
בכוחה מניעה לגלגל תנועה נכחית בעצם הנה שם התנועה המקרית אשר
תיחס לה כבר תמשך אל העצמית . וכבר הגחנו שאפשר שתתנועע

הפרק ו

בחקירה בהקדמה
הק' האומרת כי כלגשם שיניע גשם א' מנס' יניעהו בשיתנוע' גם הו בעת
הנעו' הנה הכ' פניו אשר זכר' ממנו שיראה ממשוכת אכך המגניטם
הכרזל מכוונ' הנפילה בעצמם כשיקנה הכרזל מזג משכונ' המגניטם
אשר לכל אחד כח טבעי שעור גדול למה שהוא מעניינם גלוי היות קוסי
ההפעלות מאד הוא רחוק קרוב לכמוע' ומזה הצד הוא רחוק מאד ש'
שיותכו בשמים מהמגניטם ימסכו הכרזל ויניעוהו ועוד שלא יוכלו העני'
מהות הגשמים ההם המניעי היוכאים מהמגניטם שיפעלו במשיכה או
ברחייה ונהנה ברחייה צריך שיתנועעו הגשמי תנועה הפכויות בע' שידחו
הכרזל ויביאהו אל המגניטם ואם במשיכה גם כן צריך שיתנועעו פ'

המאמר הראשון

בגשמים תגועות הפכויות אל הברזל. ואחר כך ימסכו ויתנועעו עמ' לנדר המגניבים: ואיך יהיה זה מיתן ואשער וכל זה בתכלית הגנות ולזה ירדקה שהתשובה הנכונה במה שיראה מאבן המגניבים של ברזל תגועה טבעית אל המגנטים ביהם ידוע אל הטבע כמו שיש לה תגועה טבעית אל המטה אם להאותיות אשר לו אל המקום ואם בסגולה בו אשר לא נשער אלא עד שאמתהו החוש:

הפרק ז

בחקירה בהקדמה הי' האומרת כי כל מה שיאמר שהוא בגשם יחלק אל שני חלקים אם שתהיה עמידתו בגשם כמקרים: ואם פהיה עמידת הגשם בו כצורה הטבעית: ראוי שתדע שגם' ואבנחמר והגמסכים אחריהם היו ריאו' שמציאות החמר והצורה בכל גשם ואף בגרמים השמימיים למה שהצורה הגשמית אלכל אינה זולת דבקות הב' דחקים מתחתכים על זויות נצבות לפי שהדבקות זולת המתדבק מקבל החלוק והדבקות אינו מקב' החלוק דריך אם כן אל נושא יקבל החלוק והדבקות השכל אם כן יגזור בכל גשם ב' דברים עצמיים לו הם החמר והצורה: ואולם בר' למה שהגרם השמימי לא יקבל החלוק בפעל יראה שאין בו ריבוי והרכבה כלל וזה כי הגשם אחד במציאות אלא שהשכל יחייב בו הרכב' מנושא ונושא אחד ההויה וההפסד לפי שהפסד לא יקבל ההויה וכמו שקד' לנו ביאורו ב הפרק הי' מהכלל הא' הגשם הנכחי אם כן שלא יפול תחת ההויה וההפסד לא יגזור השכל בו הרכבה כלל מחמר והנה לפי דעת בר' מה ההכרח מו יתן ואדע שלא נאמר כן בגשמים ההויה והפסדים רוצה לומר שהחמר בהם הגשמות והצורה היא הצורה המיוחדת לכל אחד ההולכת מהלך השלמות לגשמות והגשמות הנקרא אלכל צורה גשמית שתהיה הולכ' מהלך החמר אל הצורה המיוחדת ויהיה אם כן החמר בזולת הצורה המיוחדת יצטרך אל מקו' ונמצא בפעל והנה שהדי' במדומי' שהגרם השמימי שהו' ג' גשם בלא חמר כנושא בפעל והנה בזה יותר קושיות חזקות ומבוכו רבות אשר בטבע היולי למה שהוכח ואם כן הוא הכ' לטובין שיטונן שאי' ככאן צורה מיוחדת ויהיה קיום הגשם בו אבל הצורה הגשמית הוא הנושא בפעל והמעמדת הצורה המיוחדת ואם היה שאין ראוי לומר בצורת המיוחדות היונת מקרים למה שבהם ייחודים יוכלו בהם מחמקרים כאלו תאמר שהצורות המיוחדות להם מקומו' מיוחדים ושאין' מקבלים התיספ' והחמרון

הכלל השני

וכיוצא באלו : הנה אמנם יאמר בהם שהם דברים עצמיים אב' שהיו עמידת הגשם בקיומו בו לא למה צנורת הגשמות שהיא הנושא היא לעולם כמצאת בפעל ועמידת הצורה המסלמת אותה היא בו :

הפרק ח

בחקירה בהקדמה היב האומר שכל כח נמצא מתפשט בגשם הנה הוא בעל תכלית להיות הגשם בעל תכלית ואומר שהסבה אשר זכרה כבר התבאר בטולה במה שקדם וזה שהמנועות גשם בלתי בעל תכלית לא התבאר עדיין אבל כניחהו ואומר שהוא בטל וזה שלא נודה בחיוב התדבקות הנמשך לקודם בהקם : וזה שלא תתחייב התנועה בזולת זמן למה שלכל תנועה זמן שרשי איך המלט ממנו ולא יתחייב גם כן שינוי הזמן לכח הבלתי בעל תכלית והב' למה שיחס הכח אל הכח יהי בזמן העורך על זמן השרשי הידוע אזל הטבע : וזה שהב' יגיע בזולת זמן חוץ מהזמן השרשי והב' יצטרך בו לזמן נזה : ולו הונח מניע בת' יגיעהו בזמן השרשי יקרה ממנו בטול למה שכבר ימצא החילוף בויחס במתנוע גדול שהמכ' בת' יצטרך זמן בהנעתו חוץ מהזמן השרשי : והב' יגיעהו בזמן השרשי לבר זהו הדרך שנתבטל בו המוסת : ואולם צריך שתתעורר שכסנודה מוסת צריך סיוכן בב' בחזק וזה שהוא מבואר שהבלתי בעל תכלית כבר יאמר בשתי בחינות אם בחזק ואם בזמן . ולזה כסנודה חיוב המוסת בב' בחיזק הנה לא יתחייב בב' בת' בזמן : וזה שכבר אפשר בכח אשר בגשם הב' שיגיע תנועה בת' בחזק זמן בלתי בעל תכלית כשלא יהיה לו סבה היגיעה והלאות כאלו תאמר בתנועה הסבובית שאינה במשיכה ולא בדחייה וכל שכן בגרם השמימי שכבר ס' הוסכם מהם שאיננו בעל איכות ולא יקרה לו החלטיה והזקנה כמו שבא בפשר השמים ועולם : ועוד שכבר אפשר שיאמר בתנועה הסבובית שהיא טבעית לגרם השמימי כאשר התנועה הישרה טבעית ליסודות והוא מבואר :

הפרק ט

בחקירה בהקדמה היב האומרת שאי אפשר שיהיה דבר ממיני השינוי מתדבק אל תנוע ההעתק לבר והסבובית ממנה : הנה כאשר ידוקד קו טענות ארפטו בזה יראה שהם רצויים לבר והזיות : וזה שהשחור כאשר יתנועע אל הלבן ואם הי' שלא יוכח בלבן אבל ישתחרר הי' לא חייב שיתלבן וישתחרר יחד אלל בשתי בחינות שהוא במה שיתלבן ראשונ' יצדק עליו שיתלבן ובמה

המאמר הראשון

שיתנועע אח"כ אל השחרות יצדק עליו שיסתחר ולא יקרה מזה בטול וכ"ש בתנועה הישרה שלא יתחייב מנוחה בין כ" התנועות אבל אפשר שתהיה מדוכקתווא א לעמוד עליה מהחוש כמו שאמר ארסטו אבל יחויי' שאם נדמה מתנועע קל בתכלית הקלות מתנועע אל המעלה והיא נופל עליו בתכלית הגדול שאין ספק עליו שיביעהו אל המטה : ואם היה בין סתי התנועות ההפכיות מנוחה יתחייב שיעמוד ההרכח עם תכלי' גדול : והחייב שדמה הטעאיי שלא יתחייב מהיות התנועת מתחלפות שימצא עם עתה בפעל . וזה יתבאר בעתה אשר הוא תכלית ההפסד והתחלות הקויה או תכלית הקויה קודמת והתחלה הקויה מתאחרת שהו' מחוייב שלא ימצא עתה בפעל ואיך לא : והנה תנועת הקויה נמשכ' לתנועת האיד והעתה שבין האיכויות איננו נמצא בפעל ואם האיד הראשו' תכלית הקויה קודמת והשני התחלה למתאחרת וזה מבואר מאד :

הפרק י

בחקירה בהקדמה היד האומרת שתנועת ה העתקה יותר קודמת' שבתנועות והראשונה מהם בטבע : כיהקויה וההפסד יקדם להם ההשתנות וההשתנות יקדם לה קריבוית המשנה מן המשתנה ואין צמיחה ולא חסרון אם לא סיקדם לה הקויה וההפסד : הנה ע"ד הקויה הנמשכת תתאמת ההקדמה הזא' אבל על דרך התחלת הקויה אם היתה מלא דבר כאשר יתבא' ה' יתאמת שהקויה קודמת לשאר התנועות ושבתנועות הכמה והאיד קודמות להעתק למה שהיו בעלי איכות וכמות קודם שהתנועעו והכמה בשלוח קוד' לאיד

הפרק יא

בחקירה בהקדמה הטו' האומרת כי הזמן מקרה נמשך לתנוע' ידכ' עמה לא ימצא א' משניה' מכלתי האחר לא תמצא תנועה כי אם בזמן ולא יושכל זמן כי אם עם התנועה וכל מה שלא תמצא לו תנועה אינו נופל תחת הזמן : גאומר שכאשר נדקדק בגדר הזמן נמצא ההקדמות הד' הנכלל' בהקדמה הזאת כמו שקדם לנו בכלל הראשון כוזכות : כי למה שהיא מבואר בעצמו שכבר יאמר במנוחה גדולה כאשר נח דבר מה זמן גדול וקטנה כאשר נח זמן מועט הנה מבואר שהזמן ישוער במנוחה ומזולת מציאות התנועה בפעל : ואם היה שנשער המנוחה בצרוימו שייעור המתנועע בה הנה יתאמת שאין צורך מציאות התנועה בפעל בזמן וכל סכן שהמנוחה בזולת ציורנו בתנועה כבר תתחלק בפעל בד'

הכלל השני

ברב ומע : וכאשר היה זה כן הנה מן יתן וארע למה יסוער הזמן בה
בזולת ציורנו התנועה * ולזה הגדר הנכון בזמן יראה שהוא שי
מיעור התרבות התנועה אנהמנוחה שבין שתי עתות : וכרר יראה
שהסוג היותר עצמו לזמן הוא שיעור : כי להיותו מהכמה המתדבק
והמספר מהמתחלק היה הניחונ המספר סוג בלתי עצמי וראשון :

ואמנם שוער בתנועה ומנוחה למה שציורנו בשיעור התרבותם הוא
הזמן ולזה יראה היות מציאות הזמן בנפש וכאשר היה זה כן הנה
ההקדמה האחת והיא האומרת היות זמן מקרה כשרצינוכו שאינונו עצם
היא אמיתית : ואם רצינוכו היותו מקרה נמצא חוץ לנפש היא כוזבת
למה שהיא כוללת במנוחה כמו בתנועה והמנוחה היא העדר התנועה ואין
מציאות להעדר : ולזה יתחייב שיהיה הזמן נתלה בציורנו שיעור
התרבות אס בתנועה ואם במנוחה אחר שיאמר בכל אחת גדולה או
קטנה : ואלוה קב' והי' האומרת היות הזמן דבק לתנועה באופן שלא
ימצא האחד מהם בלתי האחר כוזבת גם כן שכבר ימצא זמן בזולת תנועה
והוא המשוער במנוחה או בציור התנועה ואם היה שלא תמצא בפעל :

ואולם השלישית והיא האומרת שלא יושכל זמן אלא עם תנועה גם כן
כוזבת מזה הצד אלא שבאמר כי למה שהמנוחה היא העדר התנועה כשנשע
הזמן במנוחה נשכיל התנועה אבל שלא יושכל זמן אלא כשיקיה עם ת
תנועה הנה לא : ואלוה הד' והיא האומרת שמה שלא תמצא בו תנועה
אינו כופל תחת הזמן : הנה הנבדלים ואם היו בלתי מתנועעים כבר
פסלו תחת הזמן כאשר יתאמת שנתהו כשהזמן היה קודם לה' למה שאין
מהכרח הזמן מציאות התנועה בפעל אלא ציור שיעור התנועה או המנוחה
: ולזה יתאמת מאמר רבי יהודה בר רבי סימון כפשוטו והוא מלמד
שהי' סדר זמנים קודם לכן : וגם לא יצטרך לרחוק בפירוש הרב
בכתוב הראשון שנתורה והוא אמרו בראשית ברא שיהיה ענינו בהתחלה
שכבר יהיה כפל ומותר שאם בראו הנה היה התחלה וסבה לו ולומר
שתאר הכריאה היה בענין שיהיה התחלה וסבה בלבד : חלילה ללורב
שהדעת הזה בשכבר האריך והרחיב הדבור כבטול ראיות ארסנו על
הקדמות וחדש טענות מספיקות לאמת אמונת החדוש כמו שיבא בגזרת
הצור :

בחקירה בהקדמה היו' האומרת כי כל מה
שאינו גוף לא יושכל בו מניין אלא אם יהי' כח

הפרק יב

המאמר הראשון

בגוף וימנו אישי הכחות ההם בהמנות החמרים שלהם או נישאיהם :
 זבעבור זה העניינים הנכדלים שאינם גוף ולא כח בגוף לא יושכל בהם
 מניין כלל אלא בהיותם עלות ועלולים . הנה כבר יראה שהקדמה
 הזאת גם כן כוזבת למה שהנפשות הנשארות אחר המות כבר יושכל
 בהם מניין בהכרח : וזה שלא ימלט מחלוקה והוא אם שיהיה הנשאר
 אחר המות ענם הנפש השכלי או השכל הנקנה לאדם באמצעות חושי
 וכחותיו : ואם הוא ענם הנפשו כבר תיוחד כל אחת מהנפשות במה
 שהשיגה מהמושכלות או הדנקות בשם יתכרך : ומה שהשיגה האחת
 כבר יתחלף במה שהשיגה האחרת : ולזה כבר ימנו באשר ימנו אישי
 הענם למה שלכל אחד מקרים ויחדהו עם היות המהיות אחד : ואם
 הנשאר הוא השכל הנקנה הוא מבואר שהמושכלות הנקנות לנפש האחת
 כבר תתחלפנה לנפש האחרת : ולזה כבר ימנו מבלתי שיהיו עלות
 ועלולים : ולומר שהנשאר הוא הבנה שתדבק עם השכל הפועל ותתאחד
 עמו ולזה יהיה המניין בהם כמנע : הדעת הזה כבר יתבאר כמה שיבא
 שהוא דעת נפסד : וחלילה לולרוב מצינותו בעל זה הדע אלא שיראה
 שכוון הרב באמרו העניינים הנכדלים שיהיו לעולם כדלים ולא היו
 כחות בגוף במה שעבר :

הפרק יב

בחקירה בהקדמה הבב' שכל גשם הוא מורכב
 משני עניינים בהכרח והם שני עניינים ד'
 המעמידים אותו אשר הם חמרו ונורתו : הנה זאת חקרנו בהפרק
 ז' מהכלל הזה : ולפי דעת בר' אינו מוכרח ואבל כבר ימצא גשם
 בלתי מורכב מחמר וצורה והוא הגרם השמימי : וכבר דברנו שם
 מה שכוונתי בהקדמה הזאת :

הפרק יג

בחקירה בהקדמה היב' האומרת שכל מה שהו'
 בכחולו בעצמותו אפשרות מה כבר אפשר
 בעת זה שלא ימצא בפעל הנה לפי הנאמר שם בפרק הזב' אפשר
 שימצא גשם בפעל בזולת צורה מיוחדת אשר לו בעצמו אפשרות לקבל
 צורה ולא יתכן בעינה שלא ימצא בפעל כי הגשמות כפי' בו תמי' וכבר
 תפול ההערה הזאת בהקדמות כד' וכ"ה . ואולם ה' בהקדור בה במאמר
 ה' בה' : וכבר שאין שם ספק בסקרותה :

בחקירה כמופת הא' מסדרו הרב לנא' מציאו'

השם ואחרותו והיותו ללא גשם ולא כח בו .

ונחקור

הפרק יד

הכלל השני

נחקור בזה מב צדדים : האחד מצד בטול ההקדמות הצריכות אל אמונת המופת והב' לו הנחנו ההקדמות אמתיות אם היה המופת מופת חותך כמו שאמר הרב : אמנם הראשון יתבאר בקלות כאשר נעו' במיפתח אחד לאחר : אם המופת הזה הראשון כשנשיין בו נמצא שהוא צריך אל ההקדמות התבאר אפשרות בטולן וזה שהוא צריך אל ההקדמה ראשונה ואם לא היה אפשר בגשם המניע שיהיה בב'ת וכחו גם כן בב'ת .

והוא צריך אל השמיניות שאם לא כן היה אפשר שיהיה התניע כח בגשם בלתי מתחלק כנפשו השכל . והוא צריך גם כן אל היב' ואם לא הי' אפשר בגשם המניע שיהיה כחובב'ת . והוא צריך אל הי' שאם לא היה המניע אפשר בכדורים והוא צריך אל הכו' שאם לא היה אפשר במניע שיהי' כח מתפשט בגשם והיה כחו בת' והי' אפשר שיהי' בו בלתי מתפשט ושיהי' כחובב'ת .

ולפי שהתבאר במה שקדם בטול אמונת כל אלן ההקדמות התבאר בטול המופת : והיה התשובות עליו במספר ההקדמות שיתבאר בטול אמונתן והוא הצד הראשון ואמנם הב' לו הנחנו ההקדמות אמתיות : אומר שהמופת בטול מב' פנים האחד שכבר אפשר שיהי' המניע כח מתפשט בגשם ואם הי' סנודה ההקדמה היב' האומרת שכל כח נמצ' מתפשט בגשם הנה הוא בת' להיות בגשם בת' צריך שיוכז בת' בחזק . וזה שכבר אפשר בכח אשר בגשם הב'ת שיניע מתנועעת תנועה בת' בחזק זמן בב'ת כשלא יהי' למתנועעת סבות הוגיעה והלאות כמו שהתבאר בגרמים השמימיים ועוד שכבר אפשר שתהיה תנועתם הסבובית פועלת להם בתנועה

היסודית הישרה הטבעית ואם יאמר שתנועתם הטבעית בהיותם חוץ ממקומם והמנוחה להם טבעית במקומם הנ' לאומ' שיאמ' שהחלקי' ביניהם הוא שיסודות המנוחה במקומם טבעית להם והגרמי' השמימי' התנועה במקומם טבעית להם והנה הצד הא' שהתבאר בו הבטול וזה שלא התבאר בו היותו כדורים והב' שכסנוד' היותו כדור' אומ' שלא התבא' בו היותו כדור' וזה שכסנוד' ההקדמ' היו' שכל מה שאינו גוף לא יושכל בו מינין אלא בהיותם עלות ועלולים הוא מבוא' שאם הי' להם יחסים מתחלפים כאלו תאז' שהוא עלה לעלול אחת : והאחר עלה לעלול אחר ספק סמך חלקי' היחסים יושכל בהם מינין . ולזה לא התבא' במופת הזה שלא יהי' הא' עלה לגלגל אחר והאחר עלה לגלגל אחר וכס' עש' שכתבא' מדברני' במ' שקד' אפשרות עולמים אחרים שאמ' שהאחר עלה לעלול אחר והאחר עלה לעלול אחר והנה הב' שהתבא' בו בטול המופת וז' שלא התבא' בו היותו א' :

המאמר הראשון

הפרק י'

בחקירה במופת הב' סדר הרב באלוה' דרוסי
 ולחקור בו ג'כ משני צדדים: אם הא' הנה
 במופת הב' נמצא שנשתמש בו בהקדמה היא האונורת שאנחנו כשנמצא
 דבר מורכב משני דברים וימצא הא' לבדו יתחייב ג'כ מציאות האחר
 לבדו: והנה אמת ההקדמה הזאת בשאמר שאלו היה מציאות מחייב שלא
 ימצאו אלא יחד כחומר והצורה הטבעית לא היה נמצא הא' בלתי האחר
 בשום פנים: ותחלה אומר שהחיות שעשאו הטעאוי וזה שלא יחיו מציאו
 האחר לבדו מציאותם מחייב שלא ימצאו אלא יחד: אבל מה שמחייב
 הוא באחד מהם: ר"ל שמציאותו איננו אפשרי אלא עם האחר: ועוד
 שאם היה החיוב אמתי לא יתחייב מציאות האחר חיוב מציאות האחר אלא
 אפשרות מציאותו אלא שאין החיוב אמתי ולא ההקדמה אמיתית. וזה
 שאשר ילך מהלך השלמות לאחר זה עניינו שלא ימצא אלא בהמצא הרב
 אשר הוא לו שלמות והאחר ימצא לזולתו כאלו תאמר הח עם הזומח על
 דמ' כי אנחנו נמצא חי זומח ונמצא זומח לבדו: ולזה מבואר הוא
 שההקדמ' בעצמה כוזבת והמופת א"כ בטל: ואם השני כשנוד' שהקדמ'
 אמיתית הנה לא יתחייב ממנו מציאות מביע בלתי מתנועע במקרה.
 וזה שאנחנו נמצא מביע ומתנועע יחד ונמצא מתנועע בלתי מביע אלא
 במקרה: וזה שהמתנועע האחרון יביע במקרה הכח המביע ומקרי
 בגשם הדבקים בו: ולזה יתחייב שנמצא מביע לא יתנועע אלא במקרה
 ולא יהי אפשר שיהי כח בגשם שהוא מביע בעצם ומתנועע במקרה
 ולזה לא נתבא במופת' הז' היותו ככדל:

הפרק יז

בחקיר' במופת הב' אם סדר הר' באלוה' הדרוסי
 ונחקור בו ג'כ מב' צדדים: אם האחד הנה
 כשנשיין במופת הזה נמצא שנשתמש בו הרב בהקדמה הב' שאם לא היה
 אפשר לבקש עלה לעלתה וזה לבלתי תכלית וכבר בארנו אפשרו' מציאו
 וכן הוא צריך אל ההקדמ' הב' שאם לא היה אפשרי המציאות בעתיד.
 וכבר יתבאר שקרויות כמה שיבא בגו' והוא הצד הא': ואם השני כשנניח
 ההקדמ' אמיתית אומר שהמופת בלתי נותן האמת בדרוסיים: וזה שהח'
 שעשאו בתלוק' אינו אמתי למה שאם היו הנמצאו' כלן הוו נפסדו והי' אפשר'
 בכל א' מהן ההפס' הב' לא יתחייב שיפסדו כלן יחד אלא בבא זה אחד סוד זה
 ואם הי' החיוב אמתי יתחייב שלא יהי' נמצאו' שמוץ האר' בכללנו בכל אח מהפס'
 אפשרי והיה מחייב שיפסדו כלן וזה כבר אפשר שיהיו כל הנמצאו' הוו' נפסדו

הכלל השני

והמופ' א"כ בטל מז' הצ' אך בשנתיח ההקדמי שנשתמש בהם רל" רנ' והפנ' אמתיו וכב' ירא' מפני' מחרי' וזה שכאש נתיח נמצ' הא' בלתי הוק' ולא נפס' הנ' לא יתחיו' שיהי' מחויו' המציאו' בבחיכ' עצמו' וזה שכאשר הוא מחוייב המציאו' בבחיכ' שבתו הנ' א"א בו ההפס' בטנ' פני' אח' שבתו מחיו' המציאו' בבחיכ' עצמ' ולז' כשכוד' שהמורכ' איכנו מחויו' המציאו' בבחיכ' עצמו' למ' שבתו ההרכבת מו' יתן' ואדע' אחד' שהמורכב' הזה מחוייב המציאות ואי' אפשר' בו ההפסד' ולא' סר' ולא' יסור' מורכב' וההעדר' א"כ נמנע' בו למה' לא' יהי' המנעו' הראשון' והנ' מזה' הדד' לא' יתבא' היותו' בלתי' גשם' להיות' הגשם' מורכב' בהכרח' כמו שדמ' **הפרק יח** בחקיר' במופ' קד' אשר' סד' הרב' באלו' הדדושי' ונחקר' בו ג"כ' משני' צדדי' אם' הראשון' כשנעיינ' במופת' הו' נמצא' שנשתמש' בו הרב' בהקדמ' הג' שאם' לא' הי' למוצוי' בחמוצוי' וזה' לכת' וכך' הוא' צריך' אל' ההקדמ' הי' שאם' לא' כן' לא' היה' ההכרח' שיהי' אח' וכך' הוא' צריך' אל' ההקדמ' הכ"ג' שאם' לא' יתחייב' שיגיע' אל' במוצא' מוצוי' בפעל' שלא' יהי' בו' אפשרו' ואם' ההקד' הכד' שאם' לא' אפשר' במוצוי' בפעל' שיהי' גשם' : וכבר' התבאר' במה' שקדם' אפשרות' בטולג' והוא' הדד' הא' ואם' הב' כשנתיח' ההקדמ' אמתיות' הנה' לא' התבאר' היותו' א' וזה' שכבר' יתחלפו' בהיות' הא' עלה' לאח' והאחר' עלה' לשני' וכך' החיוב' שעשאו' שאם' היו' שנים' הי' האח' בהכרח' מורכב' לא' התבא' המנעו' אח' שההפסד' כמנע' ושהוא' לא' סר' ולא' יסור' מהיות' כן' מבלתי' עלה' קודמת' :

הפרק יט

בחקיר' במופת' ה' שסדר' הרב' באלו' הדדושים' ונחקר' בו' גם' כן' משני' צדדים' אם' האחד' כשנעיינ' בו' שנשתמש' הרב' בו' בהקדמה' הג' ואם' לא' היה' אפשר' שיהיה' למקבץ' מקבץ' ושיילך' העניין' לבלתי' תכלית' וכך' צריך' להקדמה' הטנ' באם' לא' עם' היותו' נופל' תחת' הזמן' לא' היה' מחוייב' שיהיה' נעד' וכך' הוא' צריך' להשתמש' בהקדמה' הכו' ואם' לא' נזכר' קס' שלפי' אמונ' החדוכ' היה' שהיתה' העלה' קודם' הבריאה' בלתי' מביעה' ולא' יקרו' הבטולים' שזכר' : ולזה' סמופת' הזה' הוא' מבואר' הנפילה' וזה' בצד' הראשון' ואולם' הב' כשנודה' היות' ההקדמות' אמתיות' הב' המופת' ה' איצו' נותן' האמ' מפכים' תחלה' שכשנודה' היות' הנמצ' הזה' כא"ש' אחד' ושהוא' נמנע' שיתעסק' הא' בחלק' האחר' ואחר' בב' עם' שלא' התבאר' המנעו' שכבר' אפשר' שכל' אח' יודע' מה' שצריך' לשני' אמנם' כשנתיח' כן' הנ' לא' ימנע' שהאח' יתעם' בעולם' אשר' שהוא' באיש' אחד' בכללנו' והאחר' בעולם' אחר' : ועוד' שטבע'

המאמר הראשון

החלוקה שעשה בלתי מתחייבת שכב נשא' יפעל : והב' לא יפעל דבר
 הן יתבא' בקלות במה שקדם שלא יתחייב למציאות המורכב מקבץ ב
 כשכב' אפש' במורכב חיצו המציאות שלא סר ולא יסו' .

הפרק בא בחקירה במופ' הו' המשותף למאמיני הקדמות
 ולנו קהל המאמינים בחדוש אשר סדר' הרב

באלו הדיונים נחקור גם כן מוב' דרדים והנה המופת הזה נשתמש
 בו הרב בהקדמה הא' שאם לא היה אפשר במניע שיהיה גשם מניע תנוע
 בלתי בעל תכלית : וכך הוא צריך אל ההקדמה הח' שאם לא היה אפשר
 שיהיה כח בגשם ולא היה מתחייב שיהיה נעז' : וכך צריך אל היב'
 ואם לא כבר היה אפשר עם היות הגשם המניע בעל תכלית סיני' תנועה
 בלתי בעל תכלית . וכבר התבא' בטול' אמותן והוא הצד האחד . ואלו
 הב' כשנורה הינתן אמתיות הן' איכנו מתחייב כמו שקדם לנו מהות הגש'
 אלא שלא יניע תנוע' בלתי בעל תכלית בחזק אבול' כבר אפש' סיניע
 תנועה בעל תכלית בחזק זמן בלתי בעל תכלית כשלא יהו' הגש' מקבל
 לאות ויביעה . וכל שכן שאם שתהי' תנוע' הסובכות טבעית לנו כמו שזכר
 ועוד שלא יתחייב מהחלוקה שאם הי' הנה ינפסד שיהיה מתנה אחר
 הפס' בדרך שכנצרך למציא' וזה שכב' אפש' שיהיה הנה ונפסד בהמשכות
 בעניין באישי המין ולזה לא יתחייב מה שחייבו : זהו כלל מה שראוי
 להסיב על מופתי הרב לפי קצורנו : והוא מבוא' שמספ' התשובו' בצד
 האחד במספ' ההקדמות שזכרנו שנשתמש בו הרב מלבד התשובו' אש' בצ'
 הב' כשנוד' אמותן אותן ההקדמות והנה זה ממה סיור' מצד המבוכה
 והנותן האמת באלו הדיונים לא הושג עוד עתה מפאת הפלוסופי' בשלמו'
 והנה המאיר לכל אלו העמיקות הוא התורה לבד והוא מה שכוננו
 במאמר הב' הזה והתלהל' לאל' לבדנו ומרומם על כל ברכה ותהלה :

הכלל הו'

בבאור אלו השרשי' כפי מה שתגדדה התורה ובאופן עמירתה
 בהם ולפי שהשרשים ג' והחקירות בכל אחד שתיים
 במה שכאמר חלקנו הכלל הזה ו' פרקים :

הפרק א בבאור השרש הראשון והוא מציאות השם ית'
 עם היות כבר קדם לנו במאמר הזה בבא'

הכלל השלישי

ההקדמ' הזאת על דד הקצו' ולקחנו העיון באופ' עמידתנו בה הנה או אפש'
 מבלתי שנרחיב בו הדבור קצת כי בזה מהתועלת מה שלא יעלם למ' שנפל
 בו מחלוקת מהמעיון ס' : ואומר לפי שהגזרה יתבאר עניינה בבאור
 הגבוליס ובאור יחס הגבול האחד אל האחר והיה יחס בגזירה הזאת
 ידוע שהוא יחס החיוב כי אמרנו העולם נמצא כבר נחייב המציאות לו
 כשאר אם כן בבאור הגזרה הזאת באור הגבוליס לכד אבל גבול הנושא
 בה והוא האלוהי הוא דבר מוסכם עליו מבעלי העיון ומכתובי התורה
 שהוא נעלם תכלית ההעלם באופן שהסגת מהותו לזולתו כמנע : וכבר
 חתרו החוקרים להעמיד מופת בזה העיר בני הרב בחלק א' מהמורה בפ'
 אשר באר בו היות השכל והמשכיל והמושכל דבר אחד : ולזה אמר
 שמנע השם זאת ההשגה ממושה במה שבקש ממנו באמרני הראכי נא את
 כבודך שהיתה הכוונה שיודיעהו מציאות עצמותו ואמתתו • אלא שצריך
 לבאר איך לא נתבאר לארזן הנביאים מה שהתבאר לאחד מהמתפלספים
 בהמנעות קזה עם המדרגה העליונה שנתעלה בה על כל הנביאים כמו
 שהעידה עליו התנ"ך שהי' צריך להצעה מהחכמה האל' יתברך שער גדול
 מה שלא יעלם וכמו שהאריך הרב הזה בספרו : והי' צריך שיאמר
 בהתר זה שהבקשות האלה ממושה היו במראות הנבואה : ואיכנו רחוק
 שיודע לנביא במראה הנבוא' בנושא ונותן שאל' ומשיב מה שהתבאר לו
 קודם במופת ואין המלט לפי זה מהשתמש משה קצת בחדה והוא הפך מה
 שהסכימו עליו המפרשים ומה שירא מפשטי הכתובים פה אל פה אדבר
 בו : ודבר יי אל משה פנים אל פנים כאשר ידבר איש אל רעהו ורבים
 זולתם • אלא שיש לנו בו פי' תשמענו במה שיבא בגה' : ולא בקש
 משה השגת המהות לעולם ולא ימשיך הכתוב ולא ייחס לארזן הנביאים
 מליה סכלות הבקשה הזאת במשלים או בחרות להיות גלוי ומפורסם ל'
 למתחילים בעיון המכעות השגת המהות • ולז' ירא' שתקנו אנשי כנסת
 הגדולה מטבע הדברות בלשון נמצא וכסתר : וזה כי מציאותו כגלה
 ומפורסם ומהותו נעלם תכלית ההעלם ולהיות זה מבואר מאד ה' בגבול
 הנושא בהקדמ' הזאת שהוא האלוהי לא ככוין בו דבר עתה זולת המכוון
 באמרנו העל' לכלל הנמצאות : והי' זה מספיק בבאור הגבול הזה וכגבול
 הנושא בהקדמ' הזאת שהי' אמרנו האלו' נמצא למ' שנפל מחלוקת בו בין מ'
 מפרשי ספרי ארסטו צריך שנרחיב בו הדבור ליוקר הפרש הזה והיותו
 עמוד והתחלה עצמית לכל : והי' כי בס' ואכוחמר והרב שנמשך אחריה

הבאמר הראשון

ישראל שהמציאות זולת המהות ולזה צריך שנבא לרע' דעת' מאלו המפרטי'
מה שצריך שיוכז מהגבול הזה בהקדמה הזאת והנה לפי דעת בר' איז
ספק שאם שמוציאותי וממנותי אחד ומהותי מתחלק תכלית החלוק למהות
זולתו הנה מציאותו א"כ מתחלק תכלית החלוק למציאות זולתו. ולזה
הוא מחוייב שהנמצא יאמר על האלוה ית' ועל זולתו בשיתוף השם הגמול'
ולא במין ממיני הספוק למה שבמיני הספוק התיחסות מה והחלוק הוא
בקדימה ואיחור אבל מהותו יתברך איז לנ התיחסות עם מהות זולתו מ
מחוייב א"כ שיאמר עם הנמצא עליו ועל זולתו בשיתוף השם הגמול' וכ"ש
לפי דעת הרב שיראף שמוציאות מקרה לכל הנמצאות שהוא מחוייב ששם
הנמצא יאמר על האלוה ית' בשיתוף השם הגמול' ולא במין ממיני הספוק
: וזה שלמה שהוא מבואר שהאל ית' לא ייוחס לנוקרה הזמני שהמציאו'
לנאינו זולת המהות ולזה הוא מחוייב שיתחלק מציאותו תכלית החלוק
בהתחלק מהותו ועצמותו ממהות זולתו: התבאר א"כ לפי דעת כולם
שהנמצא יאמר בוית' בשיתוף השם הגמול' עם שאר הנמצאות: וכך כתב
הרב בפי' לפי בעים היות יתחלפו המפרטיס בשם הנמצא הנופל על שאר
הנמצאות הנה הם משכימים על הנמצא הכאמר על האלוה ית' שאיכנו דב'
יוצא מעצמו: והנה מי יתן ואשער במה תפול הנראת זה השם כשיוחס
אל האלוהות ית': וזה כי באמרנו האלוה נמצא ויורה עם הנמצא על דב'
שאינו יוצא מעצמו הנה הוא כאמרנו האלוה הוא האלוה: וכבר יוכל זה
הספק בשאר הנמצאות לרעת בר' והנמשכים אחריו שיראו שהמציאות
איכנו דבר זולת המהות וזה כי באמרנו האדם נמצא אז הלוכז נמצא
הנה הוא לפי דבריו באמרנו האדם אדם או הלוכז לוכז ואם יאמ בזו
שהוא חלק גדר הנה לא ימלטו מהכפל וזה כי באמרנו אדם כבר יוכז
בו חי מדבר נמצא: ולזה יהיה אמרנו אדם כאמרנו החי מדבר נמצא.
וכך יוכל ספק איכנו מעט לרעת האומר שהמציאות בשאר הנמצאות ושהו'
מקרה קרה לו: וזה שאם המציאות מקרה יתחייב שהיו נמצא בנושא
ושהיו למציאות מציאות: ואם המציאות השני מקרה יתחיי' נמצא בנושא
ויצטרך ג"כ אל נושא ושהיה לו מציאות אחר וכך לבלתי תכלית: ועוד
שהיה המציאות כדמות הצורה לחומר למה שהנושא לפי דבריהם יהיה
בעדר בזולת מקרה ויתחיי' א"כ שאם הי' המקרה הזה נותן המציאו' והקיום
לעצם שהיה ראשון בשם העצם מהנושא בהיות הצורה ראשון בשם ה
העצם מהחומר וכמו שכתבאר בא" מהשמע: וכבר הנח מקרה זה

הבלל חשלושי

חלק לא יתכן : ולפי שיתחייב מזה שאין המציאות מקרה למצא
 וכבר היה מחוייב מן הספק הקודם שאיננו המקו בעצמוהם מקו המציאו
 א"כ מי יתן ואדע : והנה כבר יראה שהבטול בשלא יהיה מקר' למהות
 הוא אמתו והכרחי יתחייב א"כ שיהיה עצם המהות או עצמי לו . ובאשר
 יתחייב שאיננו עצם המהות כמו שהתבאר מהספק הקודם הראשון יאמר
 א"כ שיהיה עצמי למהות : וזה שמתבאי המהות היותו נמצא חוץ לשכל
 כמו שאמרנו ע"מ שמהות האדם החיות והדבור הנה מתבאי המהות
 שיהיה נמצא חוץ לשכל : ולזה היה הגוראת המציאות כאמרת בהשכמה
 בכל שאר הנמצאות ובלבד במקרים שאין להם קדימה קצתם על קצתם
 ויאמר בעצם ובמקרים במפוק למה שהמציאות חוץ לשכל יאמר בקדימה
 בעצם ובאחר במקרים : אבל אמנם הגוראה הכללת היא היות הדבר
 המיוחס לו המציאות בלתי נעדר וברדך הזה בעצמו יאמר באל ית' ובשא
 העצמיים ר"ל שהוא בלתי נעדר אלא שהבלתי נעדר יאמר בקדימה בו ית'
 ובאחר על שאר הנמצאות : ולזה הוא מבואר שלא יאמר הנמצא עליו
 ועל שאר הנמצאים בשיתוף השם גמור אלא במין הספוק : והתבאר א"כ
 הגבול הזה וההקדמה הזאת כפי קצורנו :

הפרק ב

באופן עמידתנו בשרש הזה : והוא לפי מה
 שנאמר בהקדמה הב' וכפ' הב' מהכלל השני מ"ז
 האומר : הנה אט שיהיו עלות ועלולים בת' או בב'ת אין המלט מהיות
 עלה אחת לבללם למה שאם היו כלם עלולים היו אפשרי המציאו בבחינת
 עצמם והם דריכים למכריע וכריע מציאותם על העדרם והיא העל' לכלם
 המכרעת מציאותם והוא האל ית' התבא' א"כ מציאות במה שאין ספק בו
 אמנם לפי שהכוננה בהקדמה הזאת שהעלה לכלל הנמצאות נמצאת הנה
 כשנורה מציאות עלה ראשונה לעלולי אחריו איך נעמוד על היותו לכלל
 הנמצאו' אח : הנה זה ממה שהתבא' בשרש השני והומה שכוננו בז' הפר'
 בבאור השרש הב' והוא היותו ית' אח לפי שיחס

הפרק ג

הנשוא אל הנשוא בזאת ההקדמ' ג' כי יחס החיוב
 והנשוא באלו ההקדמות א' והוא האל ית' וכב' דברנו בו במ' שקד הנה בסאר
 עליו שכבא בשרש הזה הגבו הנשוא והוא אמרנו א' כי ג' כ' בו בחלקו המפ'
 כי בם ואכונמר והרב הנמשך אחריהם וראו שהאחרות בעצם הדבר
 זול' היותו ומספטו המציאות : ומה שירא לנו שאין האחדות עצם המהות
 ולא דבר נוסף עליו אלא דבר עצמי לכל נמצא בפעל ובחי' שכלי מהעדר

המאמר הראשון

הריבוי בו : וזה שאם הי' האחרות הוא עצם המהות הי' אמרנו בעצם מה
כאלו תאמר האדם אחר כאמרנו האדם אדם או על סה"ך חלק מגדרו כמו
סקרם לנו בכמנצא ולא יוסף לנו הגוראה בו והנה הגוראת האחד המפורסמת
הייתה מורה על העבר הריבוי ואם אמרנו שהאחדות המורה על העבר
הריבוי הוא המהות בעצם המתואר באחד יחוייב אם כן בכל העצמים
המתוארים באחד סיהי' מהותם אחד : ולזה הוא מבואר שאין האחדות
עצם המהות : והוא מבואר גם כן שאיננו מקדכו למה שהצדד' היא יותר
אמתות בשם העצם כותנת לכמנצא מציאות והגבל' והכדל' בפעל אשר אין
הייחוד והמציאות וההגבלה דבר זולת זה ולזה הוא מבואר שאין הייחוד
מקדקה ולא דבר נוסף על העצם אלא דבר עצמי לכל הכמנצא בפעל ומעבל'
וכח"כ שכלית מהער' הריבוי בו :

וכאש' התבאר זה הב' בהיותו עצמי לכל כמנצא בפעל הוא מבואר שהכמנצא
סיומו בו המציאות בקדמי' לכל שאר הכמנצאות אשר הוא בפעל נצחי ה
הוא יותר אמתית בשם האח' ויותר קודם מזולתו : וכך להיות האחדות
נותנת הגבל' והכדל' לכמנצא הוא מבואר שהכמנצא שהוא בתכלית ההכדל'
מכל הכמנצאות ואם הי' שלא יפול בו הגבלה הנה הוא יותר אמתית בשם הא'
מזולתו במה שהאח' יפול בכמנצא להכדילו מזולתו לא להיותו מוגבל במקום
וכשיתבאר גם כן שהוא יתברך בתכלית הפשוטות וההעדר מהריבוי הנה
בבחינת הזאת גם כן יותר אמתית ויותר קודם בשם האח' יותר מזולתו :
והנה הרב המור' הרחיק מאד התוארים המחוייבים באל יתברך ובייחוד
התוארים אש' יאמ' בא' מד' פנים : אם שיתואר בגדרו ואם בחלק
מגדרו ואם בדב' ונצא מעצמו שכל זה הוא כמנע בחקו יתברך : ואם
שיתואר ביחסו לזולתו ולפי שזה המין מן היחס איננו עצם הדב' ולא בעצם
הדב' באיכות הי' כרא' בתחילת המחשב שיותרנו בחק הכדורא יתברך ואיננו
כך לפי דעתנו : והנה בקצת הדברים הוא מבואר : וזה שהוא מבואר שאין
יחס בינו ובין המקום וכך שאין יחס בינו ובין הזמן למ שהזמן מקדקה
כנוסף לתוכו והתנוע' ממשיגי' הגשמיים והוא יתברך איננו גשם : וכך
אין בינו ובין הכמנצאות הצטרפות לפי שמסוגלת המצטרפי' להתהפך בשוני
והוא יתברך מחוייב המציאות וכל מה שזולתו אפשרי המציאותי הצטרפו'
א"כ ולא אפילו קצת יחס לפי שלא ימצא יחס אלא בין דברים תחת
סוג אח' : וכל שכן שלא ימצא בין דברים שהם תחת ב' סוגים עליונים
ולא אפילו אשר הם תחת סוג אחר עליון כאלו תאמר החכמ' והמתקנת

הבלל השלישי

עם היות שניהם מסוג האיכות : ואך יחס כינו יתכרך וכן זולתו עם
הפרש אשר כיניהם כאמתת המציאות : ולזה לא יותר בו תוא מחייה
שיבא לא' מד' דברים והוא כל מה שיביא לבטלות או מה שיביא להפעלה
נסיכוי אומה שיביא להעדר כמו שלא יהיה הדבר בפעל לו ואח' כך ישוב
בפעל : או מה שיביא לרמיון דבר מכריותו כי הרמיון הו' יחס מה וכשלא
יהיה היחס לא יהיה רמיון : וזש' נאל' מי תרמיוני ואשה : ואל' מי
תרמיון אל' מאין כמון והעמיק עוד כי גם המציאות והאחדות לא יאמר
בו יתכרך כי אם בסתוק השם כמו שקדם לנו ביאורו : וכן הקדמות
כי למה שהקדמות יורה זמן והאל' ית' אינו נופל תחת הזמן לא יפול עליו
שם הקדמות : סוף דבר לא יותר בו אלא מן התאר שיתואר הדבר
בפעולתו לא תאר הפעולה בעצם הפועל • והריבוי הוא בפעולות לבד
אשר פעל כאלו תאמר פעל ועשה שזה לא יחייב שינוי וריבוי בעצ' הפועל'
והריבוי הוא בפעולות לבד : ולזה היו התארים העצמיים המתוארים
בחוקי ית' הם השוללים לבד כי הם כבד' ייחדו המתואר : וכל אשר
ירבה השוללים ירבה התיחדות וכזה היה חלוק מדרגות השלמים וכדבר
הזה יפול היתרון בין המשיגים וזה שיתבאר לקצת במופת סלידת דבר
מה ממנו ית' לא התבאר לקצתם לא שישיגו דבר מחוייב בו ית' : וזה
למה שאם נחייב לו שלמות מהשלמות אשר לזולתו כבר יהיה יחס כינו
וכן זולתו : ואך שיהיה הנה אם נחייב לו דבר הנה יהיה בע' הדבר
ההוא אשר נחייבנו לו : וכבר יחייבנו ההרכבה אשר היא נמנעת
בחוק המחויי' המציאות כמו שהתבא' בהקדמה הכ' א' האומרת כי כל מ'
מורכב עב' דברים אינו מחוייב המציאות : וכאשר התפרסם זה התבאר
אצל החכמים שהשגתו נמנעת אצל זולתו ולא ישיג מה הוא אלא הוא :
ולזה היתה השתיקה בתהלתו מחוייבת כאמרנו לך דומיה תהלה ואמרנו
אמרנו בלבבכם על משכבכם ודומו סלה : ונעז' כזה הרב במאמ' אחד
באמר שם בכרכות • אמרו ההוא דנחית קמיה דרבי חנינא אמ'
האל הגדול הגבור והנורא העוז והאדיר והחזק : אל' ר' חנינא סיימת'
לבלהו שבחי דמדרך השתא הנך תלתא דאמרי אלמלא דאמרינהו משה רבו'
ואתו אנכי כנסת הגדולה ותקנינהו בתפלה לא הוה יכולין לממדינהו
ואתאזלת ואמרת למה הדבר דומ' למלך ב' שהיו לו אלף אלפי דינרי זהב
ומקלסין אותו בשל כסף והלא גבאי הוא לו : והנה למה שסתקו ר' חנינא
מהרכות מתארים וכו' שהג' אשר כתיר לאמרס היה בשנודמנו עניינם

המאמר הראשון

פנים הא' שאמרס משה: והנ' שתקנוס הנביאים בתפלה סאלמלא
לא היונו אומרים אותם אלא בקראנו בתורה • וכאר גם כן במסל
שהשכחים אשר באמר אינס ממון השכחים הגמזאים בו: שלא אמר
ומקלסין אותו במאזהובים: וכך חתם באמרנו והלא גנאי הוא לנ'
הנה מכל זה מבואר ונגלה שתארי החיוב אסורים ונמנעים מחקו ית'
אכל הם חרף וגרוף ממי שיאמרס וקוא לא ירגס: זהו הכלל העולה
מדברי הרב המורה ואס הוא האריך והדחיק בו הדבור הרבה והנה
אי אפשר לו מבלתי שנעיר על ספקות שכאן ברפריו: ואחר כך
כבאר סמה שחייבו הוא בלתי מחוייב: אס תחלס אחר שהתארי' שיתוא'
ביוחסו לזולתו שיביא להעדר נמנע מחקו כמו שלא יהיה דבר בפעל לנ'
ואח' יסוב בפעל הנה אך התיר מן התאר שיתוא' הרב בפעולתו כאלו
תאמ פעל ועשה וכרא שזה כבר יביא אל העדר שקורס הפעולה אג
העשייה או הברואה ככ' היה בכח ואח' כ שב בפעל ופנית אס היה חיובו
זה אמת שהתארים המחוייבים נמנעם בחקו למה שחייבו ההרכבה אס'
היא נמנעת בחק המחוייב המציאות • הנה לא נסא' יתרון הסבה
לסלמים על אחר מהמתחילים בעיון • ומה שחשבו לסלק הספק הזה
ברובו בשוללים איננו מספיק וזה סאח' שהוא מבוא' במעט עיון ס
שהסגת עצמותו ית' נמנעת והיה מחוייב שלא יתואר בתא' מתארי החיוב
למה שיחייבו ההרכבה שהיא נמנעת בחקו אח' שהתבא' היותו מחוייב
המציאות הנה כלמי שיוג היות כל תא' אי זה תאר היה נמנע בחק ה'
להיותו מחוייב המציאות ואין בו כי אס עצמותו אשר הוא בתכלית ה'
העולם כבר יסוג כלמה שהשיגו ארון הנביאים: והנה ידיעת פרטי
התארים הנמנעים בחקו לא תוסף שלמות על הידיעה הכללת אשר
למתחיל בעיון אחר שידעתו ידיעה מופתית: וזה שהמופת בכל
התארים אחד בעצמו ולזה הית' עצמות' השגת'א' בעינה: ומה שלא יסוג
ממנו הוא העצמות לבד והו' שלא השיגו ארון הנביאים זולתו מהנבא'
ושלש' שאס הו' המופת' הזה מכריח המנעית התארים העצמיים בחקו
הו' רחל' שיבק' משה במרא' אונ בהקיץ ידיע' העצמו' באמרנו הראכ' בא וגמ'
כמו שרמזנו בס' א' מזה הכלל וז שהו' ומוסכ' כל מה שהג' אלינו דבריה'
שה הגדו המפורס' שהו' בן ד' הנקד' בכתבו וכמדויק בכנוני הו' סס העז' ושא'
סמות יות' נגזרו מפעולתו וכ' הרב כפי כי לזה נקד' סס המפור' ענינו'
שיור' הור' מבואר' אין' השתתפו' בה והו' יור' על עניו' אח' אין' השתתפות

הכלל השלשי

צימית' זכין זולתו בענין ההו' והנה אח' סודיעת עצמותו נמנעת' הוא כמנ
המרה על העצמות וסודרה על תאר' עצמי הוא נמנע שהמופת לא יכריח
היות לו תארים עצמיים נמנע' ולזה לא יסאר ענין יורה עליוהם הם
הנה ככר יראה שלחצתו זאת הקושי' בשאמ' וזה לשונו ואפס' סודרה לפי
הלשון אש' איך אתנו היום ממנו אלא רב' מועט' וכפי מה שיקר על ענין
חיוב המציאות ומי יתן ז' ארבע' למה היו נמנעים ללמד אותו אלא פ' א'
בשנוע' והנה כב' היה ראוי שיתפרסם אף להמון כי ענין חיוב המציאו'
הוא דבר לא יוכלהו ההמון : וקעמידה על המופת' הוא ממה שלא
יקסה וממה שלא יתייב' הסת' הסוד' ההוא : אבל ראוי שיתפרסם בכל
קהל ישראל : ויתר נפלא מזה אמרו בשם בני שנים עשר אותיות
שהוא למטה בקדושה משם בן ארבעה שהוא מורה על ענין . ונתר
מיוחד משם א' ד' והיה מכניס בו כמו שאנו מכניס בשם א' ד' הנה ככר
חיי' כבזה תאר' עצמי' ואם היה ענינו שהיה מרבה בשוללים לא היה ענין
מחיוב הקסתר : גם אמרו שהיו מכניס בו אינו כראה בן לפי שהשר'
אזלנו במקדש בכתבו : ולפי שהשם בן יב' הוא שט בן ד' בנקוד ירנע
ב' ד' בריס כמו שבא בספ' הכפי' הנה כאשר הביא ההכרח להסתיד
שם המפ' בנקודו המיוחד היו מכליעין הכהנים בנעימות אחיהן שם בן
יב' כדי שי' קראוהו בכתבו עם היות שלא היה בנקודו המפורש : והיו
מכליעין אותו להעלים נקודו מההמון כדי שלא ישתמשו בדבריהם דרך
חול' בסיחה בטלה שלהם : וזה לגדולת השם : ואיך סיהיה הנה איך
בהוראת השם ההוא הנראה שוללת' : ולזה היו תארי החיוב לפימה שירא
בלתי נמנעים : ומן התמה איך חיוב שאין הצטרפות בינו ובין רב' מברואי
למה שמסוג' ולית המצטרפין ההתהפך בשווי : והנה איך המלט' מהיותו
עלה והתחלה והעלה עלה לעלול : והתחלה התחלה למה שהי' לו התחלה
ולזה הוא מכוואר שמוזה הדד' יש יחס בינו ובין בראו' וכ' אמ' שאי יחס
בינו ובין הזמן להיו' הזמן משיב' לתמוע' והתנועע' ממש' הנשמים : הנה
כשנכיר כן הנה אם הזמן נכחי הנה יש יחס ודמיון בינו ובין הזמן כ'
בנצחות : וכל שכן עם מה שהתבאר מדברינו בכלל הב' שקוות
ההקדמה האומרת שהזמן מקרה נמשך לתנועה והנה מכל' אליו הפנים
יראה שהתאר שיתואר הדבר בייחסו לזולתו איננו נמנע' בחק השם .
והנה הכבאר עלינו שנבאר איך הוא בלתי מחוייב מה שמחיבו
מקצועות אשר העיד עליהם : אם להמנעות הרמיון כמו שיעידו

הבאמר הראשון

עליו הפסוקים : ואם פנסתייב במאמ' ר' חנינא : ואם להמנעו ההרכבה
במחוייב המציאות אשר הוא חללו מופת חותך במניעת התארים ונאמ'
סאין ספק שהרחקת הדמיון בינו ית וכן ברואיו מחוייב : והנה עס
היות השלמיות תחת סוג אחד כאלו תאט' הידיעה או היכולת הנה למה
שיש ביניהם הפרש עצום אם בחיוב המציאות ואפשרותו ואם בתכלית
ונכב' די בזה הרחקה מסיפול ביניהם הדמיון : ועס היות בהרחבת
הלפון יפול עס הדמיון ביניהם תכה להיותם בתכלית ההרחקה משני חלו
הפנים ראוי שיפולק מהם הדמיון וזהו מ' ש' ואל' מי תדמיוני ואשה ה
הכה אמרו ואסוק יורה שעס היות כב' יאמ' הדמיון במהסוק תחת סוג
אחד : הנה להמנעו השוני ביניהם והרחקתו בכר יתאמת סאין ל
לדמותו לדב' ישנה לו בשום בחימה מהכחיכות וזס ואל' מי תדמיון אלומס
דמות תערכולו : הנה בא שהרציון הנמנע בחקו הוא הדמיון אשר בו
ערך מה ולהיות הדמיון אס' ביו וכן ברואיו בלתי נער' למה סאין יחס
נערך בין הכב' וכב'ת הוא הנמנע לערך בין דמות : וכב' יראה
שהדמות הבלתי נערך אינו נמנע : ואמכס מאמ' רבו חנינא
כשכתבונן בו הוא יורה על מה שאמרנו • וזה שהוא נעו' במה שאמר
סיימתיכהו לכלהו שבחי דמרך : יראה הראות מבוא' שסבות השתיקה
הוא להפלת ריבוי השבחים • ולפי שלא היה יכול לספרם לא היה ראוי
סירכה בשבחים שהריבוי בהם והירידה בפרטיהם יורה שהכוונה לקלפון
בהם : ולזה יראה לשומעים שאס היה יודע לו שבחים אחרים לא היה
סותק מהם : ולזה ימשך מהשבח הזה גבאי להוראותו סאין לו שבח אחר
ולזה לא היוו מתירים לעצמנו לאמ' בתפלה להיו' התארים ג' שהוא
מספר הראשון מהריבוי אס לא שתקנוס אנסי כנסת הגדולה ואס היה
סאמ' משה וזה כי לפי שהשרס חללו לעלס יסד' אדס שבחו סל קב'ה
ואח' כך יתפלל הנה הקפידה ברבוי השבחים ראוי שתהיה ברברים
אשר סגורס מחוייב ולזה יהיה כוהסכנה שלא יראה כמקד' כל השבח'
מה שלא יעלס ולזה אמ' ואתו כנסת הגדולה ותקנינהו בתפלה וזה
שהוא ידוע שאמ' סאמ' משה כב' התירס לנו אלא שהסכנה כלה היתה
לסדו' חיוב השבחים ומזד' הריבוי היה כראה כמספר השבחים כלס או
רובס לא מזד' השבחים עצמס שבזה היה מספיק לנו באמר' אדון הנביאי'
וכב' יראה גם כן שהתארים הם שהרכבה בהם שהוא דמחית הנס כ
כתובס בספרי הקד' במקומות מתחלפים אלא שהסכנה להרות להס

הכלל השלישי

במקום אחר וכל סכך במקום שסודר השבחה מחוייב ולזה צדק בהתר א
אנשי כנסת הגדולה : והנה אמר ומקלסין אותו בשל כסף שעם היות
שבח בזה מה שיראה שהוא מקלסו בכל מה שיס' לו מהמומן הוא לו גבאי
ואמנם אמר של כסף ולא אמר בק' זהובים לפני ההבדלים שספרות
אסרה בין שבחיו ית' וכין שבחי זולתו שהם מחיוב המציאות ואפשרותו
ולזה אינם ממיין אחד באמת והב' להיות כל אחד משבחי בלתי בעל
תכלית בחשיבות ובשבחי זולתו בעל תכלית : ולזה הונח' הבדלים האלה
אשר במשל וזה שאחרי שהיה מראה היותו מגביל מה שהוא בלתי בעל
תכלית במספר היה ראוי לחושדו היותו מגביל בלתי בעל תכלית בחזק
ובכלל שלא היה מחלק בין תארו יתב' לתא' זולתו זהו מה שיראה רבי
חנינא לא שיהיו נמנעים התארים בחקנו כל שלא יהי' בו הכסלות הטכנה
שיראה כמספר כל השבחים ולזה הותר לנו כשאנו מרבים בתחנונים
לתארו בג' מדות למה שיס' לנו הראות מבואר שהוא לתכלית בקשת
הסליחה ולא לסדר השבחים ולהגדילם ולזה מה שנמצא בתהלות נעים
זמירות תארים ושבחים וההתר כספורים לו ולזולתו כאמרו תהלת השם
ידבר פי יוצרך כל בשר וגומ' . ואמר גם כן מורה על הפלגת ריבוי
השבחים ולימה יקרו רעך אל מה עצמו ראשיהם : אספרם מחול
ירבון הקיצותי ועודי עמך : כי הנה אח' שהפליג בספ' תהלת השם
ידיעתו הפרטים חתם מאמרו בשאמ' ולו אחד בהם ירצה לומר כלומ'
בבחינת עצמו הוא אחד בכל אלג' הידיעות כי לדברים לא יקרה ריבוי ב
בעצמותו אבל בבחינתו והוא אמ' ולי מה יקרו רעך אל ירצה המעלות
העצמיות הבלתי נבדלות ממנו כאלו הם רעיו והורה על העצם אשר לכל
אחת בעצמה וזה לחיוב' מציאותה והיותה בלתי בעל תכלית בחזק וזה
באמ' מה יקרו מה עצמו ראשיהם וכך על הפלגת רבויים באמ' אספרם
מחול ירבון : והנה המסיל המספ' בלתי בעל תכלית לריבוי המופלג שהוא
גדול מריבוי החול : והנה להיות הספ' בהם כל כך מופלג דמה התעסקות
בספ' כאלו הסתקעבהם באמ' הקיצותי ועודי עמך ירצה שכשיתעורר
ויקץ ממה שנסתקעו בספירה היא הנה ימצא עצמו עורנו עם ה' כלומ'
סכהפלגת הספ' הה' לא יצא מעצמותו למה שהם עצמיים בלתי מתפרדו'
והוא בהם אחד בתכלית הפסיביות ואם אינם בשתוף השם בגמור אבל
בקדימה ואיחוד עם ההפרס אם בין הבעל תכלית והבלתי בעל תכלית :
וכאשר התישב זה הנה בקש ארזין הנביאים באמ' הראיגא את כבוד

המאמר הראשון

היתה ראיה אלנו כי הבקשה הראשונה באמרו הודיעני נא את דרכיך היתה הודיעה דרכי פעולותינו והנהגתנו כטו שאמ' הרב המורה • והנה בהודיעו אותם אלנו ימצא חן בעיניו: וקבוקה הב' באמרו הראיני נא את כבודך: היתה ידיעת התארים העצמי' הבלתי כבדלים ממנו והמשו' ההשב' הזאת לראיה כי הראיה המושיית לא תהיה כי אם בשטח הנראה שהוא ענין בלתי נפרד ממנו • אבל עצמות הדבר בלתי מושג בחוש וכך ההשגה היא עם שהשגת העצמות נמנעת השגת התארים העצמיים היתה אלנו אפשרית • והנה באתהו התשובה על זה לא תוכל לראות את פני:

בנה ההשגה היא בראיית הפנים להיות פני הדבר הם הנראים: ואמנם ייער לו ראיות האחר כוונה ממנו שעם הינת לא ישיב התארים הם העצמיים בשלמות הנה ישיב מהם השגה מה אשר המשיל אותה ביחס אל ההשב' אש' בקם ביחס האחו' אל הפני' והנה לדעת הרב שאשר ייער לו בזה היא השגת מה שנמשך ממנו כלומ' מכדאותיו כלם כמו שאמ' בשת' שם אחר הנה היה אמרו וראית את אחורי כפל ומותר לזה שכבר הבטיחו על השאלה הראשונה באמרו אני אעביר כל טובי על פניך שזה תשובת על הבקשה השנית ושהשיב חלק ממנה מלבד מה שהבטיחו על הראשונה ובאשר התישב זה הנה איננו רחוק שיהיה השם המפורש מורה על תאר עצמי בלתי כבדל אשר החכמים היו מוסרין סודו לתלמידה' בתנאים הנזכרים שם וגם שם בן יב' כן ולזה לא היו מוסרין אותו אלא לזנועים שנכבדו להכרח הברכה שהיתה מיוחדת להם במקדש ככתבו: והנה במאמר הד' נרחיב בו הבאור בג' : ואולם כבר נסאר עלינו שנבאר איך לא יתחייב סלידת התארים העצמיים עם הנראותינו ההקדמה האומרת כי כל מורכב משני דברים איננו מחוייב המציאות: והוא ממה שלא יקשה וזה בשני פנים הא' שעם היות התארים כבדלים בחקנו הם מתארים בחקו: והטוב הבב'ת אשר לו לעצמות יוכללם וישימם אח' מכל הפנים והב' שההקדמה היא אמתית נבד מה אשר המקובץ והמורכב צריך אל מקבץ מן מרכיב והוא שיהיה כל אחד חלק עצמות ונאמר שההרכבה היא מהמרכיב סבת המורכב ואבל הוא יתברך איך לו חלק עצמות כי עצמותו אחד פשוט בתכלית הפשיטות ויתחייב לו חיוב עצמי הטוב בכלל מה הוא המונע אם כן שלא יהיה מחוייב לעצמותו המציאות נאם היה שנחייב ממנו בעצם הטוב בכלל או הודיעה והיכללת הבלתי בעל תכלת כפרט ושאר המעלות כהתחייב האור מהמאיר לו הונח על דר' עם'

הכלל השלישי

מאיר מה מחוייב המציאות לעצמו הימנע ממנו האל המתחייב ממנו בעצמו
חייב המציאות אשר לנלא כי האור איכנו עצם נכדל מעצמותו סיה' דריך
למרכיב ומקבץ אבל הוא דבר עצמי שאינו שיתואר בו כן הוא ענייני ה
התארים באל ית' וכ' הקדמות שאיכנו אלא בחינה סכלית שהוא בלתי
הווה : והמציאות שהוא הנראית היותו בלתי נעדר : והאחרות שהנ'
מורה על היותו בזולת ריבוי בעצמו ושהוא אין בו סניות נדד מהצדדין
כן ראוי שיובן לפי האמת בעצמו ולפי מה שתבזרהו התורה : ואחר
שההבאר שמה שחייבו הרב הוא בלתי מחוייב הנה ראוי לחקור עוד
אם הוא נמונע : ואלס לתינת החקירה הזאת יקרה מאד עם סבה
מהסכנה העצומה מה שלא יעלם : הנה אין לנו להתעצ' בה ולהכניס דבריו
במה שנראה לנו קדוש השם יתברך • וכיוצא בו באמר במקום שים
חולל השם אין חולקין כבוד לרב' והנה כבר יראה מה שאין ספק בו
שמה שחייבו הוא נמונע : וזה מפניס מהס שכבר התבאר כמה שקרס
שהנמצא והאחד הנאמרים בני ית' הם תארים עצמיים ולזה אין המלט
מחייב תארים עצמיים לו יתברך : ומהס שכבר יראה שכשניחד לו
יתברך ידיעה ויכולת נהיה מה שיורה עליו שס הידיעה הוא העדר סותרו
והוא הסכלות ושס היכולת העדר הלואות הנה בהכרח יורה כל אחד מאלו
השמות המיוחסים לו על דבר חייבו : וזה שהמונע בהעדר הסכלות
הוא ידיעה והסיגמה ואס היה שתתחלף ידיעתו מיריעתו כהתחלף ע
עצמו מעצמו : אמנם אין המלט מהיות העדר הסכלות מורה על עני'
חייבו מונע אזליכו להיות סותר הסכלות אינו אלא עניין אחד מורה עליו
והוא עניין הסגה : ולזה אומר שאס לא היתה הנראית זאת הידיעה והמונע
בה עניין חייב עצמי לו ית' : הנה בהכרח שיהיה עצמותו למה שאי אפשר
שתהיה תארו מקרי להמנעות יחס המקרים לו ית' ואס היתה עצמותו
יתחייב א"מב' בטול' אס שיהיה עצמותו ית' מושג אזלכו אס היה שאי בעצמו
אלא המונע אזלכו בשס הידיעה ואס שיהיה בעצמו רב' זול המונע אזלכו
בשס הידיעה ויהיה בהכרח עצמותו מורכב מב' עניינים : והס מה שנסוג
בהס הידיעה ומה שנסכלהו וכל אחד מאלו בתכלית הכטול וזה שהיותו
מושג אזלכו המנעות מבואר לכל מתחיל בעיון : והיות עצמו ג' כ מודכ' כמב'
למה שיתחייב היותו אפשר המציאות ולזה מה שיתחייב שסס הידיעה ושס
היכולת תארים מחייבים עצמיים לו ית' עם שעצמותו אחד ומחויי' המציאו'
ויהיה מי שיחס לו שס הידיעה על שהוא עצמותו מחייב לו הרבה

המאמר הרביעי

והוא לא ירדום והתבאר אם כן היות מה שחייב וכמנע ומהם בלפי
 שהתבאר שהמוכך בשם הידיעה והיכולת כשניחם לנו ית הנה הוא דכ' חייבו
 מושב אלכלנו למה שהערך הסכלות והערך הלכות הנה נכין בכל אחד דכ'
 מה והוא סותר הסכלות וסותר הלכות : והנה מוכוא שמה שהוא מוכך
 בסות' הסכלות איכנו מה שיוכך בסות' הלכות הנה אם כן המוכך מהאח
 יתחלף בהכרח לאח' יתחייב אם כן שאין המוכך בכל אחד עצמותו ש
 שא"כ הנה עצמותו מורכב מדברים מתחלפים ומהם שאם היה החיוב
 שחייבו משלילתו התארים העצמיים אמתו להתמצות ההרכבה ולהתמצות
 שום יחס ורמיון בינו וכין זולתו למה ששם הידיעה והיכולת על דרך נמשל
 יפלו על זולתו הוא כמנע שחייב לו שום מוכך מהם חייבו כי התמצות
 איכנו שלא כדעלנו תאר עצמי לבד אלל' שלא יהיה לותאר עצמי הנה אם
 כן ישא' בהכרח משולל מכל המוכך אלכלנו בהשגה ויכלת ולא יוחם לו
 בעצמותו ולא בתאר עצמי ופי' שהוא מוכוא היותו משולל מכל סכלות
 ולאות ישאר אם כן משולל מב' הסותרים אנהפכים יחד רוצה לומר
 משולל מירדיעה וסכלות ויכלת ולאות וכל זה בתכלית הבטול והגנות
 וככלל באמרנו שהוא ית' איכנו בלתי יודע בכך חייבו שהוא יוד' והמוכך
 בו מושב אלכלנו ואם היתה הידיעה עצמותו אוחלק מעצמותו כב' יתחייב
 סיהיה עצמותו או חלק מעצמותו מושב אלכלנו והוא בתכלית הבטול ויתחייב'
 מה שאיכנו למטה מזה בגנות ובטול וזה שונה שיתחייב בירדיעה ויתחייב'
 ביכול ורצה ושאר התארים ואחר שהמוכך מושב אלכלנו הנה הידיעה איכנו
 וכלת ורצון והם אם כן ג' עניינים מתחלפים ולפי שעצמותו או חלק
 מעצמותו יהיה במאמ' האומ' הוא אגור אבל הוא ג' וג' אח' וכל סכן
 לנו עדת המאמינים בחרום שאין המלט משיתחייב אח' שפעל שהוא
 בהכרח ידע לפעול ויכול לפעול ורצה לפעול ומה שיתחייב מפעולתו
 הוא מוכך אלכלנו והו' מוכוא שהמוכך אלכלנו מירדיעה ויכלת ורצון הם
 עניינים מתחלפים ואם היו עצמותו יתחייבו שנו בטול' הא' סיהיה
 עצמותו מוכך אלכלנו והב' סיהיה בעצמותו ריבוי חלילה יתחייב אם כן
 מה שאין ששק בו היותם תארים עצמיים עם היות עצמותו אחר מתחייב
 הנוצאות יתבר' שמו ולזה הפליג המסודר כששם בהפליג ריבוי התארי
 עצמיים אמר ולו אחד בהם הורה היותו עצמותו אחד עם היות תארו
 העצמיים דכ' אש' רמז בריבויים במלת בהם שהוא כנו לריבוי :
 וכאיים עור באמרנו ולי מה יקר דעך אל עג' כמ שקדם ולריות האמ'

חבלל השלמי

פד לעצמו ומסכים מכל דר במצא סימכים עמו בעל ספ' יצירה אמ' בשלהב^ו
 קסורה בגחלת מורה על האחרות הכלתי מתפרק והוא האמ' בעצמו כי כמו
 סלח ינוייר היות העצם בזולת מציאותו ולא מציאותו בזולת העצם כן לא
 יצנוייר מציאו התא' בזול' המתא' ולא המתא' בזול' התאר' : ויכלל הטו' המוחל'
 סהו' כול' כל מיני השלמי' : וזה מה סרצניו לבאר' : ואומ' עו' סמה שהבי' אליו
 העיון והתאמת בתחרים במה שאין ספק בו הוא מסכים בהכרח עם דעת
 גדולי הפלוסופים כמו ב'ס' וא'ב'נדר ובר' ור' משה הלוי : וזה אמנם
 אחר הניחנו שני הקדמות כמו בארות בעצמן : האחת שהסגת מהותו ית'
 לזולתו הוא נמנע : וזה אמנם יתאמת אלנו במה שהוסכם עליו מן ה'
 הפלוסופים שהסכל והמסכי' והמושכל דבר אחד : ולזה אם היה המהות
 מושכל לשכל זולת היה המהות מתאחד ומתעצם עם השכל למה שהסכל
 מתעצם במה שיסכי' להו' : הב' שהסגת חלק ממהותו הוא נמנע וזה שאם
 היה חלק בעצמותו מושכל יתחייבו ממנו בסופים : ראשונה יתחייב דבני
 בעצמותו יתברך ויהיה ההרכבה בעצמותו • למה שבחלק מושג וחלק בלתי
 מושג • ושנית כי למה שהסכל יתעצם במה שיסוג הנה יתעצם במה
 שיסוג בחלק עצמותו : וזה מכואר הכטול : ואחר שהתבארואלו ההקדמות
 אומר כי כמעיונו דעות הפלוסופי' בהשתלשלות הנמצאות מהעלה הראשון
 למה שהוקשה להם התחייב המורכב מהפשוט הסכימו כי לקוי העליו' הראשון
 מורכב ממושכלים מתחלפים אם מה שיסוג מעצמות העלה הראשונה ואם
 מה שיסוג היותה מהות עצמותו ית' עלה לו והוא עלול ממנו ראוי שהמושכל
 היותר משובח הוא מה שיסכי' מעצמות העלה הראשונה • והמושכל הזה
 יתחייב ממנו העלול השני והמושכל השני המשובח אחריו הוא מה שיסוג
 מעצמותו יתחייב ממנו צורת הגלגל מה שיסוג היותו יתברך סבה לו הוא
 אסר יתחייב ממנו חמר הגלגל : ולפי שהתבאר מההקדמות שהסגת ע'
 עצמותו או חלק מעצמותו הוא מהנמנע הגמור : הנה יתחייב שאסר אמרו
 שהסגת חלק בעצמותו הוא היותר משובח צריך סיובן מה שיסכל בעצמותו
 מן התארים העצמיים : וזה שההסגה בשלילות היה בעצמו ההשב' כשהו'
 סבתו כי העלול הראשון כסידע שהשי' סכתו ידע שהוא עלול מעצמותו •
 יהנה סמוהו המושכל האחרון בחשיבות • ולזה מושכל הראשון צריך
 סיהיה מה שיסכל ממנו מעצמותו בתאריה העצמיים : והו' לסון ר' משה
 הלוי במאמר אחר שחבר במניע הראשון : אמ' זה לסונו וכו' • חייב
 סיהיה ההשתלשלות על זה הדרך : והו' כי מניע הכל למה סיהיה יסכי'

המאמר הראשון

המחייב המציאות מה שיסביל וישריל עצמותו וידע בהקוה עלול למחייב
המציאות ויהיה כל אחד מאלו מוסכלים לו ממעלת המציאות ושלמותו מה
סיבזור שיספיע ממנו המציאות לזולתו חייב סנתחייב ממנו כל ג' בעצמות
והיותר ראוי ברבר הטבעי שיהיה היותר חשוב שבעלולים מתחייב מהיותר
חשובה שבעלול ולזה יהיה מני' ע' הכל כמה שיסביל מעצמותו ית' חווי' ממנו
מציאות צורת גלגל הכוכבים הקיימים יס' לתקן זה הלפון עם לפון ר' מסה
הלוי ולמה שיסביל מעצמותו חייב ממנו מציאות צורת הגלגל המתנוגע
ממנו : ועמה שיסביל מי שהיא עלול ממנו חייב ממנו מציאות חומר גלגל
ע"כ גם כן ב' החולק עם ב' ואכ"כר במיני הראשון מסכים עם זה ב'
בסמו המוסכל הראשון בחסיבות מה שיסביל העלול מעצמותו ית' ואין
דרך לזה כי אם בתארים העצמיים : ולזה צריך שבאמר שאם היו קצת
החכמים מסלקים התארים המחוייבים ומרבים בסלילות צריך שיוכן זה
בתארים המורים על העצמות כי אלו החיוב נמנע בחס' לא זולת זו ודעהו :

הפרק ד

באופן עמידתנו בשרם הזה לפי שהשרם
הזה כבר יכלול בעניינים הא' היות ה'
האל' ית' אחד בעצמו בתכלית הפסיטות והפני מניעת הסניות וזה כי כשהוא
היותו ית' פשוט אחד בעצמו כבר יפול הספק אס'ים עם אלהות יותר מא'
הנה הראשון נתבאר בקלות כמה שקדם וזה כי למה שהתבאר שהנמו' כולו
כאיש א' נקסר קצתו בקצתו ושכחות הגלגל מתפססו בזה החמ ומכיו'
אותו וס' לא ימלט מהיות לגלגל מניע עד שנעלה למניע מחייב המציאות
והמחייב המציאות אי אפשר שיהיה מורכב כמו שהתבאר בהקדמה הכ' א'
הוא מבואר שהמחייב המציאות הוא פשוט מבלי הרכה כלל וק'א המין
הראשון מהאחדות ואם המין הפני והוא הסניות וזה כנכוח האל' ית' אח'
פשוט אבל שיהיה יותר מאחד הנה לא ימלט אם שיהיה הא' מתעם בהנהגת
המציאות או חלק ממנו אם לא : ושקר שיהיה מתעסק בחלק ממנו למה
שהמציאות כלו נקסר קצתו בקצתו והוא כאיש אחד וראוי שיהיה מסועל
אחד ואולי שיהיה בלתי מתעסק בהנהגת המציאות הזה הנה יס' למערער
שיאמר שיש עם אלה מנהיג עולם אחד חוץ מזה כמו שיתבאר אפסרותו
במה שיבא רוצה לומר אפסרות עלמים רבים : אמנם כשיתבאר במאמר
במאמר הב' והג' שיכלתו ית' בבת בחזק הוא מבואר שהאחד יכלול :
אמנם שיהיה האחד מנהיג והאחר בלתי מנהיג לרבר הנה בזה נעלנו דלתו
העיון ולהסיר המכוכה הזאת והספק הזה ולבטל כל ערעור מהשרם הגדול

הבלל השלשי

הזה האירה התורה עינינו אנחנו קהל המאמינים בשאמרה שמע ישראל
 זו אליהנו זו אחר : והפליגה בזה בסככל הפס הקדון לרמוז אל שני מיני
 האחרות ודרך השם הראשון אל אלינו לרמוז אל המין הראשון שהם שהוא
 אלינו ומכהיגנו הוא אחד בעצמו ר"ל פשוט הוא שבחיכת האלהות עליו
 וקההגה בנו אחד : וכן השם מכלתי שבחיכת להנהגתינו הוא אחד ואין שני
 הן שיהיה מנהיג עולמות אחרים אם היה שימצאו הן שלא יהיה מנהיג עוד
 הנה השם הזה הוא אחד ואין שני והוא המין השני מן האחדות : וכבר
 הסכימו רבותינו ע"ה בשרש הזה הוא אחד ואין שני והוא המין השני מן
 האחרות וכבר הסכימו רבותינו ע"ה בשרש הזה רוצה לומר הנהגתו ית
 עולמות אחרים עד שמכאוס על נד ההפליגה ב"ח אלף בהרבה מהמרדשים
 וזהו מה ששמענו בזה הפרק :

הפרק ה

בכבוד השרש ה' המזנח והוא היותו ית' לא גוף
 ולא כח בגוף לפי שהוא מובאר אם מצד העיון
 זאם מצד התורה היותו מהותו ית' בתכלית ההעלם עד שכבר נמנע מארון
 הנביאים השגת תאריו העצמיים כמו שקדם לנו : ואמר מורה על זה כשכך
 נמנו בארנו מה שמומה אומר אליהם שהרצון בו הודאת עצמותו לפי מה
 שיראה כי היתה התחלת כבודתו ואז והיתה התשובה שההוראה היא היתה
 מנועה מהם באמרן אהיה אשר אהיה כלומר אין להם עסק במהותו כי אבי
 אהיה מה שאהיה ירמוז אל שהמהות נעלם ולהורות שהמציאות נגלה מאד שב
 ואמר אהיה שלחני אליכם כלומר מעצמותי אי אפשר לרמוז רב' אלא היות
 בלב' אמנ' כב' רמוז חיוכ המציאו באמ' אה' א' ויהי' אס' במקו' סבה ואס' לא יפול
 בו סבה כלומר אהי' למ' שיהי' זה יפול במחוי' המציאו לכד' כי האפס המציאות
 בבחיכת עצמו הנה המציאות לו למה שהסבה נמצא' ולזה קשירמוז על המצי'
 לא יתכן לומר אהי' למ' אהי' אב' אהי' למה שיהי' זולתי כלומר סבתו ואינו כרחו
 פעם היות המציאו ככלל במלג' האל' שירמוז בו אל המנעו ידיע המהו ולהי' זה
 מבוא' והו' ידוע שהתאר' ואם היו פוללים כבר יתנו התיחדות וקצת קיריעה
 ברב' כמו שכת' הרב המור' הנה הסכך כחקיר' הוא העצו מאד וכ' ש' אם גתיר
 לעצמינו לחי' רב' במ' שייח' בתא' השוללי' כי הו' כמו שאס' היונו מחי' רב' במהו'
 בזול' מה שהוא יהי' מרי' וחרוף וגרו' ונתיב' האלהות לזולתו כן כשניח' בשוללי'
 אם בשלול' ממנו רבד' בלתי ראוי לשל' הו' מרי' וכפיר' ושל' האלו ממנו חליל
 ולז' ה' ראוי בשול' סנהי' בתכל' הכפח' ממ' שנשלנו ממנו ואס' ופנ' בו השם' שנהי'
 שחקיר' הו' ולא נשתר' בה אל' כפי מה שתנו הקבל' האמיתית והלא אם אמרו

הבאמר הראשון

ההסתכל ב"ד דברים והם מה למעלה מה למטה מה לפניו מה לאחור כמו
שנא במשנה מפורסם כ"ס להסתכל ולחקור בעלת הכל יתברך כמה שלא
הורשינו ולזה ראוי לנו בחקירה הזאת בתכלית הבטחון ממה שנחוייב או
בשלול : וכאשר התיישב זה אומר כי למה שנתאמת אל לנו השרש ה"ב
זהו האחריות בו יתברך מכל פנים : וזה אם מצד העיון אם מצד התורה
הוא מחוייב לנו שכל מי שיחלוק על השרש הזה שנשלנו אותו ממנו ית' :
ולפי שהיא עבואר בגשאים המונחים ואשר כח בהם היותם מורכבים הוא
מבוא שהוא מחוייב לשלול אותו הימנו : והשיעור הזה בחקירה הזאת
אוספיק והוא בתכלית האמת והבטחון ולפי שהיה כל הפעולות מחוייב ש
סידוחק ממנו יתברך להיותו עביון גשמי : הנה ראוי שחקור בעניין
אחר מצאנו מיוחס לו יתברך בכואה וכדברי רבנו ז"ל והוא השמחה
אם בכתובים אמר ישמח יי במעשיו : ואם בדברי ז"ל כמו שתקנו במטעם
ברכה שהשמחה במעונו : וזה בכתובים ובמדרשות הרבה כי למה שידיעת
ההפכים אחת הנה אם נייחס לו עצבון כאמרו ויעצב את לבו עצבו את
דוחקדסו עמו אככי בצרה • לפי מה שדרשוהו ז"ל כבר ראוי שניחס לו
השמחה : ואולם מה שנמצא לראשונים על זה הוא שאם היה אפשר
סיוחס לו עצב בשום פנים : ומה שנא בכתובים שורה עליו הוא ע"ז
העברה והרחבת הרבור להגרות שהוא הפך התכלית במכוון ממנו הנה
קשמחה ראוי שתיוחס לו ית' על כל פנים : והנה יסוד טענת ארסטו
בזה והנמשכים אחריו הוא כפי מה שאומר : לפי שההטבה היא דבר ערב
למשיגים וכל מה שתהיה ההטבה לדברים יותר נכבד יהיה הערבות והשמחה
יותר והיה הוא יתברך ישיב כל הדברים בצד מה שאפשר הנה הוא מחוייב
שהיה הערבות והשמחה אלנו בתכלית מה שאפשר : ויהיה לפי זה פירוש
אמרם שהשמחה במעונו במדרגתו . ואמנם הטענה הזאת מבואה ההפסד
לפי מה שיראה וזה לפני סבוק : האמת שהוא ידוע שהשמחה והעצב הם
הפכים והם תחת סוג אחד והוא סוג ההפעלות והוא האמת בעצמו כי ה
השמחה איננה זולת ערבות הדיון והעצב הוא ההתנגדות בדיון והם הפעולו
בפשיים : ולזה אם היה שאנחנו נשמח כשנשיג הנה זה לפי שאנחנו בעלי
נפש רצונית אבל מי שהוא שכל משכיל ומושכל כפי מה שהסכימו ואיננו
בעל נפש לא יצויד לו שמחה וערבות אלא בהקל מן הרבור למה שאין להם
מבוא בשכל • והשנית שאם היה שנודה שייחס לו ערבות א"א שהיה מזה
הצד וזה שאין ראוי להקיים בין השגתינו להשגתו כלל כי הערבות אשר לנו

הבלל השלשי

בהשגה היא בסנוזיא אותה מן הכח אל הפעל : ולזה כשנתחדש מידיעה
מה היתה נעלמת ממנו הנה נתפעל מהשמחה למה שנעתקנו מהסכלות אל
הידיעה פתאום . וכבר יורה על זה שהשמחה היותר חזקה היא בעת
התחדשות חזקה . והנה אחר שנשיגה יחלם מאד הערבות : וממה שוירה
בס כן על זה כשיהיה המושכל עמוק מאד יהיה הערבות יותר : וזה שנצטרך
להשתמש בהקדמות נעלמות יותר ויהיה העתק מהסכלות אל הידיעה
יותר גדול עד שהמושכל הבלתי עמוק ואם היה גדול המדרגה לא נשיג בו
ערבות כל כך כמו במושכל העמוק : ואם היה למטה ממנו במדרגה : ומה
שוירה על אמתות זה שאין המלט ממנו הוא שאנחנו לא נשיג ערבות ב
במושכלות הראשונות : ולזה אין ראוי שנקים מערכות השגותינו שהיא
לסבת העתק מהסכלות אל הידיעה והתחדשות השגה לפי שכל מושכליו
מושכלות ראשונות תמיד בזולת העתק ושינוי והתחדשות השגה ולזה הוא
מבואר שלא יוחם לו ערבות מזה הצד אשר חשבו : ולאסל למה שהתבאר
במה שאין ספק באמתות היותו הפועל האמתי לכל הנמצאות בכוונה ורצו
והוא המתמיד מצדיותם בהשפעת טובו תמיד : ולזה מה שתקנו מחדש
בכליוס תמיד מעשה בראשית וכמו שיבא במאמר הג' ב'ה . הנה במה
שישפיע מהטוב והשלמות ברצון וכוונה הנה א"כ הוא אוהב הטובה והשפעה
הטוב בקדר והיא האהב' זול' ערכו הרצו' ואי' השמח האמתי באמרו יטמנו וי
במעשיו שהשמחה במעשיו והיא בהשפעת טובו להם בהתמדת מצדיותם על
השלים שבפנים . ומזה הצד אמ' זל' במקומות אלה מתאוה לתפלתן
של צדיקים ורצו שלמה שהערבות והשמחה אצלו בה בהשפעת הטוב :
והיה הטוב השל' שאפשר לאדם שירבק בשם שזהו סוד התפלה וכמו שיבא
בב'ה : הנה כשימסך הטוב הזה ממנו הוא ערב' אצלו ועל צד הרחבת
הרצונו כאלו מתאוה לו וההפך בהפך ידיעת הפכים אחת . והנה יהיה
מטבע הברכה שהשמחה במעונו כפשוטו ולא יצטרך לשתוף מקום שיאמר
על מדרגתו אבל לפי שהשמחה הזאת משותפת לבורא יתברך בהשפעתו
מהטוב לנבראים במה שיקבלו מההשפעה : הנה אם כן השמחה האמתית
היא במעוט כלומר במשכנו על צד הרחבת הרצונו וירצו במלכותו מלכות
שמים אשר שמהו מסכן לרוחנים : ואמנם לפי שכבר אפשר שיוספק
ויאמר בתחילת המחשבה שהערבות הוא היותר חזק במתפעל יותר מן ה
הפועל : וזה לשתי סבות הא' שכבר יחשב שהשמחה בקבלת הטוב היא
יותר גדולה במקבל מהנותן כנתינתו הטוב . וה' כי למה שהמתפעל ישיג

המאמר ' הראשון

הערכות מסני צדדיין האחד מצד קבלתנו הטוב והמצויאות ממנו : וה' צ' מצד הסגתנו כוית' שהוא המושב היותר גרול שאפשר והוא בהתחדשו' ההפגה וזה אם בשכלים הנפרדים למה שמציאותם מחודש • ואם בנפשות לחדו'ם ג' כ' ולהעתיקם מהשכלות אל הידיעה • ולזה כבר אפשר שידומה שיהיה בקם ערכות יותר • הנה צריך שנבאר שהוא אם היה שהערכות להם מופלג מאד כמו שרמזו ז' צדיקים יושבין ועטרותיהן בראשיהן ונהניין מזיו ה' הסכיכה : הנה אין ערך ודמיון לערכותו בהטבה וזה כי למה שנתאמ' שהערכות הוא לו הנה הוא לו בהכרח לעצמותו : ולזה הוא מחוייב שיהי' מעל' ושלמות ולפי שאין ערך ויחס לשלמותו י' אל שלמות זולתו חווי' בהכר' שאין ערך ויחס בין ערכותיו לערכות זולתו : ולפי שהתבאר שהערכות הוא האהבה והחשק הערב והוא מבואר בהסכמת הלשון שהחשק יורה על ה' האהבה הנמרצת נמצא שבאהבתו ית' האבות יזכיר שם החשק באמרנו דק באבותיך חשק יי' ובאהבת האבות אתה שם ית' יזכיר שם האהבה באמרנו אברהם אהבני ולא חושקי להורות על ההפרס הזה ועל האהבה הזאת היה ראוי ומחוייב לנו להתודות לוי ולברך את שמו ולזה נתקנה בזה ברכה מיוחדת קודם שמע וכמו שיבא ב' : ואולם הכוונה בכאן התאמתות הערכות והשמחה לו י'ת' אמנם לא על צד שמו וזה מה שרצינו לבאר :

הפרק ו

באופן עמידתנו בשרש הזה הג' ובאמר כי למה שהתבאר מדברינו בשרש הזה שהוא נתלה בשרש השני : וכבר התבאר במה שאין ספק לו שלמותו התבאר מצד התורה והקבלה : הוא מבואר שלמות השרש הזה הוא מצד התורה והקבלה המאיר לכל המחשכים : ואמנם כבר בא בדברי ר' ז' במקומות הרבה שאין שם דבר מהעניינים הגשמיים : ואם היה שהתורה התורה לשונה בעניינים עורים על הגשמות הנה היה זה בהכרח כמו שהאריך בזה הרב המוד' במקו' רבים מספרו : וכבר העירו ר' ז' ביוצא בזה אמרם דברה תורה כלשון בני אדם : וככאן התבאר ששורש הנבואה כפי מה שהעידה עליו התורה ונתאמת בקבלה הוא אשר האיר עייניו בדרך שכלך בו באמות אלו השרשים בשלמות ונתאמת עם זה שהעין בלתי חולק עליו אבל מסכים עמו מכל ה' הנדרין כאשר הוא טבע האמת שה' ער לעצמו ומסכי' מכל צד ומה יאות לזה שאלו במדרש מכל לאר' שהי' הולך בדרך ממקו' למקו' ורא' ב' דולק' אמ' תאמ' שהקור' הוא בלא מנהיג הנין עליו בע' הניד' אל' אני בעל הב' כך ה' אבר'

הכלל הראשון

אבינו תאמר מה ענין הכלל מנהיג הציון עלינו כה' אמר אני בעל העו' וכי ר' ל' סעס היות לנו כטיה אל האמת הוא לא יצא עידי כל ספ' עד שהשפיע ה' לו אורו והוא הנבואה זיה מה שראינו לפי קצורינו במאמר הזה ה' א' והתה' לחל לבדו ית' :

המאמר השני

כפנות התוריות ר' ל' בהם יסודות ושמודים אשר בית אלים נכון עליהם ובמציאותם יצו יד מציאת התורה מסודרת ממנו ית' ואלו יצו יד העדר אחת מהם חפז התורה בכללה חלילה וכשחקרנו בהם מצאנום ספס מאחד ידיעת השם בכמציאות ה' כ' השגחתו בהם הג' יכלתו ה' הנבואה ה' ה' הכזרה ה' התכלית : וזה למה שהיתה התורה פעל רצוני מהמזבח אשר הוא הפעל אל המזבח אשר הוא המתפעל יחוייב בהכרח סיהי הפועל יורע ורופא ויכול : והמתפעל הוצה וכוונת ולא הכרחי ואנום : ולהיות הפועל אשר מהפועל אל המתפעל אין המלט לומהתיחסות מה ביני' יחוייב סיהיה התיחסות ורבקות מה ביניהם והוא הנבואה : ולהיות כל פעל סכעי או מלאכותי יכ' ס' רצוני ומפועל ב' ת' הסלמות לתכלית ידוע אין סמל' בפעל הטלס הזה להיותו לתכלית חשוב : ולזה ראינו לחלק המאמר ל' כללים •

הכלל הא

ביריעת הפ' הנמצאות וזה אמנם אם בבאור הפנה הזאת ואם באופן ידיעתו בה' ולפי סהרבה מהפלוסופים נטו מדרך האמת ודמו לסתור זאת הפנה כפי סתחייבה הקבלת האמתית גב קצת מחכמו אמונתנו מבעלי העיון כמו אליהם בקצת ויחפאו דברי אשר לא כן ראינו בכלל הזה לבאר הפנה הזאת כפי אשר דמו להתיר הספקות ולהשיב על אשר חסכו ולהעדר על אופן ידיעתנו בפנה הזאת ולזה ראינו לחלק הכלל הזה ל' חלקים הפרק ה' א' בבאור הפנה הזאת כפי מה שתגזרה התור' : ה' בבאור הספקות שאפשר שיספיקו בהם אשר נעבדס נמדעו דגלי ומקצת חכמינו בפנה הזאת ה' ג' בבאור ספקות יותר במה סחייבו בפנה הזאת ה' ד' בהתר ספקות אשר הניחו בפנה הזאת לפי דעת התורה ה' ה' באופן ידיעתנו בפנה הזאת בסלמות

הפרק א' בבאור הפנה הזאת כפי אשר תגזר ה' התורה מבואר היא כמו סקדס סנותן התורה והמסדר

המאמר השני

אות' ית' מחנחי' בהכר' סיהי' יודע' מה' שזו' וסד' ואמנ' ב'אופ' ידיעתינו' נתחלפ' המפר' חלנו' רב' והמחנ' לפי' שרשי' התו' במ' סכס'י' אמנ' ה' ג' עניי' הא' סודיעת' מקפ' כמה' תכלי' לנה' ב' ידיעתו' כמה' של' נמצא' ה' ידיעתו' ית' בחלקו' האפשר' מבלתי' שישתצנה' טבע' האיפשר' • ואמנ' ארץ' יתבאר' חיונ' זה' לפי' שרשי' תורתנו' הנה' כפי' מה' שאומראס' הראסו' למה' שהוא' מבואר' ממנה' היותו' ית' מסיג' הפרטים' : וזה' אס' בספורים' שבאו' בה' ואס' במצות' הפרטיות' ואס' ביעודים' ואס' מפאת' הקבלה' כמו' שבאו' בה' הרבה' כתובים' על' זה' אמר' כי' כל' לכתוב' דורס' יי' וכל' יצר' מחשבות' מבין' : והנה' במזמור' ה' חקרתני' ותרע' הפליג' בפרטי' ידיעתו' וכל' המזמור' מיוסד' על' זה' ר'ל' היותו' יודע' ומסיג' הפרטים' כאמרנו' אתה' ירעת' שבתיו' וקומי' בנת' לרעי' מרחוק' •

ארחיו' ורכעי' זריות' וכל' דרכי' הסכנת' . ויתר' הכתובים' הנמשכים' במזמור' החול' מורים' הסגנו' תכלית' דקדוק' הפרטים' • ואמר' שהתבאר' זה' והוא' מבואר' מה' הפרטים' היותם' בכ' חייב' בהכרח' היות' ידיעתו' ית' מקפת' כמה' שאין' תכלית' לו' והוא' הראשון' : ואלס' ה' והוא' ידיעתו' ית' בתוך' כמה' שלא' נמצא' הוא' מבואר' ממה' שבא' בתורה' ובנביאים' מה' ייעודים' כמה' שלא' נמצא' אז' : ועס' היות' באו' בתורה' קצת' פסוקים' יורו' על' חידוש' ידיעה' כאומ' ארד' בא' ואראה' הכזעקתה' הבאה' אלי' עפ' כלה' ואס' לא' ארעה' : הנה' כבר' בארו' ז'ל' בכינא' בזה' דברה' תורה' כל' שון' בני' אדם' וכ'ס' כמה' שהיה' נמצא' כבר' שלא' יתכן' שהיה' בעלס' ממנו' ונתחדשה' ידיעה' לו' אחר' כן' אל'ל' שזה' היה' במראה' הכנראה' ונשתמש' כל' שון' בני' אדם' : ואמנ' אמרו' כי' עתה' ידעתי' כי' ירא' אלהים' אתה' שהיה' כהקין' במעשה' העקירה' כמו' שבא' בקבלה' האמתית' הנה' הוא' כפשוטו' כפי' מה' שיראה' לי' והוא' מיוסד' על' הקדמה' אחת' מבוארת' כל' לפסוקה' המדינית' והוא' האומרת' שהמעשים' יקנו' תכונה' ומדה' קבועה' בנפש' וכ' ש' שיחזקו' אותה' אס' היתה' קנויה' בסכבר' : וכאשר' נתייבשה' זאת' ההקדמה' אומר' שאין' ספק' שעס' היות' אברהם' גם' קודם' מעשה' העקירה' יראת' הש' על' פניו' הנה' גם' אחר' המעשה' נתחזקה' בכפשו' היראה' והוסיף' בה' מדרגה' : ולזה' הוא' מבואר' שלא' היתה' המדרגה' הז' קנויה' לו' קודם' המעשה' : וכאשר' היותו' זה' כן' והיה' אמרו' ירא' אלהים' הכוונה' בו' במדרג' ידועה' אל' הסס' הנה' יתאמת' אמרו' כי' עתה' ידעתי' כי' ירא' אלהים' אתה' : וזה' שקודם' המעשה' הוא' לא' היה' באותה' מדרגה' ש' שכונן' בה' כאמרו' כי' ירא' אלהים' אתה' • ולזה' לא' היה' איפשר' שהיה' נודע' לו' הדבר' בחלקו' מה' שהיה' אכל' היה' נודע' אלנו' קודם' לכן' שהיה' ירא' אלהי'

הבלל הראשון

בעה סיבא עש היות סלא נמצא עדיין במדרגה ההיא בידועתו יתבר' כמה
סלא נמצא הוא דבר מחוייב בהכרח והוא העניין הב' : ואלס הב' והוא
ידיעותו' בחלקי האפשר ר' ל ידיעת הגעת החלק האחר מכלתי פיסתנה
טבע האפשר הוא מבואר לפי חוב התורה • וזה פאס היתה ידיעתו
יתברך שכרחי החלק ההוא הנודע אלנו הנה לא תפול הנז' במצו' וכאזהרנו
התורה כי אין דרך לנזאה למצווה אלא כשהנוה המצוה רצו לא אנוס ולא
מוכרח וזה מבואר בעצמו אם פיהיה האפשר סותר בפסו וזה פאס
היתה ידיעתו מכרחת החלק האחר הנה הוא אם כן כלתי אפשר וזה
שהאפשר סימנא ופלא ימצא : ואס ה' החלק האחר מוכרח הנה הוא
כלתי אפשר וכבר הוכח אפשר א' כ יחוייב סלא תהיה ידיעתו בהגעת
החלק האחר מכרחת טבע האפשרות והוא העניין הג' והנה התבאר
אלו הג' עניינים במזמור ההוא סקדס זכרו כס' למות : כיהעניין הראשון
התבאר בתחלת המזמור כמו סקדס : וכסופו באמרו לא נכסוד פנ
עצמי ממך אשר עשתי בסתר דקמתי בתחתיות ארץ : גלמי ראו
עיניך ועל ספרך כלס יכתבו ימים יוצרו ולא אחר בהס ולפי שהמסורת
לא באלה והמקרא לו בוו' יס לדרוש פניהס הנה העסורת נדרס לפניו
וסב אלא דנכחד ירצה כי אחר בכל הפרטים פזכר לא נכחד ממנו
והמקרא נדרס לעצמו נומר סבחינתו עם רבו הידיעות ההס הוא אחר
בהס אמנס כבחינתו אמרו אחר כך ולי מה יקרו דעין אלגו הנה
פבאו רבו הידיעות בדקדוק פרטים בבאור מופור ההוא והוא העניין
הראשון ואמנס ידיעתו במה סלא נמצא הנה נרמז באמרו כי אין מל'
בלסוני הן יו ידיעת כלה : ירצ' המלה פאני עתיד לרבר אינה עדיין בלסוני
כלומר סלא אזכרה ואתה ידעת כולה הנה זה יורה על ידיעתו בעתה
הוא העניין הב' ואלס הב' והוא סלא תהיה ידיעתו מכרחת האפשר
הוא מבואר בעצמו למה שהמזמור הזה יראה מיוסד על התנצלנותו מיאמו'
אשר היה מתחבר אל אכסו דמים ומדי כפס וכל אוס אשר לו נוסה ולזה
היה מסדר שבחי האלית' בעניין ידיעתו לומר פהיה יודע חדרי לבכו
ומצפוני רעיוני ועל צד השיר התחיל אמרו יי חקיתני ותדע • וכבר
ידעו קודס לכן ירמזו אלמה שהוא אמת בעצמו פידיעתו קדומה כלתי
מתחדסת והפליג לספר פרטים על זה ותכלית כל זה התנצלנותו והוא אמרו
אס תקטול אלה רסע ואכסי דמים סורומני : כלומר אס תקטול רסע
בדיג ירמזו אל סאול או אל אחיתופל הנה הייתי אומר לאכסי דמים פורו

המאמר השני

מני זכ"ס סלא הייתי מתחבר עמהם : וכל זה גלוי לפניך ולזה חתם מאמר
חקרני אל דודע לבני : ונחמי בדרך עולם כלומר שתהיה הסגתו בדרך
עולם שהיה הולך בו : ואם הנגלה ממנה לא ה' ראוי : ולזה הוא מבוואר
שאם הית ידיעתי מוכרחת לא ה' צריך להתנצלות : התבארוא כהג' ענייני
במזמור הזה והוא המכוון בפרק הזה :

הפרק ב

בבאור הספקות שאיפשר שיפסק בפניה הזאת
לפי מה שהנחם : לפי שמהם כוללים ומקם
חלקיים • הנה מזכיר תחילה הכוללים : ד' לשאם ספקו על ג' ענייני שהנחמו
בידיעת השם הנמצאות והם ה' : הא' שאם ה' השם יודע דבר מהנמצאו
זולתו הב' למה שהוא מבוואר שבידיעה הוא שלמות לודע יחוייב שיפסל
הנכבד בפחות והוא בתכלית הטוב : ומה שיחוייב ממנו בטוב הוא בטל :
והשני שאם ה' השם יודע דבר מהנמצאות זולתו הנה למה שהשכל
מתעצם במה שידעו הנה יחוייב רכוי בעצמותו : וזה אמנם עצמותו ומה
שידעו עס שיחוייב שיתעצם הנכבד בפחות : ואם היו הידועים רבים
יהי' הרבוי כמספר הידועים • ואם היו בכ' יהי' הרבוי בכ' וזה בתכלית
הטוב והגנות : הג' לפי שהדבר הפרטי הוא בלתי מושג כי אם בכח
ההיולטי כמו החומ' והרמיון והוא ית' איין לו כח היולטי יחוייב א"כ שהוא
בלתי משיג הדבר הפרטי • הד' לפי שהדבר הפרטי השם זמני' והזמן הו'
מקרה נמשך לתנועה הכ' מי סלא יתואר בתנוע' ולא במנוח הוא בלתי משיג
העניינים הפרטי' : ולפי שהוא מבוואר מהג' ענייני שהנחמו בידיעתי ית'
שהם מקיימים ידיעה בפרטים הוא מבוואר מאלו הספקות ד' הג' והד'
ג'כ' שהם כוללי' הענייני' הג' : וה' רוע הסדור הנמצא במין האנושי
ככ' ירא' היותו בלתי משיג אליו הענייני' ולא כארוך בספק זה עת' לפי שהוא
יותר מיוחס בכלל הו' והו' הדבור בהסגת' • ואנני' החלקי' הו' בעניי' הראשון
והוא אמרנו שידיעתי ית' מקפת מה שאין תכלית לו • הו' בו' בספקו א"כ
למה' שהידיע' דבר מקיף וכולל' ומ' שאין תכלית לו הוא בלתי מוקף ומוגבל
ירא' שחוייב הידיעה בו יהיה מאמר סותר נפשו : והב' שאם היתה ידיעתי
מקפת מה שאין תכלית לו יהי' מה שהוא איפשר בלתי אפשר : וזה סבב
התבא בכמ' המתדבק היותו מתחלק אל מה שיתחלק תמי' ואם הית ידיעתי
מקפת טיחם חלקי' הכב' שאיפשר שיח' לק אליהם היה בלתי אפשר באחד
מהם שיקב' החלוק' כמה שהוא כמה שאם היה מקבל החלוקה לא תהיה
ידיעה האמתית : והנה בעניין' הב' שידיעתי ית' כמה סלא נמצא בו ג'כ'

הכלל הראשון

ב'ספקות: הא' שהדיעה האמתית יראה סיחוייב שיהיה לדבר נמצא למה
שהאמת בדברים הוא שיהיה בשכל כמו שהוא נמצא חוץ לשכל: והפני
למה שהדיעה האמתית במה שלא נמצא אס היתה אמתית: הנה אופי
הדיעה בו שלא נמצא עדיין וסימנא לעתיד וכסימנא הדיעה בו שהוא
נמצא אז: אין המלט אס כן מהסינו בדיעתו ולפיו שהשכל מתעצם
במה שידעו ויחוייב שיהיה עצמותו משתנה והוא בתכלית הבטול: והנה
בענין ה' והוא אמרו שדיעתו יתברך בחלקי האפשר מכלתי שישתנה
לנו טבע האפשר בו גם כן ב' ספקות: האחד שאס היתה ידיעתו
בהגעת האחד מחלקי האפשר ויסאר סותרו אפשר כפי מה שיראה מהס
הנה כאשר הגיע החלק האחד כבר נסתלק האפשרות ותהיה ידיעתו בו
ויסיג השינוי: ולפי שהשכל מתעצם במה שידעו הנה ויחוייב שיהיה
עצמותו משתנה והוא בתכלית הבטול. והב' שאס היתה ידיעתו
בהגעת חלק אחד מהאפשר על שיםאר סותרו אפשר והוא מבואר ב
באפשר שכאשר הונח נמצא לא יקרה מהנחתו בטול: אבל כשנתייחס
נמצא יתייבגו שני בטולים: האחד שינוי בדיעתו ועצמותו למה
שהשכל מתעצם במה שידעו: והב' שהדיעה הקודמת לא היתה
ידיעה אבל אומר מוטעה: וכל זה בתכלית הבטול והגבות: אלו הם
הספקות אשר הכיעו מקצת הראשונים לחלוק על הפנה הזאת כפי מה ש
שהנחה ער שמהם סלקו הדיעה מזילתו לגמרי: ומהם סלקו
הדיעה מהפרטים ההינם הנפסדים וקבלו אותה על הכללים ואישים ס
הנפסדים: ורכיסימחכמי אומתנו אשר לחצמם התנדה לקבל ידיעתו יתברך
שפרטיות ולהיות הפרטים בב'ת יראה סיחוייב היות הדיעה מקפת בב'ת
ולתיו פשוטי הכבואו מוריות על ידיעתו הפרטים פדס היותם שר סיודיעם
לנכיואי באמרו כי לא יעשהי אלקי דבר כי אס גלה סודו אל עבדיו הנכו'
ואף ברב' האפשרי הנכיואי באמרו כי לא יתן אתכם מלך מצרי' להלך ולא
הזקה הנה מזה כבר יחוייבו להאמין הפנה הזאת כפי מה שהנחה:
ובשלחם העיון לפי מה שדמו לחוייב המנעות הענייני' מהם חשבו להעמי'
חזון וכשכלנו כשהניחו ידיעתו הפרטים לא במה שהם פרטי' אבל במה שהם
חלקי הכללים: והכללים מצד אשר הם שלמוקצת לק'גהי הצד אס הם בו
מתאחדים כפי הפדור הכלל אשר בעצם השיות בתכלית השלמות וכנפס
השכל הפועל למטה ממנו בשלמותו כנפס הגלגל למטה מהם מאד בשלמו'
: ומסו שלא יחלק בזה הדתולא העיון אס שלא יחלוק בזה הדת

המאמר השני

למה שהם קבלו ידיעתו הפרטים • ולזה כבר ידעם טרם היו יודיעם
לנביאים למה שאין ידיעתו בהם כמה הם אותם פרטים אבל ידיעתו מצד
הסדור הכולל אשר נמצא בעצמו היות טרם הפרטים נמצאים: ואם שלא
יחלק בזה הענין: זה יתבאר במה שיאמר: הנה הספקות פשוטות
המנעות ידיעתו בזולתו מן הנמצאות אינם ממה שיקשה התרם • וזה
שהראשון מיוסד על שהידיעה שלמות לידע ואם היה יודע זולתו ה' כולם
הנכבד בפחות וזה ממה שיקל התרו כי למה שמציאות זולתו הוא נכבד
ממציאותו ומוסכל זולתו ממוסכל עצמו הנה לא יתאמת שיפלו הנכבד
בפחות שכבר הוכח שידיעתו בזולתו הוא מצד הסדור הכולל אשר בעצמו
: ואמנם השני הוא מיוסד על שהסכל מתעצם במה שידעו ואם ידע
זולתו יחוייב ריבוי בעצמותו כרובי הידועים התרו ג' קל עם מה שכל
והוא שידיעו אשר הוא מהותו מקנה המציאות לזולתו: ואמנם
הסדור הכולל אשר בעצמו ואם היה שיכלול ידועים רבים למה שהו מקצר
אשר קצתם שלמות לקצת והוא הצד שהם בו מתאחדים כאלו תאמר באדם
סגדרו גסם ביזון מרגום מדבר טעם היותו כולל דברים רבים מתחלפים
לפי שלמות לקצת הוא אחד בהם: ולזה הוא מבואר שהוא יתברר ישיג
הידועים מהצד אשר הם בו אחר ולזה לא ישיג בעצמותו ריבוי: ואמנם
הב' המיוסד על שהדבר הפרטי הוא בלתי מוסבב אל כח היולטי: הנה
הוא מבואר מעניינו שלא יחוייב ממנו שהוא בלתי יודע הסדור המוסכל
אשר לדברים: ואמנם הד' המיוסד על היות העניינים זמניים הנה הוא
מבואר שהסדור המוסכל אינו נתלה בזמן: ואמנם ה' המיוסד ברז
הסדור הנמצא כמין האנושי לפי מה שיחשב הנה כשיתבאר שהסדור הוא
בתכלית הטוב והחשיבות כבר יסולק הספק הזה: והנה יתבאר בשלמות
בכלל הב' מזה המאמר ב' ה: ואמנם הספק הא' אשר בענין הא' מהב'
המיוסד במה שאין תכלית לילה ותיבלתי מוקף: ולזה יראה שהידיע
והקשה בו הוא מאמר שותר כפשו הנה הוא ממה שיקל שאם היתה
הידיעה בו מהצד אשר הוא בכת' היה מקום לספק הזה אבל הידיעה
בו לפי מה שהוכח הוא מהצד אשר הוא בכת' והוא מצד הסדור המוסכל:
ואמנם הב' המיוסד בכמה מתדבק הנה הוא מבואר שהידיעה כי אינו מהצד
שהוא בכת' אבל מצד הסדור המוסכל אשר הוא בחי' לקבל החלוקה תמו'
לא שיחוייב היות ידיעתו בחלקים בכת' מצד שהם בכת' • ואמנם
הספק הא' אשר בענין הב' מהב' המיוסד על שהידיעה האמתית יחוייב

הכלל הראשון

שיהיה לדבר נמצא • הנה באמרנו שהדיעה בהם כפי הסדור הכלל
שנעצמו יתאמת שהוא כבר נמצא מציאות שהוא בתכלית החסיבות:
ואמנם ה"ב המיוסד בסינוי הדיעה מצד סינוי הדברים הידועים הנה
הוא ג' כממה שיקל שאם היתה הדיעה נסמכת אל הפרטים במה שהם
פרטים היה מקום לספק שהוא • אבל הדיעה לפימה שהונח נסמך
אל הסדור הכלל אשר בעצמו והוא תמיד בענין אחד בלתי משתנה •
ואמנם השני ספקות אשר בענין ה"ב מטבע האפשר : הנה לפי מה
שהונח אין מקום להם • וזה כי למה שהוא מבואר כי הענין האפשרי
הם מסודרים מצד ובלתי מסודרים מצד : וזה שמצד הסדור הכלל
הם מסודרו מצד הכח האנושי הם בלתי מסודרו וכ"כ ה"ב שהדיעה בהם
הי' מצד הסדור הכלל שה"ב אשר הם בו מסודרים ומוגבלים : הנה אם כן
בצד אשר הם בו בלתי מסודרים ומוגבלים לא תהיה הדיעה בהם כבר
היו מסודרים ומוגבלים וכבר הונחו בלתי מסודרים ומוגבלים : ולזה
הוא מחוייב לפי מה שהונח שתהיה הדיעה בדברים האפשריים היותם
אפשריים לבד לא בהגעת החלק האחד מהאפשר וזהו העולה מדבריהם
והוא המכוון בדרך הזה :

בבאור הספקות במה שיחייבו בפ' הזאת :

הפרק ג

ואומר עם שהתבאר במה שקדם שהמחוייב
לפי שרשי התורה ודיעתו ית' בפרטים עם ה"ב עניינים שזכרנו :
וזה אמנם לפי הנראה מהספרים והייעודים שבאו בה והכתובי המורו
הנראה ראשונה ועצמית : אמנם הרוצה ליחנק ולהתלות באילן גדול
יגלה פניו בתורה שלא כהלכה כי אין בלשונות טענות מכריחות לבעלי
הנורות להורות על פני עקשותם : ולזה ראינו לגלות עוד מומי סבר'
אם לפי שרשי התורה ואם לפי העיון על פי דרכם : וזה שהם אמנם
מייבני עניינים : האחד שיריעתו יתברך אינה במה שהם פרטים
אלא מצד הסדור הכלל : וה"ב שיריעתו יתברך אינה בדבריו האפשרי
אלא שהוא יודע שהם אפשריים אבל לא יודע אי זה חלק יגיע מחלקו
האפשרי אין לו ידיעה בו : וזה אמנם יתחייב ל"ב העניינים הקודמי
אם לראשון למה שהיריעה בסינוי החלק האחד מחלקי האפשר אין לו
ידיעה בו • וזה אמנם יתחייב תהיה הדיעה בדבר הפרטי במה
שהוא פרטי • וכבר פולקה במוזאת הדיעה : ואם לשני כי למה
שהונח בו שאין לו ידיעה בחלק המגיע קודם סינוי הנה אם היה לו בו

המאמר השני

ידיעה אחר שהגיע כבר יהיה סינוי בדיעתנו והוא דבר ברחו ממנו להיות גדול הספקות אשר הביאם אל זה הדעת: ועוד שהמאמר בשיתחדש לו ידיעה מצד גזירותו הדבר חזן לנפס יחייב שתהיה לדיעתנו התחלה ר מזולתו וסיהיה לנו שכל נקנה והוא בתכלית הטוב והגנות עם שלא יצוי ק קניינו אללא בכח היולטי. ולזה הוא מבואר שהעניין הזה ה"ה הוא מחוייב להם ואחר שהתישב זה נבאר הטולים שיקרו מהעניינים ההם אם לפי התורה ואם לפי העיון. הנה לפי התורה הדעת הזה לא ישאר בהספור אמתו לפי פשט הכתובים כי למה שחייבו שידיעתו אינה בפרטים הרמזיז אליהם הנה הוא לא ידע האבות ולא קראם ולא יערס עוד פרט: אבל יאמרו בכלם שלא ידע אללא מי ססדרו הסדור ההוא. והלא הכתוב צווח ואתה אמת ידעתך בשם: אשר ידענוי פנים אל פנים וכמה פרטים אשר יכריחו להודות כל מאמין בדיעתו ותהפוטיות ולמ' שחייבו ג"כ שלא ידע איזה חלק יגיע מחלקו האפשר הנה הוכרחו להכזיב היעודים הנתלים בכמירה אללא שפי שהיעוד בהם היה על צד האומר ז והסברא מונחיס לטבע מערכות השמים כתנאי שלא יבטלוהו הנחירה יהיה אמרו כי ידעתי אחרי מותי כי השחת תשחיתן כמו כי חשבתו. וכל זה הריסה וכפירה בעקרי הדת: ומאמר שמואל לאלה ג"כ מיעד לו סימנא מספר האנשים בדרך יאמרו לודברים ודועים היה ג"כ על צד האומר והמחשבה וקראם הנביא אותיות וכל זה שגעים וטעות: ולמה שחייבו ג"כ שאחד שיגיע החלק האחד מחלקי האפשר שלא יהיה לדידיעה בנ יהיה אמרו כי עתה ידעתי כי ירא אלהים אתה איך עניין לנו כי איננו ידיעה למה שחייבו שאין לו ידיעה גם כמה שנתחדש ואיננו מחשבה כי המחשבה כשהוא ירא אלהים לא נתחדשה אחר המעשה ההוא באופן שיצדק אצרו עתה ידעתי: ולזה הוא מבואר היות הדעת הזה כגבר התור והקבל האמתו אשר יעידו כמה כתובים ממנה היות דיעתו ית' בפרטו בתכלית הדקדוק והאריכות מותר. ואמנם לפי העיון אומר שלא יבאו ערב הספקות בדרך אשר אחזו בה אבל נסלו בספקות יותר חזקות: אם שלא יבאו מהספקות למה שהוא מבואר שהדיעה באופן שגבוהו אותה לא ימלא ערכו ידועים: וחלוי ידועים בב' תמה מפנים: הא' שהדיעה השלמה ברכים הוא כשיודעו בסכותיהם הקרובות והרחוקות ולזה הדיעה ברכי המורכבים מהצד אשר הם אחד תהיה שלמה כאשר ידעו הפשוטים אשר מהם קורבנו להיותם יסודות ופחות למורכבים מהם

הכלל הראשון

אין המלט א"כ מרובו ידועים ביריעת המורכב : והכ' שהיות הנמצאות בכלל הולכי מהלך השלמו וקצת בקצת אשר בצד ההוא הם מתאחדו יתאמת בסוגים שקצתם שלמות לקצת והמינים שלמות להם כאלו תאמר שהצומח שלמות לדומם והוא לצומח והמדבר לחי אבל במינים אחדונים לא יתאם שקצתם שלמות לקצת יזה שאין הסוג שלמות לחמור ולא החמור לסוג כמו האיסוס שהם עצמים ראשונים לא יתאמת בהם היות האחד שלמות לאחר : ולזה כשנניח הידיעה במינים החמורנים אין המלט שלא תחיו ריבוי ידועים : והג' כשהנחה הידיעה מצד הסדור הכלל בגרמים השמימיים וכשכלים הנפרדים שאישיהם נכחיים באיש והם מתחלפים במין הנה בצד אשר הם בו מתחלפים במין אינם שתאחדים הידיעה א"כ בהתחלף עצמיהם במין כבר תחייב רבוי ידועים : והד' כשנודה שהשכלים הנפרדים שלמות קצתם לקצת להיותם עלה קצתם לקצת : וקצת ההוא הם מתאחדים הנה הנפשות הנשארות שאינם עלה קצתם לקצת אס' ידעם אין המלט מרובו ידועים : וה' הכאשר ידע הפרטים מצד הסדור שבגרמו השמימיים וכהם סדור מספרי כאלו מאמר מספר סבוכים או מספר מעלות כמו שיתפרסם זה למי שיש לו קצת מבוא במשפטי הכוכבים : ומזה הצד ידע לכביא זמן מוגבל כמו שבא במאמר שמואל לשאול הנה אין המלט משתהיה הידיעה במספר פרטי כאלו תאמר ג' או ד' תהיה הידיעה בפרטים : ואם יאמר בזה שלא תהיה הידיעה בזה הפרט במה לו זה פרט כאלו תאמר זה הג' או ד' או בכל ג' או ד' שיהיה הנה אחר שאין המלט מידיעתו מספר מהמי יתן ואדע אס' ידע שאר המספרים כלם או לא ואם ידעם אח' שהי' המספר יתוסף אל מה שיתוסף הנה תהי' הידיעה במספרים בבת ואם לא ידעם כלם יהיה עם בהכרח גבול לא ידע מהגבול קחו והלאה ותשאר השאלה מה זה אשר ידע מהמספרים עד הגבול ההוא ללא ידע ינתר מזה : האם קרה ביריעתו לאות ויגיעה אלא שאין המלט בסוג צד מרובו ידועים בבת והששי שכאשר ידע הפרטים מצד הסדור אשר בגרמים השמימי' והי' הסדור הזה לפי מצב הככבי בעת המולד והשליט והמבטויים יתר התבאיש אשר לא נעלמו מאנשי החכמה ההי' ופי' מספר מצוי הככבים בגלגליהם בבחינת הצומח והשליט והמבטויים בבת להיות העגולה הגדול' אשר בגלגל אשר בבחינת' הי' הצומח באופקים מהכמה ה המתדבק והוא מתחלק אל מה שיתחלק תמיד . הכ' והיו הסדורים אשר מפאת הגרמים השמימיים בבת אין המלט א"כ מרובו ידועים בבת : הנה

המאמר השני

סכל אלו הפנים הוא מבואר סלא יצאו מהספקות אשר יסודם ריבוי ה
 הידועים : והנה התבאר שנפלו בספקות יותר חזקות ממה שאומר
 וזה שהם ברחו מליחם לו ית' ריבוי ידיעת ויחסו לו חסרון הסכלות
 שהוא גדול שבחסרונות : והנה יחסו לו בכל אחד מה'ב עניינים
 בתכלית מה שאפשר : אם הא' סידעתו אינה בפרטים במה הם פרטים
 : הנה להיות הפרטים בכ'ת חייבו לו הסכלות בדברים בכ'ת ולהיות
 הידוע אצלו ב'ת הנה יחס מה סידע אלמה שיסכל יחס הכ'ת אל הכב'ת
 : ואם בשני והוא סלא ידע איזה חלק יגיע מחלקי האפשר : הנה
 להיות חמר האפשר רחב מני ים : והחמר ההכרחי שיעור מועט בהקם
 אצלו הנה כבר יחסו לו הסכלות כרוכ הדברים : ואם בג' סחויי להם
 שאחר סיגיע אחד מחלקי האפשר שאין לו ידיעה בו הנה להיות הדברים
 המורכבים כלם להיות להם התלות וערוכ בבחירה האנוסית וזה אמנם
 מתמיד במס הנה כאשר עברו אלפים מהשני' והגיעו חלקים ידועי מחלקי
 האפשר אחר חלקים אחרים וכמסך כל כך הזמן ההוא הנה כבר יחוייב
 שיסכל כל זה והוא לא ידע בכל אלה : והנה עד' מלהיות וירידת יעקב
 למצרים מחמר האיפשר ונתלה בבחינתו הנה כסכח בירידה כבר סכל
 זאת הכחירה ולא ידע בה איך דרך א' כל דעת כל הנמסך ממנה וכ'ס
 אחר ריבוי הכחירה באפשרים אלא שזה מהם שגעני וכפירה ותמהון
 לב : והפלא מהם שיחסו לו סכלות בדברים הנצחיים וכרב הנמצאות
 ואולי בשיעור הכב'ת : וזה שנפשות הנשארות ימסך לטוב הכחירה
 באנשים בעוד בחיים חיותם ההשארות בהם א'כ כבר היה אפשר סיהי
 רב ממספר הסכלים הנפרדים ואישי הגרמים הנצחיים הרבה ואיפשר
 שיתוסף בטבע המספר וסיהיה שיעור הנמצאות הנצחיות אשר יסכ' בהם
 שיעור הרבה מאשר ידע בהם וסיתוסף אל מה שית'קף תמיד וכל זה
 בתכלית הגנות והנה יתבאר עוד שא' סלא תהיה לו ידיעה בפרטים
 במה שהם פרטים ממה שאומר : למה שהיה הש' הוא הפועל לכל
 הנמצאים עצמיים היו אומקרים והיו הפרטים במה הם פרטים נמצאים
 עצמיים היו אנו מקרים א'כ הפרטים במה הם פרטים שופעים מעצמותו :
 והוא מבואר שאם יסכל דבר ממה ששופע מעצמותו הנה ידיעתו בעצמותו
 ידיעה חסרה ית' ממנה : ועוד שהוא מבואר מההקדמות המקובלות
 והמוחששות שהנביאים והקוסמי' כבר יודיעו דברים פרטיים במה שהם ט'
 פרטיים לזולתם רמוז אל'הם : והנה בהכרח ידעו מסאת מודי' הוא

הכלל הראשון

האלה יתברך או המלאך : ואיך סוהיה אס לא יודיעהו המודיע מי יתן
 ואדע : והנה בר' נתעורר כספק הזה בספר החוש והמוחש אלא סלח
 התירו באופן מספיק : וזה שהא אמר שהסכל יתן הצורות הכלל
 ויקבלם החמר קבול פרטי כן העניין בזה שהסכל יתן סוד כולל ויקבלהו
 הרמיון קבול פרטי אלא שזה ממה ואמר בפה ולא יצויר בנפש : וזה
 כמו שאמרו הרב זל כי המציאות הפרטיו שפע מהסודור הכלל מצד טבע
 החומר אשר ימצאו לו מקרים ייוחד בהם כל אחד מהפרטים מצד תכונת
 מזלו אבל בכח הרמיוני לא ימצאו לו מקרים מיוחדים אשר בעבור תהי'
 והג' ההודעה פרטית : ואיך זה והנה הידיעה כבר תהיה למקרים ההם
 מיוחדים : והנה הרב זל כבר חתר להתיר הספק הזה בשאמ' שההודעה
 אינה במה הוץ זה הפרטי אבל מהסכל הפועל וגיע הידיעה בסודור אשר
 לזה הפרטי מצד הגרמים השמימיים במה הוא אי זה פרטי הזדמן שילמד
 בהיות הגרמים השמימיים במצב ההוא ויקרה לו שיובט זה האיש מצד סקר'
 שלא ימצא אז אבל מי שיגיע לו זאת ההודעה איש אחד בזה התאר .
 והנ' מבואר שמה סקרה שלא ימצא אז אבל מי שיגיע לו זה ההודעה איש
 אחד בזה התאר איכנו מספיק בהודעת הדבר הפרטי למה שהיות האיש
 ההוא איכנו נודע לנביא מפאת עצמו והנה הוא מבואר שצריך אל מודיע
 היות התאר ההוא הפרטי לאיש ההוא אס היה שהוא צריך אל ההודעה ההוא
 אלא שהוא מבואר מן החוש מהקוסמים אשר בזמנינו זה שאין צריך אל ס
 ההודעה ההוא : וכ' שהנביאים כמו שבא בקבלה האמיתית מהיותם
 מודיעים פרטים נפלאים ומגבילים זמן אס בעבר ואס בעתיד גם בדברים
 האפשריים : והתמה הגדול שאס קבלנו התירו בהודעות הפרטיות הכל איך
 דרך להמלט מהידיע הפרטית במה שהניח כמין מההסגח אשר הניח כמו
 שנעיר על זה בגה מהכלל הב' : וכבר יתבאר בדרך אחרת שהוא
 מחוייב שידיעתו ית תקוף ידועים בב' ונניח לזה הב' הקדמות . האחר
 התבארה בספר הקויה וההפסד והנ' מבוארת בעצמה : הא' שבאמצעות
 הדכבה והתמזוגות תתהו' ותתחדש צורה במורכב כהתהוות הסכנגבין ב
 בהמזוגות החומץ והדבש : והב' שבהתחלף יחס ההתמזוגות תתחלף הצור
 הצור' כאלו תאמר שבהתחלף יחס פמי' התריאק קצתם אל קצתם תתחלף
 צורת התריאק וילבש צורה אחרת וכ' שבהתחלף פשוטי המורכב .
 וכשחתייכו אלו ההקדמות אומר אי לפי שסיעורי החלקים מתחלקים לעה
 סיחלק תמיד הנה תתחלף בהמזוגתם יתוסף אל מה שיתוסף ויהיו אס כן

המאמר השני

צורות הדברים נב'ת מתתלפים במין יחוייב א'כ נותן הצורות ושיב צורות
נב'ת ואם יתאמת זה נוכ'ש במציאותו ית' : והנה זה מספיק בכטול
סה טרמו בפנה קזאת .

הפרק ד

בהתר הספקות שהנימוכפנה הזאת לפי דעת
התורה : ואמנם הרב המורה ז"ל התיר אותם
בדרך א' שהרבה להוכיחה הפלסופים . וזה לפי שיסוד כל הספקו ההם
הוא ההקש בין ידיעתו לידעתנו . ולפי שהוא מבואר מדבריהם שסם
הידיעה כאמר בסו' וכנו בשתוף גמור : והוא ידוע שהדברים משתופי
השמות איך ראוי ליקח מופת קצתם על קצתם הנ' איך מקום לספקות ההם
נכלל' : וזה כי ידיעתו הוא עצמו . וכאש' גבהה מדרג' מציאותו מציאותו
כן גבהה ידיעתו מידעתו : ולזה השתדלתינו לרדע איך מגיע ידע
החלק המגיע מחלקי האפשר ולא יכריחנו הנה הוא כאלו השתדלנו לדעת
עצמותו : וכדרך הזה יתכן שידע הפרטים מתתלפים בכ'תמספ' קודם
היותם מכלתי שפכה טבע האפשר . ומכלי שתשתנה ידיעתו בשינוי הידועים
כאשר הוא דעת תורתנו כפי הקבלה האמתית . ואולם הר' ז"ל הרבה
להשיב עליו בספר המלחמות שלנו ודמה להסתיר כניינו בסני הקדמות :
האח' שא' אפשר שיהיה מה שהוא אלכנו מבוכה או טעות ידיעה בחק השו'
והנה הסניית ידיעה נכפסה . ואולם הא' באר כן הכ' הידיעה תאמר בנו
וכסו' בקדימה ואיחור איכנו כאמר בשתוף השם הגמור יתחייב שהידיעה
לא תאמר בו ית' וכנו בשתוף השם גמור : והנה הגדולה מבואר בעצמה
וזה שמה שנאמר בשתוף השם הגמור' אי אפשר שיאמר בקדימה ואיחור
להיות העניינים שנאמר עליהם השם ית' בלתי מתחמים : והמשל כי
סם העין לא יאמר בקדימה ואיחור על עין המים ועל עין המראה : ואולם
הקטנה תתבאר בקלותגם כן למה שכבר יחסב שאנחנו כשנחיי' או נשלול
מהיות דבר מהדברים הנמצאים בנו כבר נחייב או נשלול המוכן אלכנו
בדב' כי לא נחייב או נשלול השם לכד' : ולזה יראה שאנחנו כשניחס ידיעה
לשית' שהוא דבר מהדברים הנמצאים בנו כבר נחייב לו עניויה והו' העדר
השכלות ממנה לא שנחייב השם לכד' זולת העניין . ולזה להיות העניין
ההוא בלתי כאמר בהסכמה בו וכנו : כבר יתחייב שיאמר בקדימה ואיחור
והבארה אם כן ההקדמה הראשונה והיא שאי אפשר שיהיה השתוף בין
ידיעתו לידעתנו שתוף השם הגמור . וכאשר נתישבולו אלנו ההקדמו'
דמה להפיל חומת הכנין אשר כנה סכיב הדעת התורו הרב המורה :

הכלל הראשון

אזה כי למה ששם הידיעה איננו כאמר בו יתברך וכנו כשתוף גמור אבל
בקדימ' ואיחוד והיא ההקדמה הראשונה הנה כבר ראוי שנקיים כי ידיעתו
ליריעתנו בקדימה ואיחוד והיו הספקות אשר מפאת רבני ירדועים ו
יהשתנותם בחזקתם : ולמה שהוא מכואר שאין אפשר במה שהוא מבוכה
או טעות אל לנו שתהי' ידיעה בחק הפי' והיא ההקדמ' הב' הנ' אך מה שיהי'
אי אפשר שיריעתו בהגעת החלק האחד 'מחלקי האפשר לא תברית ח
האפשר : וזה שאם לא היה מכריח החלק ההוא ישאר סותרו אפשר'
והאפשר כשהנכח נמצא לא יקרה מהנחתו בטל : אם כן הידיעה בחלק
ההוא קודם שיגיע תהיה אל לנו מבוכה או טעות : ואין המלט גם כן משיבני
אחר שהגיע . וכבר הונח שמה שהקו אל לנו מבוכה או טעות א' א' שתהי'
ידיעה אל לנו השם : זהו פרי כל טענותיו ועריצוריו על הרב : ואל
האריך הרבה בגמגומיו : ואנחנו אם היה שהתר הספקות איננו ממה
שיקשה אל לנו כמו שיתבאר מדברינו במה שיבא בגזירת הנזר :
הנה ראוי לבאר שמה שאבא לתפוש על דברי הרב איננו ממה
שראוי לשום לב עליו : אבל דבריו נכונים ואמתיים אין בהם
בסתל ועקש ונזיע וכאמר שהוא מחוייב ששם הידיעה לא יאמר בו היות
עכנו בקדימה ואיחוד : וזה שהשם הנאמר בדברים בקדימה ואיחוד
יחוייב שיהיה עניינו הנרצה בו אחד בעצמו שאם היו העניינים הנרצה
בהם ששם ההוא מתחלפים הנה לא יתכן בהם קדימה ואיחוד :
וזה שלא ישאר בהם שתוף כי אם ששם לבד . וזה מכואר בנפשו
והמשל בזה הנמצא הנאמר בעצם וכשאר המאמרות בקדימה ואיחוד הנה
שם הנמצא מורה בהם על עניין אחד כי הנרצה בו הנזיאות והיות אשר
יוכן בכלם עניין אחד אלא שיתחלק בקדימה ואיחוד : וזה
שהנזיאות והיות שהוא לשאר המאמרות באמצעות הנזיאות והה
והיות אשר לעצם . וכאשר התייחד זה יהי' שם הידיעה הנאמר בו יתבר'
הנרצה בעניין עצמותו והיה עצמותו בתכלית החלוק והמרחק מהענין הנרצה
ביריעה הנאמרת בנו הנה הוא מחוייב שלא יפול השם בו וכנו בקדימ' ואיחוד
לפי שהשם המשותף אינו כאמר בהסכמה בדברים ולא בקדימה ואיחוד
יאמר בשתוף השם הגמור : נתכונו דברי הרב באמרנו שם הידיעה
כאמר בו יתברך וכנו בשתוף גמור : וזה שאם היו שניהם משתתפים
בהנראות העדר הסכלות בקדימה ואיחוד הנ' לפי שהשם מורה הנרא' חיונית

המאמר השני

זאת הנראות המחיית תהיה בדברים מתחלפים תכלית החלוק בענין זה יחוייב סיהיה השם הזה בו וכנו בשתוף השם הגמור וכבר הי ראוי פיוכץ כן מדברי הרב שהיא הקישה הידיעה למציאות באמרו כי כאשר גבהה מדרגת מציאותנו מציאותינו כן גבהה מדרגת ידיעתנו מידעתנו והוא עצמו יתברך באר שם ציאותנו ית' הוא עצמותו : ושם מציאות בזולתנו מקרה קרה לו : ולזה היה מחוייב שיתחלף הנראות שם המציאות הנראות המחייבת תכלית החלוק בהתחלף עצמותו ממקרה זולתו עם היות שהנראות שם המציאות השוללת בהם אחד . והוא הנראות שלילת החשד אמנם לפי שהנראות השם הראשונה הנראות חיובית הכ' כבר יצדק בו ששם המציאו יאמר בו יתברך וכנו בשתוף השם הגמור וכך העניין בשם הידיעה בשמה וכאשר התבאר זה הנה יסוד הבנין אשר יסוד הרב בזה לפי דרכו שרי יוקים ואמנם ההקדמה הב' שאומרת שא"א במה שהוא אנחנו מכוכה או טעות שהי' ידיעה בחק השו' היא אמיתית מבוארת בעצמ' אלא שהידיעה בו יתברך בהגעת חק א' מחלקי האפשר ידיעה אמיתית ברורה ומוגבלת אלא שהיתה ידיעתנו לא תשנה טבע האפשר למה שהטבע האפשר לא יפול אלא בדברים הבחיריים כמו שיתבאר בכלל הד' ב"ה ולזה טבע האפשר לא ישתנה ותהי' הידיעה בחלק אשר יגיע מפאת הבחירה וכאשר הוקשה אם היה טבע האפשר לא ישתנה הכ' נכוח סותרו נמצא שכבר התבאר מגדר האפשר שהוא אשר בההנכח נמצא לא יקר מהנחתו בטל הנה יושב בזה שלא יקרה מהנחתו בטל מצד טבע האפשר אבל מפני ידיעתו החלק שיבחר כבר יקרה מהנחתו בטל והוא מבואר שהבטול איכנו מצד טבע האפשר אלא מפני ידיעתו הבחירה ואולם איך ידע החלק אשר תפול בו הבחירה במה שהוכח אפשר מטבעו הנה יושכל זה אם הי' שיושכל עצמותו אחד סידעתו ועצמותו אחד זהו דרך הרב בהתר' הספקות לפי מה שיראה מאנו והוא דרך כולל לכונן ונבחר איך ספק בו ואיך סיהיה מוסס היד אם סיהיה בשתוף גמור כדרך הרב אם שיאמר בקדימה ואיחוד ויור'ע תאר עצמותו כמו סכראה אנחנו למה שהידיעה תהיה לעצמותו כמו סקר' לנו בכלל הב' מהמאמר הא' . וכבר נסאר עלינו סנאמר בהת' הספקו' בדרך מיוחד מה שסיפק בו כמו שיערנו : ונקדים לזה ונאמר שהפרס המיוחד סכין ידיעתנו ית' וידיעתנו כפי סנתבאר מצד העיון והקבלה האמתית ויתבאר עוד בדברינו במאמר ב"ה סמידעתנו וצינוד רצונו קני' הידועים המציאות וידיעתנו אנלכה וקניניה מקודעו' באמצעות

הכלל הראשון

החוש והדמיון כמו שהתבאר זה בספק הנפש לארסטו : וזה היסוד
האמתי המיוחד אשר יסולקו בו רב הספקות : וזה שהספקות הן
הכוללים העניינים השלם אשר תיוחד בהם ידיעת השם כבר יסולקו כ
ביסוד הזה : אם הא' הלקוח מאשר הידיעה שלמות ליודע ולזה יחשב
סיחוייב שאם היה יודע זולתו שיסלם הנכבד בפחות * הנה אם היתה
ידיעתו נאלצת מזולתו היה מקום לספק הזה * אבל אחר שהתבאר
סידיעתו היא המקנה המציאות לזולתו לא יתאמת שיסלם הנכבד בפחות :
והנה ידיעתו ושלמותו אחד וכידיעתו עצמו וזויר רצונו אשר הוא עצמו
קנו המציאות זולתו מציאותם * ואם ה' הלקוח מההקדמה אחת ה
האומרת היות השכל מתעצם במה שידעהו : ולזה אם ה' יודע זולתו
יחשב סיחוייב שיתעצם בזולתו : וסיחוייב רבוי בעצמותו כמס' הידועו
ה' אם הית' ההקדמה ההיא המקובלת למה שהוא מבואר בידיעתו שהיא
המק' המציאות והעצמות לזולתו מהנמצאות כ' ש' שהוא מבואר ט' ונ
מתעצם בזולתו ואין ידיעתו אותם מחייבת רבוי בעצמותו : כי אמנם
הי' מה מחייבת רבוי בעצמותו אם היה מתעצם בהם אבל אחר שהתבאר
שהוא המקנה המציאות לזולתו מהנמצאות ה' הוא מקור ומנוע א' פסוט
סברצונו הקדום העצמי מקנה המציאות לזולתו אחר היה או רבים
וכ' אם היתה ההקדמה ההיא אשר לקחה מקובלת בלתי צורקת כמו
סיבא במאמר הג' ב' ה' שאין מקום לספק הזה : ואם ה' הלקו מאשר
הדבר הפרטי הוא בלתי מושג כי אם בכח היולני : הוא מבואר שזה
מיוחד בידיעה הנקנית מהנמצא למה שהפרטי לא יושג ולא יודע לו כי אם
באמצעות החוש והדמיון אבל בידיעה המקנה המציאות לכל הנמצאות
עצמים ה' אנו מקרים מינים ופרטים לא יצטרך לידע באמצעות חוש ודמיון
אבל הפרטי הוא שקנה המציאות מהיודע אשר הוא בעצמו : ואם ה'
הלקוח מאשר הפרטים זמניים והזמן הוא מקרה נמשך לתנועה הנה אם
קובל זה אין מקום לספק הזה למה שידיעתו היא המקנה המציאות להם
ולזמן ולתנועה : וכל שכן שכבר התבאר במאמר הראשון פקרות
ההקדמה ההיא שאין הזמן מקרה נמשך לתנועה : ואמנם ה'
הלקוח ממה שיחשב מרוע הסדר ה' כשיתבאר שהסדר הוא בתכלית
הטוב יסולק הספק הזה : וזה יתבאר בכלל ה' בדבורינו בהסגמה
בגזירת הצור * ואמנם הספקות החלקיים ה' הספק האחד אשר
בעניין הא' הוא המיוסד במה שהידיעה דבר מקיף וכולל מה שאי' תכלית

הפאמר השני

לנבלתי מווקף ומנובל הנה הוא אמת כשהיתה הידיעה בעל תכלית :
 אבל כשנתיח הידיעה בלתי בעל תכלית כסידע ידועים בלתי בעל תכלית
 לא יקרה מזה בטנ . שהבלתי בעל תכלית לא יעדיף על הבלתי בעל
 תכלית : והספק השני המיוסד על הכמה המתדבק הנה כסידע
 יחסי החלקים אשר אפשר להתחלק עליהם כגד ידעם בלתי בעל תכלית
 יודע שאין פס חלק אחרון : והנה אין המכונות בשהידיעה הבלתי
 בעל תכלית תדבק בידיעים בלתי בעל תכלית כהדבק קו בכ' תעלקונב'ת
 פלא יעדיף האחד על האחר . ואמנם הספק האחד אשר בעניין הב'
 המיוסד על שהידיעה האמיתית ראוי שהיה לדבר נמצא הנה היא א'
 אמיתית בידיעותינו הקנווי' מהרברי' הנמצאי' אבל בידיעותי' המקנ' המציאי'
 לדברים הוא הטעאי' . למה שהידיעה אשר לו בדברים היא לדבר
 נמצא המציאות יותר משנכח שימצא והוא אשר בעצמות השם יתברך שהג'
 המקנה והמשפיע המציאות אשר לדברים . וכאשר נודעו לו הדברים
 בידיעתו הקדומה די בזה מציאות להם : והספק הב' המיוסד על שינוי
 הידיעה כשימסך ממנה שינוי בעצמותו לפי שהשכל מתעצם במה שידעהו
 הנה התרו ממה שלא יקשה עם מה שכבר נאמר לפי שהקדומה היא
 בלתי נורקת : ואם קבלנו אותה הנה למה שהיה ברצונו הקדום היות
 הדבר ההוא בעת שנזרה חכמתו הנה בהגיע העת המצא הדבר לא יקרה
 מזה שינוי בעצמות ידיעתו : ואמנם הספק הא' אשר בעניין השלישי
 המיוסד גם כן על שינוי הידיעה כשהגיע החלק האחד מה אפשר למס'
 שישתלק אז טבע אפשר : התירו כדמות הספק הקודם בשוה :
 וזה כי כפלא נקבל שהשכל מתעצם במה שידעהו אין מקום לספק זה
 ואף אם נקבל אותה . הנה למה שהיתה ידיעתו הקדומה כי בעת
 ההיא יסתנה טבע האפשר כשהגיע העת ונמצא הדבר כמו שהית' ידיעתו
 אין בזה שינוי ידיעה : והספק הב' המיוסד על שאם נביח סותר החל'
 שידעהו אפשר ונמצא : ונביחו סיתמייכוו סני בטולס : הא' שינוי
 בידיעתו : הב' שלא היתה ידיעתו הקדומה ידיעה אבל אומר מוטעה
 הנה הוא מבואר שכאשר נקיש בזה מיריעותינו לדיעותנו שאין המלט
 מזה אלא כשנתיח שהחלק שידעהו אפשר בצד מה ומחוייב בצד מה
 ובכחינת היותו מחוייב הנה לא יגיע שינוי בידיעתו ועצמותו : ובכחינת
 היותו אפשר לא יבטל האפשר בדברים האפשריים והנה יתבאר זה במה
 שאומר : אין ספק שהיות הדבר מחוייב בצד מה לא יחוייב חיו' הדבר

הבלל הראשון

בעצמותנו • יתבאר בדברים האפשריים בעצמותם הנמצאים עתה מוחטים וזה כוידועת האדם בהם היות הדבר ההוא אפשרי : נמצא מחוייב חיוב הכרחי היותו נמצא ולא יעבור סותרו נמצא בשום צד : והנה החיוב הזה לא יסנה טבע האפשרות הדבר ולא יחייב חיוב הדבר בעצמותו ולא ידיעת השם יתברך מצד אשר תפול בו הבחירה לא יתחייב חיוב בעצמותו ולא יסנה טבע האפשר כלל : וכבר יתבאר זה ביאור יותר רחב במה שיבא בכלל הרביעי בגזירת הצור כי שם התבאר אמתות זה כמה שאין ספק בו . והנה מעדו בו רגל רב המעיינים כי לא שערו בהכרח אשר יסכלהו היושר האלקי התורוי : והנה זה מספיק כמה שהיתה כונתנו בפרק הזה :

באופן ידיעתנו בפנה הזאת בשלמות :
הפרק ה
ואומר שהפנה הזאת מלבר מה שנתאמתה אלנו : מפאת הקבלה באופן שהנחנה כמו שהתבאר כמה סקדס הנח נתקיימה אלנו מצד העיון בסני בחינות : האחד שהוא מבואר שבטול הטענות והתד הספקות אשר הניעו קצת המעיינים לבטל הידיעה דייקנים הפנה למה שאין ראוי לחס לו חסרון הסכלות שאין בכל החסרונות גדול ממנו : ולזה אחר שהתבאר תכלית הבאור שאין בכל מה שטענו כנגד הפנה הזאת דבר יבטל אותה עם מה שקיים אלנו מטבע האפשר מצד העיון •

הנה ראוי ומחוייב שנקיימה באופן שהנחנה : והב' שכבר התבאר כמה סקדס שהוא מחוייב מצד העיון שא"ל שלא תהיה לו ידיעה בדברים הפרטיים כמה שהם פרטיים כמו שבא בפרק שלישי מזה המאמר ומה שינסף גלוי ושלמות בפנה הזאת כשיבאר בשלמות שורש אמונת החרוץ כי שם יתבאר כמה שאין ספק בו שהוא השם יתברך הפועל והממציא לכל הנמצאות כלן ברצונו הפשוט ולא יצויר תיותו פועל אותם ולא ידעם : והנה ממה שהתבאר בקלות כי אחר סנודה בחרוץ הדברים כלם ברצונו שמכללם הוא טבע הדברים אם כן נמשך אל רצונו באלו תאמר שהאם שורפת כשרצה לתת לה טבע ש שורפת : ואלו רצה לתת לה טבע קר עם היות עזם בתכלית ס הדקות • ולתת לארץ טבע חס עם היותו בתכלית העובי היו נמצאים בטבע ההוא נתחייב אם כן טבע האפשר כשהוא מן הנמצאים האל יתברך הטביעו ברצונו ולא יצויר אם כן שרצה האל יתברך שלא ידע

המאמר השני

מהפחית יורע אם רצה שלא ידעו • ואם יעבור זה כחוקו יעבור גם כן
 שאם היה רוצה להטביע דבר מה שלא יהיה לוכד יכלת עליו ממה שצויר
 היכלת עליו שלא יקרה בטל והוא בתכלית הגנות והכפירה • ואמנם
 יתבאר הפרש הגוף במאמר הג' כג' : וככאז נשאל מה שרצינו לבאר
 בכלל הזה : והתלהלל לבדו ומרומם על כל ברכה ותהלה :

הכלל השני

בהשגח

הנה כבר קדם לנו בתחילת המאמר היות השגחת
 הש' כגמצאות פנה תוריות שלא יצויר מציאו התור'
 זולתה • ולזה צריך שנחקור אם בצויר הפנה הזאת ואם באופן ידיע'
 בה : וזה אמנם כפי מנהגינו רוצה לומר לבאר הפנה הזאת כפי מה
 שתגורה התורה עם שביא הספקות אשר הגיעו קצת החכמים לדרך
 דרך היוני • ונתיר אותם וכשיב או הדרך שנסתבכו בו • ונעיר עם
 זה על אופן ידיעתנו בפנה הזאת ונתקור בדרושים מה מתיחסים לה :
 ולזה ראינו לחלק הכלל הזה לששה ספרים • הפ' בבאור הפ' הזאת
 כפי מה שתגורה התורה : הפ' בבאור הספקות שאיפשר שישישקו בה
 בה אשר בעבורם נטו מהדרך הנכון מקצת חכמינו בפנה הזאת • הר'
 בהת' הספקות שהניחו בפנה הזאת לפי דעת התורה : ה' באופן
 ידיעתנו בפנה הזאת בשלמות • ה' בבאור דרושים מתיחסים אליהם :

חפרק א

בבאור הפנה הזאת כפי מה שתגורה התורה :
 ואומר נפי שהוא מבואר מענין ההשגחה אשר
 הוא פנת התורה היותו יתברך משגיח על בני אדם להישרם אל ההצלחה
 הנה ראוי שנחקור בה בג' עניינים האחד בכחיכת המשגיח הב' בכחיכ'
 המושגחים הג' באופן ההשגחה : אם בכחיכת המשגיח והוא הראשון
 הב' החקירה אם ההשגחה באמצעי וכוללת אמצעי : ואם היה שתיה
 באמצעי מי הוא האמצעי ואם הוא אחד או רבים : ואם בכחיכו המושגחו'
 והוא השני הנה החקירה אם תהיה החשגחה בהם בכללים או באישים :
 ואם הית' באישים אם תהי' ההשגח' בהם בשנה או אם תתחלק בהם כפחות
 ויותר עד שיהי' אפשר שתהי' בקצתם ובקצתם לא : ואם באופן ההשגח'
 והוא הג' הב' החקיר' בדברים אשר תהי' בהם ההישר' אל ההצלח' שהו' שתכלי'
 המכוון בה : אמנם הראשון הוא מבואר ממה שבא התורה ונקבלה
 האמתית

הכלל השני

האמתית שהשגחה כבר תהיה באמצעי ובזולת אמצעי וכסני וסהאמצעיים
רבים יתחלפו בחלוף מדרגת המושגחים • ונריך סתדע סהכוונה באמרנו
אמצעיים סיהיו משגחים בכחירה ורצון : וזה סבאמצעיים אשר
באמצעותם תהיה ההשגחה אשר הם במדרגת הכלים הנה הם רבים כמו
הכחות והפעולות הטבעיים שאינם פועלים בכחירה ורצון : ומז' המין
הרבה ממה שבא בתורה וכנביאים בפעולות השו' שלא על המנהג הטבעי
ויולך וי את היום ברוח קדים עזה : קח את מטך : ורבים זולתם : אבל
המכוון עתה הוא באמצעיים הפועלים בכחירה ורצון • הנה יתבאר
זה בקלות ממה שבא בתורה באבות • הנה תמצא ביעקב בהאבק איש
עמו שלחני כי עלה השחר ויאמר לא אשלחך כי אם ברבתי ויכרך אותו
סם אשר לזה אמר הכתיב עליו וישר אל מלאך יוכל • והוא עצמו קרא
הסם פגואל כי ראותי אלהים פנים אל פנים ותגלל נפשו • והנ' בכרכות
את בני יוסף אמר האלהים אשר התהלכו אבותי לפניו אברהם ויזחק
האלהים חרועה אותי מעודי עד היום הזה המלאך הגואל אותי מכל דע
יכרך את הנערים : ואפשר שרמז באמרנו האלהים אשר התהלכו אבותי
לפניו אל המשגיח הראשון יתכרך • והנה באמר למשה הנה אנכי שלח
מלאך לפניך לשמרך בדרך : ואל משה אמר עלה אל ה' ודרשו במסכת
סוטה במה שהקשו סם עלי אני מבעי ליה זה מטטורין שסמו כסם רבו :
וכבר נמצא סנגלה המלאך ליהושע וזהו בסליפת נעלו • והנה אשר
בזולת אמצעי כבר הועד עליו ודבר וי עם משה פנים אל פנים כאשר
ידבר איש אל רעהו : פה אל פה אדבר בו • אשר ידעו הסם פנים אל
פנים • וכבר נמצא ההשגחה באמצעי בזולת אמצעי במכת בכורות :
אמר ועברתי בארץ מצרים וגומר : ולא יתן המשחית לבא אל בתיכם
לנגוף הנה בבחינת המצריים כבר היתה באמצעי : ובבחינת
הזלת ישראל היתה בזולת אמצעי כמו שבא בקבלה האמתית אמר ועברתי
בארץ מצרים אני ולא מלאך : אלא שלפי דעת זל יראה שגם בבחינת
המצריים היתה ההשגחה בזולת אמצעי באמ' והכתי כל בכור אני ולא שרף
ויהיה לפי דעתם אמרו ולא יתן המשחית ירמוז אל האמצעי אשר הוא
במדרגת הכלי הפועל בזולת השגחה ורצון : והנה נמצא האמצעיים
רבים נמה שמהם מלאכים באותם סנגלו ליעקב ויהושע וגדען והמלאכים
סכחו בסוד' מהמין הזה למה שכבר היסירו אל לוט לזאת מתוך ההפכה •
ומהם שבא ארזן הנביאים והיסוד לכלל אומותינו לעבודתו והנביאים

האמר השני

אמת יכנו לעבודתו והנביאים אחריו דור אחר דור : ומאס השופטים
והחכמים המוכחים בעש השומרים משמרת הקדש בתורה ובנוצה •
התבאר אם כן מכוונת התורה העניין הא' בבחינת המשגית והוא היות
משגית באמצעי וזולת אמצעי ושהאמצעיים רבים ושהם שלשה לימים •
המלאכים והם השכלים הנפרדים • והנביאים • והחכמים : אמנם אם
בכאן מין ד' אם לא אין בידינו בזאת הבחינה לא מפאת הקבלה ולא
מפאת העיון : וזה שקצת החכמים יראו ומאס הרב המורה שהגלגלי
חיים משכלים : והנה פשט הכתובים וקצת מדרשות מסבירים לזה
ויהיה בכאן לפי זה מין רביעי מהאמצעיים הפועלים בבחירה ורצון והם
הגרמים השמימיים שיפעלו ויצוירו מה שיפעלו בסדר אשר בנפשם וירצו
בו : ואם שיתחלפו בחלוק מדרגת המושגחים זה יתבאר ממה שכל
בתורה וספוריה באבות העולם : וזה שההשגחה וההיסר' לאדון הנביא'
היתה בזולת אמצעי פנים אל פנים וההיסרה לזולתו מהנביאים היתה על
ידי אמצעי כמו שהערך הכתוב • וזה להיותם למטה במדרגה ממשה :
ולרבות כללי ישראל למטה במדרגה מהנביאים היתה הישרתם באמצעות
הנביאים : וכשנתמעטו הדורות היתה הישרתם באמצעות השופטים
והחכמים : ולהיות כלל אומתינו העם שכחר השם לכלה לו היתה
השגחתו בהם אם בזולת אמצעי ואם באמצעות נביאיו ונחמיו אם תתחייב
ממנה הישרה מיוסרת ומוגבלת ומתיחסת למדרגת המושגחים בשלמות
כפי העת והמקום : וזה ממה שיראה ממנו שהגלגלים למטה מהחכמים
במדרגה לפי שהשגחתו ביתר האונות באמצעות הגרמים השמימיים אשר
תתחייב ממנה הישרה כוללת בלתי מתיחסת למדרגת המושגחי' בשלמות
כפי העת והמקום : ואל הדעת הזאת נמשכו קצת חכמינו . ואיך
סויה התאמת כפי התורה והקבלה האמתית שהאמצעיי' יתחלפו בהתחלף
מדרגת המושגחים ודי בזה עתה בראשון • ואמנם בשני והוא בבחינת
המושגחים הוא מבואר ממה שכל בתורה שהשגחה ככר תהיה בכלל
ונביאים וסיתחלף ההשגחה בהם בפחות ויתר עד שהיה אפשר שתהיה
בקצתם ובקצתם לא • וזה שמלבד ההיסרה הכללת לכלל האומה בא
הישרות והבטחות מיוחדות וברכות לאבות ולנביאים כל אחד ואחד ממנו
בסמו : וכבר יראה ממה שנאמר בחלוק המושגחים שההשגחה
תתחלף בפחות ויתר עד שכבר אפשר שלא תהיה בקצתם :
וזה לרנחק מדרגתם מהשלמות והתכלית האנושי • ועל כיוצא בהם

הכלל השני

צאמר • ואנכי הסתר אסתיר פני מהם : אסתירה פני • ודי בזה עתה כ"ב :

ואמנם כ"ג והוא אופן ההשגחה הנה ממה שבא בתורה ובקבלה והתבאר בחוש יתבאר בקלות שממנה מיניית כוללת • וממנה אישיות : והכוללת ממנה כוללת בשלוח מסודרת ומוגבלת בלתי מתיחסת לשלמות האישים האמוסגחים : וממנה שהיא כוללת מצד וחלקיית מצד והיא תתחלק אל רבות הכללות ומעטת הכללות • והרבת הכללות גם כן מסודרית ומוגבלת טבעית ובלתי מתיחסת לשלמות המוסגחים : והמעטת הכללות מסודרת ומוגבלת בלתי טבעית מתיחסת לשלמות המוסגחים כמד מק : והאישיות גם כן בלתי טבעית ממנה מסודרת ומוגבלת מתיחסת לשלמות המוסגחים התיחסות גמור : וממנה מסודרת ומוגבלת מתיחסת לשלמות המוסגחים התיחסות בלתי גמור • משל הכוללת בשלוח כמה שנמצא בכל אישי הנמצאות המורכבות מהכלים והתכונות תשוקיות וכחות נפשיות ופעולות לשמור מציאותם ולהתיר חק מהמזיק :

וההשגחה הזאת אם היה שתתחלק במין הנה היא שזה באישי המין • ומשל הכוללת מצד וחלקיית מצד מה שנמצא במין האנושי כי להיותו שלם יותר משאר המינים הושם לו שכל מעשי יסודרו ממנו מלאכורכו שומרות מציאותו • והשכל העיוני אשר הוא גדול שבהכנות לקניית השלמות האנושי וההשגחה הזאת הגה היא טבעית ושוה באישים מצד הכח וההכנה ואם היה שתתחלק מצד הפועל אבל היא בלתי מתיחסת לשלמות האישים המוסגחים : וזה שכבר נמצא באיש שמדרגתו בשלמות האנושי גדולה מעט מההשגחה הזאת ממה שנמצא באיש שמדרגתו בשלמות האנושי פחותה להיות מין ההשגחה הזאת נמשכת למזג איש איש או לסדרת הגרמים הסמימיים לפי המצב אשר היו בו בעת מולד האיש כמו שהתבאר זה בחכמת משפטי הככבים •

ואמנם היתה זאת ההשגחה כוללת מצד היותה בכל מין האדם וחלקיית מצד היותה במין האדם לבדו להיותה טבעית וכוללת כל מין האדם : ומשל ההשגחה מעטת הכללות מה שהיה מהחכינה לכלל אומותינו א אנחנו קהל המאמינים מהתורה מהאל יתברך וישתבח שמו לעד שבה בקנה השלמות בעצם וראשונה : ואמנם היא מעטת הכללות להיותה בלתי כוללת כל המין והיא בלתי טבעית להיותה מונחת ברצון רוצה לאומה ידועה ועת דוע : והיא אמנם בלתי מתיחסת לאישים

המאמר השני

המוסגחים : כי עם הייתה ההשגחה הגדולה בתכלית מה שאפשר להיות האומה המוסגחת בכללה חסובה הנה היא בלתי מתייחסת לאישי המוסגחי למה שהיא שוק בכל אישי האומה ואם היה שכבר נמצא יתחלפו אישי האומה למה שנמצא קצת אישי הרבה בהם הכתוב מצות יתרות כאלו תאמר שהזכרים חייבים במצות יותר מהנשים והעבדים : והכהנים חייבים במצות יותר מהישראלים : הנה יהיה זה'סבה לחלוק מדרגתם בחשיבות כאלו תאמר הזכרים חסוכים מהנקבות ומוכנים אל השלמות יותר : והכהני' שנתקדשו בכהונת אהרן חסוכים משא' ישראל ומוכנים אל השלמות יותר : אבל אמנם באישי כל חלק מהם היה שוה : ולזה הוא מבואר שאינה מתייחסת בשלמות המוסגחים בשלמה : ולהיותה מתחלפת בחלקי המין היא מתייחסת לשלמות המוסגחים כדד מה : ואם שתהיה דרך והצעה אל זה הנה הוא מבואר בנפשו מהיות ההשגחה האישית כמשכ ממנה : ואולם משל ההשגחה האישית הגמול והעונש אל העובר כפי מה שבא בתורה וזקבלה : והנה הייתה בלתי טבעית הוא מסוער בנפשו לפי שאין מטבע העושה סוכה ונוטל לולב וכזהר מכלאים להיות גמול חסדים ולא באוכל חלב ודס להיות נכרת : אמנם המתייחסת ממנה לשלמות המוסגחים שלמות גמור היא החלק מזאת ההשגחה שבא בקבלה האמתית והוא הגמול והעונש הנפשי שהוא מבואר היותו מתייחס לאישים המוסגחים לפי מדרגת כל אחד מהם התייחסות גמור : והוא מבואר היות ההשגחה הזאת מסודרת ומוגבלת ברצונו הקדום כאשר גזרה חכמתו ומשל מסודרת ומוגבלת ומתייחסת לשלמות המוסגחים התייחסות בלתי שלם הנה הוא החלק מזאת ההשגחה שבא מפורש בתורה : והוא הגמול והעונש הגשמי והנה למה שבא הגמול לעובר והעונש לעובר הוא מבואר הייתה מתייחסת אל שלמות המוסגחים ולמה שכבר ימצא בלולב ומבנכ' למה סיראה ממנה בחוש כונו שיבא בגזירת הנזר : כבר יתאמת שאינה מתייחסת לשלמות המוסגחים התייחסות גמור : והתבאר בכאן אופן ההשגחה והוא העניין הב' .

חפדק ב

בבואר הספקות אשר אפשר שיסיפקו בפניה הזאת כפנו מה שהוכחה אשר בעבורם נטומק' סכמינו נהרדך הכבון בה ואומר לפי שהנכח בפניה הזאת היות אישי המין מוסגחים בשרטי מעזיהם : הוא מבואר שהספקות אשר הכיחו בידיעתו יתבדך הדברים איפשר שינחו כאן : ואין צורך בהסנות הדברים

הבלל השני

וכ"ס אחר שכבר התירו בטלמות - אבל הספק הגדול אשר לא יות' בסלמו
יעדנו התירו בכלל הזה והוא רעע הסדור אשר יחשב ממה שנראה הרבה
מהחשובים מדרך כף דגל לפחותים ובכלל דריק ורעע לו רשע וטוב לו : והו'
הדבר אשר נכוכו בו מהנביאים והחכמים עד היום . ולפי שאפשר
פיושב בזה כמו שכתב הרב אם בשנורה ההקדמה רוצה לומר דריק ורעע
לו רשע וטוב לו או בשנכפור בה ואם היה שנכפור בה מצד הנשוא או
מצד הנשוא דריק לחקור בתשובה הזאת אם היא מספקת : ואמנ' דרך
התשובה בשנורה ההנחה הוא שניחם הטוב המגיע לרש' והר' המגיע
לדריק לא אל ההשגחה אבל אל הפתיות ואלות וזה שהדריק אם לא ירצה
לדריק בסבות הנאותיות בפיותו ואלותו איכנו עול בחק השם : ולפי עינים
יקרה טוב מהאלות והפתיות והוא הטוב המגיע לרשע : ואמנם התשובה
בשנכפור ההנחה מצד הנשוא הוא שהדריק שיראה דריק איכנו דרי' באמת
ואם היה שנראה אותו פועל הטוב הנה אפשר שלפי הכנתו מקצר לפוע'
הטוב ונחשב לו מרי : וכך הרשע אשר יראה רשע איכנו כן באמת כי לפי
הכנתו ומזגו הוא פועל הטוב בשנמנע לפועל הרע אשר הוא מוכן לו'
ואמנם התשובה בשנכפור ההנחה מצד הנשוא הוא שנאמר שהרע המגיע
אל הדריק איכנו רעע באמת למה שתכליתו אל הטוב ולריות דרך אל הטוב
יחשב טוב * וכך הטוב המגיע לרשע למה שתכליתו אל הרע יחשב רעע
והנה כשחקרנו בתשובה הזאת יראה בלתי מספקת : וזה שהתשובה
בשנורה ההנחה היא בלתי מספקת למה שלא נמצא נדריק הטוב הראוי לו
מצד פעולותיו : ואם כבר נראה אותו דורך בסבות הנאותות אכ' ימצאוהו
צרות רבות ורעות ולרשע הנלחות עצומות : והתשובה בשנכפול ההנחה
מצד הנשוא היא גם כן בלתי מספקת למה שכבר נמצא האיש האח בעינו
כשיהיו פעולותיו פונות אל הטוב תמצאן אותו רעות : וכסלא יהיו פוננ'
אל הטוב תמצאן אותו טובות : והתשובה גם כן בשנכפור ההנחה מצד
הנשוא היא גם כן בלתי מספקת למה שכבר נמצא רבות רעות דריק שאין
תכליתן אל הטוב : וטובות לרשע שאין תכליתן אל הרע : ולז' נשאר
הספק בעינו והוא לקוח מן החוש ממה שנראה דריק ורעע לו רשע וטוב לו
וכבר ספקועל הרעת הזה מצד העיון ומצד התורה אם מצד העיון
בשיקדימו להם הקדמה אחת נתאמתה במ' ש והיא האומרת שהרע לא י'
יגיע מקשו' בעצמות כי אם במקרה ומהכרח ההומר : וכבר קבלנו
שהקדמ' הזאת חול' באמרים אין רב' רעע יורד מלמעל' ומאמר' זולת מסכימנ'

המאמר השני

לה ואחר שנתישבה להם זאת ההקרמה סדרו הקשם כן אם היה הפית
 מושגיח על בני אדם ופוקד מעשיהם בשיגיע הטוב לטובים והרע לרעים
 יתחייב שיגיע הרע מאת הסם בעצמות אבל הנמשך סקר הנה ויליד שהקד'
 סקר : וכבר יראה מזה בטול הרעת הזה מצד העיון עם שהוא רחוק
 שישיגה השם על האדם לפחיתותו ביחס אליו • ואולם מצד התורה למה
 סכראה שיערה הרע לפי המרי העצום בעזיבה והסתר פנים כאמרו :
 והסתרתני פני מהם : ואכזי הסתר אסתיר פני מהם : ובא בקבלה
 לא אפקוד על בנותיכם כי תזננה שכל זה יורה שעונם הרע הו' ההסתר
 פנים והעזיב' למקרי הזמן • והנה מקצת חכמינו אשר לחצום התורה
 והעיון קבלו הפנה הזאת על שהשגחה האישוית' נמצאת בקצת בני אדם
 ובקצתם לא : וזה כי למה שהתבאר בספר ב' ח' שכל מה שיהיה ה' יות'
 נכבד הוכנו לו כלים יותר לסמור מציאותו והיה האדם יותר נכבד לאין
 שיעור עד שיהיה מי שיראה אפשרות התרדבותו ואחרותו עם הסכ הפועל
 הנה יהוויב שכל מי שהוא יותר קרוב אליו במדרגה לחשיבותו יהיה בו
 ההשגחה יותר : ומה שהוא יותר רחוק במדרגה לחסרונו אין ראוי
 שתדבק בו ההשגחה : וכבר היה ראוי כן כי למה שהוא מבואר היות
 כל המושכלות אל ה' בפעל והאדם כחיו על הרבה מהם והוא מבואר
 במה שבפעל שהוא ישרים מה שבכח ויוצאוקו אל הפעל והיתה היציאה
 מן הכח אל הפעל במושכלות הפועל והתפעל בהם אחד באופן מה הנה
 מזה הצד השלם המשכיל בפעל שידבק והתאחר בו ראוי שתהיה בו ח'
 ההשגחה : והבלתי משכיל בפעל עה היות לו הכח וההכנה למה שלא
 יקנה התאחדות והתרדבות ראוי שיהיה נעזב לפחיתותו וחסרונו •

ונתאמת אם כן שההשגחה הזאת אשר מצד הרבקות וההתאחדות שהוא
 מצד קייין המושכלות בפעל הוא מפני הטבע האשוי • ולזה היה ראוי
 שתהיה ההשגחה לפי מדרגת הרבקות וההתאחדות הזאת בכלל להמציא
 סבות נאותות להגיע אל הטוב : הנה יראה שתהיה ההשגחה הזאת באישי
 האדם כשיוריע להם הטובות והרעות הנכונות לבא עליהם כדי שיסמרו
 מהרעות ויכוננו אל הטובות וזו ההודעה תהיה לשלמים באמצעות נבואה
 ובא ב' מדרגות ולזולתם בהודעה חלושה כאלו תאמר בשמים בהם תשוקות
 בפשייות שיכנו אל הטוב ושיברחו מן הרע מזולתם שיסערו בדבר : ולפעמי'
 יביא ענין מצער לתכלית טוב כאמרו אוד' יי כי אנפת כי וכמו שפירש'
 שבמים זל : ולפי שההשגחה הזאת לטובים בהגיע להם נכמו זאת

הכלל השני

ההודעה הנתונה לרעים בשלא יגיע להם זאת ההודעה ליהיו נעזבים למקרי הזמן ולא ישמרו מהרעות הנכונה לבא עליהם מפאת מערכת ח הככבים • והוא מבואר שלא יחייב זה המין מההשגחה שלא יגיעו לרעו הטובות הנכונות לבא עליהם מצד המערכת ולזה מה שיראה בחוש רשע וטוב לו לא יסתור הנחתו זאת כי הטוב הוא הגיע לו מצד המערכת ולא מצד ההשגחה כמו שלא יסתור מה שגראה בחוש צדיק ורע לו • וזה כי הרע הוא אפשרי לצדיק מצדדים מתחלפים אם מצד האבות כאלו תאמר שהגיע עגסם להיות בגלות ולא הגיע זכות הבנים להוציאם מהגלות • ב בדרך כס ופלא : ואם סיביע לתכלית טוב וזה אם לשמדם מהרעה הנכונה לבא עליהם : ואם לשמדם לבלתי בטות אל החסרונות :
ואם להתירם הקשר והדכנות וזה כי למה שההשגחה בהם היא בסבת ח ההתאחדות הנה כשיפרד ממנו היה ראוי שיהיה נעזב ונמסר למערכת ושלא יהיה בשמר מהרעות הנכונות לבא עליו : ואולם סדור המערכת בעצמו אם היה סימסך ממנו לפעמים טוב לרשע ורע לצדיק איך ראוי שינחם לעול או ללאת להיות בגוי מעניינו שהוא בתכלית השלמות לשמירת הנמצאות אשר בכאן ולהצלחת הכללים • ואם היה שאפשר שיהיו אישים מה שעם היותם רעים יגיעו להם טובות איך ראוי למנוע הטוב הכלל מפני זה • וכל שכן אחר שהוא מבואר שהגמול והעונש האמתיים הוא בהצלחת הנפש ובהעדר הצלחתה ולא בטובות המדומות זהו דעתם בזאת הפנה : ונתיישב להם רוע הסדור הנראה ב בחוש • ושאיך הרע מגיע מהשם יתברך בעצמות • וזה כי הרעה המגיע לרשע כשהוא נעזב בא לו מפני שקרה שגולד במצב ורוע מהגרמי השמימיים • והנה חתרו להתיר ב' ספקות בזאת ההנחה האחר שאם ההשגחה לשלם באמצעות ההודעה כבר יתכן שתגיע מוזאת ההודעה לרשעו כשהם שלמים השכל מצד ההתאחדות אשר להם בשם יתברך מפני שלמות שכלם • וזה בלתי ראוי בחק היושר האלהי : והב שאנחנו נמצא ייעודים רעים בתורה יראה מהם היותם מכונני לעצמ' ולא מפני העזיבה והסתור פנים : והנה בראשן התירו בשאמרו שעם היות הגמול האמת איננו ממה שיקשה מאד אפשרות זאת ההודעה לרשע הנה כפי האמת בעצמו איננו צורך : וזה שאי שהשלים במושכלות כאשר יטה אל התאוות והפעולות המגונות כבר יפרד מהרצקות : וזה שהמסכו אחר החמר מנעו מהשתמשותו במושכלות שכבר השיגם וכל שכן שימנעו מהשר

הבאמר השני

ונתר : ולזה לאי אפשר שתגיע לנו ההודעה כמו שתגיע לבלס • זהו כלל
מה שאמרו בהתר הספק הא' • ואלול בשני אמרו כי היועודים בעונם
לעבור הוא ע"ז ההשגחה אם על אשר התחילו להסתבך ברע כדי שיסורו
ממנו ואם על אשר הפליגו ברע מצד כללות האומה הטוב • כי כשהחזיקו
קצת פרטים מפעולות המגונות ישתרל השו לעבשם ע"ז התוכחת לכלל ה
האומה שלא יסקעו בפעולות ההם • זהו הכלל העולה מדבריהם בפנה

הזאת

חפרק ג

בכאור הספקות כמה שמייבו בפנה הזאת :

וראוי לנו להעיר תחילה על מקומות העיון

שכדר" זה שנסתבכו בה ממה שהשרישו לנו חכמינו

ז' ומכתובי התורה : והנה חקומות הנטייה ב' הא' כמה שהניחו בגמול

הצדיק נהב' בעונם הרשע אם בגמול הצדיק למה שהונח היות ההשגחה

בהודעת הטובות הנכונות לבא עליו והוא מכואר מכתובי התורה

ומהשפורים שבאו בכנראה ביועודי האבות וזולתם שההשגח' בהם בהשפעת

טובות וזאת מהשעור והמנהג הטובי אשר לא יתכן בהם היות' ככונות

מפאת הגרמים השמימיים כאלו תאמר ד"מ רדיפת עשרה מאה ומאה

דבבה • ועשיות השנה השכית לג' הסנים : אפשר כי לא יהיה כך

אביון שלא יתכן זה להיות מסורר מפאת הככבים בכל שנה ששית :

ונסים ררים מתמודים על צד ההשגחה כשתיית מו סוטה ובהכטחה שלא

יחמד ארצנו כעלייתנו לרגל ויתר הנסים המקובלים שהיו במקדש על צד

ההשגחה הפרטית : והנה ידמה שביריחתם מזה המיץ מהגמול למה שיח'ו

ידיעתו יתברך הפרטים כי הם דמו שהגדעה שתהיה לשלם היא איפשרות

מצד התאחדות נה עם השכל הפועל : ולזה יוקרה לו ההודעה מזולת

שידע האיש הפרטי • אבל המצאת טובות פרטיות לאיש הפרטי איך

המלט משידע הממציא הטוב הפרטי ע"ז הפלא אל האיש הפרטי : ולפי

סקם סלקו הידיעה ברחו מזה המיץ מן ההשגחה והוא מכואר סזה הנטייה

והיציאה מפרטי האמת : ואם בעונם הרשע הוא יותר מכואר למה

שהונח ענשו העצמי עזיבתו למקרי הזמן לא בהמציא לו רענת מדומות

בלתי נכונות מפאת הסורר : וכאשר סופק עליהם מהיועודים שבאו

בתורה שיראה מהם היותם מכוננים ולא לעצמם אבל הם על צד ההשגחה

אם על אשר התחילו ברע כדי שיסורו ממנו ואם על אשר הפליגו בר' מצד

כללות האומה : והנה אלו יהיה זה כמו שהונח איך המלט מידעתי יתברך

הפרטים

הבלל השני

הפרטים : וזה שאם הרע המגיע לרשע הוא מכונן הגעתו אליו מצד ההסגחה למוכס ההנה הרע הוא אי אפשר בזולת פועל מגיע הרע אל אל האיש ההוא ואין דרך שיגיע אליו מצד התאחדות וקורבה מהמגיע כי הוא רחוק מאד ונעזב ולזה א"א שיצויר זה המין מההסגחה בזולתי פועל יודע הצדיק והרשע למה שהוא מכואר שאין לטבע מבוא להיותו כבי לדעת הטוב והרע ולזה הממוציא הסבות לפועל הרע באים הרשע הפרטי א"א שלא ידענו : ולזה הוא מכואר שבמה שהניחו יתחייב להם ידיעתו יתברך הפרטים והוא הרבר סברחו ממנו : והנה אשר הניחוהו הוא סותר פשטי הכתובים : וזה שבכונס דור המכול שהיה כולל ככר וראה שלולי נח מצא חן בעיני השם כבר היה כמחה מין האדם בכללו ולפי הנחתם אם לא מצא חן בעיניו לא היה מגיע עיכש כלל לדור ההוא וזה בתכלית הגנות :

והנה אין דרך להכיל מזה אלא בשיאמר שהמכול היה מסוד' מפ'א המערכת ושההסגחה היתה לנח להצילו בדרך שיאמר המין : וזה ואם הוא הפך פשט הכתובים המיחסים העיכש לרשעים הנה הוא בלתי אפשר שהשדור אשר לגרמים השימיים אשר הוא להסגחה לסמירת המציאות הזה השפל ימשך ממנו רע בעצם למין הנבחר שבו בכללו והוא גם כן הפך הנחתם אלא שאין ספק שהיה על צד העיכש לדור ההוא ואם היה נח מכללם גם הוא היה לוקה עמהם : ומלבד זו ל' כרתות שבאו בתורה על עבדות ידועות האם יש בה קשר ותנאי שהיו עובדים כדעים לזולתם והנה לפי הנחתם האוכל חלב ודבש לא יהיה נכרת על צד העונם אם לא יהיה נודע לזולתו מהצדיקים כי ענשו ע"ז ההסגחה לצדיקים לבד : וכבר בארו ר"ל גבולי הכרת במקומות מתחלפים ושהוא מיתת הגוף : עוד שלא ימנע מהיות הכרת הזה לגוף או לנפש . ואם הוא לגוף יתחייב שהעובר בינו לכוין עצמו לא יעניש . ואם הוא לנפש מי יתן ואדע אם הו' להסגח' על נפשות הצדיקים שירגישו באברין הנפש הקיא ולה' ושתקעו עוד כפעולתו קהט : אלא סכל זה הריסה ליסודות התורה וכפירה גמור' בקבל' האמתית ועוד שלפי הנחתם זאת עונם הרשע הוא להסגחה על הצדיק הנה אם כן העונם האמתית לרשע באברין הנפש שאין דרך להיותה על צד ההסגח' על הצדיק יתחייב שהיה טבעי ולא נימוסי . וזה אמנם יתאמת למי שלא ישתמש במושכלות לפי דעתם : אבל מי שהשתמש במושכלות וקנה אותם אין דרך להעניש על הפעולות . וככמי מקומות בתלמו' כתבשרו המפורות והנזקקים היתים בארץ החיים וכיוצא בהם בעונם נפלא לנפשות

המאמר השני

אולי יאמ' אומ' שגם זה להשגחה על הצדיק היודע כי כלה ונחרצת
 לרשע באבדן נפשו ויומנע מלהמסך אחר הפעולות ההם והנ' זה הכל ורעות
 רוח כי הצדיק אינו יודע אלא אכ מאמין : ואם הוא מאמין אין צורך
 להשגחה הקי'א ושימסך הרע הקהוא על צד הפלא אחר המות לנפס הקי' אשר
 היה הקש'רות מחוייב לה קניין המושכלות אשר לה • ומכל זה יראה
 בכל מה שהניחו אם בגמול הצדיק ואם בעונם הרשע היותו סותר לעיקרי
 התורה ושרשיה • ואחר שהעירנו על מקומות הנטיה והיציאה מהדת
 כבאר הפסקות כמה שחייבו בפניה הזאת : ונאמ' שהספ' הא' אשר הניע'
 אל מה שהניחו בפניה הזאת נשאר בעינו וזה שהיא מכוונת בנפשו ומקובל
 מהם שהגמול והעונש האמתי הוא הגמול והעונש הנפשי • ולזה מחוייב לפי
 הכחתיס שאשר קנה שיעור גדול מהמושכלות ונטה אל פעולות הרשע סיהי
 עונש עונש נפשי : ובייחוד אם יהיה מהכתיס שהיא מקובל לפי שרשי
 התורה שאין להם חלק לעולם הבא • ולזה אין המלט משלא יהי' העונש
 הזה דל' הרע והאכזרין המגיע לנפס הזאת מגיע מהשי' בעצמות כי המאמ'
 בהיות' העונש הזה אחר המות ליסר זולתו הוא מאמר בטל עם סכו ספק
 אחר אינו נלמטה לפי דרכס • וזה שהנפס הזאת אשר לה המושכלות
 בקניין והיא בטבע עצם נצחי כשיגיע לה הפסד בג' על עונס הפעולות
 הנה אם שתפסד אל דבר או אל לא דבר וזאת חלוקה הכרחית • וסקר
 שתפסד אל לא דבר לפי דרכס וזה שנעלי הדעת הזאת יראו שההוי' מנא
 דבר או הפסד אל לא דבר הוא מן הנמנע אשר לו טבע קיים : יחוייב
 א"כ שתפסד אל דבר : ומה זה הדבר מי יתן ואדע שחלוקה תגזור סיהי'
 עצם או מקרה וסקר שהוא מקרה למה שיאמר בנפס ולא יצויר מציאותו
 זולתו יחוייב אם כן היותו עצם : והעצם אם סיהיה נכדל' או בלתי נכדל'
 וסקר סיהיה בלתי נכדל' : כי הנפס אחר הפרדה היא עצם נכדל' :
 והיות הנכדל' בלתי נכדל' הוא בהתקבץ ההפכוס : יחוייב אם כן סיהיה
 עצם נכדל' : ואם הוא עצם נכדל' הנה אין לו סכות הפסד וישאר נצחי
 בהכרח ויש לו חלק לעולם הבא : התבאר אם כן שהספק שהגיעס אל
 הדעת הזה נשאר בעינו ויותר חזק ממנו והנה הספק הא' גם כן שהונח
 היותו רחוק סיסגיה ית על האד' לפחיותו ביחס אליו נסא' ג'כ בעינו וזה
 סמה סיאמ' בהתרו שההתאחדו המגיע להיו' כל חמושכלו' בפעל' אל' השי'
 והאר' כחיי על הרב' מהס יחיי ההשגח הוא בלתי מספי' למ' שהתב' מדברינו
 בכלל הא' מהמא' הזה במ' שאי' ספק סהידיע' וקהשכל' איב' כאמרי' בו ית' ונכנ'

הכלל השני

בהסכמה ינהדרו שלא יאמרו בהסכמ' לא יהי' בהם התאחדו' בלופן שיחי' בני ית' השגחה על האר': וכ' ש' לדעת הרב שירא' שהם נאמרו' בשתוף השם ונשאר הספק בעינו י שהארס עם היותו משכיל הוא בתכל' הפחיתו' ביחס אלנו עד שהיחס בינו וב'ת' ולזה הו' רחוק שישיגו בו התבא' א' כ' שהספקו' אשר הגיעו אותם אל הדעת הזה נשארו בעצם עמו מלבד הספקות אשר בו מצד הידיעה כאשר קדם לנו בכלל הקוא' והעירונו בהם בזה הפרק :

הפרק ד

בהתר' הספקות אשר הניחו בפניה הזאת לפי

דעת התורה והנה הספק הקוא מצד מה שיחשב מרוב הסדור אין התרו ממה שיקשה לפי מה שהוכח והוא האמת בעצמו שהעונש והגמול האמתיים הוא הנפשי : וזה שיסוד הספק הוא הרע המגיע לזדיון והטוב המגיע לרשע • והנה הרע המגיע לזדיון מלבד הרע המגיע אליו מצד האבות כמו שקדם כבר חפשינו בו שיגיע מצד ד' מתחלפי' כמו שקדם : אם להתר' הקשר והדבקות שבינו וכי' השו' סו' יהיה לפעמים להיותו בעל סמר • ואם שיהיה ממין הרע שתכליתו טוב אם גשמי ואל' נפשי כמו שיבא עליו עניין מצד לתכלית טוב גשמי או בלתי נטות אל התאו' שהי' מוכן אליה' או לשמונו שלם ולהקנותו קניין חזק במעלות הגשמי וזהו אל' עניין הנסיון הנזכרת בתור' בכלל האמו' הבאמ' בבחי' שמונס : וזה אמנם אחר שנתאמתה ההקדמה האומרת שהפעולות יקנו תכונה ומדה קבועה הנפש • וכ' ש' שיחזקו אותה אם היא קני' בשכבר • ולזה יתאמת שהמונס בפע' רשום או בפעולות רשימות כשיעמו' בנסיונו הנה כבר קנה שלמות על שלמותו אשר בבחי' תני יתאמת שיהיה נודע לשם מה שלא נודע קודם הנסיון למה שלא היה לו מציאותו : מזה מה שאמר בכלל האומה כי מנסהי' אליכס אתכם לדעת הישכ' אוהבים את יי' אל' היכס לא חמ' אם תהיו אוהבים שזה כבר נודע לשם אבל למה שהמצוות נצטוו לכלל האומה לשמוכו שלמים באהבת השית כמו שיתבאר ב'ה' : הנה אם כן באמצעות המצוות נקנה השלמות אשר ידע הש' היותנו אז אוהבים אבל קודם הנסיון הקוא לא ידע היותנו אוהבים לפי שהאמת שלא היינו אוהבים אל' אחר הנסיון כמו שבא בנסיון העקידה כי עתה ידעתי כי ירא אל' הים אתה : וכמו שהעירונו בפרק הא' מהכלל הא' שבאמר הזה : והרב המורה פי' בדרך אחרת לדעת : כלומר להיות נודע לכל העמים הישכס אוהבים • ואין צריך • ואין שיהיה הנה הרע שיגיע בדרך

הבאמר השני

הזה ואם הי' שלא תהיה תכליתו טוב גשמי הנה הוא טוב גמור אחר שהונח
 הגמול האמתו הטוב הנפשי • וזה אצלו ויסודו של אהבה הנזכ' בדברי
 חז"ל לא היוסורין שתכליתן טוב גשמי כמו שדמה הר"ל : ולזה אין מקום
 לספק הזה מצד הרע המגיע לזדויק : ולפי שידועת ההפכים אח' לא תאמת
 שלא יקרה ספק גם כן מצד הטוב המגיע לרשע • וזה שהטוב המגיע
 לרשע מלכד הטוב המגיע אליו מצד האכות : גם כן אפשר בו שיגיע
 מצדדים מתחלפים אם שלפעמים יפעל הטוב ומצד הטוב הקול לא יענש
 בעת ההיא להסיר מעליו הטוב הנכון לבא עליו מפאת הגרמים השמימיים
 ואם ס'יהי' הטוב הקול ממין הטוב שתכליתו רע אם גשמי ואם נפשי
 כמו שיבא עליו טוב לתכלית רע גשמי : או שיבא עליו הטוב מפאת
 הגרמים השמימיים וימשך מהטוב הקול השתקע בתאוות ובחסרונות אשר
 מהצד הקול לא היה עול בחק הסי' והיושר האלהי להסיר מעליו הטוב הקול
 וכבר אפשר ברע המגיע לזדויק ובטוב המגיע לרשע שיגיע בדרך אחרת
 וזלת הדרכים סקדמו : וזה שהשרש אצלנו בקבלה האמתית היות העול
 ברוך אחר רובו וזה אמנם מיוחד ביעודים הגשמיים כי בגמול
 זכעונם הנפשי האמתיו מדרגת כל אחד ידוע' כמו שבא בגמ' שבת באמרם
 מלמד שכל אחד עוסק לו מדור לפי כבודו • ומצד הקול כבר יגיע פועל
 לרשע ורע לזדויק כשלא יהיה במדרגה שישתנה הסדור בשבילו • ולא יהי'
 עול בחק היושר האלהי • וזה כי למה שהגמול והעונש הגשמיים הכוללים
 כבר יסודרו על הרוב מהגרמים השמימיים והיו הככבים שיתנו ההצלחות
 המדומות יתנו על הרוב תכונות טובות והמזיקים שיתנו הרעות יתנו על
 הרוב תכונות רעות • הנה כבר יעבור בחק היושר האלהי להיות ידונים
 אחר הרוב : אחר שבגמול והעונש האמתיו הוא הגמול והעונש הנפשי ו
 זאת היא החזקה שבטובות אצלו שלא הזכירה בתורה הגמול האמתיו •
 זה כי היועודים שהזכירה הוא לכללות האומה הנידונים אחר הרוב אך
 אמנם הגמול המיוחד לזדויקים עם סכדמו במקומות מהתורה הנה כתפרש
 בקבלה האמתית : ואיך ס'יהי' לא כשאר ספק מצד מה שיחשב
 מצד הסדור : ואמנם הספק הב' אשר יסודו ההקדמה האומרת שאין
 הרע המגיע מהשם בעצמות : ואם היה שהוא מעניש לרשע כבר היה מגיע
 ממנו רע בעצמות יב' אין התרו ממה שיקס' • וזה שהרע המגיע לו
 להשגחה על הזדויק הנה תכל' תו מ'וב והרע המגיע לו מצד העונש :
 הנה למה שהוא עלול לתכלית פעל היושר והצדק הנה הוא טוב להיות

הכלל השני

היושר האלהי הוא טוב בעצמו : ולזה כבר יתאמת שהרע המג' לרע
אין שיהיה אם להשגחה על הצדיק ואם לפעול הצדק והיושר הנה הוא
טוב : ולזה דרשו חז"ל וראו אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד :
והנה טוב מות : ולהיות הטוב הנמשך במציאות תמיד והרע בו מעטו כמו
שהאריך בזה הרב המורה : והרע המעטו הוא לתכלית טוב : אמר
המשורר כי רגע בלפני חיים ברצונו : הנה המשי' יחס האף אש' כרמו
בו הרע המנוחש אל הטוב כיחס הרגע אל הזמן . והפליג בזה באמרו
כי הרגע ההוא המעטו מהאף חיים ברצונו כלומר הכרעה והכסף בו הוא
החיים והטוב והמכוון הנה אשר בו הותר הספק הב' הזה : ואמנ' הב'
אשר יסודו פחיתות מדרגת האדם ביחס אליו ות אשר לזאת הסבה יחשב
היותו רחוק מאד שיטבח בו : הנה אין התרו גם כן ממה שיקש' אחר
שיתאמת שהשו' ממציא ומחדש תמיד הנמצאות ברצונו : ואין עניין
הרצון ל' בר מהרצוה אהבתו הדבר הכרעה : ואינו רחוק שהדבר האהוב
אלו שהיה מושגח ממנו אף שיהיה יחסו אליו קרוב או רחוק ואפי' בתכלית
הרחק ויתעייב מזה שהיותו אהוב אליו יהיה מושגח יותר : ולזה הוא
מבואר שהספק הזה שיסודו היחס הרחוק אשר בין השו' והאדם אינו ממה
שיתעייב היותו בלתי מושגח ממנו : ולפי שההשגחה הזאת מצד האהב'
מהכורא אל ברואיו מבלי בחינה אל ההשכלה כלל כמו שיתבאר עוד בכלל
ה' מזה המאמר ב' : הוא מבואר שהספק שחדשו ברע אשר קנה
מהמושכלות אם היה שיענש עונש נפשו : הנה כבר היה מנוע רע
בעצמות מהשו' איננו ממה שיקשה שהוא ואם כבר הותר במה שקדם מצד
היות הרע ההוא צדק ויושר אלהי שהוא הטוב הגמור . הנה כבר הותר
לפי האמת בעצמו שלפני רשעו הוא הנקצץ ממרוחק אחר שאין האהבה
לפני ההשכלה : ולזה היה העונש טבעי ועצמותי לכפס ההוא ואין לה
חק בו יתברך ישנה לטוב מטבעה ועצמותה : ואם אמנם ישיגה ענש
מיוחד רצונו אם לא : זה מונה שנחקור בו במאמרי השלישי בגזיר' הצור :

הפרק ה

באופן ידיעתו בסנה הזאת בשלמות ואומר
שהפכה הזאת מלבד מה שנתאמתה אלנו מ
מצד הקבלה באופן שהנחונה הנה נתקיימה אלנו מצד העיון לפי שהוא
מבואר שכוונתו הטענות והתר' הספקות שהניעו המפרשים לכוונת ההשגחה
הפרטית די בקיום הפכה הזאת למה שאין ראוי ליחס למנהיג השלם הידוע
חפרון ההנהגה במה שידע : ולפי שנתבאר בכלל הא' שהוא ידע

המאמר השני

הפרטים כמה שהם פרטים והתבאר תכלית הבאור שאין בכל מה שטענו
נגד הפנה הזאת דבר יבטל אותה אין ראוי ליחס חסרות ההנהגה בהם
: אלא שהוא ראוי שתהיה ההשגחה יותר שלמה ביותר שלם : ולזה
ראוי שתהיה ההשגחה במין האנושי יותר שלמה משאר המינים : ולהיות
כלל אומתינו יותר שלמה שבמין האנושית היה ראוי שתהיה ההשגחה בה
יותר שלמה . ומה שיוסיף גילוי ושלמות בפכה הזאת כשיתבאר בשלמות
פורש אמונת החדוש כי אם יתבאר כמה שאין ספק בו היותו יתברך הפועל
והממציא הנמצאות כלן ברצונו הפשוט ולא יצויר פועל אותם ברצון מזולת
שיאהב מה שיפעל . והוא רחוק קרוב לנמנע שידע דבר ויאהבנו ולא
יסגור בו . ואמנם הפרש הזה יתבאר במאמר הב' כב"ה .

נחקור בו ב' דרושים מתחסיס לפנה הזאת

הפרק י

הא' לפי שהנחם שההשגחה היותר שלמה שבמין
האנושי היא ההשגח' בכלל אומתינו האם שם דבר מיוחד זולת התנ' הזאת
כולל באומ' יהיה בו יתרון ההשגחה אנה אין שם דבר מיוחד : הב' אם
יש יתרון ההשגחה במקום זולת מקום לפי שכבר יראה מקצת כתובים
ומקצת מאמרים לרזל שיש חלוק' בזה במקומות הדרוש הב' אם יש שם יתרו'
השגחה בזמן זולת זמן : לפי שכבר יראה גם כן קצת כתובים וקצת
מאמרים לרזל שיש שם חלוק' בזה בזמנים . יראה דבר מתמ' מאד שיהי'
חלוק' ההשגחה כפי חלוק' המקומות והזמנים . אולם הדרוש הא' כבר יראה
לפי הקבל' שמצות המיל' שניתג' לאברהם אבינו והו' דבר מיוחד בכלל האומ'
הוא עניין תלית' בו חלק מההשגחה . וזה אמנם ירא' ממטבע הכרכה
שתקנו רזל אמ' אשר קדש ידיר מבטן וכו' על כן בשבר זאת אל חי חלקנו
צורינו וזה להציל ידידות זרע קדש שארנו משחת למען בריתו אשר שכ
בבשרנו : והוא מבואר שההצלחה מהאברון ורד' שחת הוא בעצמו ההשארות
קנצחיו שהו' חלק גדול מההשגח' ולזה מה שצריך לבא אוך תתיח' המנו' הוא
להשגח' הזאת כמו שירא' ממטבע הכרכה . ואם הי' שתתיחם מה ראו על
כזה לתקן בה ההצלחה משח' שהו' זכר העונש : ולא תקנו בה זכר ההשאר'
שהו' יזשכר והכ' בבאו' שני אלנו הענייני' צריך שנציע בקצרה מה שבארנו לרז'
במאמר אחר משבא נחש על חוה הטיל בה זנהמא ישראל שעמדו על הר'
סיני פסקה זיהמתן וכו' . ובאור זה כי לפימה שיראה שהי' חטא אדם
נחמה מרי גדול בשורש הראשון ובגור אשר ממנו נוצר המין האנושי בכללו
הנה כבר הטיל בו זנהמא והוא הרושם החזק מן הנטיה אל החמירות

הבלל השני

ולזה היה מוכן המין בכללואל ההפסד והאכזרין : וכאשר הי' מחפז
עלין לשמונו שלם ס בנתנת תורתו הנ' פסקה הזומא הזאת כי בה ט
מהער' די אל סיטה האדם חל השלמות וכי' תאוותיו וימו' יצרו כמו שיתבא'
כל זה בכלל הזה במאמר הזה ב'ה : ואונס כאש' זרח' שמשו של אברהם
ס'וי' בקצקה המנגד בייחס אל אדם : וזה שזה היה יציר כפיו של ה' בה' וכי'
מוכן תכלית ההכ' אל השלמו' מרה והפליג בעול וזה נוצר בין עובדי עו' :
והפליג ב'הכ' אשר הי' תכלית השלמו' האנושי כמו שיבא ב'ה' . הנ' הי' ראוי
ס'יה' שורס והתחלה אל המין הנבחר הזה : ולזה היה ראוי ס'יחאהו
הס'י' בנרית חדס כדי להפסיק וזהמת כניו ונפשות ביתו וס'יחחר ב'אות
כרית קדש בכלי בעצמו ושכ'אמצעיתו ישלם קיוס המין ונצחותו : וס'יהיה
זרושס הזה בכללס כאלו הקריבו מדרס ומכסרס מכלי תולדתס אל השס
: בה מצורף אל שבו רוסס מההרחקה מהחמריות ומכטול התאוות להיות
התאוה הנשואה באבר ההוא החזקה שבתאוות . ולזה היא מבוא' שהמזו'
ההיא ביחוד היא לקציל ידידות שארנומסחת אשר היינו מוכי' אליו כסבת
החטא הראשון : ולזה ביארנו ותיקנו זכר הנלת העונס למה שרמזו בזה
סבזולת זאת המצוה היינו מוכי'ס אליו : וכבר יראה שהכוונה כולה
בעקיד' היה נס כן ויחוד ההנהגה האלהית אל האומה הזאת : וזה סכב'
יפלא אחר ס'י' הייעוד הטוב לאברהם נתיחד באמרו כי ביצחק יקרא לך
זרע איך היה מקוס לנאוה הזאת : וכבר יחשב ס'יהיה ראוי שתקדס
מצות העקידה ליעוד הזה וס'יתחייב הייעוד הזה ליצחק בזכות העקידה
אלא סכאשר יעוין בו וראה ס'יהיה מעשה העקידה מתיחס ליעוד הזה
וס'יהיה ראוי ס'יקדס לה הייעוד הזה על כל פניס וזה כסבחר הס'י' באברהם
להיותו אב המון גוים וכיחוד שורס והתחלה לאומה הנבחרת לחלקו וחכל
נחלתו להיותס מונק'י'ס ממנו בייחוד אשר בעבור זה נקראו עם סגלה
מכל העמים אשר חלק השס להס שופטיס כפיו מערכות הסמי' ותנוע' הנה
קדסס כלס לעבודתו והסירס מההנהגה הכוללת בקרבן כולל כלל האומה
והוא מעשה העקידה . וזה בהקדיו' לשס יצחק בנו ס'יהיה בו הייעוד
והוא כאלו כבר הקדיו' לשס יצחק וכל יוצאי ירכו אש' במעש' הזה הוסרו
מהנהגת זולתו ונתייחרו להנהגתו ית' וכב' התבא' בחכמ' משפטי' הכבדים
אפשרות אצילית השפעת ככב באמצעית פעולת פועל ואס לא היה בתולדת
האים כמו שבא זה כלו בשפר הסרי לתלמי : ולזה כאשר גזרה החכמה
האל' יתברך ליחד האומה הזא' חקרה וגס הבנה באמצעות המעשה הזה

המאמר השני

לקבל הנהגתו ושסותר מהנהגת זולתו ואם לא היה בתולדת להיות כן :
 ולזה תמצא שכשקרויב אברהם האיל תח' כנו אשר שמהו כפר לבנו ותמור'
 אמר יי יראה רצה בזה שעם הפעל הזה היה ראוי סתיהק הסו' עצמו הדואה
 והמשבח : ולזה נכתב בשם בן ד' שהוא השם המיוחד : וקודם
 המעשה הזה אמר אלהים יראה לו השם לעולה בני הזכירו במלת אלהים
 כי לא היה מוכן עדיין כל כך להשגחה הזאת המיוחדת • והנה יראה
 שעקרונות האמהות גם כן היה מוכן לתכלית זה כי בו ישלם היות האומה
 הזאת היוצאת מהן התחלתה ושרשה ממנו יתברך בייחוד : ובזה הו'
 יונת מוכנים בהשגחה הזאת המיוחדת המסכים עם התכלית בעקידה •
 וכבר יראה שהמעשה הזה שהיה חסד לכל אומתינו יוצאי ירך יצחק
 היה ראוי שישאר ממנו להם רושם עם שבו עזר גדול להתמדת ייחוד פ'
 ההנהגה : ולזה יראה שהיתה הכוונה בשני תמידין תמיד של שח' ותמיד
 של בן הערבים שהם בעת חלוק הזמנים להורות שזה כפר' לכל ישראל
 להשירם מהנהגת המשרתים וליחדם בהנהגת השם יתברך כאלו היו •
 התמידו האלו תמורת כלל ישראל ובהקדוים יקרבו כללם לעבודת השם
 יתברך ולזה היו התמידין כבשים שהם יוצאי ירך האיל כמו שהאומ' בכללת
 יוצאי ירך יצחק : ולזה היו באין מתרומת הלשכה שהיתה מהצב' כמו
 שבא זה במסכת שקלים • והנה יראה שהכוונה במקיעת שופר של איל
 בראש השנה שהוא יום הדין לפי מה שבא בקבלה היא זאת גם כן להמליך
 עליו מלכות רוכב סו' ולהתמידנו בהנהגתו כמו שאזל אמרו לפני מלכו
 זכרונות ושופרות מלכות כדו' שתמלכונו עליכם • זכרונות כדו' שיעלה
 זכרונכ' לפני לטובה ובעמה בשופר : והנה זה מסכים מאד עם מה שאמרנו
 שהשופר שהוא כלי הנהג' ביום הקדמת המלכה כאמרו ויתקעו בשופרות
 ויאמרו יחי המלך היה ייחוד מלכות שמים זכר לאיל יצחק הנאחז בס'
 בסך בקרניו : והוא מטבע האמת שהוא עוד לעצמו ומסכים
 מכל צד לעצמו והנה יתבאר בכאן שכלל אומתינו מלבד התיחדם ב'
 בכלל התורה יש סם יחודים כמו מצות המילה וקצת מצות אחרות יתבאר
 עוד בכלל הו' ב"ה ובייחוד העקידה הנרשמת בתמידין אשר בעבו' תהיה
 בהם יתרון השגחה וייחוד ההנהגה וזהו מה שרצינו לבאר והוא הדרוש
 הא' : ואולם הב' והו' אם יש יתרון השגחה במקום זולת מקום הנהגה באו
 בתורה כתובים מורים חלוק גדול במקומות : אמר יעקב אבינו רמוז
 אל המקום אשר שב סם ברך מה נרא המקום הזה אין זה כי אם בית
אלקים

הכלל השני

אלהים ואל המקום הנכחי לנו מהגלגל וזה שער השמים : ונאמר בתורה
ונעשיתי לב פס ודברתי אתך מעל הכפרת מבין שני הכרובים • ועשו לי
מקדש ושכנתי בתוכם : ונאמר עוד תמיד עיני יי אלך בה מראשית
השנה ועד אחרית השנה • והיו עיני ולבי שם כל הימים • ונאמר המסור
אזרח יי שערי ציון מכל משכנות יעקב : מה וידיות משכנותיך יי זבנות
בכספה וגמ' ורבים זולתם • וכתאמת לרזל זה עוד שהפליגו במאמרה
הרבה ונאמרו כל הדר בחוצה לארץ כאלו עובר עז' עד שאסרו לזאת מארץ
ישראל לחוצה לארץ : ונא בקבלה שהמוכר עבדו בחוצה לארץ לא יצא
לחירות כמו שאמ' במסכת גיטין ודקדקו בעת התפלה לירושלם כמו סדרמז
בדכיאל וכוח פתיחו ליה בעליתיה נגד ירושלם : והעומד בירושלם
לכוין לבו למקדש ולקדשו הקדשים כמו סדרמז בתפלת שלמה אמ' והתפללו
דרך ארצם והתפללו אל הבית הזה כמו שכתבאר במסכת ברכות לזה
מה שצריך לבאר הוא שבת החלוקה הזו בהשגחה עם היות כלם עמו יתברך
ביחס אחר : והוא ממה שלא יקשה ביאורו וזה שעם היו המטיח ביחס
אחר עם המקומות אם המושגח איכנו ביחס אחד עמהם כבר יתחיי' שהיו
חלוק בהשגחה • ונאמנס בלתי היות המושגח ביחס אחר עמהם הנה זה
מבואר למה שכתבתלף המקומות יתחלפו ההכנות ההכרחיות אל העבודה
האל ית' כמו הפרישות וההתבודדות • וזה אמנס לסכות שמימיו וארצי'
כמו שרמזו זל במקומות היות ארץ ישראל מיוחדת להם בזה עד שבא ב'
בקבלה שאין הכנראה שורה אלא בארץ ישראל כמו שבא במסכת יומא
וליהנות הגבול הוא נבחר על זולתו גזרה חכמת האל יתברך שתהיה
יצירה האדם משם כפי שקובל להם : אמרו אדם ממקו' כפרתו נברא
ולזה נבחר המקום ההוא בייחוד לעבודת הקרבנות עם שבתמדות
העבודה במקום ההוא רומם גדול להגעת השפע והשלמות : למה שבפעולות
רומם חזק באצילות שפע כמו שקדם : והתבאר בכאן הדרום הכ' :
ואולם הדרום הג' והוא אם ישי תרוץ השגחה בזמן זולת זמן הנה לפי מה
שבא בקבלה גם כן הוא מבואר אמרם בר' פדקיס העולם כדן וכו' ודרסו
שם אמ' דרסו יי בהמצאו כו' ימי תשובה שבין ר' ליה : ונאמרם ג' ספרים
נפתחים בראש השנה ורבים מלבד אלו : ונאמנס עם מה שקדם לא יקס'
לתת שבת החלוקה הזו בזמנים שהיא ואם הם על יחס אחר עם המטיח
כבר יתחלפו בכחיפת המושגח : וזה שכתלף הזמנים יתחלפו ההכנות
ההכרחיות אל העבודה אם מפאת הזמן בעצמו ואם מפאת השענו ות

המאמר השני

ממיוחדות בזמנים ההם כאלו תאמר הפרקים הד' סנתי יחדיו לעבודו מיוחדות
מתייחסות לזמני' כמו שבא בכלל הב' בג' א' אשר מכלל ירח האיתני' סנתעט'
צמנות וכעבודו' מיוחדו' כאלו תאמר קבלת מלכות שמים והתייחדות ההנהגה
מאתנו יתברך אשר בעבור זה הם בו התעוררות שמחה ולזה מה שאמר בעזר'
כי קרום היום לארננו ואל תעצנו למה שכנו ייחוד המלוכה והסר מעלינו
ממשל זולתו באמצעות עבודת היום ותקיעת סופר והתעוררות התשובה
בימים הנוראים ההם ער יום הצום הנכחד שהוא קרבן כולל פרטיו האומה
עם שבומה הפרישות והכניעת התאוות מה שלא יעלה והיה ראוי להיות כן
כי למה שבזה ב' במינות אס' ייחוד המלוכה והממשלה ואס' העבודה הכ' ראוי
להתחייב ייחוד המלוכה שמחה וששון למונחגים היוצאים מממשלת זולתו
הנכנסים לחסות בכלו כמו שאמר אכלו משמנים וסתי ממתקים וגומ' ויהיה
הסנה כי קרום היום לארננו: רמז לקרואת הארונות ומהעבודה פרישו'
מופלב וקרבן עצמי לא מהזולת כמו בסאר הקרבתות כמו שמא לקצ' חכמי'
סיהו אומר ליום הצום רבונסל עולם גלוי וידוע לפני כסא כבודך וכז' יהי
רצון סיהא חלבי ודמי סנתמעט כאלו מונח על גבי המזבח ותרצני: ולפי
סיהסמחה היא כהעתק המגד היה ראוי בזה סתהיה בהתחלה טהוא בעת
עזיבת המגד: ר'ל בעת ההכנסה בהנהגתו ועזיבת זולתו ולהכנס כדרך
הפרישות והתשובה עד סישלס זה בתכלית מה סאפסר והוא הצום הנכח'
והיה זה אמנס בעת ההיא לסנות. אס לטבעהעת סהוא מוכן אל הפרישו'
להיותו התחלת התקופה סהיא קרה ויכסה: אס למה סבתקופת הסנ' רוסס
גדול לחיי הנולד ולזה היה מן ההכרח להסיר הרושס הקוא בזולתו וכייחוד
באומה נכחרת ולתתו לני' ו' ואס למה סבעתהיה נתרצה הפי' למטה ב'מ'
יום האחרונים. ומלבד זה להיות העת הקוא מיוחדת בדין המיס סהוא
חיי העולם הזה באה הצואה על ד' המינים סהס הנכחרים אס בגדול אס
בטעם אס בריח אס בזולתס. אבל יסתפס היותס מתמידים כל ימותהסנה
זהס גדלים על כל מים. וזה אמנס להקדובס לני' ו' ולהורות בזה סממנו
יתברך ההפגמה הזאת והדין הזה: ולזה היה ראוי סנקריב לני'
מהמיני' היות המשובחים גדלים על המיס. ולהיות הערבה היותר מתפעלת
משפע המיס היה מכה הנביאים סכמקדס לסמוח בה ביחוד כיו' הז סכנו
בשלס החג והיה מיוחד החג הזה כנסוך המיס כמו שבא בגמ' סוכ' כסכו לפני
המיס כחג כדי סיתברכו לכס גסמי הסנה: ולפי סכבר קדס לנו סכאמצעו'
בעולם יוסג אצילות מספיעו יוסר גם כן הנה איך מן ספלא סכאמצעות

הכלל הרביעי

ופעולות בזמנים ידועים ויסרו ממשלות כוכבים ושדים ויחד לו יתבר
והתבאר בכאן הדרושה ה' • והוא מספיק בכלל הזה • שבח ותהלה לא
לברו מרומם על כל ברכה ותהלה •

הכלל הר

ביכולת

הפס : והוא מבואר היות הפכה הזאת יסוד ועמוד
לתורה אשר לא יצויר מציאותה בלעדיה : וזה
כי למה שהיה פעל מה מהמזנה אל המזונה : הנה צריך שיהיה יכו' עליו
וכל סכן אחר שקוטניה אשר עליהם תסוב הם האותות והמופתים והייעודי
שבאו בה אשר לא יצויר מציאותם זולתנו • ולזה יהיו דברינו בה אם
בבאור הפכה הזאת כפי מה שתגדוהו הנזרה : ואם באופן ידיעתנו
בה ולזה חלקנו הכלל הזה לשני פרקים :

הפרק א

בבאור הפכה הזאת כפי מה שתגדוהו הנזרה •
ואומר לפי שהוא מבואר שהלאות חסרון בחק
הפס יתברך הוא מבואר שיהיה ויכלתי בלתי בעל תכלית מכל הצדדין ב
ככל מה שאפס' סינוי מציאותו אל הסכ' ואף אם יהי' כמכ' אל הטבע ואמכ'
חיו' היו ויכלתי בכ' הוא מבואר וזה שאם הי' בת' ומגב' הכ' חוץ מהגב' ההו' אם'
לא יתואר ביכל' עליו הי' לוא' חלי' ואמכ' אמר' בב' תמכל' הצדדין למ' שהב' ת
לו ב' בחינ' ממכ' כב' ת בזמן : ואמנו בב' ת בחזק ולו היה ב' ת בא' מב' אלג'
הכחינו הכ' כב' הי' לוא' בבחינ' שיכלתנו על' מגב' חלי' ואמכ' התגיגו ואמרנו
בכ' מה סינוי מציאותו אל הסכ' למ' שהו' מבוא' שמ' שלא יצווי' מציאותי אל
השכל לא יתואר עליו היכל' בשו' צד כאלותאמ' קבוצ' השלילה והחיו' בדב' אח'
בעינו מצד אחד וזה שמ' שאפס'רו מציאו' בלתי מצוי' ומושכ' אל השכל לא
יפו' שם היכל' עליו ולזה העד' היכל' עליו איכנו' לאו' כלל : ולזה לא יתואר ביכל'
לבטל המושכל' הראשונ' למה שבטו' הו' קבוצ' השלילה והחיו' ובכלל הדברים
שאינ' מפעל' פועל' כמופתי' המוחלטו' הם ג' כ' מזה המין וז' שמציאו' והעדרם
חולקי' האמ' והסק' ובטו' הו' קבוצ' השליל' והחיו' ולזה תמצ' לר' זל' שאומרי' הנככ'
בעי' ושם קול' צעק' ואמ' יהי' רצון' שלו' תהא' בתו' בתי' הדי' זותפלת' שוא' יוח'
מהם כי הו' אם הצעק' בביתו' כב' יצא' אל המציאו' והיו' מה שכב' יצא' שלא יצא'
יהי' קבו' השליל' והחיו' והאר' יכו' מות' ואמ' ואף אם יהי' כמכ' אל הטבע ויכלונ'
כל מה שלא יצויר המנעות מציאותו אל השכל' : ולפי שהו' מבואר שחרוש'

המאמר השני

דבר מה בזולת חומר קדמון איננו ממה שיצויר המכונה מציאותו אצל הסב' הוא מבואר שהוא יתברך יתואר ביכולת עליו : וזה שהוא מבואר שמה שימנע צויר מציאותו אצל הסכל הוא קבוצן הסלילה והחיוב יחד מצד אחד ולזה אלו היה אמרנו היות הדבר מלא דבר באמרנו היות הטובע מהזהב היה לטוען שיטעון שבאמרנו זה כבר קבצנו הסלילה והחיוב אבל א אמרנו היות הדבר מלא דבר איננו זולת היות הדבר ואם לא קדמוהו דבר : וזה איננו קבוצן הסלילה והחיוב וכבר יתבאר זה עוד במאמר הג' בג' :

חפרק ב

בכאור אופן ידיעתינו בפנה הזאת : אומ' הנה ארסטו למה שכתחייב לו כנחות החנועה והגרמים השמימיים • וכתבאר לנו שבשם ב'ת' או אפשר שיהיו לו כח כב'ת חיוב התחלה שכלית מניע' נכרלת : ואנחנו אם היה שמונה לו זה החיוב לא יתחייב מזה אלא כח כב'ת בזמן : אבל לא יתחייב כח כב'ת בחזק לא בפעל ולא בכח : רצו' שיתוסף אל מה שיתוסף במספר והשעור • וזה שיש למוערער שיאמר שהכח המניע לבגל היומי מוגבל בהנעתו אותו בכד' שעות מזולת יוכל להניעו כפונות מזה השיעור ולזה הוא מבואר שמה שהאיר עי' עינינו בפנה הזאת הוא אמונת החדוש כמו שבא בתורה ובקבלה : וזה שכבר יתבאר במאמר הג' כמה שאין ספק בו שהמציאות בכללו נתחדש ממנו יתברך על דר הרצון במוחלט : ואם לא קדמוהו דבר ולזה הוא מבואר שהפעל יפעל בזולת יחס בינו ובין המתפעל : למה שפעולתו אינה נתלית אלא ברצון לכד' : וכאשר היה זה כן הוא מבואר שאין לו כח מוגבל : וזה שהגבל' וכח איננה זולתו לסבת יחס שמור בין הפועל והמתפעל • ואחר שיפעל בזולת יחס שמור • הנה איננו מוגבל ולזה היתה אמונת החדוש כפי שהיא מקובלת באומה וכפי האמ' בעצמו האירה עינינו בפנה הזאת : וכבר יחוייב ממה שכתאמר שמה שהתבאר בכאן כב'ת בחזק וכזמן איננו ככה לכד' כאלו תאמר שיתוסף בפעל אל מה שיתוסף תמיד אבל יתחייב כח מציאות כב'ת בחזק כפעל : וזה שכבר התבאר ביכולת הזה שאיננו שומר יחס : וביכולת בתאר הזה הנה הוא בלתי מוגבל אחר שיסורו הרצון לכד' : ואין הכב'ת זולת זה רוצה לומר מניעות ההגבלה • וכבר יתבאר בצד אחר ממה שבא בתורה ובקבלה מהמופתים מחדוש עצמים והפסדס כמו ההפך המטה לנחש : ומכ' בכורז' וזה שכבר יתבאר בטכניות שההיות וההפסד' אין המלט מהיותם תכלית

הכלל השלישי

תנועה: ואמנם באות המטה עם היות פשט הכתוב יורה היותו בזולת זמן
הנה למעשה שיאמר שיתנועע אל היות הכחש זמן מה: אבל מכת
בכורות באה הקבלה שאמרנו בחצי הלילה באה על צד הדקדוק. וכבר
יורה על זה שיכני השון שכשנאמר למצרים כחצות הלילה וכמו שבא זה
בלו בגמ' ברכות: ולהיות חצי הלילה האמתי בעתה הנה יתחייב שיהיה
ההפסד בזולת זמן: ולפי שכבר קדם שההפסד יחוייב שתקד' לו תנועה
יתחייב שיהיה התנועה בזולת זמן או שיהיה ההפסד בזולת תנועה קודמת
שכל זה יורה שאיננו פועל ביחס שמור. וזה יתחייב בהכרח לבחבב'ת
בחזק: והנה יראה שכבר הסכימו רז"ל במכה הזאת היותה בזולת
אמצעי להוראתה בייחוד על כח בלתי מוגבל: וכבר יתחייב כח בלתי
מוגבל ממה שבא בתורה ובקבלה מפתחת פיה האתון: וזה שחידש סדורי
דבור מושכל לפי שהאתון כבר יראה שהוא יותר רחוק מהדיוש הרב'ו בזולת
בושא למה שחידש הרב'ו הוא פלא עצום: וכ"ש חידשו בנושא מוגד' לע
גלז'ה יראה שזה ממה שיורה על כח בלתי מוגבל שישוהו הרצון לבד: וכבר
מעדי'ו בזה המופת קצת מאומתונו: וכד'ו בדיאה להיות דבור האתון במרא'
הנבואה בלופפים שלא בהלכה וכנגד הקבלה וקרא להם זה כי לא הבינו
הכס וטעמו כמו שיבא בכלל הד' בג' ה' ודי בזה עתה בכלל הזה: והתלה
לא' לברונומוס על כל ברכה ותהלה אביר:

הכלל הרביעי

בנבואה לפי שכבר קדם לנו שלא יצייר מציאות תורה אלהית
שקיא מזה או מצנת ממנה והוא הא' יתברך ה
המצוה והוא כלל האומה בזולת התייחכות וקשר מה בנייהם והוא הנבוא
הנה ראוי שנבאר עניינה בכלל הזה כפי מנהגינו: והנה חלקנו אותו
לד' פרקים: הפרק הא' בבאור שם הנבואה ועניינה: הפרק הב'
בבאור משיגו הנבואה העצמיים: הפרק הג' בהיות'ת ספקות מה הנבואה
כפי מה שהעירו עליהם הקודמים יומהם שלא העירו עליהם הד' גיטור בני
אל הדרך אשר תושג בו מדרגת הנבואה כפי מה אשר תגורה התור' יסב'ו
בו העיון.

בבאור שם הנבואה ועניינ'ו כפי מה שתחייבתו
התורה ויסכים בו העיון. הנה הנבואה לפי

הפרק א

המאמר השני

שנמצא ממנה הוא שפע שופע לשכל האדם רוחני מדעי מאתו ית' באמצעי או בזולת אמצעי מודיע לנו גם בזולת הקדמות אשר מהם יתחייבו עניין או עניינים שכלם האים ההוא וזה בכל החמריים • וזה אמנם להישרתו או זולתו ואלו אמרנו בגדר הזה שפע שופע הוא כסוג לכל השפעים השופעי מהמשפיעים למושפעים: ואמרנו לשכל האדם הגדל יובדל מה מהשפעים השופעים על שאר המינים: באנו תאמר ל'ח ולצמחי ולפי ששמו מקבל השפע סכל יוציא החלוט והקסם שהכח המקבל להם הדמיון כמו שהתבאר בספר החוש והנוחש: ואמרנו רוחני הגדל יבדילהו מהשפעי החמריים הגשמיים ואמרנו מדעי הגדל יבדילהו מהשפעים הרוחניים אשר בכח באלו תאמר השפע השופע על האדם שישימהו משכיל בכח • ואמרנו מאתו יתברך באמצעי או בזולת אמצעי יוציא גם כן החלוט והקסם וירמוז אל כבואת משה שקיחה בזולת אמצעי ושאר הנביאים שקיחה באמצעי ואמ' מודיע לנו גם בזולת הקדמות עניין או עניינים: הגדל יבדילהו מהשפע השופע על האדם שישימהו משכיל בפעל בדרך שלא ישכיל בה אמתתו בזולת ההקדמות אשר יתחייב מהם המושכל הוא • וזה אם מהמושכלות אם אם מהמוחשיות ואם מהמקובלות הנמושכות כמו שהתבאר במקומו • והנה אמרנו שכלם האים ההוא יבדילהו מהמושכלות הראשונות כי לא שכלם והוא אים הנרצה בו אים משכיל • ואמרנו זה בכל החמריים יורה על הנבואה שכבר תהיה בחמר האפסר כמו בשאר החמריים: וכבר יראה זה ברוב הנבואות והייעודים כמו שהעירנו על זה בכלל הראשון מזה המאמר • וכבר נמצינו בזו רגלי קצת מחכמי אומותינו שראו היות ידיעת השם בחמר הקב"ח לבד: ועם שהוא בפירה גמורה בחק התנ"ך הוא מבואר הנפילה בעצמו כמו שקדם לנו: ונעיר עוד עליו בכלל ה'ה ב'ה • ואמנם אמרנו וזה אמנם אם להישרתו אם להישרת זולתו ה' מקום התכלית שכבר יוסמו התכליות בגדרים להיות התכלית החזק שבספר הארבעה כמו שהתבאר במקומו: והנה לפי מה שנמצא בתורה ובכתובי כבר יהיה מהנבואות להישרת הנביא כרוב הנבואות שהגיעו לאבות: וכבר יהיה להישרת זולתו כנבואת ארון הנביאים שקיחה להישרת כלל אומותינו: וכבואות הנביאים השלוחים אל ישראל וזולתם מהאומות: הנה זה הממה שיראה בבאור שם הנבואה לפי מה שנמצא ממנה: וכבר יראה ממנו שהוא יכלול כל מדרגות הנבואה • וזה לפי מה שבה בקבלה עקר הנחת שם הנבואה על הנביאים השלוחים: וזהו

הכלל הרביעי

כלל ספרי הנביאים : ועל צד ההשאלה נעקרה גם כן אל המדרשים
ברוח הקדש והוא כלל הכתיבים • וככל אחד מאלו מדרגות גם כן
זה כי הנבואה הברלים מנבואת משה רבינו עליו השלום לסוף הנבואה
כמו שבא בתורה בפירוש • גם הנבואות שאר הנביאים הברלים : כי
מהם באמניעות חלום : ומהם באמצעות מראה • ומהם כמסל' ויחיד' :
: ומהם כדבור : וגם כן במדרשים ברוח הקדש הברלים : כי מהם
יושפע להם הדברים סדכרו בהם בייעודים העתידים : זה אמנם בזול'
חלום ומראה • אמר מכאן לזה דוחי דבר ביומלתו על לסוני :
זהו מדרגת דוד בתהלותו • ושלמה במגל' סיר השידי' וירמיה במגילת קינות
כי עם היותו נביא איכנו נמנע מחקו לרכב ברוח הקדש ואם היא מדרגת
למטה מהנבואה בעת פנותו מהיותו מתנבא זה מכאן בעצמו והיא גם
כן מדרגת ריבאל לפי הקבלה : ומהם שלא יושפע להם בייעודי עתידים
אלה ספורים קרנו : והכונה אשר דקדוק הלסון בהם ודקדוקי ספורי'
ככתיב וקרי : וחשרון ויחרון • ואותיות גדולות וקטנות ופרסי' סת' מו'
ופתוחות נפל בהם ברוח הקדש : וכללנו המדרגות האלו בכתיבים כמו
שכללנו מדרגות הנביאים בנביאים : ואם כבר יתחלפו במדרגה לפי מה
סיראה מהם והעידו עליו בשני מחגיגה אמרם כל מה שראה יהזקאנ וכולי
ולזה היו כל המדרגות שלם • מדרגת ארון הנביאים והוא בתורה
מדרגת שאר הנביאים והוא בנביאים : מדרגת המדרשים ברוח
הקדש והוא בכתיבים • ולזה מה שדרסו זלבא' מבתרא תורה נביאים
וכתיבים : ואולם עם היות בין נבואת משה רבינו ע"ה ונבואת שאר
הנביאים הברלים עצים לא ראינו למכותה בפניה מפנות התורה כמו שלא
מנינו הברלים מופתי' משה רבינו עליו השלום ממופת' זולתו כמו שבא בת
בתור למשכב יצוי מציאו מזולת סנציי' הברלים הנבואו' וכמופת' זהו מכאן
בעצמו : אבל להיות דעת תורתנו והכופר בו ככופר בספ' מספרי
התורה ראינו לבארנו במא' הק' בבה הכולל' הרענו האמתיו' התוריות וכרחיב
בו הבאל' לפי שבאו בו בדכ' הר' עבוי בלת' מסכי' אל קבלתינו לפי מה שירא
הפרק ב בבחור מסיגי הנבואה העצמיים הנה לפי מה שנמצא
בירמו ממנה יראה שמוסיגי הנבואה העצמיים שלם
האחד משנים וסוה בכל הנביאים בלתי מתחלק בהם והסנים יתחלפו
בהתחלק מדרגות הנביאים : האחד אמות ייעודי' הנביאים והוא סוה ומסכו'
בכל המדרגות הסני המופתיים והנפלאות לתכלית מה' אשר יתחדשו

המאמר השני

באמצעות הכביא ויתחלפו בהם מדרגות הכביאים: הקב' כוסף נמדין ואומץ
לכב לקרוח לזולתם לעבודת השם ויתחלפו גם כן בזה הכביאים : אולם
הראשון והוא אמות ייעודי הכביא הנה בא בתורה מפורש אשר ידב' הכביא
בשם יי ולא יקיה הדבר ולא יבא הוא הדבר אשר לא דברו יי : וכאמר
על שמואל ויי' קיה עמו ולא הפיל מכל דבריו ארצה וידעו כל ישראל מדין
ועד באר שבע כי כאמץ שמואל לכביא ליי' : וזה מבואר מאד : ומה
סדרוך שנתעורר עליו הוא מה שנמצא בכבואת יונה אשר קרא את הכבוא'
באזני כינוה עגוד מ' יום וכינוה כהפכת : וכאשר האמינו באלהים ויקראו
צום ושבו מדרכס הרעה ומן החמס אשר בכפיהם : וינחם האלהים על
הרעה אשר דבר לעשות להם ולא עשה : וכא מפורש ג"כ בספ' ירמיהו
רבע אדבר על גוי ועל ממלכה לנתון ולנתון ולהאבד ושכ הגוי ההו' מרעתו
וגו' ורבע אדבר על גוי ועל ממלכה לבנות ולכטו ועש' הרע בעיני יי ונחמתי
על הטובה אשר אמרתי להטוב לו : ומה שאמרנו המפרשים בהתר זה
שהייעוד הטוב אינו חוזר לרעה חוזר : ולזה תהיה בחינת הכבי' ביייעוד'
הטובים כי הייעודים הרעים אפשר שלא יביעו כי חמץ ורחום הוא וניחם
על הרעה בטובם אליו ככל לבס כמו שהיה בנינוה : ויהי לפי זה מאמר
ירמיהו רבע אדבר ירצה רבע אדבר אל לפי אבל לא באמצעות כביא' כי אז
לא ינחם על הייעוד * וכאשר הוקשה להם יראת יעקב ופחדו מעשו
אחיו ואם כבר הובטח בכבואתו והנה אכבי עמך ושמתוך ככל אשר תלך
והשיבתך אל הארמה הזאת כי לא אעזבך וגומר התידו זה בב' פנים הם'
בשאמרנו שהייעוד הטוב אינו חוזר בתכאוי שיהיה באמצעות כביא' שלוח
לזולתו שגם בזה הייעוד הרע חוזר כמו שהיה ביייעוד יונה וכינוה וכיייעוד
ישעיה לחזקיה : ולהיות ייעוד יעקב בזולת כביא' שלא לזולתו נתיירא
שמה יגרש החטא * וכזה הדרך דרך בה הרב זל : ויהיה לפי זה רבע
אדבר גם אל כביא' וכלבד שלא יקיה שלוח לאומה * אלא שאמרנו רבע אדב'
לכתיש ולנתון יסבול שיהיה שלוח אל הגוי והממלכה שהייעוד הרע חוזר
ואמרנו רבע אדבר לבנות ולכטוע לא יסבול שיפורס כן שהייעוד הטוב אינו
חוזר כשיהיה שלוח לאומה : הקב' והוא הדרך שדרך בה הר"ל אמר לפי
שהרע שביד עליו הכביא הוא לשמירה שלא יבא ולזה התכלית הקב' ההודעה
לזכר יתכן שלא יתאמת הייעוד : וזה בהגעת התכלית אשר בעבורו
היה ההודעה כאלו תאמר בהטוב דרכיו האים אנהעם אשר נתייעד ברע
אבל הטוב המסודר הגעתו לאיש הוא לחוק שלא יגיע למה שהכחירה

הכלל הרביעי

הנשמה באדם לתקן המעוות בסדרו אשר מפא' הגרמי' השמוימי' לא לקלקל
 ומוזה הנר ישלם במינות הנביא כשלם יגיע הטוב אשר יועד ואלוה' צריך
 שיוכן זה בטוב אשר מפאת הסדרו השמוימי': אבל הטוב אשר מפא' ההסג'
 האישיית והוא מיוחס אל השגחת השם בזולת אמצעות מערכה : הנה
 ואם לא יפורסם בו תנאי צריך שיוכן בקשר תנאי העבודה והרכבות :
 ולזה נתירח יעקב שמה יגרום החטא לפי שהטוב ההוא המיועד הי' מפאת
 ההסגחה האישיית והתבאר לו זה כי לא יתכן שתשלם לו השמירה ככל אשר
 ילך מפאת הסדרו אשר מגרמים השמוימיים : ואם כבר אזל כל יועז' שיהי'
 מפי הבה' לטובה אפי' על תנאי אינו חוזר : הנה ראוי שיוכן כשלם יהיה
 התנאי תנאי בעצמות : וזה שכבר בארנוה בעניין משה כשאמר לו ית'
 ועתה הניחה לי ויחר אפי' בהם ואכלם וגו' : כי אין ראוי לומר שיהי' הט'
 הטוב המיועד למקום מפיעת התפלה : אלודברי החכם הזה : וכמה הם
 רחוקים אל לנו : תחילה כי כשנניח כן נצטרך לרחוק המקרא שכתוב
 אתר ידבר הנביא בשם השם ולא יהיה הדבר ולא יבא כשייעד על הטוב
 המסודר מפאת ההסגחה האישיית כבר יתכן שלא יהיה הדבר ולא יבא :
 ואמנם לדרך סדרך בו הרב יהיה בשיעור על הטוב בשלום • וכלכד
 שיהיה שלום ולפי החכם הזה יצטרך לרחוק אותו בטוב אשר מפאת סדרו
 הגרמי' השמוימיים והוא רחוק מאד : ועוד כשלם יהיה הדבר ולא יבא
 שי יתן וארע איך יבחן בו הנביא : וזה שכבר יתבאר הנביא שהטוב אשר
 יעד היה מפאת ההסגחה האישיית שאפשר שלא יגיע כאשר הונח : ועוד
 שגם כשנניח שהוא הטוב המיועד מפאת הגרמים השמוימיים : הנה ואם
 נודה שהוא רחוק שלא יגיע הנה אינו נמנע וזה מפאת רוע הבחור ואחר
 שהוא אפשר שלא יגיע ואם הוא על המועט והיה מגדר האפשר אש' כשהונח
 נמצא לא יקרה מהנחתו בטוב : הנה לח אפשר איך יבחן בו הנביא אל
 שכל זה בדיחה ובנין בלי יסוד עם שמה שבאר בו עקב שנתבאר לו שהיה
 מפאת ההסגחה האישיית כי לא יתכן שתשלם לו השמירה ככל אשר ילך
 מפאת הסדרו אשר מהגרמים השמוימיים הנה ואם היה האמת כן הסבה
 שנתן איננה כלום : וזה שאם היה הייעד לו ולזרעו היה אפשר שיאמר
 כן שככל הזמן הדרך א' א' שהחלם לו השמירה אבל אינו נמנע באיש אחר
 שיהיה כל ימיו בשמירה ובטחון וכל שכן שכאשר נאמר לו זה כבר עבר
 רוב סגנותיו אבל לפי דרכו היה אפשר שנאמר שיעקב היה מתירא שהיה
 מנזר ההסגחה האישיית ולזה לא היה בטוח שלא יגרום החטא : ומוזה הנזר

המאמר השני

בענינו לא יבחן הנביא כשלא יהיה ולא יבא הייעוד הטוב לאפשרות היוצת
מפאת ההשגחה האלוהית כמו שזכרנו אלא שהדרך הזה איננו על מה ש
סימך . וכבר זכרנו שגם בדרך הרב יקשה מאמר ידמיהו באמרנו רגע
אדבר שהשנה הייעוד הטוב והרע כמו שרמזנו וגם בדרכנו נצטרך לומר
באמרנו אשר ידבר הנביא בשם יי הוא הייעוד הטוב לבד והוא הפך פשט
הבתוכים אלא שהביאם לזה לפי מה שיראה מאמר ידמיהו להכניח בין עזר
הנביא אבד יבא לשלום בבא דבר הנביא יודע הנביא אשר שלחנו באמת
ונתחייב להם מזה שבחינת הנביא היא הייעוד הטוב הוא ולפי זה נצטרך
לומר שכוונת הכתוב היה לדרקק שאם לא יבא דבר הנביא יודע שלא שלחו
יי באמת . והנה אם היה מאמר הכתוב צורך כבר יעבור שתהיה הכוונה
לדרקק מסותר הקודם מותר הנמשך . ואם איננו מתחייב אבל לפי
דרכם מאמר הכתוב בלתי צורך שאין הכוונה בבא דבר הנביא אשר
שלחו יי באמת : אלא בהשנות הרע וזה שכבר אפשר שידיה בקסם או
בחלום כמו שנאמר על שמואל לא הפיל מכל דבריו ארצה : וידע כל
ישראל מרין עד באר שבע כי נאמן שמואל לנביא : הנה בבוא דבר הנביא
משפט אשר יבא למלחמה אחד והבחינה לפי דבריהם איננה כי אם כשלא
יבא דבר הנביא אשר יבא לשלום ומלבד זה הנה לפי דרכם אמרו כפסוק
הקודם לנו לנביאים אשר היו לפני ולפניך ויבאו אל ארצות רבות ואל מ
ממלכות גדולות למלחמה ולרעה ולדבר מותר אין עניין לו גם ייחסם
הנביא ממנו אלא שהכוונה בכתובים אלולפי מה שאחשוב שירמי' כמת'
על חכניה ומשיב על דבריו ונאמר בבא דבריו יודע שהם שלחו באמת
והאמת מה שאמרנו שהוא לקח בבאור זה הקדמה אמתית והרצון בה
שהנביאים אשר היו לפניהם ירצה שהם מוחזקים בנביאים ויבאו על ארצו
לרעה אשר יבא לשלום ויחלוק עליהם בבא דבריו יודע שהם שלחו באמת
וזה כי להיותם מוחזקים בנביאים והם מתנבאים לרעה כבר יראה בבא
דבר המתנבא לשלום שבא להם השפעה מהסודור אשר לגרמים השמימיים
ואל זה המתנבא לשלום מהשפעה שמפאת ההשגחה האלוהית ולזה אמ' אשר
שלחו יי באמת . כי אם היה שאחרים ג'כ שלוחים ממנו אינם שלוחי באמת
ובלי אמצעי . והיה זה בין שהרע ראוי שיחם אל הסודור השמימי והטוב
אל ההשגחה האלוהית . ולזה לקח מזה משל שאחד שהיה ידמיה מוחזק
לנביא והיה מתנבא לרעה בבא דבר חכניה שהיה מיעד טוב יראה ששלחו
הם באמת כלומר בלי אמצעי ושהיה ידמיה שלוח באמצעי והוא הסודור

הכלל הרביעי

נלקח זה הדרך כאלו אמרעתה נראה אם שלמד השם באמו' נלזה או' אצלנו
הוכחה מזה שהכחיק תהיה כשלל תתקיים הייעוד הטוב בלבד אבל מה
שאפשר שיאמר בזה לפי מה שיראה הוא שאין הפרש בין ייעוד הטוב לזולתו
וכמו שזורה עליו פשט הכתוב שאמר אשר ידבר בשם יי' וגו' ולא חלק
בדברים אלא שהכוונה בו כאשר ידבר הנביא להודיע על היותו נביא יודיע
אם ביעודו בחדש אות וזה יאמן בפעם אח' כשלל יהיה חסד באות שהוא
או ביעודו לרבידים העתידים וינטרף כזה הסנות • וכאשר ידבר הנביא
בדרך קזה אם שלמו השם או אפשר בדבר שהוא שיסתנה היה ייעוד טוב
או רע וזה על זה הכתוב שלפניו אמר ובי תאמר בלבבך איכה נדע את
הדבר אשר לא דברנו • שכבר יראה מזה שהכוונה היא לדעת אם הוא
נביא שלום והודעתו גם כן לתכלית זה בעצמו : וכן הישרתנו הקבלה
האמתית שכשהיה דבר הנביא על האופן הזה להודיע היותו נביא שלום
שאמר שלל יהיה הדבר ולא יבא כאמרו ואם איש אלהים אני תנא אש וגו'
וכבר קדמו ארון הנביאים באמרו אם כמות כל אדם ימותו אלה
זפקודת כל אדם ופקד עליהם לא יי' שלחנו • ואם היה שהייעוד הרע
חוזר באופן הזה כבר היה אפשר שימותו כמות כל האדם ושהשם שלחו
ואיך לא ומה המונע שלא יודיע הנביא גם כן ביעודו אם יחזור אם לא
אלא שהמנעושים היודיעה באפשר כבר מאנו זה : השם יזילנו מחרב
לשונם : ואמנם כשהדבור איננו באופן קזה רוצה לומר בדרך אמות
הנבואה אלא ליעוד רע או לטוב לפי שהוא ידוע ומפורסם שיעוד הטוב
נהרע הוא על דד הגמול והעונש המתחייב מההשגחה האלוהית והוכפלו ה
התנאים בתורה אם בחקתי תלכו : זאת תשמעו לי ואם לא תשמעו לי
עם היות שהנביא ביעוד יסמוט התנאי שהוא ולא יזכירוהו קרו הוא כאלו
באמר בפירוש וכאשר לא יגיע הטוב או הרע ושייעוד איננו סתירה לרברי
הנביא כי כבר התפרסם שדבריו בזה על דד הגמול והעונש שהוכפל בו
התנאי קזה בתורה ויתחייב מזה גם כן שדבר הנביא כשאיננו ביעוד טוב
נדע כי אם בעניינים קרו או יקרו כמאמר שמואל אל שאול בדבר האתונ
הנה דרך שיגיע דבר הנביא ואם לא יגיע הוא הרבר אשר לא דברו השם .
זיהיה אם כן הכתוב כולל ובלתי מפרש ביעודים כפשוטו כי מדבר הנביא
בייעודים הטובים והרעים קרו הוא כאלו מפרש בו התנאי למה שהוא
מקובל אצלנו וסדרו בפירוש בתורה שבכתב : ולפי זה יהיה מאמר דל כל
יעוד שיבא מפי הקב' הלמונה אפי' על תנאי אינו חוזר ראוי שיוכן כשלל

המאמר השני

היה תנאי בעצמות כמו שקדם : ואם אי אפשר מבלתי שנודה שיהיה
 המאמר כפשוטו ויש הקדל בין ייעוד הטוב ובין ייעוד הרע ויהיה מאמר
 ירמיהו רגע אחד כשלא יודע לכביא מבלתי שנפריש בין כביא שליח לבלתי
 שנוה וכפשט סכתובים ומאמר רזל : הכה הטוב שנאמר שנבחינו הכביא
 רוצה לומר כשיתן אות על היוצא לא יסכים השם על בטול האות הקול
 היה טוב או רע אחר שהסכים שיתן האות ההוא : ויהיה מאמר הכתוב
 כפשוטו הנביא אשר ידבר בשם יי ולא יהיה הדבר ולא יבא הוא הדב אשר
 לא דברוי : ואמנם נשאר שנבאר יראת יעקב ופחדו והשתדלו מעט
 אחיו ואם כבר כתיעד ייעוד טוב והיה שלא חלקנו בין ייעוד מפי כביא
 שלוח לייעוד כביא עצמו : כפשט המאמר לרזל שאמרנו כל ייעוד שיצ מפי
 הקב' הלטובה ואינו מחלק בין כביא שלוח לכביא עצמו וכל שכן שמה שהוכיחו
 זה ממה שאמר הניחה לי יאעשה אתך לגוי גדול לא היה הייעוד אלא לכביא
 עצמו ולזה יראה שחלוק הרב בלתי מסכים אל מאמרם זה ואם כבר
 אפשר שיאמר בזה שאחר שיכתוב כן הכביא שלוח אלא שהתר זה יראת
 יעקב והשתדלותו אינו ממה שיקשה וזה שיייעוד הנביא בדברים אפשר ויש
 כבר מיריעתו ית בהם ובהשתלשלות הסבות בהם ולפי שהנבי' בלתי יודע
 השתלשלות הדברים הנה ואם כבר נתיעד בהגעת דבר מה הנ' ראוי שידרז
 בהגעתו בסבות הנאותות להגעת הדבר ההוא ואין לו לשמוך בהגעתו אל
 היוצא מוכרח שיגיע כי הכרח הגעתו נמשך מהסבות המשתלשלות הנאותות
 להגעת הדבר ההוא ולמה שיעקב אבינו עם שנתייעד מהשי על השמיר
 היה בלתי יודע השתלשלות הסבות שבאמצעותם תתיחד השמירה הנה זמן
 עצמו לכל הדברים שהיה אפשר לפי מחשבתו שבאמצעותם תגיע לו השמיר
 וזה כמו שאמ' רזל לדורון ולתפלה ולמלחמה : ולפי שכבר אפשר שיייעוד
 השם לו היה למה שהיה יודע שיעקב ירבה בתפלה להנצל מיד עשו אחיו
 מיראתו אותו או שתהיה השמירה באמצעות לדורון או מלחמה היה ראוי
 שלא יקצר בכל אחד מאלו כאלו לא היה בטוח למה שהיה אפשר שההכבחה
 היתה ביריעתו יתברך דריכת יעקב בסבות ההם וזה מבואר מאד למשי
 בכלל הא' ובה' מזה המאמר והוא אמרו וירא יעקב ויז' לו להכין עצמו
 אל התפלה בכוננה גדולה לסערו בסכנה העצום אשר באמצעותה היה יי
 ייעוד השמירה : וזה מה שרצינו לבאר במס' הראשון
 לנבואה והוא אמרת דברי הנביא אולם הקב' והו' המופתים והנפלאות
 שיתחדשו באמצעות הנביא שיתתלפו מדרגות הנביאים בהם * אמנם

הבלל הרביעי

היות המופתים והנפלאות משיבים עצמיים לנבואה: הנה כשחקרנו וחפחנו
מה שנמצא בדיבורי מהם לא מצאנו בכתובים נפלאות אלא באמצעות נביא
וזה אם להיפרתו אם להיפרת זולתו אם שנועד בהם טרם בואו או שנתחדשו
באמצעותם עד שנמצא שנתחדש פלא אחרי מות הנביא בעניין אלישע
סאין ספק שנתחדש הפלא העצום ההוא מתחילת המת לכבודו כמו שימשך
מההשגחה האישית טוב לזולתו כמו שבא בתורה ונשאת לכל המקו' בעבו'
• סלחתי כדברך: וימשך הטוב גם כן אחרי מותו: ואמנם אחרי שהיו
הפלא כמשך לרבקו הנביא ולשלמותו הוא מבואר שהוא ראוי שכל אש' תהיה
מדרגת הנביא יותר גבוהה ראוי שהיו המופתים והנפלאות שיתחדשו
על ידו יותר גדולים ולזה היו המופתים והנפלאות שנעשו על ידו משה רבי'
יותר עצומים מזולתו לרבוים לפרסומם ליתמדתם כמו שיבא במאמ' הג'
בגה • כי עם היות שבא בקבלה מעמידת השמש ליהושע רוצ' לומר איחור
התנועות כלם ביחס שמור: הנה יתרון מופתו משה היה בג' עניינים
שזכרנו עם שקבלו רז' שנעשה המופת ההוא בעצמו ע' משה ודי בזה בג'
אולם הג' והו' הכוסף הנמרץ לקרוא לזולתם לעבודת השם ות' שיתחלפו
גב' מדרגות הנביאים בהם די במה שנמצא בהם בדברי הנביאים תמיד
שלא היו נמנעים מלהוכיחם ואם היו מלעיבים ונתעתנים בהם אמר גוי
בתני למכיס ולחיו למורטים וגו' ואמר עוד ואמרת לא אזכרו ולא אדבר
עוד בשמו והיה בלבו כאש בוערת עצור בעצמותי וככלל לא אוכל וכמה
שבא בקבלה מהאבות ואמנם למה שזה יתחייב לשלמות הנביא וחוז' אהבתו
בעבודת הו' הנה כל עוד אשר יהיה השלמות יותר גדול ואהבה יותר חזק'
יהיה התשוקה והכוסף יותר גדול לקרא לזולתם לעבודת האהוב: ולזה
הוא מבואר שיתחלפו מדרגות הנביאים בזה והוא מה שרציתי לבאר בג'
וראוי שנבאר שכבר ישתתפו הכ' והג' כשימצאו גם כן לשלמים ואם
אינם נביאים כמו שבא במקומות מתחלפים בתלמוד אלא שהם עצמיים
לנביא להיותם מתחייבים משלמות רבקותם ואהבתם שהם שבה עצמית
לנבואה כמו שבא בפרק הד'

הפרק ג

בהתרסקות נעור עתה עליהם כמה שהונח
בפרקים הקודמים אולם הא' כמה שקדם בגד'
הנבואה היתה שפע שובע מאתו יתברך וקבר לכוהן בזה מן החלום והקס'
וקרא מבואר מהנביא היותו בלתי מספ' כלל בנבואתו עד שבעבו זה כנטינו
לשמוע אליו ולהמשך אחריו והנביא העובר על רבוי עצמו חייב מיתה לפי

הבאמר השני

לפי מה שבא בקבלה וכמו שיתבאר זה מענין העקידה כשנצרך אל זה
הקדמה מבוארת בעצמה והיא שהנביאים אשר לא יתנבאו תמיד כאשה
לא יתנבאו לא ימנעו מהם פעולות המדומות כחלום והקסם כמו שלא
ימנעו מהם פעולות שאר החושי' כבר יתחייבו מזה ספק איננו מועט .
והוא כאשר ינבא הנביא באמצעו חלום כמו שבא בפירוש אם יהי' נביא כס
נגמ' בחלום אדבר בו . איך יודע לנבוא היותו מנבא : וזה שאיך הונח
האות על היותו מנבא מו יתן ואדע מי הוא המונע שלא יהיה האות ההוא
בחלום האם יש סס דבר ימנע השגתו בחלום עד שיונח הדבר ההוא אות
על היותו מנבא : הסני למה שהונח שם היות הדבר עצום בין נבואת
משה רבינו עליו השלום לשאר הנביאים ובין מופתיהם כמו שהעיד עליו
אמרנו ולא קס נביא ועוד בישראל כמשה . כבר יפלא מאד אם הנבואה
דבר טבעי כמו שהתפרסם אצל המעיינים וכמו שיורה על זה נבוא' בלעם
שאם לא היתה דבר טבעי אלא דבר נסוי הנה הוא רחוק מאד טעשה הנס
הגדול לבלעם הרשע : ולזה המקום תימא גדולה אחר שנביאת משה
איפסר במין האנושי השגתה מדוע ימנע הטוב מבעלי שלא יקום זולתו
כמוהו . ה' במה שהוכח שם מההכרח יראה שהוא כנגד הררש סדרש'
חכמים זכרם לברכה בישראל לא קס אצל באומות העלם קס ומנו בלעם
עס שהוא מקום תימא גדול שהנבואה תחול על רשע כינא בו והוא
דבר מופסם מהם ויסקים בו העינן שהנבואה נצרך הצעות ושלמות להסוגה
הנה אלו הספקות ראינו להעיר במה שהונח בפרק הא' אולם ב' ב'
הנה למה שהוכח המשיב העצמי הראשון אמות יועד הנביא והוא שנה
ומסכים בכלם כבר יפלא בייעודים הטובים אשר קוימו בכרית ונשבעה
מהו הצורך אליהם כי לא איש אל יוכזב ובן אדם ויתנחם וכל שכך בייעודי'
הטובים במה שבאמר ואם היה שהייעוד הטוב כאשר לא באמר על צד
האות חוזר . הנה הספק הזה לא יקשה התרו וזה שכבר נאמ' שהייעו'
שיש בו שבעה אינו חוזר : אבל אם באמר שהייעוד הטוב אינו חוזר'
מה הצורך אל השבעה מויתן ואדע . ולמה שהונחגם כן שם שהמשיג
הסני המופתים והנפלאות שיתחדשו לתכלית מה באמצעות הנביא אשר
יתחלפו בהם מדרגות הנביאים כבר ישיגו זה ב' ספקות . הא' המופת
סעשה בפתוחת פה האתון שלא מצאנו שם תכלית טוב גם כשנתיח היות
בלעם נביא : והכ' שאם היה שהתחלפו מדרגות הנביאים בהם איך קצרה
התורה מהודיע המופת הגדול שבא בקבלה מעמידת השמש למשה כי כבר

הבלל הרביעי

גראה שהמופת הזה שנעשה ליהושע למה שנשאלו יותר חשוב היה מופת יותר גדול מכל המופתים שנעשו על ידי משה עם שראוי לזרף בזה ספק אחר • והוא מה התכלית בעמידת הירח בעמק אילון : זמן שכבר נשלמה נקמה אויביו קודם בא השמש : וכן למה שהנחגס כן עם המסו' הג' כוסף במדן ואומן לבקרא לזולתם לעבודת השם והוא אמת אין ספק בו הנה אם כן מדוע לא השתדלו הנביאים הראשונים לקרא לית' החומות לעבוד' השם יתברך ולחסות תחת כנפי תורתו : אלא שבא בקבל' שלא קבלו גרים בימי שלמה ומאמרים לרזל מורים הרחקה בזה הענין הנה זה גם כן מקום פלא • אלו הם הספקות שראינו בכאן להעיר עליהם ואומ' בהתרים : אם הא' הנתלה באות השם יתכן בו ידיעת הנביא היותו מנבא כאשר ידובר בנחלים שהוא מבואר בעצמו שאין עם דבר ידמהו הנביא בחלום של נבואה שלא יהיה אפשר בו בטבע שידמה בחלום שאינו של נבואה האלית' אם לא יהיה עם דבר בשיודע החלו' הנבואוי נגזר ממנו ית' שלא ידומה ממנו החלום הבלתי נבואוי ידע הנביא לברו מה שהוא רחוק מאד • הנה לא נשאר אלא שיהיה האות חזק ההרגש בדמיון שהוא : וזה שכמו שיש יתרון להרגש החוש על הרגש הדמיון שנעבורני יודע המרגש והוא ער שאיכנו מרגיש בדמיון לבר ד'ל בחלום כן יש ית' להרגש הדמיון הנבואוי ואם הוא חלום לדמיון הבלתי נבואוי והוא האות האמתי אשר יודע לנביא היותו מנבא • ואם היה חולם : ואולי לזה רמוז אמרו אבי בדרך אחזה פניך אשכנע בהקין תמונתך : ד'ל כשאני רואה פניך על דרך האמת שיודק היותי רואה פניך כלומר בחלום הנה בהקין אשכנע מתמונתך : הפך מה שנאמר בחלום הפשוט כאשר יחלום החולם והנה אוכל והקין ורקת נפשו : ולפי שכבר יתחלק הדמיון בחזק וחולשה בפחות ויותר : ואפשר שיהיה דמיון החלום חזק ההרגש קרוב להרגש החוש צריך הנביא הקדוש גדול בהרגש הוא לסמוך על דברי עצמו : ואחשוב שחכמה בן עזר שהיה מוחזק לנביא כמו שיורו פסמי הכתובים טעה בשער חזק דמיונו שדמה היות ממה שחלם ממלך אשר חלום נבואוי כי הוא רחוק מאד בחק כל אדם שיכזב כמה שאין המלט מהבחינה בו וכ'ס בחק הנביא והדי הכתיב כנה אותו בשם נביא שחם אלא שאין ספק שהשעות בשיעור חזק הדמיון הביאהו לזה : ואמנם שהשגה בכיובא בזה על' זרון ולפי' נעש' • וזה ג' במה שיורה שלא היה מנביאי הבעל' שאלו היה כן הנה היה ראוי למהעגש יותר הרבה על היותו נביא לעז ועל היותו

המאמר השני

מונח במה שלא סולח באמרו לא שלחך יי : וכן הסכימו רז"ל כפרק
הנחנקין שכביא אמת היה נתנו טעותו בק"ו * ואולי הק"ו הביאהו לטעות
בדמיון : ודי בזה כספק הא' * ואמנם הב' הנתלה ביתרון כבואת משה
על כל שאר הנביאים * הנה ואם היה שכורה שלא יצא מהמנהג הטבעי
למה שהשלמות האנושי ואם היה שאין לו גבול בגבול בו שכל אשר יוסף כ
בעבודת השם יתברך יתוסף השלמות הסך מה שדמו קצת מחכמינו למ' שדמו
שהשלמות נתלה בשכל לכד נקבלו שלשכל האנושי גבול ויתחייב מה שלשלמו
האנושי גבול אבל האמת בעצמו שאין לשלמו גבול אב' יתוסף אל מה שיתוסף
תמיד כמו שיתבאר במאמר הג' בג' ה' . ואמנם לא ימצא השלמות בלתי
מוגבל בפעל : ולהיות ידיעת השו' באפשר בלתי מכרחת אותו כמו
שהתבאר בכלל הא' מזה המאמר : הנה איננו רחוק אבל מחויי' שידע
השלמות היותר גדול שיצא לפעל במין האנושי והשלמות הזה היה אז משה
מבלתי שתכריח ידיעתו המכוערת הסגת השלמות הקוא בזולתו אבל כשאר
אפשר אל א שידע שלא יצא לפעל הגבול ההו' מהשלמו בזולתו כמו שהתבאר'
זה * ויתבאר עוד בכלל ה' המזה המאמר בג' ה' : ואמנם ירא' שדעת
רז"ל שעם היות הנבואה בכלל דבר בלתי יוצא מהמנהג הטבעי הנה מדרגת
משה רבינו עליו השלום בה היה דבר יוצא מהמנהג הטבעי * והיה על נד
המופת כשאר המופתים וזה לקבוע בכפשותינו שלמות התורה ונחמותה
ושאין ראוי לשמוע לנביא זולתו כבטולה ולזה מה שדרשו בישראל הוא רלא
קם אבל באומות העולם קם ומנו כלעם הנורו בזה שכבואת בלעם היה שלא
על המנהג הטבעי למה שהסגת הנבואה צריך הכנות והשלמות היה חסר
מהם אותו הרשע הוא ולזה בנה אותו הכתוב בקום אל א שביעותו. אבל בלק
נתנבא על דרך כס' ופלא : וזה להסבחה על ישראל שלא יקללם בשים
לפעולות ולדברים רשמים בזולתם כמו שהאריך בזה בעל הכוזר ויתבאר
במ' שיבא במאמר הד' בג' ה' * ושיבאר גם כן לאנשים מעלת ישראל
והיה בנתועלת גם כן להמס' לבבם כדי לנצח אותם במספר מועט מישראל
במהירות כפלא . ולהיות הרשע הזה רחוק מאד הרבה כפי טבעו ממה
שהשיג מהנבואה וית' מרוח' ממה רבינו ע"ה כפי טבעו ממה שהשיג בארו
כבישראל לא קם מי שהגיע למדרגתו שנעשה בו נס' כמוהו אבל בא' ה' קם
: ואולי וית' גדול זהו מה שיאמר בהתרספ' הב' והב' לפי דעת רז"ל : ואמנם
היות כבואת משה על צד המופת הוא דבר חדש רבינו נסים זל' בהת' הספק
הב' וקתרנו בזה הספקות שהעירונו כפרק הא' ואם הספק הנתלה

הכלל החמישי

באמות ויעודי הנבוא הכה השבועה שהוזכרה בויעודים הטובים ה' אפסר
לשני עניינים אם להורות נחמות היעוד כמו שבאמר בברית נח והאבות
סעם היה שהיעוד הטוב אינו חוזר אפסר בכלא שבועה לא יחוייב הנחמות
על כל פנים ואם למה שבועה היעוד הוא מהרע לזולתו כאלו תאמר ביעוד
אברהם כמה שהתבטא מירושת הארץ שעם היותו טוב לאברהם היה רע
להם : ואם היו חזרים בתשובה אולי היה מאריך להם : ולזה מה שתמצא
שהאמין אברהם תקף בויעוד הנכס באמ' והאמין בוי ויחשבה לו דקה
וכויעוד ירושת הארץ את כמה ארע כי אירשנה ואז בא עמו בברית בין
הכתרים • וכך השבועה במחית זכר עולק למה שהיה רע לעמלק :
והברית הכלל כחורב ובערבות מואב להיותו כולל מצות התורה ואזהרותיו
בויעודיה הטובים והרעים • ואמנם ברית המילה היה שיכנסו ישראל
בברית עם השם כמו שיבא בכלל ה' מזה המאמר בג' ואם הספק האחד
במשיב ה' הנתלה בתכלית המופת שנעשה בפתיחת פה האתון אחסו פהיה
להקני לבנו דעת נודק ופ' ה' הרשע הוא פן ירוס לבנו ויתהלל להיותו נביא
לשלמותו ולזה כדמוז' לו שהשגתו היה על צד הנס והפלא שלא היה בחקו כמו
שלא היה בחק האתון לדבר ולזכות בדין עליו ולתפרסם התכלית הזה
אצל רז' מרדכי האתון בא בהגדה אצל שהאתון פרסם נבלתו ורוע תכונתו
באמרו הלא אנכי אתונך אשר רכבת עלי וגו' כמו שבא זה בגמ' ברכות
ולפי שנעלם זה מעיני קצת חכמינו גלו פנים בתורה שלא כהלכה לפי
קבלת קדמונינו ז' שמימיהם אנו שותין : ואם הספק הב' הנתל' ביתר'
מופת משה : הגה כבר רמזנו בפ' הב' שהיתרון היה גרבוים ופרסומם
והתמדתם • ואם היה בעמידת השמש יחשב בו פים לו יתרון גדול לחשיכו
נוסחו הגה אם היה שלא נקבלה היות השמים מיום מדברים הגה אין מקום
לספק הזה כי היה המופת הזה ביטול התנועה או איחורה לבד שה' מקרה
במתנועע ובמופתו משה היו מופתים בעצם במקצת המכות שה' בהם היות
עצמים : אבל כשנודת היותם חיים מדברים כפסג הכתובים וכמו
סיראורוכ הפלסופים ואם לא בא מופת על זה הגה מה שבא נקבלה די
בהתר' הספק אלא שהתמה כמה שקצר הבתוב מלדברו והתשובה סכבר
ידמה שהיה הנס הוא כמעט בלתי מפורסם וזה למה סיראף שהיה עת
הנקמה סמוך לכיאת השמש כמה פיורה על זה אמרו ולא אן לבא כיו' תמים
ירצה בו שלא מיהר לבא כמו שבה היות השמש באמצע השמים שתנועתו מ
מתאחרת אצל החוש כן היה בעת השקיעה לא שנתבטלה אבל שנתאחרה

חבאמר השני

צדיקתה באמצע השמים אבל החוש שאז היום בתמימו ושלמו ולפי שאפשר
 בשהית' הכקמ' במהירו' גדול' ואולי שלא נשתהה חצי שעה הוא קרוב מאד
 שלא הרגישו באיחורו בהיותם במלחמה זולתי אותם שלא היו במלחמה
 להיות הזמן מעט ולא הקדימו להם הידיעה כי קרוב הדבר שלא הרגישו
 בו אלא מעטים מהרבילים בחכמה היא ולהיות תכלית המופת אם התועל'
 שנמשך ממנו בטוב גופי' אם להקנות אמונתו והיא תכלית זכירתו בספר
 להקנות אמונה לבד הנה למיעוט פרסומו קצרה החזרה מזכירתו במפה
 וכבר נמערו בזה רגלי קצת מחכמינו שהכחישו הנס הזה . ואמרנו
 שמהירות הפלגת הנקמה אמר שהיה כאלו נתאחד מלכא השמים וממה
 שיחוייב היות הנס כפשוטו היא עמידת הירח בעמק אילון שלא היה לו
 מבוא בזכרתי שהנקמה כבר נעשתה ביום אלא שהעניין כפשוטו והודיע
 לנו שאיחוד התנוע' היה כשא' הכוכב' ג' כ' ביחס אחד וזה כדי בלא יתבלב'
 סדרו הגרמיים השמימיים המוגבל אשר גזרה חכמתו ולפי שהמאורות
 הם המנהיגים הגדולים ושתנועתם יותר מורגשת היה די בזה בזכירת
 השמים והירח והנה במאמר הג' נוסף באור והתר' הספק הזה בג' :
 ובכאן הותרו הספקות האלו בעניין הנפלאות . ואם הספק אשר נמסר
 הג' הנתלה בכתובת הסנה' להתר' שלות הנביאים לקרא ליתר האומנו לעבודת
 יי הנה התרו מזה שיקל כאשר נקב מאמר נכבד א' לרזל אנדרס קטוי גדיס
 לישראל כספחת : ובאורו כי למה שחתבאר בזולת זה המקום שהגרמיים
 השמימיים מנהיגים העולם הזה השפל והיו ההצלחות אשר לכולרי והרענות
 ביחס אל האבות כמו שהתבאר בספר הפרי לתלמי המלך והי מחכמת השי'
 להישרת האומ' למה שיחמד הטבע להשלימו למלאכה והיא התור' אש' הכוונ
 כלה הגעת השלמות האנושי הנתלה בקיום האמונ והעבוד' הנה היו הגדיס
 הבאים משאר האומות קסים לישראל להיותם בלתי מוכנים אל השלמות
 הזה נאך לא והנ עבז' הגיע מה שהגיע מהאבו החטאי' ככפשות' להמס' אחר
 עז' וכ' ש' ש' אתערבו בגוים שלא הי' כשא' זכ מהאומ' ולהיות מחוסר העליון
 לזכו האומ' בזאת התורה כמאמר' חכוכ' בן עקשיא בסוף גמ' מכות הערימה
 החכמה האלקית לכלתי קרא לזולתינו ער' יבא ויורה דרך שבאמצעות ב'
 גלותיכו ופזוריכו בגוים יתפרסם שמוי' באומות ויזכרו מופתי הנביאים
 נפלאות השם : ובהגלות האמת יבאו כלם לעבדו סכס אחד וימחה שם עז'
 מן העולם כאמר' כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה וגומ' : זהו מה
 שיראה בהתר' אלו הספקות והוא מה שרצינו בו בזה הפרק : והנה

הכלל הרמישי

לא ראינו ככאן להעיר על הספק שהעירו בו קצת החכמים אמר לא ימלט העניין אם היה שהפס יחרם הנפלאות או שכל אחד נבדל אם שתתחדם לנידיעתו וסיניו רצון בהתחדם הנפלאות או שהיה מסודר ומוגבל מקודם ולא יבטל טבע האפסר : וזה שכבר תבאר סמידיעת הפס בעתיד לא יבטל טבע האפסר ויתבאר עוד בשלמות הכלל ה' מה המאמר בה' :

הפרק ד

בבאר הדרך אשר תוסג בו מדרגת הנבואה כפי מה שתגור הנהגות ויסיכס כו העיון ואות למה שהתבאר בגדר הנבואה היותה ספיע סופיע מהאל יתברך על האדם הנ' הוא מבואר שהמוכן אל השלמות הזה הוא הדיק בו והמתבודד תמי בעבודתו ולזה אם יתבאר שבאמצעות התורה והמצות יושג הקשר והדבקות בו ית' שהוא תכלית השלמות במין האנושי הוא מבואר שהדרך הנכון אש תושג בו המדרגה הזאת הוא בהשגת התכלית הזה שהוא העבוד והאהבה האמתית אמנם בכלל הפסי יתבאר תכלית הבאור היות הדבקות והקש' הז' תכלית התכלית בלש אשר יושג באמצעות התור' ולזה הוא מבואר שכל אשר יתחז' הקשר והאהבה יהי יותר מוכן אל ההשגה הזאת וכאשר יתמיד בקשר הזה ויפליג ההתבודדות באהבתו איך ספק שיושפע עליו השפע האלהי אם לא ישיקו מעיק : וכבר התנו לו ולאמרו איך הכביאה שורח אלא על חכם גבור ועשיר : הנה החכמה הוא תנאי עצמי לכביא בו חכמת התור' היא המביאה אל התכלית הזה בעצם ובזולתה לא יושג יתכל' כמו שרמזו חכמי זכרם באמרם לא עם הארץ חסיד : ואמנם למה שהנביא יותר מוכן להישיר זולתו ולזה הוא נוסח את נפשו : וכמו שהתבאר בפרק הב' התנו שיהי גבור להיות אמיץ לבנהוכיח לזולתו : והתנו גם כן עשיר שלא יחסר לו דבר באופן שיצטרך להטריד נפשו בצרכי מחיתו וסיה סמח בחלקו כמו שבארה המשנה כי הנכהל להון ישוטט מחסכתו כהבליו ויפריד הקשר וחלים הדבקות ולזה כאשר יתבודד החכם באהבתו ויסיכמו בו התנאים ויפלימו ההכנות כאשר לא יעיק מעיק מאיך איך ספק בשיושפע עליו רוח נבואי : והנה לפי מה שפא בקבלה מתנאי השפע הזה הו' המקור' כמו סיכא עוד בכלל הפסי בגזירת המקום ברוך הוא : ואולם דעת הפלסופים בזה במאמרו שהאיש הח טוב בשכלו ובמדותיו כאשר היה כח המדרמה פלס ויוכן בהכנות הצריכות איך ספק כפייתנבא וסיה אם כן האיש שמוכן להתנבאות אי אפשר שלא יתנבא והנה הרב קיים דעתם אלא שהוסוף שכאשר יוכן לנבואה יעבור שלא יתנבא ברצון

המאמר השני

האל יתברך והוא אצלי כדמות הנפלאות וזה שכאשר נקח דעת הפלוסופי
 ישראל הפלא איך היה שלא נמצא בכל זה הזמ' אשר הועתקו אלינו קורותינו
 מי שהגיע לזאת המדרגה אחר נתונת התורה אלל מהאומה הנבחרת
 והנה חכמת היונים והכסדים מפורסמת מאד ולזה יחס מניעת ההסגה
 מהם לפלא ואמנם עדיין יפלא איך הפלא הזה בכלל רוצה לומר בחכמי
 הגויים : אבל כאשר נביח הדעת האמתית כמו שהנחמה לא יהיה מקל' לפלא
 הזה : כי העבודה האמתית והאהבה שבאמצעותה תושבזאת המדרג' תשלם
 בעצם התורה והמזנות עם שהוא רחוק מאד סניחשמוי שיצלח לכבוד' יהיה
 מוכן להיחדש השם יתברך אות למנוע הטוב מעליו : והנה אשר נאמ'
 לברוך בן כריה ואתה תבקש לך גדולות אל תבקש אינו עניין לזה כמו שאמ'
 הרב שהנבואה בחק ברוך בן כריה גדולות : אבל המוכן לנבואה ולא יעיק
 לו מעיק מחוץ א"ל שלא יתכבא כל שלא יסתבך בטרדיות הזמן וזולתו אשר
 בעבורם נמנעת הנבואה בגלות הזה כמאמר רז"ל איך הנבואה סורה לא
 מתוך עצלות ולא מתוך עבנות אלל מתוך שמחה שנאמר והיה כנגן המנגן
 ותהי עליו רוחי : והזמנה שרצונו לבארנו בספרק יסוה * וככאן
 כשלים הכלל הרביעי מנה המאמר : והתלה לאל לבדו ומרום על כל
 ברכה ותלה *

חכלל הה

בברחירה

לפי שכבר קדם לנו שמיסודות הדת הז' הכחירה
 ושתקיה רשות כל אדם נתונה לו למה שלא תפז'
 שם המצוה למוכרח ואנוס לפעול דבר מעבול : אבל צריך שיהיה מונח לרצונ'
 הפשוט לכל אחד מהצדדין ואז תהיה הצואה לו ראויה ומתיחסת : והיה
 יסוד הכחירה היות טבע האיפסוד נמצא והיו הראשונים כבר נתחבטו בו *
 ומצי' בהם לפי מה שהגיע לירימו מדבריהם דעות מתחלפות : הנה
 צריך שנחקור בהם כפי התורה והעיון : ולפי שהדעות שמצאנו בהם
 הם בחלקי הסותר הנה חלקנו הכלל הזה לב' פרקים * הב' הראשונים
 בשני הדעות וטענותיהם כפי מה שבא בכח דבריהם * והג' נזכיר בו מה
 שתחייבהו התורה והעיון לפי מה שיראה לנו וראוי שלא ישיבנו עצל' בחקיר
 הזאת כי הפכה הזאת יסוד ועמוד גדול בידיעת ה' הנמצא' כמו שרמזנו
 בכלל הא' עד שהטענות הזה מביא אל הטענות גדולות ועצמות בידיעתו

הכלל החמישי

יתברך והשגחתו הנמצאות לזה דרפנו עוד ג פרקים כמו שירא' בדברינו
בכלל הזה ב"ה

הפרק א

בבאר דעת מי שיראה טבע האפסר נמצא
והנה יתבאר זה אם מצד העיון ואם מצד התורה

אם מצד העיון יראה מפנים מהם כי למה שהוא מבואר שהדברי טבעיים
היו או מלאכותיים לא ימצאו אלא בקדימת ד' סבות והם הפעל והחמ' והצור
והתכלית כמו שהתבאר בספר השמע . ואנחנו נראה בקצת הדברים
שמקצת סבותיהם נמצאות וקצתם בלתי נמצאות ואיפשר שימצאו 'כלם או
אלא ימצאו הנה באפשרות סבות הדברים יתחייב אפשרות הדברים עצמם
: ומהם שאנחנו נראה הרבה מהדברים נתלים ברצון : ולפי שהוא
מבואר שהאדם לו שירצה ושלם ירצה למה שאם היה האחד מחוייב לא היה
רצון אבל הכרח וחייב הנה אם כן הוא מבואר שטבע האפסר נמצא :

ומהם שכבר התבאר בספר השמע שהדברים מהם שיבאו בקרי ובהזדמן
ומפאת נפשם ואם היו הדברים כלם מחוייב' כמו שהתחייב אם לא היה
טבע האפסר נמצא היה כל אחד מהם מחוייב שימצא ימה שהוא מחוייב
שימצא לא יצדק עליו שימצא בקרי כי לא יצדק על עלות הכחש מחד
שיעלה במקרה לזה הנה מבואר שאין הדברים כלם מחוייבים ושטבע
האיפשר נמצא . ומהם שאם לא היה טבע האפסר נמצא והיה האדם
מוכרח על פעולותיו : והיה ההשתדלות והחריכות דבר בטל : והיה
מתחייב בטל הלמוד וההתלמדות וכטול ההכנות וההצעות כלם : והזריזות
באסיפת הקניינים והדברים המועילים והבריחה מן המזיקין וזה כלו
הפך המפורסם והמוחש ומהם כי למה שהיה הרצון לאדם נמשך אל הכחש
המדברת שהיא נברלת מהחמר אין ראוי שיפעל בה דבר חומרי כאלו תאמ'
גופות הגלגלים שהם פועלים בגופות השפלים למה שהוא מבואר שהנברל
הוא מיוחד לפעול : והחמר הוא מיוחד להתפעל כמו שהתבאר זה במ' שאחר
הטבע : ולזה אין ראוי שיחשב שהגלגלים שהם בעלי גופו יפעלו ויכריחו
כפש האדם אבל הרצון בו משולח ומשולל מכל חיוב . הנה מכל אלו הפכים
יראה מצד העיון שטבע האפסר נמצא . אולם מצד התורה הוא מבואר גם
כך מפנים מהם שאם היו הדברים כלם מחוייבים והיה האדם מוכרח על
מועשיו היו מצות התורה ואזהרותי' כלם לבטלה אחר שהם בלתי מועילות
להיות פעולות האדם מוכרחות ואיכנו בעל יבלתי רצון עליה' : ומהם שאם
היה האדם מוכרח בפעולותיו היה הגמול והעונש עליהם עול בחקו ית' חלילה

המאמר השני

למה שהוא מבוחר בעצמו שהגמול והעונש בפעולות לא יפול אלא בפעולות האדם הרצוניות אבל בפעולות שהוא מוכרח ואנוס לא יתכן בהם גמול ועונש ולפי שהגמול והעונש שרש משרשי התורה הוא מחוייב שהאדם בעצו רצון משולח בפעולותיו ונקי מכל אונס והכרח • ומזה יתבאר שטבע האפשר נמצא : והוא כונת זה הפרק •

הפרק ב

בכאור דעת מי פיראה שטבע האפשר בלתי נמצא והנה יתבאר זה ג'כ אם מצד העיון ואם מצד התורה אם מצד העיון וראה מפנים מהם כי למה שהתבאר בחכמה הטבעית שכל הדברים הנפולים תחת ההויה והאפשר יקדם בהכרח ד'סב' למציאותם והיה שבמציאות הסבות ומצאו המסוככים בהכרח הנה א'כ מציאות המסוככים מחוייב לו אפשר וכאשר נעיון זה ג'כ במציאות הסבות ה'כ הוא מחוייב בהכרח שיקדם מצאו סבות אחרות עליהם אשר במציאו יתחייב מציאות הסבות ההם ויהיה בהכרח מציאותם מחוייב לא אפשרי וכאשר נבקש לסבות ההם סבו אחרו יהיה המספוט בהם א'עד שיכלה אל הנמצא הראשון המחוייב המציאות ית' שמו התבאר א'כ שטבע האפשר בלתי נמצא ומהם שהוא הידוע בעצמו ומוסכם עליו שהדב' שאפשר שימצא ושל לא ימצא ויצטרך לסבה תכריע מציאותו על העדרו ואם לא היה ההעד' קיים ולזה כשנניח האפשר נמצא הנה בהכרח כבר קדמה סבה חייבה ז ויכריע מציאותו על העדרו והי' הנמצא א'כ אשר הונח אפשר מחוייב וכאשר נעיון ג'כ בסבה הקודמת אם הונחה אפשרית כשנניחה נמצאת יתחייב בה אשר התחייב באפשר הראשון אשר הונח עד שיכלה אל הסבה הראשונה והנמצא הראשון המחוייב מציאות ית' ומהם שהם מן הידוע בעצמו ומוסכם עליו שכל מה שיצא מן כח אל הפעל יצטרך אל מוצאו זולתו ויצאיהו ולזה יתחייב שכאשר יתחדש רצון האדם לפעול דבר מה הנה הרצון א'ש היה בכח ויצא אל הפעל הנה מוצאו זולתו בהכרח והוא הדבר א'ש הניע הכח המתעורר להתקבץ להסכים עמו הכח המדמה כמו שהתבאר בספר הנפש שה' סבת הרצון הנה א'כ כשנמצא הקבוצ' הוא אשר הוא סבת הרצון ככ' הי' הרצון מחוייב והקבוצ' ג'כ מחוייב כשנמצ' המני' וכשנאמ' בזה שהמניע הרצון הוא הוא הרצון לבד שהוא הפך החיוב הנה יתחייב מזה א'ח' מכ' בטנלי' אם שיהי' הדבר מוכיע לעצמו ומוציאו מן כח אל הפעל והוא הפך שהקדמ' המוסכם עליו ואם שיהי' לרצון רצון קודם ויניעהו ויוציאהו מן הכח אל הפעל ולרצון הקודם רצון אחר קודם ויתחייב לרצון אחר רצונים בכח

הבלל החמישי

זהו כתב־הכונן עם שכל אחד מתחייב מהקודם לזולת ויהיה ב־כאפשר
ומהם שהוא מן הידוע בעצמו כמו שנאמר שכל דבר מחודש צריך מחדש
יחד־הוא כי הדבר לא יחדש עצמו ולזה לא יצויר שהיו שני אנשים על מצב
אחד ומזג אחת ותכונה אחת ויחם אחד לדבר מה בלי חלוק כלל לא יעב
שיבחר האחד מציאותו והאחר העדרו : אבל ותחייב שיבחר הא מה שבח
ורצה האחר וזה שאם היו מתחלפים בבחירה ורצון להיות החלוק מחודש
יצטרך אל מחדש ומה שבת החדש מי יתן וארע אחר שהיו מסכימים במזג
ובמולד ותכונ' מכל הצדדין ואם האמ' שמציאות האנשים האלו כמעט־הב' אין
החייב מצד היותו מנע אבל מצד היותו אפשר וכאשר התבאר שהוא
מחוייב בהם שהיו הרצון אחד ה' אס כן ה' מחוי' והכרחי שלא יהיה א' כ
אפשרי ומהם שבכר התבאר בכלל הא' מזה המאמ' שרדיע' השי' מקפת
בכל הפרטים כמה שהם פרטים ואם הם נעדרים שלא יצאו אל המציאות
ולזה הוא מחוייב בהכרח שיגיע ואם לא לא היתה ידיעה אבל מחשבה או
טעות א' כמה שהנכח אפשר הוא מחוייב אין המלט ממנו ומהם שאם היה
טבע האפשר נמצא הנה כצטרך להודות בהכרח שמציאות הרצון בא' מב'
חלקים בזולת סבת מחייב אפשרי ותחייב א' כ שרדיעתו בו איננו מעצמותו
כי ירדעו הנמצאות להיות סבתם אבל תהי' ירדיעתו קבוי' ונאצל' ממציאותם
והוא בתכלית הכונן שתהי' לירדיעתו התחל' מזולתו . ומהם שהוא מבואר
כי ההשגח' בפרטים כשלא תהי' מצד הסדר הכונן היא נמנעת אלא בכח
היולטי והוא נמנע בחקניות' והנה להיות מציאות הצד האחר בזולת סבה
מחייבת הנה אינה משגת מצד הסדר הכונן הנה מכל אלו הדברים יראה
מצד העיון שטבע האפשר בלתי נמצא ואולם מצד התורה למה שיתבאר
מומנה כמה שאין ספק באמתתו ממה שזכרנו מירדיעת השם שהיא מקפת
בכל הפרטים ואם הם נעדרים וגם בנביאים נמצא שהיו מודיעים הרבה
שהפרטים קודם היותם ואם לא היו מחוייבים בעצמם רצו מה שהוא תלוי
בבחירה כמו העיון בפרעה שכל זה הורא בלתי שטבע האפשר בלתי נמצא
והוא כוונת זה הכרך :

הפרק ג

בבואר הדעת האמתית כפי מה שחייבתו
התורה והעיון . ונאמר שאחר שים
כבאן טענות מחייבות מציאות טבע האפשר : וטענות מחייבות העדרו
הנה לא בסאר אלא שהיה טבע האפשר נמצא בצד מה ובלתי נמצא בצד
מה . ומה הם אלו הצדדין מי יתן וארע . ואומר שכאשר
עיינו בטענות המחייבות מציאות הנה לא יחייבו מציאותו חלא בבחינת

המאמר השני

עצמו : וזה שהטענה הראשונה מהיות קצת הדברים אפסר סימצאו כל
סבותיהם ושל לא ימצאו הנה הוא מערכה על הדרוש : וזה שאפסרו הסבות
ההם הוא הדרוש גם כן ולזה לא תתן האמת כלל בדרוש הזה : ואלו
הב' הלקוח' מהרצון למ' שהוא מבואר שהאדם לו סירצה ושל לא ירצה הוא גם
כן מערכ' על הדרוש כי האומ' בהערך טבע האפסר יאמר כי הרצון מביע
יביעהו וחיוב חול' הרצון בדבר ההוא או בהפכו המני' ההוא יהיה סבת
הרצון : ולזה יהיה המניע הוא המחייב חול' הרצון עם השאר רצון
רצון לא חיוב והכרח כי ה' לעצמותו אפסר סירצה אחד מההפכים בסוף
לולי מביע יחיובו סירצה האחר והוא לא ירצו בשום הכרח ואולם : ולהיות
לעצמותו אפסר סירצה אחד משני ההפכים בשום יקרא רצון לא חיוב :
ואולם הג' הלקוחה ממה שהתבאר בטבעיות מהיות קצת הדברים נכסלים
בקרי הנה לא תחייב האפסרות אל' בבחינת עצמו ומהצד ההוא תתאמת
כפילתם במקרה : אבל לא ימנע שלא ימצאו בסבותיהם שהם מחייבות
מציאותם : ואלו הם הד' שישו דק החריצות וההשתדלות מבוא' שלא תחייב
אל' אפסרות הדברים לעצמותם כאלו תאמר אל' היה היות האיש הזה
מוכרח להיות עשיר לעצמותו היה ההשתדלות באסיפת הקניינים דכ' בטל
אבל אם הניח אפסרו לעצמותו ומחייב בבחינת סבתו שהוא החריצות
וההשתדלות לבטלה : אבל יהי' הסבת עצמיית לאסיפת הקניינים ואסיפת
הקניינים מסוכב לה : ואין דרך לומר היות הסבה לבטלה למסוכב אל'
אם כן היה המסוכב מצד עצמו מחייב לעצמותו במציאות הסבה או בזולת'
ואז לא יהיה מסוכב : ואלו הם ה' הוא מבואר שלא תתן האמת על כ"פ
וזה שהפסם המדברת אינה כבדלת אבל היא היולנית ומתפעלת ממזג הבעל
נפש : ולזה הוא אפסר בגופות הגלגלים וכ"ש במניעיהם סיפעלו במזג
הבעל כפשוטיניעו הכח המתעורר אשר באמצעות הסכמתו עם הכח המדמה
יהיה הרצון כמו שהתבאר בספר הנפש : ואם תהיה ההנעה על צד החיוב
אוי שאר האפסרות קיים לא יתבאר זה מהטענה הקי' ולזה הוא מבואר
שאין בכל הטענות שמצד העיון סיטויב מציאותו טבע האפסר אל' בבחינת
עצמות הדברים הנמצאים ולא בבחינת סבת : והנה הטענות אשר
מצד התורה גם כן לא יחייבו אל' מציאותו בבחינת עצמו : וזה שהטענה
הלקוחה ממזנת התורה נא הקרותיה שאם היו הדברים מחוייבים היו המצות
והאזהרות לבטלה האפסרות בבחינת עצמם : וזה אמנם הוא מבואר
שלא תחייב אל' הדברים שאם היו הדברים מחוייבים בבחינת עצמם

הכלל החמישי

שני המצות והאזהרות לבטלה אבל אם הדברים אפשריים בבחינת עצמם ומחייבים בבחינת סבותיהם לא יהיו המצות והאזהרות לבטלה אבל לתכלית חשובה. וזה כיהיו סבות מניעית לדברים אשר הם אפשריים בעצמם במדרגת הסבות אשר הם סבות למסוביהם בחריצות והזרזות באסיפת הקניינים. ואלו הדברים המועילים והמבדחים מן המזיקין: ולזה יתאמת שאין בטענה הזאת מה שיחייב מציאות אפשרי בבחינה הפכה. ואלו הטענה הסבית הלקוחה מהגמול והעונש שאם יתן האדם מוכרח במעשיו היה הגמול והעונש עליהם עול כחוקו יתברך: ורא' שהיא טענה חזקה לבטל כל חיוב. ואמנם כסתבוכן בה אין התרה ממה שיקשה וזה שאם היו הגמול והעונש מתחייבים מהעבדות והעברות התחייב המסובכים מן הסבות הנלא יאמר בהם היותם עול: כמו שאינו עול הקרות אל האם שישוף: ואם ה' קרבתו אליו בזולת רצון. והכ' כבר יתבאר זה במאמר הב' ב'. ולזה הוא מבוואר שאין בכל הטענות ההם מצד העין ומצד התור' מה שיחייב מציאות טובע האפשר בבחינת סבתו. וכך אומ' שבאשר עיינו בטענות המחייבות העדרו הכל' לא יחייבנו אלא בבחינת סבתו: וזה הטענה הא' והב' והג' הלקוחות מסבות הדברים והמניעים היוצאים מן הכח אל הפעל. והטענה הד' שהכרמית גם כן מבוואר מעניינם שלא יתנו החיוב אלא בבחינת הסבות: אבל בבחינת עצמם כבר נפארו אפשריים כמו שת'אמ' בחמר הראשון שהוא בבחינת עצמו אפשרי לקבל הנזרות כבא זו אחר סוד זו: ואם בבחינת המניעים הוא מחייב להתנות מהנחות זינגר' בבחינת סבתו והל' עם אפשריותו בבחינת עצמו אשר לא יסוד ממנו: ולזה בהתנות הזינג' יש לו חיוב אמת' בבחינת סבתו ר'ל אשר יסוד: וכך הטענות הלקוחות מיריעת הפש בעת'ר וההודעת העת'רית לכיאים ואף במה שכתל' בו הבחור' הוא מבוואר שלא תחייב' בטול אפשרות בבחינת עצמם. ואבל כבר היו הדבר' אפשריים בבחינת עצמם ומחוייבים בבחינת סבותם: ומצד חיובם הוא הדי' עקורם חיובם: ולזה הוא מבוואר שאין בכל הטענות ההם מצד העין ומצד התור' מה שיחייב. חיוב הדברים בבחינת עצמם ולזה היה האמת הגמור כפי מה שתחייבו התור' והעין סבוכע האפשר' כמצא בדברים בבחינת עצמם לא בבחינת סבותם אלא שהפרסום ה' מ' זיק' להמון למה שיחייבו התכלית לענשי הרע' ולא ירבישו שהעונש נמשך מהעברות' המסוכך מן הסב': ולזה היה מהחכמה האל' יתברך

המאמר השני

לשנאם רוצה לומר למצות ולאזהרות אמצעיים מניעים וסנות חזק תלהיטור
האדם אל הכלחה האנושית : וזה אמנם לחסרו ולפוננו הפסוט והוא היום
האלתי הברמו באמרו כי כאשר ייסר אים את בנו וי אלהיך מיסרך :
שהוא ידוע שהאב לא ייסר אש בנו לכוונת הנקמה ולא לתכלית היסוד חלל
לתועלת הכן • וכך כפייסר השם את האדם אין הכוונה הנקמה ממנו ולא
לתכלית היוסר המדיכוי שאיכנו ראוי חלל בקיות האדם ברצונו גמור כלל
סוס הכרח ואונס אבל הכוונה הטוב לכלל האומה והוא המכוון בו : ולזה
יהיה ראוי גם בקיותו מחוייב בכחינת סכיתו שזהו הטוב לאדם • חלל
סנריך לתעורר סהחיוב הזה הוא ראוי כסיהיה באופן סלא ירגיש בו הפועל
אונס והכרח והוא סוד הבחירה והרצון : אבל בפעולות ההכרח והאונס
רוצה לומר סיפעל האדם והוא מוכרח ואונס סלא יפעלם ברצונו הנהלמה
סאיכנו פועל בהסכמת כחו המתעורר עם המדמה איכנו פעל כפסו : ואין
ראוי סימסך לו העונס : וזה שאין לפעולות האנסיות מבוא בסתהיינה
האזהרות והמצות מניעות לעשותם או להתרחק מהם כי מה שאין לאדם
מבוא עליו לא יתכן בו מצוח ואזהרה והעונס בעברות לא יהיה מהיושר
האלתי למה סלא נמסך טמנו הטוב • ואולם אם אי אפשר מבלתי סכאמר
הרצון חייב כן סירצה או סלא ירצה בזולת מניש מחון : הנה כפי התורה
כבר אפשר שתחול סחלוקה בדרך אשר לקחנו בכלל הא' מזה המאמר :
וזה סיהיה הדבר אפשרי בכחינת עצמו וסכותיו ומחוייב בסבת ידיעתו
כמו סאפשר כשהנח מצא וירוע הוא אפשרי בכחינת עצמו והוא בכחינת
מציאותו מחוייב אז והיותו ידוע : ואם שהוא יתברך ויתעלה סמו יורע
הדברים קודם היותם : ולזה יראו סמה שהוא מחוייב קודם היותו איכנו
אפשרי : הנה איכנו אפשרי בכחינת ידיעתו אבל הוא אפשרי בכחינת
עצמו : ולהיות ידיעתו בלתי נופלת כזמן הנה ידיעתו בעתיד כידיעתו
בדברים הנמצאים אשר לא תחייב הכרח וחיונ בענם הדברים : חלל
סכאשר נקסה וכאמר האם ידיעתו קנויה מהנמצאים : כמו סקדם כפני
הספקות האחרונים • כסוב וכאמר סאנחנו לא כדע איך ידע אח' סידיעתו
עצמותו • והוא דרך הרב לפי דעתינו : ואולם כבר אפשר סיאמר עוד
בתשובה כי למה שהוא מכוואר שהדברים המוסגים אינם מוסגים כפי סכע
הדברים המוסגים : אבל כפי טבע המסיב : וזה יראה הראות מכאן
בהסגת החושים כי הנה חוש המסוס יסוג מוסגו כסיקרב אליו וימססהו
ייסוב במקום המסוס לכך קור או חוס קוטי או רכות ומס הראות יסו

הכלל החמישי

ברמזוק מקום ועניינו : זכך ההקס בשאר : ולזה כאסר קיה המסר
הזה נכחי בלתי נתלה בזמן ראוי שיסב מוסגו כפי מדרגתו שהוא בלתי
נתלה בזמן וזה אמנס לעצמותו : ולזה יסובגמה שלא נמצא הפגמה נכחי
כאלו היה נמצא נכחי : והכלל העולה מהדברים שהחמר הזה האפשרי
כל אשר תפול בו הבחירה אם נאמר שטבע הרצון כן חייב פירצה וסלא
ירצה בזולת מביע מחוץ והוא הדרך הנכון לפי התורה יהיו הדברים א'
אפשריים בבחינת סבתם ועצמותם ועמוייובם בבחינת ידיעת הסם :

ולקיותם אפשריים בבחינת עצמותם הנה החריצות ראוי בהם : והמזות
והאזהרות והגמול והעונש עליהם למה שאם היה נומר ההפך כבר היתה
ידיעת הסם יתברך בו בהפך * ולא יסאר אלא השאלה אך ידע הש יתב
הדברים האפשריים * וכבר חשבנו בו אם כפי דעת הרב ואם כפי דעתינו
ובכלל למה שה א מקנה המניאו לזולתו מהנמצאים הידיעה בהם ראוייה
נמחוייבת : ואיך סיהיה שורש העניין כלו האפשרות נמדד וחיוב נמדד איך
המלט עמנו . וכבר העיד הסלם אשר נכנס בסלום ויצא בסלום על כל
העמוקות במאמר קצר : אמרו הכל צפוי והרשות נתונה וכטוב העולם
נרון והכל לפי רוב המעשה הנה באמרו הכל צפוי הורה שהדברים כלם
מסודרים וידועים והוא הפרש הגדול אשר איך ספק באמתנו אשר נמער
בו רגלי קצת חכמינו והוא אשר הביאו לגלות הסוד הזה למה שנתפרצו בו
רבים מאומתינו היום : ובאמרו והרשות נתונה העיד על סוד הבחירה
והרצון כירשות כל אדם נתונה לו בבחינת עצמו כי לא תפול הזואה למוכרח
ואכנס ובאמרו וכטוב העולם נרון העיד על היושר אלהי בדין רוצה לומר
בגמול ועונש שאיכנו לא לתכלית נקמה ולא לכוננת בקשת יוסר מדיני
המוני וזה אמנס לא לחיוב אשר מפאת הסבות אלא לסבת הטוב כמו שקדם
ונאמרו והכל לפי רוב המעשה אפשר שאפי' על חיוב הסכו' שיש שם קריבות
ורחקות כאמרו כי גבוה מעל גבוה שומר או יורמו אל הפרש הידוע לפי'
הקבלה היות העולם נרון לפי רובנו : או אפשר פירמוז אל שרם גרו' שיתבא'
בכלל הז' בג' :

הפרק ד

ואיך סיהיה הידיעת הזה מן החיוב אם החיוב
בבחינת הסבות או החיוב בבחינת ידיעתו יתב'
כדמו במקומות בכתובים וכיחור בספר קהלת ובמאמר חכמים זכרם
לברכה במקוונות אמרם איך אדם נקף באצבעו מלמטה שאין מכריזין
עליו מלמעלה * ודרשו אמרה כי יפול הנפל ממנו : ראוי זה

המאמר השני

ליפול מחשתימי בראשית סהדי לא נפל והכתוב קראו נוסל אלא שמגבלת
זכות על ידי זכאי וחובה על ידי חייב . הרי פעם היות עברו מהאפשרות
זמן שבערנו מטעם ימזכר את היות זה ראוי ליפול : והסבה הקרובה
העדר המעק : ועם זה יוחם אל הקרי . והידיעה נמנעה לאדם למה
למה שלא תקוף הפרטים לפחותם בלתי בעל תכלית . אמנם היא מחויי
למי שהיא בלתי בעל תכלית . ועמה שיורה על זה גם כן אמרם לא דוד
היה ראוי לאותו מעשה . ולא ישראל היו ראויין לאותו מעשה אלא למי לך
שאלם המא יחיד אמרם לו כלך אצל יחיד : וחס חטא צבור אמרם לו
כלך אצל צבור . ועם זה היו נעבשים : והכל לא יתיסב זה אלא ברר אשר
ביארנו : ומה שיורה על החיוב גם כן אמרם כשע שאמר להם הקדוש
בדרך הוא מי יתן ויהי לכבש היה להם לומר את תן ואף משה לא רמזה להם
אלא לאחר ארבעים שנה : מכאן שאין אדם יודר לסוף דעת רבו אלא עד
ארבעים שנה : ומאמרים רבים זולת אלה מוסיפין ספק ומבוכה לפי
הנראה מהם ומתייבשים בדרך זה כפסטים : וממה שיורה על קיום ח
ההסתדלות עם החיוב אמרם אם אין אני לימי לי וכשאתי לעצמי מה אני
ואם לא עבטיו אמתי : ורבים זולתם אין צורך לזכרם כמו שאמ' בגמ'
סוכה בסביל שמה דברים חמה לוקה וכומו שבא במסכת מכות אם עד
שלא בגמ' דינומת כהן גדול ומנו כהן גדול אחר חוזר בגמ' דינו חוזר ב
במיתתו של חני : ואמריבן בגמ' מאי הוה ליה למעב' היה לו לבק רחמים
שיגמר דינו לזכות ולא בק ש שכל אלו המאמרים אין להם קיום אלא במת
שהתבאר מהיות הדברים כלם מסודרים ודיועיים לו יתבדך פבעיים היו או
במוריים ודי חזק לפי בזונתו : והנה בכלל הקסוי יבאו דברים מסכימי
ונאותים אל הרעת הזה להיות טבע האמת עד לעצמו ומסכים מכל ד
ונכאן הותר הספק הגדול שיעדנו בכלל הא' מזה המאמ' להתירו בכאן
אשר מעדנו בו רגלי הרבה מהראשונים כי לא שערז בחיוב אשר יסכים
המסר האלהי עם התגרוי : ואם היה שלא יסבלהו היושר המדויבו ההמוני
וכ' ש לפי דעת התורה : והוא הכבון שיסכים בו היושר המדויבו ההמוני
ודעהו : שכן והתהלה לאל .

הפרק ה

בתוספת באור הדעת הזה בהתר הספק העצום
הזה אשר לא סרו הקודמי להסתפק עליו והוא
אין יסכים היושר האלהי כגמול ועונש עם החיוב : ואם היה יסכים מה
הפרס כן החיוב אשר בתחיבת הסכמת בזונת הרבם אונם והכרח וכן

הכלל החמישי

החיוב אשר בהרגש אונס והכרח : וזה שכבר יחשב שאם נעש' הנוצות
והעברות הם סבות והגמול והעונש מסוככים להם עם חיוב המעשים הנח
לא היה ראוי שזכרתי חיוב בזולת הרגש הכרח מהחיוב בהרגש הכרח כ
בטיקו הגמול והעונש מסוככים לאחר ובלתי מסוככים לאחר אחר שאין
המלש לחיוב כסוס פנים * ואם היה פנודה בהבדל הזה פכהרגש האינ
והקכרח לחיוב יהיה מקום לגמול והעונש למה שלא יהיה אז רצוני כלל :

וכשלא יורגש אונס ויקרא רצוני ואם הוא מוכרח אללא שלא ירגש בהכרח
הנה ברעות אשר בפנות התורית איך יהיה בהם גמול ועונש מי יתן
ואדעכי הוא מבוחר לפי הקבלה שהעונש בהם נפלא כאשר אלל המינים
והאפקדיס ושכפרו בתורה ושכפרו בחתיית המתים * ואמר במשנה :
אלו שחין להם חלק לעולם הבא : וכבר יראה בהם שאין לרצו ולבחירה
מבוא בהם כלל וזה מפנים ראשונה שאם היה הרצון הכרחי באמונות :

הנה אם בן האמונה לא תהיה מדרגתה בחוק האמת וזה שהרצון לו
סירצה ושלא ירצה : וכבר נוכל להאמין שני הסותרים בבא זה אחר
סוד זה תמיד וזה שאם ירצה להאמינס והוא בתכלית הטוב : פכית
שאם היה הרצון הכרחי באמונה : הנה אם בן המני' המחדש האמונ' ההוא
מסופק האמת בה : וזה שאם המניע בלתי מסופק האמת כלל : הנה איך
נורך בו לרצון : ואם המחדש מסופק האמת בו הנה אם בן האמונ' מסופ'
האמת בה : ב' יראה מזה הצד שאין לרצון מבוא על האמונה : וזה שאין
האמונה דבר זולת חיוב הרבר חוץ לנפש כמו שהוא בפס : ומה שהוא חוץ
לנפש אין לו התלות ברצון האמונה שהוא בו כן הנה אם בן אין לאמונ' התלו'
ברצון : ואחר שהתבאר זה אומר שהאמונ' אמונה מה : וכל שכן אם
היא אמונה מופתית א' מבלתי סירגים חיוב והכרח במור להאמין האמונה
ההיא * וזה שאחר שהמניע ההוא חזק החיוב אין המלש ממנו והוא החיוב
המוחלט אחר שהכחונה אמונה מופתית : הנה החיוב והכרח טבואר
בגלה ומורגש אלנו שהוא במניע בחקולת האמונ' סותר האמונה ההיא : ולזה
אם היה המין הזה מהכרה רצון המורגש בו בלתי ראוי הגמול והעונש עליו
כפי מה שהנבח : הנה לא אסער איך יתכן הגמול והעונש באמונות והכ'
מה סראני שאמר בהתר הספקות האלו כפי מה שנאמר : הנה ראשונה
למה שהיושר האלקי פונה תמיד אל הטוב והשלמות : והיה הטוב והשלמות
המבוא סבות מניעות אלפעולות הטוב מחייב בחק היושר האלקי להמצאת
המנוונת הגמול והעונש בהם להיותם המצאת סבות מניעות אל פעולו הטוב

המאמר השני

והיה הסבות מניעות למח שהגמול והעונש כמשך מהם כהמשך המסוכב מן
השבה. ולזה וכיעו הרצון והבחירה אלל מה שיכיעו להתקרב אליו ז
ולתקרב ממנו. ולזה יתישב סראוי סימכיס היושר האלהי בגמול
והעונש עם החיוב. ואמנם ההבדל אשר בין החיוב בזולת הרגש אונס
והכרח ובין החיוב אשר באונס והכרח הנה הוא הראוי נמה שאומר:
שכבר יתבאר ממה שיבא בגזירת הנזיר בכלל ה' אס מנר העינין ואס מנר
הבתוכים משכיס עם מאמרי רזל במקומו למתחלפים סהתכלית הנכסף
בעבודות וכפעולות הטוב הוא החסך והשמחה בהם שאיכנו דבר זולתי
ערבות הרצון לפעול הטוב: וזה לפי שהוא יתברך בתכלית האהב והערבו
להשפיע לפעול הטוב: והיה הקשר והדבקות אס כן ללכת בדרך כיו כפי
מה שאיפשר ולזה כאשר היה החפץ והערבות הזה הנפש היה פעל כפשי
אשר באמצעותו יהיה הדבקות והפרוד. ולזה היה ראוי שימשך ממנו
הגמול והעונש כהמשך המסוכב מן השבה. וכאשר נעדר הנפש מן החפץ
הזה כמו שיהיה אדם מרגש אונס והכרח בפעולותיו הנה הפעל הוא
לא יפעלו הנפש ולא יתחייב ממנו דבקות ופרוד שיהיה למה שיהי הפעל
מופשט מרצון כפשי ולזה לא היה ראוי לגמול ועונש כלל: ויתושב גם כן
ההבדל הזה. אבל כשיתישב ההבדל הזה איך יתישב הגמול והעונש באמנו
וזה כיו ויעודי הגמול והעונש בהם אי איפשר שימשיכו הרצון והבחירה
על האמנו ושיקיו סכו מניעו לה' אח' שהונ' שהאר' על האמנו בלתי בחירוי
ואין לרצון שום מבוא עליהם. וכבר נתפתנו קצת חכמינו כפי מה שיראה
בכח דבריהם שהגמול על האמונית לא יפול בחק היושר והעול למה ס
שהגמול טבעי ונמשך בחיוב למושכל באלו תאמר סנפש האדם כאשר
נתיעבה באמתות האמונות וסם אלו מושכלות כאשר סם חזן לנפש כבר
תתעס בהם הנפש ותשאר נחית והוא הגמול להאחרון לאדם.
והנה הרעת הזה הוא מבואר שאין לו מכא בחק התורה כמו שיתבאר עוד
במה שיבא בגזירת הנזיר: ומה אס היה כן כבר היה די לנו בהיטור
אותני בקצת הרעות שבאו בתורה. ולא הייכנו דריכין לריבוי מופלגות מן
האצות וענפיהם וענפי ענפיהם האלהים אלל אס כן היה הריבוי תולדות
הפלוסופיא: והנה מה שבא מהם בתו מעט מזע' ואס סית הנפש מתעצמ'
מאמתות המושכלות הנה בספר היסודות ובספר החרוטים אמתות מושכ'
הרבה מאד ותהיה הנפש ההנדסי אס כן כלולה מאמתות הרבה מנפש
התנורית אלל שהוא מבואר שהרעת הזה שהוא נפסד כפי דעת התורה

הכלל החמישי

עם שהוא בעצמו רחוק מאד כמו שמתבאר עוד בג' סיהיה הגמון הפארז'
 המושכל לבר מי יתן וארע אם הנפס פקסכילה המושכל הזה שהתבאר עם
 בספר היסודות שהמסולם זיוותיו שוות לפני נכנות ולא הסכילה זולתו האם
 המושכל הזה לבר יתעצם ויפחד נחמי : ואם היה שיסאר אם יהיה כדמות
 נפס שהתעצמה מהמושכל שהתבאר עם גם כן שהמרוכע קוטר מרובע סוף
 לפני מרובע פני שלשות המרובע או מושכל אחר • ואם היה שיתחלף
 אלף סוף כלו שטות והפסד הימיון : אבל הפלסוף למה שלא נפקחו עיניו
 במאור התורה • ומצד אחר נלחץ מהוראות חזקות יורני השארות נפס
 הארס כדא כדראיות וחשב מחשבות לקיים הכדראות ההם ואם הם בתכלית
 הארחק מהשכל וכל פכן מהתורה אלף נתיח קדרך הזה • וכאמר
 שאחר שהתבאר שאין על האמונות מבוא לרצון אבל המאמין הוא מרגיש
 בהכרח אשר לו על היוחו מאמין הנה הוא מבואר שאין המלט אלף בסנשי
 הבחירה והרצון על עבין דבק נמחבר עם האמונות סמוך מצדן להם והוא
 הערכות והשמה אשר חנן לנו כשחנן אותנו השם אמונתו והחריצות ל
 לעמוד על אמתתה והוא עניין רצוני ובחירוי בלי ספק : וזה שכבר
 יצוייר אמתות האמונה בזולת כפי סיבוב על האמונה התעוררות שמהה כהיותו
 בעל האמונה ההיא • ולזה הוא מבואר שהתעוררות השמה וההסתדרלות
 בעינין באמתתה עניינים נמשכים לרצון והבחירה אשר עליה יתישב עב
 עניין הגמול והעונש כמו שיתבאר עוד כמה סיבא בגזירת הצור : ואומר
 שגם עו הם כפעולות כשיעין בהסתאמת שהגמול איכנו על ענש הפעולות
 ראשונה אלף על בחירת הפעל כשיפעלנו • וזה שהארס שיפעל דבר הנה
 כבר הוציא מה שהיה בכח בחירתו לב' קצוות הסותר בשוני אל אחד מהם
 בפעל : ולפי שהוא מבואר שמה שהוא בפעל איכנו בכח ואפשרו עליו מה
 שהוא בפעל אבל הוא מחוייב והכרחי עליו יתחייב א"כ שהגמול והעונש אשר
 נופאת הבחירה והרצון איכנו על הפעל בעצמו כשיפעלנו אבל על בחירתו
 הפעל כשיפעלנו • וכמה נאות על זה מאמר זל קהודרי עבירה קסי מעבד'
 וזה שלמה שהעבירה מורכבת מסני עניינים אם הפעל בעצמו ואם בחירתו
 ורצונו בה והיה העונש המגיע בה איכנו אלח מפאת הרצון והבחירה אשר
 בנה במאמ הזה בהרהור : הוא מבואר שהיותו קשה בסניהם הרצון והוא
 הרהור : וכבר יתאמת ג' כסבאסר יצויירו נסר די הפעל בזולת הרהור ורצו
 כמו שיתאמר פעלאנס או הרצון בזולת הפעל כבר ישיגו עונש על הרהור
 הצדני כפי מה שבא בו הקבלה האמתית אמנס עולה מכפרת על הרהור

המאמר השני

אנכי ולא ישיגהו עונם על הפעל כמו שהסודרם אצלנו אנוס רחמנא פטריה
אמנם יאמר יותר קשה למה שאין ספק שהעונם ברצון כשיצטרף אל
הפעל יותר גדול מהעונם על הרצון בלבד כשלא יצטרף אל הפעל והו' טמא
שיורה גם כן מפאת הפעל אבל היותר קשה מפאת הרצון וכי' חזו כשיצטרף
אל הפעל והוא דבר אמתי אין ספק בו ולזה כבר הותר הספ' הגדול והתישב
שהגמול והעונם באמנות הוא מפאת הערכו והשמח אשר לנו בהם והמריצות
בהסתדלות השגתה : וזה מה שרצינו לבאר -

הפרק ו'

בבאור שמה שהתבאר בזה מצד העיון הו' אפסכי
לדעת דול' וזה שמה שהתבאר מזה הו' מב' עבינו
הא' היות האמונה ברעיות נקנית בזולת רצון • והב' היות הגמול והעונם
על הרצון : אם הגמול בחשק ההסתדלות וחסמחה להיותנו מכת האמונה
הזאת וחס העונם על הפכו והכ' שני אלו העביינים נרמזו בתאמר אחד
בפר' עקו' : אמר שם ויתצבו בתחתית ההר מלמד טכפה עליהם ההר
כגיית אם תקבלו מוטב ואם לאו שם תהא קבוצתכם : אמר רבא מכאן
מודעא רבא לאורייתא : אמר לו הדר קבלוה בימי אחשורוש שנאט קיימו
וקבלו היהודים • קיימומה שקבלו כבר • ויהיה ביאור המאמר לפי זה
למה שהתבאר שהאמונה נקנית באמצעות הקדמות סכליות • וכל סכך
באמצעות הנבואה שהי' כושעוד הכבד והיא לא היה אל רצון שום מבוא
בה אם כן היה להם שיאמינה ירצו אולם ירצו הנה אם כן היו מוכרחים
על האמונה ודמה ההכרח ההוא כאלו כפה עליהם ההר כגיית כדי שיקב'
עלכרחים • ואם לא סימנתו שם שהוא אונס והכרח ניכר • כן ברוב האותיות
העצומים ובחתימת המשמר ההוא האמינה בהכרח התורה ואם יסנינו ממנו
שיהיו נוטים מהכונה ומדרך החיים אשר כנה במיתנה וקבוצה ולזה א'
אמר החכם הקוא מכאן מודעא רבא לאורייתא : כי עש הו'תה אמתית
בלי ספק : אמנם אחר שהאמונה עליהם הית' הכרחית אין מבוא לרצון עליו'
ואולי לא קבלנו מרצונם הבחריי המשעב' אותנו והמסך אחריה וזה שהוא
מבוא' שעם היות האשונ' אמיתי' א"ס בה אם לא קבלנו אין דרך אל העונם
הגדול כאלו קבלנו להמסך אחר מרצוננו : ולזה השיב הדור קבלנו בימי
אחשורוש שכלאמר קיימו וקבלו היהודים כלומר אחר שנרא' שבאמצעות
השמח שהיו שמחים על הנסים ועל הפרקן שנעשו להם בימים ההם קיימו
מה שקבלו כבר קרי המודעא בל' מאלו כי הערכות והשמח שבו נתל' הגמול'
באמונות כבר היה על השלמות בימי אחשורוש וזה כלומר מב' על מה שהתבאר
ברצונינו

הכלל השישי

מדברינו אם היות האמונה ברעו' בכזולת רצון ואם היות הגמול על הרצון והסמחה בהיותו בעל האמונה היא ער סליחות השמחה ההי' תענוג והנאה לבעל האמונה והערס אלכנו אסור לאדם ליהנות מן העולם הזה כלל ברכה תקנו מטבע הכרכות לזה ברך שלא עשני גוי ועבד ואשה וכמו שנאריך בז' עוד בכלל הובנה ודי בזה עתה לפי כוונתינו השבחה והתלהלל לאל לבדו ומרומם על כל ברכותיהלה :

הכלל הז'

בתכלית

הנה עם היות הרב עמורה יראה סבבסת התכלית האחרון לכל המציאות גם לדעת החרושים אין עניין לו הנה נבקשת התכלית בזאת התורה הוא מחוייב וזה כי הסבה התכליתית גם בדברים הטבעיים מנוארת מאד כמו שהתבאר במקומו והנה בו הרב בדברים החלקיים בתכלית הראשון וכל שכן בדברים המלאכותיים שהם בפעל השכל ומה שהוא בפעל השכל הראשון שהוא המציא האמת לזולתו מהשכלים אשר אין בהם יחס ודמיון ס'א'א מכלתי היותו לתכלית חשוב : ולזה הוא מחוייב בזאת התורה סיהיה לה תכלית חשוב וזולת זה לא יזויר מציאותה מאתו יתברך ולפי שהסבה התכליתית היא החשוב מ מהסבות בדברים ראוי שלא יסוינו עולה בזה החרושים וכל שכן שבזה תועלת גדול שבאשר נעמוד על התכלית האמתית בזאת התורה יתבאר לנו בקלות טעמי קצת מכותיה אשר לא פרו הקורמים מלהסתפק בהם ולזה נחקור בו בכלל הזה כפי מנהגינו וחלקנו אותו לה' פרקים הפרק הראשון נבאר בו התכלית האמתית בזאת התורה השני נבאר בו איך יתאמת סיתחייב התכלית הז' מהזאת התורה הג' נבאר בו שהתכלית בזאת התורה היא התכלית לכלל המציאות הד' באמת חייב זה מצד העיון ומהמאשרים לרז' ה' נבאר בו סבבסת התכלית האחרון לכלל המציאות ראוי ומחוייב עד שבישב בו

דעת הרב

הפרק א'

נבאר התכלית האמתית בזאת התורה ונאמר לפי שהתכלית בדברים משכו ראשון וממנו אחרון וממנו אמצעי : והיה האחרון הוא התכלית האמתית אשר כל התכליות הקורמים נמצאו בעבורו והוא להם סבה • צריך סנחקור בתכלית האחרון בזאת התורה : ולפי שהתכלית המכוון בדברים הוא טוב ושלמות מה

המאמר השני

אשר בנחיתנו היתה הסכה תכליתית : הגם אופן החקר' בזה הוא דרך
החפז : וזה כשנחקור על הטוב והשלמות הכמוסך ממנה אם הוא אחד או
רבים ואם היה אחד הנה הוא כלי ספק התכלית האחרון ואם הם רבים
לפי תכלית האחרון ברורים הוא אחד לכד וזה מה שהשלמו יגיע באמצעו
התורה אשר היא אחרות פשוטה בכל הדברים כמו שהתבאר זה במס' סוף
הטבע דרך שנחקור איזה מהם ראוי כשיהיה אחרון : וזה שלא ימנע בתכל'
הראשון והאמצעי שיהיו רבים אבל על כן פנים צריך שיפנו כלם לדבר א'
הוא התכלית האחרון להם אשר בעבורו נמצאו כלם : והנה כאשר בדקנו
בה ובמה שבא מזה בקבלה מצאנו שכבר תעמיד אותנו בשלמות המדות
והדעות ובהצלחות גופיות וכפסיות . ולפיכך נסאר עלינו לחקור בו אם
התכלית האחרון באחד מאלו או אם הוא בדבר זולת אלו . ואם הוא בדבר
זולת אלו והיו אלו תכליות ראשונים או אמצעיים איך יתאמת שיהיו כלם
פונים אל התכלית האחרון כאשר חוייב מהיותם תכליות . אחד שהתבאר
שהתכלית האחרון הוא אחד לכד : ואולם שהתורה תייסר אותנו באלה הד'
שלמיות זה יתבאר ממה שאמר אם הראשון והוא שלמות המדות למה פ'
שלמות המדות וחשדונם באמר בנחית הנהגתו בעצמו והנהגתו עם
אנשי ביתו ועם אנשי מדינתו : וכשנבונן בדרכי התורה נמצא כל א' מאלו
בתכלית השלמות : אם הנהגתו בעצמו זה יראה מהזהירות והפרישות
מהביאות והמאכלות אסורות המקנים תכונות רעות בגפם האדם בטבע
וכפגלה מהם כמו שהתפרסם בקצתם והמכבים אור השכל אשר בשלמותו
תשלם הכפש . והקדושה במניעת הטומאות אשר תרפוס בגפם אדם נקיות
וזכך כמו שיתבאר עוד במאמר הזה בנ"ה ואם בהנהגתו עם אנשי ביתו
אשר יכלול הנהגתו עם האשה והעבדים זה יראה ג"כ אם האשה
כמה שדקדקה התורה כפי מה שבא בקבלה בהשלים חקה בכל מה שתצטר'
מסאר כמות ועובה ומה שתקנו בהיות הבעל חייב במזונותיה וקפוטיה ור'
ורפואתה ופדיונה וקבורתה וכמזונותיה ובמזונות ביתה לכשתתאלמן :
וכשתוכת הכין דכרין : והיא גם היא עליה לשמם בעלה? ולהיות מעט' ודיה
ומציאתה ופירות נכסיה שלו ואם מתה בעלה יורסה עד שכבר ירא שםפאת
החייב מזה משידות בעלה המוטל עליה כפשרו מהמצות הזמניות אלא
שהכלתי זמניות לא היה בדין שתפטרנה למה שאם לא יזדמנו להם בזמן
אחד תוכלנה להסלימם בזמן אחר וכ"ס מהאחריות שהן מחוייבות שהקיים
בהם כפ"ב ואל תעשה והכוונה כלה שלום הבית אשר דקדקו בו ז' ויתרו

הכלל השישי

צבירת הרבה במקומות מתחלפים באמנם כר חנוכה ביתו נר כ
 ביתו עריף משום שלום ביתו וכיוצא בזה הרבה עד שחייבו לכבדה יותר
 מצופו : ואם הבנים כמה שהפליגה התורה לדרקדק בזונב שהיה באופן
 מהקדושה במניעת ההפקר ושלוח התאווה כונה ממנה שלמות יצירת הבנים
 לדמותם לצור אמנו חוצכו להיות ציור הפעלים פועל בזה בטבע וכמו שחיי'
 האב במצות ידועות בתקין כפשו וגופו כמו שתאמר למולו וללמדו אומנות
 ולזנו זמן ידוע מתקנת אופי • וכמה שחייבו הבנים במורא ובכבוד
 הגרים שהיא יסוד ועמוד גדול לקבלה : וכמה שכונה בטוב ההנהגה בהמו'
 בן סורר ומורה ואם העבדים • אם העבדים כמה שהזכיר שלח לעבדו בהם
 עבודת פרך : ולא דרך בזיון • וכמה שחייבו הבעלים לזנוס בגופו כמו
 שהעידו רזל במאמדם הקונה עבד עבדי קונה ארון לעצמו שלא תהא אתה
 אוכל פת נקייה והוא פת קיבור וכז' וכמה שזנה אומנם להעניקם בצאתם
 וכמה שדרקדקה בכבוד כנות ישראל מוסף על הזכרים : אם מצאתה כ
 בהבאת סימנים שלא לזלזל כהן כשהן בזמן הגדלות : ואף בזמן הקטנות
 לפי שאולי יהיה מי שיחוס לנשאה אחרי עבודתה ונתה כיעוד האב או הבע'
 כמו שבא בקבלה שמצות יעוד קודמת לפד זן : ואם הכנענים אם כמה
 שנותה להכניסם תחת כנפי השכינה כפי מה שבא בקבלה : והיותם
 חייבים במצות שהאש חייבת בהם לסבח מזכרנו רוצה לומר למה שעליהם
 חק בעברות והשרות ז' זה כשנשתחררו היו כישראל לכל דבר
 וכמה שנותה להיותם יוצאים בראשי אברים ומה שחנן אותם
 במי שברח מחוזה לארץ שהוא יוצא לחירות כמו שבא בקבלה בפירוש לא
 תסגיר עבד אל אדוניו • ואולם בהנהגתנו עם אנשי עירו : הנה מלכד
 מה שהישירה אנתנו במצות פרסיות ובפסורי האבות כמדות כמו היושר ז
 והשמי אמרה מדבר סקר תרחק ונקי וצדיק אל תהרוג : אשר כו דרשו
 רבותינו זכרם לברכה להרחיק הרבה ממויבי ערמות שהם הפך השוני •
 ודרסוג' כ דק דק תרדוף למען תחיה הלך אשר ב' דיפה והמניע מהשח'
 אפי לזכות את הזכאי וכמו הגבור באצרו לא תגורו משני אים כי המשפט
 לאלהים הוא • והמצוה להלחם עם ז' עצמיץ ולמהות זכר עמלק ושלח לירוא
 מהם אמר אל תיראו ואל תערצו מפניהם • וכבר התנהג א א ע' במדה
 הזאת בהלחמנו עם החמסה מלכים בזריות כפלא בעם מעט מאוד בהקם
 אליהם : וכמו הנדיבות בחיוב דרקות ומתנות עניים והתנהג עם החכרים
 לפנים משורת הדין כמו שבאה הקבלה וכמו שהתנהג הנביא עליו השלום עם

הפאמר הישני

המלאכים ומהמין הזה המטונות והיוכלות ומניעת הנסך כי כל זה דרך
 והישרה לתקן ענייני בני אדם ולהרחיק הריסה והפסד מצבם • וכמו
 העגה אשר מתואר בה ארזן הנביאים עה והישרתנו התורה בזה הישרה
 נפלאה במניעת הגאולה מהמלאכים עד שבאה הצואה בפירוש עם ההפרש
 הגדול בינו וכו' עמו מהשולטנו והמעל לבלתי דוס לבנו מאחיו מסכי אל מה
 שאמרנו רזל מאד מאד קוי שכל רוח וכמו מניע' החנופ' כמו שמנינו בתוכחת
 באמרנו הוכח תכוח את עמיתך : וכמו מניעת השבחה והנקימ' והנטייה
 באמרנו לא תשנא את אחיך בלבבך לא תקום ולא תטור את בני עמך :
 ומלבד כל זה הישרה אותנו במצוה כוללת כל ענייני בני אדם שבין אדם
 לחברו והיא האהבה באמרנו ואהבת לרעך כמוך וכבר קטוב הלל הזקן
 לאדם שכל להתגורר על מנת סילמדנו התורה כלת על דגל אחת ואמר לנו
 ואהבת לרעך כמוך רעך שני לחברך לא תעביר ואורך פירוש הוא
 זילגמור הנה שכימעות המדות הישרה אותנו התורה הישרה נפלאה
 ואחסנ' בשלמות הדעות זה מכואר מאד למה שהישרתנו
 אם במציאות השם יתברך שהוא שרש עמוד התורה ופרי החכמות כלן
 ואחרתנו והיותו בלתי גוף ולא כח בגוף וידועתו והסבחתו ועצם יכלתו קן
 בחדשו המציאות בכלל וכנסים וכנפלאות שבאו בה אשר הוקבעו המועדות
 זכר להם : ושרש הנבואה : ובכלל הפנות והדעות התוריות אשר יכללם
 הספר הזה וייתר מהמה כגון שיתבאר עוד בבה' • ואמכס בהצלמות גופיות
 : הנה ביעודי האבות ובייעודי המצות מה שבו די : ואולם בהצלחו הכפשיית
 הנה באו מפורשות גם כן ביעודים הכללים • אמר בהצעת המעמ' הנכבד
 ועתה אם שמוע תשמעו בקולי וגו' והייתם לי סגולה וגומר ולתתך עליון על
 כל הגוים אשר עשה • ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש : ואם ווי
 האמירך היום וגו' אשרוך ישראלמי כמוך עם נוסע בוי מוגן עזרך וגומר
 ואם היה שאפשר סיפורו בהצלחות מרגמות כאלו תאמר כזו האנוכיס
 והכבוד המרומה הנה הקבלה האמצית הישרתנו בזה בהצלמות הנה
 הנחמיות המרומה להם בעולם הבא : והוא השארית הנפשות אחר המות
 הנהנוח מזיו השכינה : והנה כשידוקדק היטב נמצא שגו' יר' שבכתב
 רמזים והערות מזה כמו שובא עוד בבה' • ולזה באשרוי' אר' : ממנה
 רונה לומר שהיא תישר אותנו תכויח הישרה באלו השלמ' : נשאר ענינו
 שנעיין אם התכלית האחרון באחד מהם או אם הוא ברזר זולתם והנה
 אם הוא באחד מהם הלא מחוייב שהוא היותר חשוב מהם : וזה סוד

הכלל השישי

שהתבאר היותם תכליתיות ואיך סיקוי התכליתיות מחוייב בהם סיהיו פוכים אל התכלית האחרון והצטרף אל זה הקדמה ידועה בעצמה שלא יתכן היות החסר והפחות תכלית לפלס ולחשוב יחוייב בהכרח שהיותר חשוב הוא התכלית האחרון ולפי שאין יחס בין ההצלחה הנצחית לזמנית כפי כפיס ממוין אחד: וכל סכן אם הנצחית ממוין יותר חשוב הרבה לאין תכלית הוא טבואר שאם התכלית האחרון באחד מאלו הנה הוא בהצלחה הנפשית נצחית וזה למה שאם ההצלחות זמניות ואין להם גס כן יחס עשה בחסיבות: למה שהדבקות בזיו השכיכה א"א שיצוייר טוב גדול כמהו ב בחסיבות • ואמנם אמרנו בשאר ההצלחות שהם זמניות אם בהצלחות הגופיות ובשלמות המדות הדבר בהם טבואר • ואם בשלמות הדעות למה שהשכל האנושי איננו בפעל תמיד בהיותו מחובר אל הגוף ואחר התפדרו לא התבאר עדיין נצחיות המושכל כמו סיבא ולפי שהוא טבואר בהצלחת האדם האנושית הנצחית היותה בתכלית האחרון מהחשובות: והתכלית האחרון כבר יחשב שהוא התכלית האחרון בתורה ראוי להיות כן כבר יחשב בה שהיא התכלית האחרון: ולפי שאין המלס מהיות שאר השלמות פוכין אליו ראוי טבואר אם יתאמת כאלו שיפנו אליו אם היה סיהי התכלי האחרון וכאמר שהדבר טבואר בהם היותם פוכים אל השלמות שהוא אם היה סיהי הוא התכלית האחרון. וזה שההצלחות הגופיות למה שנס' האד' תפעל בטלים בשמיים הנקבתקוגם והצלחת'מה שהוא הצע' והכנ' לשלמותו בקיום התורה מה שלא יעלם • ואולם שלמות המדות אין ספק בהכחיותו סבה עצמית בזכך הנפש ואורה והפר ממנה חלאתה והתקדס' מטומאות מתאוות והקבאות והנצחם שהם סבות קדוכות לכיבויו אורה אשר כל זה הצעה והכנה לפתוח המושכלות בה • ואמנם שלמות הדעות כבר יחשב חיותו יותר עצמיו בתכלית הזה נאי אפסר מכלתי סנר חייב בזה הביאור לפי שמערו בודגלי קצת חכמי אומתינו כפי מה סנר אלה לניעם סכו נתישר לעמוד על התכלית האמתית בזאת התורה ואמר שהוא מושכס מהם שהשכ' יתעצם כמה שיסיגו מהמושכלות ויתחדס מהם שכל נקנה בלתי מעורב עם השכל הקולנו: ולחיותו נכדל מהחילוני עם היות שנתהוה ונתחדס יסאר נצחי לפי שאין לו סבות הפסד כמו סנכאר במשה' שהחמר הוא סכת הפסד והדע' ולזה היה ההצלחה הנצחית כמושכלות הנקכות וכל עוד סנסיב מושכס' רבים תהיה הצלחה יותר גדולה וכל סכן כאשר יהיו המושגים יותר יקדים בעצמם והוא גא כן עושכס מהם שכל א מהמסכילי

המאמר השני

ישמח ויתענג אחר המות במה שהסיג אותו : והנה שפירו זה במה שנסיג
מהערבות בחיינו בהסוגנו המושכלות וכ"פ אחר המו שנשכיל יחד בהתמך
ולזה יחוייב שאין יחס חל הערבות סיהיה מהמושכלו הפחותו אל המושכלו
הנכבדות בהערבות שנמצא בהם בחיינו מתחלק חלוק נפלא • זהו
כלל מה שהשתתפו בו והסכימו עליו אלא שמצאנו בהם חלוק כן מהם מה
סידרה שההצלחה הזאת תהיה יותר גדולה כל מה שהיו המוסגים רבים מ
מהנמצאות בפני חמר היו אונבדלים • וזהו הוא יראה למה פסודר
הנמצאות כלם כנפש השכל הפועל הנה כל אשר קרב מדרגתו בהסגת
המושכלות אל השכל הפועל היתה מדרגתו יותר גבוהה ומהם מי שיראה
שהמוסג בשכל האדם הסגה אמתית ממצואות השם ומלאכיו הוא הנשאר
וכל מה שהסיג יותר מדרגתו יותר עצום כוונה משגולפי מה שירא שהסג
יתעצם בהסגתו בכבדלים לכד והוא הנשאר נצחי • וכל מה שהסיג בהם
יותר תהיה ההצלחה יותר עצומה : וסני אלנו הרעות עם שהם הורסים
התורה ועוקרים שרשי הקבלה הם מבואר ההפסד מצד העיון • אם שהם
הורסים עקרו התורה והקבלה : זה יראה מפניו מהם שמעיקרו תורה
והקבלה שבעשיית המצות יסיג האדם החיים הנצחיים כמו שבא במשנה
מפורש כל העושה מצוה אחת מטיבין לו : ובא בפירוש בגמ' שהוא הטוב
הצפון לצדיקים : והנה לפי הדעות האלו המצות המעשיות אינם אלא
הנעה למושכלות : ואם לא התעצם השכל בהם אין יתרון בעשיית המצות
ומהם שלפי התורה והקבלה כבר יהיו במצות המעשיות ובאזהרות ע
עניינים מיוחדים בגמול ועונש שלא יתכן בהם לפי הדעות ההם • אמנם
בגמול כאלו תאמר המוסרים נפשם על קדושת השם כמו שאמרנו הרוב לוד
אין כל בריה יכולה לעמוד במחיצתם : הנה שלא התנו שהתעצמו במושכלות
ואם התעצמו מה יתרון במות גופם • ואמנם בעונש כמו המלטינים
והמסורות והמלבין פני חברו פריים שבא בקבלה מהם שאין להם חלק
לעולם הבא : והנה אם נתעצם שכלם במושכלות אי אפשר מבלתי שישאר
נצחי אם לא שיחדש בהם הנש להעניש השכל הנקנה הוא! אשר מדרכו
להשאר נצחי ויפסידו : והנה גם המינים שהם בכלל הזה אם היה שיהיה
שיכפרו בטורח אחר משרשי הקבלה כגון האומר אין תחיית המתים מן
התורה • הנה אם נתעצם שכלו במושכלות אחרות עם שהמושכל אשר
הוא כופר עליו שבעבורו יקרא מין הוא בלתי נשאר למה לא ישארו באר
המושכלות • ואמנם לפי הקבלה האמתית אין לו חלק לעולם הבא •

הכלל השישי

ומהם שכבר נתפרסם וקובל באומה שלפי רוב הזכויות והעונות יהיה רוב
עונב הכפסות ועערן כמו שכל בקבלה וכמדרסות הרבה עניין גן הערץ
וגיהנם : ולפי חלו הדעות הנה השכר והעונש הוא בהשארות השכל
הנקבה והפסדו לא זולת זה : ואמנם המאמר בהשכל מתענג במושכל
אחר המות הוא מכואר הטוב כמו שיבא עוד בגזירת המקום ברוך הוא :
ולו הונח אפשרי בתענוג הנה אין דרך לזה בצער • ואף אם ירצה לברא
ברואה : ומהם שלפי מה שאמרו רבותינו זכרם לברכה התכלית הוא
חלק המעשי כמו שכל בדבריהם זכרם לברכה שמהם אמרו שהמעשה גדול
ולפסוק ממנו וגמרו שהתלמוד גדול שהתלמוד מביא לידי מעשה : הנה
פסמו החלק המעשי סבה תכליתית למעשי • הנה מכל אלו הפנים נראה
מכואר שהדעות האלו הם כנגד שרשי התורה ועקריה : ואם שהם
כפסדים בעצמם מצד העיון • זה גם כן יראה מפנים • מהם שלפי אלו
הדעות יהיה תכלית התורה לאדם לזולת מינו : וזה שלפי הדעות האלו
השכל הנקבה הנשאר הוא כבדל בלתי מעורב עמו • הנה אם כן איננו
צורה לו ואיננו מקרה דבק לו אחר שהונח כבדל ומתענג מהמושכלות •
ועוד שכבר יצויר הפסד האדם בזולת הפסדו כמו שהונח בהשארות
אחר המות : ומה שאפשר הפסדו בזולת הפסד דבר מה והו' בלתי מענה
עמו הוא מתחלף באים לרבה ההוא בהכרח : ומה שהוא מתחלף באים
לדבר ואיננו מחובר עמו איננו צורה לו : ועוד שכבר יצויר הפסד
הגדול בהאדם בזולת הפסדו כמו שהונח בזולת הפסד האדם :
ואחר שנתאמת שאיננו צורתו • הנה יתאמת שתכלית התורה שהוא ק
להשארות השכל הזה לאדם הוא לזולתו : ואולם שיהיה לזולת מינו
זה יתבאר בקלות מאד ככל אחר • וזה שהאדם בטבעו דורך אל הפסד
והוא נמנע הינותו נצחי באים : ואולם השכל הנקבה הוא מונח
נצחי באים והוא נמנע הפסד לעצמותו : ומה שזה דרכו הוא מתחלף
במין • ומהם שהוא רחוק בחק היושר האלהי שיהיה הגמול והעונש
האמת לראש לזולת העובר או הממרה : ומהם שהמאמר בהשכל מ
מתענג במושגיו והוא מחורט כבדל לשכל הקולני הוא מכואר הפסד
מפנים : מהם שלפי שהונח בלתי היולבי הנה אין לו חומר נוסף
יבש עליו ויתקוה ממנו : ולפי שהונח מחורט יתחייב שיתקוה מלא ד
דבר : והוא מאמר

המאמר השני

מבואר הכטול כי ההתהוות מלא דבר הוא מתכוננות פים להם טבע אם לא על צד תפלא מהשם יתברך : ומהם שהמאמר הזה הוא מאמר סותר בכסו כי כשהונח שהשכל מהעצם ממושביו הנה אין הכוונה בו השכל כי ההולכי : וזה שהשכל שהתעצם כבר הונח כדל מהמהולכי ואם נכיון בו אל השכל הנקבה הנה ארכנו שהיא מתעצם במושביו כבר נכחה נמצא קודם היותו - האלים כאלו באמר שהדבר ימציא עצמו : והוא מבואר הגנות והתפטר : ומהם שהתעצם השכל ממושביו הוא מבואר הכטול : וזה שלא ימלט מחלוקה : אם שההשכלה שהיא פעל הסגת המושכל הוא המושכ' בעצמו כמו שהוא הסכמת הפלוספים שהשכל והמשכיל והמושכל דבר אחד בעינינו אם לא - ואם ההשכלה הוא המושכל בעצמו ויתחייב אחד מכ' בטולים אם שיהיה המושכל האחד הוא המושכל האחר בעינו וכל המושכלות גם כן מושכל אחד אם היה שהיה ההשכלה אחת וכלתו מתחלפת לכל המושכלות וסוף מבואר הכטול - וזה שלא יהיה יתרון ומסיבות למסוג מושכלים רבים על מפיגמושכל אחד - ואם שיהיה המושכל הא' זולת המושכל האחר ועל ההשכלה במושכל הא' בלתי פעל ההשכלה במושכל האח' : ויתחייב שכאשר כתעצ' השכל במושכ' א' והסיב' א' ח' מושכ' א' ח' ס' יהי' לו עצמו כמספ' המושכלי' או שישתנה ויתעצם האחר בהאחר ויסוב עצמו אחר מתחלף בניין לקודם והוא בתכלית הכטול - ועוד שלא מההצורה העצמית לחדס מתחדסת תמיד לפי זה יתחייב שישתנה ויתחלף האים הרטון אליו מעצמות לעצמות והוא בתכלית הכטול והגנות ומהם שהשכל הנקבה הזה שהתעצם במושכלות לא ימלט מהיות חי או מת או בלתי שתואר בחיות או מיתה וספק שיהי' בלתי מתואר בהם : וזה סמי שזה דרכו הוא גסם בלתי בעל נפש או מקרה מהמקרים וספק שיהיה מת למה שלא יהיה לו יתרון ומסיבות כנצחיות הנה הוא בהכרח אם כן חי : ולפי שהוא מבואר בעצמו שהחיות הוא זולת ההשכלה הוא מחוייב אם כן היות השכל הזה מחיות והשכלה - ואין המלט אם כן מניש' וכבר הונח כדל זה חלוקה - הנה מכל אליו דפנים יראה הראות מבואר בהם הספר חלו הרעות אלל' שהדעת הראשון יתר טבוע מצד אח' והב' מצד אחר אמנם האחד למה שיתחייב ממנו שיהיה ההשארות בהשגחת המושכלות אשר בפלוספיה : ויהיה אם כן עיקרי התורה תולדו הפלוספיה - ויתחייב סמי שהשכיל מושכל אחד ממושכלי ההנדרסה אחר שהם נמצאים בנפש השכל הפועל שיטאר נצחית אלל' שזה הזייה וכדראה אין בניין לו : ואם השכי' למה שההשכלה בעצמות הנכדלים אינינה מדר' החיוב

הכלל השישי

אלא מדרך השליש : וכמו שהאריך בזה הרב המורה : ולזה לא תהיה הסג' שלמה : וכ"ס שתהיה בכלל כמו שהיה חוץ לכם • ולזה המוסכל החס' הזה שהוא בלתי נמצא חוץ לכם כן : איך יתעצם מי יתן וארע' אלא מהדעות האלו בדאוס הפלסופים כאלו טבע האמת חייב אתם להאמין בהשארות הנכסות וחסכו מהשנות והרבו דברים מרבים הכל : ונתפתו אחדיהם מהכמי אומתינו ולא הרבינו ולא עלתה על לבם איך הורסים חומת בניין ה התורה בזה ופורצין בדרותיה עם שהענין בעצמו איך ודו' לו : ולפי שהתרא' בשלמות הדעות שלא יתחייב עמנו התכלית ההוא באופ' שהכימוהו : והתבא ב"כ בשאר השלמות היותם הצעה למוסכלות לבר : כבר יתחייב מזה שלא י יתחייב התכלית ההוא ראסונ' ובעצמו מהדעות ולא מהפעולות • ולפי ש מהתכלית הזו הוא מחוייב לתורה כפי מה שבאו הקבלה הוא מחוייב סייתחייב ראסונה ובעצמות לחלק ממנה שאינו מהדעות במוחלט ולא מה מהפעולות במוחלט : וכאשר חקרנוה ובחלקיה מצאנו בה חלק קטן הבמות גדול האיכות שאינינו מן הדעות במוחלט ומן הפעולות במוחלט • והוא אהבת הסי' ויראתו האמתית • ואומר שהוא המחייב התכלית הזו ע על כל פנים כפי התורה והקבלה וכפי העיון בעצמו : אס וכפי התורה : הנהאמר בפסוק ועתה ישראל מה'י' אלהיך שאל מצורך כי אס לירא' את'י' אלהיך ללכת בדרכיו ולאהבה אותו ולעבוד אחי' אלהיך בכל לבבך וככל נפשך • ואמר אשר אשר אנכי מצוך היום לאהבה את'י' אלהיך ללכת בדרכיו : ואמר לאהבה את'י' אלהיך לשמוע בקולו ול ולדבקה בו • ובקבלת עול מלכות שמים הזכרה זאת האהבה ואהבת את'י' אלהיך בכל לבבך וככל נפשך : כאלו נשתמש מפרס ה היוחוד לשומו סבה לזאת האהבה בכל לבו וככל נפסו כמו שיבא עוד ב בזירת המקיס ברנך הוא : ואמר והיה אס שמוע תשמעו אל מ מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום לאהבה את'י' אלהיכם ולעבדו בכל לבבכם וככל נפשכם ועמר • הנה כבר יראה שהתכלית המבוקש מהתורה הוא ההשמע אליו בדרוזות כפלא לקיים מצותיו ולזהירות גדול ל לבלתי עכור על'י' זיקרותיו בשמחה ונטוב לבב אשר הוא סוד העבודה ו והאהבת האמתית והיראה האמתית כמו שבאו בזה מאמרים לרבנותינו זכרם לברכה הרבה • ולפי שזה התכלית המבוקש מהתורה והוא מבואר ה התחייב ממנה ההנחה וההשארות הנצחי : הוא מבואר שהתכלית הזו כבר

הבאמר השני

יתחייב ההצלחה וההשפלות הנצחי כפי התורה והקבלה : ואם כפי העיון
 בעצמו : זה אמנם יתבאר אחר הגיחנו שלם הקדמות אשר אין ספק
 באמתתן : הא' שנפשו האדם אשר היא צורתו עצם רוחני מוכן אל ההשכלה
 ובלתי מסכיל בפעל בעצמו : הב' שהשכל לעצמותו אוהב הטוב והשלמות
 וחפץ בו וכפי השלמות תהיה האהבה והערבות כחפץ . השלישי שהאהבה
 והערבות בחפץ זולת ההשכלה : וגרף אליה ד' מבוארח בעצמ' שלמות
 הנפש ורבקותה בשם ראוי שיחייב התכלית הזו : ואולם איך יתאמתו אלנו
 ההקדמות הנה כפי מה שאומר אם האחד תחילה אמרנו כנפש האדם שהי'
 צורתו הוא מבואר בעצמו למה שבהפרדה מן הגוף כפסד האדם בדרך של'
 יצדק עליו גדרו . ואמרנו בה שהיא עצם הוא דבר התבאר בא' מהשמע
 היות הצורה ראשונה בשם העצם מהחמד : ואמרנו בה רוחני הו' מבואר'
 למה שבה כחות השתמש בהם ברצון זולת חוש מהחושים כאלו תאמר כח
 המרמה והזוכר והשכלי . ואמרנו בה מוכן אל ההשכלה הוא מבואר
 בה למה שהתבאר ממנה היותה נושא לבח השכלי להיותו נושא בגוף ב'
 באמצעות הנפש וזה שאין המלט מהיות הנושא לזאת ההכנה שכל והנח
 היא מעורבת עם צורה שכלית והיה נמנע בה שתשכיל כל הצורות כי הרב'
 אפשר שיקבל כל הדברים להיותו משולל מכלם : והנה כאשר שמנו
 השכל נושא להכנה בקבלו המושכלות יתעצם בהם קבול מעורב בה והוא
 בלתי אפשר אחר שאיכנו משולל מכל הצורות . ואולם כששמנו ה'
 הנפש נושא להכנה אמנם נשימה תגאי במציאותה לא שהתפעל מקבולה
 המושכלות : וזה כי נושאי ההכנה לקבל הדברים יתחלפו בה חלוק'
 דב כי מהם שהנושא יתפעל באופן מה עמין מה שישיגהו כמו העניין ב'
 בחוש המשוש וכקצתם יקבלם הנושא בדרך שלא יתפעל הנושא וממין מה
 שישיגהו כקבול חוש הראות המראים כי לא יקבל הגיון מהמראה המוחשי
 ואולם יתפעל ממנו הפעולות מה : ולזה היה אחר שהרגיש הרגש חזק
 לא ירגיש הרגש חלש : והנה החוש המשותף יתפעל ממושביו יותר מעט
 לפי שהשגתו רוחנית : עוד אחר כך ההכנה השכלית תקבל הדברים
 מזולת שיתפעל מהם נושאים : ולזה היה אפשר בו לקבל כל הצורות
 כאשר הונח הנושא הנפש . ואולם כאשר הונח שכל אי אפשר שיאמר
 בו זה : וזה שאם הנחנו ההכנה תקבל המושכלות קבול בלתי מעורב
 עם הנושא לא ימנע מחלוקה אם שניח הנושא מסכיל או בלתי מסכיל .
 וסקר שיהיה השכל בלתי מסכיל : אם כן הוא בהכרח מסכיל :

הכלל השישי

אבל כשנכוח המושכל מן המושכלות אשר תקבלם ההכנה יתחייב ש
שיהיה המושכל בו נכחו בפעל זה סקר : האליס אם לא סיבדה בדואת
שיהיה המושכל אין לניחם עם המושכלות אשר תקבלם ההכנה והוא מבוטא
הגבוה והבטול ולזה הוא מבוטא שאין הנושא לזאת ההכנה שכלי שנית
שאלם היה הנושא לזאת ההכנה שכל לא ימלט משיהיה אם הנה ואם בלתי
הנה : ואם היה הנה לא ימלט משתהוות זה הנושא משיהיה מבוטא אחר
או מלא דבר : ואם היה מבוטא הנה יחוייב שישתנה עד שיתנה ממונו
זה הנושא : ולפי שכבר התבאר שכל משתנה הוא גשם הנה יחוייב
בו שיהיה גשם : ולפי שהוא מבוטא בעצמו המנוע התהוות לא גשם מגשם
הנה יחוייב בזה הנושא שיהיה גשם וכבר הוכח פרטי זה חלקי
במשך להיותו הנה יחוייב אם כן שיהיה בלתי הנה והנה לא ימלט
משיהיה ככדל או בלתי ככדל ואם הוא בלתי ככדל יתחייב שיהיה שכל
הדמוני אליו נסתר ונעלם בחמר טרם התהוותו : ולזה שכל האיש אשר
יתנה ממונו החומר ההוא הנגלה בו חוייב שיהיה בו שכל אחר :

ותחייב זה גם כן בחמר שנתנה ממונו החמר ההוא זה אל לא תכלית
יתחייב שיהיו כל החמרים הקיום הנפסדים בעלי שכלים בלתי בעל תכלית
האליס אם לא שיעתק השכל מחוץ בהתהוות החמר ויסתר בו עד שיראו
פעלותיו והוא בתכלית הבטול והגנות : ואם הנחנה נכדל הנה אם
שיתחלק שכל ראובן לשכל שמעון עד שיהיו נורות מתחלפות אם לא :

ואם נניחם מתחלפות הנה הם בהכרח מתחלפות במין שהפכמה
במין וחלקי באיש בלתי מצוייר בנכרא כמו שהתבאר במקומו
נסקר שיהיו מתחלפים במין שאם כן היו אישי המין מתחלפים במין

ואם לא יתחלק שכל שמעון לשכל ראובן במין ולא באיש היו נורות אישי
המין אחד במספר והיה איש המין זולתו והיה האיש הזולת הוא הוא :

ועוד שיהיה השכל הזו האחד נכחו בפעל אחר וזה שהמושכלות אשר
לראובן בכחהם לשמעון בפעל והיו גם כן אישי המין בלתי צריכין ל

לחם בקניין המושכלות אם היה איש אחד מהם השתמש בחושיו בקניין
המושכלות ההם אלא שהיה מבוטא שמהניחנו נושא זאת ההכנה שכל י

ימשכו בטוליס רבים ולזה הוא מחוייב שיהיה הנושא אם גשם ואם נפש
ולפי שהיה מבוטא שאם הנושא הגשם נושא הנה לא יקבלם בזולת

אמצעי ו זה שהנורות אשר מדרך הגשם שיקבלם בזולת אמצעי לא יצויר
גשם משולל מהם ולזה יתחייב שאם היה

המאמר השני

הגשם מקבל זאת ההכנה בזולת אמצעי סיהיו כל הגשמים בעלי סכל והוא מבואר שאם הנחנו הנפש נוסף איננו נושא לה בעצמותם כי אין מדרך הזורות היותם נושאות קצתם לקצתם אלא באמצעות החמר : ובהיות העניין כן הוא מבואר שהנושא לזאת ההכנה הוא הנפש באמצעות הגוף . ולזה התאמת אמרנו בנפש האדם עצם מוכן אל ההסכלה ואמרנו מוכן להיות כח ההכנה בו ואמרנו בלתי משכיל בפעל בעצמו עם היות אמר מוכן יורה שאיננו בפעל : כבר יורה אמרנו בלתי משכיל בפעל בעצמו שהעצם הנושא לה יתעצם בהסכלה והוא מה שמערו בו רגלי קצת הקורמים וזה כי למה שהנושא לזאת ההכנה עצם חוץ לנפש הנה הוא מתעצם בהסכלה הוא משתנה מעצמות לעצמות . והמאמר שהמוסכלות הנקבות יתעצמו וכדלות מהנושא ויתנהגו ממוסכל כדל אין ידים לו : כמו שהתבאר מדברינו במה שקדם והנה זה מספיק לפי קצורינו באמות ההקדמה הא' ואם הב' תתאמת כן לפי שהוא ירוע שהשם יתברך מקור ומבוע מהשלמות כלס והוא יתברך לשלמותו אשר הוא עצמותו אוהב הטוב למה שנרא מפעולותיו בהמצאת המציאות בכלי והתמדתו וחדושו תמיד וזה אמנם ברצונו הפשוט היה בהכרח אהבת הטוב משיב עצמו לשלמותו ייתחייב מזה סכל אשר יהיה השלמות יותר גדול יהיה האהבה והערבות בחפץ יותר גדול . והנה זה מסכים מאד אלמה שבא בתורה כי בזכרו אהבת האבות לסית הזכיר אהבה וזכרו אהבת השם לאבות הזכיר חשק סיורה על חשק ה האהבה אמר רק באבתוך חשקיי וזה מה סיורה על מה שאמרנו שכבר יראה שלפי מדרגת הטוב האהוב תהיה מדרגת האהבה וכל אשר ירבה יותר גדול תהיה האהבה יותר גדולה וכאשר יהיה הטוב בבת בגדל היה ראוי שתהיה האהבה בבת ולזה יהושב שאהבת האדם לשם יתברך ראוי שתהיה יותר עצומה לאין תכלית אשר בעבור זה היה ראוי שיוזכר שם החשק באהבת האבות לשם יתברך ושם האהבה באהבתו אותם אלא שלמ' שהיתה האהב' משיב עצמו לשלמות והיתה שלמותו יתברך עצום לאין תכליתו זה ראוי היתה האהבתו אל הטוב יותר עצומה : ואם היה שהטוב האהוב שפל במדרגה מאד יודי בזה בהקדמה הב' ואם הג' מבוארת בעצמה מגדרי הנכדלים וזה כי הרצון איננו זולת הקבוצ והערך שבין כח המתעורר והמדמה אשר היא ההסכמה לדברים הנרצים ובפי ערך קהול יהיה ערבות החפץ ואמנם ההסכלה היא ציור ואמות אשר סניקס בכח השכלי כמו שהתבאר כל זה בספר הנפש ול היות כח השכלי זולת הכח המתעורר והכח

הכלל השישי

המדמה הנה נתאמת שהאהבה והערבות בחסן זולת ההשכל' והיא ההקד' הג' : ואחר שנתאמתו אלו ההקדמות אמר כי למה פנתאמת בהקדמי הא' היות נפש האדם עצם רוחני היה אפשר בו ההשארות אחר הרפרד למה שאין לו סבות ההפסד להיותו אז בלתי חמד והיה ההפסד אפשרי בו להיות עצם שכלי ואנחנו נראה הסתמש העצם הזה בהשכלה בתוספת כח בעת חולסת הכלים הבסמיים שזה ממה שיראה אפשרות קיימו בעצמו ושאיכנו אובד אברון יתר הנזרות באברון הדברים אשר להם נזרות ואחר שקיימו בעצמו אפשרי בו הפסדו מהדבר אשר לו נזרה הנה הנזמות מחוייב בו כפי טבעו להיותו משולל מהחמירות אשר הנה סבת ההפסד כהיות הכחות המתפעלות בלתי נשמעות לכחות הפועלות כמו שהתבאר במקומו ולפי שהתבאר ב' שכלי השלמות תהיה האהבה אל הטוב והערבות ההוא שבאר שלפי מדרגת האהוב הטוב תהיה מדרגת השלמות ולזה יתבאר שהאהבת השם יתברך שהוא טוב ב' מחוייבת לשלמות הנפש היות גדולה שתנוייר : ולפי שהתבאר ב' שהאהבה והערבות כה זולת ההשכלה הנה העצמי לשלמות הנפש הוא דבר זולת ההשכלה והוא האהבה : ולפי שהוא מבואר ממנה שהי מחוייב דבקות בשם יתברך למה שהוא מנז' גם בדברים הטבעיים שהאהבה והאזנות בהם הוא סבת שלמותם ואחדותם עד שהיה מהקודמים מי שיראה שהתחלת הקויה היא האהבה והקבוצ והתחל' ההפסד השנאה והפרוד : וכל סכן בדברים הרוחניים שהאהבה וההאזנת' ביניה' דבקות ואחדות . ואחר שהתבאר במה שקדם ויתבאר עוד במאמר הג' ב' שהאהבת השם יתברך אל הטוב עצומה הוא מבואר שכל אשר תהיה האהבה בין הש' ובן האדם יותר גדולה יהיה הדבקות יותר חזק ויות' גדול ולפי שהתבאר בהקדמה הרבעיות ששלמות הנפש ודבקותה בשם ראוי שיחז' התכלית הזה התבאר במה שאין ספק בו שהעיון מסכים אל מה שהתבאר כפי התורה והקבלה שהאהבה האמתית היא המחוייב' התכלי הזה מההשאר' הנזחי אשר קובל באנמה וגדלנו עליו והאירה בו עיכנו התורה עם היותו מסכים עם העיון וכלתי חולק עליו : והנה לקוית האמת עד לעצמו ומסכי' מכל דרמה שכל לרז' מתארי הע' הוא מתיהם מאד עם הרע הזה האמ' והוא בתכלית המרחק מרעות הקודמים וזה שכבר נזכר במאמריהם ג' בעניינים באותים אל הרעות הזה ורחוקים מאד מהרעות ההם : הא' מה שנמצא בהם בגמול הנדוקים בהתענג נפשותם מזו השכינה כל אחד כפי מדרגתו : וכענשי הרשעים גם בעניינים מתחלפים כמו שנאו מאמרים

דבאר השני

רבים על זה : הב' מה שנמצא מהם בגמול הצדיקים ייחדם מקומות מוגבלי' בגמול ועונם כמו שבאו מדרשים רבים בעניין גן עדן וגהנום : הג' מה שנמצא מהם מה שהפליגו בשכר תינוקות של בית רבן כמו שאמ' אינו דומה הכל שאין בו חטא להכל שיש בו חטא : וזכ' בתנחומא בשם ר' מאיר אמרנא אמתי תינוקות זוכים לחיי העולם הבא משודיעין לומר אמן הה' דפתחו שעריים יבא גוי צדיק שומר אמונים אל תקרי אמונים אלא אמנים שיודעים לעור אמן וקוא מסכים למה שאמרו במסכת שבת והרוח תשוב אל האלהי אשר פתחה תנה לנו כמו שנתנה לך והנה הראשון והוא שכר הצדיקים בתענוג כפשותם והנאתם מזיו השכינה מתיחס מאד להם חלף עבודתם באהבה וחסד הנמרץ ולדרכות חפצם ורצונם בשם כבוד ראוי שישיגו הנאה וערב' במרץ בדנקותם הנכסף להם בעורם עם החמר והנה היה התענוג והערבות הזה אפסרי' ואם הערבות איכנו השכלה כמו שהתבאר כמה שקדם למה שעצם הנפש הוא דבר זולת ההשכלה יחול בו הרצון והחסד והערבות כמו שביארנו : אבל אומר שלפי הרעית הקודמים הערבות והתענוג הזה הוא נמנע : ואם חשבו לקיימו בטענות זכרום כאלו טבע האות הכריחם על זה : אלא שטענו בו לפי דעתם טעות מפורסם ואל' א' מבלתי שנזכיר טענותם ובמקומות הטעות בהם : ואומר תחלה שלפי דעתם הערבות הוא נמנע למה שהתבאר שהערבות הוא זולת ההשכלה : ולזה אם היה השכל הנקנה שכל ומשכיל ומושכל אצלם והיה הערבות זולת ההשכלה הנה הוא זולת המשכיל והמושכל : ולהיות השכל פשוט ובלתי מורכב הנה אל' א' שיהיה בו ערבות : וזה שכבר יהיה מורכב מערבות והשכלה אשר התבאר היותם מתחלפים : ולהיות הערבות בדברים האלו רשם בנשאי הכחות אשר מהם יהיה הערבות כאלו תאמר על דרך משל ההערבות בטעמים יחול בנושאים יהיה הערבות בהשכלה בנושאה והוא אשר לוכח על ההשכלה שהוא הנפש בכלל : אבל אם נשים אותה נכדלת מהנפש כמו שדמו הנה הערבות או איפסר שיחול על הנושא אחר שאין לנושא לפי דבריהם למה שההשכלה והמשכיל דבר אחד בעינו לפי דעתם נאמנם מה שדמו לקיים דעתם שהערבות הזה נמצא כמה שנמצא מ' מהרפבה בחיינו בשפוינו המושכלות כל שכן אחר המות שנשכילם יחד בהתמדה : ויורה על זה גם כן אצלם כמה שנמצא מהערבות הנפלא כמו שכלות הככרות שאין יחס בין הערבות אשר נמצא בזולתם הוא ח' הטענה מבוארת : וזה שהערבות אשר נמצא בחיינו הוא להסגת הדבר

דהלל השישי

הנכסף כי למה שהאדם בחיי על השגת המושכלות והוא הכוסף אליהם והיה
הכוסף אויבנו זילת המרצת הרצון להשיג הדב' הנכס' אשר הרצון כבר התבאר'
היות זולת ההשכלה: הנה כשהיתה ההשגה היא הנכספת בפעל אשר
היתה קודם זה בכח נמצא ערבנות גדול כי טבע הדב' הנכסף אל הטבע
בן חייב: ולזה יתחייב שבאשר היה הדבר הנכסף גדול הערך ויקר
היה הכוסף יותר חזק ויערבנות בהשגה יותר גדול מזנורף לזה מה שקרה
בהשגת היקרות היותן עמוקות ודקות וכחח רחוק יותר מהמושכלות ח
השכלות אשר כשנעתק בעל הכח אל הפעל להיותו יותר רחוק הי' הערבנות
יתר גדול בהעתקו מן הקצה אל הקצה כאשר קרה בטגוני המוסיקה ש
שהנעימה אשר היא ביחס הכל וביחס הכפל יותר ערבנות למרחק הנעימו'
אשר ביחס הקול ולהעתקה מן הקצה אל הקצה. ולזה אחר המות
שהשכלה בפעל תמיד ואין סם העתק ומרחק וצין הכח אל הפעל ולא
כוסף למה שאין לשכל רצון כמו שקד': הנה לא יתכן וכל שכן שלא יתחייב
פיקיה לסם ערבנות: והנה ממה סיגרה על זה אשר אמרנו מה ש
סנמצא בהשגותינו המושכלות הראשונות שלא נרגיש בהם ערבנות כלל:
וזה אמנם למה שלא היה בהם העתק מורגש מן הכח אל הפעל ולא
היה בהשגותם כוסף קודם שהושגו: ולזה הוא מבואר שמה סדמו לק
לקיים דעתם הוא הטעאה לא ראה. אמנם לפי דעתנו אנחנו שהנכס
עצם בו כח שכלי הנה הערבנות בו אפשר ומחוייב גם במושכל בבחינת מה
סבהגותינו מהמרצת הדבקות אשר הוא הסבה העצמית לערבנות. וכבאין
התבאר שמה שבא בדבריהם כתינוב כפשות הצדיקים מתיחס ומסכים אל
הדעת האמתית ובלתי מסכים ללל אל הדעות ההם וכל שכן מה שהזכרנו
בעצם הרחעים שאין עניין לו כלל אחר שלפי דעתם אין סם אלל העדר
ההשארות והעדר המושכל. וראוי שנתעורר שמה שבא להם בעניין
הזה הראשון מהיות הגמולים והעונשים במדרגות מתחלפות מסכים מאד
אל הדעת הזה כי הערבנות כשכר ראוי פיהיה כפי מדרגת הדבקות:
והזער הנשוא בעצמות הנכסם בעצם ראוי פיהיה גם כן כפי מדרגת העצם
והיה אם כן ענין הראשון מסכים מאד אל הדעת האמתית בכל הצדדין:
ואמנם השני והוא התיחד מקומות מוגבלים לגמול והעצם בגן עדין וגמול
כמו שנמצא להם מאמרים על זה בלתי סובלים דמויים וצורות כמו שהארץ
בזה הר' מנן זכרו לברכה כשפרו בשער הגמול: הנה הוא מסכים גם
בן לדעת השני ובלתי מסכים לדעות ההם וזה שלפי

המאמר השני

יע תינו אנחנו בעצ' הנפשות הנשארית איננו רחוק' סית'חנו אחרי הפרדס
למקום מוגבל כהתייחס' לנפשו' האנשים בעודן מחוברות אל הגוף אבל אם
בני' הנשא אח' המנו' הסכ' הנקנ' פהו' עז' נכד' ונכתי' מתיח' למקור' ה' התייחס' למקנ'
אל הנפשות הוא נמנע בעצמו : ואמנם ה' אשר יראה מהם היו הנפש מוכנ'
אל ההשארית בעצמה בלא קנין המושכלות הנה הוא מסכו' גם כן עם הדע'
האמת' ובלתי מסכים וחולק עם הדעות ההם : ובפי' אמרו תנה לו כמו
שנתנה לך : והנה בגבול אשר שמו מסעת שאומרוין אמן איננו רחוק מהם
אשר נגלו להם תעלומות חכמה במדע נבואיי רבני' שהיו מקובלים ששלמו'
בפי' האד' יהי' באותו הגבול אולי שה' הגבול' אש' יגיעו קצת המושכלות הראשונ'
ונבאור זה כי למה שנפס האדם תשלם בהגיע לו כחותיה ולפי סקצת
הכחות יקדם לקצת בזמן כאלו תאמר הזן לנמוח והנמוח למרגיש והיה
האחרון בזמן הכח הסכלי כמו שהתבאר כל זה בספר הנפש הוא קרוב
שהכח הזה הסכלי לא נשלם בזמן היותו נמנע לנצח אל הפעל ולזה אם
היה שבגבול הזה נשלם הכח ההוא למה שבעת ההוא יש לו אפשרות לנצח
אל הפעל עד שכבר יסיב קצת המושכלות הראשונ' ה' איננו רחוק סיה'
אז שלמות הנפש על סבעה' ותשיגה האשרות בעצמה מכלי' גמול קדו' מבע'
הנפש הקיא כאשר יתבאר עוד במאמר הד' בג' : והנה לפי דעו' הקודמו'
שההשארית ההוא הנו' לסכל הנקנה לפי קניין המושכלות הנקנות הנה
איך דרך ועניין להשאריות התינוקות האל'ים אם לא ואמינו' שההשאריות
יהיה גם כן במושכלות הראשונות : ומי יתן ויארע אם התינוק שהשיג
סהכל גדול מחלקו ואחר שהשיג הדברים השונים לדבר אחר שניהם שנים
אם תהיינה נפשות אלו התינוקות נבדלות כל אחד ממושכלו בלתי דומה
אחת לחברתה חלא שזה ממה שהאד'יות בביאורו מותר : וכבר באו
פאמורים רבים צר'ל מורים על אמתת הדעת הזה איך צריך לזכרם ואחר
שהתבאר זה אומר שכבר יתבאר בקלות לפי התורה והנבון שיחוייב בזאת
האקבה שתהיה בתכלית מה שאפשר מהחזק : אם לפי התורה אמרו בפי'
ולאבת את יי אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך - ובא הפי' בו אפי' כוונת את
את נפשך - כאלו הבוונה בלה שכל מחשבות האדם יפכו אל התכלית הזה
מזאת האקבה באמרם וכל מעשיך יהיו לשם שמים עד לא יאהב דבר אלא
לתכלית זאת האקבה וזאת העבודה כמו שהאריך בזה זולתינו : ולזה מה
שבא בהרחק העבודה לזולתינו באמרו ואנכי יי אלהיך אל קנא : שייחס תא'
הקנאה לשם למה שמדרך המקנה שיקשה בענינו' שיהיה אהבו זולתו •

הבלל השישי

הנה שלפי התורה אין ראוי שיצויר אהבה יותר חזקה ממנו ואם לפי העיון
למה שאהבת הטוב ראוי שתהיה מדרגתה בחזק ומלשנה לפי מדרגת הטוב
האהוב והיה הטוב האהוב יתבב'ת במדרגה וכל סכן בהיות האהוב אהוב
ממנו אהבה עצומה כמו שביארנו במה שקדם ויתבאר עוד בבה' הנה א"ב
לפי העיון בעצמו ראוי שתהיה האהבה הזאת באופן שלא תצויר אהב' יותר
חזקה ממנה : ואחד שיתבאר זה מעניין זאת האהבה אומר שהוא מחוץ'
שלא תהיה לתכלית אחר חוץ ממנה . וזה שאם היתה לתכלית אחר היתה
התכלית ההוא יותר אהוב . ולזה אהבם שהנחה היותר חזקה סלופסר
שיצויר כלתיחז' בתא' הקו' ונתאמת בזה מה שבא במשכ' הו' כעבד' האשמש'
את הרב על מנת שלא לקבל פרס . וכאשר היה זה כן יחוייב שיובן זה
אף בגמול הנצחי רוצה לומר שאין ראוי שתהיה האהבה הזאת לתכלית הע'ה
וזה שכל אשר תהיה לתכלית מה יהיה בהכרח התכלית יותר אהוב ועבודת
האהבה חלושה ממדרגתה המחייבת לה . וכאשר התבאר זה ממנה הנה
עלה בידנו התכלית האחרון לתורח שהוא האהבה והעבודה האמתית :
ומא' אשר חתם בו גדול החכמים ספרו באמרו סוף דבר הכל נשמע ו
נג' כי זה כל האדם : ולפי שהחיים הנצחיים והדבקות הנצחי מזיו'ם
שכוננו הוא האוב שאי אפשר שיצויר טוב כמוהו : והתכלית האחרון
זה עניינו כבר יתבאר שיתחייב מזה מציאות תכלית אחרון יותר מאחד :
והוא דב' התבא' חלופו מצד העיון כמו שהתאמת במקומו . אלא שמציאות
ב' התכליות מחוייבים כמו שקדם י' אבל בכחינות מתחלפות כי הנה
בכחינות האנויות התכלית האחרון הוא האהבה : ובכחינות המנות התכלית
האחרון הוא הקנאת הטוב והדבקות הנצחי בזיו'השכינה : והם אמנם
דמזיו'ם ונפגרים באשנה באדם יפה שעה אחת בתפוכה ומעשים טובים
בעולם הזה מכל חיי העולם הבא : ירצו שהעובד והאוקב
האמתית תכלית חשקו הוא העבודה ואל'יה כל מגמתו מבלי פנות לרב' אחר
וזאת היתה כוונת ארזן הנביאים באמרו אעברה כל וגו' וכמו שדרסו זל
הרבה מנות מתקיימות בארץ ישראל וגו' ביעש היות שהיה בטוח בחיים
הנצחיים והתענג' בזיו' שכוננו היה ראוי שיכסוף לעבודה הגם אם היה לו
תועלת בהשרד נפשו . מצדו שכל עור' שיעבוד שיתרב' ויתוסף הדבקות
ואיך שיהיה העובד לא יכסוף אלא אלה העבודה והוא התכלית האחרון
למנוות . ולזה יראה שכמו ובארנו במא' ע' ז' אין נח' ללאדם שלא כבר ירצו
כי לאדם העובד ראוי שיהיה בוחר לא היותו על היותו : כי העובד

הבאמר השני

האמתו לא יפנה אל תועלתו אלא אל העבודה : ולזה כל טובו כאין נבדח
נבלבר שלא יעשה שעה אחת רשע לפני המקום או מתעצל בעבודתו אשר
אצלו מרי גדול ולפי שאין מי שיכזל מזה באמרו כי אדם אין צדיק בארץ
וגומר החליטו המאמר שהאדם השלם נוח לו ירעה מונח לרצונו שלא נכרא
והפליג בזה לתכלית האחרון למצוה : אמנם התכלית האחרון למצוה
הנה היתה חתימת המסנה כובאמרם יפה שעה אחת של קורת רוח בעול
הבא מכל חי הע"ה • וככאן התבאר התכלית האחרון לתורה אם נבחיב
המצוה ואם נבחיבת המצוה והוא מבואר שהשלמות כלם יפנו אליו כאשר
יתבאר בכחדרבינו : ויתבאר עוד כמה שיבא בנה : וזאת היתה
כוונת זה הפרק :

הפרק ב'

נבאר איך יתאמת שיתחייב התכלית הזה מזאת
התורה : ואומר לפי שהוא מבואר שהתכלית
האחרון אשר נבחיבת המצוה יחוייבו התכלית האחרון אשר נבחיבת
המצוה שאי העבודה והאהבה האמתית הנה בשיתבאר איך תתחייב זאת
האהבה מזאת התורה יתבאר איך יתחייב התכלית האחרון אשר נבחיבת
המצוה והמצוה : ולפי שהאהבה מתחייבת לרצון וחפץ מוחלט צריך ש
שנבאר בזאת התורה איך תעיר ותעורר אל האהבה הזאת באמצעות
החפץ והרצון המוחלט מבלי הכרח מצוה : וכבר יתבאר זה בקלות ממה
שנאמר : וזה שכבר התבאר בפרק הקודם שהשלם לעצמותו אוהב הטוב
להשלמותו ויתחייב מזה שכל אשר יהיה הטוב האהוב יותר משוכח תהיה
האהבה יותר גדולה : והתבאר גם כן שהתורה תשלם אותנו בשני
השלמויות במדות וברעות שהם יסוד ההצלחה האנושית • וכאשר היה הוא
יתברך הטוב המשובח לאין תכלית יתחייב שתהיה האהבה מהשלם לו היותר
חזקה שאפשר שתנייר : ואמנם לפי שהאהבה הזאת יתחייב לכך לשלם
אומר עוד שהתורה בלי שפק תקנה אהבה בלבם השלמים והבלתי שלמים
הנמשכים אחריה • וזה שכבר נתאמת בזולת זה המקום שהכל יכספו השו
ולזה אין ספק שהטוב המוחלט יתברך אצל כל בעל דת יחשקו אותו
ויכספוהו הכל : ולו הושר מהם כל מעיק כאלו תאמר שיותר להם שלוח
התאוות ובקשת הכבודות ככדוח האנושים ואסיפת המונות ושיעברו ה
האל בקריאת פסוק ראשון של שמו פעם אחת בשבוע אין ספק שלא יסאר
גם א' שלא יהיה עובד מאהבה ואם נתאמת לו היותו מוחל חסדיו כ' שיוסי'
בו אהבה : ולזה היה עומם המצות והאזהרות עם ללחינת התאוות ואסור

דב'לל השישי

הקבלה ותגובה הם המונעים רוב בני אדם מהיותם עובדים האלה הנכספים להם • וזה אמנם להיות האדם עם היותו משכיל בכח בעל חומר ונוט תמיד אליו בהיותו פועל ומתפעל בפעל תמיד • ואולם להיות טבע העבוד תחייב התמרה בדרכות ושלל יותר הקשר בעבור זה התחכמה התורה התחכמות שלא ברבוי מצוותיה ובפירשי האמונה בזו עניינים אשר הם עקריה וענפיה סריגיה ופרחיה ופארותיה • הנה ראשונה • בהראותה עונם רוממותו ית' ויבלתו: שנית רב חסדיו עמנו • ג' בהנחיל אותנו דעות אמתיות והסגת מה שאפשר הסגתו יתברך בו וכבר ראוי: ד' דקדוק הסגתו והנהגתו עלינו ה' שני מיני היועדים: ו' בתת לנו זכירות הערות כפלאות להקיץ לב כרדמים משנת אולתם תמיד • והז' באהבה והדבקות שהוא התכלית לאלו המונים ספורי התורה מצותי ואזהרותי: ואי אפשר מבלתי שנער עליהם במקום הזה בקצרה ונשימים • ז' חלקים כמספר העניינים •

אם האחד בהראותה עונם רוממותו ויבלתו: הנה די בזה ממה שבא שמנו בספורי התורה במעשה הראשית וביציאת מצרים ובמעמד הנכבד היומחד יותר הנסים ונפלאות המפורשים והמקובלים אשר הם נתיחדנו בפרסום נפלא בפי בעלי הדין והמגדים עם הותם מפורסמים בחכמה ובהמשך זמן גדול אשר שני אליו העניינים דוחים מהם כל מין ממניי החשד עם שבקיום מצוותיה מלבד מה שיתחייב מהיועדים מטוב המחשבה ב' במיעד: הנה כבר יתחייב בקיום קצת עשיית הנסם והמופת כמו שהוכחנו במצות הרגלים שלא יירא מהאויב כמו שאמר רש"י ולא יחמוד איש את ארצך בעלותך לראות וגו' • וכן בהשקאת הסעודה שלא ימלט מהמופת איך שיהיה אם שטית ואם לא שטית מלבד מה שבא בקבלה מהנסו' שהיו מתמידים במקדש • והנה יחבאר בקלות מזה עונם רוממותו יתברך ויבלתו כמו שיקדם לנו בכלל החמישי מזה המאמר וזמו שיבא עוד במאמר השלישי בגזירת הנזר • ואם השלישי שהוא רוב חסדיו עמנו הנה עם היות כפרטים שבאו בתורה ובקבלה רבו מלמנות הנה בכלל המציאו אותנו למען חסדו הפשוט בכלל הנמצאות • והציאו אותנו ממצרים ביד רמה במופתים ובמוראים בהביאו אותנו אל עבודתו לה ות' לו ממלכת כהנים וגוי קדוש בתת לנו תורתו שיתבאר מתוכה דקדוק הסגתו ועלגו עם ג' גורל רוממותו ותכלית שפלותינו אשר תכלית הכוונה כלה הדבקות בו ית' שמו עם היותינו בתכלית המרחק במציאו • ודי בזה באמות זה החלק בתורה • ואמנם חלקי המצות שבאו בתורה המעירות

המאמר השני

על שני אלני החלקים : אם על הא' כמו מקרא ההלל והקיריים המיוחדים במקדש : ומיני ההגדלות אשר נצטוינו בכית השם ובכלנו מהכנגד והיראה וקדושת משרתיו שהם השבט הנבחר לעבודתו וכבוד אלהיו אשר הם חכמים בתורה ובמוראם : וכבוד מורא של מלך והשופטים והענפי הגדולי' שישיגו לממרה את פיהם • והמשנה את הסדר בבית הנבחר שכל זה הודר ורוממות למי ששכז את שמו שם : ואם על השני כמו הכרכות וההודאות שבאוסר טי קצתם ברב הכרכות שהאדם גומר בכל יום ובכלל הכרכות של קרית שבע שאל' על היצירה וקבענה על האורות להיותם מושלים ביום ובלילה והחשובים מכל הכמצאות המוחשות שהם לצורך האדם : והב' על החסד והאהבה שהפליג עמנו בתת לנו תורתנו אשר כל זה ראוי שיע' האדם תכלית ההתעוררות להיות האוהב הזה אהוב ממנו אהבה אמיתית : ולזה סמכוס קודם קבלת עול מלכות שמים אשר תכליתה האהבה הזאת באמרו ואהבת את יי אלהיך • והב' על גאלת מצרי' אשר הוא החס' המוחש בעצמינו ע יד היום כאמרם ואילו לא הוציא הקדוש ברוך הוא את אבותינו וגומר הרי אכנו ובנינו וכני בנינו משועבדים היינו לפרעה במצרים •

שכל זה יועיר לב האדם להודות ולשבח לפס ולסדר שבחיו של מקום קודם שיתשלל כמו שאמרו זל לעולם יסדר אדם שבחו של מקום ואחר כך יתשלל אשר בעבור זה ההקדונו לסמוך גאילה לתפלה • ומאשר יורה על זה גם כן חקי השבט הנבחר עלינו הכוללים מתנות כהונה ולויה ומתנות עניים כמו המעשרות ולקט שכחה ופאה והשמיטות ושלוח עבדים והצדקות וגמילות חסדים ואהבת האמת להיות אהובה מהאוהב וכל שכז הרחוקת הכזקים והאונאות אשר כל זה ממה שיקבע בנפשותינו היותינו גמולי חסדים לאהבתו הקטנה במוחלט : ואם הב' בהנחילו אותנו דעו' אמתינו והשגת מה שאפשר השגתו בני יתברך וכבר ראוי : הנה די בזה בפנות התורה והדעות האמתיות אשר באו בקבלה לומר שחכנו השם מדע והרמזי' אשר באו במקדש וכליו וכדרכי הטהרות ומספר הימים וההזאות וזולתם ומה שבא ביעשה בראשית וכמעשה מרכבה לירדעים חן : ואמנם חלק המצו' שהוא בחומה וגדר על זה הוא הקשמע לב' ד הגדול והאזהרה שלא לסור מהדבר אשר וגידו והעונש הגדול לממרה את פיהם בהוראה לבד • וההשמע אל הקורים באמרו שאל אביך ויגדרך וקניך ויאמרו לך • אשר כל זה שמירה וגדר נפלא לכל יושלח כל איש ביד פשעו להאמין מה שירמאו בתחלת ש שמחשבה : אבל מה שנתאמת לחכמי האומה וקובל מהנביאים והאבות

הכלל השישי

הפליגה התורה בזה עד שכל בקבלה לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימוץ ושמאל: אפי' אומר לך על שמאל שהוא ימין ועל ימין שהוא שמאל: וכל זה ההרחקה שלא יוכל לעלות על לב אדם כבד הגדול שטעו בדבר. וזה חכמה גדולה וגדר גדול שומר ההשמע אליהם: וכבר יראה שהסבה בזה שהגדרה בעדים זוממים ועשיתם לו כאשר זמם ולא כאשר עשה לפי מה שכל בקבלה כדי שלא יתפרסם שבר"ה הגדול טענו בהוראה והרגו את הנפש שלא כדיון ויהיה זה סבה להכניס בלבות האנשים אשר בדבריו ותפרץ החומה שהיא הכרחית מאד בגדר התורה: ואם הד' והוא רקדוק השגחתו וההגותו עלינו: הנה ספורי התורה והנביאים ותוכחותיהם מלאים מ מזה וביחוד באומה הגבחרת כמו שנרמז באמרו כי חלק יי עמו יעקב חבל נחלתו: והנה ארוננו דוד הפליג בזה בתהלתיו ובייחוד במזמור יי חקרתני ותרע. המיוחד כלו על הפלגת רקדוק ודיעת השם והשגחת' בכל פרטי האדם עם גורל רוממותו המיוסר לפי מה שיראה על התגלגלות בלכתו ועוד עם כל אדם מר נפש ואשר לו כוונה לזה מה שכל ואמר אם תקטול אלה רשע רומז על רודפינו כמו דואב האדומי ושאלו שהיה רשע וכו' ואנשי דמים שורו מני כלומר יסור מהאנשים הקם שהם היו אנשי דמים: ולזה חקרני אל ורע לבתי וגו'. שהוא היודע שרעפי הלכנו כמו שאמר במקום אחר כי כל לבבות יורש יי וכל יצר מחשבות מבין. ומה מאד הפליגו זל בזה בא' מחולין באמרם אין אדם ניקף באצבעו מלמטה שאין מכריזין עליו מלמעלה שנאמר מוי מצעדי גבר והוא האמת הגמור כמו שכל בכלל ה' בזה שאין ספק בו: ואמנם חלקי המצות שיוודו על זה כמו העבודות שכל יום שהוא התפלה והתענית בעת צרתם באמר' והרעיתם בחזונות ורקדוק הכרכות בכל הפרטים כמו שכל כל זה בגמ' ברכות. ומהחלק הזה גם כן העבודה בקר בנות וזה כי למה שהאמונות יוקבעו כנפשות בהתמדת הפעולות. הנה היה מההשגחה האלקי לקבוע כנפשינו אמונת ההשגחה בהישרות רב מעבודת הקרבנות כאילו נטרה בהם שהטובות כלם בענייני המחיה וצרכי החושי כלם מושגחי' ומשכעני' ממנו יתברך ולזה ראוי שנפרוש המשובח מהמינים אם היה כלול לג יתברך כמו העולות. ואם שיהיה מחלק משרתי כמו חטאות והאשמות עד שיהיה מהם כלו לבנה כמו העולה: ומהם שהם לבנה ולבעלים כמו הפשעים ומהם שהם לבנה ומשרתי כמו חטאות ואשמות והיכחות ומהם שהוא לבנה ומשרתי וכלל ישראל כמו השלמים: ומהם למשרתי בגבר

המאמר השני

כמו לחם הפנים היה ראוי סיקה מה שהוא חלק בנ"ה לבר מהמין המשובח
ואם הב"ח ז"ה שהוא חלק הכהנים מהחלק שאינו כל כך השוכ כמו הצומח
• והיה ראוי סיקה עם מזורה לקורות על ששפע האור הוא ממנו יתברך
והוא במספר שבע לקורות ה' מסדרתים שהם מושפעים ממנו : ולזה היה
בא אור' ממזבח השם : ומחלק הזה גם כן הרבה מספורי התורה כמו
העקידה ועקרונות האמנות ומצות המילה באבר הקודש וכמו תקיעת שופר
והשמחה בראש השנה : ויום נוס הנכחד • וד' מינין סבלולב • ועבודת
החב כמו שביארנו בכלל הכ מזה המאמר : גם שני שעירי חטאת אשר
אחד מהם לוי והאחר לעזאזל ירא שאין יוצא מהכוונה הזאת : וזה
שבה השם הנפלא להסרת ההנהגה מאחרים ולזה יושלח הא"ח לארץ גזרה
ציונת ההנהגה לשם לבני : ולזה יהיה האחד חטאת ליי עט שבז"מ מהרוא'
בקשר השפלים עם העליונים מה שלא יעלה : ומחלק הזה גם כן השמט'
והיובלות וערלה וכרס רבעי והכבודי" : וזה שלפיהי" ראוי שופר" מהראשון
לשם (ואם הפרי הראשון עד ג' שנים איננו משובח ראה השם לאוסרו עד
השנה הרביעי שהתירו בפדיון : ומחלק הזה הגבלת הכבודים בחג
העצרת שלא היו מביאים אותן קודם לכן להיות מקובל אלם שבעצרת
בדיון על פירות אילן : ולהיות אלם גם כן הקבלה שבפסח בדין על ת
התבואה היה קרב העומר ממנה : כל זה הודאה שהטובות כלם שופעת
עמנו יתברך : ולזה ראוי שנקדים מהקודם ולהיות מלאכת התבואה ח
חשובה ויכרחת מאד היה ראוי שנקריב גם כן מראשית עריסותינו •
אמנם הקריבנו שתי הלחם בעצרת יראה שהיה לקורות על הקשר אשר
מפסח לעצרת וזה שהיא מבוחר שהכוונה בלה והתכלית הנרצה ביציאת
מצרים הנדרשמת בחג הפסח היא עתן תורה הנרשם בעצרת • ולזה
ציונת התורה הספירה הזאת מיום העומר שהיא קרבן החג עד עצרת
כאילו ירמזו בזה שכלסוף הגעת העת הוא ותמיד יכנו מחשבותינו אל
התכלית הזה : וכשהגענו אליו הנה כבר השגנו הלחם האמתי באמ' לנו
לחמו בלחמי : לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע את דבר יי :
והיה זה מתיחס מאד אל להיות קרב' העומר המורה על ההצלחה הגופוית
והנפשית כמו שאמר יש תורה יש קמח שתי הלחם מתוקני המלאכ' בתכלי'
מה שאפשר עם שאלמי צבור מורים התאחדות העובד עם הנעבד כמו
סיכא בגזירת הצור • ומחלק הזה המצות והאזהרות שבאו בתורה מ
מהמאכלות והביאות האסורות וזה אמנ' להנהגת כריאנו הנפ' והגוף למא

הבלל השישי

שנתפרסם במקצתם היותם מקנים עבדות ועובי בשכל • וקצתם תכונו
רעות בפסם באכזריות והתנכרות והסקיעה בתאוות אשר כל זה ממה
סויזק מאד לפסם ולגוף • וכל זה ממה סוירה דקדוק הנהגתו והשגחתו
עלינו • ואלם ההמירה מאד בביאות האסורו למה שנשתמ' בכלי המיוחד
לעבודת השי' שבו אות ברית קדם כמו שקדם אל סימרה בו פי יי : ולזה
ראוי שיחס לו מרד גדול • ומהחלק הזה גכ דיני הטומאו והטהרו ואזהרו
הכהנים והנזירים מקצת הטומאות למה שבהן סגלה להפסיד השכל טוב
המדות וקצתם ישתמשו בהם במיז ממיני עזותקרוכת שלה כמו שכתפרס
בטומאת מת : והנה במיני הכסוף שהוא סעוף מעז' ישתמשו בו בקרבנות
וקיטורים מדברים נאפים וכל זה מהשגחתו לרהיחיקנותכלי ההרחק
מכל מה שיש לו מכוא או שתוף מה בעז' וביחוד מהמיוחדים לעבודתו עם
שבו הערות לענינים הכרחיים לתכלית התורה כמו שיכא בו ב'ה סאיכנו
רחוק אבל הוא ההמת בעצמו שבעיני המצות תועלות והערות ורמזים
לענינים מתחלפים יסתפפו כלם להיסוד האדם אל השלמות האחרון :
ואם ה' והוא ב' מיני היעודים : הנה היעודי הגופי' מבוארי בתור' במקומה
ואמנם הייעודים הנפשיים לא באו כ' מפורשו' בתור' אבל נתאמתו בקבל'
ונרמזו בכתובים כמו שיתבאר במאמר הב' ב'ה : ולפי שהו מכוא היו' באדם
חלק חמרי וחלק שכלי ה' הוא מכוא ששני מיני הייעודי האלו יבואו אל
שלמו העבוד זה אמנם מז הייעודי החמרי בעת היענו מוסק' בחמר : ומז
הייעודי הנפשי' כסיתן חלק לשכלו ולא יהי' שקוע ומכוא מהחלק החמרי
זה מכוא' בכפשו ואם הוא והוא הקערו' להקיץ לב כרדמי' משנ' אולת' תמיד
ה' המצו הזמני' מהחלק ה' כמועדו' שהם יצירו' להכבו' לזכו' נפלאות הפס
נחמדיו שהפלי' א' עמנו בימים ההם בזמן ההוא • ולאות שרם הנפלאו' כלם
סירמוז אליהם סביתתנו כיות השבת החמיר' כו התורה ינתר אלא שהתורה
שתפ' כטועמ' גאולתינו ממצרים להורות שהי' לו ית' חק עלינו על זה • ולזאת
הסב' גזר' חכמ' השם שהמניס המורים על היו' לו ית' חק עלינו כסמיטיס
והיובלות יהיו מיוסדים על שבעיות : ואמנם היה היובל בסנ' ה' שהוא
פלעות השמטות שבו החירות השלם לרמז על החירות השלם שהשיגנו
ביום מתן תורה שהוא כ' יוס' לביאת מצרים : וכך מצות מזונה ואם אינ'
זמני היא מהחלק הזה שבאשר יראה האדם פרשת שמע שהוא קבל' על
מלכות שמים ופרשת והיה אם שמוע שבה הייעודים הגופיים אך שיהיה
אם יגבר בו השכל אוהחמד יתעורר לשונ' אל הפס אם לאהבת האמת

המאמר השני

עצמו ואם לתקות הייעורים : ולזה התחכמה התורה שתהיה בכל מעורר הכתים והחזרות והעירובות כמו שבא בא' מיומא כוונת ממנו שימצ' מעורר באי זה מקום סתיה ולפי שהמעורר הזה הוא חוץ ממנו הערימה התורה במצות ציונית ששמו סימן וזכר לכל המצות כי להיותו בלתי מתיחס לתכל' שהסכימה המלאכה מהלבוש אם להיותו בעל ארבע כנפים שאינו מכסה כל הגוף : ואם הציונות שהם בלתי נהגים לנו הנה עכ"פ יהיה זכר למה שזוהי וכ"ש אם יצטרף בו רמז אורמזים כמו שבא במדרשות ואיך סתיה הנה המעורר הזה הוא קרוב אל האדם מאד יותר מהמזוזה : ולפי שהמעורר הזה כללי לכל המצות • הנה ראתה התורה עורר לתת מעורר אחר מיוחד והוא החפלים שבו הד' פרסיות : ולזה באה הקבלה בכתבלין של יד שלא יהא דבר חונץ בינו לבשרו : וכן הדין בכתבלין של ראש עם היות סיס מן סנסתפק בזה : אבל החמת הגמור לפי שרטי התלמוד שאין ביניהם חלוק בזה : וכן סגיות זכאים ומכחות מוכיחות : ועוד ששם נרא' שהוקפא תפלין של ראש לתפלין של יד והשרם אלכנו שאין הקס למחנה • ולזה היה המעורר הזה דבק לאדם ולהיותו עדיין חוץ מעצמו כוונת התורה לתת מעורר אחר דבק בעצמו תמיד והוא המילה שקרב מרמה ומבשרה לשם להורחת שהוא לבדו ראוי להיות עובר • ולזה מה שאמרו במסכת ברכות כשנכנס רוד למרחץ כסתכל במילה שלו ואמר שיר' הד' למנצח על השמני על המילה שניתנה ב"ח : ומהחלק הזה גם כן ענין הקרבנות המעוררים הכניעה בעבודה : ולהיות העולה כלה כליל המכפרת על הרהור הלג כמו שבא בקבלה כאלו ירמוז שעל הרהורי הלג לכך יתחייב האדם כליה לפי המשפט והיה מחסר האל שהעולה תהיה כפרתו ותמורתו וכו' ושתתפו כל מן שהיה בהם חלק גבוה : וכן מיני הטטרות והטבילות וההזאז' המעוררי האדם היות העונות ירשמו בו רוסס כרמות נבד' הצריך כבוס ונאמצעות פועל הטבילות במים שכל גופו עולה בהן יחדש רוסס בכפס להסיר מעלות חלאת העונות ההם : ולזאת התחכמה התורה אשר בטומא' מת החמור' בטומאת מת ומצודע סתיה צריך הזאות כמשל הכבד המלוכלך ביותר שלא ינוקה בכבוס מים לכך כי אם במי הנורית שהוא מהרכבת המים והאפר ולרמות הנקוי הזה החזק בא בהזאה מים ואפר וגזרה החכמה האל יתברך סתיה האפר מהב' הגדול שהיה קרב מצורף מה שהתפרסם שהאפר ית' חזק מה שאפשר הוא האפר הנעשה מב' ח' עד שיצויאו ממנו כעלי המלאכ גפרית • אמנם באוב פרטים לרמזים גלה קצתם ד' אליעזר הקליר והנה

הכלל השישי

היתה ההזאה באמצעות הזמנה שהיא עין ארוז ואוזב להורות על הכניעה
כמו שבא בדבריו ומיעוט השתמשות בחמירות • ולזה נבחרו אליו שאינן
עשין פרו מאלו מנורף שיחוקה בו הקננה הנהוג בכלים הקדושים נקוי כ
באמצעות הכנסים והיא המכונה בלשון המקרא חטוי באמרו תחטאני
באזוב ואטהר ולזה נקראו מי חטאת • והנה הרבה מהמצוות זולת אלו
ישתמשו בענין הזה יעירו הערות נפלאות כמספר ימי המועדים ומספר
הקרבנות כמו שהאריך בו זולתנו : וכמו מצות סוכה שעם היותה זכר
והוראה באמרו למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל
הנה באובה דקדוקים לפי הקבלה לרמזים והערות באמרו אין מסכתין
אלה בדבר שטרולו מן הארץ ולא מקבל טומאה ולא דקדקו כן בדפנות
ולין ספק שההגנה ממטר הוא הסכך אמנם יצטרך לנושא והוא הדפנות
• והנה החמר הוא נושא לכפס הוא צורת האדם האמתית המובנה עניו •
ולתורות שהכניעה מחייבת לא היה ראוי שהיה הסכך המורה עליה מדבר
שבגלגל מן הארץ שהוא היסוד הספל : ולהורות שראוי הדחוק
מטומאת החמר והפסדו היה ראוי שלא יהא בדבר המקבל טומאה : וכל זה
רמז והערה לאדם : וכן אזירות הכלאים מזה המין להעיר לאדם לבוין
פעולותיו לתכלית אחת והוא העבודה האמתית מנורף שבא בקצתם הערה
והרחקה ממין עו כמו שזכר הרב : ואם הו' שהיה החמה והדבקו שהו'
התכלית : הנה חלקי המצוות הוציאים אל זה מלבד המצוות המפורשות
באמרו וזהבתי אתי אל הים : ואותו תעבוד וכו' ותרבוקו • הנה שכללם
ישתמשו בתכלית הזה ויפכו אליו כמו שקדם : ואכל המיוחדות לזה החלק
העבודה הקדושות למה שבהם רועש נפלא וחקוי היותם כופר לנפשותינו
כאלו בהם נקריב עצמינו לעבודתו ונהיה בעינינו כאין וכאפס בנפשותינו
וכל סבן מאדיו בערך אל כבודו : ולזה הם אשר באמצעותם יסיגו ח
העובדים אצילות חפץ ורבקות אור שכינה מוחש וכלתי מוחש עד שפעמו
הדגישו בדרת האש מן השמים • ואל התאחדות והרבקות הזה הו' לכהנים
חק וחלק בקרבנות עם האם באמרו זל בכהנים כי קא זכו מסלחן גבוה
קא זכו : ולפי שהיה נמש' התאחדות לאומה בכללה היה לבעלים חלק בקצת
הקרבנות והוא השלמים בתנאי היותם שלמי יחיד • וזה כי זבחי שלמי
צבור לא היה אפשר להתחלק לכל ישראל • ולזה היו הכהנים כשלוחי לכל
ישראל בזה • ומהמיוחדים לזה הדבקות היו האזרי והתמו' שהיו נרשמים
עם שבטי זה בהגדלה וכבוד עם השם המפורש כמו שבא בקבלה : וכאשר

המאמר השני

הי על לב אהרן והוא הכהן הגדול בדורו שהיה שליח ישראל ויהי'ם מלך או נביא המנהיג הכללני בשטט מחסנתם אל ההתאחדות הזה והדבקו היה ראוי ומחוייב שישב אצילות השפעה החלתי וכ'ס אס היה זה במקדש שהיה בית השם באמרו ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם : יסתבח מי שקרננו לעבודתו וקדשנו בתורתו להתקרב אליו ולשכון כבוד בארצו : הנה אלנו הז' ענינים שכוונה להם התורה שדמזכר להם בקצרה ולראי שתבש ארס לומר שכבר עמד בזה על טעמי התורה ומצותיה : שכוונת התורה ופרטיה רבו מלמנות אבל אמר שמתעלותיה ומכוונותיה הם אלנו ונתאמת א'כ מה שרצונו לבארו הוא שהתורה תקנה אהבה ללב השלם והכלתי שלם הנמשכו אחריה כמו שאל אס פגע בך סנוול זה משכהו לבית המדרש אס אכן הוא כימות ואס ברזל הוא מתפוצץ שנאמר הלא ב'ת דברי באש גאס יי : וזו היתה כוונת זה הפרק :

הפרק ג'

בבאור היות התכלית כזאת התורה הוא התכלית לכלל המציאות ואומר כי למה שהתבאר במה שהמציאות טוב והיה התכלית כזאת התורה הקבאלת הטוב כמו שהתבאר במה שקדם בזה המאמר • הנה הוא מובאר שהתכלית לכל הנמצאים ושאל התורה אחד בסוג הוא הטוב : אבל אמר שהתכלית בהם ר'ל בכלל המציאות וכזאת התורה אחד במין ושהתכלית בכלל המציאות השכל וכזאת התורה אחד באיש אס שהתכלית לכלל המציאות כלו וכזאת התורה אחד במין :

הנה יתבאר כן לפי שהמציאות בכלל חלקים : עליון והוא עולם המלאכה אמצעי והוא עולם הגלגלים : שפל והוא עולם היסודות הנה לא ימל מחלוקה אס שיהיו כלם נצחיים ר'ל בלתי נפסדים ואס היה שהתבאר היות נכדאים ואס שיהיו כלם נפסדים • ואס שיהיו קצתם נצחיים וקצתם נפסדים : וזה שהמלאכים אין להם סבל והפסד כיהפסד והרעיבא מפאת החמר כמו שהתבאר במקומו ולזה נשאר בחלוקה אס שיהיו כלם נצחיים או יהיו קצת נפסדים ואיך שיהיה התכלית בהם אחד במין • וזה שאס היו כלם נצחיים הנה התכלית בהם אחד במין ואס היו קצתם נפסדים הנה יהיה סבת הנפסודי היותם הצעה לבר לזולתם אשר הוא החלק הנצחי באלגות אמ עולם היסודות למין האנושי ר'ל לנפשות בני ארס או עולם הגלגלים או היה שהתאמת בהם היותם מהחלק הנפסד ואמנם להיותם הצעה לחלק הנצחי כבוד נתאמת בכללם היות תכליתם החיים הנצחיים ולזה התבאר שהתכלית בכלל המציאות כלו וכזאת התורה א' במין ואמנם שתכלית כלל המציאות

דכלל השישי

הספלה ובזאת התורה א' באים זה יתבאר בקלות למה שהתבאר בזולת זה המקום שהתכלית בעולם הספלה הוא המין האנושי ותכלית שלמות האנושי בזאת התורה אשר תכליתה החיים הנצחיים וקדבקנות בו ית' הנה אס כן תכליתם אחד במספר : וזה מה שרצינו לבאר.

הפרק ד'

באמו' חייב זה מצד העיון ואס ממאמריו לרז' ואומר סב'ר בארו הקודמים והאריך בו הרב המורה היות המציאות הזה בכללו באים א' קצתו נקשר בקצתו והיה ראוי כן להיותו נמצ' המוצי' אחד פשוט והי' ראוי להיות תכליתו בכללו אחד להיותו איש אחד ותכל' חלקיו האחריו עם תכל' כללו א' כי להיותו איש אחד קצת נקס' בקצתו הנה קצתו שצד לקצת' ואס היה לקצ' התכל' האחרו' זול' התכל' האחרו' לכללו לא היה מציאות בכללו איש אחד : וזה להיות התכלית נמשך לצורה כמו שהתבאר במקומו : וזה כשתהיה הצורה אחת הנה התכלית אחד בהכרח ולפי שכבר נבכו הקודמים בזה אי אפשר מבלתי סארי' בו עם שיתבאר בו מה שזכרנו מהחייב הזה ר' ל' היות התכלית אחד : ואומר דבר ידוע ומוסכם עליו שהמאס' הפשוט לא יתחייב רק אחד פשוט : ולמה שהתבאר מעצם הסו' היותו אחד פשוט בתכלית הפשוטות : ואנחנו כראה עצמים מורכבי' מחמ' וצורה באצלים מאתו : הנה זה מקום ספק גדול בהקדמה הזאת : וזה עם היות העצמים המורכבים מחמר וצורה כהו' באמצעות סכלים נפרדים אחרים כאלו תאמר הסכל העשירי הנה להיות העלול הראשון נאצל מהאס' הפשוט בזולת אמצעי כבר יתחייב היותו אחד פשוט : והעלול השני ג' ב' להיותו עלול מהאחר הראשון שהוא פשוט כבר יתחייב ג' ב' היותו אחד פשוט : וכך בעלול האחרון * ולזה כמה אבי תמה איך נתהוו הגשמים מהסכלים עם היותם פשוטים : ומה שאמרו בהתר הספק הזה הוא כי עם היות ההקדמה האמתית שמהאחד הפשוט לא יתחייב כי אחד פשוט בכ בחינת מהותו הנה בחחינת חייב מציאותו כבר יתחדש בהכרח הרכבת מה וזה כי העלול עם היותו אחד פשוט בחחינת מהותו למה שכתחייב מ מאחד פשוט אי אפשר מבלתי התחדש בו הרכבה מה בחחי' חו' מציאותו * וזה שהוא בחחינת עלתו הוא מחוייב המציאות וכחינת עצמו איפשר מציאותו * הנה העלול הסני להיות עלתו מורכבת כבר יוסיף הרגבה וכל מה שיסתכל כן יוסיף העלול בהרכבה עד הסכל הי' אשר לרבוי הרכבתו יתחייב מומנו גשם מורכב מחמר וצורה וזה מה שאמרו בהתר זה בספק אובמה כנא מכח דבריהם והוא טבוא' נבל' מה סכו מהחולס' וזה

המאמר השני

כי הקדככה הנמצאת בפסלים העלולים הוא בבחינת אפסר וחייב מציאות
 אבל בבחינת מהותה הם פשוטים בזולת הרכבה • והנה מה שחייב
 מההקדמה הוא שמהאחר הפשוט לא יתחייב אלא אחד פשוט במהותו :
 ולא יחוייב מההקדמה הזאת פסיטות בחיוב המציאות ואפסרות • ואיך
 יחוייב זה והעלול הא' בבחינת מציאותו הוא מורכב בהכרח : ולזה עם
 היות העלולים מתרכיב בהרכבה הזאת הנה להיותם בבחינת מהותם פשוטי
 איך התחדשו מהם דברים מורכבים מי יתן ואדע : ומה שראוי שיאמר
 בפתר זה הספק כפי מה שאומר וזה שאם היה העלול מתחייב לעלה חיוב
 מוחלט היה מקום לספק הזה : אבל להיות העלול מתחייב מהעלה מפא'
 ציור רצוני אתר הספק מה שלא יקשה : וזה שעם היות השכל יחייב
 היות לאחד הפשוט רצון אחד פשוט גם כן הנה יתאמת אחדות הרצון הזה
 בהטבה : רצון השפעת הטוב האפשרי או הטוב אשר גזרה חכמתנו • ולפי
 כל מציאות טוב כמו שהתבאר במקומו היה ראוי להטבה האליית' שהוא
 ראוי שתהיה ההטבה היותר שלמה שאפשר שתצוייד שלם תקצר בהמצא
 הטוב שאפשר להמציא : ולזה עם האונג שבהמצאת הטוב יקרה ממנו רצון
 מה הנה להיותו טוב בעצמו הוא טוב מה אשר לא היה ראוי שיקצר ממנו
 הרצון האלהי השלם : ולזה הגשמים המורכבים במהותם לא ימנעו שיתחייבו
 מהאחד הפשוט בלי אמצע אחר שהם מתחייבים באמצעו הרצון הא' הפשוט
 אשר הוא המצאת כל הטוב האפשרי או הטוב אשר גזרה חכמתנו • וזה א'
 ממה שיקויים בהמצאת כל המציאות מאתו יתברך על צד הרצון כמו
 שיבא במאמר ב' בכלל הא' ב'ה • אלא שהכרח לדבר בוללהודות
 שהתכלית ברצונו ית' אחד פשוט והוא המצאות הטוב אם לכלל המציאות
 ואם לדברים האלקי' ממנו • ולפי שהטוב היותר שלם שאפשרי הוא הרבין
 גו יתברך היה ראוי שיושפע הטוב הוא ממנו לכל מי שאפשר השפעתו :
 ונתאמת זה אם כן מצד העיון • ואלם רז' בארו זה במקומו מתהלפו'
 דל שהתכלית לכל העולם והתורה אחד • אמרם שהתורה קדמה לעולם
 אלפים שנה ויהי שהתורה קודמת קדימת סבה לעולם להיות התכלית ח'
 הראשונה שבשבות להיות תכלית הדבר קודם במחשבה בזמן לדבר : הנה
 לאמת היות תכלית העולם התורה הפליגה בזמן ואמרנו אלפים שנה •
 באמרנו על צד הגזמא ואלו חיה אלף שנים פעמים : ואמנ' הכוונה באמרם
 התורה תכלית התורה והוא הרבין הנחייבו יתברך והוא האמת הג'
 הגמור • וכן זכרו בפירוש באמרם אלמלא התורה לא נתקיימו שמים וארץ

הכלל השישי

ואמנם היות תכלית המציאות בכללנו וחלקיו טוב • הנהדרתו כפירוש
 יורא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד והנה טוב מות : וזה להיות
 תכליתו החיים הנצחיים • והנה להיות הטוב סוג כלל מיני הטובות זכרו
 בתחלת הכלל הגדול הגדול לה' כי טוב כי לעולם חסדו ירצה בו הטוב המוחלט
 ולהיות הטובה המוחלט ראוי שיהיה נצחי אמר כי לעולם חסדו : ואחרי
 שזכר הסוג הכלל זכר מיני הטובות ביתר הפסוקים הנמשכים עד אמרו
 הגדול לכל השמים רמז אל היותו ארוך ושלט על השמים כמו שיורה על זה
 כפלאותיו אשר זכרם בזה הדרך בעצמו תקנוזל ברכת הין בטובו בחן
 נחמד וברחמים • הנה זכר תחילתו הטוב שהוא סוג הכלל לכל מיני החסדים
 ואח"כ זכר ג' מיניו כמו שיבא עור בג' : וכבר באו מזה מאמרים רבים
 מורים על אמתת זה אין צורך לזכרם •

הפרק ה'   נבאר שבקסת התכלית האחרון לכלל המצאות

ראוי ומחוייב עש שנישט בו דעת הרב • אמנם
 שבקסת התכלית האחרון לכלל המציאות ראוי ומחוייב זה יראה מאשר לפי
 הדעת האמיתי שהוא דעת תודתינו והאירה עינינו באמונת החדוש : הנה
 הוא מבואר להיות כלל המציאות הוא פועל נעשה בכונת מכונן ורצון ק
 רוצה מבעל שכל שאין לו יחס ורמיון עם זולתו מהשכלים והיות הפועל
 הזה ממנו לריק וללא תכלית הוא מבואר הכטול והבנות ולזה אין המלט
 מתכלת אחר • ואומר שהוא מחוייב שיהיה עם תכלית אחרון וזה שהתכלית
 הקודמת נעשה להיותו גם כן מחוייב בכונת מכונן אם שנעשה לתכלית
 והאחד אם לא ואם נעשה לתכלית אחר הנה המושט כמשפט הראשון :
 ואם לא נעשה לתכלית אחר עם שיהיה תכליתו בעצמו ואם שלא יהי תכלית
 בעצמו : וסקר שלא יהיה תכליתו בעצמו שאם יהיה תכליתו בעצמו הכל יהיה
 פעל הריק אחר שלא נעשה לתכלית אחר • ולפי שהוא מבואר שאם נעשה
 לתכלית אחר הנה צריך שבקסת לתכלית הקודמת תכלית ולא ילך זה לבד
 תכלית : הנה ותחייב שיכלה הענין אל תכלית האחרון תכליתו בעצמו :
 ולזה הוא מבואר לפי דעתנו אינחנו קהל האמיני יום בחדוש העשי שהתכלית
 האחרון לכלל המציאות מחוייב אבל אומר שהוא מחוייב בכל לבת המאמיני
 בקדמות וזה שכבר יורה בהתחלת שכלית אלהית לכל הנמצאות • ולזה
 תחקר החכמה הטבעית עלתכלית כל נמצא טבעי : והבר נמצא בהם היותם
 באופן מהחכמה שאי אפשר מכליתו פנוקם לתכלית אחר : ולזה מה שאומ'
 אר"ם שהטבע לא יעשה דבר לבטלה : וכאשר היה זה כן נאוי אפשר המלט

המאמר השלישי

התכלית היא להיות טוב תכליתו בעצמו הת' ברבדו הרב אמ' מה התכלית
בהיותו עובד והוא ית' לא יוסף שלמות • וכבר יראה מזה שאם היה
מוסיף שלמות כבר תזסך השאלה להיות התכלית הוא טוב בעצמו :
ולזה כאשר התבאר שההטובה הוא טוב העצמי לו הנה התבאר במה שאין
ספק בו שהוא התכלית האמתית האחרון • והנה סודור התפלה באמרם כי
כי מי יאמר לך מה תעשה ואם יצדק מה יתן לך : הוא להורות שאין מי
שיוכל להוסיף שלמות במה שעשה כדי שיאמר לו מה תעשה : ושאל יצדק
לא יוסף שלמות בזה אבל לא כיוונו שלא יהא שם תכלית אלא ברצון לבד
כמו שידאח מפסטרבדו הרב חלילה לאל ליחס לומה שיהיה תכלית החסרון
לכל בעל שכל : וזהו מה שכווננו בזה הפרק • וככאן נשלים הכלל הזה
הוא מהמאמר הב' והתלה לאל לבדו המרום על כל ברכה ותלה :

המאמר הג'

באמונות

האמתיות אשר באמין בהם אנחנו המאמינים
בתורה האל יתברך ושהכופר באחד מהן יקרא
מין • והנה כאשר חקרנו בהם מצאנום ב' חלקים מלבד פנות השם אשר
כלל אותם המאמ' הב' החלק הא' אמונות בלתי נתלות במצות מיוחדו והב'
אמונו נתלו במצו מיוחדות : אם החלק הא' מצאנום ח' הא' חדוש העולם •
כב' השארנו הכפשם הב' גמול ועונש הד' תחיית המתים ה'ה נצחיות התורה
הו' ההבדל שבין נבואת משה רבינו ע' לשאר הנביאים • הז' היו הבקו גדול
בענה באורים ותומים • ה'ח ביאת המשיח : ולזה חלקנו החלק הזה ל' ח
בללים • והנה לא ראינו לשומם מכלל פנות התורה למה שעם היו האמונה
בהם מחויבת והכפירה בהם מריעצו עד שהכופ' יחש' מכלל המינ' הכ' כבר
יצוייר מציא התו' זולת' ולזה לא שמנו אות' יסו' ושרשי' לה' • והחמה מהד' המור'
שסר בפי' לפ' חלק יב' עיקרים אשר שמים יסודות לדת' והנה אם קר' עקרי'
האמונו האמתית אשר הכפיר בהם מינות הב' ימצאו יות' מטו' ואם קר' עקרי'
פכו' ויסודות הדת אשר לא תצוייר זולתם הב' אינם יותר מז' כשנמנה בהם
מציאותו ית' או ח' אם נמנה ג' כ בפנות היות התנור תורת אלהית מז' השמים
וכבר אפשר שיסופק עלינו ממה שהושכס עליו ונתפרסם לקצת הקודמים
היות אמונת החדוש קושט התורה אשר בה תסוב להיות מחויב ובלת השם
וליהות הנמצאות כלם אצלו כחמר ביד היוצ' שזול' זה לא יצונו מציאו קתנר'

הבלל השישי

מתבלית אחר להיותו מהתחלה שכלית : הנה אם סיקה תכליתו בעצמו
ואם סיפנה לתכלית אחר הוא התכלית האחרון . ואם לא יהיה התכלית
הוא הראשון פעל הדיק אשר הוא נמנע בחק הטבע להיותו מהתחלה
שכלית . הנה כבר התבאר אם כן שהתכלית האחרון לכלל המציאות יחוייב
אף למאמיו הקדמות וכל שכן לנו אנו קהל המאמיו בנתורת משה :
והנה כבר נחשב שדברינו בתכלית הזה עם דבריהם המורה בתכלית
המרחק וזה שהוא חתר לבאר בחלקה לשי מספרי סקקשת התכלית לכלל
המציאות בזאת לכל אחר מהדעות עם שהודם ואמר זה לסוגו כל פעל
שיעשה במונה או אפשר לרבר ההוא אשר עשה מכלתו תכלית אח' אשר
בגללו עשה זה מבואר לא יצטרך למופת לפי העיון השלששי עד כאן :
ומלבד זה קבל אף לפי דעת הקדמות שא' לכל נמצא טבעי מכלתו תכלית
אחד לפי שהטבע לא יעשה דבר לבטלה : ואולם לפי שהוא מבואר בנגד
מאלה הקדמות אשר הורה שאין המלט מתכלית הארון לכל אחר מסב
הדעות ולא נעלם זה ממנו לחזק הראותו הנקראת שרעת הרב אמנם
הוא בבקשת התכלית כי עם סנניח מציאותו בקשתו כדורה וכמעט נמנעת
כמו שרמז הרב זה באמרנו . אמנם מציאות התכלית האחרונה חשב כל
מדבר בטבע שא' מבלעדינו : אמנם יודעת הרב כבר מאד כל שכן
תכלית המציאות בכללנו עד כאן . ובכך חתר גם כן יודעתו לפי דברי
ארסטו אלא שהוא חשב לבאר קוסי מציאותו אף לדעת המדע כי הוא
יראה שלא תפסק השאלה יהיה לתכלית מה סיקה כמו שרמז באמרנו ואפי
סיה הכל מפני האדם ותכלית האדם כמו שבאמר לעגור השם השאל קיימ'
והוא מה התכלית בהיותו עובד : והוא איתברך לא יוסיף שלמו אם יעבדוהו
ואם באמר אין זה לשלמותו כי אם לשלמותו כי הוא הטוב לנו והוא ש
שלמותו תתחייב השאלה בעצמה : ומה תכלית מציאותו בזה השלמו או
אפשר בהכרח מכלתי שיגיע העניין בנתינת התכלית אל כן רצה השם או
גזר חכמתו ע"כ : זהו מה שיראה בפי דברי הרב ואמנם מה שהביא שער
לדבריו מסדר התפלה וחתם ואמר הנה בארו שאין עם תכלית אלא רצון
צריך שנפרשהו בדרך רחוק קצת והוא שאין עם תכלית ידוע לנו אלא
רצון לבד זה הנראה לנו בישוב דבריו : אלא שכבר התבאר במה שקדם
היות הטובה והחכימה ענין עצמי לשלם ולטוב המוחלט ולפי שהכל יכספי
הטוב הוא מבואר שהפועל כשיפעל לתכלית טוב נפסק השאלה והתכלית
ההוא כי להיותו טוב תכליתו בעצמו : ולזה הטוב המוחלט אשר ההטבה
לדבר עצמו הנה כשיפעל דבר תכליתו ההטבה הנה תפסק השאלה מה

המאמר השלישי

בעצמותה בכלל וביחוד האותיות והמופתים שכלו בה שהם יסודו ועמוד
 לה: ואמנם למאמיני הקדמות שיראו היות המציאות על צד החיוב מוכח
 הנה לא יצויר מציאותה כשום צד וכאשר היה זה כן: הנה ראוי למנותי
 האמונה הזאת עמוד גדול ופכה עם יתר הפנות במאמר הכ': והנה
 קטר הספק איכנו ממה שיקשה כשיתבאר חי ב יבלת הכס אף למאמיני
 הקדמות והוא מה שנגלס מעיני הקוראים ואלס איך יתבאר זה הנה מת
 סיכא כב ה ואמנם לפי שחיוב אמונת החרום מבואר כפי התורה
 והקבלה הנה צריך שנחקר כפי מנהגינו איך ראוי שיאמן וכאופן ידיעתנו
 בו: ופמנו אותו בכלל הראשון מזה המאמר:

הכלל הא

באמונת

החרום: ולמי שהמפרשים לספרי ארסנו הרבו
 דברים וטענו טענות לקיים אמונת הקדמות

והיה הרב המורה הסיב על הטענות ההם וחדש טענות כנגד הקדמות לקיים
 החרום והיה הר"ל כתאמן עוד ויסר מופתים והרבה טענות לקיים החרום
 והסיב על דבריו הרב אין המלט מלהביא דבריה ביותר קצר שאפס ולבדר
 מהם הנזק מהבלתי נזק לקיים קצורינו: ולזה ראינו לחלק הכלל הזה
 לחנוסה פרקים: הפרק האחד נזכור בו טענות המפרשים לקיי הקדמות
 הפ' ה: נזכור בו תשובת הרב המורה עליהם: כג' לזכור בו מופתיו הר' ל
 וטענותיו ותשובותיו לקיים החרום על הדרך הנזכר: הר' נכרר בו
 הנזק מהבלתי נזק כפי מה שאפשר לנו: תה נאמת בו היות דעת
 החרום האמתי כמה שאין ספק בו הכפירה בו הרישה בשרטי התורה
 ואלס איכנו יסוד ופכה שלא יצויר מציאות התורה זולתי

הפרק א

נזכור בו טענות מאמיני ההקדמות מה שמצאנו
 מהם בספרי הטבעומה שאמרו שהם יתחזקו

ברעת הזה: אם מפאת הזמן: אם מפאת התנועה אם מפח הגר השמימי
 אם מפאת החומר הראשון: אם מפאת הפועל: אמנם מפאת הזמן הם
 יעשבו כזה שלשה טענות: הראשונה זה עניינה: אם הזמן נצחי הנה שם
 בהכרח מתנועע נצחי אבל הזמן נצחי מחייב בהכרח סיהיה שם מתנועע
 נצחי והנה חיוב הנמשך מבואר בעצמו למה שהזמן מקרה דבק לתנוע
 נלא תצויר תנועה בזולת מתנועע ואמנם הקודם יתבאר גם כן: אם

הכלל הראשון

היה הזמן הנה היה בהכרח הנה קודם הווי • והוא סקר מכויר : ואולם
 אך יתחייב זה הנה כפי מה שאומר אס היה הזמן נערר קודם סיהים
 במצא : ולא רני קודם הנה מהכרלו הזמן הנה היה הזמן נמצא ונערר יחד
 וכן התבאר סאי אפשר בו סיפסר בדרך הזה בעצמו ולא איכנו הוה ולא
 נפסד הנה הוא בהכרח נצחי • והנה חזק הפלסוף זאת הטענה כשאמר
 שהיא גזרה מוסכמת שכל הוה הוה בזמן : והב' אס היה הזמן הזה יתחייב
 סיהיה שס עתה אין לפניו זמן • והוא סקר • והנה סקרות זה יתבא' מאשר
 העתה יחלוק הקודם והמתאחר והקודם והמתאחר הם מהכרלו הזמן •
 ואולם אין יחייב בעת שיחלוק הקודם והמתאחר לפי שכבר ידמ' סיהיה
 הענין בעתה כענין בנקדה אשר תחלוק הקו • וזה שהנקודה ממכ' בעל
 בנקודה אשר תכלית הקו וממנה בכח לבד והיא הנקודה אשר תחלוק
 הקו : והנקודה שזה דרכה היא התחלה ותכלית אחד : אבל העתה למע
 פלא ימצא בפעל לפי שהזמן עצמו כלתי נמצא בפעל וכ' בעתה • ועוד
 שאס היה נמצא בפעל יהיה נמצא בזמן המתחלק ולזה הוא מכויר היותו
 בכח : ולזה יתחייב סיהיה העתה הראשון יחלוק הקודם והמתאחר • וכבר
 היה ראשון זה חלוק • הג' זה עניינה אס היה העולם הוה יחייב סיהיה
 מציאותו בכח קודם למציאותו בפעל בזמן למה שהכח והפעל סותרו' וא' א'
 שימצאו בזמן אחד מצד אחד ואס היה הזמן קודם הנה סס תנוע' ומתנועע
 קדום שאס היה מחודס יתחייב גם כן מציאות הכח קודם בזמן וזה לכלת
 תכלית : ולזה חייבו מפאת הזמן היות סס מתנועע נצחי : ואולם מפאתו
 התנועה הם יעשו בזה שני טענות הא' סדורה כך : לפי שהתבאר בטבעו'
 שתנועת ההעתק היא הקודמת שבתנועות והוא מחייב בהכרח שתכלה
 אל מתנועע ראשון מפאת עצמו הנה אס הוכח העולם הוה יחייב סיהיה
 סס מתנועע תנועת אליו יתכרך תעלה הויתו : וכן יחייב זה במתנועע
 ההוא אס היה הוה ולפי סאי אפשר שילך זה לכלתי תכלית יחייב סיהיה
 זה אל מתנועע ראשון כלתי הוה : הב' סדורה כך אס א' בתנוע' סתה'
 מחודסת כמחולט יחייב אס כן סיהיה סס מתנועע נצחי אבל אי אפשר
 בו סתהיה מחודסת כמחולט יחייב אס כן סיהיה סס מתנועע נצחי :
 והנה חייב הנמשך מכויר בעצמו : ואולם הקודם אופן באור כך : אס
 שנחנו תנועה מחודסת כמחולט ראשונה לא ימלט המתנועע בה משהיה
 הוה או כלתי הוה : ואס הוא הוה הנה התנועה שהינחה ראשונה כלתי
 ראשונה כי כבר תקדם לה תנועת הקו • ואס הגחנו תנועה' ה' ראשונה

הבאמר השלישי

הנה יחייבנו כה ג' כשתהו' בלתי ראשונ' : וזה אם מצד הפוע' אם מצד האותפע'
 אולם מצד הפועל לפי שכבר יחשב סכל הוה יחייב סיקרם לנו סינוי הנפ'
 א כתנועת ההיגוי שאנחה ראשונה בלתי ראשונה ואם הנחנו הסינוי ההוא
 הראשון הנה יחייב ש קדם לו אפשרות חדוים כי הכח קודם לפועל בכל
 הדברים המתחדשים ולפסרות חדוים הסינוי הוא ג' כ סינוי נמשך לסינוי
 וזה לאן תבלי והוא מכואר מזה ג' כ שהחייב אשר מצד המתפעל הוא שית
 אך שהנכח המתנועע ראשון ור' הוה או בלתי הוה . ולזה חייבנו מפאת
 התנועה היותם מתנועע נכחי : ואלם מפאת הגרם השמימי הם יעצו
 בזה כ טענות הא' סדורה כך . כל הוה הוא הוה מהפכו ונפס' אל הפכו
 וית זייכ לפי זה שיהא שאין לו הפך אינו הוה ולא נפסד : ולפי שהתבאר
 בטבעיית שהגרם השמימי אין הפך לו יתחייב כו' שלא יהיה הוה ולא נפס'
 ה' סדורה כך כל הוה נפסד ויתחייב אם כן כגרם השמימי שאי אפשר
 בו סיהיה נפסד שהוא בלתי הוה והנה שהגרם השמימי אפשר בו סיפסד
 הוא דבר כב התבאר כפסד שמים ועולם למה שאין לו סנת ההפסד :
 ואלם הקודם ר' היית כל הייה נפסד באר זה ארסטו בטענות והרבה
 דברים אמר אם סימא לדבר הא' בעיני כח על דברים מתנגדים הנה ראוי
 שיהי הכחות מוגבלים וחנ' פעולותיהם מוגבלים ולזה אי אפשר סימא
 בדבר אחד בעני כחות מתנגדים בלתי מוגבלים עד שימצא כח המציאות
 בב' ת וכח ההעדר בב' ת וזה שאם היה אפשר זה לא ימלט מאחד מב' אם
 סלא נניע שפולה אחת מב' הכחות נמצא בעת מן העתים : והוא סקר
 במציאות והעדר אחד שאין בויהם אמצעי אופנניע שפעולת שני הכחו'
 יחד בכל הזמן וזה ג' כן סקר או שניע שפעולה אחת מב' הכחות היא
 נמצאת תמיד ופעולה האחרת נעדרת תמיד אחר שהוכחו הכחות בלתי
 מוגבלים : וזה החלק יחשב בו היותו אפשרי וא כני כן שאם נכח שהגרם
 השמימי בו כח תמיד סימצא וסייערר ונניח פעולת כח המציאות נמצאת
 תמיד ופעולת כח ההעדר בלתי נמצאת בעת מן העת' הנה לא ימלט פעולתו'
 נח ההעדר אם ההעדר שיהיה אפשרי באתו אל הפעל אומחויב או נמנע
 לבטל שיהיה מחוייב או נמנע כי שיה' סותרים האפשר בו :

ולזה מחוייב שניח שמיציאותה ונחתה אל הפעל אפשר ואם
 נניח האפשרות סלא יצא אל הפעל יהיה כזב אפשר אבל כשנניחהו בפעל
 יתחייב ממנו סקר : והיא שתהיינה שתי הפעולות המקבילות יחד רונה
 לומר שיהיה הדבר שהוא בעצמו תמידו הגונ' אות וההעדר אם כן אין

הכלל הראשון

בתמיד המציאות כח העשר כלל • ולזה יחוייב אצלם פלא כרכ' התמיד
 שמציאות כמה פעם סיהיה נפסד לעתיד : וכזה הדרך בעצמו יתכאר
 פלא איפסד בהווה שיסאר נכחי • ועוד כילמה סוזמן מציאות העולם בלתי
 בעלת-בלתי-וכן זמן העשרו בלתי בעל תכלית חוייב אצלם סיהיה נמצא
 ונעדר יחד : וזה שאם הנחנו זמן החולף בלתי בעל תכלית נעדר והזמן
 העתיד בב'ת נמצא יהיה כב'ת חלק לבב'ת והוא בטל • ולזה יחוייב אצלנו
 סיהיה כל אחד מופנים ב'ת ומיגבל • ועוד סככר יחסב שהאמצע בין
 הכמז'תמיד והנעדר תמיד יזד' עליו סלילתב' תקצוות והוא לא נמצא תמיד
 ולא נעדר תמיד • ומה שהוא כזב התאר הא הווה נפסד אשר הוא סותר
 כל אחד מהקצוות ועוד ססככר הבלתי הווה והבלתי נפסד אי אכס' סיהיה
 מציאותם במקרה כי אם מנר טבע • וזה כי להתחלק טבעי הדרכו יקבל
 קצתם ההווה וההפסד וקצתם לא • ולזה אם היה טבע מקבל ההווה
 וההפסד אשר לא פ' מנצא נכחי אלא א' כ' היה אפשרי שיעתק טבע האפסד
 אל הקדמי : ועוד סככר יראה בחפוס באיסי הנמצאים בכל הווה נפסד
 וכל נפסד הווה : ולזה חוייב אצלנו בגרס השמימי שהוא אצלנו בלתי נפסד
 שהוא בלתי הווה : ואולם מפאת החער הם יעשובוה סני נענות : הא
 ס'ורה כך • החמר הראשון איננו הווה ולא נפסד וזה שאם היה הווה היה
 לונשא יתהווה ממנו : ולפי שמציאותו ככח סיהיה הוא הנכבא בעצמו או
 סיהיה בפעל וזה שלא יצויר נושא אם לא יהיה בפעל וכאשר התבא ס'איננו
 הווה והצטרף אל זה הקדמה ידועה כה והיא שהוא נמונע כחמר הראשון
 סימצא רק מצורה יחוייב אצלם סיהיה העולם קדום : והב' ס'ורה כך אם
 לא יהיה החמר הראשון קדום והיה העולם בכללנו הווה במחלט יתחייב
 סיתהוה מלא דבר הוא סקר' כי התהוות בשם מלא דבר סקר גם סיתחי ב'
 לזאת ההנחה סיהיה סס דקות : וכך התהוות הגשם מחומר רק מצודה הוא
 נמונע בעצמו למה שהחמר אי אפשר סימצא רק ממנר' ולזה חוייבו סיהיה
 הגשם בלתי הווה : ואולם מפאת הפועל הס'יעשובוה ב' טענות הא' בהם
 יראו שהפוע' ככח כאשר סכ פעל בפעל יחוייב סהיה כס סיני וכ' שאם
 היה ככח זמן בב'ת כאס' יחוייב אס' נכח העולם הווה והוא נמונע ס'יחום לו
 ית' סני והב' ס'ז הציר' לפוע' סככ' התחדס' לו ציר' עם הפעל התחד'
 והוא גם כן נמונע כחקוית' עם סהו' מן הפלא מה הציאו נפעל בעת זולת
 עת' והב' ס'אחר היות הס'י' נמוס הנמצא ס' וס'דורס' ניכווס' באין ראו'
 סיהיה כזלת הנמצאות כי המוסכל אשר אין לו נושא חוץ לנפס' יחב'

המאמר השלישי

סיקיה כחב • וכ'אס השם מביע מיוחד לאחד מהגלגלים כסיקיה לנפשו
קצר עמו ופעם לא: ועוד חזק ארסטו ידיעתו בדברים הקדומים שבמו
השמים משכן לשם יתברך לנחיותם • אלנו הם הטענות סקיימו בהם
דעתם כת מאמיני הקדמות: והוא מה סכינו בזה הפרק: והתהלס
לאל יתברך אמן:

הפרק ב

בזכור בו תשובת הרב המורה עליהם וטענותיו
לקיים החדוש במחלס • הנה תשיכותיו על
הטענות שחשבו לקיים בהם דעת הקדמות: ואם תחלה על הטענות
ספורדומפאת הזמן ומפאת התנועה ימשאת הגרס השמימי ומפאת החמר
הוא ישיב תשובה כוללת כי למה סיפור הטענות הם ההקש בין ההויה
החלקית ובין ההויה הכוללת והוא מכואר בעצמו שאין ההקשיסר כמו
שהמשיל הוא מכואר שאין הטענות ההם ניתנות האמת בזה הדרוש •
ואמנם בטענות אשר מפאת הפועל הנה בטענה ראשונה יאמר פעם היות
אשר יפעל בעת ולא יפעל בעת אחרת אי אפשר מבלי סיני ויצואהמן הכח
אל הפעל כבעל חמר אינו בחק הנפרד • והבי ראי' על זה מהשכל
שפעל שיפעל בעת ולא יפעל באחרת • ואיך סיקיה אינו סיני בחקו
וכטענה חב' יאמ גם כן שחרש הצירוף אינו סיני בחק הנפרד והשאלת
מה הביאו לפעול בעת זולת עת בלתי ראויה כאשר לא יהיה לרצון תכלית
אחר יפעל בעבורו: ולפי שאן לרצונו ית' תכלית יוצא ממנו הנה טבע
הרצון כן חייב לפעול כשירצה: וגם כן התדמה סיקל: וזה שאם היה
הנימוס נקנה מהנמצאות היה מקום לספק הזה: אבל אחר שהנימוס
מקנה לנמצאות מאתו יתברך אינו רחוק שיהיה הנימוס בו יתברך אמתי
קודם המצאס חוץ לנפש גם כשהנחניהו מביע הגלגלים ההנע תהי רצונית
לבר לא זולת זה • זהו כולל תשובותיו על הטענות ההם ואלו לקיים
החדוש חרס בזה טענות • הא לקוחה מהחלוק הנמצא שהגרמי השמימי
עם היות חמרס אחד יזה שהחלוק הנמצא ביסודות ובמורכבים עם היות
חמרס בהם גם כן אחד: העלה מכוארת למי שעיין בטבעיות: אם מפאת
הערוב והמזגה במורכבים • ואם מפאת קרבת רחוק מהמקיף בפשוטי
אכל החלוק הנמצא בגרמים השמימיים אכ כבר תנועתם יאם במהירותם
ואיחורם ואם בקבוצ טבעים ומתחלפים בכוכבים שהם מאירים ואינם
ספיריים ונחים עם הגלגלים שהם ספיריים ואינם מאירים ומתנועעים עם
סיפתם עתמר אחד א' פיוחם אלא לרצון עמצאם ועחדסם: וכ'אס

הכלל הראשון

באמין בתכונת בטלמיוס שסם עביינים כנגד הטבע כיצאת מרכז וגלגל
 הקפה - והב' לקוחה מהקדמה אחת מקובלת אל הפליסוף והו' שמהאחד
 הפשוט לא יתחייב אלא אחד פשוט וכאשר נאצלו השכלים דרך עלה ועל
 חייב באחריו סנהס האחדות והפסיסות ולא ישיגהו הריכוז כסוס צד
 אלא בבחינת חיוב המציאות ואפשרות : ומזה אצילית הגלגל ממנו שהוא
 בשם מורכב מחמר וצורה הוא מן הנמנע היותו על צד החיוב לא כפאר
 א כ שהיה אלא על צד הרצון וכונת מכויץ והיות הרבר בכונת מכויץ
 ובלתי מחודם מאמר סותר נפשוט כן היה העולם בכללו וחלקיו מחודם
 מן האפס הגמור והזמן גם כן מכלל הככראים : וזו היא דרך הקבלה
 האמתית אשר ראוי ומחויב אצלנו לדרך בה ידושה היה לנו מאכו העולם
 אברהם ומסה ע"ה - זהו המוכן מדברי הרב מתסובותיו וטענותיו : והוא
 מה שרצינו כזה הפרק .

הפרק ג

זכור בו מופתי הר' וטענותיו ותסובותיו לקיים
 החרוש על הדרך סזכר : ולפי שתסובותיו כניו
 על דעתו כחדוש ראינו לזכרונת חילה והוא היות העולם וחלקיו והזמן
 מכללם מחודם ולא מן האפס הגמור אלא מוגפס קדום פשוט מכל צורה
 בלתי סומד תאוותו : והנה הביאה לזה הדעת החרוש אם למה טמנא
 בעולם בכללו וחלקיו כל עליות ההוה במה שהוא הוה : וזה כי כסחקרנו
 בסבולות ההוה מצאנוס ג' - א' שההוה אפשר שיהיה בו סנה תכליתיות
 כי הכלתי הוה המאמר בו שיהיה לתכלית מה הוא מאמר סותר נפשו לפי
 מה שיחשב ולזה לא תנתן טרבר מהגימסריא סנה תכליתית לפי שאינו
 מפעולת כועל - והב' שההוה אפשר שיומצאו בו דברים בלתי מחוי' לעצמותו
 כי הכלתי הוה אי אפשר שיומצאו בו דברים חוץ מטבעו * וזה שאם
 לא היו לו הדברים כפכע היה מחוייב שיהיו במקרה והוא נמנע בדברים
 הכלתי הוויס התמדיים כי המקרה לא יתמיד : והג' כי ההוה איפשר
 שיהיו בו עצמותו דברים בעגור זולתו - ואולם הכלתי הוה הכל לא יתכן
 בו סנה תכליתית כל סכן שלא יהיה בו תכלית בעגור זולתו : וכאשר
 התאמת לנו זה לקח בסדור מופתיו : ואמר למה שהתפרסם מסדור עגס
 הגרמים הססימיים היותם בתכלית השלמות להסלים אל הנמצאות עד אם
 היה נפסד מעט הסדר היו נפסדות אלנו הנמצאות כאלו תאמר מרחק
 הגרם הססימתי מהארץ ומרחק קנתס מקנתס ושיעוריו הכוכבים וסדורם
 ומקומותם בגלגליהם ומרחביהם וחלקן ננוים וקרב' מכינע כאלו פרבנה

הבאמר השלישי

תכליתית בהם מבוארת שתאמת אצלנו היות הגרמים השמימיים מפעולת פועל וכאשר התאמת לזה היותם מפעולת פועל יחוייב סיהיו מחודשים כמחלטה כמו שהתבאר בסוגלת הקויה הראשונה ויהיו מספר המופתים בזמן כמספר הדברים שהתבאר בהם היותם לתכלית מה ולפי שהתבאר גם כן שפע הגרם השמימי אחד ומצאנו בהם דברים כלתי מחוייבים להם מצד טבעם כאלו תאמר היותם מתחלפות ככמות וזרז התנועה וכהארה וכספיריות כמו שקדם בטענות הרב הנה חוייב לו גם כן סיהיו מחודשים כמו שהתבאר לסוגלת ההנה השני : ולפי שהתבאר גם כן שכל מה שימצא בגרמים השמימיים מהמרחקים והנטיית וחלוף ניצוטי הכוכבים הוא בעבור זולתם והוא להשלים הכמצאות השפלות והוא הסוגלת השלישית בהנה הנה יחוייב לו גם כן סיהיו מחודשים : ולפי שכבר יחסב בדברי היותם פועלים בדבר כשיספיק מהם תמיד אלו תאמר שכבר יוספע שהיוצר אשר לגרמים השמימיים ברימום הכמצאות והתנועות אשר להם מהשמיים המאירים באורם וזה למיעד שישפיע פעם היות התבאר בגרם השמימי היותו מפעולת פועל להתבאר החתו מחודש חת שכבר יוספע מצדו ממנו תמיד ויתאמת בזה היותו מפעולת פועל ואם היה שאינו נמשך הנה חתר להתיר זה הספק בשאמרו בלש יתכן שימצא דמיון זה כי אם במקרים אשר אין להם קיום בעצמם כמו התנועה והאור אבל בדברים אשר להם קיום בעצמם לא יתכן כנסם צד : וזה שכאשר הנחמו הדברים הקיים בעצמו ווספע תמיד מזולתו יתחייבו לו כפולים רבים מהם סיהיה הדבר מלא דבר הוה ונפסר אל לא דבר וסיהיה הזמן מחובר מעתת ושלל והיו הגרמים השמימיים ממצאים בפעל ושלל יהיה סם תנועה מדויקת : וזה כאשר הנחנו מצאות הגלגלים שופעת תמיד ממנו יתכרך ויתעלה סמו לעד ולנצח נצחים הנה יחוייב סיפסודו הגלגלים תכף השפעס : וזה שאם אמרו סיפעלם מהגלגלים הנמצאים קודם הנה אין סם פועל אחר שהם תמיד באופן אחר מהנמצאות עם כן יחוייב סיהיו בעת האחד הוים ונפסדים וזה שאם הנחנו שהם קוים בעת האחד ונפסדים בעת הסמוך לו לא תהיה ככאן תנועה מדויקת ויתחייב גם כן סיהיה עתה דבק לעתה ויהיה זמן מחובר מעתת ולפי שמצאות הגלגלים לא יתמיד כי אם עת האחד יחוייב סלל יהיו נמצאים בפעל וכמו אלו הנפולים ואחרים רבים זולתם יתחייבו לו כלם מהנרתינו סיהיו הגלגלים שופעות תמיד ממנו יתכרך סמוו תעלה לעד ולנצח נצחים

הכלל הראשון

ולזה מה שיחוייב סנתחדסו בבחירה ודעתו : דנה אחד סנתחדס
לו זה חייב ג' כזמן היותו מכלל הנבראים וכתבא לו מזה ביטול דעת קצת
הקודמים שיאמינו שהיה בכאן עולם אחר עולם וזה אל לא תכלית :
ואתן הבאר בזה רוצה לומר היות הזמן מחודש תחלה הניחמה בהתבאר
במפר השמע שהזמן מהכמה המחברת והוא בניסא בלתי מיוחד כללו
תאמר התנועה שהוא ואם היה מיוחד לתנועה היומית היה זה בהנחה אל
בטבע : וזה שכבר ידוער באי זו תנועה שתהיה הקודם והמתאחר והוא
הזמן . והתבאר פס גס כן שמציאותו בין שכח וספול וסחזמן החולף
יס לו דין מה שספול . והזמן העמיד דין מה שכתבתיאמר לעולם בנחית
העתיד והוא תבואר גס כן שאין כוריעו בעצמו היו בנחיתו בו תכלית
פונבלים בענין באישים והיה נמוע בהם סיהיו אמע : אבל התכליות
הנמצאים בזמן אפשר בהם סיהיו אמע : ולזה מה שיחוייב בו סיהיה
האחר בעצמות . וכספויכח זה כן התחיל לבאר שהזמן בעל תכלית .
ובאר והפנים מהם שכבר הונח שהזמן מהכמה והכמה כמה שהוא כמה
בעל תכלית לפי שהוא משער ומגביל בעל הכמה ילוד בת יונה הא' סה
שהזמן כ' . ועב שהקדמה האחת מביארת בעצמה הוא יעור על אמתתה
שכסענור מנינו הכמה נמצאים כלב כ' ת' יל תאמר הנס' והסמח וקנו
דחוקים : ואם היה שהיספר יתסף אל מהם חוסף וזה אל לא תכלית הנה
הת בו בפעל הקוספה אנכפעל החלוקה אבל כסאר היויים התכלי בהם
לעולם סמור : ולזה היה מביאר בזמן כ' ת' וכאשר התבאר לו זה חייב בו
סיהיה מחודש : וזה סא' א' שיאמר סיהיה לפני זה הזמן כ' ת' זמן אחר
ב' ת' וכך לבלתי תכלית שכבר הונח שהוא אחד ומרוב ואין בו ריבוי בעצמות
וכבר חתר הפלוסוף להקים הכבת הנאמר בשיער וכססתר לזמן ואמר
פכבר יראה מהם סמציאות הכבת יהיה כמה שככח : ולזה אחר סיהיה
פוציאת הזמן איכנו בפעל סיהיה המציאות ככ' ת' וסעה בסני' רא' כ' הכבת
יאמר בהם כסתוף כי במסתר וכסער יאמר בב' ת' בפעל הקוספה סהיא
פשיב ממוגי חכמה וכזמן יאמר בכמה עצמו : והכ' פכסיעור ונמסכר
יאמר בקוספה שהוא כח גמור וכזמן יאמר בחלוף שהינה דינו דין הפעל
ולזה יאמר שהבסם והשער מחוייב היותם כ' ת' לא מפני היותם נסצי' במעל
לכר כמו שדמה שחס כן היה אפשר בזמן שהונח סאינו בפעל גמ' סיהיה
בו ככ' ת' אבל מצד טבע הכמות ולזה היה מחוייב בזמן סיהיה כ' ת' ומחודש
במחלט . ומתס ככבר יראה כחפסם שהבסם וכל משינו . הכל

המאמר השלישי

מאמרות שהם בעלי תכלית בעצמם • וכאשר היה הזמן רבך לתבונה
התבונה למתנועע והמתנועע בשם יראה סיחוייב היות הזמן כן כעצם
זאם היה לו העדר התכלית במקרה והוא האריך בביאור שהגם וכל
משיגו כן בעצם ואין לנו בו עסק עתה שכבר יחבאר במעט עיון למי
שעין בטבעיות : וכשוב למה שהיינו בו מסודר מופתיו לכבאר שאי אפשר
שיהיה הזמן ככל תומהם שלפי שהוא מבואר שכגמים הסמימיים חלוק
תנועות במהירות ואיחור כמו שהתבאר שהגלגל היומי יותר ממהר מגלגל
הכוכבים הקיימים הוא מחוייב שאי אפשר בזמן החולף שיהיה ככל
כשכרף אל זה הקדמה אחת ידועה נעצמה והוא שאין בכל תגלגל מכל
זאת סכל אחד מהמהיר והמאחר שכב סכוכים כב תיתחייב אם כן שלא
יהיה שם מהיר ומאחר הפך מה שבראה בחוש : ומהם שאם היה הזמן
החולף ככל היה מחוייב שיהיה הירח לוקה זמן אין תכלית לו : וכך
השמש ולהיות הכב תשוק לכב תחייב שהיו המאורות לוקים תמיד ומהם
כי למה שהתבאר מענין הזמן היותו מתרמה החלקים הוא ראוי שאי זה
חלק שיהיה בזמן שיהיה בו מתי על ענין אחד ומהם לפי שהזמן הוא
מורכב ומתהווה בהתנועה על כחותיה : והמתהווה במה שהוא
מתהווה יחוייב שיתוסף תמיד כל מה שהתמידה היתה הנה הוא א"כ נוסף
בהתהוות התנועה • וכאשר הנחנו הזמן החולף ככל הנה אין רשם
לתנועה בתוספת הזמן כי אף כשחסרנו ממנה לא יפחות הזמן ולא יוסף
ומהם שהזמן משער התנועה על כחותיה והמשער יחוייב שיהיה מגלגל
וכן ומהם שאם היה הזמן החולף ככל הנה לא יהיה בסכניח זמן וא
ואחריו זמן וזה אל לא תכלית כי לא יתחדש מזה ככל חלא כשכניח
זמן ולפניו זמן לכלתו תכלית תהיה הניית הזמן אם כן מהצר שקודם והו'
מבואר הגלגל שכבר הונח שהכח אמנם היה מהצר המתאח לא מהצר הקודם
ומהם לפי שהצר המתאחר מהזמן הוא בכח גמור הנה יותר ראוי בו
שיהיה ככל וכשיתבאר בו שהתכלית שמור בולעולם כ"ס שראוי זה בצד
החולף ומהם שאם היה הזמן החולף ככל היתה התנועה המתנועע בו כבת
ולפי שהוא מבואר מענין הזמן שהוא מספר תנועות הגרם הסמימי בקודם
וכמתאחר כאשר צויר צויר שלם • והתבאר מהגרם הסמימי היותו
מחודש הנה בהכרח הזמן מחודש : וכמו שבאר זה בזמן באר כן בתנועה
וכרמות המופתים ההם • ואחר כך באר במה שבראה מהגלות הארץ היותו
מחודש למה שנמצא בו משגלות ההוא אשר קדם זכרם • וזה שכ"כ יראה

הכלל השני

שהגלגל החלק ההוא לתכלו' שיתקו הנמצאות שפלות כו והוא מכוון שלא
 יתנהו טבע היסוד המימי והאזי' אלא טבעם יתן שיהי' יסוד הארץ מוקף מהמי'
 ולא יתנהו ב טבע הגרמים השמימי' וזה מכוון למי' שיש לו מעט הדגל בלמוד
 וכמפסטי הככבים ולזה הוא מכוון שהגלות הארץ הוא מחוד ויתחיי' א"כ שיהי'
 המיכים מחודשים מזולת מיכס בהתחלת היותם וכשהתבאר לו זה הצור גם
 כן כמה שנמצא משלמו החכמו' שהגיע מזמן קרוב ולפי שהאדם משתוקק
 להם בטבע הו' רחוק שיאמן שהמי' האנושי קדום והחכמות מחודשו' וכך הדי'
 בתור האלקו' שהיי' הנימוסי' חסרו' מאד עד שרצה המקום לזכו' את ישראל
 והו' רחוק מאד שיעבור זמן בלתי' כתי' עם נמוסים חסרי' וכך יראה זה מעניו'
 חלוף הלכות' להיות הדבר מכוון בהם היותם הסכימי' כמו שהתבאר במקומו
 והו' מחוי' שיהיו המסכימי' קדמי' להסבמת' בזמן ואין ראוי שיאמ' שיהיו
 זמן בלתי' בלא הסכמה להיות האר' מדיני' בטבע ונדוי' אל קבוץ זולתו' לנרכי'
 מחיתו' ודי' כזה ריח' על היו' העול' מחוד' ואולי' שיהי' חרושו' מגם קדו' דק מכל
 צורה ה' זה באר' אותנו כזה הדרך ככ' יחשב כי טבע החלוק' יחוי' שיהי' חרוש
 העול' אס' יש מיס' או יש מאי' זה מיס' ככ' התבאר' המנעו' מכל' דכרינו' ו' שיתחיי'
 שיהי' צורה מה שלא מצינו חומר רק מצור' ואס' הי' לו צד' הנה לו תנועה ומנוח'
 פנע' ויתחיי' מזה זמן קדום שהתבאר' המנעו' ואס' יש מאי' ג' הו' מכוון מפני'
 מהם שהתקו' הגשם מלא דבר הו' רחוק משיצויר כי אס' הי' שהצור' הפועלת
 תחדש צורו' מלא דב' לפי שתתן הצור' לחמד המוכן לקבל' וככלל' תתן דומ' למ'
 שבעצמ' אבל' איך תתן גשמו' ואי' יחס' בניה' כלל' ומהם שיהי' מחוי' שיהי' סס'
 רקו' קוד' היו' העולם וזה שהרקי' אסר' בהם נמצא העולם לא ימלט מהיות
 בהם אפסרו' שימצא בהם גשם ואי' רקו' זולת זה ומה' שאחר שיהי' הפכו' מוכן
 לקבל' רצו' הסכה הפועלת על יחס' הי' מחונו' שיושפע גשם ככל' נפניו יהיו'
 א"כ גשם בלתי' מה שאי' סס' דבר לא מצד הפועל ולא מצד הפועי' שיהי' בעבורו'
 קבו' הצורה במקו' מיוחד ומהם שלא ימלט קודם שימצא העולם מהיותו או
 אפסר' או מחוי' או נמנע' ואס' הי' מחוי' לא סר היותו ואס' הי' נמנע' לא יתכן
 היותו ולזה יחוי' שיהי' אפס' אבל' האפסרו' יצטר' אל נושא' ומה' כי לפי שהפוע'
 והמתפע' מן המצטרפי' והמצטרפי' הם כמכא' יחד הנכאשר נמצא הפועל ככ'
 נמצא המתפע' בכח והמתפע' בכח גשם יחוי' א"כ שיהי' סס' גשם קודם היות
 העולם וכאשר התבאר' זה המנע' היו' המנע' היו' יש מיס' ויש מאין הנ' יחוי' שיהי' יש
 מיס' בצד מה ויש מאין בצד מה ואולם היות יש מיס' הו' שתהי' מגשם והיות יש
 מאין הוא שתהי' מגשם נעד' מכל צור' וכזה היותו' כל הספקו' כי הספק שהניחו'
 אס' הי' יש מיס' הו' כעבו' התנוע' וכשהכחנתו' נעדר מכל צור' לא תהיה תנוע'
 והספקו' שישו'ג' להנחי' יש מאין הו' כעבו' שלא הניחו' לזא' ההוי' נוש' וכשהכחנתו'

דבאר השלישי

נמשא פרו כל הספקו ולזה החליט המאמ' סמרוס העולם הי' מגשם קדום נפשו
מכל צור בלתי שומר תמונתו ל' סיה' נעדר הטבע שיוסך ממנו לגשם פמירת
התמונ' וזי' החדוש הי' בששם קצתו שומר תמונתו והו' הגרם השמימי וכרא' בו
ככבים וגלגלי ומקצתו שם בין הגלגלי מתחלפי המרכז כדו' שלא יהא שם דקות
כמשך החכם הזה לדעתו בתכונ' הגלגלי ואלו' הי' אפס' לסו' סיתן לחמר א' בעיני
צורו מתחלפו' אחר שההויה רצוני וכשהתישב לו זה לקח בהתר' הספקו אשר
הניעו' כתמאמיני הקדמו' כמו סקדס לנו כפרק הא' מזה המאמ' אחר שהתי' קצ'
ספקו' שהעי' בהנחתו זאת והס' אלו' הא' שכבר יחיו' כזה הגש' אם שלא יותיר
ממנו דבר כשכבר העולם ואס' שיותי' ממנו ואס' הי' שיותי' ירא' שהמותר הוא
לבטלה ואס' הי' שלא יותי' אך קרה שיסכו' גרלו לגדל העולם שכבר ירא' שהגדל
הנמצא לבעלי נפש הוא מוגבל ואס' הי' סיה' לו רחב מה ה' מפני הטבע החשוני
עוד שלא ימלט מהיותו כדורו התמונה קודם ההי' אנו' סה' בתמונה אחר ואס'
הי' כדורו הוא מן התמה אך הסכו' כדוריתו לכדורות העולם ואס' לא הי' כדורו
הו' מחוייב סיה' שם דקות כשהנחנו שהשי קבנו ושמוהו תמונ' כדורו' ב' שהיית
העולם יחיו' שתהי' מקרית למה סקרה סיה' נמצא מזה הגשם הסעו' שישלם בו
העולם שאס' לא בין סיה' השו' באופן שלא יושפע ממנו דבר ב' סה' שם דב' קדמו'
זלתי השו' הו' מגונה מאד כי ירא' שהס' שת' רשות חליל' ה' שכבר יחשב סיה'
חוש' אם מתקבע ואס' נח ואך סיה' יחיו' סיה' לו טבע וצורה הפך מה שהנח
הגשם החומר לא יוצ' רק מצור' כס' סיה' דק מצור' זמן איך לו תכלו' ושהדב' כשיאמ'
חצר לפי טבעו מעט מהזמן וזמן המצאו' בה' אר' שלם הוא זמן ארוך מאד ולפי
הנחתנו יהי' הגשם באופן אחר זמן ארוך לאו תכלו' יות' מזמן המצאו' שלם ז'
מאי זה זמן שאכחנו כמז' בכל הויה שאינה הזדמן ולזה אך יצוי' ש תקונו ממחר
אחד הטבעי הנמצא' בעולם ומי הכריח החמר לקבל כל הצורו' שכבר יחשבו
שמקומו' המעלה והמט' נמצא' וא"כ יתחיו' סיה' ה' סורו' נמצא' והגרם השמימי
ט' מה זה שהכי' הפוע' לפעו' בעת ההי' האס' נתחדס' לו ידיע' לא הית' לו אנו' היה
ולו מונע והו' והכ' זה בולג' מכו' הכטו' אנו' הספקו' אשר העיר בהנחתו זאת
התרס' בדרך שאבאר אם תמלה למה שהגשם ההו' אינינו מפועלת פועל אס' הי'
שיותיר ממנו אחר הויה העולם לא יקר' ממנו בטל אחר שא' א' בו סיה' לתכלית
ידוע וכזה הותר' הספק' הא' ואס' השגי' לא יתחיו' זה שא' חסרון למטיב כשלא
ימצא מקבל ההשגה זכמו' שלא היה חסרון בחק' קשו' כשלא יכר' העולם כשלא
יהי' שם גשם כלל יקבל הכריאה כן לא יהי' חסרון בחקו' כשלא יכר' העול' כשלא
ימצא מהגשם המקבל הכריאו' שיעיר הראוי' ואס' הג' לא יחיו' מהיו' הגשם קדמו'
סיה' אלה שאין האלו' מצד היותו קדמו' אבל מצד עצם מדרגתו שיושפע ממנו
וחשוב והאדר' כמציא' אבל הגשם ההו' בתכלו' החסרו' וקהצרה הטוב בעצמותו

חבלל השני

ולפי שכל מה שקנה מהטוב הוא יותר שלם ולזה הי' החי יותר שלם מהצומח והאד'
מהחי הי' זה הגשם החסר מכל חסר רחוק מאד מהאד' ואם קד' הכ' היות הגשם
אם נח ואם מתנועע וצדק בגשם טבעי אבל בגשם נעדר מכל טבע לא יצדקו
עליו תנועה ומנוחה טבעית כמו שלא יצדקו על האבן ראות ועדרון ואם הי'
כבר יחשבנו שאיננו רחוקים מצד גשם בלא צור' מיוחדת אבל חלי מחייו סימנ'
וזה שחכמו מצד צורה עם חומר בצורות ההילוכית ומצדו גם כן צורה בלא חומ'
בצורות הנכדלות הנה ראוי א"כ שימצא חומר בלא צורה ואולם היה בלתי אפשר
באלו הנמצאות להיותם מלוכס' באיכויות הראשונ' אשר הם בצור' ליסודו יהיה
בלתי אפשר שיפסטו במוחלט ואולם מה שצ' סיחוי' שיצמוד בזולת הצור' אין
תכלית לו הוא שקר למה שכבר קדם שלא היה זמן קודם בריאת העולם ואם
הז' כבר יתאמת שזמן השלמו' ראוי שיהי' יותר גדול למי שיש לו טבעי ה' ינהיגה
וייסירהו א' השלמו' אבל הגשם הזה כבר הונח אין לו טבעי וב' התבא' שלא עמד
זמן בחסרנו קודם בריאת העולם ואם הי' הנה ההויה החלקי אין ראוי שהוקם
א' התכלי' וכפ' זו שהית' רצוני' וזה שההויה הזאת תיחם אל רצון הש' ונתן טבע
לדבר לקבל רצוני' וכבר נעמוד על עצם השמע החומר לפעול הצור' הנכדל' ממה
סימנא' אן הפלא בכריאת' בחמה נעת החומר עד שיוכר' ממנו מה ש' או' להעשו'
ממנו אבר אב' וכפ' בתנוע' הרצוני' שהאד' בצורו הנעימו' יב' כלי הקל בהנעו'
בפלאות מזולת שיתנונ' בהם ואם הב' ח' המעלה והמט' אינ' מצד החק' לא מצד
הרבי' הקלי' והכבד' הנמצא' שם וכבר הגשם התו' בזולת צור' לא כבר ולא קל
אם הט' הנ' למה שהית' הכריא' לתכלי' הטבה וחינוכה כבר חייב ההתחלה שי
סיהי' להטוב' הויה התחלה זמני' ולזה לא יתכן השאלה למה לא היו אונת' קודם לכן
לפי שאיך סיהי' שתפז' השאלה למה לא היו קוד' הכ' זה שעז' מה שהת' באלו הספקו'
ואולי בספקו' אשר הגיענו כת מאמיני' הקדמו' הכ' ית' הספקו' בדרך זה אמנם
בספקו' אשר מצד הזמן אם תחלה לא יתחייב מאמרינו שהזמן היה לא שתאחד'
ולא היו קוד' ואולם הגזר' שהסכימו עליו' שכל הויה הויה הזמן זה שכבר נמצא
במתחדש שיתחד' בזולת זמן כאלו תאמר' הסינוי שיתחדש במשתכ' הרמוז אלו
שהו' בזול' זמן ולפי שהזמן מקרה דבק לכ' סינוי ומתחד' בהתחדשו ה' מחייו
שאלו הי' הו' שאיננו הו' בזמן ואולי הב' שהו' מצד העת' הכ' העת' אשר יהי' התחלת
הזמן לא יחלוק הקוד' והמתאחד' וזה אם לא יכל' הוית' הדמיון כבר יהי' צורך
שאינ' כל מה שלא יכלהו הדמיון כחוב וזה נאמ' שהעת' יש' לו ב' צדדי' ה' הו' חלוק
הקוד' והמתאחד' ובה' הבבלת' החלק מהזמן הרמוז אליו ואמנ' הו' העת' בכח לא
יחיו' היותו חלוק הקוד' למתאחד' כי טבע הזמן כן חיו' שאל' א' שימצא העתה בפע'
עם מה שהו' לו התחלה שכב' קדם שהזמן עצמו א"כ בו שימצ' יחד' ואולם הב'
שנה התרו ממה שיקל שקדימת הכח אל הפעל תצדק בהויו' חלקי' יפני' שהיא

המאמר השלישי

לכח נפש וה' הזמן נמצא אבל בהייה התכלית לא לפי שהזמן מחתדש בחדוש
העו' שהכח כשהו' במה שממנו לא יחיו: שציאותו זמן כי אז סם עדיו תנוע' ואולם
בספקו אשר מצד התנוע' אם תחלה ה' קדוים תנוע' ההעתק לתנוע' החלקית לא
וחיו קדימתה להיו' הכולל אבל שתנוע' ההיו' ה' הקדומת ואם ה' כשהנחנו תנוע'
תהיה ה' ה' לא יחיו שיקדם לה וזה אם מצד התנוע' שיפיע עת אחר שלא יפעל
ה' ואם נוד' שהו' יציאה מן הכח א הפסל לא יחיו שיהו' סם סינוי וזה שהיציאה
מן הכחא הפעל אשר תפעל להתפע' ה' השינוי לא היציא מן הכחא הפע' אשר
בפועל לפעו' סאם לא היו עתי תנועו' יחד ההתנועעו' וההנע' וככ' התכח' בספר
השמע'א' תנוע' א' בנושא ב' מצד וז' סכאש' תיוחס' א' הזכו' תקר הנע וכסתיוחס'
א' המתנועע תקרא התנועעו' ואמנ' מצד המתפעל ה' א' ה' האפשר ו' א' בסנע
יחיו' שיק' סינוי לחרו' אפשרו' השינוי הנח לא יחיו' לאפשרו' אשר מצד הרצון
המופשט שיקר' לו סינוי אבל אפשרו' השינוי הנ' על יחס' א' בכל הזמן ולו לא יצדק
חיו' קדוים סינוי ואולם בספקו' אשר מפאת הגרס' א' התחלה עס' היות בהגוייה
חלקו' מהפך א' הפך לא יחיו' זה בהגוי' הכוללת וכס' בהגוייה המיוחסת א' הרצון
ואולם ככ' הנה כאשר ה' לדבר הא' כמעל דברו' מתנגדו' יצדק שיהיו' הבונות
מוגבלו' בכח הקדו' א' דורך א' הדכ' ההו' נאכחנו א' חויבנ' שיהיו' זמן דריכותו
א' תהיו' בב' ה' מקום לספק אבל מה שהוכח שנהתהו' ברצון מוגלת' שיהיו' דורך
בו קוד' שנתהו' ולא יונעב' א' אחר שאו' לו סכנ' ההפסד שיסאר נצחי ואמנ' היותו'
נעדר זמן ככת ברצון לא ינגד אפשרו' מציאותו א' אחר שמיאותו ברצון וכך מת'
סחוק טענתו כי אם הינח המציאו' והעדר אפשרו' והוכח א' מהס' נמצא תמוד'
יקר' מזה בטל ה' הבטל הוא א' נניחהו נמצא בחיו' אבל א' נניחהו נמצ' בחיוב'
אבל א' נניחהו באפשרו' לא יקרה בטל ומה שחוק טענתו שיחוייבהו' נמצא
ונעדר יח' סאם לא כן יהיו' זמן ככ' תחל' לזמ' ככ' ת' ה' א' הודינו שהיו' העול' זמ' נעדר'
ככ' ת' לא יתחיו' זה א' כמו שיתחיו' לפלוסוף האומ' בקדמו' א' נכועת וחלו' הקוד'
נהמתאמר שכל א' ככ' ת' והו' חלק למקובץ שיהיו' ככ' ת' א' א' אפשר בו מהנר' ס'
שהו' ככ' ת' לכן מה שחוק עוד טענתו סככר יחסב' שהאמצעי בו הנפר' וכו' הנמצ'
תמו' הוא הנה הפסד הנה ה' בלתי נודק שהאמצעי האמתי ה' הגמ' בעתמן העתו'
נעדר בקצת וכך מה שחוק עוד טענתו מפני טבע הדבר שאם ה' הנה טבעות
מקבל ההיו' וההפסד א' א' שיסאר נצחי ה' למה שהוכח שאו' לדבר טבע א' מה
שהקבהו' השו' בהנה כללז' הנה לא יחיו' בו שיפסד ואם ה' הו' ואם כבר ירא' זה
באיו' הנמצאו' שההו' נפסד לא יצדק זה בהיו' הכולל וביחו' בגרמו' השמימי' שאו'
לס' סכנ' ההפסד לא מפאת הפועל ולא מפאת המתפעל ואולם בספקו' אשר
מפאת החמ' א' תחלה מה שהו' נמנע בחמר הא' הוא שיהיו' רק מצד א' אחר סקבל'
הטבע ונתלבש מו' צורף אבל קודם זה אינו נמנע בגשם ההו' היות רק מצד כמו

הכלל השני

שהונח ואלו כב' ה' לא יתח' היונת מלא גסס נמוחלט אבל כמו שהונח מגסס
 מסולל מכל צד' ואלו' בספקו אשר מצד הפוע' ה' למה שהחכמה האלהית כן
 גזרה בהטו' הזאת והי' ההתחלה החמרי' כן חייבה להתחדס בזמן ה' או סינו
 בחקו כזה כי הו' תמו' נמצא עם רצון הטוב לא שהמכרח המקבל היה שתתחד'
 ואם הי' שגור' סה' זמן' כב' ת' כזול' נימו' הנמצאו' זו ה' הי' תפיס' עלינו אסקכ' הנימו
 מהם אבל להיותנו ות' מקב' להם הנימוס' או הזק' בו ואלו' מה פחזק הפלוסוף מהיו'
 שקורמו' מיחסו' השמו' למשכך' הרונחי' הנה לנחיות' והיותם מורו' על כח ממציא'
 וכש' שראוי ומחויי' לנו לחזק האמת מפשוטי התורה המורו' על הדעת ה' כפי מה
 שיראה החכם ה' אשר האריך' בדבריו אה מא' ולא נחנו בחרנו בקצו' ההכר' כזהפ'

פרק ה'

בספר הקדק' על דבריו ה' בתשובותיהן על טענות הבתהן כמה שהפרישו ברענות
 אז ותחלה אומ' בתשובו הרב המורה הכוללנו בטענו' אשר מפאת הזמן והתכונה
 והגדר' השמים והחמ' ה' היות' כזרק' ונגל' האמת מספקת לבטל הטענות ההם
 מלבד אשר הן בעצמן חלוש' מאד ואלו' לתשובו הרב בטענה ה' מהטענו' אשר
 מפאת הפועל צרו' להתכוונ' בה מאד וזה שהגדרה אשר החליט' ואמ' שהיציא' מן
 הכח א הפעל' אינו סינוי בחק הנפרד לטוען בה טענות ולמעשה ער עוררים
 וזה שלא יצו' זאת דבר מן הכח א הפעל' בלא סבה מחודש' אם בעצמו ואם חוץ
 מעצמו ושקד' סיה' חוץ מעצמו אחר שאי' שם דבר נמצא יהי' א' חרוש הסנת
 בעצמו וחדו' הסנת הוא הסינוי ועו' שהנפרד הוא בפעל' תמו' כמה שהו' נפרד'
 ואין בו דבר מוכח המאמר בו שיצא מן הכח אל הפעל' הוא המאמ' סותר נפסו
 ואלו' השכל הפועל אשר יפעל בעת ולא יפעל באחרת הוא לחסרון המקב' אבל
 הוא בפעל' תמיד אין בו דבר מהכח אבל כשלא יהיה לחסרון המקבל בדרושנו
 זה כשלא יפעל אין המלט בו מהכח וכבר הונח בפעל' תמו' להיותו נפרד זה ח
 חלוף לא יתכן וגם אשר הסיב' לטענה ה' שהשאלה מה הביאו לפעל' בעת זו לת
 עת בלתי ראויה ונחץ הסבה כזה למה שאין לרצונו ית' תכלית יוצא ממנו הנה
 צדק כזה להיות רצונו עצמו וכמו שאין לעצמו תכלית יוצא ממנו כן אין לרצונו
 תכלית יוצא ממנו ותשאר עדיין השאלה כמו שזכר' ואם רצה שאין לרצונו המיוחד
 לפועל' בעת הזאת תכלית יוצא מרצונו הנה כבר יחס' לו יתכרך' פועל' בלי תכלית'
 כי הם היה שהפעל' בכלל יש לו תכלית והוא ההטבה והחסינה הנה היונתו פועל'
 בעת ידוע הוא פועל' מה ואין לו תכלית וזה מנו' בה מאד בחק כל בעל שכל' כל
 שכן בחק השם ית' תשאר' אם כן עדיין השאלה מה יביאו לפועל' בעת זולת עת
 וזה שכבר יראה שאי' אפשר סיה' שם תכלית אחר אלא הרצון לבד וזה שלא
 יסלט העניין אם היה שם תכלית אחר אם סיה' שם הפועל' או מצד המתפעל'
 או מצד דבר מחוץ לפועל' ולמתפעל' כאלו' תאמר כלים

הבאמר השלישי

לפענו ובטל סיהו מצד הפועל למה שיחסו אל כל העתוי יחד וא"א ג"כ סיהיה מ
מצד המתפעל שאין סס כי אם העדר מוחלט ויחסו ג"כ אל כל העתוי יחסו א"א וכל
ס"א מצד דבר מחוץ שאין סס דבר מחוץ וע"ז שהפועל אינו פועל בכלל ולזה
מה שיחייב שלא יהיה תכלי אחד בייחוד העת אלל הרצון לבד וזכה אפס שיאמ'
ס"א סגור חכמתו להמצי' אח' האפס המוחלט הכ' איך דאני שיבוק תכלי לעתמינה
זה שהקסם בכלים א' זהו מה שירא' שצרי' להתעורר עליו בתשובת הרב ואלס
בטענותיו לקוי' החדו' במוחלט תחלה אומ' שאס הודינו בהס שיחנו האמת בזה
הדרוש הכלל יחייב היו' החדוש מן האפס הגמול אבל אנלי' הו' סס חומר קרוס
כדעת אפלטון וכמו שירדו קצת מאמרו' לרז"ל הביאס הרב בספרו זה שהטענו'
כשיעניין בהס לא יחייבו לא בונתמכוין ורצון רוצה אבל אומ' שלמערע' שיאמר
ס"א יחייבו חדוש אחד העדר עכ' זה שהטעב' ה' הלקוחה מהחלקי הנמצא
בגרמי' השמימי' עס הגות חמרים אחד הכ' ירא' שלא תחייבה חדוש זה אמ' לתכלי
ידוע והכ' הסבה התכלית' כבד יוד' בה בעל דיכנו כדכרו' הטבעי אבל ירא' שכל
אשר יהיה יותר גדול' בחשיבו' יהי' תכליתו יותר חשוב' ולזה הטעב' יהיה תחייב
מציאו' התכלי' בגרמים השמימי' אבל לא ימונע בהס הנמצא על צד החיו' ממנו ית'
עס התכלי' ההו' בעינו ואס אפס מכלתי שיחיי' רצון רוצה הכ' מה המונע שלא הו'
הרצון ההו' קרוס כן מיייתן ואדע ואמכ' הטעב' הכ' הלקוח' מההקדמה האומרת
שמה' הפשוט לא יתחיי' לא א' פשוט למערע' שיאמ' שלא תחיי' חדוש וס שהקדמ'
הי' אס הי' שתחיי' רצון רוצה גם היא עננו תחיי' סיהי' הרצון בל' פשוט שהרצון
במורכב ירא' סיהי' הרצון מורכב למה שהרצון מתפס' בכל חלקי המורכ' ולז' מה
שיחיי' פע' היותו מורכב למ' שיתחיי' ממנו אחרו' בסלמו' ההטב' ותחייב מציאתו
הנה יעבור אבל ראוי ומחיי' שיתחיי' ממנו ת' עס היותו בתכלים הפשוטו' וכאשר
היה זה כן ה' לא' אשער מה המונע שלא ימוסך על צד קחאו' האחרו' הזה בסלמו'
ההטבה ואס א"א מכלתי שיחיי' רצון רוצה מה המונע שלא יהיה רצון קרוס ולא
יתחיי' א' כמה עב' הזאת החדו' הזה וכלס חדוש הזמן סלא יתחיי' ממנו סכבר
יתבא' בקלו' ממה סקד לנו במאמר הראשון שהזמן אינו מפועל פועל עס סגור'
היו העולם מחוץ מן האפס הנמור כמו שבאה בו הקבל' וכמו שיתבא' עוד במה
סיבא' ב"ה ונשו' למה שיערנו כדקדו' בדברי' ה"ל כדעתו וכמוספתיו ונתסוכותיו
ונאמר תחלה שאין בכל מופתיו ולא א' מה' שיתן האמ' בדרוש הזה כסימה שהניח
אכל אנלי' או מכלי' אנלי' יתבא' בקלו' היו מה שהניחו ברעתו בחדוש כרא' כזכת
ואלס איך יתבאר שאין בכל מופתיו מה שיחייב החדוש על דרך שהניח הנה
ממה שאומר אמנס כל המופתים שאדר עס המין רבוי' ב' מינים המין הא' בננו
על סגולת ההיה המין הכ' על הכבת והוא מבואר במין הא' שאס יחלנו הבעל דין
ויאמר שהסגולת אשר יחדס להנה יחד' ולכאל' מבעל סכל' יפלו כל מופתיו המין
ההנה והנה עס מה סקדס לנו כדברי' יתבאר כן והו' סכאל' מבעל סכל' עס היותו

חבלל השני

קדום אחר שהו מסוככ מבעל סכל והו סבתו ראוי ומחויי שיהי לנו תכלי ואיכנו
בו רחוק שימצאו בו דברי בלתי מחויי לעצמותו בעבנו זולתנו כי ההתחל השכלי
יחויי זה לשלמותו כי הקטבה והחכמה שלמו למטיב ולחונן ולזה הנאכל מהתחל
סכלי ואם היה בלתי הוה המאמ' בו שהי לתכלי מה איכנו מאמ' פותר נפשו וכמו
שהניחו כי באמרנו היה לתכלית מה אכל ענין בו נאכל מהסכל לתכלי מה ואם
היה שלא נתחדש וכס' אס באמר שהנאכל לא כחייב אכל כרונן קרו' סינדק בו
המאמר שהי לתכלי מה מבלתי שיחיי היה מחודשת ולז' הו' מכו' בכל המופתים
ההם מהמי' ה' שהם נערכו על הדרוש להיו מה שהיו מסגולו ההוה הוא בעצמו
הדרוש והתמ' אס נעלם זה מעיני החכם הזה עם חונן הראותו אס שכבר יראה
סכבר לחזקו כיוצא בזה בשוה חתר לקיים המנעות היות הדבר הקיים בעצמו
שופע תמיד מזולתו שאס היה כן יתחייבו לו בטולו רב' והא' מהם שהי הדבר
הוה מלא דבר נפסד א' לא דבר וסיהי הזמ' מחובר מעתות נשלל והיו הגרמיים
השמימי' נמצאו בפעל ושלל יהי' סס תנוע' מרובק' והנה בטול הא' שהניח שיהי'
הדבר הוה מלא דבר נפסד א' לא דבר אס היה שגור' בו לא יקרה ממנו בטול
שלא ימנע בפעל ציור הרצון וכרצון לבד בזולת כלים שיהוה הדבר מלא דבר
ויפסידנו א' לא דבר כשירצה אכל יתחיי זה כמו שוב בגה אכל אומ' שלא יתחיי'
איפס כלל לא א' דבר וכס' א' לא דבר וזה שהיו והרצון האמצי והמח' לה תחדתו
בעצמו כס' שיתמיד ההו' והענין בזה בענין כנותן הצור' שישפיע תמי' בצורו
ובהזרח אורו הצורני ההס' כל אשר ימצאו מקבלו' וכס' שבצוריו יתמיד קיו' הצור'
אשר השפיע וזה שאס' שהס' מוכני' לקבל הצור' עד שלרבות' קבלו הצור' ההס'
ל'יהי הזרחת אור הצורות מנותן הצו' רות מתמיד א' מבלתי שיתמיד מציאות
זה מכו' מאד וכאשר הי זה כן הוא מכו'אר שלא יתחייבו בטולו' האחרו' שוכר
וזה כי לרכקות הצור והרצון יתחייבו דבקו' המציאו' מסכו' עם דרכות הזמן
מדרכות התנוע' והתמה הגדול מאין יצא לו החלוק הזה כן הדבר הקיים לעצמו
למקרו' אשר אין להס' היום בעצמם כאלו תאמר לתנוע' אשר לגרמי' השמימיים
השופעו' מהגרמי' המאירו' וזה שאס' היה שלא יתחיי' להס' בטול הא' סככ' אפס'
בהס' שימצא מלא דבר ויפסדנו א' לא דבר להיותם מקרו' אמנם אס' היה שיפסדו
כאשר יחויי' לו בשופע תמיד הכ' יחייבו כל שאר הכטולים שיהי הזמן מחובר
מעצות ושלל יהיו התנוע' והאור נמצאים בפעל ושלל יהי' סס תנועה מדרכות
וזה שהתנוע' השופעו' מהצור והאור מהמאיר אינו כי אס' עתה אל כ' אס' שהתר
השפיקו האלו כלם כשנאמ' שהשפיע הכותן המציאו' כס' שלרבות' השפעתו יתן
דבקו' קיום המציאו' אס' שתהי' השופע מקרה או דכ' קיים בעצמו ורי' בזה גיון
הא' מן המופתים ואלו מופת' הינין הכ' הבכוי' על הכבת אומר גב' שאין בהס'
דבר משיי' ולא מראה פני' תחלה הניח הנחו בזמן מסכימו' למה שהתבא בספר
באספר השמע ולא נשי' עתה עליהם ואס' התבא' מכח דבריונו במאמ' הא' ויתבאר

הבאמר השלישי

עיר בכלל זה בנה היות מקצתם כוזבו אבל נתיחס עתה על סהם צודקו ואומר
שהאופת הם כלתי מוליד זה שהקדמ' הגדול האומרת שהכמה כמה הוא כמה ב'ת
אסיפק בה זה כי האומ' שהזמן בבת לא יודע כה והסכה אשר נתן באמרנו לפי
שה' מסעי' בעל הכמה אינה סכה זה שהאומ' בבת אם היה שה' יגדיר הכמה
שה' אשר יסעי' בחלק ממנו יהי' הרצון בו מה שאפס' שיסוער ממנו ואם ממנו
מלת הב' שיודה שבו' הכל' למה שהלשון הסכמה אין תפיסה בזה למה שבעל הלשון
לא הסכים להניחם לבלתי מונחם מהזמן ולא יקרה מזה בטו' ומה שחוק מופתי
במיניו כי שהם כלם בבת הם המופת הסני הבנוי על הקס' המוס' למה שהגשם וכל
משיגיו ב'ת אין צורך להסיב' למה שהחפוש לא יתן האמת עכפ' וכפ' אם התבאר
שהזמן איננו ממשיג' הכמה כמו סיכא ב'ת והאופת הב' אשר יסודו המהירות
והאיחוד הנה הוא הטעמי' זה שהחמיר יתנועע בזמן מה מספר מהסבוכים
אשר יתנועע המאוחר בזמן יות' גדול כאשר יהיה מדרך המספר שיאמרנו בו
רב ומצא גדול וקטן בזמן זה כשיהיו ב'ת והנה להמנעות המתנועע המהיר
והאומ' בזמן שזה אבל כשיהי' הזמן או המספ' בבת לא יאמרנו בו רב ומצא גדול
וקטן ולא שיהיה למה שהם גדולי' השעי' והשעור נמנע בבת ולזה לא יקרה ממנו
כטול אם עברו שבג'ים בבת מהמהיר והמאוחר זה ש'ין מדרכס שיאמר בהם
גדול וקטן ולא שיה' ועד שה' מבואר בעצמו הנה כבר יאמרנו זה שאנחנו כבר
כנוייר קדמו הזמן בתנועו' האו' ולא ימנע מהיו' העולם שופע תמיד מהשם על
הדרך הזה תמיד והמופת' הד' הנה התבאר בקלות ממה שאמרנו שלא יחייב
דבר ממה שרמ' שאם היו' שאין הכבת גדול מהכבת לא יתחייב שלקו המהירות
תמיד ומקו' הטעו כי באמרנו שהכבת אינו גדול מהכבת לא נרצ' בו שהו' שו' לכבת
שכבת התבאר' שהכבת לא יפן שם השו' אבל נרצ' בו שאי' מדרכו' שיתוא' הכבת נגדו'
או קטן מכבת ולזה לא יתחייב דבר ממה שחייבו' כמות' והמופת' ה' הטעמי' ב'כ
זה שעם היו' הזמן בבת או' נגמתי כי אם ב'ת זה שאין זה זמן סגוביל במתי'
להיותו מוגבל יחוייב שיהי' ב'ת זה מכוח' ככפשו והמופת' הו' הנוסר בתוספ'
הזמן כאשר תתוסף התנוע' הנה התוספ' בכבת הוא נמנע בכחי' ואפשי' בכחי'
אם בכחי' הכבת בכלל הוא נמנע למה שלא יתואר כגדול וקטן וכך בכחי' הצד
אשר הוא בבת הו' גב' בלתי מקבל התו' לזו הסכה בעי' ואם בכחי' הצד אשר
אפשי' ומחיי' שיקבל תוספ' ול' יתוס' הזמן מהצד הו' בו בת בבת הזו' התנוע' על
בכחותי' והמופ' הו' הלכיו כי אם הזמן משעי' התנוע' על בכחות' הבב' תחלק ממנו לא
יחוי' היו' קומ' בכלל מוגבל ונת' שלא כל הצודק נפרד יצדק מורכב והמופת' הח
אין ענין לו כי עש' היו' שהכח הו' מצד המאח' כבר הונח שהצד החולף אשר
בכחותיו הוא בבת דינו דין השועל והוא לא יתחד' בהנחת הזמן ולכחי' זמן לא
יבקר' זמן או' תכל' לו ית' א' השעי' בשכב' והמופ' הו' הדמיו' אבל השו' עליו והמופ'
הא' ה' התת' בגרם השמי' מבוא' הנפיל' לב' סכו' א' נמ' שלא התב' חדו' הגר' השמימי'

הכלל הראשון

אנ' פעם פנויה בחרונו לא יתבאר חרום הזמן סכנר אפשר שיאמר
בהקם אל תנועה אחרת כמו שיתבאר במקומו : וכ'ס אם הוא אפשר
שיאמר בהקם אל תנועה ואם היה שאינכה נמצאת בפעל וכמו שקדם
לנו ולזה הוא מבואר שאין בכל מופותיו אלנו שיחן האמת בהיות קו
הזמן בת והוא מבואר גם כן שהמופתים ספר' בחרום הגלו הארץ סלקומים
מסגולות ההויה לא יתנו האמת בחרום סרויה לפכות שזכרנו ככטול
מופתי המין הא' : וזה שיש לאומר שיאמר ססרר זה מהתחלה סכלית
לתכלית טוב בהשגחה ורצון קדם התבאר אם כן שאין בכל האופתים
ססרר עם המון רבויים מה שיתן האמת כזה הדרום כאלוץ סהניחו :

וכבר נעזר בקצת טענות לקוחות מחרום החכמיות וקתורות והלסונות
נהוא אם היה סיראו פנים לחרום לא יחייבו סלא נתחדשו פעם אחרת
כארדן המין האנוסי וחדושו פעם אחר פעם ואחר סהתבאר שאין בכל
מה סדמה החכם הזה דבר מחייב מה סהניחו נדיך סנכאר מה שיעדנו
נהוא סהחרום כאלוץ סהניחו היא הזיית וכריאה וזו סהוא הניח חרום
העולם מגפס קדם רק עכל צורה ונניח עתה אפשרות מציאונתו ואומר
סהוא במנע היותו קדום וזה סלא ימלט מהיותו מחוייב המציאו' בכחינת
עצמו או סיהיה איפסר בכחינת עצמו ומחוייב בכחינת סכתו וזה כילא
יצויר אפשרות המציאות מכלל הכחינות בגפס נצחו אפשר לאסר ולא יסור
זכטל סיהיק מחוייב בכחינת סכתו וזה אמנס לב' סכות א' סלא יצויר
היותו מחוייב המציאות בכחינת סכתו אלל היותו מספיע תמיד מציאות
וזה לממה סהוא תמיד המציאות לא יצויר עת יהיה בו ספע הנוציאו' וסיהיה
אחר כך ספע ההתמדה : ואחר סהתבאר זה כן והיה סכבר קוכל לחכם
הזה שאין דרך סיפעול דבר בהספיע ממנו דבר קיים תמיד כמו שקדם
הנה אם כן נתאמת סאל' סיהיה מחוייב המציאות בכחינת סכתו ואם היה
סלא יקבל זה והוא סיורה אפשרות המסך הספע בהמציא דבר קיים תמי'
הנה אם כן יורה בהכרח כי בתחלת כל מופתיו אסר מהמין הראשון :

וזה סכבר איפסר סינספע תמיד מציאות העולם ברצון קדום מתמי' ויהיה
אם כן מה סחדש מזה הגפס הזויה וכריאה והכ' סלמה סיהיה הגפס הזה
כתכלית החסרון הוא במנע סיתחייב חיוב המציאות מהפלט הבת סהלמו'
וכל סכן סיתחייב ממנו זמן בבת' וה' סלא יצויר סיפעול דבר ברבר
כחלק מה סיתחייב ממנו רוצה לומר מהפעול ולזה הוא סבואר שאיננו
מחוייב המציאות ככח נת סכתו ואם סאיננו מחוייב בכחינת עצמו :

במאמר השלישי

גם יתבאר בקלות אם תחלה שהנחת בהם מחוייב המציאות לעצמו יח
 יחייב סיקיה בלתי משתלשל מעלה זולתו יתחייב אם כן ספניחוקו עלה
 ראשונה וסיקיהו שני עלות ראשונות האחת בתכלית השלמות והא' בתכלית
 האחרון גם הוא כשירה והריסה שלה ישתלשל המציאות בכללנו מאחד
 פשוט הנה הוא מגונה מאד אף כשנורה שלא היה אלוה והוא רב מוסב'
 עליו היות העולם איש אחד ומחוייב בו שישתלשל מאחד פשוט וסניית
 שאם נכוח הגשם הזה מחוייב המציאות בכחיות עצמו בלתי משתלשל
 ממנו יתברך איך ישמע להחפעל מהצויו : האם הגשם הזה יוכל לו
 ירגיש בשלמות האל יתברך ותכלית חסרונו בעצמו יזק שהשמע הוא חזק'
 לצורה אחר שהצורה היא המעמידה וממציאה לפעל ההוא ונקשר בו
 יתכן זה בגאבל מי שמציאותו משטיק לו לעצמו ובלת נקשר בזולתו איך
 יקיה הריצו ההוא מיתן ואדע גם כ שאחר שהנכוח מחוייב המציאות לעצמו
 נבלתי שומר תמונתו הפה הוא לעצמותו בלתי שומר תמונתו וכאשר היה
 בלתי שומר התמונה לעצמותו הנה כבר יש לו טבע בעבורו חוייב סיקיה
 בלתי שומר תמונתו וכאשר היה בלתי שומר תמונה לעצמותו הנה כבר
 יש לו טבע בעבורו וחוייב סיקיה בלתי שומר תמונתו ועוד סיקיותו בלתי
 שומר תמונתו לא ימלט מאיכות אשר מאיכות השניים והוא הרפה והקטן'
 והיות מתואר באיכות האיכות השניים ולא יתואר באיכות הראשונים
 רחוק שלא יצויר עם שישתור הפאתו היותו דק מכל צורה : וכאשר
 התבאר היותו בלתי מחוייב המציאות לא בכחיות עצמו ולא בכחיות
 שבתו הנה אם כן הרעת הזה כדיו עבואר הנפילה בעצמו ועוד שאיך
 סיצא חייב מציאותו הנה בהכרח יתחייב זמן הרום וזה שהזמן יאמר
 בהקס לכל סיני זמן השניים והנה אין המלט מהגשם הזה מהסיני וזה
 סכל הזמן הקרום היה מתואר בסמירת התמונה בפעל ואחר כך נסתנה
 ולא שצרה הנה כבר נח מסיני התמונה בפעל : והתנועע אחר כך
 בשמסתנת תמונתו : ועוד שאיך סיקיה לא ימלט מסיני רצון ללא סבה
 : וזה מגונה מאד בחק כל משכול וכל סכן בחקו יתברך ויתעל' שמו לעד
 ואלו איך יתבאר סני רצון בלא סבה הנה סיני רצון מבוואר בעצמו וזה
 שקרום המרום לא רצה בשלטנות הגשם ההוא החסד ואחר כך רצ בשלמותו
 ואלו סיקיה הסיני בלא סבה הנה יתבאר בקלות עם מה שקדם לנו מ
 מהדברים וזה שאם היה סבה לסיני הרצון ההוא היה בהכרח אם מכל'
 הגשם יתברך ויתעלה שמו ואם מפאת הגשם בלין גמציאות זולת אל

הכלל הראשון

לאחר שיהיה יחסו יתברך ויתעלה שמו אל כל העתים אחד ויחס הגשם
הוא וכל המתהווה ממנו אל כל העתים אחד גם כן הנה אי אפשר שיהי
לשינוי הרצון ביחוד העת שום סכה ואם אי אפשר מבלתי שנודע שאחר
שיהיה לשינוי הרצון סכה והוא הטובה והחנינה עם היות שיחוד העת בלא
סכה אין הזק בזה מה שהוא רחוק משינוי ממקו יתברך ויתעלה שמו
הנה למערער שיאמר שהשינוי רצון בצדמו הוא ללא סכה וזה הכבד
היה יותר ראוי ברצון הטובה והחנינה שיהיה קדוש ונצחי ושלם יעמוד
זמן בלתי בעל תכלית בתכלית החסרון • והכלל מהחכם הזה שבהנחתו
זו כבר חייב לו ית' ידיעה בפרטי במה שהוא פרטי והוא איש הגשם הבלתי
שומר תמונתו כשפעל בו ברצונו ונפל במה שברח ממנו כמו שבא במאמר
הב' ויותר מובנה זה שלפני מה שהניח ידיעתו בו קנייה בהכרח ממנו מה
שהחכאד המנעו מחוקו יתברך ר' ל' שתהיה לנידיעה קנייה מזולתו וכל סכך
ביעתו שיראה שהיודע יתעצם במה שידעהו וכל יאלו הכטולים יתחייבו
מהנחתו והוא מה שכווננו בזה הפרק.

הפרק הה'

נתאמת בו דעת החדוש במה שאין ספק בו
ושהכפירה בו הדיסה בפרטי התורה ואלו
ארינו יסוד ופנה שלא יצויר מציאות התורה מזולתו ותחלה אומר כי עם
הנתעקש בין ההויה החלקית להויה הכללית הנה אין בטענות כת
מאמיני הקדמות דבר כבר ראוי לסוס לבעלי זה שהטענות אשר מפאת
הזמן והתנועה והבר השמימי הנה בהנחתו החדוש אחר ההעד המוחלט
יסורו כלם ואם היה שנסתמם במלות מורות זמן בקודש ואיחוד וכל סכך
אם יתחמת שהזמן איכנו נמסך לתנועה ואיכנו מפעולות פועל וכך הטענה
האחת אשר מפאת החמר תפול בכללה כי בהנחתו זאת אין שם חומר
קדוש אשנס בטענה הסנית הוסף דברים גדל לחייב המניעת יש מאין
כמו שבא בפרק שלפני : ולפי שיסוד הטענה כלה בני
ברמני הזה והוא אשר צוד עיני האיש ההוא ראש מאמיני הקדמות עם
גורל שיעורו בחכמה אי אפשר מבלתי שארך בזה להגלות טענות
ואומר תחלה שזה שברחו ממנו אין המלט להם ממנו בשום דר : זה
שסבר התבאר במקדס שאין שם דבר מחייב המציאות בהחיות עבמו
כי אם הפס יתברך וישתבח שמו לעד ושכל מה שזולתו איך שהוכח רנה
לומר מחורש או קדוש הוא אפשר המציאות בהחיות עבמו והוא נאצל מהכנ
אם כן אין שם לא חומר ונא צורה ולא בטמות שלא יהא נאצל מסבו והנה
האצילות לא ימלט משהיהק אם על דר החיוב אם על דר הרצון ואך שיהיה

המאמר השלישי

כבר נודע על מציאות גשמי כאלו מצורה והצורה אם כן מאצילה ונותנת
מה שאין רומה לה ולא תאציל ולא תתן למקבל כי היא תתן המציאות למקב'
ואין הכונה באמרו ים מאין זולת זה וזה שאם היה הכונה באמרנו ים
מאין שהאין יהיה הכוונת באמרנו הכוונת מהכח לא יתחייב מהכחתינו אצילו
על צד החיוב אשר לא טר אפשרות התהוות ים מאין אבל הכונה באמרנו
ים מאין הוא שנתהווה אחר הפעור ושלא היה לנוכח במציא קוד' ובאמרנו
גם כן שכאלו שניהם על צד החיוב אין הכוונת בגם כן אלא שלא היה להם
נושא קדום אלא שהאמר והצורה יחד שניהם כאצלו אחר ההעדר ואם
לא היה להם נושא במציא קדום ושכל מציאותם כאצלו ממנו : ואין שפק
סאין הפרם בין המאמרים האלה אלא ביכלת ה' שהוכחנו אותו קדום
יורה ויכלת בלתי בזמן והוכחנו אותו מחודש יורה ויכלת ב'ת בזמן : ועוד
שהוכחנו אותו קדום לפי שיחס הפועל והמתפעל אל כל העתים יחס אחד
יחייב בהכרח אצילותו וחייבונו יתברך ממנו תמיד כמו שהוכח כי אין סס
עת מיאחד יהיה אצילות המציאות בו והזמן האחר אצילות התמיד ולזה
י מאייבמהכחתינו זאת רוצה לומר אצילות המציאות תמיד על צד החיוב
חיוב וכלת בכ'ת כפעל תמיד וזה שהיכלת ב'ת יהיה כשיהיה יחס שמו
בין הפועל והמתפעל אבל כשלא יהיה ביניה יחס יהי בהכרח וכלת בכ'ת
ואומר עוד שמהכחתינו זאת רוצה לומר חיוב המציאות ממנו יתחייב סיהי
על צד הרצון וזה אמנם לשני סבות הא' כי מהכחתינו חיוב המציאות
מהתחלה סכלית יחייב סיהיה על צד הצורך ולהיותו מקנה המציאות על
צד הצורך סלס רוצה לומר צורך ביאום הכמציאות וצורך היותו מקנה מציאות
הנימוס והכמציאות עצמן דרך כלל ודרך חלק וזה שאין סס דבר שלא
יקנה המציאות והמחנות מצוורו ולהיות התחלה סכלית ירצה במה שיצויר
והנה אין עניין לרצון זולת זה אלא היותו מצויר שהוא רוצה ומקנה דרך
הסכלה וצורך מציאותם והכ' כי ההקדמה המושכמה עליה שהיא שמה
אחד הפסוק לא יתחייב אלא אחד פשוט יתחייב בהכרח שאצילו הכמציא'
היה על צד הרצון וזה סלמה שהתבאר שמוציאות החמר והגשמות כאצלו
ממנו יתברך ולא מהתחלה אחרת אין דרך לזאת מהספק הזה אורך כאצלו
זה המורכב כעל הומר ובשמות מהאחד הפסוק בתכלית הפסיקות אלא
כשיאמר סלמה שהיה המציאות בכללנו איסאחד טוב בתכלית הפלמות מה
שאפשר לפי המקבל והיה מדרך הטוב להשפיע הטוב על צד החיוב כי
עזה הצד יהיה סלמות לטוב להשפיע והיה הטוב במה שהולא טוב הוא אחד

הכלל הראשון

כפוסם הנה עם היותו מורכב מחלקים אשר מזה הצד הוא רבים אין הטוב והשלמות הנמצא לא במקו סהוא רבים אלא במה שהוא אחד ועוד שמה מכואר בעצמו שלמות הטוב כפי שיעל הפועל כפי שיעלהו ברצון הוא יות גדול לאין שיעור משיפעלהו בזולת רצון וכאשר היה זה בין הנה הוא מכואר שמה הנחתו חייב המציאות ממנו יתחייב שיהיה על צד הרצון ולפי מה שכבר התבאר גם כן יתחייב שיהיה הרצון מתמיד והנה להיות האמת עד לעצמו ומסכים מכל צד הנש בעזר בזה רצוני מהיותו יתברך פועל ברצון ממה שנתפרסם מענין הכפלות ומופתי הכביאים שהוא ואם היה שלא השגנו מהם בחוש כבר ראוי שיהיה בעזר במה שנמצא לקודמים ממי שראוי ללפאוך עליהם וזם שאין המלט מהיות הפועל בהם הסי ואין דרך לפעול בחומר הפרטי כאלותאמר במטה שיהפך תנין כי אם בפועל מסגח ורונה וזה מכואר בעצמו למעיון בזה הספר ואולם איך יתבאר שהפועל הוא הסי ממה שנאמר הנה לפי מה שנמצא במופתים והכפלות שיש מהם הטבת ותכלית הטוב מה שלא יעלם ושהם מחורשים הנה הם בהכרח מפעולות פועל ולזה אין המלט אם לא יבית הפועל הקדונ בהם משהיה נביא או שלם אשר באמצעותו יתחדשו או הגרמים השמימיים או מניעיהם ונהגה יתבאר בקלות שאין אחד מהם הפועל וזה שהארס הדבר בהם מכואר בו שהוא אינו הפועל וזה שאם הוא אפשר היה זה מצד דבקותו כפי וזה לא ימנע זה אבל אין ספק בו שיש לו מבוא בהם אבל שיהיה הוא הפועל כבר דמונו בני ארס שמצד שלמות שכלו והתכדו רותו מבין כחות הכפס אפשר זה בני והכטעו זה שהפועל אשר מזה הצד הנה הו להתכדודותו בהם והיותו בצורה להם ולזה יתחייב השמע לחומר לא החומר לצד ה המיוחדת הוא דבר שאי אפשר שתהיה לו ידיעה שלמה בנימום הנמצאות ב ברך שיהיה במדרגת הצורה לחמרו המיוחד לפי שמה הצד יחשב שהוא אפשר בו שיהיה פועל ולזה הוא מכואר שאין הארס הוא הפועל וכך הוא מכואר שאין הגרמים השמימיים או מניעיהם הפועלים וזה שהם נותנין הנימוסים והסדר למצאות והמופתים שהם יוצאים מהסדר והנימום א"א שיתחדשו מנותני הסדר והנימוסים ואם היה שכבר דמה הר"ל שהפועל בהם הוא הכל הפועל נחשב להיתיר חספק הזה בשאמר כי חרני המופתי הם מחנימוסים אשר סדר הסי כשהיה הארס אשר יתחדשו באמצעותו במדרגה ידועה אצלו מהדבקות ואם הוא אמת בעצמו רונה לומר היותם מהנימוסים הנה או אפשר בו שיהיה הוא הפועל למה שהפועל הוא בחומר

הסימור השלישי

פרטי והשמע הסמור הפרטי לנו בזולת הכנה כאלו תאמר השמע חומר
המטה לקבל צורת התנון שהוא בלתי מוכן לקבל האופטר מבלתי ידיעה
מיוחד תרצון מיוחד מה שהוא רחוק מאד בסכל הפועל וכל סכן כשלא
ישום בפועל הוא מחשבת השלם או הנביא בענין בלתי ישע שהיה את
המת כנביעת עצם מעצמו ולזה מה שיחייב סי' יה הפועל השו' בהסגחה
פרטית ורצון פרטי וזה אמנם כמשך לסידור והנימוס אשר גזרה חכמתנו
מהטובה והחניכה : וזה אמנם בסדור מתמיד כשימצא מקבל נאות :
ואחר שהתבאר שמהנחתנו חיוב המציאות יתחייב ובלתי הניית יש מאין
רובה לומר אחר ההעדר המוחלט ויתחייב גם כן היות רצונית הנה ראוי
סנעיר על הספקות שחייבו בהנחה הזאת כדי שלא ישאר בה פוס מב
מזכה וזה שהם אמרו תפילה שאנחנו נראה בכל מתקנה שיתנו הנזרות
לא הגשמות • ב' שהנזרה תתן הרומה לה אבל איך תתן הגשמות שלטי
שמהנחתנו יש מאין יתחייב שיהיה הרקות נמצא מה שהתבאר שהו' שקר
ואמנם חיוב זה מכואר אנלם וזה שהרקים אשר בהם נמצא העולם קודם
המצאו כבר היה אפשר שימצא בהם גשם והנה הוא מסכים לגדר הרקות
שהוא מקום פנוי מגשם שאיפשר שיהיה בו גשם • ד' שלמה שלא היה
שם טבע מיוחד קודם העולם הנה לא היה אפשרות מיוחד במקום ההוא
אשר נמצא מיתר המקומות הפנויים : ולאחר שהיה יחס הפנוי אחד
בכל המקומות אל הפועל הנה תתחייב השאלה איך נמצא במקום ההוא
ביחוד אבל ראוי שימצא במקום בכל הפנוי ויהיה אם כן גשם בלתי בעל
תכלית נמצא מה שהתבאר המכעו' ה' כי לא ימלט העולם קודם הווי
אם שיהיה מציאותו מחוייב או נמנע או אפשרי ואם היה מחוייב לא
סר היותו ואם היה נמנע לא יתכן היותו ולזה מה שיחייב שיהי' מציאותו
אפשר אבל האפשרות ממה שיצטרך אל נושא' אליו הן הספקות שהערו
בהנחתנו יש מאין • והנה ממה שהתבאר לנו מהדברים יתבאר התרם
בקלות ואמנם הא' לא בא לכלל ספק שאם אנחנו לא נראה בהו' החלקי'
שיתיה הגשמות הנה לא ימנע בעבור זה בהויה הכללת שיתנה הגשמות
וזו מכואר כנפשו' וכ' עש מה שהתבאר שאין המלט מאצילות דבר
גשמי מלא דבר ממנו גם כן אף למאמיני הקדמות והב' שישונו אין ראוי
שיתן הגשמות אחר שאינורומה לצורה אין התרו ממה שיקפה ראצונה
שאם היה ההתקות בחויר בלתי רצונית היה מקום לספק אבל אחר
שהויה רצונית אין מקום לספ' ועוד טכר קדם שהויה תה' ע' ההטב'

הכלל הראשון

והחנינה * ולזה כבר נתן הדומה לה כי תכלית ההווה כבר התבאר
שהוא טוב גם ייתן הסוב : ואמנם הג' המחייב שיהיה הרקות נמצא
התרו גם כן אמה סיקל וזה סיס לאומר שיאמר שקודם העולם לא היו
הרקהים נמצאים ושפים המצאם כשהמציא הגזס מאין : ועוד כשנוד'
חיוב הרקות לא יקרה ממנו מזה נפל גם ככר התבאר במאמר הא' מזה
הספר חיוב הציאות הרקות הפך מה סיבינו : ואמנם הד' הנה להיות
מקומות הפנו על יחס אחד לא יחייב מציאות גסס בבת אם הס' מציאותו
בעצמו נמצע אכלה היה שהמציא הסייעור המיוחד המוגבל הנאות לסלמות
העולם כפי מה שהוא בו : ואמנם השאלה למה בראו בזה המקום הפנו
ולא בראו בזה הנה אחרי שהמקומות כלם על יחס אח' באו זה מהמקומו
שהיה ממציא תבאר השאלה למה לא המציאו במקום אחר וכזה הדרך
בעצמו הסיב ה' על השאלה למה בראו בזה העת אחר שכל העתים אליו
בחס אחר אלא שתשובה זאת מספקת בהתיר הספק הזה ואינה מספקת
להתיר הספק ההוא וזה מהיות לנוכל העתים על יחס אחד יחייב שיהיה
הרצון קדום בכל העתים והיות המקומות על יחס אחד לא יחייב שיהיה
כל המקומות אם למניעית גסס בבת ואם לסלמות העולם שהוא ראוי
סיהיה לו שיעור מוגבל ואמנם החיובי הוא הלצוי וזה שבהנחתו יס'
מאין לא היה לו נושא וקבל החלוקה ממחייב או נמנע אפס' מנד המתפעל
אכל האפשרות היה בבחינת הפועל לבד וזה מבואר בנפשו כבר התבאר
שאין בהנחתו זאת רל המדום בחולט אחר העדר פוס מכוכה אבל
התבאר שאף כשנניח חיוב מציאות העולם ממנו יתברך יתחייב חדוש
תמיד לא מדבר להיותו מתמיד ביה בשלא ימנע מנד המקבל כי העניין
בזה במדרגת הסכל הפועל אצלם שהוא הפועל תמיד בכל עת שימצ מקבל
מוכן ולזה כבר יצויר מציאות התורה והגפלאות שבאו בה אף אם כאמין
חיוב מציאות העולם ממנו יתברך על צד ההטבה אלא שהאמת הגמו כפי
מה שבא בקלה והוא שהצי חרשו והמצאו בעת ידוע כאמרו בראשית
ברא וגו' וכל הפרטה כלה אלא שככר תבאר השאלה המציאו בעת דוע
אחר שהיחס כס אם מנד הפועל ואם מנד המתפעל אל כל העתים אחר
והנה הספק זה הוא עגוס מאד הנה התרו בא מצ פניס אכ ס' אמר
סכבר גזרה חכמתו לסכה ידועה שיהיה לו התחלת היותו מחדש ולא תבאר
בו השאלה למה המציאות בעת הזאת למה שהקדום בכל העתים יהיה אחד
ואם שנתיר לעצמינו מה שנמצא בו צע מאמרו לר' ליה חס קרב המורה

המאמר השלישי

ולא מצאנו לו חולק עליהם אמרם מלמד שהיה כונה עולמו ומחריבו ומזהם
אמרו מלמד שהיה סדר זמנים קודם לכן הונו מהם לפי מה שירא' החדו'
התמידו אלה שהיו הוים בעת ידוע ונכסדים בעת ידוע אם בתנוע' האיסו'
והפסדו ואם להיות כל אחד מהם הולך מהאחר מדרגת השלמות ואפשר
שהם אכזרנו בו יסר נכחי אפשר שיפסד ויבא אחרינו עולם אחר הולך
מזה מהלך השלמות במדרגת החי מהצומח כי כזה דלתי המקורה בשלות
והדרגים עתיקים למקבלי האמת ואם היה מהחכמים שקרמיקו מאד
הפסד העולם מצד העיון הנהית באר בקלוגה שאין בכל מה שאמרו שמה
סיחיו במה שחייבו כמו שיבא במאמר הד' בה' • והנה בדרך הזה
הותרו השפיות אשר מפאת הפועל גם כן והכלל העולה מהדברי שנתאמ'
מצד העיון חדוש לא מדבר מוחלט וזה נפתרם לאברהם מבית דינו
אל שם ועבר אמר ברוך אברהם לא! עליון קונה שמים וארץ ואמר נעים
זמירות הסמים משפדים כבוד אל ומעזה ידיו מגיד הרקיע וזה שהרקיע
מורה במה שאין שפק בו היותו מעשה ידיו וזו מה שתקנו במעשה הכרכו'
מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית לפי שחדוש המציאו' בכללו לא מדבר
הוא תמיד והנה לזעיר על החדוש הזה הכלל הנורה והחמר יראה ש
שתקנו במטבע הכרכה וצד אור וכורא חשך שהוא ואם היה שנתקנ' פשוטה
על המאורות ה' אינו רחוק סיור על עיקר הנדיא' ולפי שהצור' נותנת
המהות הרמזו אלינו והחמר מצד עצמו לא יעמוד ואין לו קיום רמזו אליו
הנה יחס האור לצורה והחשך לחמר במה שאין לו צורה בזולת הצורה אלא
שיחס בדיא להיותו מהעדר למה שכבר התבאר שחדוש אחר העד מחוץ
מצד העיון והתבאר גם כן חיונ' וכלת השם להנציא גם לא מדבר הפך
מה שרמזו אף למאמיכי הקדמות אשר בעבור זה לא שמנו אמונת החדוש
פנה אשר לא ינייד מציאות התורה בלעדיה והתייבש עם זה המאמר
המפורסם לרבי יצחק אהר' לא הי' צריך להתח' התור' אלא מהחדש הזה לכס
וכבר דעיר ביישוב המאמר הזה הגאון הרב רבינו נסים ע"ה בפירו' התורה
שהתחיל וכבר העיר החבר הכוזבי על הרעתה זה אמר זה לשונו ואם היה
מצטרך בעל התורה להאמין ולהורות בהול' הקדמון או שקדמו לעולם
עולמים רבים קודם העולם הזה לא היה זה פגם באמונתו כי הוא מאמין
כי העולם הזה החדש מזמן ידוע ותחלת האדם אשר בו היה אדם ונחמה
וככלל נשלם מה שיערנו בפרק הזה • והתחלה לאל לברו ומרומם על
כל ברכה ותהלה :

חבלל השני הכלל הב

בהשארות

הנפש הנה הדבור בנבטני עניינים אם במה' הנפש ואם בהשארותה אמנם המדות דברנו בו בכלל הן מהמאמר הב' שיש בו די לפי כוונת הספר ולזה נשאר עלינו הביאור בהשארות ויהיה דבורינו כוכפי מנהיגו זה אם בביאור איך ראוי שיוכן כפי מה שתגזרהו התורה והעיון ואם באופן עמידתנו עליו ולזה שמנו פרקי הכלל הזה שנים :

הפרק הא

בבאו' איך ראוי שיוכן כפי מה שתגזרהו התורה והעיון ואומר שהנפש אשר תשאר אחר המות תשאר נצחית בטבע עומדת בעצמה בלתי משתנה במין ולא באיש כפי אשר תגזור התורה ויסכים בו העיון והנה אמרנו אשר תשאר אחר המות כי נפשות בני אדם לא תשארה כלם אבל מהם אובדות לשעתן בנפשות מקצת הרשעים כמו שיבא בכלל ה' ב"ה ואמרנו תשאר נצחית בטבע למה שאין לה סבוח ההפסד בעצמה ולזה אם לא על צד העונש כמו שבא בקבל' וכמו שיבא ב"ה ותשאר נצחית בטבע ואמנם אמרנו עומדת בעצמה למה שהתגבר בהדרה היותה ענש לא הכנה לכד כמו שדמו' רשד' ואמרנו בלתי משתנה במין יורה זה על הפסד דעת מי שדמה שהנשר מן הנפש' יתאחר עש הכלל הפועל באופן שיצדק עליו אמרנו היא כבר תשתנה במין : ואמרנו ולא באישי' יורה על הפסד דעת מי שיראו שהנפשות אחר ההפסד לא יתכן נהם ריכוני אבל הם אחת במספ' והוא דעת נפסד מאד כפי ה הקבלה והעיון בעצמו :

הפרק הב

באופן עמידתנו עליו ואומר שהשאר' הנפש באופן שהינח נעמוד עליו מהתורה ומהקבלה ויסכים בו העיון אמנם בתורה ואם שלא נתפרשה בה בר' ייעוד הנה כתיובים רבים מעידים עליו כדבר פשוט ומקובל באומד מפורסם אבל ה' בחכ' נמצא ואינו כי לקח אותנו אלהים כאלו לקחנו וסלקו במחיצת מלאכיו : ובלשון הזה נמצא באלהי' היום הזה יי לקח את אדוניך מעל ראי'ך : ונתפרסם זה ער שבלעם היה כוסף לדמות לישראל באחרית ואמר תמות נפשי מות ישרים ותחי אחריתי כמוהו ולהתפרסם זה אלכס אמרה רבינו' והיתה נפש אדוני צדורה בצדור החיים את יי אלהיך ואת נפש איובך יקלעני' בתוך כף הקלע ואמר ית' ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב

המאמר השלישי

ויחזקאל גם כן ייער באלו החיים אמר הטיבו וחיו ואין ספק שאילו החיים הנשמיים כי החיים והמתים משותפים לנדיקים ולרשעים והמסורר בתולדותיו כגון הרשעים מתים אמר לא המתים יתללו יקראו עיר ויחננו כדרך יק מעתה ועד עולם הללויה ואמר מציד על זה אך אלהים יסרה בפני מיד שאל כי יקחני סלה ואמר במקום אחר עיר אבא אל מקדשו אל ואמר עיר שלמה בפירות והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה וכמו שהאריך בזה זולתנו אלה שלא כא בדרך ייעור משורש כי אם הייעור הנשמי לשבח הנזכרת עוד בכלל השמי בגידת הצור ואמנם בקבלה זה מסורס לחכמינו שזכרו ענין העולם הבא במקומות רבים אין צורך לזכר ולזה ענין ההשארות מכוונר מאד כפי התורה והקבלה : ואמנם שהפסם הנשאר לא תשתנה לא במין ולא בחיים כמו שהוכח זה יראה מצד התורה כי למה שהתמול והעולם האמת לאדם הוא כה בהשאר הנפשנות אחר ההפרד אם היה שנת אח' עש' השכל הפועל או שתתאחררה הנפשנות ותהייב כלן אחת כמו שיש מחביו אומתנו שרמה זה ונכשל בו להמטכו בדרך היוני הנה לא יהיה גמול נכון ומתיחס למה שאין יתרון לעובר על זולתו ממה שלא קבע לחלק אחד מאלף מארבתו והנה בדברי רבותינו זכרם לברכה מכוונר זה מאד אמרם נדיקים יושבים ועטרותיהן בראשיהן ונהנו מזיו השכינה ואמרנו משה בפני חמה ופני יהושע בפני לבנה ואמרנו מלמד שלכל אחד עושין לו מדור לפי כבודו ומאמרים רבים זולתם :

והאריכות בזה מותר ואמנם שישיים בזה העין הנה ההשארות בעצמו כבוכו בו המפרשים לשפרי ארסו מהם מי שיבטיש מציאותו ומהם מי שיחייב אותו וקרכו בזה טענות ודברים ולזה ראוי סנכית מה שחזק דעתם בו מהדברים שראוי לשום לבעליהם וזה בקצור מושלג סבו הדרך יתבאר לנו אמתות מה שנרצחו ואומר שמה שהסכימו כלם ובו בני נכייסם הוא שלם הקדמות האחד שהשכל האנושי יתעצם במושכליו ויקראוהו שכל נקבה והשני שכל הנה נפשו וכל נפשו הנה זה השלישי שאל הנה אפסר השכלת השכל האנושי השכל הפועל יחייב שישוב בו נחתי ואמנם המחלקת ביניהם בפני ההקדמות האחד אם המושכלות אשר בכלן הונו או בלתי הוות והשני האם איפסר בשכל האנושי שיפסיל השכל הפועל וזה שהכח המבטח ההשארות יראה שהמושכלות אשר בכלן הוות והשכל האנושי אי א' שיפסיל בו השכל הפועל והוליד מזה שהשכל האנושי אי אפסר בו שיפסיל נחתי וזה שבאשר נתאמת לו שהשכל יתעצם במושכלי' כמו שבא

הכלל השני

בהקדמה הא' המוסכמת והיו המוסכמות אשר בכלן הוות הנ' בהכרח שיפס' כמו שבא בהקדמה הב' המוסכמת וזה אמנם כל מה שלא יוכל הסכל הפועל והכת האומרת היות ההשארות יראה שהמוסכמות אשר בכלן בלתי הוות וכאשר נתאמת לו שהסכל יתענס במוסכליו כמו שבא ב' בהקדמה הראשונה המוסכמת הגנה בהכרח ישוב נכחי אחר שהמוסכמות בנחיות להוות בלתי הוו כמו שבא בכ' המוסכמת והוליד מזה חייב ההשאר' ומאסמי שיראה אפשרות בשכל החנושי שיסכל הסכל הפועל ויליד בהקדמה השלישית המוסכמת חייב ההשאר' והלשכל החנושי כשיס כיל' הסכל הפועל הן אלה קצות דרכם ולאנחנו באמר אמנם ההקדמה הראשונה שהיא יסוד הבנין כלו הגנה בתאמת שקדיתה במה שאין ספק בו בכלל השני מהאמאר השני כן ההקדמה השני עם שדברי ה' ר' לוי הבה על קדקד' הגנה כשהנחנו אמתית לא תצדק כסתירה ההנה רצונית וכבר התבאר במה שקדם שההנה הכללת היא רצונית מלא דבר וכל שכן שהנחיות אינן בזה ואלו ההקדמה השלישית באר בקלות שקדיתה כשקרו' הא' כי השכלת הסכל החנושי לשכל הפועל לא יתן הנחיות לשכל החנושי אלא כשאמר שהסכל יתענס במוסכליו וזה מובאר בעצמו ולזה מה שקראו שיאמר בחיוב ההשארות הוא שאחר שהוכח כגדר הנפס היותה עצם שכלי אשר אין לו סבת ההפסד בעצמו כשתשלים בקשר והאחבה באמצעות מה שישו בתורה וכשבלאות השם יתברך ראוי שתשאר על שלמותה וכקם חוק ובה אורת' אור בלתי מספיק להסרת הספיק המחשיך עניינה שהוא החמר וכאשר היה זה כן הוא מובא שאין העינין מכחיס דבר מהשאר' אבל יראה שהן מחייב אותן וזה שלמה שהוא מובאר במורכב הנפסד הנפסד אל פשוטו שכל אחד ישוב אל עצמותו הפשוט והיה האדם מורכב מחלק חמר ומחלק רוחני עצמותו מושפע מעצם שכלי מושפע היה המשיע מלאך או זולתו ראוי ומחייב בחלק הרוחני שלא יפסד כמו שהוא מובאר בחלק החמרי שהוא שב אל פשוטו ואל יסודותיו ולזה היה ההשארות מובאר ומחייב בעצמו לפי היגיון האמת' והוא שרמז שלמה באמרנו ושב העשר אל הארץ כשהי' וקדושתאם אל ה' הלוים אשר כתבה אלא יש הפר' בין החלק הרוחני והחלק החמרי וזה שהחמר פשוטו ישוב אל יסודותיו ומתאחדו עמה להיות מתמימי החלקים ולא קמו בחמר שלמות קיים להיות החמר מתנועע ובשני מתמי' והחלק הרוחני למה שקנה באמצעו השגתו שלמות ודבקו' בא' עליון קיים בלתי משת' ראוי ומחיי' שיאמר קיי' בעצמו וכשלמותו וזה אמר בחיוב

המאמר השלישי

ההפסד וזה נוספיק כפי כונת הספר ואולם בתהיה כלתי מושתב' כמון ולא באים הוא מכושר ממה שהדס וזה למה שהגוף מכושר בעצמו שהמשתב' במון אובחיו הוא נעתק מעצמות לעצמות מין היה אנשים והעצמו' אשר נעתק ממנו נפסד בהפסד שאם לא היה נפסד היו לדבר אחר בעצמות שני עצמות והוא דבר התבאר בטולו ולפי שהתבאר בנפש השכלי שאין לה סבות ההפסד יתחייב אם כן היתה בלתי משתנה במין ולב באים ואמכ' אשר הביא קצת מהפרטי לספרי ארסטו א זה הטעם הוא קבלת ההקדמ' האומרת שהשכל האנושי יתעצם במושכליו וכאשר התאמת להם שהמשכ' והמושכל וההשכלה דבר אחר וההשכלה לא תקבל הרבוי באים חוץ ל להם שהנפשות אחר הזפרד דבר אחד ואנחנו כבר ביארנו כמה שקד' זוף ההקדמה היא ושקדו' ים לנפש עצמות זולת ההשכלה עם היות המהות בעלם ממנו והנה דל' כנו חוזה במקומות באור והכתוב אומר כד' נשמת אדם והיה ראוי לזה השם להיותו כד' מאיר שני עורים וחשוכים ולזה יחסן האור לשכינה אמרו ונקנין מניו השכינה ואומר ונקרא עימה שרי והתימה נמש' שאחר שההשכלה בעצמה אחת ואינה מק' בלח דיבוי והיתה ההשכלה והמושכל דבר אחד הנה המושכלות עם המון רבנים דבר אחד באים וזה בתכל' ה' בטול והגנות אל השכל מה שאמרו בזה הוא בריאה והזויה עם שהוא כפירה גמורה כפי התורה והקבלה כמו שקדם וככאן התבאר מה שראינו לבאר בכלל הוא : והתלה לאל לבדו ומרומם על כל ברכה ותלה :

הכלל הג' בגמול

ועניו

וכאמר לשי שכבר קדם לנו לפי התורה והקבלה היות הגמול יעונש" מיינס גשמי והוחני לנפש אחרי הפרדה מהגוף : והתבאר נס זה שהרוחני יסכים בו העיון והתבאר אם כן מצויותם ומה שגשם עלינו לבאר הוא ג' עניינים האחד ברב' הגמול והענש באופן שלא יחלוק עליהם העיון הב' בפאר שני מיני הגמול ושני מיני הענש אם הם מתחלפים ואם הם מתחלפים במה זה יתחלפי הג' בהתר קצת שפקות יקרו בשני המינים ולכן שמנו פרקי הכלל הזה ג' :

הפרק הא'

בדרכי הגמול והענש באופן שלא יחלוק עליו העיון ואומר הנה הגמול והענש הגשמיים : בתפרסו בתורה במקומות ואין שהוכחו הוא מכושר שלא יחלוק עליה העיו'

תכלת השני

וזה כי למה שהכוונה הראשונה בהם היא הטובה והקבאלת השלמו כמו שקדם
מה יעיר הטוב בהסדרת המעיק המונע השלמות מנורף התעלת הנפלאה
לאדם שיש למעלה ממנו מטגיה ועין רואה ואם היו עוד הרע עם שנות
העברה הקול ל' אולולתו הנה מתעלתו הנצח והעברה בשטן המסחיה
הוא מלאך המות והוא יצר הרע ואחר סקיתו זאת הטובה והמנוי הכוב ,
העצמית בהם כמו שקורה באמרנו וידעת היום כי באשר יוסר איש את נב
וי אלהיך מיסרך הוא מבאר שלא יחנוק העוין בו למה שהתבאר בויתברך
היות הטוב האמתי ושהוא לשלמותו ראוי שיספיע הטובה אחרי שהתבאר
במה שאין ספק בו היותו יכול עליה ולהיות התכלית העצמי הכוב הראשונה
ביעוד הטוב הקבאלת השלמות בהסדרת המעיק היה היעוד הראשון הגשמי
שבא בתורה הסדרת הרע באמרנו אם שמוע תשמע לקול יי אלהיך והאזנת
למצותיו ויבן כל המחלה אשר שמתו במצרים לא אשים עליך כי אכי השם
רוסאך כאלו הוא דמה שאמרנו שהכוונה הראשונה ביעוד הטוב הסר המעי
ולזה חתם בו חנוי יי רפאך רוצה לומר כי עש היות איכנו מדרך הטבע להי
שהוא הטוב היכול האמתי רופאך יי רופאך רוצה לומר מנחיב בריאותך
וכריאות נפסך ראוי שתאמין בו ואלו ה תה הכוונה הראשון בגמול הקבאלת
הטוב הגשמי בגמול העובר והקבאלת הרע להעניש העובר היה ראוי שיהיה
ה יעוד הראשון בגמול הקבאלת הטוב הגשמי אלא שהתכלית הראשון והעצמי
בהם הסדרת המעיק והמונע לשלמות וזה מצד הטבת המטיב האמתי יתברך
יתעלה אשר מזה הצד יסכים בו העיון ואחר שהתבאר זה בהם אומר כי
דרכי הגמול והעניש הגשמי לפי מה שנתפרשו בתור מהם קוללי ומהם מיוחד
נארצה בכללים שבאו על כל המצות וזה במקומו מפורסמי בתור וכו' מיוחד
שבאו על מצות ת נחדות כאלו תאמר ביעוד הטוב גמנות השמטה ועשת
את התבואה לב' השנים ובמצות הראיה ולא יחמוד איש את ארצך ובכבוד
אב ואם ושלוח הקן למען ייטב לך והארכת ימים ואם דול דרשנהו לע
לעולם שכלו טוב וארוך נסוק גמרת חולין וביעוד הרע כאלו תאמ' כריתו
על עבדות ורעות ובמעשה השוטה אשר איך המלט בו מסכר או מעוכש
כפלא בתנאים ורועים כפי מה שבא בקבלה נאלו יסתתפו כלם בג' עניני
כפי התורה והקבלה האחד שהגמול והעניש מתיחסים אל המצוה או אל
העברה וזה תועלת נמרץ כי בומה הערה העצומה מה בלא יעלם והוא
אשר אמר יתרו כשהרגיש פיתת מצריים שהיא מדה כנגד מדה וכיחוד
מכת בכורות באמרנו בני כנורי ישראל וגומר ונקיעתים סוף ומביעת

רמאמר השלישי

סמכרים בים סהיתת הגזרה בהם ענמה כסמרו כל הכן הילוד הילדה
תשג כוהו וכל הכת תחיון . ולזה היתה מהחכמה וההשגחה ה
האלהית שתזיקה קמכה הראשונה והאחרונה במים ושיעשה באלותי ה
המקום עצמו גם כפלא לישראל אשר בעבור זה תקנו ברכה אחרונה של
קרית שמע זכירת אלג הכסים והיה ראוי שיאמר יתרו כשהרגים זה עתה
ידעתו כי גדול וי מכל האלהים כי כדבר אשר זדו עליהם ולהיות הדבר
הזה גדול התועלת והטוב אשר היה ראוי שיזמם לשם יתגדך ויתעלה שמו
אמר המסורה ולך ייחסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו כלומר תשלומין
דומים ומתיחסים אל מעשהו והפלוג באמרו כי אתה כלומר עם גדול
מעלתך ורוממותך תירקק לשלם לאיש מדה כנגד מדה לטובתו מצדך
שיודה גם כן על חסד הסם שישלם לאיש כמעשהו כלומר שיהי התשלומין
בבחינת העובד או הממדה ולא בבחינת המצוה יתגדך ויתעלה שמו למת
שכבחינתו יתגדך עובד מצדך בשכבר קדמקו מחסדיו כמו שזכר במקומו
והממדה את פי כדבר קטן יתחייב עונש גדול בתכלית מה שאיפשר :

ולזה מוכרר שהבאול והענש בבחינתו ולא בבחינת המצוה יתגדך שמו הוא
חסד בלא ספק וכל שכן הדקדוק בו שיהיה מדה כנגד מדה כאמרס ד
דכותו זכרם לברכ במדה שאר מודד בה מודדין לו והזכרון זה מעשים
דכיס בתלמוד מורים על אמתת זה והוא הענין הא שישתפיו בו מיכי הייעוד
הגשמי ואמנם השני הוא שכבר יראה בהם שלא כאמרו ובהחלט שלא יעבור
לזולתו זה כדמו לחכמים זכרם לברכה במקומות גם בתורה אמר ומשלש
לשונאיו אל פניו להאבירו הנה שהייעוד הרע לבשמי לעיבור ועבור חלא
יביעו נכן הדין בייעוד הטוב הגשמי לעבור שידיעת ההפכים אחת זה
שכבר אפשר שלא יביעו ואם למירוק עינות מה ואם לזכך כפסולתה שלמה
זהו הן ייסודין של אהבה החכמים בדבר חול במקומות והוא ענין הנסיו
שנתפשו האבן לקנותם השלמו האפשרי להם באפשרו המעשי כמו שזכרנו
במה שקדם אלא שכבר ירחק שהייעוד במעשה השטות בת אוס ידועים
כמו שבא בקבלה ומכללם שהיה שם השם נמחה על המים בעבר קר
קרקע המסכן והיה התכלית בה לבדקה וזולתה אחר שנסתרה היותה
אסורה לביעה לא יעבור זולתה אם לטוב אם לרע אכן שאר הייעודים
כוללים הן או מיוחדים הנה יעבור שלא יביעו כמו שקדם והוא הענין
הזו י . ואמנם השלישי הנה הוא הנזכר לרבותינו ז"ל בגמרה דראש הסנה
והוא אמרס שהארס רדן אשר רובו והעולם אחר רוכו ועשו בזה הערנית

הכלל השני

לאדם במעשיו שיראה עצמו בכל מה שיפעל באלו היה הוא או העולם כולו
 מחצה עובות ומחצה זכויות ושיכריע עצמו וכל העולם לכף זכות וכבר יראה
 הדיון במדינה או עיר ועיר ואם לא בא זה מסודם בתלמוד והו' הענין הו'
 שיסתפקו מבי הישדים הגשמיים ואלו הם דרכי הגמול ורצונם הרחמני
 לא נתפרסו כתורה אבל נרמזו בהלכה במקוים רבים והעולה מכללם סתם
 העיבור אחרי הפרדה מהגוף תהיה מזוי הסכינה והיא שתתענג בהסוגה
 מומנו ית' מה שהסגתו נמנעת בעודה בגוף והוא האור הגנוז לצדיקי' ותחזק
 דבקוטה המתמיד זמן כלתו ותחלפו מדרגות האנשים כפי החלפת באהבה
 והקשר בעוד כחיים יחיתם בגוף וכנש וכן נפש העובר האמר אחר הפרדה
 מן הגוף תשיג צער נמרץ בשבתה בחשך הסך טבעה ודמונותה לצד' השרש
 זכנו אותה באור גהנם להיות היותר דק שכפועלים המוחשים ויתחלפו ג' ב'
 מדרגת העוברים בזה כמו שכתבנו בקבלה עד שמהם ישיגו הצעה והמירוק
 זמן מנובל כפי שתזור החכמה האלהית וכבר באו בו פרטים בגמ' דה' ארץ
 צורך לזכרם אבל מה שצריך לבאר איך יסכים העיון בגמול וענין הרחמני
 זכבר יתבאר זה בקלות ממה שנאמר זה כילצו שהתבאר בנפ' היות עצם
 רוחני הוא מבואר בה שתיבת תכלית השיחה והתענוג כאש' תדבק ברוחני
 הנכסף לה בטבעה ולזה בהדבקה בשכינה שהיא הרחמני היות נפלא שאפשר
 הנה מה שיתחייב שתשיג בזה שיחה ותענוג כלתי משיער אלא שיתחלפו
 מדרגות הנפשות במין התענוג לפי שעור האהב והדבקו הקוד' בעוד בגוף
 ולהיות יודעת הקשכים אחת הנה כס' לא תשיגמה שתבסוף בטבעה הנה
 תעבור בזה צד' נמרץ עד' שאפשר שישיג לת ממונו התפסד בארך הזמן זה
 כי למה שהתבאר במה שקדם כי הנפש עצם זולת ההשכלה ושהאהב והחשק
 והתענוג היא זולת ההשכלה כל' אלא ירחק העיון שהצער הזה יפסיד עצם
 הנפש בארך הזמן והגומה שכווננו בזה הפרק :

חפרק הב

בבאר שני מיני הגמול ושני מיני העושים
 אם היה שהם מתחלפים כמה זה יתחלפו
 ואומר כי כבר יראה ממה שנאמר היותם מתחלפים בעניינים שלם' ו'
 ומסכימים כב' . אם השלם' שהם מתחלפים בהם אחד שהיעוד הגשמי
 לאדם בהיותו בגוף ונפש וזוה יהיה בהכרח מנובל : והיעוד הרחמני
 לנפש אח' שהצדקה מהגוף על הרוב ונזהייתה כלתי מנובל שני שהיעוד
 הגשמי יעבור שלא יגיע כמו שנבארנו . והיעוד הרחמני לא יעבור שלא
 יגיע : ג שבייעוד הגשמי העולם נידון אחד רזון . ובייעוד

דבאר השלישי

הרנחני כל אחד לפי מעשיו ואם הכי שהם מסכימים בהם אחר שהיעוד הטוב והיעוד הרע לעובר ב' שהיעודים בכל אחד גם כן מדה כנגד מדה אמנם ביעוד הגשמי כבר נתבאר בפירק הקודם ואלו ביעוד הרנחני יתבאר בקלות וזה שאחד שהיא תכלית בעבור והדבקו והוא גם כן תענוג הגשמי אחר הפרד הדבקות בזיו השכינה והסגתה הנה אם כן הגמול מתיחס תכלית ההתייחסות וההפך גם כן ענין העובר הרחוק בחייו מהדבקות הנה רחוק הנפש מהסגתמה שנטבעה היה ענין מתיחס תכלית התייחסו שלישי שהאדם גם כן לפי מה שנראה במדת ראש השנה בדון אחר רובו כלומר רוב מעשיו ואפשר שלזה רמז גם כן ר' עקיבא בחתימת מאמרו והכל לפי רוב המעשה וכו'

הפרק חג

בהתר קצת ספקות יקרו בשני מיני

היעוד: אמנם ביעוד הגשמי כבר יוספ'

בו תחל' אם היה שיעבור שלא יתקיים

לאחר מהסגת שזכרנו איך הונח במקרה כן ובייחוד הייעוד הטוב אינו חוזר והנה השרש אל לנו שהיעוד הטוב אינו חוזר ב' שאנחנו נראה מאמרים לרזל הפך מה שנכתב והוא מאמרם שכר מצוה בהוי' עלמא לובא ואמרו בני חיי נמזוני לאו בזכותא מילתא תליא אלא במזלא תליא מילתא והנה פשט אלו המאמרים סותרים הכתוב עש שמזאש מותר קצתם וזה שבמקום אחר אמרו איך מזל לישראל ב' מה שבא בקבלה אמרם העולם בדון אחר רובו והוא מן התמה איך יתכן במדת פורענו שהדיוקו המזעזעם היושבים בעיר שרובם רשעים וכאלו בעולם וכבר יראה שהיה הפך מה שהזכרנו בהסגתה האישית הנה אלו הספקות שאפשר שיסופקו ביעוד הגשמי ואלו ביעוד הרנחני אפשר שיסופק בו גם כן תחילה הוא מן הפלא אחרי שהוא עקר הגמול והעונש האמתי שלא יעבור שלא יגיע איך לא נתפרש בתורה ונתפרש הגשמי שאיננו גמול וענין אמתי ושושבור שלא יגיע ב' אחר שהשרש אל לנו איך דבר רע יורד מלמעלה והו' אמת בענין ומסכים עמו היבין איך יגיע הרע לנפש ממנו יתברך ואי אפשר שהיה על צד התוכחת להגיע תועלת לזולתו שהרע המגיע לנפש לא ירגיש בו זולתה שלישי' איך יצויר מרוק וענין זמני בנפש והנה כפי הקבלה הונח כן אמרם משפך רשעם בהגם יב' חרם ד' לפי שהו' שרש בקבלה שכתובות הפושעים תאבדנה ער שאמר להיותן אפר תחת כפות רגלי הצדיקים הוא מן התמה איך יצויר הפסד בדבר השכלי שאין לו סכו' הפסד ואם הונח שיפסד אל

חבלל הרבעי

זאם תסוב אפר כפסט המאמר ה' שמאמרס זל כזה היויפור פה עולס נדון
אחר רובנה הוא דבר מתמה וזה שבמיעוט העברות פסידו יראה שלא ימנע
הענין מחלוקה אם פהוא פכ מהס בתשובה ואם שלא פכ והוא במריו והנה
אם פכ מהס איך נדון אחר רובו שהרי הוא כאלנו לא פכר עכירה כאשר
יורו מאמרים לרזל על זה ואם הוא במריו איך יתכן פעם היותו רחוק
מהעבודה לנו יתכרך יזכה אל נעומות הקרבה והודבקות וכבר כל להס על
זה שלא יקח סוחר ואפילו סוחר מצוה הכוונה מהס שהצוב אף בעשותו מצוה
אחת לא יבוסר בו ציאס בפובנו מהעבירה שכידו ו' סיניחנו הגמול והעבס
אחר המות הפך היוסר המדיני ואיך יתכן כחק היוסר האלהי וזה שהוא
מבואר שהארס בהיותו בגוף וכפס כדרך סקי פנוד או ההפך הוא מתחלף
במין וכפס אחריה פרה ויראה זה להיותס בלתי מסכימים וגדר והנה כחק
היוסר המדיני לא יתכן לתת גמול לראובן חלף העבודה פעבר סמעון ואם
הוא מסכים עמו במין וזה להיותו מתחלף באיס זכ'ס שלא יתכן לתת הגמול
למי שהוא מתחלף עמו במין היתכן לתת גמול למיכאל חלף העבודה פעבר
אברהם ז' כשנניח פיעבור זה כחק היוסר האלהי כפס אחרי שהיתה
החלף הנכבד מחלקיו ואם איננו מספיק באלת למה שהפשוט בהיותו
במרכב איננו בעצמו אפר בהיותו נפרד ואם לא היו במורכב פני ענמיות
אל כל ניח פיעבור זה כחקו שהוא היותר נכון ויותר מתיחס הנה אלנו
הספקות אפשר שיפוסק ביעוד הרונחי וראוי שנאמר בהתר אלנו הספקות
אם תחלה ביעוד הגשמי הנה הספק הא' הנתלה כמה שהוכח במקר' בפסיטו'
נכ'ס הייעוד הטוב איך יעבור שלא יגיע זכ'ס אחר שהרס אלנו סקיעוד
טוב אינו חוזר אין התרוממה סיקסה וזה שכאשר נכרות ביעודים נמצא
שהיעודים הטובים שהס בקשר ותכאי קיוס כל המצות והחקים והמפטיס
ואין ספק שאפר הוא כזה התאר לא יעבור שלא יסוג הייעוד הגשמי כמו
פכא במקרה למה בלא ינטרך לזיכך ומירוק ולנכוח הוצר אלא אם כן
יהיה על כד הנסיון להוסף בשלמות כאפר היה ענין אברהם אבינו ע'ה .
אלל לפי שהרס אלנו הכל לפי רוב המעשה הנה כאמין ואם לא נכתב
כפירוש סיתקיים הייעוד הטוב לעובר לפי רוב המעשה אלא פכבר יעבור
שלא יגיע לאחת מהסכמות פזכרנו אלל אם היה שלא יגיע הנה אין הייעוד
הטוב כשכל זה חוזר למה שהרע המדימה הטובע לגורק הוא טוב לפי האל
סתכלוהו להגיע אל מדרגת הטוב האמתי מה שלא היה מביע אליה כוללת
הרע או הנסיון שהוא ולזה יתאלת פעס הית הייעוד הטוב הגשמי לא יגיע

המאמר השלישי

אין הייעוד חוזר גם בעבר על מי הרוב ואם לא נכתב כהייעוד כפי' אב' הייעוד
שכא כתיבה באופן שנכתב לא יעבור שנכתב כסוס נד היה סיקה נעיר
עבול שרובן רשעים שהורם אלהנו שהעולם נדון אחר רובו האים הזק
ומלא להיותו מושגת השגחה אים ת כמו שהרפנו כמה סקדס : ודי בזה
בספק הא' ואמנם הכ' והג' הכתלים ביישוב המאמרים לרזל אין התרם ממה
סיקשה וזה שהקרמנות הכללות נתלמוד כחן כח' הסחמיות וזה אמנם שרם
גדול בתלמוד אמרם אין למדן מן הכללות ואפילו ממקום סכ' בהן חוזק וזה
הבונל המאמר האומר בני חיומזוני לאו בזכותא תליא מילתא ירצה בזכותא
לבמרי ר'ל סלא יעבור זולתו חלא במזלא תליא מילתא כלומר בקצת וזה
כשתהיה המערכת מחייבת הטוב ההוא או הפכו הרבה פעמים לא חסר
הזראת המערכת כשכל הזכות או הפכו וזה רבה עם היותו גדוה ברב
חסרא שתין אבלי אבל הטוב המיוחס לו כשבינו זכותו הנה הוא צפון
לו לעולם הבא שהוא הטוב האמתי ואמרם ג'ב אין מזג לישראל ירצה בהחלט
כלומר שכבר אפשר שיהיו במדרגה שמשגחו הפך הזראת המזל ואמנם כשלא
יהיו במדרגה שיושגחו בייחוד הנה יתאמת בהם סיקה נידונים אחר רוב
העיר או המדינה או העולם ונאמן בעל השכר לשלם ליהטוב הגשמי ההוא
שאבר ברשעת הגוים הם לשלם לו מהטוב האמתי נשעה חמדיחס לו אבל
כשהיו במדרגה שהיו יושגחים הרגחה אישית הנה לא יכסלו בעון זולתם
אבל אמרם שכר מצות בהאי עלמא לוכא ירצו שהשכר האמתי למצות אינו
בעולם הזה כמו סקדס וירמוזו עם זה שהטוב הג' שמי אינו ע'צ הכוונה הראשו'
לשכר המצוה אלא להסיר ממנו מעיק השלמות והשכר האמתי הוא הטוב הנכספו
ודי בזה ביייעוד הגשמי ואם ביייעוד הרוחני הנה הספק המחוד חסר לא סרן
הקורזמים מלהסתפק בו אין התרוממה סיקשה וזה שאין ספק שהתורה
האלית תברך בעצם ובטבעת חייב ייעוד רוחני לנפש העובד לקשר והדבקות
אשר לו עם תכלית הרוחניות וזה ממה סיקה מפורסם לאברהם אבינו וכניו
ותלמידיו כמו סקבל מסס ועבר ונתאמת אלנו ביייעוד בעניין העקידה כי
אחר שהוכטחו אברהם ויצחק באמרנו כי ביצחק יקרא לך זרע ואלמלא
שהו אפס' לשלם לו ולהחליף הטוב האמתי לא הי' עני' לה והאמונ' הזאת היתה
להם מפורסמת מא' והאבי הוריסוה לבן קולכל זרע' ונז' היו בני ישראל סוכל'
עבוד המצריים הקש' ולא היו עובדים יראתם שכבר יחסב שאם היו ישראל
שומעין להם ועובדים לא להיות סיקבלנות בסכר פנים יפות כא' מהם ולהיות'
סוכל' העניו והדלו לבלתי היו עובד' ליראתם די בזה ראי' שהיו מקניו גמול

חבלל הרבעי

צפסי להיותם נמשכו אחר אמונת אברהם שהו דורם אמונת החדוש ומנות
המילה עם ז מנות שנצטוו בני נח ואמלא כן אין ספק שהיו בנחדי ההצלחה
הגופני ולצד מהשעבד המופלב ההו ואיך לא והנה המונה הא' שנצטוו המין
האנושי והו' אסור זכילת בשר לא נמצא בו ייעוד גשמי ולא רוחני וכשהותר
הבש' ונצטוו בני נח ז מנות לא היה בהם ייעוד ג' כ וכסנתחדשה מנות המיל'
עוד לאברהם לא היה בה ייעוד רוחני לתורת האל ית' הוא דב' מוסכ' בעצמו
ומקובל להם ולזה כשנשלמה התור' האלהית התמיימה הייעוד הרוחני היה בה
מותר במור למה שהתורה הראשונה להיות' ג' פ' אלויות היה מקובל בהם ייעוד
נפסי ואם לא נכתב אבל הייעוד הגשמי בתורה האלהית' לא נסמך לעולם עד
העת הקרא' אלא לאברהם ולא בייחוד במנות המילה אבל שיתחייב לתורה
האלהית טוב גשמי והיה צדו לכתוב ולפרסם להיות כנגד המצב ועל דרך הגם והפלא
נוד' דזה בא' ואמנם הב' והג' והד' שהם נתלים בבית' איך יגיע הרע לנפש
החוטאת והשרש אצלנו אין דבר רע יורד מלמעלה ואם היה סיבוע אין
יצויר מרוק או הפסד בעצם השכל' ואם הוא ספק עצום ראוי שנאמ' בהתירו
כי למה שהתבאר מגדר הנפש להיות עצם רוחני זולת ההשכלה והוא מוכו'
בנפשו שהתענוג הוא זולת ההשכלה שהוכח היותה נפש מתענגת באהבה
והדברקות אשר לה באמונצעות ההשכלה כבר הכחנו בהכח פועל מתפעל .
וזה שהכח על ההשכלה בפועל פועל התענוג בעצמה והכח על התענוג א"כ
מתפעל וכאשר נתאמת בנפש כח פועל ומתפעל הנה איכנו דהוק שיתחייב
שמנה ההפסד וזה שסכת הפסד ברברים אינו אלא בלתי הכמע הכחות
המתפעלות לכחות הפועלות ולזה כשהיה הכח הפועל בנפש שהיא ה
הכח על ההשכלה מקובל אצל הכח המתפעל שהוא התענוג הנה היא מוכו'
למכנה תשאר ולא תפסד . וכשהיה הכח הפועל בלתי נשמע תפאו הכך
טבעה ויטיגה הצער אלא שתתחלפנה המדרגית בזה הצער ואולם יתחזק
עד שיתחייב ממנו ההפסד אלא שהחקירה אם תפסד אל דבר או אל לא
דבר ואם תפסד אל דבר מהו : ואם היה שדלתי החקירה נעולות בזה
כבר ידמה שהפסד האחרון אחרו הצער המכונה בהינס הוא הפסד
ההכנה אשר לעצם כמענו כאלו נסאר רוח ערנס בלא הכנה והוא אשר
צאפר שהיא שירי והדבר הסיקון אשר נסרף : ואולם כשלא יהיה
במדרגה האחרונה עההפסד איכנו דהוק שיהיה לנו מרוק זמני כאשר תצויר
חכונתו : ואחר עכור הזמן שתשאר במדרגה זמ' לחסדו יתברך ויתעלה
שמו למד : וכזה הויתרו כל הספקות כלן לפי מה שיראה ואולם הספק

הבאמר השלישי

היה הנתלה ברעת היות האדם נדון לפי רוב מעשיו כבר אפסד פיות כשיאמי
 סזה כאמר על היעוד הגסמי בלבד ואם על כל פנים יתאמת גם זה הרעת
 גם כן ביעוד הגפסויי הנה נבק' אמצעילסני הקצוות מה כי ב' השב וכ' העני
 במריו כבר יוצא ב' נוקם אונעני והוא שלא שב בתשובה אם נתעצל בה על
 דרך השכחה או סכסל בעבורה שלא נשמר ממארכ יצרני לא במרד ולא
 במעל ובכונא בזה רב חסד מטה כלפי חסד אמנס הספק ה' הנתל' ביום'
 האלהי אויך גמול או יעניש זולת העובד או העובד כמין הנה ראוי שכאמר
 בדתרו כי בהיות הנפש כאשר התבאר מגדר העצם אלא שהיתה צורה לבוף
 למה שתתן לו השלמות האנושי בהתאחדה עם הגוף אמנס לא תסתנ בעצמ'
 אלא שתפרד ממנו ולהיותה החלק הנכבד מהאדם והיה החלק ההוא הוא
 בעצמו קודם הפרד בלתי משתנה אלא סנפרד מהגוף והיה הטוב והרע
 הגופי אינו טוב ורע כאמת הנה כבר יתכן שיהיה הגמול והענש האמתי
 הטוב והרע האמתי שהוא הטוב והרע הרוחני : ואמנס הספק ה' הנתלה
 בשאלה אויך לא נחר היסוד האלהי שיהיה לאדם גמול וענש כגוף ונפש אחר
 היות הפועל לעבודה או למרוק האדם בהיותו כגוף ונפש הנה הת' זה ממה שיקל
 מאד לפי מה שבא בקבלה לפי שהמכוון בתחיות המתים לפי מה שיבא
 הוא התכלית הזה בעצמו להיות הגמול והענש מתיחס וכיון באמרו ורבים
 משני אדמת עשר יקוצו אלה לחיי עולם ואלה לדראון עולם כמו שהתבאר
 במה שיבא ב' והנה להיות מדה טובה מרובה הנה ככ' מצאנו בקצ' החסידו'
 לפי מה שבא בקבלה שלא טעמו טעם מיתה אפר מכללם נתפרס במקרא
 על אליהו הנביא עליו הסלוס הנה היום י' לוקח אדוניך מעל ראשך וגומר
 עד שעלה כפסו' אש ורכב אש ועודנו קיים מהרה יגלה כאשר אמר הנביא
 הנה אנכי שלחכם את אליהו הנביא לפני בא יום י' הגדול והנורא וכבאן
 הותרו כל הספקות והתלה לאל לבדו ומרומם על כל ברכה ותהלה :

הכלל הד בהחייית

המתים

לפי שהשרש הזה מקובל באומה שהוא מן התורה כמו
 שבא במסנה בפירוש הנה מה שצריך לבאר בו ד' ענייני'
 הא' באור הדעת הזה בעצמו הכ' תכליתו ותועלתו הג' סבת הענש המוסלב
 למי שיכפור בשרש הזה עד שיחדו ברעת הזה לעונש האומר שאינו מן הת' ד'
 שאין לו חלק לעולם הבא הד' התר קצת הספקות הנפלות בו ולזה שאנו
 פרקי הכלל הזה :

הכלל הרביעי

חפרק הא

בנאור הדעת הזה בעצמו והנה צריך להעיר
בו על ד' עניינים האחד האם תהיה התחיה

היכולת או חלקית ואם תהיה חלקית באי זה חלק הב' בזמן התחיה :
הג' אם ישתמשו בחושיהם וימותו אחר קומם אם לא הד' אם יהי' בעת ההי'
יום הדין המקובל אבל רזל והנה אין דרך להשתמש בידיע' האמ' באלו העניינים
אלא מהקבלה ומה שבא במקרא על זה ומשקול הדעת והשכרא לבד ואומר
כי לפי מה שבא מפורסם ורבים מסני אדמת עפר יקיצו אלה לחיי עולם וגומר
כבר יראה שלא תהיה כוללת והנה יסכים בזה הפרס לרזל אמרם רבים
מיסני אדמת עפר יקיצו אלה לחיי עולם וגו' ולא כל יסוני ולהיות אם כן
חלקית הנה נשאר הספק באי זה חלק תהיה התחיה וכבר היתה הפברא
מכרעת שתהיה בצדדיקים הגמורים לבד אלא שבא מפורסם הפך זה באמרו
אלה ליראון עולם וזה ממה שיוסף מנכחה בדיעת החלק שתהיה בו התחי'
והנה יראה שהדרך הנכון המיסר לדיעת האמת בזה הוא כמעמוד על
התכלית אשר בעבורו יתחדס הפלא העצום הזה כי בעמדינו על התכלית
אולי יתבאר בקלות באי זה חלק יתאמת שיוסג התכלית הזה ולזה הנחנו
החקירה הזאת ער הפרק הד' שיערנו בו היתר קצת ספקות למה שכבר נעמו
על התכלית כמה שיבא בפרק הב' בזה ודי בזה עתה בא' ואם בכ' שהו' בזמן
התחיה כבר יחשב סנפל מחלקת בזה כמה סנמצא בדבר לרזל וזה שמפסט
משת ינמא יראה שתהיה התחיה בזמן בית המקדש לימות המשיח וזה ששם
שאלנו מנכסת ונאכבט אי זה מהם קודם ותמהו על השאלה ואמרו לכשיבנה
בית המקדש משה ואהרן עמהם הרי שלקחו בפשיטות שבתחלת בנין בית
המקדש תהיה התחיה ואין לומר שאמרו זה על צד הרחכת הלסון ושהכונה
היתה שלא היה מקום לאותה שאלה עד ביאת המשיח שהרי רב סדר קדשים
והמחלקת שבאו בו הוא הלכתא למשיח ואיך לא והרבה תקנות התקיני
בימירוי מפני הספק הזה כאמרם בגמרת ראש השנה מהרה יבנה בית
המקדש ויאמרו אסתקר מי לא אכלנו בהאי מזרח וכו' ומשפט מאמר אחד
לשאול המזכר בהרבה מקומות ויראה שלא תהיה התחיה בזמן יעות המסו'
וזה שהוא אמר בפירוש אין בין העולם הזה לימות המשיח אלא שעכור מלכיו'
בלבד ואלו היתה התחיה בזמן ההוא היה הפרס עצום כינייהם למה שיראה
בו כימים ההם יהיו הלה עמים שכם אחד לעבו' אתיו ויתקיימו אז כל הייעודו'
שבאו בכביאים בהיותם הולכים בחקי האלהים ותורתנו ויודעים את יי' עד
שיתבאו הנביאים והבנות כמאמר ואלו ויעודים רבים דיימים לאלה וזה לפי

הבאמר השלישי

מאמר שמואל לא יהיה בתחלת כתיבת המסיח זמן התחיה ויחלוק אם כן
לפסג הג' שבא ביוטא ואמך מאמר שמואל איננו מוסכם בגמ' כי מהחכמים
מי יחלוק עליו אמנם אינו רחוק סיכום עם המאמר הקוא שכינא :
וכאמר שהיה מקובל אצלם שכנין בית המקדש לא יהיה חכף בכיאתה מסיח
ושהמאמר שבא משמואל הוא על כתיבת המסיח בלבד אבל בעת כנין בית
המקדש תהיה התחיה יכמו סיראה מפסג' הגמרה יומא ואיך סיהיה אין לנו
לדחות פסג' הפניא היה הסיכו בפשיטות כן ולזה מיה סיראה סאתך
ס היה בתחלת המסיח הנה בתחלת הכתיבת תח' התחיה לפי הקבל האמת'
והוא הענין הב' ואם הג' והוא אם ישתמשו בחושיהם וימיתו אחרי קימס
אם לא הנה לא מצאנו בזה בדבריו דל דבר מבואר כל הצורך והנה האחרוני'
אל דברו ביהמסקול דעתם ונתחלפו בו כי הרב המורה הבחורו הגדול וכיחול
באגרת אשר הכר על התחיה יראה שהעולם הבא המזכר בדבריו רבותינו
זל הוא העולם הבא לכל אחד ואחד אחרי המות מיד ובעולם הקוא אמרו
סאין בו לא אכילה ושתיה ופיכה ותעמים אלא נדיקים ישכין ועטרותיהן
בראשיהן ונהנין מזיו השכינה אבל בזמן התחיה יש בו אכילה ושתיה
ויתענגו בו הנדיקים תענוב כפלה ויסיג מה שלא יסיגו בראשונה ואחרי כן
ימותו ויחיו נפשותיהם לעולם הבא במעלה גדולה ממנה סיו בתחל' והרחיק
מאד דעתמי סיראה שהמאמר הקוא נאמר על זמן התחיה וחזק זה הדעה
באמרו כי האל יתברך לא ימצא דבר לבטלה ולא יעשה דבר אלא בגלל דבר
וחלילה לו מהיות פעליו הנכוחים כפעל עובדי האילולים ובלשון הזה אמר
ואולם בני העולם הבא אצל האנשים אינם בעלי אברים כי אם גופים :
ואולם הם עבדים או עמודים בו קומות מרובעות אין אלה סבלים כי אם
סחוק לכל העמים מי יתן החרש יחדיוסן ותהי לכם לחכמה עד כאן והנה
הוא ורכים אשר אתו מחכמי ספרד ברעת הזה רצו בכיאות העולם המזכר
בדבריו רבותינו זל' ואולם כדורש אשר אנחנו בו קצת האחרוני המתפלספס'
דרכו דרך הרב אבל הר' מאיר הלוי וגדולים עמו ובכללם הרמב"ן זל' הרחיק
מאד הדעת הזה ולקחו המאמר כפסוקו שכאמר על זמן התחיה וזה שהעולם
הבא אחר המות מיד לא הוצרכו ללמד סאין בו אכילה ושתיה והכ' מאמרים
רבים לר' זל' ירדו הנראה על הוי' הסם הזה כאמר על זמן התחיה ונמצא להם גפ'
מאמרי יגרו פסג' שהקמו בתחיה לא ימותו והנה אמר' מתים סעתיד הבה
לקחיו טוב איכן חזרו לעשרן כמו שהארך בזה הרמב"ן בסעדר הגמול והס'
על מה שהחזיק בו הרב המורה מהיות כלי הגוף לתכלית השמוש בהכ' כי הית'

חבלל הרבעי

באשרה לצורך הסמוס קודם זמן התחיה יאח"כ אין חלה רוצה בכטול וערו
 כי הצור הזאת פורו עמוקי אשר בעבורם הית' ראסי' ובעבורם רוצה הסם
 בקיומה והנה הקיו' המקיף בגוף ונפס בהתיחדונ' כדעת עליון אינו דחוק אצל
 הטבע כענין במסה ואלו הולו דכדי הרב ורמוז בהם לס' דרוח ויסודו' הקבלה
 ואין ספק סמאמרי רז' כפסגס יחזקו הדעת הזה ואלס מה שיראה שהס'
 הזה הוא כולל ב' הענייני' וישתמשו בו לכל אחד משניהם כמו בסר' קד' ב'ה
 גם אומד סכאסר נחכוכו בתכלית וכתועלות אשר בתחיה נמנא הדעת רזה
 נכון וברו' ושאי' מקום לקוסיית הרב המורה מהיות כלי הגוף לבטלה ולזר
 בניה הכרעת הדעת הזה עד הפר' הר' שנכאר בוקצת הספקות הנוסלו' בזה
 ודי בזה עתה ב' ואס הר' והוא אס יהיה בעת הקיא יום הדין המקיבל אצל
 רז' כבר יראה לפי פסגס הנבואות כי יום השס הגדול והגורא יהיה תחלה
 בזמן התחיה כמו שאמר ורכיס מיסני ארמת עפר יקיצו אלה למי' עולם
 ואלה לחרפות לדראין עולם ויראה שהנס הזה יעשה על יד אליהו מהר' ינלה
 ככתוב הנה אנכי שלח לכם את אליה הגביא לפני בא' יום יי הגדול והגור' ובב'
 היה ראוי להיות שכלמה שנמצא בכתובים מנפלאות השס היה על ידי נביא לא'
 לזולתו ולזה הנס הגדול הזה היה ראוי להיות כן ש' שנמצ' בכתובי' מנפלאות
 הי' ע'י' כבי' לא לזולתו ולא הנס הגדול הזה ראוי להיות כן ש' שנמצ' בכתובים
 מנפלאות הי' ע'י' כבי' לא לזולתו ולא הנס הגדול היה ראוי להיות ע'י' נביא אחר
 העשיתו מלאך בגוף ונפס כמו שנתאמת באליהו ז"ל והוא מה שכוונתו בד' .

הפרק הב

ולפי שהתכלית המשותף לכל הנסים והנפלאות
 הוא להקנות אמונה אמיתית לכופרים ולקבוע איתם בלב המחזיקין בה הוא
 מובאר בנס הכנול הזה המשותף לאומותינו ולזולתנו ממשאר האומות שהוא
 ראוי שיחזק האמת בלב המחזיקין בתכלית החזוק ויקנה אותה בלב הפוסחי'
 והכופרים כי נראותם והגורס אבות לבנים וכנים לאבותם איך עברו ברפרד
 בפסם מהגוף המחזיקים באמונה האמתית יקבעו אותה הם בלבבם ולב בניה
 בתכלית החזוק והכופרים בניאמינו מבלתו שיסאר לנס ספק ויאמרו איך
 סקר נחלו אבותינו כאשר יערד הנביא והו' אצ'י אומרו והסיב לב אבות
 על בנים ולב בנים על אבותם וזה שהתחיה תהיה אס בבנים אס באבות חס
 בבנים שימנתו קודם האבות והנה הנביא אשר על ידו יהיה הנס גדול
 הזה כבר יסיב לב אבות בסכת בנים שספרו להם איך עברו באותם הימ'
 ולב הבנים גה כן יסיב על אבותם : והנה לקח הכתוב דוחק ק
 קיונים שראוי שיאמינו קצתם לקצתם ולפי שהנס

המאמר השלישי

הזה יהיה ברול מכל מה שבא מהסתתורה אם להיותו כולל או להמסך ממנו התכלית המכוון בנס לכלל בשלמות יותר מכל הנסים שעברו כאשר בא בייצודי הנביאים כבר היה ראוי שתיחד הכנס הזה להעשות באמצעות נביא שסב במדרגת האלואים ואמר עור שהנס הזה התכלית אחר מכוון גם כן בו שבעבורו היה ראוי שיעשה על יד אליהו הנביא ולא על ידי זולתו ולזה לא היה שהגמול והענש האמתי ראוי שיגיע לעובר עצמו אלא לעובר ולא בזולתו לפי היושר האדוני וכל סכן בחק היושר האלהי הנה אין די בגמול ועונש שיגיע לנפס בהפרדה מהגוף שהוא ואם היה שהעבודה והעבירה ראוי שיוחסו יותר לחלק הנכבד מהאדם למה שבהיותה בגוף לא יגיע לה גמול והענש כמו שקד הנה אם לא היה הכנס הזה כבר היה זה לאות חלילה בחק היושר האלהי ולזה גזרה החכמה האליתברך בנס הגהול הזה שישלם בו היושר האלהי והצדק מכל ספנים ולפי שהיה המכוון בנס הזה הגמול והעונש בגוף • כבר היה ראוי היעשה הכנס הזה באמצעות הנביא הראשון שזכה למדרגה האמת בגוף ונפס שהוא אליהו זכור לטוב כי הנה עם היות שבא במדרס שחמק גם כן זכה לכך הנה היה קודם התורה מצורף השתדלותו הנמרץ בתכלית הזה ביומי אחאב כאמרו ער מתי אתם פוסחים על שתי הסעיפים וגומר עם שהמדרס הוא אינו מסכים כי אנקלוס הגר מולק עליה כתרנס ואיכנו בי לקח איתו אלהים ואם כבר שדרו לגורבותינו זל שזכו במדרגה זק זולתו מן חסידים הנה הנביא הראשון שזכה לכך והשתדל בתכלית הזה היה אליהו זכור לטוב :

ולזה היה ראוי ומחוייב בחק היושר האלהי שיעשה הכנס הזה באמצעותו :

ואמר עוד שבעל הזה ישלם תכלית צורת המין האנושי אשר הוא א' בעצמו עם התכלית המכוון בתורה כמו שקדם לנו בסוף המאמר הב' וזה אם בבחי' היוצר יתברך ואם בבחינת האדם שהוא ההתאחדות והדבקות השלם :

והוא בבחינתו יתברך ההטבה בתכלית מה שאפשר כמו שהבאר כל זה שם וכאשר היה זה כן היס ראוי שישלם זה באמצעות מי שזכה להתאחדות הזה בתאודות והוא אליהו זכור לטוב :

הפרק הג'

בפכות הענש המושלג למי שיכפור בשרש הזה ולפי שתבאר מהשורש הזה שישלם היגיון האיננושי בתכלית מה שאפשר וזה אם בבחינתו יתברך ואם בבחינת האדם כמו שקדם והיה עם זה מחזיק האמת בלב יודעיה והיושר האלהי מתפרסם מאד בו כבר היה הכרחי מאד להאמין בווראוי שישג עונס נמרץ למי ש שיכפור בו ולפי שההייעוד הזה מיוחד בתורה הזאת האליתברך למה שהתורש

המאמר השלישי

שהתננות האלהיות הקודמות מאד ועד כח לא יעדו בתכלית הזה עם שהוא עניין כנגד האנכע בתכלית מה שאיפשר בהפך מה שקרה בגמול הנפסי סהיה מפגרים בתורות האלהיות ההם והוא ענין טבעי לנפשות כמו שקד' בכלל השלישי מזה המאמ' הנה היה ראוי שיהיה היעוד הזה בתורה הזאת כמו שקדס ביעוד הגשמי אלא שלא נתפרס בו כל כך למה שהיעוד הגשמי הוא רבר מורגש בחיט אס דרך כלל אס לעוכר האמתו והענין הזה איכנו כרגם עד שת בא דברו וליוקר הענין הזה ומעלתו גזרה החכמה האלהיה כפימה שהוא מקובל אצל החכמים זל שהכופר בו שאינו מן התור' לא יזכה לתחיה וכלשון הזה אמר בגמרת סנהדרין הוא כפר בתחיית המתים לפיכך לא יהיה לו חלק בתחיית המתים וזה המאמר אחר ממה שיורה שהעולם הבא אצלם הוא תחיית המתים וכבר יורה גם כן מה שדרסנו בספרי למען ירבו ימיכם וימי בניכם ימוכם העולם הזה וימי בניכם לימות המשיח כימי השמים על הארץ לעולם הבא וזה שכבר יראה שלקחוס כסדר :

הפרק הר

בהתר קצת ספקות הנפלים בו זה שכבר ישיגו ספקות עצומות בענין בעצמו וכאופן שהונח תחלה באפשרות הענין בעצמו וזה שכבר קדם לנו בכלל הג' מהמאמר הב' שמה שאפשרות מציאותו בלתי מצוייר אצל השכל לא יפול עליו אם היכולת ולזה לא יפול אם היכולת על המושכלות שסודרם נמנע וכאשר היה זה כן והיה בהפסד האים המורכב שנעדרו חלקיו הפשוטים אל יסודות' אף אס יתאמ' ה סיסוכו החלקים שהיו חלק ראובן להתחבר ברצון האל יתברך הנה אין המלט מסיחיה בדיאה חדשה ולא יתאמת בו היות הוא הוא ולפי ס שהונח אחר התכליות העצומים כנס הזה להראו' בו הישר האלהי לתת הגמול והעונש לאים שהוא בעצמו ב' אס נר' שבהתחב' חלקי המורכב הפשוטי ירא' בו הישר הז' אלהי הנה אס היו החלקים ההם קצתם בגבנינות יסוד הארץ וקצתם במרכז הארץ או ביורכבים זולתם עד שהיו קצתם מגויות הארדיה וקצתם חלק מהנמלה האס יתפרדו בבעלי חיים ויטובג חלקי האים שהוא הזוכה לתחייה הנה זה רחוק הרבה משיצוייר ג' אחר שהונח אחר התכלי' העצמיים לתראות בו הישר האלהי הנה איך יעבור שיהיה הנס הזה בקצתם ונקצתם לא שכבר הונח כן בפרק האחר מהכלל הזה וזה שהישר האלהי לא יראה באותו קצת שלא יזכה לנס הזה ד' כבר יוספק אס תהיה התחייה

הכלל הרביעי

לכל אומתנו כפסט המשכ שאמר כלי ישראלים להם חל לעול הבא אם ימותו
כלם קוד זמן התחי' וזה שהמאמ' בסיקומו ויהיו אחרי מות ואף אם ימותו
אח התחי' מוגנה מאד שכבר יתחייב שימסך הענין כן בהתמדה והל' הכתו'
צונח ואומר לפני כל יום זו הגדול והנורא : וכבר יורה זה שהגם הכלל
הזה יהיה בעת אחד לא ימסך כן בהתמדה ה' לפי שנמצא בכביאי יוענדי'
לכלל אומתינו עובדים המנהג הטבעי כמו אריות היום' כאמרו כי הנער
בן מאה סנה ימות והחוטא' בן מאה סנה יקולל וכמו היענדי' בכבואה באמ'
ונבאו בניכם ונכונתכם זקניכם חלומות יחלמו ב' בהתבס' חזיונות יראו
הנה כבר יספק אם היוענדי' האלה בזמן התחייה או לימו' המשיח ואין
סיהיה הג' דבר מתמיה וזה שאם היו היוענדי' האלה בעת התחייה ככד'
יראה שיסתמסו בחופיהט ושימנתי והיא הפך מה שהונח ואם הוא לימות
המשיח הגם מאמר שמואל הוא הפך זה שאמר חין בן העולם הזה לימות
המשיח אלא שעבוד מלכותו כלבד הנה אלהם הפסקות שיסויגו העניין
הזה כפי מה שהונח וראוי שנאמר בהתרם אם הא' והב' הנתלים באפסרו'
העניין בעצמו הנה למה שהתבאר היות יכולת השם יונ' בלתי בעל תכלית
וריעתו ג' מקפת ענינים כבת וכל אחד מהרברי' אצלו אף אם היות חוקים
מהטבע בתכלית המרחק קרובים אצלו בתכלית הקרבה על יחס אדאיין
הפרט ביניהם הנה איכינו רחוק שבזמן שבזרה חכמתו להיות הגם העצום
הזה יהיו חלקי המורכב באופן שיוכנו לשוב להתחבר ככראסונה מבלתי
שויטרך פרוד חלקי בא' או זולתו אלא שכבר יראה שלא יתחייב בנט' הזה
שיהיו החלקים ההם בעצמם וזה שלפי שהיא מצויר אף ב' היות החלקים
ההם בעצמם לא יתאמת בהם היותם הוא הוה ה' אין תועלת בהתקבץ
החלקים וכל שכן אם יצטרך להפרדים מבא זולתם אלא שכבר יראה בהם
היושר האלהי כי אם כראיה יברא זו' כמוג ובתכונה סיהיה בה ראובן
על דרך נוש' ולא יוכל משערת ראסו ארזה שהוא עצם עומד בעצמו
מתאחר אל הבריאה הזאת חין ספק שהנפש הזאת וכחותיה תסתמש' ב'
בגוף הזה כשתתאחר בו כמו שהיתה משתמשת בגוף ראובן כשהיה ולפי
שמכלל כחותיה הזכירה והרמיון הנה בגוף הזה תזכור מעמדה ה'
הראשון באלו היתה יתאחדת בחלקי היסודי והפשוטים שהיו גופו בתחלה
מורכב מהם כי אין רשע' לשקל אחד מיוסוד המים על דרך משל אם
תהיה מקעורו רית היסוד או גבנינותו וזה מצויר כנפשו' ולאחר
שהנפש הזאת תסתמש בגוף הזה כן יצדק שיתאמת בו היושר האלהי :

המאמר השלישי

ואיך לא נהגה ראובן על דרך משל כשנולד קטן הקומה עם כפסו הצומחת
וגדל אחר כך הנה אט היה שחלקי גופו נתהוו וזן המזון היוצר מכלו גופו
והוא מכוונר בכל חלק מחלקי גופו סתתהוה מן המזון שהי' חוץ מגופו ואם
הוא בכלל גופו עמם אחר כן הנפש מזאת המתאחדת בגוף הזה שהיא על
תכונת ראובן בשנה אם היה שחלק גופו מנוקמות מחוץ הנה כהתאחדש
עם הנפש הזאת הם עמם אחר זמנה ולפי שהנפש צורה עצמית לבעי הנפש
נתתן לו עצמותו הנה הנפש הזאת צורה לגוף ונתתן לו עצמותו ולפי שהנפש
לא תשתנה עצמותה הוא מחוייב שהגוף המתאחד עמה יהיה נגדר עמה
כסם שהמזון נגדר אחר המקבל המזון ושב להיותו גופו וכבר יראה זה
זמנה שקבלו רזל ואמרו עתידין דריקין שיעמדו בלבנוסיהם קו מחטה :
והכוונה במאמר הזה למה שבאות הערוה מגונה שכבר נוד השם ב
באדם כדעתו טוב ורע ויעש להם כותנות עני וילביש' אין ראוי שיעמדו
ערומים ולקחו הקו מהחטה להורות בו שהשם ית יוציא הרבדי' באופן
היותר מסובח וכסם שהחטה יוצאת בלבנוסה לשמירתה מהפגעים בן
הדריקים עומדים בלבנוסיהם לשמירתם מהגנות אלל שהתבאר המאמר
שבאשך אין קפדה בלבנוס אט הוא מהחלקי עצמ' שנקבר בו וכלבר מיהיה
בתבניתו וכאלו הוא ישן בלבנוסיו שכזה הראהמה כיחוד האיש כן הגוף
אין קפדה בו שהיו חלקי היסודות חותן חלקים שנקברו ממנו וכלבר
שהיו באותו יחס עצמו וכמו שאמרנו ואם אין המלט משכאמר משהיו
החלקים ההם שנקברו מהמורכב הראשון אין הזיק כזה . הנה יראה
בהתר' אלל הספקות : ואולם הג' התלה כמה שהינח היות הנם בקצתם
ובקצתם לא איך יעבור זה בקבוק היושר האלהי הנה ראוי שכדרך לזמנה
שיערנו כפ' הא' והוא כאור החלק שתאמת בנהראות הישר האלהי ואומר
לפי שאין המלט מפסט הכתוב המורה שלא תהיה התחיייה כוללת והי' שכבר
התבאר שאחר התכליות העצמיים בהראות היושר האלהי כבר יראה
שתהיה התחיייה בצדקים גמורים וכרשעים גמורים וזה שריו כהם הראות
היושר האלהי לחיי עולם וללה לחרפות לדר'אין עולם : ואמנם הכינוי
ואותם שלא הביענו למדרגה ששנה הנם הגדול והמורא הזה בעבורם הנה
להם בגמול הנפש : ואם היה שלא ישיגו מהגמול הנפשי כחיהם קרה להם
זה למעוט מדרגתם . והנה נאמן הדיין לסקול במאזני חכמתו שיעז' הגמול
הנשמי והוא שהיה ראוי לתת לו פי שנים או כאשר יבזר חסדו הפשוט
בגמול הנפשי והנה יצדק היושר האלהי באלה במסקולת שני מיני הגמול

הכלל הרביעי

לזה יראה שאמר המשורר משפטי זו אמת צדקו יחדו כלומר שאם היה
שהגמול הבשמי לא יצדק בקצת בני אדם הנה יצדקו יחד הבשמי והנפשי
והנה ראינו לפרש זה על משפטי זו המטל לאדם ולא ראינו לפרשו בהנח
המשפטים כי באלה לא יפול עליו אמת וסקר אלא באה ומבונה או ככל ונאל
אנ בלתי ככז ונאות והנה לפי זה הזוכים לתחיה הם הצדיקים הגמורים
שהביניניים שאינם ראויים לנס הגדול הזה היום האלהי יתן להם שלא יזכו
בו ולפי זה יהיה אמרו כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא אחד מן ענייני
אם שנאמר שירצה בו רוב ישראל למה שהשרש אנחנו אין למדין מן הכלל
אפינו במקום שנאמר בהן חזן ואם נאמר שכל ישראל יש להם חלק לעול
הבא כלומר שהוא ירושה להם ויעזר בתורה הזאת ואם היה בתורנו האלהי
שעברו לא תיער לעולם עד שאם היו כולם צדיקים היו זוכין לזה והזוכים
זה המצבוק ועמד כולם צדיקים לעולם ירשו ארץ והיא ארץ החיים מה שאין
בן בעם אחר ואם שנאמר שהעולם הבא כולל זמן התחיה והגמול הנפשי
אחר המות וכבר יראה באמרם חסידיו אומות העולם יש להם חלק לעולם
הבא ואינו נראה שיזכו לנעם התחיה וכך נראה ממטבע ברכת מאורות
של שבת שיש בה הנראה על דעתות באמר אין ערוך לך זו אלהינו בעול
הזה ואין זולתך מלבנו לחיי העולם הבא אפם בלתך גואלנו לימות המשיח
מי דומה לך משיענו לתחיית המתים ידמה שנוקמו כסדרן תחלה
בעולם הזה שהוא הקודם ואחריו העולם הבא שהוא אחר המותמיד:
ואחריו המשיח שהוא קודם לתחיה ואחריו תחית המתים שהוא כולל הקימ'
והנעם הנמשך אחריו ולפי שהמאמ האחר וזולתו מהמאמרי יחייבו שהעו
הבא ירצו בו זמן התחיה הנה יראה שהשם הזה יכלול שכי' ואולם אם נאמ'
שאינו כולל רק זמן התחיה הנה יצטרך לפרש במטבע הברכה שהעולם
הזה כולל העולם הזה בחיים וכמות והעולם הבא ירצו בו נעם זמן
תחיה אחרי הקימ' וסדרו ראשונה שתי קצות הזמן ואחר סדרו האמנעי'
והם ימות המשיח והקימה והוא אשר רצו בתחיית המתים ונהנה איך שיהיה
מפיהשם הזה כאשר נתבאר בתכלית הנרצה בנס הזה ותועלנחיו והוא
הראות היושר האלה להיות הגזול והעונש מתיחם והקנא' האמוכ' והתכלי'
אשר כבריאה הוא מבואר שאין מקום לתפיסת הרב המורה בדעת הנכון
האומר שהזוכים לתחיה לא ימותו ולא יאכלו כפסטא המאמר צדיקים
יושבים ועטרותיהם בראשיהם רוצ' לזמן ועטרות שלמותן בראשיהן ונהנין
מזון הפכינה וזה שכבר היה מן ההכרח להיות בגופן זכאיכריהם וכלי

המאמר השלישי

סמוּסן למען הראות היגדר האלפי ועני' שאם היה שלא יאכלו ולא ישתמשו
 בחוּס הטעם ובאיברי התולדה הנה ידברו וישמשו ויעבדו את ה' ויחזיקו
 בתורה כענין באלהיו ויעידו שאם זה יקנו האמונה הכבוה לזולתם כמו
 פיתבאר עוד בהתר הספק הד' . ואמנם הר' הנתלה בזמן שקודם התחיה
 אם ימיתו כולם וזה שאם נקח חמשת כפשות לגמר שכל ישראל ים להם
 חלק לעול' הבא הנרצה כונת חיות המתים כבר יחשב שהיה מן ההכרח שימותו
 כלם קודם התחיה ואיגור שאף כשנקח המאמר כפשוטו בתחיה ושתחיה
 הקדמה כוללת הנה לא יתחייב מות כלם קודם לכן : וזה שהעולם הבא
 יכלול הקימו וזמ' שאחרי הקימו לזה הרז' אם בע' הקימו אם הי' יזכו לרבקו
 והתאחדות והיה שישתמשו בחוּסיהם וימותו הנה יהיה להם חלק לעולם
 הבא למה שכבר קדם שמתיעלת הנם הזה להקט' אמונה כלב זולתם אשר
 מהצר הוא יזכו למה שהיו זוכין בו עם הנם הוא ויתאמת אם כן שכל
 ישראל יש להם חלק לעולם הבא וישכלו שהמאמר המחייב לחסדיו א'
 אומות העולם שיש להם חלק לעולם הבא כאמר על הרז' הוא שבזמן
 התחיה והרורותה נמשכין אחרי כן מכלתי שיתחייב סיזכו לקימה נאריך
 שיהיה התר' הספק החמי' שיממה שיקל מאד והוא שהיעידו הנמצאים ב'
 בדבריו הנביאים יתקיימו בדור' הוא שבזמן התחיה ובדורות הנמשכין
 שהם יושפעו מהקמים מרנח דעת ויראת יי' ואם היה שישתמשו בחוּסיהן
 כלם ויארבו ימים ויולידו מכלתי שיקרה מזה כטל זהו מה שיראה בהתר'
 אלנו השסקות לפי ההקרמות שבידנו מהקבל' וממה שירא' מהסכר' ומסקו'
 הרעת' האל יתברך יודע ושתבח שמו ומרנמס על כל ברכה ותהלה :

הכלל הה' בניצחות

התורה והוא סני פרקים הא' איך ראוי שיוכן לפי מה שבא
 בקבלה ובאופן עמידתנו עליו . הכ' בהתר הספק

אחר שאיפשר שיסופק בו .

הפרק הא' הנה לפי מה שבא בקבלה התורה הזאת האל
 יתברך הכוללת תורה שבכתב ותורה שבעל

פה היא נכחית כמו שאמרנו זל מלמד שאין נביא רשאי להרש' דבר מעתה
 לזה אי אפשר בפס' דר שתכיל אות שתנה מנה ממנת התורה ואף על יד

הכללה חבושי

כביא אלף שהשמש אלכלו שהביא להוראת שעה וכולל לחדש אולה תיור
אסור וכללר שלא יהיה בו נר עבודה זרה כאליה בהר הזרמן וכן בית
דין מתנין לעקור דבר מן התורה כשכ ואל תעזה וזה אמנם לעסו סייב
למנוה ואמנם לא יקרא זה בטול לפי זה מעצם התורה והקבלה ואלס
כתאמת זה מפתת הקבלה המנסבא כל זה בגמ סנהדרין וכבר נעמוד
על זה מצד הסברה ושקול הדעת גם כן כנומר נחיות התורה וזה שלמה
שהתבאר ממה שקדם היות התורה הזאת בתכלית הסלנוי להביא המחזקים
בה שלמים היו או חסרים אל הקבלה האכוסית והתכלית הנכסף למה
סתיוסר תכלית ההיחיה אל שלמות המדות ואל השכליות ותעורר גם כן
תכלית ההתעוררות העבודה זרה בקות אחר כך או אפשר שתהיה בטולה
בכל אובחלק אלף כסתומר באחר שהמאמר שתתבטול לא תומר באחרת
הוא דבר בטל למה שהתכלית הנרצה אלף השם יתברך ובכחינתו שהוא
הקטפה או אפשר שתתבטול ולזה אם היה שתתבטול זאת התורה היה בהכרח
פשתומר כלה אומקצתה : ואין המלט מהיות התורה האחרונה בשעור
השלמות אשר בראשונה ואם בשעור פחות שמנה נאי אפשר שיהיה פחות
ממנה למה שלא יוסך התכלית הנרצה אלף השם יתברך ושתהיה בשעור
השלמות אשר בראשונה גם זה בטל למה שכבר תהיה הקמרה פעל הריק
אין תועלת בטולה הוא מבואר מצד הסבר ואזן הדעת שזאת התורה או
אפשר שתשתנה בסוים נר והנה מה המחברים האחרונים מושהראה פ
פניס מצד אחר וזה שלמה שהיה הפעל הזה מנתינת התורה מפועל בלתי
בעל תכלית השלמות הנה יתחייב שיהיה הפעל בתכלית השלמות מה' ש
אפשר ולזה יתחייב לפי הטענה הקודמת המנע בטול בכל או בחלק
לאמנם אם שהטענה הזאת אמתית בעצמה אם לא יאמר נה יותר מזה
השעור לפתח האמת כזה הדרוש על כל פניס וזה שיש לאומר שישאר
שפעל השם יתברך וישתבח שמו בנתינת זאת התורה היה בתכלית השלמו
מה שאפשר לפי המקבלים וזה שהחייב שהניחו לא יתן יותר מזה אל זה
אם היו המקבלים יותר שלמים אז יותר חסרים כבר יהיה אפשר בהם
בטול התורה הזאת בכל או בחלק כשתומר באחרת טוב מכל לפי המקבלו
כמו שקרה בתורת אדם הראשון שאשר להם כשר והתורה לבני נח ובאו
סקר לתור נח סנתיחד מכללם אחר כך יבדל בתורה הזאת שיש בה גם
כן מה שישיקף המנות הקודמות מלכה התיספות מה שלא יעלם אבל אחר
שהתבאר ממנה כל זאת התורה היתה בתכלית השלמות אם לשלמים כמון

האמר השלישי

המשכילים יחידיו פגולות למה שבא משלמות החכמה ואם לחסריו ואם למה שבא משלמות המדות והערת הלבבות ועזרה ולדבקות והאהב אשר היא ההצלחה הנשנית כמו שבא כנזה בסוף המאמר השני הנק מה כן יתחייב בהכרח שיהיה זאת התורה ככלל נצחית וזהו מה שרנינו לבארנו:

הפרק הב

בהתר ספק שאיפשר שיסופק כשורש הזה והנאחס לפי שאיננו רחוק כחלק המקובל

נהוא התורה שבעל פה שילדו בו ספקות ומחלוקות ואף כי בתור שככתב כבר יהיה רבר בה או דברים שאיפשר שיסופק בהם ואיך לא וכבר קרה בתורה הזאת האלהיות מחלוקת מכתות מורים היתה אלהיות ומחלוקים כי כשרשיה מהם מאזוים חלק ממנה נצחי וחלק בלתי נצחי ומהם חולקי בפירוש חלק התורה שבכתב וכרוכ התורה שבעל פה ומחוקין בטענות באמנם שהם מקובלים מחכמים אומתם ומזקניהם כדדוקין הנקראים היום בקצה המזרח והדרום קראים היהשם דבר יוכל להתחזק בו ולחכדי בעל האמונה האמתית אמונתו זה ובי לכל אחד מבעלי הכתות מחסבה גובר באמונתו ואולי שלא יבכ' חסד ונדגוד כל באמתות דעתו וסקרני דעת זולתו וכבר יראה שאין ההכרעה הזאת כנונה לכל אחד כפי בחיני צורו שאם היה השער הזה פתוח לבחור באמונות איש היסר בעיניו לא ישאר בה כת קיימת באמונה להיות הצור באנשים מסתנה תמיד ובאשר היה כן איך יבטח בגל האמונה האמתית באיחורו מי יתן נאדע: ואמנם התר הספק הזה איננו ממה שיקשה עם מה שבא כתורה על זה ונתפרס' בקבלה וזה שהשרש חנכו באשר יסופק או יפול מחלקת דרר מדברי התורה שהמשפט ליושבים לפני השם יתברך במקום אשר יבחר באומרו כי יפלא ממך דבר וגומר וקמת ועלית אל הכתים או אל השופט ואולי אם לא היו בתשכמה אחת אבן מחויבים נהמשך אחר הרוב והי' החיוב הזה לפי הקבל' אפילו אומרוין לך על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין ושמוכן זה על אצרו לא תסור מן הדבר אשר יגדלך ימין ושמאל עד שבא בגמ' מניעא במחלקת שבין ר' אליעזר וחכמים בתגורו של עכנאי שיצאת בקואמרה מה לכם אצל ר' יהושע עמר ענרגליו ואמר לא בשמי היא זכא הפי' שכב' נתן לנו התור' וכתיב בה אחרי רבים להטות בארו בזה שאף אם היה האמת בכוכ' התורה כר אליעזר שאחר שרוב חכמי ישראל הסכימו בחלופו אם שלא הי' כן כוננת התורה הם שומעים אחר שהשרש התור' לילך אחר הרוב אפילו אומר לך על ימין שהוא שמאל וכבר היה ראוי להיות כן שאם לא

הבלל השישי

היה החיוב הזה להמסך אחריו הכהנים או אחריו הפנהדרין אשר יהיו בימי
ההם אלא בתבוא וקסר סיבוימו להלכה הנה היה הסע פתוח לחלוק עמהם
ולמרגת פיהם כל מי פיתעקם עי אמר שלא הסכימו להלכה ויהיה גם כן
שנה שירכנו מחלוקות בישראל ותעשה תורה באלף תורות אבל עם החיוב
הזה אי אופשר שיפאר מחלוקת אונספק ברבר מדברי התורה אם לא היה
מסופק לכולם אוליכנס מה שהוא רחוק מאד ואם היה נמנע קדבר הרחוק
שהוא הנה יש בו דרך ידוע לפי שרשי הקבלה איך נתנהג בספק ההוא
וכאשר היה זה כן החזיק באמונה על פי הסכמת השופטים או רוב בטוח
הוא ומסולק מהחדר ומהערעד בתכלית מה שאופשר וכאשר יושב עלינו
מהבתות שבגדרנו במה ידע אופה הבת המחזקת על פי השופטי או רוב
באמר שהוא ידוע ומפורסם לכל הבתות שבעת הולך המחלוקת הזה מהבת
האחת היו המון העם שלא היה חלקם בחכמה ובעיון כלל ולזה הוא מכואר
שאין מחלקתם עלינו דבר שיקרא מחלוקת ושכא לכלל ספק אבל מה
שיחשב שהוא מסתפק עלינו הוא כת הדוקי שמסתפקי בקבלתן מחכמיהם
ואמנם הוא מפורסם גם כן לפי הזמן שהועתקו אלינו קורותיו שבזמן
אנשי כנסת הגדולה שעל פיהן אנו חיים היו הכהנים הגדולים והפנהדרין
מהפרושים והם אשר מסרו הקבלה לבעלי המשנה והם הרבו והפליגו
לרקק ולפסל בתורה ובסלם עשרה מרגת שהתורה כדדפת בהן עד שבאו
האחרונים והוסיפו בתלמוד דברים ועניינים הוא מכת הנמנע לעוין
בהם שיהיה רבו כמו שהיא בלי ספק בכת הדוקי שיסוד בריאת מפורסם
עם שהוא קל הבריא והמחשבה לקחת הדברים כפסגן בהפך מה שהוא
בקבלת האבות שיש בה שרשים וענפים וענפים עם הפלג ההסכמה
מה שהוא נמנע להם הבריא והחדוש אם לא מפאת הקבלה האמתית •
וכמו שאמר הרב בפתיחת המשנה וזה לשינוי וכאשר הסלים רב אפי חבור
הנכבד היה עלינו לעד כאמן די רוח אלהין קדושים ביה ולזה לא נשאר
ספק וערער עלינו בעבור מחלוקתם כלל • והתלה לאל לבדו ומרומם על
כל ברכה ותלה •

הבלל חו בהכרל

משה רבינו לשאר הכניאים : הנה כפי מה שבא בתורה
ההכרל מכואר אם במופתים אם לעצם הכבואה ולזה שמנו

שבי

הבלל הששי

פרק זה הכלל סני :

הפרק הא

במופתים אמנם ההכרח במופת' בא כחורה
 כפי רוס אמרו לכל האותות והמופתים אשר
 סנחו זו לעשות בארץ מצרים וגמר ולכל היר החזקה ולכל המורא הגדול
 אשר עשה משה לעיני כל ישראל הנה הכדגס בשלשה ענייני' אם ברבוי
 הורה באמרו לכל האותות והמופתים ואם כפרסומם לעיני הכח המנגדת
 אשר נתפרסם עניינם בשעור גדול מהחכמה כמוסרמזו זה בגמר' מנחות
 אמר ליה יוחני וממרא למשה רכינו משה תקבן אתה מכניס לעשרים והורה
 בזה באמרו לעשות בארץ מצרים לפרעה ולכל עבדיו ולכל ארצו - ואם
 בהתמדתם והורה זה באמרו ולכל היר החזקה כי התמדת המופת' כרדת
 המזן הנהגה עני הכבוד ארבעים סנה בכרמו באמרו ולכל המורא הגדול
 כאמרם זל וכמורא גדול זה גילוי שכינה עם שנכלל בו אשר קרן עוד
 פני משה אשר כחמר בו ויראו מגשת אליו אשר כל זה היה היר החזקה
 ואחשוב גם כן שכרמו באמרו את מעשה יו' כי נרא הוא אשר אני עושה
 עמך ויחזק זה אלני ויעוד הנפלאות הגדול' אשר לא שמענו אחרי המועמד
 היה חרוס נפלאות גדולות אשר לא נכראו וכך אמרו כי מרא הוא המתוחם
 לאמרו ויראו עגשת אליו וכך אמרו עמך סיורה לנלברו אחרי סאמ' כפסו
 ה:וא נבר כל עמך אעשה כפלאות ואמרו גם כן וראה כל העם חסר אתה
 בקרכו יחוייב אמרו אשר אני עושה עמך שב אל משה ולע' סרבו ופרסו'
 היה לעיני פרעה ולעיני עבדיו והתמדת' היה לעיני ישראל לבר סדר לפרעה
 ולכל עבדיו קוד' אמרו ולכל היר החזק וסר' לעיני כל ישראל בסו' סהו' ל
 לעיניה וכב' ירא' סהי' סד' חכתוכי' נהדרג' סלמ' שהיו המופת' יקנו אמוכ' סלמ'
 נכפס הנה תחלת רבויים יחזק האמוכה ויחזק אותה עוד פרסומם למה
 סיקויס אמוכתם ויוציא מהם חסד הערמימות ויחזק אותה עוד כמה סאי'
 עסק בו' התמדתם כינא מהם חסד הלהבו והכסוף ואוחזי העניס סאי'
 לעניינם קויס והתמדה והנה חתם במורא הגדול' שהוא המופת היות כפלא'
 לאין תכלית למה שהוא דבקות השכינה עם ישראל וכייחוד עם משה
 בהתמדה והיה ריבו' לבדו יתרון על זולתו מהנביאים גם אם לא נסתמם
 מהקבלה כמה שהישראלתנו מעמידת השמש למשה וזה שאם היה מופ' יהושע
 גדול להיות נושאו יותר חשוב מהרבה מהמופת' הנה מופת דבקו' השכינה
 עם משה יותר גדול הרבה להיות נושאו יותר חשוב לאין סיעור . והנה
 הסכמנו בזה לרעת זול' במשכת בתרא פרק תלמודים היו לו להלל הזקן

הסאמר השלישי

ל' מהם ראויים שתצדקה עליהם סכינה כמסק רבינו ול' מהם שתעמוד
לחס חמה כיקושע כן נזק ואין ספק שבאמרם ראוי שתצדקה עליהם סכינ'
כמסק רמזאל זה הדבקות שאם היתה הכוונה בכנולא הנה ביהושע שרתה
סכינה גם כן ואל' זה רמזנו בכלל הד' מהאמ' הב' בהתר הספק אשר זכרנוהו
ודיבזה במושפתיים עם מה שבאמרם שם ובכ' נתבא' בכלל הא' הפועל לנפלא'
במה שאין ספק בו ואין תועלת בהשטת הדברים *

בעצם הנכנולא אמנם הקב"ל בעצם הנכנולא
הפרק הב' הנה באה נתי רה בפירוש אמר אש יהיה

בביאכס יי' במראה אלנו אתודע בחלוס אדבר בו לא כן ענדי משה ונאמ'
בחתמת התורה ולא קם נביא עוד בישראל כמשה אשר ידענו יי' פנים אל'
פנים והרב בפירוש המסנה באר ההבדל הזהכר' עניינים הא' היו' כנולא'
שאר הנביאים באמצעי וכנולאת משה בלי אמצעי הב' היות שאר הנביאים
לא יתנבאו אלא בחלוס היללה או ביום כתרדמם כנפלת עליו או ימצאהו
ענין יתפסלו כוהרגשיו ותשארה המחשבה לבדה וזה בקרא מראה או מחזה
ומשה היתה הנכנולא סודה עליו ביום והוא ער עומד אזל שני הכרובים
הג' שאר הנביאים כשיתנבאו במראה או על ידי מלאך יודעו עני איכריהם
תמצאם חרדה גדולה כמעט שתצא כשמתם ומשה לא היה חרד ואעפ"י
שהי' מרכר פני אל פני הר' כי שאר הנביאי' לא היו מתנבאי' כסירצו והיו
מהן כרי' כין להציעו כענין אלי' אמ' יעתה קחו לי מנגן ומשה היה מתנבא'
בכל עת כמו סיוור' באמרו עמדו ואשמע' מהיצו' ומאמ' ד'זל' מנס' למ' ש' אמרו
דב' אל' אהרן אחיך ואל' יבא בכל עת אל הקד' אהרן בכל יום ואין מש' בכל'
יבא אלנו דברי הרב ואמנם סרם ההנדל'ים כלם הוא אמרו אשר ידעו יי'
פנים אל' פנים כי ליתרון מדרגת משה בהתמדת הנכנולא והרבקו בתכלות
הצמע שאר חושינו ונחיתנו אל הכח השכלי אשר כל זה נרמז באמרו לא
כן ענדי משה בכל בתי בארץ היא כי העבר הנאמן בכל בית אדוניו כל'
עצמותיו בעבודת אדוניו הנה בעבור זה ליתרון הדבקות היתה נכנולאת
בלי אמצעות מלאך זלית' וז' השמעו שאר חושינו ונחיתנו אל הכח השכלי
איתה בהקץ כלל חרדה וכלל מסל' וחירות נלהתמדותו בדבקו היתה בכל'
עת ואיכס במקום נבחר והיו במקום שני הכרובים להיותו מקום מוכן
ישלם בו הדבקות המילצ' יותר ואיכס שאר הנביאי' שלא הגיעו למדרגתו
בדבקות לא היתה נכנולאת פנים אל' פנים וכילא הגיעו כמדרגתו בהשמע
כחותיהם היתה נכנולאתם באמצעות הכח המדמ' סכרמז' זה באמרו במראה

הכלל השישי

אלהי אבותינו בחלום ארבענו נשכר התבאר בספר הזוהר וקמוהם כ
 החלום הוא באמצעות האדמה והמראה גם כן יתחזקו בה צורות המכונן
 בה וירמ כאלו הם אפותחו בה אש כל זה פעל הדמיון ואם זה לפי סככות
 כל הנביאים תהיה פעם בחלום ופעם בהקיץ אלא שירמ להם ענין ידמות
 ויגיע להם מעט השפעה בענין אברהם שראה המלאכים בדמות אנשים
 ואם לא היו אנשים אלא שהגיע לנהדכו באמצעות וכענין יהושע בדבריו
 עם המלאך שלא ראה ענש המלאך אלא שהגיע לו הדבור אני סר נבא יי
 עתה באתי ולפי שיתחלפו מדרגות הנביאים בהכנה בחותיהם והשמעם
 נכח הסכלי ככ יתיה מו שלמ עוט ההכנעו יודעו ענין אבריו והפכו צורת
 בענין הנביא וזה יתחייב שתהיה זה בהתחלת התנועה שהוא עת מלחמת
 סאר הכמות עם הסכל אבל בסגסלם ההתבודדות בנצח הסכל לפי הכח
 הנה אין ראוי שירגיש דבר מנגד ולזה מה שכתבמר עם ידבר ארנו כי
 חזקתנו : כי ראוי שיוכנו ענינו אלו ההדורים כל ספק אבל סיהם
 כולל לנביאים שימצאם תרדה ואימה גדולה כמעט שתנא נשמתם כפסם
 הלשון חלילה וחנה באיץ שמואל לנביא בתחלת נבואתו וכתבוכתו בדבר
 האתונות ואלו שעתוכותו לנעמן ויתר עניינו יביחו כי לא מצא תרדה
 גדולה גם לא נפלה עליהם תרדמה עד שתראה שמואל היה מרמ סיקרסוהו
 עלי ולזה יראה שנרדמה לו הקול כקול עלי שאי ספק סיהי כקובו כמו פאל
 היאך שומא מותר באסתי אלא בטכיעות עינא דקלה ולהמת הדבור הוא
 בדמות דבור עלי בשיה היה הענין ההוא נקרא מראה סיהי קול מרומה
 ואמנם התרדמה שנפלה על אברהם ואימה גדולה אס שהנביא ס אסר
 לא יתנאו תמיד תתחלף הכנתם כפי הפירס הדבקות והתירס הקפר
 וזה אס לרבר מעיק מחז ואיפסר שאחרי הטרוד עצמו במלחמ המלאכים
 הגיעו רגסם מזה בכבואתו והגיע לו תרדמה ואם סיהי הענין ההוא
 דמו ומסל לגלות ואם סהיו סני הענינים יחד לא סיהיה ענין התרדמה
 מתחייב על כל פנים ליתר הנביאים ואולם במעמד הנכבד שהסיוגו מה
 שהסיוגו וסיווד בסני הדברות אכנילא יי לך כמו שנא בקכל וכמו סיווד
 עליו פסם הכתובי כמו סקדס נפתחת הדבור הנה היה בלא ספק ענז הגס
 והפלה הענזו זה שאין ספק שלא היו כל ישראל ראויס ומוכנים לנבוא ולזה
 סכינו בהקד סאנחני בכ הדבורי הא לא הקול לבד ואי ראוי סיאמ כפי דנהי
 דול שהבונה בהם גבוה הדבורים הם ענינים מופתים ושהמספט בהם
 לנביא וחכס אחד כי הכונה בדבור סכ אינו פנת האחדו במו סחסנו לא

המאמר השלישי

תרחקת עבודה זרה והוא טעם הוראתנו באחדותנו לא נעבור זולתנו כאל
אמר ממשרתיו לכך וזה ענין איך מדרכנו סיבא עליו מופת ולא היה זה
בדאי לטעות בו אלא שראינו מהמפרשים מי שכתב מחלוקה זה והאמת עד
לעצמו : וזהו מה שכוונו בכלל הזה • והתלהל לאל לבדו ומרומם
אל כל ברכה ותהלה אמן ואמן :

הכלל הז' באורים

ותומים הגה הפרש הזה עמדנו עליו מפאת התורה והקבלה
והדבור בו עתה בספי עניינים אחד בענין בעצמו
הכ' בהתר קצת ספקות הכופלים בו :

חפרק הא בשרש הזה בעצמו ואמנם לפי מה שבא
בקבלה • הכהן ככיהונו באמצעות הכלי

הזה שהוא אח' מיוחד מכגדו כהנ' גדול יתלבש ברוח הקדש בהתב ודרותו
בו על אשר יסאל וידמה לו כאלו האותיות המפותחות בו בולטות בסדר
אותיות התיבה אשר ירכיב מהם תשובת שאלתו ואמ"כ היה זה לפי מה שבא
בקבלה כג' תנאים האחד בכחינת השואל הכ' בכחינת השאלה ג' בכחינת
הנשאל אם בכחינת השואל סיהי' המלך אובית דין הגדול למי שצורך הכנ'
בו ואם בכחינת השאלה בדבר שהיה כולל לכל ישראל ואם בכחינת הנש'
סיהיה כהן גדול סורה עליו כמו שהתבאר כל זה בשבעה מכפורים ואולם
תאר הכלי לא נתפרשה בתורה ולא נצטוו בעשייתו זולת משה והוא נאות
למה שיראו קצת החכמים סיהיה בו כתב שם המפורש זה שהכהן הגדול
סיהיה איוחד בעבודה כשהיה מסתכל בפתוח השבטים שבטי יה היתה מ
מחשבתו לעבודתו בזה חכמה השם יתברך שיתלבש ברוח הקדש וישיב
תשובה נכונה לשאלתו ואמנם עם שהוא גם קבוע בשאר הנסי' הקבועים
בתורה הגה לא ירחיקו העיון וזה שהנביא עצמו יצטרך לפעמים א' הכנתו
מחוץ בענין כאלשיש שאמר • ועתה קחו לי מנחן והיה כנגן המנגן ותהי
עלי ידי' ולזה הכהן הגדול ואם לא היה במדרגת הנבואה הנה באמצעות
ההכנות ובהשגחת השם יתברך בכלל היה מתלבש ברוח הקדש אחר שהיה
הכהן ראוי לכך וזהו מה שרצינו לבאר •

הפרק הב

הנהתר קצת ספקות שאיפשר סיופוקו בו *
האחד לפי שכבר קודם לנו שמדרגת הנכואה
היא למעלה ממדרגת רוח הקדש ויהי מתנאי המעשה הזה סיהיה הכהן
באופן סיסרה על רוח הקדש ולא הותנה בו סיהיה נביא אך יחכן ביהושע
סקבלה אמם הוסמך את ידו עליו במצות השם יתברך ונתפרסם לנביא
עד שנכתבה נכואתו בתורה מה שלא כמנא כן לזולתו מן הנביאים מלבד
אהרן והשליא בגדול שבמופתים והוא שעמדה לו החמה באמצע הרקיע
אך יתכן שינטרד למעשה סיוסף בוכרוח הקדש והנה הכתוב אומר
ולפני אלעזר הכהן יעמדו ושאל לו במשפט האורים הב לפי שכבר קדם
מעלת הנכואה על מעלת רוח הקדש והיה נכואה ייעוד שהוא חוזר כמו
שהתבא במאמ' הב' אך יתכן מה שקבלו רז' באמר' שאעפי' סיעוד הנכוא'
חוזר ייעוד של אורים ותומים אינו חוזר הב' לפי שקדם לנו בכלל השפי
סאחר מההכרלים שהיו בין נכואת משה ליתר הנביאים הוא היותו מנבא
בכל עת שירצה מה שלא היה כן באחר זולתו אך יתכן במעשה הזה שהי'
ברוח הקדש לכד להשיב תשובה בכל עת שינטרד והנה התר
הספק הא' ממה סיקל ביהנטרד הנביא למעשה הזה אינינו ליתרון רוח
הקדש על הנכואה אלא למה שהנכואה לא היתה שורה על הנביא בכל עת
שירצה כי אם למשה בלבד המציאה החכמה האל יתברך המעשה הזה
כדי סיסתמש כוכלל האומה לעת הצורך אשר' אולי לא יהיה הנביא באופן
שינכא ואם הב' גם כן למה שהיה התייעלת המוסב מהמעשה הזה הוא נתיב
אחר השאלה לעת הצורך כלל ישראל הנה אם היה הייעוד חוזר היה התייעל'
בטל כי איך תועלת בשאלת התשובה אם יבאר אחר התשובה הספק ההי'
בעינו ולזה היה ראוי סיהיה מהסגמת חכס יתברך על כלל האומה כמו
שכא במקצ' המצות כמו בשמטין והרגלי' שהי' בהם גם כולל קבוע להסגמתו
על כל האומה ואם לקלות מדרגת רוח הקדש בהקם אל מדרגתה נכואה
הנה המוכן אלינו אינו רחוק סיוספיק לנו התבודדות והכנה מה להשיב
גם כן מה שלא יספיק להסוגו הנכואה ולזה לא היה ההשתמשות במעשה
הזה לעת הצורך ליתרון מדרגת רוח הקדש על הנכואה * וזה מה שרצינו

לכארו כפרק הזה: והתהלה

לאל לבדנו ומרום על

כל ברכה ותהלה

תס:

המאמר השלישי

חכלל הח

במשיח

והדבור בו סני עניינים הראסון בתארו ועניונו :
הפניכזמן בואו ולזה שמנו חכלל הזה סני פדקס
זרפנו לופרק סליסי לבאר בסרסיס אשר חכלל אותס המאמר הזה סעס
היותס אמונות אמתיות סהכופר כס יקרא מיין הנה אינס פנות וסודות
לתורה הזאת האלהית סלא ינויר מניאותה זולתה :

הפרק הא בתארי

המסיח ועניונו הנה מה שבא
בכתובים ונתבאר בקבלה
ולא כפל המחלקת בו הוא סמוע וסוי נרוד ככניקוס מלך וכניא זמלןך על
אשראל ויהורה ויקבן ברחי ישראל ויהוד' מן הארצו אשר כפונג סס ויהי
לאחרים בירוולא וחנו עוד לב' ממלכות ולא יכרת עוד מלך מזרעו וסב
על כסא י' וזכה לא ערער ארס כעולס ומה סנפל בנה המחלקת אס יתחדש
עוד לימות המסיח דבר חוץ מהמנהג הסבעי כאשר ירגז מקצת היועודים
סכאו בנביאים אס לא ויהי לא כתבארה מזה דבר אמנס דעת סמואל הנבא
במקומות בתלמוד ונראה סהיו סומכין בו חכמי הדור הוא ואמר בפיהו
אין בין העולס הזה לימות המסיח אלא סעבוד מלכות כלכד ואיך סיהיה
הכבאות מעירות על הפלגת סלמותו והנה לפי המדרס סיזכ' למה סלא זכה
בו מ' עריין והוא הנכחי באים סהס דרשו בפרס' הנה יסכיל עברי ורוב'
מאברהס וכסא ממסה ונבה ממלאכי הסרת והב' אס היה סיזכ' לגמול הנפסיל
נפיתענג מויג הסכינה כגוף ונפס הנה ככר נעם מלאך והוא יתכן סיתנסס
יותר מהס בכחינת היותג כגוף : אמנס אס יהיה תחיית המתים תכף
בואו וכנין בית המקדס אס לא הנה דברנו בו ככלל הד' מה סכו די ואלס
פקצת המדרסיס יראה באמסיח בן יוסף קודס מ'ס ח בן דוד ופרסו ריב
כבאות הנה יסכיל עברי עליו וקצת הגאונים דרדכו ולפי סלא התבאר
באמתתו לא דאיכנ' להאריך בו :

הפרק הב

בזמן בואו ואמנס הדבור בהגבלת זמן
בואו הוא לאות ויביעה לריק אס מנד
הכתובי' סלא פורס הזמן בהס אבל העירו על העלמו כאמרו ואני סמעתי
לא אכין כי סתומים וחתומים הס הדכריס עד עת קץ ואס למה סאמ'
רוז תפח רוחן סל מחסכ קצין ואס הדבור כהיות כיהתו עתידה וסלא

הכלל שמיני

כל עדיין המריכות בנוגס כן מותר למה שהוא מפורס ונמשך כי בכל זה
הזמן שהועתקו אלינו קורותינו לא שמענו ולא הגדר לנו שיהי מלך על ישראל
יקבץ כפונותינו מארבע כנפול כל הארץ וכל סבך שלח התמיד כמו שיעיד
עלינו החוס היותנו מפוזרים בגלות הזה כמלכות ארוס וישמעאל פרס ומדי
ותוגרמה ולזה הריכור עתה כוכאריכות הגלות הזה הוא יחוד כואוער עתה
שהיא סנת אלף מאות ושלשים ושבעה לחרבן הבית כי למה שנראה בגלות
מזרים לא נמשך יותר מרז שנים וגלות בכל שיערנו סבתו בעון עבודה
זרה וגלוי ערניות וספיכות דמים וחלול שבת כפרהסיה לא נמשך כי אם
סכעים שנה וגלות הזה סכומן החרבן לא היו פניהם העונות ההם אבל
דאה כה מיומא שהי צדיקים שאמרו עם וכי מאחר דהו צדיקי כלי
האימט' איעבוס ונחלקו שם כמה היתה החטאת ואמרו קצתם מפני שנאת
חנם שהיתה ביניהם וקצתם אמר שלא היו מכבדים החכמים ועם היות
סיתכן שהיה זה כסכת ענפס אבל האריכות הזה הוא דבר מבהיל סכבר
יחשב שהוא כחק היושר והשוני שהיה זמן הענפס מתיחס אל חמר
העון וקלותו ולפי שהתבאר היות העונות שחייבו גלות בכל יותר חמור
הרבה מן העונות אשר חייבו הגלות הזה ככר היה ראוי שהיה זמן הגלות
הזה מעטי בהקס אל זמן גלות ככל והתבאר מהפרסוס והחוס ההפך
זה שהגלות הזה יותר ארוך הרבה מגלות ככל ועדי היום לא נודע אחרית
הזעם ומתיקן הפלאות והנה עש היות מאד עמקו מחשבות הסי כי גבתו
דרכיו מדרכנו ואין לנו להעריך להקיש קצתם בקצתם כי הוא היודע
תכלית כונתו ורצונו וכמו שלא נדעת תכלית סלות הרשעים וייסורי הצדק
ולא יקחם קצתם לקצת וגם באומות דהך כלל התפרסם היותם כלי דת
ונימוס אלהי והם כשיעור גדול שההנלחה אם בריכווי האיסוס ורנח
השחזו בעושר ונכסים וכבוד ואין אחרית עלינו להעריך ההנלחות כפי
מדרגתם כי אין לנו להעריך ולייחס חת מוסר יי ולסקול במאזני שכלכל
עונשי הגלות עם הענוות כי הוא היודע תכלית רצונו וכאמץ עלינו הדיין
אמנם למה שזמנינו זה רבים מעמי הארץ מתחזקים לתפוס על הדעת
הזהלשערים בהקס הגלות ולהעריכס אל העונות הקודמים הגורמים אותם
ראוי שנאמר עוד כפירוק הקושיא הזאת כי עם ההתבוננות הטוב איננו
ממה שיקרה וזה שאם היה העונש המחוייב לעניות זמן הגלות היה מקום
לבעל הדין לחלו להערי יחס הזמן ביחס העונות אל העונות אבל העונש האמת
החרבן והפוזר בגלות לאנשים ההם החטאים כנפשותם אבל התמר הנל;

המאמר השלישי

גאהבתו הוא דבר שכעי לפני הגלות ונאולתם וקבוצם הוא דבר נסיונמסך לרכוש האלהי ולזכות עבדיו • ואם בגלות ככל שהיה עם החדש והמסגר ואנשי כנסת הגדולה ונביאים זכו ונעשה להם גם ונפקדו אין תפיסה עלינו : ואם לא נעשה לנו גם לקבץ כפונותינו מארבע כנסות הארץ אם לא זכינו לכך שזכהו הראשונים ונכונצא בזה באמר אל תאמר מה היה שהיה שהימים הראשונים היו טובים מאלה כי לא מחכמה שאלת על זה : והנה זה מספיק מאד כפירוק הקושיא גם אם נודה בהעריך ה יחשים אלא שהאמת הגמור שאין מקום להעריך היחסים וזה שהוא ידוע שהגלות הזה שאכחזכו היו היום הוא הגלות שנתחייב לנו כחרבן הרי הראשון אלא שכני בכל כפקדו ברסיון כורש מלך פרס והי תחת ממסלתו ולא נבאלו לעול אלא תמיד היו תחת מלכו מדי עד שלא נבלו כי אם ארבע רבוא כמו שמשור' כספ' צור ולפעמי היו מורדיו ביוני והפליג הם לעשו עמה גם באשר היו ראוי לעשו עמה גם בשלמות וחשדות וכמש' זה רב בית כ' והיו עם אנשי כנסת הגדולה שהיו מוסכמים ממלכי האומות כמו סכרא' כספר יוסף בן גוריון ונקצת מדרסים אשר בעבורם אמר הנביא גדול יהי כבוד פכית הזה האחרון מן הראשון הפך מה שהיה בראשון שהרי אחר המות שלמה מרדו בכיתורוכ ישראל ועשו שני עבלים כמו שנתפרסם ונשני היו מבישים אל סכות מנחה מלכי האומות אלא לפי שהיה בהם שנאת ח חנם וחלוקה הנבנות לא הצליחו במרד עד שבא טיטוס וכבשם סוף דבר הנה עניין בית שני כאלו מלך מצרים המושל עתה בארץ הנזי היה נותן רשות ליהודים אשר בקצת מדינות מלכותו לעלות ולבנות בית הבחירה בתנאי שיסכו תחת ממסלתו ולא יהיה מן הפלאים לקצת הימי' ימרדו בו סוגלם משם ושיעבוד בהם כן היה ענין בית שני כאלו מלך מצרים היושגל עתה בארץ הנזי היה נותן רשות ליהודים שבקצת מלכותו לעלות ולבנות בית הבחירה כסוף ולזה האמת הגמור לפי מה שיראה שהגלו הזה שאכחזכו בו הוא הגלות שנמשך מחרבן הבית הראשון שגרמו בתורה במל' וכוונתם בארץ אלא שבמות עזרא נפקדו באמרו כי לפי מלאת לבכל שכעים שנה אפקור אתכם הנה שלא היתה גאולה שלמה אלא פקידה בלבד וה' יסכים זה לפי מה שיראה למה שבא במזמיר ההלל הגדול שלפי שיכללו לספור חסדי יי מעת היצירה עד אחרית הימים כראה שקראוהו כן והנה תחלה התחיל כנסלות מצרים עד אמרו נחלה לישראל עבדו אחרי כן רמוז לפקידת נפול הוא אמרו ששפלטנו זכר לנו ולזה הוציאו כלסוף זכירה שהוא ענין אחר

הפרק השמיני

עם פקוד' למה שלא היה פקיד' אלא גאול אחרו כן רמז על הגאולה העתיד
והוא אמרו ויפרקנו מצרנו כי היא תהיה גאול' שלמה שוב רמז אל תיקון
העולם בכללו להיות כלם שכם אחד לעמוד את יי' להמת כל העמוס ספה
אחת מיספעים מזוי כבודו ולהיות מאכלי' שלחנו והוא אשר רמז בחזנתו
נותן לחם לכל בשר כי לעולם הסדו זהו טבע האמת שהוא עד לעצמו
והסכים מכל דר והתבאר אם כן שאין מקו' לתפוס עלינו מאריכו בגלותנו
זה וכל סכן שכבר יראה ספריו הגלות הזה מושלג מאד אם לכלל חומתינו
למה שהיי' נרין בעולם הזה אומר גדול ופרקליט לעולם חבא ויתכן ש
סכמי שהיה בגלות מצרים שלא נדע בו עונם קודם מבואר אלא שהי' הצעה
לסומנו מהעבדים לעבודת השם יתברך כמו שרמז באמרו אנכי יי' אלהיך
אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים לא יהיה לך אלהים אחרים וגו'
כן בגלותנו זה אה' שלא הספיק מה שעבר עלינו מחפדי השם ית' לסומנו
שלמי באהבתו גזר' חכמתו הגלו הגדול הזה אם להכני' להכבו בתכל' מה
שאפש' ואם להוסיף עמנו חסדים ובהקבצנו מבין הגוים אחרו הגלות הנמשך
הזה לכלתי כלך כפעם נפע בפרידנו לבנו ולהוסיף אומץ באהבתו ועבודתו
והוא הטוב הנמשך לכלל אומחינו ואם לזולתינו אם למה שנהיה ככונים
למשכס לעבודת הסי באחרית הימים ואם למה שכזכות האומה הזאת
ימשך להם תועלת כאזל כל העולם נזן בטביל חנינה בני וחנינה בני די
לו בקב חרוכין מערב שבת לערב שבת זה כונת הנביא בפרשת הכה
יטביל עבדי: לפי מה שיראה שהוא שם דבר בכלל ישראל בגלות הזה אלא
שהתחיל לרמוז במשיחנו באמרנו ירום ונשא וגבה מאד כמו שבא במדרש
וזה כי ברוממות מלכס יתאמת סירוס ישראל גדי כזה עתה לפי כונתי:

הפרק הנ

כביאור היות השר' אם אשר כלל אות המאמ
הזה עם היות' אמתיו' אין ספק באמתתם
הנה אינם פנות ויסודות התורה שלא תצויר מציאותה וזולתם וזה אמנם
יתבאר בקלנו בדרך החפוש וזה שהשר' הא' והוא החדוש ה' כבר ביארנו
במה שקדם שאף למאמיני ההקדמות יחוייב בהכרח יכלת השם יתברך
בלתי בעל תכלית וידעתנו ורצונו אשר יצויר מהם מציאות התורה אלהית
וכן השארות הנפש וגמול ועונש כבר יצויר מציאות התורה גם כן זולתם
וזה שהעבודה האמתית כבר התבאר היתה שלא על מנת לרכל פדס' וכל
סכן תחיות הנזמים וכך נצחות התורה כי גם בהיותה זמנים כבר יצויר

המאמר השלישי

מציאות' וכן הדבר שבין כבוד' משה לנביאי' כי גם אם לא יהיה כינויהם הדבר
 ואף אם יצויר אפשרות כביא גדול ממשה הנה כבר יצויר מציאות תורה
 אלהית נכחית למה שא"ל שכביא ואם היה יותר גדול ממשה דבינו יכזיב
 דבר אחר מאשר ידבר שום נביא ואם היה קטן מאד ממנו וכן המשיח
 בהעדרו כבר יצויר מציאות התורה ואמנם הפרטים התלויים כמזו' מיוחדו
 אין ספק בהם שאם יצווי העב' אותן המצו' ככריצווי' מציאו' תורה אלהי' ולזה
 סמנו הפרטים אשר כללם המאמר הזה במספר פרטים אמתיו' שהכופר
 בא' מהם יקרא מין ולא שמנו כפנות ויסודות שלא יצויר מציאות התורה
 זולתם: והנה לא ראינו למכות הרחקת עו' בכלל הזה כמו שהביאה זולתנו
 למה שאינו דעת כי אם מצוה וזה מה שרצינו לבאר וזכה בשלם החלק הק'
 מהמאמר הזה: והתלהל לאל לבדו • אמן

החלק הב' באמונות

הנתלות במצות מיוחדות • וכאשר חקרנו עליהם מצאנוס' ג'
 הא' בתפלה וזכרת כהנים הכ' בתפלה הג' ביו הכפורה
 הד' פרקי השנה הקטועים למועדי יי' ולזה שמנוס' אותם ג' כללים והנה לא
 ראינו למכות האמונה הנתלית במעשה הפועל להיותה מצות פרטית וכך
 האמונה הנתלית ברבליים וכשמחות להיות היועורים טוב גופיי' ואלו יאזמ'
 בטוב נפשי' ויהיה דיכס דין שאר המצות ויועוריהן :

הכלל הא'

בתפלה וזכרת כהנים • הנה עם היותם מצות נתלו בהן אמונ'
 והוא היותו ית' נעתר אל המתפלל אליו ואל הכהנים
 שמברכים את ישראל ולהיותם מסוג אחד כללנו אותנו בכלל הזה : ואמנם
 שמנו אותנו סני פרקים •

חפרק הא' בתפלה : האמונה הנתלית במצוה הזאת
 הוא שנאמין היותו יתברך נעתר לכקסת
 המתפלל התול בטחונו בו על דרך האמ' בלבד ככאומ' קרוב יי' לכל קיראיו
 לכל אשר יקראוהו באמת ורצה שלא תהיה הקריאה בפה לבד והוא לא
 כן ורמה ולבבו לא כן יחשוב וסיהיה מהכת שנאמר עליה קרוב אתה בפייהם
 ורחוק מכלינותיהם ואמ' ג' כל אשר יקראוהו הורה בזה כי עם היותו בלתי

הכלל הראשון

זכאי וראוי להשיב דרוננו בזילת תפלה הנה בתפלה מלכד סכר המצוה
יתכן שישיגהו אחד שהגא תילה בטחוננו כועל דרך האמ' והוא סוד הבטחון
כלו וזה שהוא יכלול מהפנות התורה אם ידעתו אם השגחתו האישיית
אם היותו הפיעל המשייע ברצון וכבר באו בזה תאים וספורים בקבלה
ואמנם נרמזו הקרש הזה בתפל' שלמה אמר וגם אל הנכרי הוד' שעס הינתו
כלתי ראוי מצד עצמו הנה באמצעות התפלה יתכן שישיג מבוקשו והנה אמר
המסורר מעיד על זה שנומע תפלה עריך כל בשר יבאו וכבר יראה באמ'
זה למה שהוא מבואר מתנאי התפלה סודור השבחים ראשינה כמו שבא בא'
מעז' אמרם לעולם יסדר אדם שבחיו של הקבה ואחר כך יתפלל ולפי סכבר
יחסב מסודר שבחי ההלכה ראוי שימנע מהמון העם אל ליחידים פגולות
התחיל ואמר כנגד זה לך דומי תהלה אלהים בציון ולך ישולם נדר ירצה
כי בציון שהיא עיר בחר יי' לשבתו ולהיו מסכנו עליה כי בציון מצד אחד
השתיקה אליו תהלה וזה ליראת החשוכים מה ממהללו לסב' נזכרה עוד בגזר'
האל' ומצד אחר ישלם נדר ירצה בקרבנות הבאים כנדר ובנדבה כאלו
מסדרין אליו שלחן כמו שסודרו לבני אדם : וזה אמנם כי הכל מ
מאתו והכל זריבין אליו ותילים בטחוננו בולונה המסך לזה אומרו בומע
תפלה עריך כל בשר יבאו כנגד השלמים והכלתי שלמי כדמו מה שחת'
במזמור תהלה לרוד הכנו על תהלת יי' ידבר פי ויכרך כל בשר בס' קדשו
ידבר פי מדבר בערו שהיה בשעור השלמות מה שלא יעלם ואמ' עוד
ויכרך כל בשר סס קדשו לעולם ועד כלומר גם הבלתי ס' מים ולזה סמכו
ל זה המזמור מסדרי התפלות ואנחנו נכרך יה מעתה ועד עולם כלומר אס'
סכן גזרה חכמתו ית' במאמר רוד הנה ראוי לנו לכרך גם מעת ועד עול'
והנה ראינו להאריך בזה הקצת למה שבבר הכינו קצת בעלי העיון מדברי
הרב המורה בה תקת התארים שכל תארי החיוב נמנעים בהקו ונתלו
בדעת וגואמר ר' תנינא שאמר ההו דרמיח קמ ה ואמ' האי העזו והיה אוי
החזק והארי ואמ' ליה וכו' שיימתנהו לבלהו שבחו דמרך וכזו עד ויהלסינ
איתנו בשל כסף וזהב והיא גנאי הוא לנו וחשבו לזה שיאמ' כשתוף ה' יהודה
זה החסל הנמרץ שמקלסינ' איתו בשל כסף שאינו ממיץ היהב וכב' הערוננו
בזה כמה שקרם שהתארים ואמרו עליו ועלינו בקדימה ואיחור והוא מין
ממיני הספוק וזה שהתארי' ואמ' עליו באופן רבתי ועלינו באופן מיובל
ויאמרו עליו גם כן על שהוא מקנה מצ' אונתם לנו ועלינו על שהם נק' בים
נמנו נמז' הנד' לברר הם מתחלפי' במי' וזה נרמז במשל ריב' כסף ודינ' זהב

הבאמר השלישי

אכל תארי החיוב אינם נמנעים לחקו חלילה וכן יורה פסטי המאמ' אמרו
סימתינהו לכלהו שבחי דמך כלומר סיוס השבחים נמנע בחקו להיגת'
בלתי בעל תכלית וכבר הארכנו בזה בסוף המאמר ה' והוא האמ' בעצמו
לפי שכתארי הסי' אנחנו מדברים בתפלות בדרך המשל והסיר הנה היה
דאנו סיתקנו בקדיש דברים מעידים על זה והוא אמרו לעיל מכל ברכת'
סירתא ותושבחתא רימוז אל הכרנות שהיא יתכרך בלתי מקבל אותם
שהוא המשיעם ואמרנו סירא ותושבחתא רימוז אל התארים הן שיהיו
בדרך סיראו בדרך סכח ואמרנו ונחמתא יורה על סאלות הצדקים לבלתי
יחשוב חושב שהיא מתפעל מתפלה ומתנחם אינו בן אלא ברצונו הקדוש
להעתר בתפלה הראוי לה וכבר יצאנו בקצת מכוונת הפרק אלא שהו דבר
פטענו בדברים ונמשכו אחר פסטי לשון המורה ונשוב למה שהיינו בו.

ונאמר שכבר התבאר גם כן בספורי התורה ובתפלת משה בעד ישראל
ובתפלת אברהם בעד שדום ועמורה ובתפלת יצחק בעד אשתו וכמעשים
כאן בתלמוד על זה שבזכות תפלת הצדיק יתכן שיעתר לו השם יתכרך
גם אם יתפלל בעד זולתו עד שרזל קבלו שגם בעד המתים שכבר מתו
יעתר השם יתכרך בעד הצדיק וגם עליו שיעים כמו שדרסו רזל בענין
דוד ואבסלום ואולם עם היותו דרש ודכו' הגדה הנה המנהג הקבוע בכל
בבול ישראל לברך גם המתים ולהתפלל בעדם ועל זה וכיוצא בו אמרו
בירושלמי הנה להם לישראל שאעפי' שאינם נביאים בני נביאים הם :

הפרק הב

בברכת כהנים האמונה הנתלית במצוה זאת
באה בתורה בפירוש נסמו את שמי על בני

ישראל ואני אברכם ואם היה שנחלקו בגמר סוטה בפירושי' מי שפירש
אברכם לישראל ויש מי שפירש אברכם לכהנים הנה ישראל לא יצאו מכלל
הברכה ולפי שלא בא בתאי בשלמות הכהן או בחסידותו בכלל הנה כאמין
שבעת היותו ראויים לקבל הברכה רוצה לומר שלא תהיה המניע מצדנו
הנה לא תהיה המניעה מצד הכהנים אלא אם יש שם דברים המעכבי' המצו'
כמו שנתבאר שם וממה שזורה על זה שהשכור הנושא את כפיו דבר תורה
אלא שמדברי סופרים אסור גם החסוד בעבירה אמרו שם שהוא נושא את
כפיו ולזה הוא מבוחר שאין מתנאי המצוה היותו חכם או צדיק והיה זה
כי לפי שהכהנים כאמצעים בין ישראל לאביהם שבשמים כשהברכה הזאת
היא לבקשת הנכבד כי אז הם חייבי' במצו' הוא כמו שדרשו מאמרנו אמין לת'

הכלל השני

לכאמרי הנה כבר תלנו בטחונם כו' תכרך ולפי שהסר אזלנו מתפלת
 הזכור יותר נשמעת כמו שבא בגמרת ברכות הנה אין כפרה בכאמרי
 סיהיו שלמים באופן שאם לא היו שלמים יוסר התועלת לגמרי מזורף א זה
 שהמזות שם בהם השם יתכרך סגולת מיוחדות בענין כסמי וכמו שהם מזו
 פועלים באיכותם וככלל עצמיהם כן מנות התורה בשוה וכמו שסם אחד
 יערבב סגולת שם אחד כן במזות בשוה עם העבירות שפעמים שמשבנות
 הזוהה האחת להמשך ממנה טוב גופי מה וימנע ממנו אותו הטוב דבר
 עבירה אחת אג ההפך שיתחייב מעבירה אחת רע גופי מה וימנע ממנו
 הרע דבר מזוהה אחת סיהיה מסגולת הטוב מה והנה לפימה שכתבא' בתור'
 שם השם יתכרך סגולה זאת בכאמרי להיות אמנעוים לקבל הברכה ממנו
 ולהשיע לישראל ולזה מה שכטנו לישראל כפיה למעל כאלג הם מקבלים
 הברכה בדיהם לתתה לישראל • וכבר נתפרסם היות הידים מוכני לקבל
 הברכה אמר ולכרך את כל מעשה ידך והנה נתבאר נקבלה כפירוש
 שקבלת התעלה תיהי בייחוד לרבך העבד ואם אין מדרגתו גדול בחכמת
 התורה יותר מהגדול בחכמה אלא שאיננו באותה מדרגה מהעבודה :

ובגמ ברכו' בא מעשה יורה על אמתת מה שאמרנו והוא אמר כשחלה
 רבו' וכו' ואמרה לו אשתו וכי ר' חנינ' גדול ממך אמר לה הנה דומה לעבד
 לפני מלך ואני דומה כשר לפני המלך : וראוי שיזכר שהשררה הנה היתה
 עצם מדרגתו בחכמה יותר מר' חנינא אלא שהיה ר' חנינא פרום ועובד
 בהתמדת ולזה היתה תפלתו יותר כשמע' וזה מה שראינו לבארו והתעלה
 לאל לבדו ומרומ' על כל ברכה ותהל' : אמר

הכלל הב'

בתשובה והוא שני פרקי' אחד כביאול' השרס הז' ואופן עמידתנו

עליו השני בהתר הספקות שאפשר שיוסקו בו :

כביאור השרס הזה ואופן עמידתנו עליו :

הפרק הא'

הנה לפי מה שבא בתורה ונתפרסם בקבלה

מחמדי השם יתכרך לקבל החוטא בשוכו אליו והפליגו רז'ל באומרם מקום
 שבעלי תשובה עומדין דייקים גמורים אינם עומדים ואמרנו במקום אחד
 שפענמת כחשכים להם כזכיות והסכה בזה גלויה כי הכח הפועל להכניע
 הדנין אל העבד יצטרך להיותו חזק הרבה כמי שכתב וכוטא א העבודה

המאמר השלישי

ממי שלא נכנע ונמסר אליה ומי שהבח הפועל נהבנעה יותר חזק ראוי
סיהיה יותר רבק יותר רצני למה שהפועל לכח יותר חזק שהוא הדבק
והאהבה יצטרך סיהיה יותר חזק ועם היות סאיז ספק שהעני הזה מסר
כפלא ממנו ית אמנס יסכים כר העיזן למה שהתבאר ממנו ית היותו הטוב
המחלט והתכלית הנרצה אצלו הטובה ולזה אם היה שכבר מרה ונתרחק
מעבודתו הנה כשיטיב דרכיו ויעור מסנת אולתו רחמי סיקובל אצלו עד
שכבר יהיה העיזר והפועל כלבבנו אהבתו וכל סכן עם מה שכבר התבאר
בהכלל דה מהמאמר הכ' אשר בעבו זה התרנו לעצמנו התפל להשיבנו
אליו בתשובה שלמה ולקרבנו לעבודתו למה שהתכלית בכריאה וכנתינת
התורה לא היה זולת זה וזה מה שרצינו לבארו : ואולם דרכי התשובה
ומדרגותיה הלא הם כתובים על הספר הישר לרב החסיד ר' יונה בר'
אברהם הנקרא שערי צדק :

הפרק הב

בהתר סני ספקות סאיפשר סיוספק בני

הא אחר סקבלת התשובה ראוי בחקו ית

להלבב חסדו וטובו איך יצויי כמו סכוון אליה סימכ מצדו ית וכש סיענס
על מניעתה והנה כל בקבלה בסירוש המסנה האומר אחטא ואסוב איז
מספיקין כדני לעשות תשוב' אחטא ויום הכפורי מכפר איז יום הכפורים
מכפר ואמרו עד דברים וועכבין את התשובה והנה כל בתורה נחזק
י' את לב פרעה ואמר כפי' כי אני הכבדתי את לבו וגז וכבר העיר הרב
הגדול בחבורו הגדול על הספק הזה • הכ' לפי שאחד מדרכי התשובה
לפי מה סיראה והוא רכר הסכימו בני הקורמים הנה היגון והאנחה כמה
סעב יועליו במעלו אשר מעל בשם והמרה את רוח קדשו האם זה יתחיי
בתחלת התעוררותו אל התשובה או בתמעטו לכד כי המאמר פהיה לניגון
בה שלימו חק התשובה יראה שהוא רחוק מאד וקרוי לנמנע עם קבלתנו
פוענות כחשבין לו כזכויות ואס כאמר סזה בכחיות זה שכבחי' חטאו
לכד יתחייבו לו היגון כמה שעבר וככחיות תשובתו כבר יעבור סישמח
כמה סהיה • הנה נסוב כזה ונאמר שהמאמר בסהיגון ככחי' החטא

לכד הנה כמו כחמי שיאמר סהיגון מחוייב לו אם לא עשה תשובה •

ואולם עתה בהשלימו חק התשובה האם יעבור סישמח במחלט על מה
סחטא כרסוונה : ואס אי אפשר מכלתי סיהיה כו דאגה בכחיות מה
הנה בסערמי היגון והשמחה הנה תיבר השמחה על היגון כאשר תתחייב
לתכלית המעשה : והתבאר בתכלית היותה היותר חשונה סנסכות :

חבלל המני

הנהגה החרה הספק הא' איננו ממה סיקסמה למה סהכר דכריס המעכני את
התשובה הנה מטבען מאחריו חיתה ומקנין לארס חלנה להתעדרר אליה
מהם לקלותם בעיני עשייהן מהם להתמדתם והמשך אחריה מהם לשנאתם
תוכחת באשר התבאר בקלות בהם : ואלס לא אמר מוכעים את התשובה
אלא מעכנין כלומר שמאחריו גרנחין אותה חבלל האומר אחטא ואשוב
אמרנו אין מספיקין בירו לעשות תשובה ועם סטנע התכונה הריא תחייב
בן הנה הגא מדה כנגד מדה שהיא כשרירות לבו סמך על התשובה ועסה
הבטחון בתשובה כלי לחטא והמרות את ינצרו ראוי שינסר ממנו הסמך
ההוא : ואמנם לפי שהקדמות התלמודיות כחם עני הרוב כח הסתמיות
כבר יראה שאם יתעורר משנת חולתו יירגים שחטא בבטחון הריא וזה ה
בו ככסיל מתעדרר וכנסח וכל חפצו לשוב אל השם מהחטא הה א הנה
יכול בתשובה ולפי שעל הרוב מי שדרכו בן לא יתעורר על זה אמ'סח
אין מספיקין בירו לעשות תשובה ואלס מה שבא כפרעה ממניעת התשוב
אין צורך סיהיה מזה האין למה שמחשד השו' ולהשגחתו בדבקיו סירבה
כפלאותיו ומכותיו על הרשעים כמו שבאר הסכה אמרו כי אני הכבדתי
את לבו ואת לב עבדיו למען סתי אותותי אלה בקרכו והוא התכלית הקרוב
ולמען תספר באזני כנך וכן כנך נגמר וידעתם כי אני זו והוא התכלית
האחרון בו והנה הכב באר דרך אחרת בהתר הספק הזה וככלל שיש
עונות שענשם מביעת התשובה שעס שהוא אמת אין לנו צורך בו במכות
פזרים למה שכבר בארה התורה הסכה כמו שפקדס ואלס בהתר הספק
השני כבר איפשר שיאמ' שלמה שהמרה פי השם יתחייב לו עונם כלתי
מוגבל לפי הישר והשוני באשר היה שחסרו השו' לקבלו בתשובה הנה אין
ראוי סיהי סס סיענר מוגבל שיאמר בו שהשלים חק התשובה ובאמת כשהגו'
אליו אס לא יאמר זה בהמשל והעברה . ואמנם גם כשנתיח אפשרות
בבול ידוע יאמר בו שהשלים חק התשובה ובאמת כשהגיע אליו אס לא
יאמר זהו כמו סיראה מקצת מאמרים באו לרז' על זה : הנה החר זה
הספק איננו ממה סיקסה וזה שכבר התבאר באה שקר' שהתכלית האחרון
הכסוף לארס הוא הדבקות והיעבודה וההצלחה והערנות למה שהו' האוב
קאחריו הוא התכלית הנרצה אלל השו' ולזה אס היה קבול הטוב והשכר
התכלית האחרון לארס היה כחיו ספק עצום כי למה שהעונות הקודמים
יוסיפו לובטוב כבר ראוי שיסמוח בהם אבל לה ותתכלית הכסוף האהבה
וקעודה . הנה האהוב האמתי כבר יקסה בעיניו מאד היותו זמן מקעב

הבאמר השלישי

שמי לו יתכרך ולזה היותי שעה אחת רשע לפני השם יתברך ויתעלה ממנה
פראו סיקס' לו תכלו הקוסי ואס כבר ימשך לו מהזמן ההוא תוספת טובה
כבר יותר כזה ספק מה שנסתפקו הקורמים בו והוא נתלה במה שהתחנן
משה באמרנו לעברה נא ואלהה אמרו אחר שהוא ידוע בעצמו שאין שום
יחס וערך בין הגמיל הנפשי והגמול הגופי : כבר יראה שהיה
ראוי ומסוייב למשה לכסוף בתכלית הכוסף סימחה נא הגמול הנפשי
וכל שכן שלא היה לו לאחרו רגע ועם שזה הספק איכנו

ממה סיקסה : וזה שכב היה אפשר בחק משה בהתמדתו
בעבודה והרבקות סיקה בחייו הגמול הנפשי והוא הגמול העתיד בתחיו
המתים כמו שהתבאר והוא בעצמו הגמול שזכה בו אליהו בחייו אבל נכח
אח שנבחר עליו המו' לא היה מקנה תכלית משה ההוא אומ' כי למ שהתכלו
האחרון הכסף לארס הוא העבודה והאהבה והרבקות בכחיות העבודה
לא בכחיות הערבות המושג הנה היה ראוי שיכסף משה לעבור בארץ
להוסיף בעבודה ואם היה מאחר הערבות המושג מהגמול הנפשי וכל
שכן שבהתמדת העבודה עוד יוסיף כמדרגת הגמול הנפשי שהיה
יותר טוב לו מהמה ירות להשיג מה שהיה אז ראוי להשיג מהגמול הנפשי
וזה אמנם בכני על שני הקדמות אין ספק באמתתן האחד שהגמול הנפשי
הוא ככת בכח: ארצה שיתוסף אל מה שיתוסף תמיד וזה שמשו רבנו
ערמ שהיה כמדרגה היותר גבוהה פרצ' מכל כולל לו חיה אלף שני והתמי
בעבודה היתה מדרגתו יותר גבוהה הרבה ואם לא היה משפט העובד ק
שנה והעובד אלף שנים עבודה אחת בעצמה משפט שנה חלילה והב' כי
השתלמות השגת הגמיל הנפשי הוא בעוד בחי חיתו לבר והו דב' ביארנו
זל במשנה אמרו יפק שעה אחת שלקורת ר וחבעול' הבא מכל חיי העולם
הזה ויפה שעה אחת נתשוכה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם
הבא : הנה בארנו זאת ההקדמה' ועם סכרמו בו התכלית האחרון הכסף
לארס היא העבודה המושגת באמצעות התשוכה ומעשים טובים והוא דב'
מושכל בעצמו שאם היה תכלית העבודה והאהבה הערבנות
המושג היה הערבנות תר' כסף מהאהבה ולא היתה אהבת הש' היותר
עצומה בתכליתמה שאפשר וכבר התבאר שההכתה' ראוי ומחויי להיו
היותר גבוהה וגדולה בתכלית מה שאפשר כמו שקדם לנו במאמר הסני
וזה מה שרצינו בכלל הזהותהנה לאל לבדי

ומרוס על כל ברכה ותהלה

חכלל הג' ביום

הבפורים

וד' פרכי הסנה : כנר התבאר כמה סקדס כי
 למה שהטבה האלהית תגזור לשומניו שלמות
 בתכלית מה שאיפשר והחכמה בכל אופני ההתחכמות להביאנו אל התכלי
 הזה ללייחדנו בהשגחתנו הנחכמה החזקין בתורתו ביחר עבודתו ידוענו בפרקי
 הזנה להיותנו מוגהים בהנהגתו ולא בהנהגת זולתנו והיו אלנו הזמני אשר
 להם מכוא כמספטי בני האדם כפי מה שבורה חכמתו וכפי מה שהעירובו
 כמה סקדס עם טבה תועל' כפלא לנו כי בהתיחד הזמן או הזמני לעבודת
 כנר יתעורר האדם התעוררות גדול ליחד מחשבותיו לעבודה : ולפי
 שהפעולות וההתמדה בהם יקנות כוונת וקניינים חזקי' כנפש כנר וסוף
 שלמות כהתאחדו בעבודה היא ויתכן שיתמיד בה ולתקופתהסנה בהגיע
 תור העבודה כנר יתגור' יותר הרב מאד ממה שיתעורר בעת היא ויוסיף
 אומץ בזה תמיד כאמרס זל' ששכר מצוה מצוה : וככאן נשלם החלק הב'
 מהמאמר הג' בעזרתהאל יתכרך וישתבח שמו לעד אמן *

המאמר הד' ברעות

וסברות

אשר הסכל נוטה אליה : לפי מה שבא בקבלה : והג'
 יג' דרושים א' אס העולם נצחי כמה שיבא : ב' אס
 איפשר מציאות עולם אחר או עולמים רבים ג' אס הגלגלים חיי' מדברים
 ד' אס יש לתנועות הגרמים השמימיים מכוא והנהגה כמספטי האדם ה' אס
 ים לקמיעות והלחשים מכוא בפעולות האדם ז' בשדים ז' תעתק נפש
 האדם והוא שיקראוהו כת מהחכמים גלגול ח' אס תשאר נפש הנער שלא
 הגיע לחינוך ט' כנן ערן ונהגס י' אס הכונה במעשה בראשית חכמת
 הטבע והכוונה במעשה מרכבה והי' חכמת מה שאח' הטבע כפי מה שהבינו
 קצת מחכמי אומתנו יז' אס הסכל והמשכיל והמושכל דבר אחד אס לא
 יכ' בנייע ראשון יג' בהמענות השגת אמת' מהותו יתו' לפי שלא התבאר בתורה
 בפירוש המספספ הזנדק באלו הדרושים אס החיוב והשלילה הנה איסוף
 החקירה בהם כשנראה פנים בכל אחד מהם לטני הסותרים כדי שיהא
 נקל למעיין לברור הזנדק
 מהבלתי נזרק :

המאמר הרביעי

הדרוש הא

אם העולם נצחוי כמה סיבא כבר יראה שיש
פנים הרבה מההראות לצד החיוב מהם
כל המופתים והטענות שחשבו קצת הפלוסופים לחיוב קדמותו וזה שכל
הדברים שהראו בהם פנים לבטל התהוותו יבטלוגם כן הפסדו וזה מכונאר
בהם מאד ומהם שאף בסבניח חרושו והתהוותו הנה למה שהמציאו בעצמו
טוב כמו שהתבאר בזולת זה המקום הנה אם כן העדרי רע ולפי שהתבאר
שהרע לא יגיע מאתו יתברך והוא דבר גם כן הוסכם לדבריו דל אמרם
אין דבר רע יורד מלמעלה יתחייב אם כן לפי מה שיראה שהעדרי נמנע
לאין עניין לנצחיות זולת זה ומהם למה שהתבאר בטבעיו שהפסד הטבעי
יבא מצד החומר לא מצד הנורה וזה כפי גברו הכחות המתפעלות על הכחו
הפועלות ואמנם יתכן זה במה שיהי הפך ילפי שהוא מכונאר בגרמים
השמימיים שאין בהם הפך הוא מכונאר שאין להם סגות ההפסד : ולפי
שהגרמים השמימיים באמצעות תנועותיהם וניצוציהם פועלים ומשפיעים
מה שבכאן הוא גם כן מכונאר שאי אפשר בו שיפסד למה שהפועלים
בהם תמידיים נצחיים ומהם שאחר שהנח היות ההויה הכוללת רצונית
הנה יחוייב אם היתה כפסית שיהיה הפסדה רצונית גם כן ועם שסנו
הרצון אי אפשר שיוחס לו ית' הנה רצונו הכולל הוא ענין בלתי מצוי בטוב
המוחלט הנה מכל אלו הפנים יראה מצד העיון שהעולם נצחוי כמה סיבא
והנה יסכים בזה פסט הכתובים אמר ואתה יי לעולם תשב כסאך לדור
ודור רמוז באמרו כסאך לפי מה שיראה אל השמים כאמרו השמים כסאי
ואמר וישב יי מלך לעולם והוא ידוע במלך שהוא מן המצטרף וזה שהמלך
מלך במלכות ואמר יי ימלך לעולם ועד ואמנם לצד השלילה יש גם כן פני
מההראות מה' כי למ' שהנח העול' הויה כמו שקד ומפורס מה שכלהו נפס
יתחיי' א' כ' לעולם שיהי נפס' ומה' כי למ' שנרא' בגרמי' השמימי' תנועו' הפכו
כאלו תאמ' שקצת מתנועעי' ממזר' למער' וקצת ממערב למזר' וקצת תנועו'
דבות מורכבות הנה יראה שהפסד אפשרי בהם ואם הוא אפשרי הוא
מחוייב שיבא אל הפועל בזמן מה כי המאמר בשיהיה אפשרי בעצמו ולא
יבא אל הפועל לעולם הוא נמנע הנה אם כן הפסדו מחוייב וכב' יס' כ' בזח
מאת' א' לרזל אמרם שיתא' אלפי' סנין קוי עלמא וחד חרויב והנה לפי שיש
פנים מההראו לצד החיוב ולצד השלילה ראו' שנברור בהם הצורך מהבלתי
צורך וכאמר אמנם הטענה הא' לצד החיוב הנתלה במופתים אשר הסכו
לקיים בהם הקדמות הוא מאמ' בטל למה שכבר התבאר בה' שלא יחייבו אותו

הדרוש הראשון

אבל התבאר חדושו במה שאין ספק בו ואלס הכ' הנתלי' בהקדמ' האומרת
 שהרע לא יגיע מאתו יתברך הנה להיותה בקשר תנאי והו' שלא יגיע ממנו
 בעצם אבל יעבור שיגיע ממנו במקרה הוא בהכרח החומר הנה לא ימנע
 מפני זה העדר העולם מהכרח החומר וזה שלא יגיע הרע ממנו ית' בעצם
 אבל במקרה מצד המתפעל ואמנם הג' הנתלית בטבע הגרמי' השמימיים
 שאין להם סנות ההפסד למה שאין בהם הפך לא תחזן האמת בדרוש זה
 מפנים מהם למה שנמצא בהם הפכויות בצדדי התנועות כבר יעבור בהם
 שהוא נמשך לעצמותם ואם היה טבעם ממנו טבעם להפלט מרחקם ולזה
 יהיה היסוד אשר בנו עליו טענתם רעוע ונפסד ומהם כי כשנורה שאין לו
 הפסד בטבע הנה למה שהויתם והתמדתם רצוני כמו שהתבאר במה שקד'
 הנה לא ימנע אפשרות הפסדו ומהם שאם קנבל שההפסד בגרמי' ה'
 השמימיים ימנע הנה לא ימנע הפסד מה שכתבן וזה כי למה שמצוי
 הגרמים השמימיים משתנו' תמיד הנה כמו שאיפס' בחלק המיושב שיסחת
 כן איפסד בכלו הנה למה שהכטול הזה לא יחוייב אפשרות הפסדו אל לא
 דבר ואלס הג' הנתלית בהיות ההויה רצונית לתכלית ההטבה שלא יצויר
 בטוב המוחלט הפסד כולל רצוני הנה היא אמיתית בעצמה אלא שלא תתן
 האמת במוחלט שלי' הפסד העול' להגיע' אל הטוב ממנו להיות' הול' מהלך הסלמו'
 אל עולם אחר כמו שאיפסד בזה שאנחנו בו וכמו שקד' ואמנ' מה שיתאמת
 בטענה הזאת הוא שאי איפסד הפסדו אל לא דבר ואלס פשט הכתובים
 לא יחוייבם כן נצחיותו למה שלא המשיך אל הכס' לדבר נרנזה שבהתמה'
 הרורו' לא יפסד כס' וי' אבל באכרין הרורות יעבור הפסד הכסא וכן המלכו'
 יתמיד בהתזר' העול' באמרו' לעול' תש' כ' ש' אח' שיפס' אל לא דכ' וזה מלכו' נצחי'
 ואלס הטענה הא' לצד השלילה הנתלית בהקדמה האומרת שכל הויה נפסד
 הנה יתבאר בקלות בטולה למה שכבר הבו על קדקדה ולא התבא' אמיתותה
 ועוד שאם הורינו בה לא תתן האמת אלא בהויה הטבעית לא בהויה רצונית'
 גאלס הג' הנתלית בהפכויות הנמצא בגרמים השמימיים ושההפסד מפני
 זה אפשרי בהם הנה לא תתן האמת על כל פנים וזה שלא יחוייב מחלוקת
 התנועה הפכויות בהם בעצם למה שהתבאר בהם שההויה בהם רצונית והיתה
 על צד ההשגחה להשליים מה שכתבן ועוד כשנורה שההפכויות נמצא בהם
 הנה כמו שהיתה ההויה בהם רצונית לתכלית ההטבה כן איפסד וראוי
 שתהיה ההתמדה רצונית לאותו תכלית בעצמו ואלס הוא אמר לרזל שחייב
 זמרב זמן אחר כן כשנשתכלל בו יחוייב התמדת העולם ויתר אם להבטלת

הבאמר הרביעי

זמן החרבן באמרו וחד חרב טאלנו היה חרב לעולם אחר השיתא לפי
לא היה מקום להגביל זמן אלף אחר וזה מבואר בעצמו ואם לאמרו חרב
כי אם חרבן לא יפול על העדר ולזה יראה שהם יחייבו התמדתו אם כמי
חס באים וקבלו היותו זמן מוגבל חרב ולזה העולה מכל מה שכתב חייב
בנחיות העולם כמין רובה לומר שלא יפסד אל לא דבר אבל איפס' שיפסד
אל עלם אחר כשילך זה ממנו מהלך השלמות אלא שגראה שמה שהעידו
רזל בזה הוא חרבן מה שכאן זמן מוגבל אבל בגרמים השמימיים לא
חייבנו דבר ולזה יותר ראוי שיאמר בנחיותם באים לפי דרכי התור וכל
סכן עם מה שהתבאר מציאות נחיותם באים בזמן תחיות המתים כמו
שקדם יורי בזה בדרוש הראשון

הדרוש חב

אם איפסד מציאות עולם אחד או עולמו
דכוס יחד וכה יש פנים מההרואות לכל
הצדיק אם לצד החיוב יש פנים מההרואות מהם שאיך שיהיה שהיו העול'
אם שהיתה רבנות או מחוייב' מה המונע שלא יחול הרצון או החיוב בעול'
אחד או עולמות זולת זה ומהם כי למה שהתבאר שהייתה העולם רבנות
על צד הקטנה והחניכה והוא מבואר שאין סם כילות וצרות עין להטיב כל
אשר יוסיף בעולמות יוסיף בהטבה ולזה כבר יתכן שיהיו בכאן עולמות
רבים הנה מאלו הפנים ירא' צד החיוב ואם צד השליל' יש לו פנים מהרואות
גם כן מהם שאם היו בכאן עולמות יחד לא ימלט העולם מחלוקה אם
שהיו כמ שכן בזה העולמו' דקות או גש' והיות שם דקו' כמנע' אל הקודמי'
יחייב' אם כן שיהיה ביניהם גשם והגש' אם שיהיה ספורי' אם לא ואם הוא
ספורי' יחייב שגראה בקצת זמנים שמשים וירחים יותר מאחד כשהיו
שניהם על-האופן ואם הוא גוף חשוך הנה לפי מה שנמצא בגרמי' השמימי'
החשוכים שיקבלו האורה מזולתם כמו הירח שקבל אורה מהשמש וקצת
הכוכבים לדעת מי שיראה כן הנה יתחייב שיקבל אורה מה שבו העולמות
מהשמשים ויתכן שגראה כוכבי' רבים מעולם או מעולמות אחרים ולזה
יתחייב ממה שהתבאר בחוש שלא יהיה בכאן יותר מעולם אחד ומהם כי
למה שלא נמצא ריבוי אישים לא באישים הקיים הכפסדים כמו בדעלי חז'
ובמחיים הנה יראה שהריבוי בהם נתכלית שמירת המין לבד ולזה היו
האישים הבלתי נפסדים בלתי כמנ' בהם ריבוי ויתחייב אם כן שהעול'
אחר שהתבאר היותו בלתי נפסד שלא יהיה בו ריבוי' ומהם כי למה
שהפעול' למציאות הוא אח' בתכלית הפסיט' כבר יראה שהנמצא ראוי להי'

הדרוש השני

אחד אם למה שהוסכם ענין שמהאחד הפשוט לא יתחייב אלא אחד כפי
ואם למ' שכבר ירא' שהשלמות הגדול נמצא הנאצל שיתרמ' בכל מהשאפשר
למאציל ולמ' שהי' המאציל אחד הנה יתחייב שיהיה האחדות לנאצל שלמו' לו
יתחייב אם כן מאלו הפנים מביעת הרבוי בעולמות והנה לפי שיש פנים
מהראות לב' הצדדין ראוי שנברור מהם הצורך מהבלתי צורך ונאמ' אמנם
הטענה היא' לצד החיוב הכתלית באפשרות חלות הרצון או החיוב בעולם
אחר וזאת זה הכת' לא תחייב המציאות אבל תתן האפשרות לכך מצד חול
הרצון ואל' אם ימצא שם מונע מצד הריבוי בעצמו הנ' לא יסא' שם באפשרו'
ואולם המניעה מצד הריבוי כבר יתכן לאחד מהטענות המראות פנים
לכך הסולל וזה אם להיות הריבוי מותר באישים הנצחיים ואם להיות
האחדות שלמות כמו שנזכר שם ואולם הטענה הב' הכתלית בהיות היות
העולם רצונית ולכך הטענה והחניכה אם היה שיתחייב ריבוי לא ימלט
מהיותו מוגבל או בלתי מוגבל והנה אי אפשר שיהיה מוגבל וזה שאי זה
מספר עולמות מוכח איפשר שית סף לריבוי ההכנה ואי אפשר גם כן
שהיה בלתי מוגבל למה שיתחייב בשמי חין תכלית למספרים יחד ולפי שאי
איפשר שתחיי ריבוי בלתי מוגבל ול' מוגבל הנ' הוא מכו' של תחיי ריבוי ולפי
שההיות על צד החניכה יחשבה שתחייב ריבוי ההכנה בריבוי עולמות או
המלט מ אחד משני עניינים אם שהחכמה האלהית גורה בתהיה ההויה מ
מוגבלת ואין תפיסה במניעה התוספת דאיה למה שאין בתהיה ישראל ה
המפק ההוא בעיניו אחר שהמספר מוגבל ואם שהחכמה האלהית גורה
באחרונה הנאצל להיותו מתרמה אל המאציל בו' ואולם הטענה הראשונה
לכך השלי' לות הכתלית כ חלוקה ההכרחית במה שבין העולמות אם שיהיה
בו רקות או מינוי אומר שאין שיהיה לא יקרה ממנו בטל וזה שלא התבאר
עדיין כיטול הרקות אבל ואלו התבאר חיובו כמו שביארנו במאמר הא'
ולזה אם היה ביניהם רקות לא יקרה ממנו כיטול ואם היה ביניהם מינוי
גם כן לא יתחייבו הכטולים ההם וזה כי למרחק הרב שבין העולמות יתכן
שלא נראה מהכוכבים ההם דבר ואולם הב' הלכות מהחכמה בלתי ניתנת
האמת בררושה זה וזה שהקס' ההמשלי' לא יוקח ממנו מוכת ועוד שלמה
סקרה באישים הנצחיים שריבויים בעולם אחד בלתי הכרחי ואלו שיהיה
מזיק הנה לא ילקח מהם ראייה למניעת ריבויים בעולמות מתחלפים ואולם
הב' הלכות מהשלמות הפועל והתרמות הנאצל אליו בתאר האחדות בלתי
מחייבת מניע' הריבוי גם כן וזה להיות כל א' מהם בלתי צריך אל שלמותו

חמאמר הרביעי

וכאשר היה האחדות אשר בעולם היה על דרך משל בלתי צריך אל זולתו הנה הריבוי הקורה למספר העולמות איננו מזיק לשלמות האחדות אשר בעולם הזה והוא שהמפאת המאציל יחוייב האחדות לכאכל הנה להיותו מאציל לתכלית הטובה והחניכה הנה לא ימנע דיכוי המקבלים להטובה שלא יתחייב מהמטיב האחר וזה מכואר כפשוטו וכאשר היה זה כן והוא שכבר התבאר שאין בכל הטבעות שזכרנו אם לצד החיוב ואם לצד השלילה סיתן האמת בדרוש ומה שהתבאר מהם הוא אפשרות הריבוי לבד הנה ראוי שלא נרחיק מה שבא בדרם לקצת רזל אמרם בא' מעז מלמד שסט ביח אלף עולמות והכוונ'נו שהשגחתו משוטט' בכל העולמות ההם וזהו מה שכווננו בדרוש הזה והנה לא ראינו להאריך בדחיית קצת דמיונים שעשה הפלסוף לכאר שאין עם אלף בעלם אחר למה שאם הגוינו בעולמו רבים פלקנו המקומו הטבעי באמרו שאם הגוינו בהם היה מחוייב שחלקי הארץ על דרך משל אשר בעולם האחר יתנועעו אל מקומם הטבעי אשר בעולם האחר כי הנה זה פיתוי רברים אין סודם להם וזה שבהתייחסנו עלמור רבים הגוינו במקו הטבעיים בעולם עולם כאלו תאמ' הארץ תבקם מרכזה אשר בעולמה והאם יבקם מרכזו אשר בעולמו זה מכואר כפשוטו • והנה זה מספיק בדרוש הזה :

הדרוש הג

אם הגרמים השמימיים חיים מדרברים והנה יש פנים מהראות לכל הצדדין אם מצד החי' וס' לו פנים מההראות מהם כי למה שהתבאר מתנועותיהם היותם ביותר סלם שבפנים להשלים בתמידות מה שבכאן הוא מכואר בהם שהתחלתם מצויר שכלי והנה יראה היותם מסיגים זה הצויר וזה שאם הכחנו אותם בלתי מצוירים הנה לא ימלט מהיות זה הסדור הנפלא בהם אם על דרך הטבע כמי העניין בתנועות היסודות או מפאת מכריח וכריחס על זה הסדור כי מן השקר סיהיה בקרו להיות הסדור הזה הנפלא תמידיו ומדובק להשלים מה שבכאן • וכבר יראה שהוא מן השקר סיהיה על דרך הטבע ח' שאנחנו כרא' התנועעו אש' על דר' הטכ' שים להם דב' ממנו הו' התנועעו רכ' תה' אי התנועעו כמו הענין ביסודו וכשא' מיני המורכב' שאינ' בעל גס' וכן גס' התנועע' במקר' כשהיו על זולת מקומו והמכווח להם במקומו הטבעי ונגרמיה השמימי' אין בהם דבר ממנו התנועעו רכ' או תהיה התנועעוה שמה ת' שממנו יתנועעו אי התנועעו וגם לא במצ' להם מניח' בכל זה הזמן הארוך ונז' ירא' שא' בא' את התנועע' סיהיה בדרך הטבע והוא מכואר ג' שאינ' בדרך

חזון השלישי

ההנחה כי מה שזה דרכו אינו מתמיד ולא ימצא אצל מעט זה הפך
מה שיראה ממנה ועוד שאנחנו נמצא בדרך הטבעיים בדבר דבר מה
מהדבר תחלה לפעולות המסודרות מהם וכל אשר היה הדבר יותר נכבד
היתה ההתחלה יותר מספקת ולזה תמצא שהאדם יותר מספיק כשיוסדרו
ממנו הפעולות הנריכות לסמירת גופו ומינו מסאח הכח והבט מהמחזיק
כמו שתבאר זה כלו בספר בראשית וקראו זה וקראו זה וקראו זה וקראו זה
השמימיים שהם יותר נכבדים משאר הדברים הטבעיים הוא מנוח שהו ראוי
סיסים הטבעיים בהם החחלה לעשות פעולותיהם יותר מספקת משאר
דברים הטבעיים וזה אמנם לעצם מדרגתם והיותם שלמי ההנהגה ועוד כי אם
היה על דבר הכרח יחייב סיקו המכריח גם כן כי איך יהיה לגרם השמימי
אופן מה השתעבד לשכל הטבעיים לא באמצעות גשם: ולפי שהתבאר
שהגשם לא יבוע אלא בשימוש הנה יחייב שיבוע בכחירה להיות ב
בעל כפס ואם מצד כפס אחר מכריח ולפי שלא יולך לבנותי תכלית הנה
בהכרח שיכלה אל מתנועע בעל כפס וכאשר היה זה הכן הנה ראוי שיבוע
כן בתחלת העיון למה שהטבע לא יעשה דבר לבטלה ולזה הוא מנוח בהם
שתנועתם על דבר הצורך והכחירה להשלימה מה שכבסן ומהם שפסטה הכתוב
מורה על היותם מסיבים אמר השם ממשפרי כבוד אל עו' הנה מאלו
הפנים יראה צד החיוב ואולם צד הסלילהים לו ג' פנים מההראנת מהם
שלמי שהיו הגרמים השמימיים נזרמים ואנחנו נראה בהשגות החמריות
שהם נקנות באמצעות החוש והיו הגרמים השמימיים בלתי בעלי חוש להיותם
בלתי בעלי איכות כמו שבא זה בספר שמים ועולם הנה א' א' א' ת
שיצוירו ומהם שאם היה שיצוירו תהיה תנועתם ע' צ התסוקה והכחירה
להשלים הנמצאות השפלות ולהיותם פועלים לתכלית ידוע יתחייב שישיגו
פרטי תנועת הכוכבים וחדושי הזויות והמזגות אשר בהם יתישר הגעת
התכלית ולפי שהשגות הפרטיות לא יצויר הגעתם בזולת החוש הנה א' כ'
אי חיפסר שתהיה תנועתם ע' צ הצורך הנה מאלו הפנים יראה צד הסלילה
ולפי שיש פני מההראנו לב' צדדי ראוי שנכרו מהם הצורך מהבלתי צורך
נכאמ' אמ' הטבעיה הא' לצד החיוב בלתי נותנת האמת ברהש וזה שאנחנו
נראה בתנועת הטבעי' הפכו' וח' מה זה שהיוסדרו מהם שהתנוע' א' האמצע
ומהם שהתנוע' מן האמצע וכאשר ה' זה כן מה המונע שתהיה התנועה
האבועי לגרמי השמימי' סביב האמצעי וג' אם ה' סביבו המנוחה להם היא
שג' באשר היו במקו' האבועי מה המונע שבגרמי השמימי' תהיה התנועה

פאמר הרביעי

להם היא הטבעית ושתהיה בנייהם וכן היסודות שתי חלופים כאמר נמצא
 ביסודות עצמם חלוק בתנועתם ובמנוחתם וגם כן מה שנאמר במניעת
 היות תנועתם על צד ההכרח למה שהיא ראוי שישים הטב' בהם ה
 התחלה יותר מספקת משאר הדברים הטבעיים לעצם מדרגת'הוא נערך
 אל הדרוש וזה שאם היו הגרמים השמימיים גופיים הנה מדרגת הנמלה
 להיותה בח' גדולה מהם כי היסודות להיוחס גדולי הכמות אינם כסעור
 מהחשיבות כמו הכח וכל שכן האדם ואם הוא קטן הכמות מאד ביחס אית'
 ועוד שכבר יראה שלא ימנע העניין מחלוקה בגרמים השמימיים וזה
 אם שתהיה להם טבעית המנוחה והתנועה עד שאם היה כן יחוייב בהם
 שינחו ויתנועעו יחד ושקר גם כן שתהיה להם המנוחה טבעית שאם היה
 כן לא היה איפשר בהם שיתנועעו אלא מפאת מכרח והוא מה שכרחו
 ושקר גם כן שלא תהי' הטבעית לא התנועה ולא המנוחה וזה שלא ימלט
 מהיות הטבעי שם בהם התחלה שיתנועעו וינחו אם שלא שם בהם כ
 כח על זה הנה לא יתואר ולא בתנועה ולא במנוחה והיה נמנע בהם ש
 שיתנועעו ואכחזו כראה אותם מתנועעים תמיד מכלתי שר'גים להם
 מנוחה בכל הזמן הארוך שהועתקו אלינו קורות'ה ואם יאמר אומר
 שהתנועה להם זיננה טבעית אבל בחירות להשלים מה שבכחן מהגמלאות
 השאלות כמו שנמצא באדם וכבעלי חיים שיש להם תנועה בחירי' אמרנו
 לו שאכחזו לא נרחיק היות התנועה באיכות אבל אומר שאין המלט מהיות
 טבעית וזה שאי אפשר מכלתי ששם הטבעי בהם התחלת התנועה בכלל
 כמו שיצדק באדם וכבעלי חיים שצד התנועה בחירי' אבל התנועה בכלל
 טבעית להם וכאשר התאמת שהתנועה אשר לגרמים השמימיים טבעית
 הנה לא יחוייב שתהיה צד התנועה בחירי' אלא ששם הטבעי התחל התנוע'
 בהם להשלים מה שבכחן ולזה התבאר שהטענה המחייבת בדרוש והוא
 שעשאה הפ'לסוף ונמשכו אחריו מפרשו ספריו וקצת מחכמי אומתנו
 בלתי נותנת האמת לצד המחוייב ואמנם הטענה הב' שישנודה פשט הכתוב'
 איננה מחייבת גם כן למה שאין ספק שנאמרו על צד הסוד וההמשל עצום
 הודאתם על כבוד השם יתברך וכמו שאמר על צד הסוד אז ירכנו עני
 היער נרכים וזלתו ואמנם הטענות שנאמרו ולצד השולל עם סחייבו שלא
 יצויר בהם השגות פרטיות הנה לא ירחיקו שלא יצויר ציור כולל מפאת
 מניעם שהם מתנועע להשלי' מה שבכחן ולזה הוא מנאר שדלתי החקיר'
 נבעלות כד'ג' הזה ול'מה שיראה שאין להוציא הכתובים נסודי אכשי

הדוחש הרביעי

כנסת הגדולה מפסגן וכל שם אדם היה פירס אופנים וחיות הקדש הנזכרים
במרכבת יחזקאל : וכסדר לברכות הגלגלים ותככנים ודי כזה הקדשות
השלישי •

הדרוש הד

אם יש לתנועות הגרמים המשימיים מבוא
והנהגה במספט האדם • ואמנם לפי

שהתבאר בטבעיות שהגרמים השמימיים מניעים היסודות ומרכיבים
אותם ומשפיעים במירכבים כח והכנה אל סיקבלו צורותם הטבעיות :
ואין ספק שימשכו מזה מדות ורפמי לפי המזגת המזככני ההם מהאיכוני
הד' עד שימשך מזה גם כן שישימו קצת בני אדם אל סיקבלו השפע האלהי
הנכבואי לפי הכנת יצירתם הטבעית הנה לא נפל ספק במיין הזהמן
ההנהגה במספטי האדם אבל כמה שלא יתחייב מהמזגת הא' כינות הד כאלו
תאמר הינת האדם עני או עשיר מזליח בקניינים ומוצא מטמונות או ההפך
בעל כפוס רכות או אחת וכס נדויק או רסע הנה נפל הספק בכיוצא בזה
אם יש הנהגה ומכא לגרמים השמימיים בו והנה הגר המחיוב נתפרסם
לבעלי משפטי הככבים שנתאמת לשם עם הסנתת רכ שלפי מערכו הככבי
בבתיים ומבטס קצתם אל קצתם והדבוקים והנה התבאיש זכרום יתחייבו
הדברים ההם ואם היה פאין מבוא לאיכויות הדברים • ואולם נד הסולל
יש לו גם כן פנים מההראות מהם שלפי שהתבאר של כל דבר טבעי היה
או מלאכות יד סבות והם הפועל והחמר והצורה והתכלית הוא מכואר
שאם היה לגרמם השמימיים כח והנהגה באלו העניינים הנה היה זה
הפועל לכד בתבאי סיהיה החמר ככון ומומן ולזה יראה שלא יתחייב
מהנהגתם לכד מציאות הדברים ההם שאם היה מתחייב לא היה החמר
בעל אפשרות ומהם שהוא ידוע שסכות הדברים מהם טבעיו ומהם רצוני
ומהם מן קריות ואלו היו הדברים מוגבלים ומתחייבים מהנהגת הגרמים
השמימיים לא היה המקרה מקרה ולא הרצון רצון • ומהם שהוא ידוע
שהעצומים הנבדלים מחומר גדולי הערך מהעצמים החמריים עד שלפי
האמת הנפרדים הם הפועלים והחמריים הם המתפעלים ולפי שהיתה
כפס האדם אזולה מן העלתיים איך יתכן לגרמים החמריים לפועל בהם
ומהם שאם היו ענייני האדם בחיוב הנה מצות התורה ואזהרותיה לריק
והיה הגבול יתעונם בלתי ראוי ומהם שאם היה לחלק הזה אמות מה הנה
יחשב שלא היה ראוי להרחיק החלק הזה כמו העונכות והביחוש שכב' יראה
שהחלק הזה לכד הוא שאשרה התורה רל החלק שאין לו הת'ג כמזג וכטבע

המאמר הרביעי

האיכות כמו שפירשו עונות פעה זו יפה לצאת מלסוף עונות וניחוס כגון
צני הפסיקו ואלס לפי שהנדר המחייב יתבאר מן החוש עם השנו הכ ובייח
מהטלסמאות והלוחות הכיחו בעלי המספט שאיכס דברים נמסכו לאיכו
הר' הנה אלו היו פנים מההראות לנד הפולל ספקות לנד המחייב. וראוי
סנסת-ל כהתירס וכאמר שהעננה הראשונה אשר יסודה אפשרות הנמצא
כדברים לא תנטל ההקנת הברמים השמימים לב' סנות הא' פעם היותם
פועלים במורכבים בעלי אפשרות הנה האפשרות להם מצד עצמם והחייב
מצד סנותם כאלו תאמר שאמר הכסף לו אפשרות סיהיה גביע או טבעת
ובסהאומן פועלכו זורת השבעת הנה מחייב סיהיה טבעת מצד הפועל.
אבל נשאר האפשרות מצד עצמו והכ' פעם היותם פועלים גמכני החומר
איכס פועלים בהכרח וכלכד בארס שהוא ככל וכו' כדאר הארככו
בכלל ה' מהמאמר הכ' וכההדרך בעצמו יסולק הספק הב' הנתל' ברברי'
המקרייסגהרצונייס : ואלס הב' הנתל' במעלת הנפש המסכלת הנה
פכר אמרנו שהבחירה למעלה מן המערכת ואפשר לארס להיות מושגח
הפגחה פרטית ונכחו המערכת כמו שנתבאר זה כמה שאין ספק כו
במאמר הב' והב' וסכיארככו איך ה' המנות והאזהרות לתכלית בפלא
והותר הספק הר' ואלס ה' הנתל' בהרחקת התורה החלק הזה ה
הוא ממה סיקל התרו וזה כיהעונכו והיחונ ממה שיביא המין העס לסלק
מעליהס הטבחון כס' ולנטל ההסתרות וזה לסכלותס בסוד אפשרות
הדברים וחייכס אבל יחסכו שהדברים כלס מחייכיס במחלט ושהחריכו
כדברים סקר והוא סקר מבואר אין ספק באמתתו וכהנסתקו הספקו
מהדרנש הזה ונתבאר הדר המחייב והוא מה שהסכיומו חול במקומו הרבה
מהתלמוד עם שחייכו שהמוסגח האמתי הוא למעלה מהמערכת כמו שהוא
האמת בעצמו . ודי בזה כדרוש הר' :

הדרוש חה

אס יס לקמיענות והלחסיס מבוא בפעולות

האר' הב' אס היה מחכמו אומתניגו והר חיקו

מאר סיהיה להס מבוא כלל אבל החזיקו המאמץ בהס לארס סנה ופתי
אמכס אכחכו לא ככזיב החוס ומה'סנתפרסס לרז' במקומו רבי מהתלמוד
אלא שזרין סנסת-ל כהתר הספק הזה החזק והוא המראה פני' לנד הפולל
והוא איך גביע הפועל המכוון מהפועל בקמיעות או בלחסיס אשר הוא
פועל חזן מהמכה הטבעי : וזה שכבר התבאר כמה שאחר הטבע
סכל דכר סיניא זולתו מהכח אל הפועל הנה ימצאנו בפעל מה סנמצא

הדרוש החמישי

למתעלה ככח ולפי שהוא מכואר שאין בקמיעות והלחשים דבר בפועל
ממח שיכונן בהם : הנה אם כן אין הקמיעות והלחשים הפועלים לזה
הפועל ומה הנדר בעצמו . יתבאר שאין הגשמים השמימיים הפועלים
זה שאין יחס בינם ובין הקמיעות והלחשים . וכבר יראה שהם יתברך
וית בלה שמו לצד אינו הפועל : וזה מפני מהם שלמה שהמכוא מהפעולת
האלה שם מיוחסות לרצון הפועל יתחייב אם כן שיהיה השם יתברך
ישתבח שמו לצד נמשך גם כן והוא מוגה מאד . ומהם כי לפי
שהפעולות העובדות הם מהם לטובה ומהם לרעה יתחייב שיהיו השם
יתברך מסבים אל הרע והוא חלילה ומהם שאם היה השם יתברך פועל
והוא חכומר באלו שהם מפועל הכחירה והרצון לאדם יתחייב אם שתהי'
לו ית' חרום רצון והוא נמצא בחקו ואם שיהיה כן מרצונו הקדוש בעת
הוא יובטל טבע החפשי למה שיהיה רצון האדם בו מחוייב ומוכרח בלתי
רעה התבאר א כ שאין השו' הפועל והוא מכואר שאין אדם הוא הפועל
זה שהוא מן המכואר בו שלא יפעל דבר חוץ מהמנהג הטבעי בזה שהוא
אדם וכאשר יפעלו וחייב שיפעלו בהמצעות הקמיעות והלחשים ולזה
אי זה התיחסות ביניהם ובין הפועל המגיע מהם מי יתן וארע ואמנם
הספק הזה הוא חזק אין התרו ממה שיקשה וזה שכבר יראה שהפועל
הקרוב לפועל הזה המגיע מהקמיעות והלחשים איננו אחד בכלם אבל הוא
מתחלק בהם : מהם שהפועל הקרוב הוא הגרמים השמימיים ומהם שהפועל
הקרוב הוא השו' ואמנם ישתתפו שהקמיעות והלחשים להם במדרגת הכלי
זה שמהם יש בהם קשר ותכלי שיהיה הפועל להם חכם וירא חטא .
ושיעשה פעולותיו באופן מהקדושה והטהרה והמחשבה הנכונה אשר זה
ובינא בו מין ממיני התפלה והעבודה אשר כבר התבאר שיעיל לו ולזולתו
ואמנם המעשים הם חקויים ועמודים אשר בהם יסענו המחשבות
ולזה היו הקמיעות והלחשים נשין הזה במדרגת הכלי למה שיקבע ה
האמונה והמחשבה בלכות בעליהן אשר באמצעותם יפעלו : ומהם
שאינן בהם תכלי וקשר שיהיה הפועל ירא חטא ושאר התנאים והמין
הזה איננו יחוק שיהיו הפועלים הגרמים השמימיים ושיהיה המעשים
במדרגת הכלי . וזה אמנם לקשר והתיחסות אשר בין הגרמים ה
השמימיים והנמצאות השפלות : וזה שאכחמו ואם היה שנסבל זה
ההתיחסות והמין הנה אין המלט מההתיחסות מה ביניהם . ואם היה
שהפלוסוף דמה שאינם בעלי אכית :

המאמר הרביעי

פלהתיחסות הוא אם עצמותי ואם מקרי והוא מכואר לחלוק עצמותם ולרחקם קנתמקנת שאיננו עצמותי הנהייה בהכרח מקרי וההתיחסות הזו המקרי הוא בהכרח דומה לאלו האיכויות אשר לכמצאות השפלות ואלו איך יתבאר זה הנה ממה שאומר וזה שאנחנו נראה שהשמש יחסם האור והירח יקרר אותי ואם היה שהתבאר בכבדים שאינם בעלי איכויות הללו והוא מכואר בכל דבר שיוציא זולתימן הכח אל הפעל כדכ' מה שהוא כמצא לו בפעל מה שמצא למתפלל בכח לא אשער איך יתחי' החוס והקור השמש והירח אלא א"כ כאמר שניצוץ השמש מתיחס לטבע החוס וניצוץ הירח מתיחס לטבע הקור ואלו ביהיה לסיני טבעיהם רשס בזה ואיך ביהיה אחר שהניצוצים מתיחסים להם יחוייב בהכרח היותם תחת סוג א' מהאיכויות וזה כי הוא מכואר בדריש שאינם תחת סוג אחר שהם בלתי מתיחסים כי אין יחס בין המתקן והלכן כל שכן בין המתקן והשטח ולזה הוא מכואר שאנחנו ואם בפכל האיכות או האיכויות שיתוארו בהם הגרמי' השמימיים הם מתיחסים עם אלנו האיכויות אשר בכמצאות השפלות עכ' פ ואיך לא והנה ענייני הטלסמאות והלוחות המספרות התאמת עניינם בהשנות רב ואם לא היה ההתיחסות והדמיון אשר בין הגרמים השמימיים והממצאות השפלות לא היה ענין להם ולמה נרחיק אם כן ענייני הקמיעו' והלחשים אלא שלהתיחסם בגרמים השמימיים וכייהם יגיע באמצעותם השפע מהם והנה הם במדרגת הכלי לפעולות ההם והוא קרוי שיעזור לזה עזר גדול צור הפועל והוא אמרם בכי' נצא בזה אקמחי גברא ואתמחי קמיעא וכבר התבאר ההתיחסות והדמיון ממה שנראה מתנועות היסודות כסוכב זה שהדבר מוסכם עליו היות יסוד האש וייעהו השמש והנה א"א ביניעהו על צד הרחיה והחיותך לב' סנות הא' לרחוק זה מזה והכ' שהשמש לא יתואר במקסיות נרכות הב' להיות השמש קבוע בגלגלו בלתי ממיר מקומו איך המלט אם כן להיות ניצוץ מחם האש ומייענאין המלט אם כן מיחסם והדמיון •

הדרוש הו כסדים ולפי סמציאותם מכואר בתגרהגכדכרי רזל ועס סנתפרסס ונמשך באומות ונתלמות

אצל החוש הנה העיון בחס בשני ענייני' אם במהותם או בתכלית מציאותם ולפי שאין לנו מובא בידיעה בסכותיהם הנהדרך המקידיה בעניינים אלומן המאונח אל הקודם והוא הנמשך והמפורסם בהם ואומר שמה סנתפרסס כפס ד' עניינים הא' ודיעה בעניינים ההים והעתידים הסבועיים למח

הדרון השישי

סכאמצעותם תגיע הידיעה לאדם הב' בקסת הכבוד וההכתעבר להם
 סכאמצעות העבודות יתרווייעתרו לבקשת העובד כאמרו יזכחו לשדים
 לא אלנה וכמו שכתב בספרי המלאכה ההיא הב' בחירת הרע כמה הקפתה
 להטוא כמו הטון לאיוב והכזב הנמצא בהם כמו שכתב בסנהדרין : הר'
 סיפעלו בתכלית הקלות ויתלכסו באכנסות כפתע כמו שנתפרסם במעשים
 באו בתלמוד בזה אין צורך לזכרם ולזה אומר כי למה שלהם ידיע בדברי
 ההנים והשתידים אין המלט מהיות בהם חלק שכלי ולמה שנמצא בהם
 בקסת הכבוד והבחירה אל הרע שהם דברי בהם נמשכו מהכח המתעורר
 הנה אין המלט מהיות היסודות הקלים גזכרים בהם אם היה פורככו
 גהר' יסודות ואולי שהם מחלקים איסיים ואניריים והנה יסכי' בזה הבחיר
 אל הרע כי למה שהתבאר שהטוב במדות המצוה הנה אם היה האר' השנה
 המזג מארכעיסודיותו ומוכן ונאות לבחור בטוב והיו האדומיים בהם ב'
 בעשבים וקבאים והדומים אל הכבוד והמעלה יותר ראוי לענותם מן המצוה
 ולזה היו אלה סיסודים איסיות ואניריות שהם בקצת האחרון ראוי להיותם
 בתכלית הגאונה והכעם והקנאה עד סיגוע ממנה להסית ולהדיח האדם
 כפי מה שאיפשר לו וזהו מה שאסער במהותם והוא מוסכים אל מה שאחזק
 בהם שיש בהם עניינים בכני אדם ועניינים כמלאכי השדת ולפי זה יהיה
 תכלית מציאותם אל הטוב הוא אם לנסות בהם בני אדם ולסומם שלמים
 כאמצעותם נפיונס באסר קרה לאיוב בסוף עניינו ואם להיותם כלי מפני
 למגורים דברו כפי מה שתגזור חכמתו ית' וכבר פסטה כת מהדברי יראו
 במהות הסדים שבהם שכלים נבדלים ותכף הכראס הרגישו במעלתם ונטו
 להגאו חס שחרה להם ההשתעבר לניח' ואם שנתקבלו במעלת האר' השלם
 שהוא ידוע אלכלם שהיה עתיד להיותם במדרגתם וזה אמנם היה לבחירתם
 שכבראו בעלי בחירה גרצון ובחרו ברע ולכן נעכסו להתקיי' ולהתמיד ברוע
 הבחירה וזה אמנם יראה מאמר נפסד בעצמו וזה שהו ידוע שהרע והחסר'
 יגיע נפסאת החמר והטוב והשלמות מפואת הצורה וכל שכן היות הצורה
 צורה שכלית שהוא מן הנמנע אלנה שתבח ברע ובחפרון והמאמ שכבראו
 בעלי בחירה ורצין כאכר כבין בו טוב הרצין בשלמות והתענג בו הוא אמ'
 אין ספק בו ואם כבין בו היותם בעלי בחירה נשאפשר להם לפעול הטוב
 וחרע הוא דבר כלתי מזונייר בחק הסכל ועוד שהחטא הזה בהם לא ימלט
 מהיות אם בעת הכראס ואם אחר הכראס ולפי שהוא נמנע בעת הו אסון
 שכבראו בו למה שהיגיע לחטא היה למה שהרגישו במענתם וככלל למה

ואמר הרביעי

שהחטא היה מפעל מה מהפועל עכפ צריך סיקדס להפועל בזמן ולזה
 מה שמחוייב שהיה החטא אחר הכריוה ויחוייב א"כ שעמדו זמן בשלמו
 בלא חטא ולפי שהיא מבואר בהם שאין להם הפך ואין המלט מחדש סבה
 להפוך רצונם אל החטא ורוע הבחירה והיה שחדש הסבה הוא נמנע בשכל
 הנפרד הפשוט הוא מבואר שהחטא בהם נמנע וכ"כ לפי הכתוב סיראו
 ששאר השכלים יתקיימו והכוונתו מאתו ית' בטוב הבחירה תכף הבראש
 שהיה ראוי שיובטחו אליו גם כן בטוב הבחירה אחר שעמדו זמן מה בלא
 חטא ולפי שהדברים נעלמים ושערי החקירה כמעט נעולים אין לנו לחו
 מקבלת רז' לל שאמרנו שיש בהם דברים ככני אדם נדברו' כאלאכי הסרת
 ודי בזה הדרוש הו' :

הדרוש הז אס תעתק נפש האד' או תאצל והו' סיקדאוהו
 כת מהחכמים בגבול ואמנס לפי שהתבאר

במה שקדס שנפס החרס עצם סכלי מוכן היה נרא' שההעתק בה דבר בטל
 כמו שקנה קנת ממשכלות בפעל וזה שכבר יתחייב כשני סוולד משכיל
 בפעל בזול' למוד והוא הפך מה שנראה בחוש בכל זמן החול' שהועתקו אינו
 קודמותו האלהים אלא כשהיו המושכלות אשר קנה בעדרות ממנו ברצון
 האל לתכלית ידוע' שכלו ולפי שהבת האומרת כו' יסודה הקבלה הנה דלתי
 החקיר' ננעלו' בו ואס קבלה נקבל' בסבר פנים יפות נדי בזה בדרוש הו' :

הדרוש הח אס תשאר נפש הנער שאינו חייב כוונות
 ולפי שהתבאר במה שקדס היות הנפש

עצם סכלי מוכן כבר יראה היות השאריותה איך שה' יוקטטת הגוף וגדלו
 לפי מה שדובר מהיותה הארות לנמול העבודה אס לא תסיג לעבור כבר
 ראה מניעות השאריותה והיה ראוי שתשוב למקורה כשאר חלקי החמר
 השכיל לייסודותם ולא תסיג השאריות בעצמה כמו שהעידונו על זה בכלל
 הב' מהמאמ' הב' אלא שלפי' מה שקבלו רז' משתתחיל לפקוח עין שכלו והו'
 שראונו משידע' למוד אמן והוא כאלו אמרו קטן היודע' למי מכרכין למה
 שהמלה הזאת מדרבה' לענותה אחר הברכה ולזה היה כאלו אמרו משידע'
 לקבל הברכה ולענות אחריה יזכה להשאריות וזה גם כן באמצעות זכות
 המילה והכנסו בביתו של אברהם אבינו :

הדרוש הט כגע' יבאנס והיה לא כפל ספק במציאותם
 למה שג'ע מציאותם מכווארת בתור' ובמקומו'

בתלמוד ואמנס גהנס אס היה שאין מציאותו מבואר בתורה שככתב הנה

הדרוש העשירי

בתלמוד מאמר בהרבה מקומות על שמציאותו מפורש ומקובל להם אבל
מקום הספק הוא אם הם מקומות מיוחדין ליום הדין לגמול ועינם לנפשות
לכד או אם הם משותפים לנפשות אחר ההפך ולגופות בני אדם ליו הדין
ואולם גן ערן להיותו ביישוב כמו שפורסם בכתוב יהיה מסכן אדם וזהו
קודם שמרוינה יותר בנות וקרום אל הרעת משייה מסכן לנדיקו בגוף
ונפש הזוכים לתחייה ואשר יהיו בזמן התחייה והנה יסכים בזה מאמר רז"ל
עתידי הבה לעשות עבודה לנדיקים בבע ועתידי הבה לעשות מחול לנדיקים
וכבר דוכייהם וכל אחר מראה לו באצבעו יורו בזה שהדרכות לזיו השכיב
יהיה כשיעור שאף כשישתמשו בחושיהם לא יסרירו הקשר כסוס צד אבל
שהיה מקום מוכן לנפשות לכד הנה בזה המקום עיון להיותן רוחניו יחשב
בהן היותן מוגבלות בלתי במקום ויהיה א כבע היסוף לנדיקו אשר נכפל
ברכיו רז"ל פסע וואמרם להיותן אחר המות מיר ירמוז בזה לבע שלמעלה
נהוא הדרכות לזיו השכיב ואמנם ממה שב'קבל' בהגבל זמן עונש הרעיו
בהננס יראה ממה שאין ספק בו שהעונש ההוא הוא אחר המות מיר .

ולפי שבא במקומות רבים שהוא בעולם הזה הספל והו המכונה במקומות
במקרא . אכרון : שחת : תפתה : הנה יראה שהנפשות עם היותן רוחניות
מקום גבלם ויתשעלו כנער כמרץ וזה הנער כבר דברנו עליו במה חקדס
שאין העיון חולק עליו וככלל למה שהוא מוסכם מבעלי דיננו היותה מ
מתפעלת מהערבות והשמחה באשר תשיג מה שבטבע להשיג ראוי שתה
מתפעלת מהיגון והנער באשר לאין תשיג אותו ואינו רחוק שימסך מהנע
ההוא הפסד וכליון באחרית וגם לטנופה בחמירות איננו רחוק שבעת
המות תשאר עמה חמירות ואכיות מה בתכלית אשר בעבורו תשיג צער :
גכ ותהיה מוגבלת במקום ולזה אין חלוק על קבלת רז"ל והתבאר גכ שלא
יחלוק עליו העיון ורי בזה כפירוש הכוזב :

הדרוש הי

המכוון במעשה ה. ראשית ומעשה מרכב ואם
הוא חכמת הטבע ומה שאחריו כמו שחשבו
קצת מחכמי אומתינו ואמנם המכוון בהם אינו מה שדמוהוא מבוא בעצמו
למי שהרגיל מאמריהם על זה אם להגדלתם המעשים במעלה וקדושה כ
כאמר דב' קטון הויל דאביו ורבא ודבר גדול מעשה מרכבה ואמרו במחר
רבי אל' יעזר בן עזריה שנתעבף וישב נסככה אם חכל האילנות וזה אמנם
לקנות הדברים ומעלתם ואין כמה שיושב במה שאח דבר מזה וזה שרוב
מה שנתבאר שם הם דברים כתכלית החולשא כמו שהתבאר כמה

הסאמר הרביעי

סקהם: ולאס למה שהפליגו רזל בהסתר אלנהרבריס כמו סכא באפנת
 בנשי' און דורסין במעשה בראשית בשנים ולא במרכבה ביחוד והפליגו
 ספורי בעונם המפורס' באלו הענייני' עד שהם בעצמ' היו נמנעו מללמוד
 עד עת הזקנה באמרוס בפרק ההוא תא ואגמרך מעשה מרכבה א ל' אכתי
 לא קסאי והנה און ברבד מאלנו רונה לומר בחכמת הטבע ומה שאחריו
 דבר יחייב הסוד וההסתר האלהים אם לא יקרא מה שבהם מהכפירה
 הכפירה והריסה לרת האלהית סתרי תורה ואיך לא וההתעלמות ההו' כבר
 נתפרסם לבחורים ולקטנים וגם לזולתנו בבתי מדרשיהם הכוללים לבני
 עשירים ופחות וגם כן הרחיקו תכלית ההרחקה מה שהלא כנגד התורה
 בכניסוהו והמון רבה וממה שיחייב היות מה שדמו בריאה והזיה הוא
 שהלא ירוע שחכמת הטבע אצלם קודמת בסד' הלמוד בהכרח למה שאחריו
 כמו שנתבאר פס והנה בא בגמרת מעשה בשני חבלי' שאחר מהם הי' בקנ
 במצב' בראשי' ואחר במעשה מרכבה והתנו ביניה' שילמד כל אחר לחיבור
 הנודע אצלו ואחר שלמד האחר לאחר במעשה בראשי' כשפאל ממונ' שבו
 תכחו ל' אכתי לא קסית וזה מה שיורה בבירור שאון המכוון אצל במעשה
 בראשי' ומצ' מרכבה חכמת הטבעומה שאחריו חזילה וכ' ש' סהיו במדרגה
 גדולה מהתלמוד שהוא ביאור מצות התורה ומשפטיו האלהיים המקנים
 לאדם ההצלחה האמיתית ולזה יראה שהמכוון במעשה בראשי' הוא בפשוט
 שהוא תאר מעשה היצירה והוא השתלשלות הנמצאות וקשר העניינים עם
 התחתונים אשר לא נודע סודו מדרך החקירה והוא עקר מה שבא בספר
 צורת הידוע לאברהם אבינו והוא הרמז בדרס' לרזל בהא נברא העולם שנא'
 באברהם כ' בראש ואמרנו כי נברא העולם הבא ב'ור שנאמר כי ביה י' צור
 עולמים ולפי שהקשר וההשתלשלות הזה כפימה שקבלו רזל נתלה בשם
 המפורס' יחייב העניין הזה סוד סתום ונסתר להגדלת השם ויר אתו .
 ואמנם המכוון במעשה מרכבה הוא מה שאפשר השגתו מהעליוני' וההשתלשלו
 קצתם עם קצתו והיות העניינים ההם המקובלים בתכלית המעלה והרקות
 והכנת העניינים בחלקי' מה שהם באלו העניינים יביא להריסה וירחיקו
 האדם מהצלחתו חייב בהם תכלית ההסתה והיפוכ' אשר בעצור זה מונע
 החכמה שהיא מהבחורים לרחיקת טבעם וקלות תנועתם ומנעו לרונ'ם
 בהם אלא בתכלית ההסתר ובראשי' פרקים : ואמנם צריך שיבין זה כשיבא
 לרונ'ם הכתובים הרומזים על זה וכל זה לקבוע בלב יראה נסומעים לא
 בעת הלמוד כי לא ענה על רעת בעניינים אלו שהחלוף בהם מרי עונם

דרוש האחד עשרה

ימסרו בראשי פרקים בעת הלמוד וכל סגן בהיותם עניינים בלתי נודעים
בחקירה אבל למי שקבל העניינים בעצמו הוא אשר כנהוג במשנה בשם
חכם אמרו אלא אם כן היה חכם ומכין מדעתו הנה כפיכא לרבר עמהם
בדרשו הכתובים ולייחס העניינים ההם אליהם ימסור בראשי פרקי אחר
היותו חכם ולא יקל לו להכין מדעתו ישיב העניינים ההם על הכתובים
ולזה היות השם המפורש ונקודו ירמוז אל העניינים האלה היה הגדלת השם
וקדושתו במסר לכהנים ואסרו הקריאה בו ככתבו אלא להם ובמקדש לבד
וזה אמנם לקיומנו יחד בהוראה על היכלת לפעול הנפלאות כמו שורה
זה אמרו נשמי יי לא נודעת להם ירצה שעם היותו נתראה עם האבות
באל שדי המורה על הנהגתו וסדרו המציאות בכלל הנה לא נודע עמהם
אל לא נתפרסם עמהם מאד בדברים יוצאים מהמנהג הטבעי ויורה זה גם
כן השבעת הכהן את האשה בשם הזה ומחותנו אותם במים עד שהי' נמשך
הפעל הנפלא ההוא וכבר שהיתה הוראה בפירוש קדושת הלשון למה שהו
מורה חדושו הקיונות כלן בתמידות כמו שנתבאר במאמר הב' והיה אות
האיתן מורה על חיוכ התמדת החיוש והוא סוד היכלת ויסודו ולזה היה
השם נתכלית ההגדלה והקדושה ואיך ספק שהיה הנקוד מורה על
מעלת השם ההו' וגדולתו ונפלאותיו אשר בעבו זה היה ההעלם ראוי ונחמיו
ופזה ראוי שיוכודו כרי הרב המורה בפרקיו ואם לא יורה עליו פשט הנשו'
וזה שחיוב המציאות אשר אמרנו אין ההעלם ראוי בו אבל צרי' שיתפרסם
לחמוז האנשים והנשים ועם היות יצאנו קצת מכוונת הפרק ראוינו לזכרו
בכאן להיות השם הזה לפי המעט המוסג מומנו יסוד מעשה בראשי ומעט
המדרכה לפי המוכח בו בדברי רז"ל והוא מה שרצינו לבאר :

הדרוש חיא

אם השכל והמשכיל והמוסכל דבר א"א לא נהנה
צד החיו' מפורס' אבל הפלוסוף שהם יראו כי כן למה
שהשכל בפעל ואינו נאחז במקו' ואינו רב זול' ההשכל והמוסכ' ואם הופשט
מהרב המוסכל אינו זולת ההשכל' הת: אר' אצלם א"כ היות המסכול והשכל
והמוסכל דבר א' : נאמכ' יתחייב להם זה השכל הנפרד שהוא בו בפעל תמיד
יקרא מכואר שיתחייב זה השכל האנושי בהיותו בפעל וכבר האריך בזה
הרב בחלק הא' מספרו: ואולם צד השלילה יתבאר כן למה שיתחיי מהניחמו'
השכל והמשכיל והמוסכל דבר אחד שהשכל יתעצם במה שיסכילם :
והתבאר במה שקדם שקרות זאת ההקדמה למה שיתחייבו מומנו ונטולם
דגים הנה אם בן כשהיה שכל האדם מוסכול בפעל אי אפשר שיהיה

המאמר הרביעי

המסכיל והמושכל דבר אחד : למה שהמסכיל הוא דבר זולת ההשכלה
אלא שההשכלה מתחייב במסכיל חיוב עצמי ולזה הוא מבוחר שקרות
זאת ההקדמה בשכל האנושי אף כשנניחנה שכל בפעל גם בשכל הנפרד
יתחייב כן שההשכלה תאר עצמי ולא עצמות ובה נעמדו רגלי המון
הפלוסופים שלא בחנונין עצמן לתאר עצמי והפלא מהם שלא ימלט הרבר
מחלוקה אם שההשכלה כמושכלים מתחלפים דבר אחד בעינו אם לא ואם
היה דבר אחד יתחייב שהמושכל יהיו דב' א' בעינו למה שההשכל והמושכל
דבר אחד בעינו וכב' הינח מתחלפי' ויתחייב גם כן שכסודע האדם מושכ'
אחד ידע כל המושכלים אחר שהם דבר אחד בעינו ואם אין ההשכל' בהם
דבר אחד בעינו יתחייב שהשכל יהיה מורכב ממושכלים מתחלפים ואם
הם עצמים היה מורכב מעצמים רבים וכל זה בתכלית הבטול והנה זה
מספיק בדרוש הזה :

הדרוש היב

במניע הראשון וזה אם המניע הראשון
עלול מהעלה הראשונה או אם המניע

הראשון הוא יתברך ולפי שנתקן בדרוש הזה גדולי הפלוסופים וזה שכן
סכל ואבונכר ורבי משה בן אלואי שהכריע עמה יראו שהמניע הא עלול
ממנו יתברך : וכן דרש יראה שהוא ית' המניע הא הנה ראוי לבאר דעתם
בקצרה ומה הגיע אליהם במחלקת הזה ויתבאר מזה שיסוד המחלקת הוא
רעוע וזה שהם קבלו שתי הקדמות א' שהעלה הראשונה היא בתכל' הפשיט'
הב' שלא יתחייב מעלה אחת פשוטה כי אם עלול אחת פשוט ולזה י
יראו קצתם כי למה שהיה השכל הראשון הוא הסבה לבגל הפועל התגועה
היומית והיה הגלגל מורכב הרכבה מה יתחייב שמניעו מורכב הרכבה מה
למה שהתבאר בהקדמה הב' שמה פשוט לא יתחייב כי אם פשוט ולפי
שמחוייב המציאות פשוט בתכלית הפשיטות כמו שהתבאר בהקדמה הא'
הנה אם כן המניע הראשון אינו מחוייב המציאות ולפי שכל מה שזולת
מחוייב המציאות עלול לו הנה המניע הראשון עלול למחויי' המציאו' וזה
דע ד'ם ואבונכר ורבי משה אלואי שנמשך עמהם • אמנם בן דשת עם
שהוא יורה בהקדמות יראה שהמניע הראשון הוא מחוייב המציאות שהוא
אמר שההקדמה הסנית נזרקה בסבת פועלת אבל בסבה נזריות אינה
נזרקה ולפי שהמחוייב המציאות סבה נזריות לכמצאות לא יתחיי' הפשיט'
לעלול הא' והוא יבאר שהוא ית' אינו סבה פועלת נתלית פעולת' בהוצאת

הדרוש השלש עשרה

הפעל מההעדר אל המציאות וכאשר יצא אל המציאות לא יתלה בו פעולת הפועל ולפי שהפעולה אשר בהוצאה אל המציאות שינוי בת והפעולה הבת אי אפשר שתיוחס אל הנצחי כי הנצחי ימצא תמיד על שלמותו האחרון ואיכנו א"כ פועל עת ובלתי פועל עתיתחייב אצלנו א"כ שהמחויי המציאות איכנו שבה פועלת ולזה לא יתחייב שהמניע הגלגל האחרון יהיה עלול ממנו ואמנ' החכם רכי משה בן אולאני זל יראה שזה אמנם יצדק על המהות לבד לא על הפועל בשלנו ואמנם הוא כל מה שיתלה בו מציאות דבר מה אי זה מציאות היה נצחי או בלתי נצחי ולזה הכריע שהמניע הא' הוא עלול מן הסנה הראשונה : הן אלה קצות דרכים בקצרה והוא מבואר שהיסוד רעוע למה שהקדמה הז' אמנם תצדק על צד החיוב אבל אחר שהתבאר במה שאין ספק בו שהפועל פועל על צד הרצון וההסכה לא יתחייב היות העלול פשט והוא מבואר למעיין בזה הספר אך אמנה להיות קבלת רז"ל שהמלאכים נבראו ביום ראשון אין לנו לזוז מוקבלתם : וכל שכן שהוא מסכים עם העיון ודיבדרום הזה *

הדרוש היג

בהמנעות הסגת אמתת מהותית' אס הוא

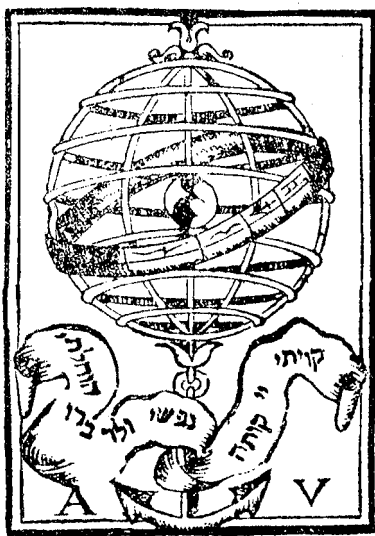
מצד התורה לבד או אס יסכים בו העיון :

ואס היה יסכים בו העיון אס יש להמנעות היה טבע קיים באופן שלא יצוייר בו אפשרות ואומר למה שהיה מוסכם מרוב המון הפלוסופים היות האכל והמשכיל והמוסכל דבר אחד כבר יראה שהעיון יסכים אצל בהמנעו' הזה ושהוא באופן שלא יצוייר אפשרותו וזה שאס היה המהות מוסכל לזולתו הנה היה הזולת המשכיל עם המוסכל דבר אחד חלילה לא שהקדמ' הזאת מבוארת הכטול כמו שקדם לנו במקומות מזה הספר ולזה עם היות המנעו מחויי ב מצד התורה כאמרנו כי לא יראנו האדם וחי והיה העיון מסכים גם כן אל שאין דרך ומבא לזולתו לעמוד על אמתת מהותו הנה איכנו באופן שלא יצוייר המנע יכלת השם עליו על צד המופת ואולם יסכים בזה אנקל'ו שתרגם וחיויתקיים מסכים עם מה שנאמר במקל'אחר מות נמות כי אלהים ראינו ולפי זה איכנו רחוק שבקש משה השגת המהות על צד הפלא אלא שלדעת הרב המורה זל לא יצוייר אפשרות נשום צד להיותו מודה בהקדמה היא רוצה לגמר היות השכל והמשכיל והמוסכל אחד ולפי דבריו הבקשה לדעת מהותו רחוקה מאד ממדרגת משה אמנם אין שיהו אין הכר לתרג'ו אנקלום שהקלום לשכלים הנפרדי באמתת מהותו

לזה שכבר בארנו שהבקסה בראיית הפנים ריחו אל התאריש העצמיי' סלא
 עמוד המופת על המנעות אפטרות ושגתם ולזה תרגם אנקלום וחי ויתקוז
 זה ומה' סראינו מספיק בדיוסוס אלנו וכו' נשלם המאמר מהחלה הזה
 הראשון המכונה **באור ג' י'**

והתהלה לאל לבדו ומרומם על כל ברכה ותהלה אמן אמן :
 בריך רחמנה דסייגן עד כען : הגא כרחמיו)
 זכנו להכיין ולהשיב האמת אמן אמן ואמן :

ומה' סראינו מספיק בדיוסוס אלנו וכו' נשלם המאמר מהחלה הזה

ומה' סראינו מספיק בדיוסוס אלנו וכו' נשלם המאמר מהחלה הזה

תם ונשלם סכח לאל כורא עולם היום יוס ג' : אלול סנת
 סטז העס ולקטנו לפק פה פיררא אשר תחת ממסל'
 הדוכוס דין אדקולי דאופטי זרק . כדפס
 בבית כמר אברהם ז' אלסקי זכו
 ספרדי : עד הנה עזרכו
 ה'כז יעזרני להרכיב
 תורה בישראל והיינו גם אנחנו ממנדיקי הרבים
 נחפזו בדינוי ינלח אמן :